

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

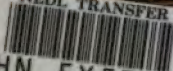
About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

KC

15820

NEDL TRANSFER

HN 5X5R 0

ΠΕΡΙ ΤΗΣ

ἙΛΙΚΑΡΝΗΣΣΙΔΟΣ

ἹΣΤΟΡΙΩΝ ΛΟΓΟΙ Θ'.

HERODOTI

HALICARNASSEI

HISTORIARUM LIBRI IX.

TEXTUS WESSELIANUS PASSIM RELECTUS

OPERA

FRID. VOLG. REIZII.

TOMUS I.

LONDINI,

ADRIANVS G. ET W. B. WHITTAKER.

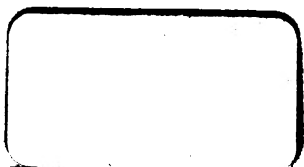
1892.

B. F. 4. 67
20 75

2 vol. $\frac{75}{G}$

HARVARD
COLLEGE
LIBRARY

50¢

ἩΡΟΔΟΤΟΥ

ἈΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΣ

ἹΣΤΟΡΙΩΝ ΛΟΓΟΙ Θ'.

HERODOTI

HALICARNASSEI

HISTORIARUM LIBRI IX.

TEXTUS WESSELINGIANUS PASSIM REPICTUS

OPERA

FRID. VOLG. REIZII.

TOMUS I.

LONDINI,

IMPENSIS N. BL'SS.

1823.

KC 15820

~~Ch 44.152~~

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY
OCT 1 1940

Gift of Robert W. Sayles

ἩΡΟΔΟΤΟΥ
ΤΟΥ ἈΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΣ
ἹΣΤΟΡΙΗ·
Ἡ ἹΣΤΟΡΙΩΝ ΒΙΒΛΟΙ Θ',
ΕΡΙΓΡΑΦΟΜΕΝΑΙ
ΜΟΥΣΑΙ.

ἹΣΤΟΡΙΩΝ ΠΡΩΤΗ,

ΕΡΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ
ΚΛΕΙΩ.

ἩΡΟΔΟΤΟΣ Ἀλικαρνησῆος ἱστορίας ἀπέδixε ἥδε· ὥς
μήτι τὰ γινόμενα. ἔξ ἀνθρώπων τῇ χρείᾳ ἱξίτηλα γίνε-
ται, μήτι ἔργα μεγάλα τε καὶ θαυμάσια, τὰ μὲν Ἑλ-
λησι, τὰ δὲ βαρβάρουσιν ἀποδixθίνα, ἀκλιᾷ γίνεσθαι
τά τε ἄλλα, καὶ δι' ἣν αἰτίην ἐπολέμησαν ἀλλήλοισι.

1. ΠΕΡΣΕΩΝ μὲν νυν οἱ λόγοισι Φοίνικας φασὶ γινέ-
σθαι τῆς διαφορῆς αἰτίους. τούτους γὰρ ἀπὸ τῆς Ἐρυθρῆς
παλιωμένης θαλάσσης ἀπικομένους ἐπὶ τῇδε τὴν θάλασ-
σαν, καὶ οἰκήσαντας τοῦτον τὸν χώρον τὸν καὶ νυν οἰκίω-
σιν, αὐτίκα ναυτιλήσει μακρῇσιν ἐκιδίεσθαι. ἀπαγινώσθ-

τας δὲ φορτία Αἰγύπτιά τε καὶ Ἀσσύρια, τῇ τε ἄλλῃ
 χώρῃ ἰσαπικνίσθαι, καὶ δὴ καὶ ἐς Ἄργος. τὸ δὲ Ἄργος
 τοῦτον τὸν χρόνον προϊῆεν ἅπασι τῶν ἐν τῇ νῦν Ἑλλάδι
 καλειομένη χώρῃ. ἀπικομένους δὲ τοὺς Φοίνικας ἐς δὴ τὸ
 Ἄργος τοῦτο, διατίθασθαι τὸν φόρτον. πύμπτη δὲ ἦ ἱκτη
 ἡμίρη ἀπ' ἧς ἀπίκοντο, ἐξιμπολημένων σφισχιδὸν πάν-
 των, ἰλθῆν ἐπὶ τὴν θάλασσαν γυναῖκας ἄλλας τι πολ-
 λὰς, καὶ δὴ καὶ τοῦ βασιλῆος θυγατέρα. τὸ δὲ οἰοῦτο
 μαῖναι, κατὰ τὸ αὐτὸ τὸ καὶ Ἕλληνας λήγουσιν, Ἰοῦν.
 ταύτας στάσας κατὰ πρύμνην τῆς νηὸς, ὠνίσθαι τῶν
 φορτίων, τῶν σφιν ἦν θυμὸς μάλιστα· καὶ τοὺς Φοίνικας
 διακλιυσσάμενους ὀρμῆσαι ἐκ' αὐτάς. τὰς μὲν δὲ πλιῦνας
 τῶν γυναικῶν ἀποφυγεῖν, τὴν δὲ Ἰοῦν σὺν ἄλλῃσιν
 ἀρπασθῆναι ἰσχυρομένους δὲ ἐς τὴν νῆα, ὄχισθαι ἀπο-
 πλείοντας ἐκ' Αἰγύπτου.

2. Οὕτω μὲν Ἰοῦν ἐς Αἴγυπτον ἀπικίσθαι λήγουσι
 Πέρσαι, οὐκ ὥς Φοίνικες· καὶ τῶν ἀδικημάτων τοῦτο
 ἄρξαι πρῶτον. μετὰ δὲ ταῦτα, Ἕλλήνων τινὰς (οὐ γὰρ
 ἔχουσι τοῦνομα ἀπηγήσασθαι) φασὶ τῆς Φοινίκης ἐς
 Τύρον προσχόντας, ἀρπάσαι τοῦ βασιλῆος τὴν θυγατέρα
 Εὐρώπην. εἶπεν δ' ἂν οὗτοι Κρητῆς. ταῦτα, μὲν δὲ
 ἴσα πρὸς ἴσα σφί γινίσθαι. μετὰ δὲ ταῦτα, Ἕλληνας
 αἰτίους τῆς διουτέρης ἀδικίης γινίσθαι. καταπλώσαντας
 γὰρ μακρῇ νηὶ ἐς Αἴαντι τὴν Κολχίδα καὶ ἐπὶ Φάσιν
 ποταμὸν, ἰνδιῦναι, διαπρηξάμενους καὶ τᾶλλα τῶν εἰνικῶν
 ἀπύκατο, ἀρπάσαι τοῦ βασιλῆος τὴν θυγατέρα Μηδίην.
 πύμπαντα δὲ τὸν Κόλχων βασιλῆα ἐς τὴν Ἑλλάδα κήρυ-
 κα, αἰτίων τι δίκας τῆς ἀρπαγῆς, καὶ ἀπαιτεῖν τὴν θυ-
 γατέρα. τοὺς δὲ ὑποκρίσθαι, ὥς οὐδὲ ἐκείνῳ Ἰοῦς τῆς
 Ἀργείης ἴδωσάν σφί δίκας τῆς ἀρπαγῆς, οὐδέ ἂν αὐτοὶ
 δώσωσι ἐκείνοισι.

3. Διουτίρη δὲ λίγουςι γινῆ μετὰ ταῦτα Ἀλιζανδρον τὸν Πριάμου, ἀκηκούτα ταῦτα, ἱθιλήσασί οἱ ἐκ τῆς Ἑλλάδος δι' ἀρπαγῆς γινέσθαι γυναῖκα, ἰπιστάμινον πάντως ὅτι οὐ δάσει δίπας· οὔτι γὰρ ἐκίινους διδόναι. οὔτω δὲ ἀρπάσαντες αὐτοῦ Ἑλίην, ταῖσιν Ἑλλήσι δόξαι, πρῶτον πῖμψαντας ἀγγέλους, ἀπαιτίειν τι Ἑλίην, καὶ δίπας τῆς ἀρπαγῆς αἰτίειν. τοὺς δὲ, προῖσχομένωι ταῦτα, προφέρειν σφι Μηδείης τὴν ἀρπαγὴν ὡς οὐ δόντες αὐτοὶ δίπας, οὐδὲ ἐκδόντες ἀπαιτιόντων, βουλοίατό σφι παρ' ἄλλων δίπας γινέσθαι.

4. Μίχρη μὲν ἄν τούτου, ἀρπαγὰς μούνας εἶναι παρ' ἀλλήλων· τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, Ἑλλήνας δὴ μεγάλως αἰτίους γινέσθαι. προτίρους γὰρ ἄρξαι στρατιεύσθαι ἐς τὴν Ἀσίην, ἢ σφίας ἐς τὴν Εὐρώπην. τὸ μὲν νυν ἀρπάζειν γυναῖκας, ἀνδρῶν ἀδικον νομίζειν ἔργον εἶναι· τὸ δὲ ἀρπασθυσίαν σπουδὴν ποιήσασθαι τιμωρίειν, ἀνοήτων· τὸ δὲ μηδιμῖν ὥρην ἔχειν ἀρπασθυσίων, σφρέων. δῆλα γὰρ δὴ, ὅτι οἱ μὴ αὐταὶ ἰβουλίατο, οὐκ ἂν ἡρπάζοντο. σφίας μὲν δὲ τοὺς ἐκ τῆς Ἀσίας λίγουςι Πέρσαι ἀρπαζομινίων τῶν γυναικῶν λόγον οὐδὲνα ποιήσασθαι· Ἑλλήνας δὲ Αἰκιδαιμονίης εἰνικιν γυναικὸς στόλον μέγαν συναγίτρηαι, καὶ ἴπειτα ἰλθόντας ἐς τὴν Ἀσίην, τὴν Πριάμου δύναμιν κατιλιῦν. ἀπὸ τούτου αἰεὶ ἡγήσασθαι τὸ Ἑλληνικὸν σφίσι εἶναι πολέμιον. τὴν γὰρ Ἀσίην καὶ τὰ ἰνοικίοντα ἔθνη βάρεβα οἰκειῦνται οἱ Πέρσαι, τὴν δὲ Εὐρώπην καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ἡγνεται κίχωρίσθαι.

5. Οὔτω μὲν Πέρσαι λίγουςι γινέσθαι, καὶ διὰ τὴν Ἰλίου ἄλωσιν εὐρίσκουσι σφίσι εἶναι ἰοῦσαν τὴν ἀρχὴν τῆς ἔχθρης τῆς ἐς τοὺς Ἑλλήνας. περὶ δὲ τῆς Ἰοῦς οὐκ ὁμολογίουςι Πέρσῃσι οὔτω Φοίνικις. οὐ γὰρ ἀρπαγῇ σφίας χρησαμένους λίγουςι ἀγαγεῖν αὐτὴν ἐς Αἴγυπτον, ἀλλ'

ὅς ἐν τῇ Ἀργεὶ ἐμίσγεται τῇ ναυκλήρῃ τῆς νηός· ἐπὶ δὲ ἱμαδίῃ ἱγκυος ἰούσα, αἰδιομένη τοὺς τοχίας, οὕτω δὲ ἰδιλοντὴν αὐτὴν τοῖσι Φοίνιξι συνεκπλῶσαι, ὥς ἂν μὴ φαντάδῃλος γίνηται. ταῦτα μὲν νυν Πέρσαι τι καὶ Φοίνικες λέγουσι. ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τούτων οὐκ ἔρχομαι ἐρίων ὅς οὕτως ἢ ἄλλως πως ταῦτα ἐγίνετο· τὸν δὲ οἶδα αὐτὸς πρῶτον ὑπάρξαντα ἀδίκων ἔργων ἐς τοὺς Ἕλληνας, τοῦτον σημήνας, παραβήσομαι ἐς τὸ πρόσω τοῦ λόγου, ὁμοίως σμικρὰ καὶ μεγάλα ἄστια ἀνθρώπων ἐπιζιών. τὰ γὰρ τοπάλαι μεγάλα ἦν, τὰ πολλὰ αὐτῶν σμικρὰ γίγονι· τὰ δὲ ἐπ' ἐμῷ ἦν μεγάλα, πρῶτον ἦν σμικρὰ. τὴν ἀνθρωπότην ὧν ἐπιστάμενος εὐδαιμονίην οὐδαμᾶ ἐν ταύτῃ μίνουσας, ἐκμνήσομαι ἀμφοτέρων ὁμοίως.

6. Κροῖσος ἦν Λυδὸς μὲν γένος, παῖς δὲ Ἀλυάττιων τῦρανος δὲ ἰθύνων τῶν ἐντὸς Ἀλυσος ποταμοῦ, δεξιῶν ἑπὶ μισαμβρίας μεταξὺ Σύρων καὶ Παφλαγόνων, ἐξίει πρὸς βορῇν ἄνεμον ἐς τὸν Εὐξείνιον καλούμενον πόντον. αὗτος ὁ Κροῖσος, βαρβάρων πρῶτος τῶν ἡμεῖς ἴδμεν, τοῦς μὲν κατιστρέψατο Ἑλλήνων ἐς φόρου ἀπαγωγὴν, τοὺς δὲ, φίλους προσηποίησατο. κατιστρέψατο μὲν Ἴωνάς τε καὶ Αἰολίας, καὶ Δωρείας τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ. φίλους δὲ προσηποίησατο Λακιδαιμονίους. πρὸ δὲ τῆς Κροίσου ἀρχῆς πάντες Ἕλληνες ἦσαν ἐλεύθεροι. τὸ γὰρ Κιμμερίων στρατίωμα τὸ ἐπὶ τὴν Ἰωνίην ἀπικόμινον, Κροίσου ἰδὼν πρσιβύτερον, οὐ καταστρεφὴ ἐγίνετο τῶν πολλῶν, ἀλλ' ἐξ ἐπιδρομῆς ἀρπαγῇ.

7. Ἡ δὲ ἡγεμονία οὕτω περιῆλθεν, ἰούσα Ἡρακλείδων, ἐς τὸ γένος τὸ Κροίσου, καλειμένους δὲ Μερμαδάδας· ἦν Κανθαύλης, τὸν οἱ Ἕλληνες Μυρσίλον ὀνομάζουσι, τύρηνος Σαρδίων, ἀπόγονος δὲ Ἀλκαίου τοῦ Ἡρακλίδεος. Ἀγρῶν μὲν γὰρ ὁ Νίνου, τοῦ Βήλου, τοῦ Ἀλκαίου, πρῶ-

ἄσ' Ἡρακλειδίων βασιλὺς ἰγύνετο Σαρδίων· Κανδαύλης δὲ ὁ Μύρσων, ὕψατος. οἱ δὲ πρότεροι Ἀγρώνες βασιλεύσαντες ταύτης τῆς χώρης, ἦσαν ἀπόγονοι Λυδοῦ τοῦ Ἀτρός· ἔπ' ὅτιν ὁ δῆμος Λυδίας ἐκλήθη ὁ πᾶς οὗτος, πρότερον Μήων καλειόμενος. παρὰ τούτων δὲ Ἡρακλῖδαι ἱπित्रαφθίοντες, ἔσχον τὴν ἀρχὴν ἐκ Θιοπροπίου, ἐκ δούλης τε τῆς Ἰσφάδανου γιγιοῦτις καὶ Ἡρακλῖος. ἀρξάντες μὲν ἐπὶ δύο τι καὶ εἴκοσι γυνῆς ἀνδρῶν, ἔτια πίνετε τι καὶ πινετακίσια, παῖς παρὰ πατρὸς ἐκδικόμενος τὴν ἀρχὴν, μέχρι Κανδαύλιω τοῦ Μύρσου.

8. Οὗτοι δὲ ὦν ὁ Κανδαύλης ἠράσθη τῆς ἰουτοῦ γυναικός· ἐρασθεὶς δὲ, ἐνόμιζε εἶναι γυναῖκα πολλὰν πασίῳν καλλίστην. ὥστε δὲ ταῦτα νομίζων ἦν γὰρ οἱ τῶν αἰχμοφόρων Γύγης ὁ Δασκύλου ἀριστότατος μάλιστα· ταῦτα τῇ Γύγῃ καὶ τὰ σπουδαίστερα τῶν πρηγμάτων ὑπερετίθειτο ὁ Κανδαύλης, καὶ δὴ καὶ τὸ εἶδος τῆς γυναικὸς ὑπεριπαίειν. χρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντες, (χρὴν γὰρ Κανδαύλῃ γινίσθαι κακῶς,) ἔλιγε πρὸς τὴν Γύγην τοιαῦτα· “Γύγη, οὐ γὰρ σι δοκίω πείσασθαι μοι
“λίγοντι περὶ τοῦ εἶδους τῆς γυναικός· (ὥτα γὰρ συγ-
“χάνει ἀνδρώποισι ἰόντα ἀπιστότερα ὀφθαλμῶν) ποῖαι
“ὅπως ἐκίνην θιῆσαι γυμνήν.” Ὁ δὲ μίγα ἀμβλώσας, εἶπε, “Δίσποτα, τίνα λίγεις λόγον οὐκ ὀγία, κελύων
“δίσποιναι τὴν ἐμὴν θιῆσασθαι γυμνήν; ἅμα δὲ πιθῆμι
“ἐκδυομένην συνεκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ γυνή. πάσαι δὲ
“τὰ καλὰ ἀνδρώποισι ἐξιύρηται, ἐκ τῶν μανθάνει διῶ.
“ἐν σοῖσιν ἐν τόδῃ ἰστί, σκοπῆιν τινὰ τὰ ἰουτοῦ. ἰγὼ δὲ
“πείδομαι ἐκίνην εἶναι πασίῳν γυναικῶν καλλίστην
“καί σι οἶομαι μὴ δίσσαι ἀνόμων.”

9. Ὁ μὲν δὴ, λίγων τοιαῦτα, ἀπειμάχιστο, ἀρρώδιον μὲν τί οἱ ἐξ αὐτίῳ γένηται κακόν. ὁ δὲ ἀμείβετο τοῖσδε,

“Θάρσει Γύγη· καὶ μὴ φοβιῦ μήτι ἱμὶ, ὥς σιε πυρῶ-
 “μινος λίσσω λόγον τοῖδε· μήτι γυναιῖνα τὴν ἱμὴν, μή τί
 “τοι ἐξ αὐτῆς γίνηται βλάβος· ἀρχὴν γὰρ ἐγὼ μὴχα-
 “ρήσομαι οὕτω, ὥστε μὴδὲ μαθίῃν μιν ὀφθίῃσαν ὑπὸ σιῦ.
 “ἐγὼ γάρ σε ἐς τὸ οἶκημα ἐν τῷ κοιμώμεθα, ὅπισθε
 “τῆς ἀνοιγομένης θύρης στήσω. μετὰ δ’ ἱμὶ ἱσιλθόντα,
 “παρίσται καὶ ἡ γυνὴ ἡ ἱμὴ ἐς κοῖτον. κίτται δὲ ἀγχοῦ
 “τῆς ἰσόδου θρόνος· ἐπὶ τοῦτον τῶν ἱματίων κατὰ ἱν
 “ἕκαστον ἐκδύνουσα θήσει· καὶ κατ’ ἡσυχίην πολλὰν
 “παρίξει τοι θιήσασθαι. ἱπτιὰν δὲ ἀπὸ τοῦ θρόνου στρί-
 “χῃ ἐπὶ τὴν ἰνὴν, κατὰ ἰώτου τε αὐτῆς γίνῃ, σοι με-
 “λίτω τὸ ἰσθιῦτιν ὅπως μὴ σε ὄψιται ἰόντα παρὰ
 “θυρίων.”

10. Ὁ μὲν δὴ, ὥς οὐκ ἠδύνετο διαφυγίῃν, ἦν ἵτοιμος.
 ὁ δὲ Καϊδαύλης, ἐπὶ ἰδοῖσι ὤρη τῆς κοίτης ἵναι, ἤγαγε
 τὸν Γύγια ἐς τὸ οἶκημα· καὶ μετὰ ταῦτα αὐτίκα παρῆν
 καὶ ἡ γυνή. ἱσιλθοῦσαν δὲ καὶ τιθιῖσαν τὰ ἱμάτια ἰδη-
 ῆτο ὁ Γύγης. ὥς δὲ κατὰ ἰώτου ἰγίνετο, ἰύσης τῆς γυ-
 ναικὸς ἐς τὴν κοίτην, ὑπικλὺς ἰχώρειν ἔξω. καὶ ἡ γυνὴ
 ἰπορᾷ μιν ἱξιόντα. μαθοῦσα δὲ τὸ ποιηθὲν ἐκ τοῦ ἀνδρὸς,
 οὔτε ἀνίστασιν αἰσχυριθίῃσα, οὔτε ἰδοῖσι μαθίῃν, ἐν νόφ
 ἔχουσα τίσισθαι τὸν Καϊδαύλια. παρὰ γὰρ τοῖσι Λυ-
 δαῖσι, σχιδὸν δὲ καὶ παρὰ τοῖσι ἄλλοις βαρβάροις, καὶ
 ἄνδρα ὀφθῆναι γυμνόν, ἐς αἰσχύτην μεγάλην φέρει.

11. Τότε μὲν δὴ οὕτως, οὐδὲν δηλώσασα, ἡσυχίην εἵ-
 χιν· ὥς δὲ ἡμίρη τάχιστα ἰγιγόνει, τῶν οἰκιστῶν τοὺς
 μάλιστα ὤρεα πιστοὺς ἰόντας ἰωῦτῃ, ἵτοίμους ποιεσάμενη,
 ἐπέλπει τὸν Γύγια. ὁ δὲ, οὐδὲν δοκίων αὐτὴν τῶν περη-
 θίντων ἐπίσταςθαι, ἦλθε καλιόμινος. ἰώθει γὰρ καὶ
 πρέσθειν, ὅπως ἡ βασιλεία καλίοι, φοιτᾷν. ὥς δὲ ὁ Γύγης
 ἐπίκλιτο, ἔλιγον ἡ γυνὴ τάδε, “Νῦν τοι δυοῖν ἰδοῖν πα-

“ ριουσίων, Γύγη, δίδωμι αἵρεσιν, ἐποσίρην βούλαιοι τρα-
 “ πίσθαι. ἥ γὰρ Κανθαύλαιοι ἀποκτείνεις, ἰμὶ τι καὶ τὴν
 “ βασιλῆην ἔχει τὴν Λυδῶν, ἥ αὐτὸν σὶ αὐτίκα οὕτω
 “ ἀποθνήσκῃ δι᾽ ὧς ἂν μὴ πάντα πιθόμενος Κανθαύ-
 “ λῃ τοῦ λοιποῦ ἴδῃς τὰ μή σὶ δι᾽. ἀλλ’ ἦτοι κτεῖνόν γε
 “ τὸν ταῦτα βουλιύσαντα δι᾽ ἀπόλλυσθαι, ἥ σὶ τὸν ἰμὲ
 “ γυμνὴν θησάμενον, καὶ ποιήσαντα οὐ νομιζόμενα.”
 Ὁ δὲ Γύγης τίως μὲν ἀπειθῶμαζι τὰ λιγόμενα· μετὰ
 δὲ, ἰκίττει μὴ μιν ἀναγκαίῃ ἰδιῶν παρὰ κρῖνα ταιαύτην
 αἵρεσιν. οὐκὼν δὲ ἱππιδν, ἀλλ’ ὤρα ἀναγκαίῃν ἀλη-
 θίως προειμένῃν, ἥ τὸν διαπότησι ἀπολλῦναι, ἥ αὐτὸν
 ὑπ’ ἄλλων ἀπόλλυσθαι· αἰρίεται αὐτὸς περιμῦναι. ἱπι-
 ρῶτα δὲ λίγων τὰδε, “ Ἐπὶ μὲ ἀναγκάζεις διαπότησι
 “ τὸν ἰμὲν κτείνῃν, οὐκ ἰθίλοντα, φέρι ἀκούσω τίφ καὶ
 “ τρέσφ ἱπιχιερέσομιν αὐτῶ.” Ἡ δὲ ὑπολαβοῦσα ἴφη,
 “ Ἐκ τοῦ αὐτοῦ μὲν χωρίου ἡ ἑρμὴ ἴσται, ἔθιναι καὶ
 “ ἱππῖος ἰμὲ ἱπιδίξατο γυμνὴν· ὑπαιμῖνφ δὲ ἡ ἱπιχιέρη-
 “ σις ἴσται.”

12. Ὡς δὲ ἤρτυσαν τὴν ἱπιδουλήν, νυκτὸς γινομίνης,
 (οὐ γὰρ μετίετο ὁ Γύγης, οὐδέ οἱ ἦν ἀπαλλαγὴ οὐδὲμία,
 ἀλλὰ ἴδιε ἥ αὐτὸν ἀπολωλῆναι, ἥ Κανθαύλαιοι,) ἵππειτο ἰς
 τὸν θάλαμον τῇ γυναικί. καὶ μιν ἱκίει, ἰγχιερίδιον δοῦσα,
 κατακρύπτει ὑπὸ τὴν αὐτὴν θύρην. καὶ μετὰ ταῦτα,
 ἀπαπαυσάμενος Κανθαύλαιοι, ὑπαισδύς τι καὶ ἀποκτείνεις
 αὐτὸν, ἴσχει καὶ τὴν γυναιῖκα καὶ τὴν βασιλῆην Γύγης.
 [τοῦ καὶ Ἀρχίλοχος ὁ Πάριος, κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον
 γινόμενος, ἰν ἱάμβῳ τριμίτρῳ ἱπιμνήσθῃ.]

13. Ἔσχι δὲ τὴν βασιλῆην, καὶ ἱερατύνῃ ἐκ τοῦ ἐν
 Δελφοῖσι χρηστήριον. ὧς γὰρ δὴ οἱ Λυδοὶ διαιδὼν ἱποιῶντο
 τὸ Κανθαύλαιοι πάθος, καὶ ἐν ὅπλοις ἦσαν, συνίσχουσιν ἰς
 τῶντ’ οἷ τι τοῦ Γύγιω στασιῶται καὶ οἱ λοιποὶ Λυδοὶ, ἦν
 μὲν δὲ τὸ χρηστήριον ἀνίλῃ μιν βασιλεία εἶναι Λυδῶν, τέτ-

δε βασιλεύουν· ἦν δὲ μὴ, ἀποδοῦναι ὁπίσω ἐς Ἡρακλείδης τὴν ἀρχήν. ἀντιλή τι δὴ τὸ χρηστήριον, καὶ ἱερακλίουσιν ἔστω Γύγης. τοσόνδε μίντω εἶπεν ἡ Πυθίη, ὡς Ἡρακλείδῃσι τίσις ἦξι ἐς τὸν πῖμπτον ἀπόγονον Γύγιω. τούτου πρῶ ἴπιος Λυδοί τε καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν λόγον· οὐδένα ἔποιοντο, πρὶν δὴ ἰππιτελίσθῃ.

14. Τὴν μὲν δὴ τυραννίδα οὕτως ἔσχον οἱ Μιρμνάδαι, τοὺς Ἡρακλείδαις ἀπειλόμενοι. Γύγης δὲ τυραννίσας ἀπίπτεμψεν ἀναθήματα ἐς Δελφοὺς οὐκ ὀλίγα· ἀλλ' ἔσθαι μὲν ἀργύρου ἀναθήματά ἐστιν οἱ παλῖστα ἐν Δελφοῖσι· πᾶριξ δὲ ἀργύρου, χρυσὸν ἄπλιτον ἀνίθηκιν, ἄλλον τε καὶ τοῦ μάλιστα μνήμην ἄξιον ἔχουν ἱστοί, κρητῆρις οἱ ἀριθμὸν ἐξ χρύσειοι ἀνακίεσθαι. ἱστοῖσι δὲ οὗτοι ἐν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ, σταθμὸν ἔχοντες τρήκοντα τάλαντα· ἄλγηδ' δὲ λόγῳ χρωμένῳ, οὐ Κορινθίων τοῦ δημοσίου ἱστὶν ὁ θησαυρὸς, ἀλλὰ Κυψέλου τοῦ Ἡτιώνοιο. οὗτος δὲ ὁ Γύγης, πρῶτος βαρβάρων τῶν ἡμῖς ἴδμεν, ἐς Δελφοὺς ἀνίθηκιν ἀναθήματα, μετὰ Μίδην τὸν Γορδίου, Φρυγίης βασιλῆα. ἀνίθηκε γὰρ δὴ καὶ Μίδης τὸν βασιλῆϊον Θρόνον, ἐς τὸν προκατίζων ἰδίκαζιν, ἰόντα ἀξιοθήστον. κίτταρ δὲ ὁ Θρόνος οὗτος ἰσθᾶπις οἱ τοῦ Γύγιω κρητῆρις. ὁ δὲ χρυσὸς οὗτος καὶ ὁ ἀργυρὸς τὸν ὁ Γύγης ἀνίθηκιν, ὑπὸ Δελφῶν καλίστα Γυγάδας ἐπὶ τοῦ ἀναθίντος ἰππωνμίην, ἰσέβαλι μὲν νυν στρατιῇ καὶ οὗτος, ἐπὶ τε ἡρξιν, ἔς τε Μίλητον καὶ ἐς Σμύρνην, καὶ Κολοφῶνος τὸ ἄστυ εἶλεν, ἀλλ' οὐδὲν γὰρ μίγα ἔργον ἀπ' αὐτοῦ ἄλλο ἰγίνετο, βασιλεύσαντος δυὼν δέοντα τισσιράκοιτα ἔτια. τοῦτον μὲν παρήσομεν, τοσαῦτα ἰππινησθίντες.

15. Ἀρδύος δὲ τοῦ Γύγιω μετὰ Γύγην βασιλεύσαντος μνήμην ποιήσομαι. οὗτος δὲ Πριηνίης τε εἶλεν, ἐς Μίλητον τε ἰσέβαλιν· ἐπὶ τούτου τε τυραννίσαντος Σαρδίων Κυμνίῃσι ἐξ ἡδίων ὑπὸ Σκυθίων τῶν Νομάδων ἔξαμασθῆν.

εις ἀπικίατο ἐς τὴν Ἀσίην, καὶ Σάρδεις πλὴν τῆς ἀρε-
σέλιος ἰλίου.

16. Ἀρδυος δὲ βασιλεύσαντος ἱνὸς δέοντα ποιήσονται
ἴτια, ἐξιδίξατο Σαδυάττης ὁ Ἀρδυος, καὶ ἱερασίλειον
ἴτια δυώδικα· Σαδυάττιω δὲ, Ἀλυάττης. οὗτος δὲ Κρα-
ξάρη τι τῷ Δηϊόκιω ἀπογόνῳ ἱπολίμῃσι, καὶ Μήδωσι·
Κιμμερίους τι ἐκ τῆς Ἀσίης ἐξήλασι. Σμύρνην τι τὴν
ἀπὸ Κολοφῶνος κτισθεῖσαν ἰλίου, ἐς Κλαζομενάς τι ἱερί-
βαλιν· ἀπὸ μὲν νυν τούτων οὐκ ὡς ἠθίλιν ἀπήλλαξεν,
ἐλλὰ πρὸς πταίσας μιγάλως. ἄλλα δὲ ἔργα ἀπιδίξατο
ἱὼν ἐν τῇ ἀρχῇ ἀξιαπνηγντότατα τάδε.

17. Ἐπολίμῃσι Μιλησίοισι, παραδιζήμενος τὸν πᾶ-
λμον παρὰ τοῦ πατρός. ἐπιλαύνων γὰρ ἱπολίμῃσι τὴν
Μίλητον τροπῇ τοιῶδι· ὅπως μὲν εἴη ἐν τῇ γῇ καρπὸς
ἀνδρὸς, τηνικαῦτα ἰσέβαλλε τὴν στρατιήν. ἱστρατεύτο δὲ
ὑπὸ συρίγγων τι καὶ πηκτίδων, καὶ αὐλοῦ γυναικίῃσι τε
καὶ ἀνδρείῃσι. ὡς δὲ ἐς τὴν Μιλησίην ἀπίκοιτο, οἰκήματα
μὲν τὰ ἐπὶ τῶν ἀγρῶν οὔτε κατίβαλλον, οὔτε ἐνέπιμπρη,
οὔτε θύρας ἀπίσσα, ἑὰ δὲ κατὰ χώραν ἐστάμεναι· ὁ δὲ
τά τε δένδρεα καὶ τὸν καρπὸν τὸν ἐν τῇ γῇ ὅπως παρὰ
φθίρειν, ἀπαλλάσσειτο ὀπίσω. τῆς γὰρ θαλάσσης αἱ
Μιλήσιοι ἐπικράτιον, ὥστε ἐπίδρης μὴ εἶναι ἔργον τῇ
στρατιῇ. τὰς δὲ οἰκίας οὐ κατίβαλλον ὁ Λυδὸς, τῶνδε εἰνα-
κα, ὅπως ἔχουσιν ἐνδιῦτιν ὀρμώμενοι τὴν γῆν σπείρειν τε
καὶ ἐργάζεσθαι οἱ Μιλήσιοι, αὐτοὶ δὲ, ἐκείνων ἐργαζομέ-
νων, ἔχοι τι καὶ σίνεσθαι ἰσβάλλων.

18. Ταῦτα ποίειν, ἱπολίμῃσι ἴτια ἱνδικα· ἐν ταῖσι
τρώματι μεγάλα διφάσια Μιλησίων ἐγένετο, ἐν τι Λι-
μνητῷ χώρῃ τῆς σφετέρης μαχισαμένων, καὶ ἐς Μαιάν-
δρου πιδίφ. τὰ μὲν νυν ἐξ ἴτια τῶν ἱνδικα Σαδυάττης ὁ
Ἀρδυος, ἔτι Λυδῶν ἤρχε, ὁ καὶ ἰσβαλὼν τηνικαῦτα ἐς τὴν

Μιλησίην τὴν στρατιήν (Σαδυάττης οὗτος γὰρ καὶ ὁ τὸν πόλεμον ἦν συνάψας) τὰ δὲ πίντι τῶν ἱτίων τὰ ἱκόμενα τοῖσιν ἔξ Ἀλυάττης ὁ Σαδυάττιω ἱπολίμει, ὃς παραδιζάμενος (ὥς καὶ πρότερόν μοι διδήλωται) παρὰ τοῦ πατρὸς τὸν πόλεμον, προσιῖχι ἰντιταμίνως. τοῖσι δὲ Μιλησίοισι οὐδαμοὶ Ἰώνων τὸν πόλεμον τοῦτον συνεπιλάφρυνον, ὅτι μὴ Χίαι μοῦνοι. οὗτοι δὲ τὸ ὅμοιον ἀνταποδίδόντες ἱτιμώριον· καὶ γὰρ δὴ πρότερον οἱ Μιλήσιοι τοῖσι Χίοισι τὸν πρὸς Ἐρυθραίους πόλεμόν συνδήνηκαν.

19. Τῷ δὲ δυωδεκάτῳ ἔτει λήϊου ἱμπιακραμένου ὑπὸ τῆς στρατιῆς, συνηνίχθη τι τοιόνδε γινέσθαι περὶ γμα· ὥς ἄφθῃ τάχιστα τὸ λήϊον ἀνίμφ βιώμενον, ἄψατο νηοῦ Ἀθηναίης, ἐπίκλησιν Ἀσσησίης. ἀφθίς δὲ ὁ νηὸς, κατιπαύθη. καὶ τοπαρευτικά μὲν λόγος οὐδεὶς ἰγίνετο· μετὰ δὲ, τῆς στρατιῆς ἀπικομένης ἐς Σάρδεις, ἰόσησιν ὁ Ἀλυάττης. μακροτέρης δὲ οἱ γινομένης τῆς νούσου, πύμπαι ἐς Δελφούς θιοπρότους, εἴτι δὴ συμβουλεύσαντός τινι, εἴτι καὶ αὐτῷ ἰδοξί πύμπαντα τὸν θιὸν ἐπιίρισθαι περὶ τῆς νούσου. τοῖσι δὲ ἡ Πυθίη ἀπικομένοις ἐς Δελφούς οὐκ ἔφη χρήσειν, πρὶν ἢ τὸν νηὸν τῆς Ἀθηναίης ἀνερδώσωσι, τὸν ἐνέπρησαι χώρας τῆς Μιλησίης ἐν Ἀσσησῷ.

20. Δελφῶν οἶδα ἐγὼ οὕτω ἀκούσας γινέσθαι· Μιλήσιοι δὲ τὰδε προστιθεῖσι τούτοις, Περίανδρον τὸν Κυψέλου, ἰόντα Θρασυλεύλῳ τῷ τότε Μιλήτου τυραινύοντι ξεινὸν ἐς ταμάλιστα, πυθόμενον τὸ χρηστήριον τὸ τῷ Ἀλυάττῃ γινόμενον, πύμπαντα ἄγγιλον κατιπιτιῖν, ὅπως ἂν τι προειδὼς πρὸς τὸ παρὲν βουλεύηται. Μιλήσιοι μὲν οὕτω λίγουσι γινέσθαι.

21. Ἀλυάττης δὲ, ὥς οἱ ταῦτα ἐξηγγέλθη, αὐτίκα ἔπιμπαι πήρυκα ἐς Μίλητον, βουλόμενος σκοιδὰς ποιήσασθαι Θρασυλεύλῳ τι καὶ Μιλησίοισι χρέινον ἔσεν ἂν τὸν

νηὸν οἰκοδομῇ. ὁ μὲν δὲ ἀπόστολος ἐς τὴν Μίλητον ἦν
Θρασύβουλος δὲ σαφῶς προπιπυσμένος πάντα λόγον,
καὶ ἰδὼς τὰ Ἀλυάττης μίλλαι ποιήσιν, μηχανᾶται
τοιμᾶδι· ὅσος ἦν ἐν τῇ ἄστυ εἴτες καὶ ἰωυτοῦ καὶ ἰδιωτι-
κός, τοῦτον πάντα συγκαμίνας ἐς τὴν ἀγορὴν, προῖπτε
Μιλησίοις, ἱστῶν αὐτοὺς σημήνη, τότε πίνουσιν τε πάντας
καὶ πόμφη χρίσθαι ἐς ἀλλήλους.

22. Ταῦτα δὲ ἰποίει τε καὶ προηγύριε Θρασύβουλος,
τῶνδε εἴπικιν, ὅπως ἂν δὴ ὁ κήρυξ ὁ Σαρχιδιὴς, ἰδὼν τι σω-
ρὸν μέγαν εἴτου πιχυμένον, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἐν ὑπα-
δαίῃσι ἰόντας, ἀγγείλῃ Ἀλυάττῃ. τὰ δὲ καὶ ἰγίνετο. ὥς
γὰρ δὴ ἰδὼν τι ἐπιῖνα ὁ κήρυξ, καὶ ἵππας πρὸς Θρασύβου-
λον τὰς ἰντολὰς τοῦ Δουοῦ, ἀπῆλθιν ἐς τὰς Σάρεις, ὥς
ἰγὼ πυνθάνομαι, δι' οὐδὲν ἄλλο ἰγίνετο ἢ διαλλαγή. ἰλ-
πίζων γὰρ ὁ Ἀλυάττης σιτοδητὴν τι εἶναι ἰσχυρὸν ἐν τῇ
Μιλήτῃ, καὶ τὸν λιὼν τιτρεύσθαι ἐς τὸ ἰσχατοῖ κακοῦ,
ἤκουε τοῦ κήρυκος νοστήσαντος ἐκ τῆς Μιλήτου τοὺς ἱερο-
τίους λόγους ἢ ὥς αὐτοὺς κατιδόκει. μετὰ δὲ, ἢ τι διαλλα-
γὴ σφίι ἰγίνετο, ἢ ὅτι ξείνους ἀλλήλοισι εἶναι καὶ ξυμ-
μάχους· καὶ δύο τι ἀντὶ ἱνὸς νηὸς τῇ Ἀθηναίῃ οἰκοδομη-
σιν ὁ Ἀλυάττης ἐν τῇ Ἀσσησῷ, αὐτός τι ἐκ τῆς νούσου
ἀνίστη. καὶ τὰ μὲν κατὰ τὸν πρὸς Μιλησίους τι καὶ Θρα-
σύβουλον πόλιμον Ἀλυάττῃ ᾗδε ἰσχεῖ.

23. Περιάνδρος δὲ ἦν Κυψίλου παῖς, οὗτος ὁ τῷ Θρα-
σύβουλῳ τὸ χρηστήριον μηνύσας· ἱτυράννιν δὲ ὁ Περιάν-
δρος Κορίνθου· τῷ δὲ λέγουσι Κορίνθιοι (ὁμολογίουςι δὲ
σφίι Λίεσσιοι) ἐν τῷ βίῳ θάψμα μέγιστον παρασπῆναι.
Ἀρίονα τὸν Μηθυμαῖον ἱππὶ διλφίτος ἰξινιχθίντα ἱππὶ Ταί-
ακρον, ἰόντα πιδαρεθδὸν τῶν τότε ἰόντων οὐδινὸς διύτιρον,
καὶ διθύραμβον, πρῶτον ἀνθρώπων τῶν ἡμῖς ἴδμεν, ποιή-
σαντά τι καὶ ὀνομάσαιντα καὶ διδάξαντα ἐν Κορίνθῳ.

24. Τούτοι τὸν Ἀρίονα λείγουσι, τὸν πολλὸν τοῦ χρεῖ-
του διατρέβοντα παρὰ Περιάνδρῳ, ἐπιθυμῆσαι πλῶσαι ἐς
Ἰταλίην τε καὶ Σικελίην· ἐργασάμενον δὲ χρήματα με-
γάλα, θιλῆσαι ὁπίσω ἐς Κόρινθον ἀπικέσθαι. ὀρμαῖσθαι
μὲν νυν ἐκ Τάραντος, πιστεύοντα δὲ οὐδαμοῖσι μᾶλλον ἢ
Κορινθίοισι, μισθώσασθαι πλοῖον ἀνδρῶν Κορινθίων. τοὺς
δὲ ἐν τῇ πηγάγῃ ἐπιβουλεύειν, τὸν Ἀρίονα ἐκβαλόντας,
ἔχουσιν τὰ χρήματα. τὸν δὲ, συνέντα τοῦτο, λίσσισθαι,
χρήματα μὲν προΐιντα σφί, ψυχὴν δὲ παραιτιόμενον.
οὕτως δὲ πείθειν αὐτὸν τούτοις· ἀλλὰ κελεύειν τοὺς πορ-
θμίας ἢ αὐτὸν διαχεῖσθαι μιν, ὥς ἂν ταφῆς ἐν γῇ τύχῃ,
ἢ ἐκπηδᾷ ἐς τὴν θάλασσαν τὴν ταχίστην. ἀπειληθέντα
δὲ τὸν Ἀρίονα ἐς ἀπορίην, παραιτήσασθαι, ἐπιιδῆσθαι οὖ-
τω δοκίῳ, περιιδεῖν αὐτὸν ἐν τῇ σκυτῇ πάσῃ σπάντα ἐν
τοῖσι ἰδωλίοισι, αἰῶσαι· αἰέσας δὲ, ὑπιδέκετο ἑαυτὸν κα-
τιργάσασθαι. καὶ, τοῖσι ἐσιλθεῖν γὰρ ἡδονήν, εἰ μίλλοιεν
ἀκούεσθαι τοῦ ἀρίστου ἀνδρώπων ἀοιδοῦ, ἀναχωρῆσαι ἐκ
τῆς περύμενης ἐς μέσην νία. τὸν δὲ, ἐνδύντα τι πᾶσαν τὴν
σκυτὴν, καὶ λαβόντα τὴν κιθάρην, σπάντα ἐν τοῖσι ἰδω-
λίοισι, διέειλεν νόμον τὸν ὄρθιον. τελευτῶντος δὲ τοῦ νό-
μου, ῥίψαι μιν ἐς τὴν θάλασσαν ἑαυτὸν, ὥς εἴχῃ, σὺν τῇ
σκυτῇ πάσῃ. καὶ τοὺς μὲν ἀποπλίσιν ἐς Κόρινθον· τὸν δὲ,
διελθὲν λείγουσι ὑπολαβόντα ἔξινεῖν καὶ ἐπὶ Ταίναρον. ἀπο-
βάντα δὲ αὐτὸν χωρεῖν ἐς Κόρινθον σὺν τῇ σκυτῇ, καὶ ἀπι-
κόμειν ἀπηγέσθαι πᾶν τὸ γιγνόμεν. Περιάνδρῳ δὲ ὑπὸ
ἀπιστίας Ἀρίονα μὲν ἐν φυλακῇ ἔχουσιν, οὐδαμῇ μετιέντα,
ἀνακῶς δὲ ἔχουσιν τῶν πορθμίων· ὥς δὲ ἄρα παρῖναι αὐ-
τοὺς, κληθέντας ἱστορίεσθαι εἴ τι λείγοιεν περὶ Ἀρίονος.
φαμένων δὲ ἐκείνων ὥς εἴη τι σῶς περὶ Ἰταλίην, καὶ μιν εἰς
πρόσσειντα λίποιεν ἐν Τάραντι, ἐπιφανῆναί σφί τὸν Ἀρίονα,
ὡς περὶ ἔχων ἐξιπῆδησι· καὶ τοὺς, ἐκπλαγύνοντας, οὐκ ἔχουσιν

ἔτι ἐλιγχομένους ἀρεῖσθαι. Ταῦτα μὲν οὖν Κορήθιοι τε καὶ Αἰόλιοι λήγουσι. καὶ Ἀρίονός ἐστι ἀνάθημα χάλκιστον οὐ μίγα ἰπὶ Ταινάρῳ, ἰπὶ Διλφίοις ἰπῶν ἀνδρωπῶς.

25. Ἀλυάττης δὲ ὁ Λυδὸς τὸν πρὸς Μιλησίους πόλεμον διαικίνας, μετίπνευσε τιλιουτῆ, βασιλεύσας ἴσα ἰσὰ καὶ πινυθήκοντα. αἰείδηναι δὲ ἐαφουγὼν τὴν ἰούσαι, διύτιροι αὖ-
τος τῆς οἰκίης ταύτης, ἰς Διλφούς κρητῆρᾷ τε ἀργύριον μίγαν, καὶ ὑποκρητηρίδιον σιδήρειον πολλητὸν, θίγῃς ἄξιον διὰ πάντων τῶν ἐν Διλφοῖσι ἀναθημάτων Γλαύκου τοῦ Χίου ποιήμα, ὃς μούτος δὴ πάντων ἀνδρώπων σιδήρου πόλλησιν ἔξυρε.

26. Τιλιυθήσαντος δὲ Ἀλυάττειν, ἔξειδξατο τὴν βασι-
λήην Κροῖσος ὁ Ἀλυάττειν, ἰσίων ἰὼν ἡλιαίνῃς வீντι καὶ ἐρήσκοντα· ὃς δὲ Ἑλλήνων πρῶτοις ἐπιθήκατο Ἐφίσι-
αισι. Ἰνθα δὲ οἱ Ἐφίσιοι πολιορκιέμενοι ἐπ' αὐτοῦ, ἀνέ-
δισαν τὴν πόλιν τῇ Ἀρτίμιδι, ἔξψαντες ἐκ τοῦ τοῦ οὐ-
σχοινίου ἰς τὸ τεῦχος. Ἰσσι δὲ μεταξὺ τῆς τε παλαιῆς
πόλεως, ἣ τότε πολιορκεῖτο, καὶ τοῦ τοῦ, ἰσὰ στάδιον.
πρῶτοις μὲν δὲ τούτοις ἐπιχείρησι ὁ Κροῖσος· μετὰ δὲ,
ἐν μέρει ἰσάστοις Ἰώνων τε καὶ Αἰολίων, ἄλλοις ἄλλας
αἰτίας ἐπιφύρων, τῶν μὲν ἰδύνατο μίζοντας παριυρίσκειν,
μίζονα ἰπαιτιώμενος, τοῖσι δὲ αὐτῶν ἔ φαῦλα ἐπιφύρων.

27. Ὡς δὲ ἄρα οἱ ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἕλληνας πατιστρέφοντο
ἰς φέρον ἀπαγωγὴν, τὸ ἰδιῶτιν ἰπῶσι, νίαις ποιησάμε-
νος, ἐπιχειρεῖν τοῖσι νησιώταις. Ἰόντων δὲ οἱ πάντων
ἰσίων ἰς τὴν ναυπηγίην, οἱ μὲν Βίαντα λήγουσι τὰ
Πριηνία ἀπικέμενον ἰς Σάρδεϊς, οἱ δὲ Πιττακὸν τὸν
Μισυληναῖον, ἐρομένου Κροίσου εἴ τι εἴη νώτιστον πρὸς τὴν
Ἑλλάδα, εἰπόντα τάδε, καταπαῦσαι τὴν ναυπηγίην·
“Ὡ βασιλεῦ, νησιῶται ἴπποι συνωπιοῦνται μερίην, ἰς
“Σάρδεϊς τε καὶ ἰπὶ οἱ ἔχοντες ἐν νῶ στρατιώσθαι.”

Κροῖσον δὲ, ἰλπίσαντα λίγειν ἱκεῖνον ἀληθία, εἰπεῖν,
 “ Ἀλλὰ γὰρ τοῦτο θιοὶ ποιήσονται ἐπὶ νόον ἡσιώτῃσι, ἰλθεῖν
 “ ἐπὶ Λυδῶν παῖδας σὺν ἵπποισι.” Τὸν δὲ, ὑπολαβόντα
 φάναι, “ ὦ βασιλεῦ, προθύμως μοι φαίνεται εὐχασθαι
 “ ἡσιώτας ἱππευομένους λαβεῖν ἐν ἡπείρῃ, οἰκόντα ἰλπί-
 “ ζων ἡσιώτας δὲ τί δοκίμους εὐχισθαι ἄλλο, ἢ ἐπὶ τι
 “ τάχιστα ἱπύθοντό σε μέλλοντα ἐπὶ σφίσι ναυπηγί-
 “ σθαι νῆας, λαβεῖν ἀρώμενοι Λυδοὺς ἐν θαλάσῃ, ἵνα
 “ ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ ἡπείρῃ οἰκημένων Ἑλλήνων τίσωνταί σε,
 “ τοὺς σὺ δουλώσας ἔχῃς;” Κάρτα τι ἡσθῆναι Κροῖσον
 τῷ ἐπιλόγῃ· καὶ οἱ (προσφύγιος γὰρ δόξαι λίγειν) πω-
 δόμενον, παύσασθαι τῆς ναυπηγίης. καὶ οὕτω τοῖσι τὰς
 ἡέσους οἰκημένοισι Ἴωσι ξενίην συνεθήκατο.

28. Χρόνου δὲ ἱπτιγιομένου, καὶ κατιστραμμένῳ σχι-
 δὸν πάντων τῶν ἐντὸς Ἄλυος ποταμοῦ οἰκημένων· πλὴν
 γὰρ Κιλικίων καὶ Λυκίων, τοὺς ἄλλους πάντας ὑπ’
 ἑαυτῷ εἶχε καταστρεψάμενος ὁ Κροῖσος· εἰσὶ δὲ οἶδι,
 [Λυδοί,] Φρύγες, Μυσοί, Μαριανδυνοί, Χάλυβες, Παφλα-
 γόνες, Θρηῆες, οἱ Θυαῖοι καὶ Βιθυνοί, Κᾶρες, Ἴωνες,
 Δαρείεις, Αἰολίαι, Πάμφυλοι.

29. Κατιστραμμένων δὲ τούτων, καὶ προσιπτικτωμένην
 Κροῖσου Λυδοῖσι, ἀπικνίσονται ἐς Σάρδεις ἀκμαζούσας
 πλούτῃ ἄλλοι τε οἱ πάντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταί,
 οἱ τοῦτοι τὸν χρόνον ἱτύγχανον ἰόντες, ὥς ἕκαστος αὐτίσῃ
 ἀπικνίσαιτο· καὶ δὴ καὶ Σόλων, ἀπὸ Ἀθηναίων, ὃς Ἀθη-
 ναίοισι νόμους κελεύσας ποιήσας, ἀπιδήμησι ἴτια δίκαι,
 κατὰ θειοῦς πρόφασιν ἐκπλώσας, ἵνα δὴ μή τινα τῶν
 νόμων ἀναγκασθῇ λύσαι τῶν ἴδιον. αὐτοὶ γὰρ οὐκ οἶδὶ
 τι ἦσαν αὐτὰ ποιῆσαι Ἀθηναῖοι· ἐρκίοισι γὰρ μιγάλοισι
 κατεῖχοντο, δίκαι ἴτια χρήσιςθαι νόμοισι τοὺς ἄνθρωποις
 Σόλων θῆται.

30. Αὐτῶν δὲ ὧν τούτων καὶ τῆς θιωρίας ἐκδημήσας ὁ Σόλων εἰπικν, ἐς Αἴγυπτον ἀπίκντο παρὰ Ἀμμοσιν, καὶ δὴ καὶ ἐς Σάρδεις παρὰ Κροῖσον. ἀπικόμενοι δὲ, ἐξινίζοντο ἐν τοῖσι βασιληῇσι ὑπὸ τοῦ Κροίσου· μετὰ δὲ, ἡμίση κρείττη ἢ τιτάρτη, κελύσαντος Κροίσου, τὸν Σόλωνα θιράποντις περιῆγον κατὰ τοὺς θησαυροὺς, καὶ ἐπιδείκνυσαν πάντα ἰόντα μιγάλα τι καὶ ὄλβια. θισάμενοι δὲ μιν τὰ πάντα, καὶ σκιψάμενοι ὥς οἱ κατὰ καιρὸν ἦν, εἶρετο ὁ Κροῖσος τάδε· “ Ξεῖνε Ἀθηναῖε, παρ’ ἡμῖς γὰρ περιεῖς λόγος ἀπῖκνται πολλοί, καὶ σοφῆς εἰπικν τῆς σῆς καὶ πλάνης, ὥς φιλοσοφῶν γῆν πολλὴν θιωρίας εἰπικν “ ἐπιλήλυθας· νῦν ὧν ἡμεῖς ἐπείρισθαι μὲ ἐπῆλθες σί, “ εἴ τινα ἤδη πάντων εἶδες ὀλβιώτατον; ” Ὁ μὲν, ἐλπίζων εἶναι ἀνθρώπων ὀλβιώτατος, ταῦτα ἐπηρώτα· Σόλων δὲ, οὐδὲν ὑπαδωπιύσας, ἀλλὰ τῷ ἰόντι χρησάμενος, λέγει, “ ὦ βασιλεῦ, Τίλλον Ἀθηναῖον. ” Ἀποθωμμάσας δὲ Κροῖσος τὸ λιχθῖν, εἶρετο πιστριφίως, “ Κοίη δὲ κρίνεις Τίλλον εἶναι ὀλβιώτατον; ” Ὁ δὲ εἶπει, “ Τίλλον, τοῦτο μὲν τῆς πόλιος εὖ ἠκούσης, παῖδες ἦσαν καλοὶ “ τε ἀγαθοὶ, καὶ σφι εἶδες ἄσπας τέκνια ἐκγινόμενα, καὶ “ πάντα παραμείναντα· τοῦτο δὲ τοῦ βίου εὖ ἤκουσι, ὥς “ τὰ παρ’ ἡμῖν, τελειυτὴ τῷ βίῳ λαμπροτάτη ἐκγίνετο. “ γινομένης γὰρ Ἀθηναίοισι μάχης πρὸς τοὺς ἀστυγί- “ τνας ἐν Ἐλευσίνι, βοηθήσας, καὶ τροπὴν ποιήσας τῶν “ πολιμίων, ἀπύθωνι πάλλισα. καὶ μιν Ἀθηναῖοι δημοσίῃ “ τε ἰθαψαν αὐτῷ τῇπερ ἴπισι, ἔ ἐτίμησαν μιγάλως. ”

31. Ὡς δὲ τὰ κατὰ τὸν Τίλλον προειρέψατο ὁ Σόλων τὸν Κροῖσον, εἶπας πολλὰ τι καὶ ὄλβια, ἐπηρώτα πῶς διύτιροι μετ’ ἐκείνων ἴδοι, δοκίωσι πάγχυ διυτιρεῖσθαι ὅσοις εἶσθαι. ὁ δὲ εἶπει, “ Κλείεσθιν τι καὶ Βίτωνια. τοῦ- “ ταισι γὰρ ἰούσι γίνεσι Ἀργείοισι βίος τι ἀρεῶν ὑπῆν,

“καὶ πρὸς τούτῃ, βύμῃ σώματος τοιήδε· ἀεθλοφύροι. τι
 “ἀμφότεροι ὁμοίως ἴσαν, καὶ δὴ καὶ λέγεται ὅτι ὁ λόγος·
 “ἰούσης ἱερῆς τῇ Ἥρῃ τοῖσι Ἀργείοισι, ἴδι πᾶντως τὴν
 “μητέρα αὐτῶν ζεύγει κομισθῆναι ἐς τὸ ἱερόν· οἱ δὲ σφι
 “βόις ἐκ τοῦ ἀγροῦ οὐ παρηνίοντο ἐν ὄρῃ· ἐκκλητῶμενοι
 “δὲ τῇ ὄρῃ οἱ νηπίαί, ὑποδόντες αὐτοὶ ὑπὸ τὴν ζεύγλιν,
 “ἔλπον τὴν ἄμαξαν. ἐπὶ τῆς ἀμάξης δὲ σφι ὀχίετο ἡ
 “μήτηρ. σταδίους δὲ πέντε καὶ τισσεράκοντα διακομί-
 “σαντες, ἀπίκοντο ἐς τὸ ἱερόν. ταῦτα δὲ σφι ποιήσασι,
 “καὶ ὀφθεῖσι ὑπὸ τῆς πανηγύριος, τελειυτὴ τοῦ βίου
 “ἀρίστη παρηνίοντο. διίδεξί τι ἐν τούτοις ὁ θεὸς, ὥς
 “ἄμεινον εἴη ἀνδρώπῃ τιθάναι μᾶλλον ἢ ζῶειν. Ἀρ-
 “γυῖοι μὲν γὰρ περιστάντες ἱμακάρηζον τῶν νηπιῶν τὴν
 “βύμην· αἱ δὲ Ἀργυῖαι, τὴν μητέρα αὐτῶν, οἶον τίκων
 “ἐκύρησι. ἡ δὲ μήτηρ περιχαρὴς ἰούσα τῷ τι ἔργῳ καὶ
 “τῇ φήμῃ, σῆσσε ἀντίον τοῦ ἀγάλματος, εὐχίτο, Κλί-
 “οβί τι καὶ Βίτωνι, τοῖσι ἰωϋτῆς τίκνοισι, οἳ μιν ἱτίμησαν
 “μιγάλως, δοῦναι τὴν θεὸν τὸ ἀνδρώπῃ τυχεῖν ἀριστόν
 “ἔστι. μετὰ ταύτην δὲ τὴν εὐχὴν, ὥς ἴδυσάν τι καὶ
 “εὐωχῆθησαν, κατακοιμηθέντες ἐν αὐτῇ τῇ ἱερῇ οἱ νη-
 “πίαί, ἐκίσι ἀνίστησαν, ἀλλ’ ἐν τέλει τούτῃ ἔσχοντο.
 “Ἀργυῖοι δὲ σφιων ἐκόντες ποιησάμενοι, ἀνέθισαν ἐς
 “Διλφούς, ὥς ἀνδρῶν ἀρίστων γινεμένων.”

32. Σόλων μὲν δὴ εὐδαιμονίης διυτιρεῖα ἵναι τούτοις.
 Κροῖσος δὲ σπριχθεὶς, εἶπαι, “ὦ ξίνοι Ἀθηναῖ, ἃ δὲ
 “ἡμίστην εὐδαιμονίην οὔτω τοι ἀπέρριπται ἐς τὸ μηδὲν
 “ὥσπερ οὐδὲ ἰδιωτῶν ἀνδρῶν ἀξίους ἡμῖας ἱποίησας.”
 Ὁ δὲ εἶπαι, “ὦ Κροῖσε, ἱσπτάμενόν μιν τὸ θεῖον πᾶν ἰδὼν
 “φθοιρῶν τι καὶ τραχῶδεις, ἱπυρωτῆς ἀνδρωπῶν
 “πρηγμαμάτων πύρι· ἐν γὰρ τῇ μακρῇ χρόνῳ πολλὰ
 “μὲν ἔστιν ἰδίῳ τὸ μὴ τις ἰδίῳ, πολλὰ δὲ καὶ πᾶ-

“ θείον. ἐς γὰρ ἰδομένηντα ἴτια οὖρον τῆς ζῆας ἀνδρά-
 “ πω προσέειπεν. οὗτοι ἰόντες ἱκανοὶ ἰδομένηντα, πα-
 “ ρίχονται ἡμίρας διηκασίας καὶ πωταρισχιλίας καὶ
 “ δισφυρίας, ἰμβολίμου μνητὸς μὴ γινόμενον. εἰ δὲ δὴ ἰδε-
 “ λήσιν τοῦτοις τῶν ἰτίων μὴν μακρότερον γίνεσθαι,
 “ ἴνα δὴ αἱ ὄραι συμβαίνοσι παραγινόμεναι ἐς τὸ δέον,
 “ μῆνις μὲν παρὰ τὰ ἰδομένηντα ἴτια οἱ ἰμβόλιμοι γί-
 “ νονται τριήκοντα πίντε· ἡμίρας δὲ ἐν τῶν μηνῶν τοῦ-
 “ των, χίλιαι πωτάκοντα. τουτίων τῶν ἀπασίων ἡμι-
 “ ρίων τῶν ἐς τὰ ἰδομένηντα ἴτια, λουσίην πωτάκοντα
 “ καὶ διηκασίων καὶ ἱξαισχιλίων καὶ δισφυρίων, ἃ
 “ ἰτίρη αὐτίων ἐγὼ ἰτίρη ἡμίρη τοπαράπαν οὐδὲν ὅμοιον
 “ προσάγει πενήγμα. οὕτω δὲ, ὦ Κρησι, πᾶν ἔστι ἄν-
 “ θρωπος συμφορῇ. ἡμεῖς δὲ σὺ καὶ πλουτίην μὲν μέγα
 “ φαίνεαι, καὶ βασιλεὺς εἶναι πολλῶν ἀνδρώπων ἐκείνο
 “ δὲ τὸ εἰρὶό μοι, οὕτω σε ἐγὼ λίγω, πρὶν ἢ τελευτήσας-
 “ τα καλῶς τὸν αἰῶνα πύδωμαι. οὐ γὰρ τοι ὁ μέγα
 “ πλούσιος μάλλον τοῦ ἐπ’ ἡμίρην ἔχοντος, ἐλθώντερός
 “ ἔστι· εἰ μὴ οἱ εὐχὴ ἐπίσπαιτο, πάντα καλὰ ἔχοντα
 “ τελευτῆσαι εἰς τὸν βίον. πολλοὶ μὲν γὰρ ζάπλουτοι
 “ ἀνδρώπων, ἀνόλβωί εἰσι· πολλοὶ δὲ μετρίως ἔχοντες
 “ βίου, εὐτυχίης. ὁ μὲν δὲ μέγα πλούσιος, ἀνόλβως δὲ,
 “ δυοῖσι πρὸς χεῖρα τοῦ εὐτυχίης μοῦνοντος οὗτος δὲ, τοῦ
 “ πλουρίου καὶ ἀνολβίου πολλοῖσι. ὁ μὲν, ἐπιθυμίην ἐπ-
 “ τελέσαι, καὶ ἄτην μεγάλην προσπισσῶσαι ἰνῆκα δαμα-
 “ σώτερος· ὁ δὲ, τοῖσι δὴ πρὸς χεῖρα ἐκείνου, ἄτην μὲν καὶ
 “ ἐπιθυμίην οὐκ ὁμοίως δυνατὸς ἐκείνῳ ἰνῆσαι, ταῦτα δὲ
 “ ἢ εὐτυχίην οἱ ἀπιδύμει. ἔπηροι δὲ ἔστι, ἄνους, ἀπα-
 “ θῆς παπῶν, εὐπαις, εὐμῆς. εἰ δὲ πρὸς τοῦτοις ἴτι τε-
 “ λευτήσῃ τὸν βίον εἰς, οὕτως ἐκείνος τὰ σὺ ζῆταις, ἄλ-

"βίος πελῆσθαι ἄξιός ἐστι. πρὶν δ' ἂν τελευτήσῃ,
 "ἰπισχίειν, μηδὲ καλίειν καὶ ὀλβίον, ἀλλ' εὐτυχία. τὰ
 "πάντα μὲν νυνὶ ταῦτα συλλαβὴν ἀνδρωποῖν ἰόντα, ἀδύ-
 "νατον· ὥσπερ χώρῃ οὐδεμίῃ καταρκεῖν πάντα ἑαυτῇ
 "παρίχουσα, ἀλλὰ ἄλλο μὲν ἔχῃ, ἰτέρου δὲ ἐπιδίδεται·
 "ἢ δὲ ἂν τὰ πλεῖστα ἔχῃ, ἀρίστη αὕτη. ὥς δὲ καὶ ἂν-
 "δρώπου πῶμα ἐν οὐδὲν αὐταρκές ἐστι· τὸ μὲν γὰρ ἔχῃ,
 "ἄλλου δὲ ἐνδείξεται. ὅς δ' ἂν αὐτίων πλεῖστα ἔχων
 "διατελείῃ, καὶ ἴπαια τελευτήσῃ εὐχαρίστως τὸν βίον,
 "εὗτος παρ' ἱμοὶ τὸ οὐνομα τοῦτο, ὃ βασιλιῦ, δίκαιός
 "ἐστι φέρεσθαι. σκοπίειν δὲ χρὴ πάντος χρέματος τὴν
 "τελευτὴν καὶ ἀποδέσσειν. πολλοῖσι γὰρ δὴ ὑποδείξας
 "ὀλβον ὁ θεὸς, προῖρίζους ἀνέτριψε."

33. Ταῦτα λήγων τῷ Κροίσῳ ἔκως ἔτι ἱχαρίζετο, ἔτι
 λόγου μιν ποιησάμενος οὐδινός, ἀποπύμπεται· πάρετα δό-
 ξας ἀμαθὲς εἶναι, ὅς τὰ παριόντα ἀγαθὰ μετίς, τὴν τε-
 λευτὴν πάντος χρέματος ὀρεῖν ἐκίλει.

34. Μετὰ δὲ Σέλωνα οἰχόμενον, Ἰλαβι ἐν θεοῦ νέμισις
 μεγάλη Κροῖσον· ὡς εἰκάσαι, ὅτι ἐνόμισε ἑαυτὸν εἶναι ἀν-
 δρώπων ἀπάντων ὀλβιώτατον. αὐτίκα δὲ οἱ εὐδοντι ἐπί-
 στη ὄνιρες, ὅς οἱ τὴν ἀληθινήν ἴφαινε τῶν μελλόντων γι-
 νέσθαι πακῶν κατὰ τὸν παῖδα. ἦσαν δὲ τῷ Κροίσῳ δύο
 παῖδες· τῶν εὐτιρος μὲν διέφθαρετο. ἦν γὰρ δὴ καφός· ἐ-
 δὲ ἴτιρος, τῶν ἡλίκων μακρῷ τὰ πάντα πρῶτος· οὐνομα
 δὲ οἱ ἦν Ἄστυς. τοῦτον δὲ ἂν τὸν Ἄστυ σημαίνει τῷ Κροίσῳ
 ὁ ὄνιρες, ὡς ἀπολείμιναι αἰχμῇ σιδηρῇ βληθέντα. ὁ δ'
 ἐπεὶ τ' ἐξηγέρθη, καὶ ἑαυτῷ λόγον ἰδὼς, καταρρήδηςας
 τὸν ὄνιρον, ἄγεται μὲν τῷ παιδὶ γυναικᾶ· ἰωδότη δὲ
 στρατηγίην μιν τῶν Λυδῶν, οὐδαμῇ ἔτι ἐπὶ τοιοῦτο πρῶ-
 γμος ἐξέπιμπει· ἀπόντια δὲ καὶ δοράτια, καὶ τὰ τοιαῦτα

πάντα τοῖσι χρίονται ἰς πόλιν ἀνδρῶν, ἐν τῷ ἀνδρῶν ἱεροῖς, ἰς τοὺς θαλάμους συνήσῃ, μή τι αἰ κριμάνοι τῷ παιδὶ ἱμῖσι.

35. Ἐχόντες δὲ οἱ ἐν χερσὶ τοῦ παιδὸς τὸν γάμον, ἀπινύσσονται ἰς τὰς Σάρδεις ἀνὴρ συμφορῇ ἰχθύος, καὶ οὐ πατρὸς χιτῶν, Φρυγὴ μὲν γυνὴ, γένος δὲ τοῦ βασιλῆως. παρὶθ' ὁ δὲ οὗτος ἰς τὰ Κροῖσου οἰκίαν, κατὰ νόμους τοὺς ἱσχυροὺς πατρὸς ἰδίῃτο κυρῆσαι. Κροῖσος δὲ μὲν ἰκάθη. ἴσθι δὲ παραπλησίη ἡ κάθαρσις τοῖσι Λυδοῖσι καὶ τοῖσι Ἑλλήσι. ἰπὶ τι δὲ τὰ νομιζόμενα ἰσχύῃσι ὁ Κροῖσος, ἰπυθάντο ἰκάθῃ τι καὶ τίς εἴη, λίγαν τὰδε, “Ὀνδρῶπι, τίς τι ἰὼν, καὶ πόθιν τῆς Φρυγίης ἦκον, ἰπύσσις ἰμοὶ ἰγίσι· τίνα τι ἀνδρῶν ἦ γυναικῶν ἰφόνυσας;” Ὁ δὲ ἀμείβετο, “Ὀ βασιλεῦ, Γορδίου μὲν τοῦ Μιδιώ υἱοῦ πατρὸς, ὀνομάζομαι δὲ Ἀδρηστος· φονύσας; δὲ ἀδελφὸν ἰμωῦ τοῦ αἰκῶν, πάριμι ἰξίληλαμίνος· τι ὑπὸ τοῦ πατρὸς, καὶ ἰστρημίνος πάντων.” Κροῖσος δὲ μὲν ἀμείβετο τοῖσδε, “Ἀνδρῶν τι φίλων τυγχάνεις ἰπυγῶν ἰὼν, καὶ ἰλήλυθας ἰς φίλους ἰνδα ἀμηχανήσῃς χρήματος οὐδένος, μίνων ἐν ἡμίστρων. συμφορὴν δὲ ταύτην ὡς κουφότατα φέρων, περδάνις πλῆστον.” Ὁ μὲν δὲ δίκαιαν ἰχί ἐν Κροῖσου.

36. Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χρόνῳ τούτῳ, ἐν τῷ Μυσίῳ Οὐλύμπῳ σὺν χρῆμα γίνεται μέγα· ὀρμώμενος δὲ οὗτος ἐν τοῦ οὐρίου τούτου, τὰ τῶν Μυσῶν ἔργα διαφθείρει. πολλὰ δὲ οἱ Μυσοὶ ἐκ' αὐτὸν ἰξιλθόντες, ποίισαν μὲν τὸν κατὸν, ἰπασχον δὲ πρὸς αὐτοῦ. τέλος δὲ, ἀπινύσσονται παρὰ τὸν Κροῖσον τῶν Μυσῶν ἄγγιλοι, ἰλῆγον τὰδε, “Ὀ βασιλεῦ, ὅς χρῆμα μέγιστος ἀνιφάνη ἡμῖν ἐν τῇ χώρῃ, ὅς τὰ ἔργα διαφθείρει. τοῦτον προθυμώμενος ἰλίμιν, οὐ δύναμιδα. ἴν. ὦν προσδίομιδά· σιν, τὸν

“παῖδα καὶ λογάδας νηϊάας καὶ πύνας συμπέμψαι
 “ἡμῖν, ὥς ἂν μιν ἐξέλωμιν ἐκ τῆς χώρας.” Οἱ μὲν δὲ
 τούτων ἰδίοντο. Κροῖσος δὲ μνημονεύων τοῦ ὀνίρου τὰ
 ἱππία, ἱλιγί σφι τὰδι, “Παῖδός μιν περὶ τοῦ ἱμοῦ μὴ
 “μνησθῇτι ἴτι· οὐ γὰρ ἂν ὑμῖν συμπέμψαιμι· νιόγαμβός
 “τε γὰρ ἴσται, καὶ τοῦτά οἱ νῦν μίλει. Λυδῶν μάλιστα
 “λογάδας καὶ τὸ κυνηγίσιον πᾶν συμπέμψω· καὶ δια-
 “πιδεύσεμαι τοῖσι ἰούσι, εἶναι ὥς περὰ θυμοτάτοις συνι-
 “ξελίῳ ὑμῖν τὸ θηρίον ἐκ τῆς χώρας.”

37. Ταῦτα ἀμείψατο. ἀποχειραινόμενος δὲ τούτοις τῶν
 Μυσῶν, ἐπιστρέφεται ὁ τοῦ Κροίσου παῖς, ἀκηκοὺς τῶν
 ἰδίοντο οἱ Μυσοί. οὐ φαμένου δὲ τοῦ Κροίσου τόν γε παῖδά
 σφι συμπέμψειν, λίγαι πρὸς αὐτὸν ὁ νηϊνός τὰδι, “ὦ
 “πάτερ, τὰ κάλλιστα πρότερόν ποτι καὶ γυναιότατα
 “ἡμῖν ἦν, ἱς τι πολέμους καὶ ἱς ἄγρας φοιτῶντας εὐδο-
 “κίμειν· νῦν δὲ ἀμφοτέρων με τούτων ἀποκληῖσας ἔχεις,
 “οὔτε τινα δουλὴν μοι παριδὼν, οὔτε ἀδυμένην. νῦν τε
 “τίσις μοι χρὴ ὄμμασι ἱς τι ἀγορὴν καὶ ἐξ ἀγορῆς φαι-
 “νόμενα φαίνεσθαι; ποῖος μὲν τις τοῖσι πολιάτῃσι δόξω
 “εἶναι; ποῖος δὲ τις τῇ νιογάμῃ γυναικί; ποῖός δὲ ἐκείνῃ
 “δόξει ἀνδρὶ συνεικίειν; ἱμὶ ὦν σὺ ἢ μίθεις εἶναι ἐπὶ τῇ
 “θήρῃ, ἢ λόγῳ ἀνάπυσσον ὅπως μοι ἀμείνω ἴσται ταῦτα
 “οὔτε πωδέμικα.”

38. Ἀμείβεται Κροῖσος τοῖσδε, “ὦ παῖ, οὔτε δουλὴν
 “οὔτε ἄλλο οὐδὲν ἄχαρι παριδὼν τοι, πωδὶ ταῦτα
 “ἄλλὰ μοι ὄψει ὀνίρου ἐν τῇ ὕπνῃ ἐπιστῆσα ἴφθι σε
 “ὀλιγαχρόνιον ἴσσεσθαι· ὑπὸ γὰρ αἰχμῆς σιδηρῆς ἀπα-
 “λίσσεσθαι. πρὸς ὧν τὴν ἔψιν ταύτην, τόν τε γάμον τοι
 “τούτων ἴσπισσα, καὶ ἐπὶ τὰ παραλαμβανόμενα εὖν ἀπο-
 “πύμπω, φυλακὴν ἔχων εἰ πως δυαίμην ἐπὶ τῆς ἱμῆς
 “εἰ σε ζωῆς διακλίψαι. εἴς γάρ μοι μόνος τυγχάνεις ἰδὼς

“ παῖς· τὸ γὰρ δὴ ἴτερος, διαφθαρμένον τὸν ἀποῦν, οὕτω
 “ εἶναι μοι λογίζομαι.”

39. Ἀμείβεται ὁ νεανίας ταῦτά, “ Συγγνώμη μὲν ὃ
 “ πάτερ τει, ἰδόντι γὰρ ὄψιν τοιαύτην, περὶ ἐμὲ θολαπῶν
 “ ἔχων· τὸ δὲ οὐ μαινθάνεις, ἀλλὰ λίληθί σε τὸ ὄνειρον,
 “ ἐμὲ τοι δίκαιός ἐστι φράζειν. φῆς τοι τὸ ὄνειρον ὑπὸ
 “ αἰχμῆς σιδηρῆς, φάναι ἐμὲ τιλιυτήσων· ὅς δὲ καί τις
 “ μὲν εἰσι χεῖρες, κοῖνὴ δὲ αἰχμὴ σιδηρῇ, ἣν σὺ φοβείσαι·
 “ εἰ μὲν γὰρ ὑπὸ ὀδόντος τοι ὤπτι τιλιυτήσων με, ἢ ἄλλω
 “ τινι ὃ, τι τούτῃ ἴσθης, χεῖρ δὴ σε παύειν τὰ παύεις·
 “ νῦν δὲ ὑπὸ αἰχμῆς. ἰσχύει τίς ἄν σὺ πρὸς ἄνδρας ἡμῶν
 “ γίνεσθαι ἢ μὲν χη, μέθεις με.”

40. Ἀμείβεται Κροῖσος, “ ὦ παῖ, ἴσθι τῇ με κατὰ
 “ γνώμῃ ἀποφαίνων περὶ τοῦ ἱεροῦ. ὡς ἂν νεοπαμῖνος
 “ ὑπὸ σίῳ, μεταγινώσκων, μετήμῃ τί σε ἵππαι ἰπὶ τῇ
 “ ἄγρῃ.”

41. Εἶπας δὲ ταῦτα ὁ Κροῖσος, μεταπίμπεται τὴν
 Φρύγην Ἀδρησταν. ἀπικομίσθῃ δὲ οἱ λίγῃ τάδε, “ Ἀδρη-
 “ σται, ἰγὼ σε συμφορῇ πεπληγμένον ἀχάριτι, τὴν τοι
 “ οὐκ ὀπιδίζω, ἱεάθηρα, καὶ οἰκίσεις ὑποδιξάμενος ἔχω,
 “ παρὲχων πᾶσαι δαπάνην· νῦν ἂν (ὀφείλεις γὰρ, ἐμοῦ
 “ προσποιήσαιοτος χρηστὰ ἐς σὲ, χρηστῶσί μοι ἀμείβισθαι)
 “ φύλακα παῖδες σε τοῦ ἱεροῦ χεῖζω γινώσθαι, ἐς
 “ ἄγρην ὀρμιομάνου μή τις κατ’ ὀδὸν κλώπῃσι παποῦργοι
 “ ἐπὶ δηλήσει φανίωσι ὑμῖν. πρὸς δὲ, ἐς τοῦτο καὶ σὶ τοι
 “ χρεῶν ἐστι ἵππαι, ἵππα ἀπολαμπρυνταί τοῖσι ἔργουσι.
 “ πατρῷόν τι γὰρ τά ἐστι, καὶ περισίτι βῆμα ὑπάρ-
 “ χον.”

42. Ἀμείβεται ὁ Ἀδρησταν, “ ὦ βασιλεῦ, ἄλλως
 “ μὲν ἔγωγε ἂν οὐκ ἦκα ἐς ἄεθλον τεινόνδε· οὗτοι γὰρ
 “ συμφορῇ τοιῇδε πεχρημένοι οἰκός ἐστι ἐς ἐμῆλικας εἶ

“ πρήσσοντας ἵναι, οὔτε τὸ βούλεισθαι πάρα· πολλαχῇ
 “ τε ἂν ἴσχοι ἱμιωῦτόν. νῦν δὲ, ἱπεί τι σὺ σπιυδεις, καὶ
 “ διῷ τοι χαρίζεσθαι, (ὀφείλω γάρ σε ἀμείβεσθαι χρη-
 “ στοῖσι,) ποιῶν εἰμὶ ἱτοιμος ταῦτα. παῖδά τι σὸν, τὸν
 “ διαπιλιύει φυλάσσειν, ἀπήμονα τοῦ φυλάσσοντος εἶ-
 “ νικιν προσδόκα τοι ἀπονοστήσειν.”

43. Τοιοῦτοις ἱπεί τι οὗτος ἀμείψατο Κροῖσον, ἦσαν
 μετὰ ταῦτα ἱζηρτυμῖνοι λογάσι τι νιηνήσι καὶ πυσί·
 ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὸν Οὐλομπον τὸ ὄρος, ἐζήτησαν τὸ Θηρίον·
 εὑρόντες δὲ, καὶ περιστάντες αὐτὸ κύκλῳ ἱσηπόντιζον.
 ἔνθα δὴ ὁ ξῖνος, οὗτος δὴ ὁ καθαρθεὺς τὸν φόνον, καλεῖ-
 μινος δὲ Ἀδρηστος, ἀκουτίζων τὸν σῦν, τοῦ μὲν ἀμαρτά-
 νει, τυγχάνει δὲ τοῦ Κροίσου παιδός. ὁ μὲν δὴ βληθεὺς
 τῇ αἰχμῇ, ἐξέπλησε τοῦ ὀνίρου τὴν φήμην. ἔδει δὲ τις
 ἀγγελῶν τῷ Κροίσῳ τὸ γεγονός· ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰς
 Σάρδεις, τήν τε μάχην καὶ τὸν τοῦ παιδὸς μόνον ἱσήμηνε
 οἱ.

44. Ὁ δὲ Κροῖσος, τῷ θανάτῳ τῷ παιδὸς συντιταραγ-
 μένος, μᾶλλον τι ἰδιουλογίετο, ὅτι μιν ἀπικτνιει τὸν αὐ-
 τὸς φόνον ἱκάθῃρι. περιημιπτίων δὲ τῇ συμφορῇ δεινῶς,
 ἱκάλει μὲν Δία καθάρσιον, μαρτυρόμενος τὰ ὑπὸ τοῦ
 ξίνου πισονδῶς εἶη· ἱκάλει δὲ ἱπίστιόν τι καὶ ἱταιρήϊον,
 τὸν αὐτὸν τοῦτον ὀνομάζων θιόν· τὸν μὲν ἱπίστιον καλῶν,
 θιότι δὴ οἰκίαισι ὑποδιξάμενος τὸν ξῖνον, φοιῶν τοῦ παιδὸς
 ἱλάνθαι βόσκων· τὸν δὲ ἱταιρήϊον, ὡς φύλακα συμπίμ-
 ψας αὐτόν, εὐρήκοι πολυμιώτατον.

45. Παρήσαν δὲ μετὰ τοῦτο οἱ Λυδοὶ φέροντες τὸν
 νεκρόν· ὅπισθιν δὲ ἱπικό οἱ ὁ φοιεύς. στας δὲ οὗτος πρὸ
 τοῦ νεκροῦ, παριδίδου ἱωῦτόν Κροίσῳ, προτινῶν τὰς
 χεῖρας, ἱπικατσαφάζαι μιν πιλιύων τῷ νεκρῷ· λέγων τήν
 τι προτέρην ἱωῦτοῦ συμφορὴν, καὶ ὡς ἱπ’ ἱκίνη τὸν κα-

θῆραντα ἀπολωλεκώς εἶη· οὐδέ οἱ εἶη βιώσιμος. Κρῦσος δὲ τούτων ἀκούσας, τόν τι Ἀδρηστον παυσιπτοίῃ, καί τιτις ἄν' ἐν πατρὶ δίκῃ τ' αὐτοῦ, καὶ λέγει πρὸς αὐτόν, “Ἐχω, ὦ ξῦνι, παρὰ σὺ πᾶσαν τὴν δίκην, ἰσιδὼν “ σιωπῶντος καταδικάζεις θάνατον. ὣς δὲ οὐ σύ μοι τοῦδε “ τοῦ πατρὸς αἵτις, εἰ μὴ ἴσον ἄκων ἐξεργάσαι· ἀλλὰ “ θιῶν κοῦ τις, ὅς μοι καὶ πάλαι προσημαίνει τὰ μίλ- “ λοντα ἴσισθαι.” Κρῦσος μὲν νυνὶ ἴθαψι ὡς ἐπὶ ἡν “ τὸν ἰωῦ τοῦ παιδᾶ. Ἀδρηστος δὲ ὁ Γορδίου τοῦ Μίδου, οὗτος δὲ ὁ φονὺς μὲν τοῦ ἰωῦ τοῦ ἀδελφικοῦ γινόμενος, φο- ρεὺς δὲ τοῦ καθῆραντος, ἰσιί τι ἡσυχίῃ τῶν ἀνδρῶν ἰγίνετο περὶ τὸ σῆμα, συγγινωσκόμενος ἀνδρῶν ἵσαι πᾶν αὐτὸς ἦιδε βαρυσυμφερότατος, ἰωῦ τὸν ἰσιπαι- σφάζει τῇ τύμβῳ.

46. Κρῦσος δὲ ἐπὶ δύο ἴτια ἐν πίνδι· μεγάλῳ καθῆ- στο, τοῦ παιδὸς ἰστιρημένος. μετὰ δὲ ἡ Ἀστυάγιοις τοῦ Κουζάρου ἡγιομένη καταιριθίσα ὑπὸ Κόρου τοῦ Καμ- βύσιω, καὶ τὰ τῶν Περσίων πρήγματα αὐξανόμενα, πίν- διοις μὲν Κρῦσον ἀπίσταν· ἰνίξῃσι δὲ ἐς φροντίδα, ὡς πως δύναίτο, πρὶν μεγάλους γινέσθαι τοὺς Πέρσας, πα- ταλαστὴν αὐτῶν αὐξανομένην τὴν δύναμιν. μετὰ ὧν τὴν διάνοιαν ταύτην αὐτίκα ἀπιστιῶντο τῶν μαντητῶν τῶν τε ἐν Ἑλλήσι, καὶ τοῦ ἐν Λιβύῃ· διαπίμψας ἄλλους ἄλ- λη, τοὺς μὲν ἐς Διελφούς ἵναι, τοὺς δὲ ἐς Ἄβας τὰς Φω- κίας, τοὺς δὲ ἐς Δωδώνην· οἱ δὲ τινες ἐπίμποντο παρὰ τοὺς Ἀμφιάρεων καὶ παρὰ Τροφώνιον· οἱ δὲ, τῆς Μιλησίδος ἐς Βραγχιδας. ταῦτα μὲν νυνὶ τὰ Ἑλληνικὰ μαντήια, ἐς τὰ ἀπίστιμψι μαντισσόμενος Κρῦσος· Λιβύης δὲ παρὰ Ἀμ- μωνία ἀπίστιμι ἄλλους χρησομένους. δίστιμι δὲ πει- ριζόμενος τῶν μαντητῶν, ὅ, τι φρονίσῃν· ὡς εἰ φρονίσῃτα

τὴν ἀληθινήν εὐρεθείη, ἐκείνηται σφία διύτιρα πώμπων,
οἱ ἐπιχειροῖσι ἐπὶ Πέρσας στρατεύεσθαι.

47. Ἐντυλάμινος δὲ ταῦσι Λυδοῖσι τάδε, ἀπίσιμπτον
ἐς τὴν διάπυραν τῶν χρηστηρίων ἀπ' ἧς ἂν ἡμίρης ἐρ-
μηθίωσι ἐν Σαρδίῳ, ἀπὸ ταύτης ἡμερολογίοντας τὸν
λοιπὸν χρόνον ἱκανοστέῃ ἡμίρῃ χρησθῆναι τοῖσι χρηστηρί-
οις, ἐπιμεντίοντας δ', τι ποίῳι τυγχάνοι ὁ Λυδῶν βασι-
λεὺς Κροῖσος ὁ Ἀλυάττιω. ἄσσα δ' ἂν ἱκανα τῶν
χρηστηρίων θισπίση, συγγραψαμένους ἀναφέρειν παρ'
ἰωυτέν. δ', τι μὲν νυν τὰ λοιπὰ τῶν χρηστηρίων ἰδίσκισι,
οὐ λήγεται πρὸς οὐδαμῶν. ἐν δὲ Διλφοῖσι ὡς ἐσηλθον
τάχιστα ἐς τὸ μέγαρον οἱ Λυδοὶ χρησόμενοι τῷ θεῷ, καὶ
ἐπιμνῶντες τὸ ἱστοαλμίνον, ἡ Πυθίη ἐν ἱεραμίτρῳ τόπῳ
λήγει τάδε,

Οἶδα δ' ἰγὼ ψάμμεν τ' ἀριθμὸν, καὶ μέτρα θαλάσσης,
καὶ πωφῶ συνήμη, καὶ οὐ φωνιῦντος ἀκούω.

Ὅδμή μ' ἐς φρίας ἦλθε κραταιρίοιο χιλώνης

Ἐψομένης ἐν χαλκῷ ἀμ' ἀρνίοισι πρίσσειν,

Ἡ χαλκὸς μὲν ὑπέρστρωται, χαλκὸν δ' ἱπύσσεται.

48. Ταῦτα οἱ Λυδοὶ θισπισάσης τῆς Πυθίης συγγρα-
ψάμενοι, εἶχοντο ἀπιόντες ἐς τὰς Σάρδεις. ὡς δὲ καὶ
ἄλλοι οἱ περιπεμφθέντες παρῆσαν φέροντες τοὺς χρη-
σμούς, ἰδοῦντα ὁ Κροῖσος ἱκανα ἀνακτύσσειν ἰσῶρα
τῶν συγγραμμάτων. τῶν μὲν δὲ οὐδὲν προσέειπέ μιν· ὁ δὲ,
ὡς τὸ ἐν Διλφῶν ἦκουσι, αὐτίκα προσεύχεται τι καὶ προ-
σιδίξαστο, νομίσας μούνοι εἶναι μαρτήριον τὸ ἐν Διλφοῖσι,
ὅτι οἱ ἱερεῖς τὰ αὐτὰς ἱποίησι. ἰπύ τι γὰρ δὴ δι-
σιμψι παρὰ τὰ χρηστήρια τοὺς θισπρότους, φυλάξας
τὴν κυρίην τῶν ἡμερίων, ἐμηχανήσατο τοιαῦτα ἱπινάσας

εὐὰ δὲ ἀμύχανον ἔκρυψεν εἰ καὶ ἰσχυρόμεθα· χαλάνη
καὶ ἄρτα καταπέψαι, ἰμοῦ ἴψαι αὐτοὺς ἐν λίθῃσι χαλάνη,
χάλασιον ἰσίδημα ἰσιδίης.

49. Τὰ μὲν δὲ ἐν Διελφῶν οὖτον τῇ Κροίσῳ ἰχρήσθαι
κατὰ δὲ τὴν Ἀμφιάρεω τοῦ μαυταίου ἀπίσκειν, οὐκ
ἔχω ἰστίῳ δ, εἰ τοῖσι Λυδοῖσι ἰχρησι, πωθήσασιν πωρὶ
εὐὰ ἰρὸν εὐὰ νομιζόμενα. οὐ γὰρ εἴ οὐδὲ τοῦτο λίγιται
ἄλλο γι, ἢ ὅτι καὶ τοῦτο ἰσόμεσι μαυτήϊον ἀψιδοῖς ἰσπῆ-
σθαι.

50. Μιτὰ δὲ ταῦτα θυσίῃσι μιγάλῃσι τὸν ἐν Διελφῶν
θιὸν ἰλάσονται. κτήνιά εἰ γὰρ εὐὰ θόσιμα πάντα
τρισχίλια ἴθουσι, κλίνας εἰ ἰσυχρόμενοι καὶ ἰσχυρόμενοι,
καὶ θιάλας χρυσίας, καὶ ἱμάτια πορφύρεα, καὶ κιδῶνας,
νῆσας πορρὴν μιγάλην, κατίσασιν· ἰσπίζων εὐὰ θιὸν μᾶλ-
λόν εἰ ταῦτασι ἀναστήσεισθαι· Λυδοῖσί εἰ πᾶσι πρῶται,
θόσιον πάντα τινὰ αὐτῶν τούτῳ δ, εἰ ἔχει ἱσαστοι. εἰ
δὲ ἐν τῇ θυσίᾳ ἰγίνετο, καταχιδάμινος χρυσὸν ἀπλῆτοι,
ἡμιπλίνθια ἐξ αὐτοῦ ἰσάλαυν· ἐπὶ μὲν εὐὰ μαυρῶντιον,
παιδῶν ἰσπαλάσασιν· ἐπὶ δὲ εὐὰ βρωχότιον, τριτάλα-
σιν· ὕψος δὲ, παλαιστινῶν· ἀριθμὸν δὲ, ἰσπαναῖδισιν
καὶ ἰσαστῇ. καὶ τούτῳ, ἀπὶ θόσιον χρυσὸν τίσεσιν, τρία
ἡμιτάλασιν ἰσαστοι ἰσασιν· εὐὰ δὲ ἄλλα ἡμιπλίνθια,
κινουὺ χρυσὸν, σταθμὸν διτάλασιν. ἰσάσιντο δὲ καὶ λῆ-
οντοι ἰσάσιν χρυσὸν ἀπὶ θόσιον, ἰσασσιν σταθμὸν τάλαιον
θῆκα. οὗτοι δὲ λῆον, ἰσπὶ εἰ κατισάσιντο δὲ ἐν Διελφῶν
σθῆ, κατίσασιν ἀπὸ τῶν ἡμιπλινθίων· ἐπὶ γὰρ τούτοις
ἴδρυντο· καὶ ὦν κιδῶν ἐν τῇ Κορινθίῳ θυσιασθῇ, ἰσασιν
σταθμὸν ἰσάσιν ἡμιτάλασιν. ἀπὸ τῆς γὰρ αὐτοῦ εὐ-
σαστοι ἡμιτάλασιν.

51. Ἐπιτιλίνας δὲ ὁ Κροῖσις παῖτα, ἀπὸ τῆς ἐν
Διελφῶν· καὶ τὰς ἄλλας ἄρτα τᾶν, κρήνησιν δύο μα-

γάθει μεγάλους, χρύσιον καὶ ἀργύριον· τῶν δὲ μὲν χρύ-
 σιος κίετο ἐπὶ διζὺα ἐσιόντι ἐς τὸν νηόν· ὁ δὲ ἀργύριος,
 ἐπ' ἀριστιρά. μετικινήθησαν δὲ καὶ οὗτοι ὑπὸ τὸν νηὸν
 κατακαίοντα. καὶ ὁ μὲν χρύσιος κίεται ἐν τῷ Κλαζομι-
 οῖον θησαυρῷ, ἔλκων σταθμὸν ἕνατον ἡμιτάλαντον, καὶ
 ἔτι δυώδεκα μνίας· ὁ δὲ ἀργύριος, ἐπὶ τοῦ προνηίου τῆς
 γωνίης, χωρίον ἀμφορίας ἑξαποσίους. ἐπικίριναται γὰρ
 ὑπὸ Διελφῶν Θεοφανίοισι. φασὶ δὲ μιν Διελφοὶ Θεοδώρου
 τοῦ Σαμίου ἔργον εἶναι. καὶ ἐγὼ δοκίω· οὐ γὰρ τὸ συν-
 τυχὸν φαίνεται μοι ἔργον εἶναι. καὶ πίδαυς τι ἀργυρείους
 πίσσαρες ἀπίπιμψι, αἱ ἐν τῷ Κορινθίῳ θησαυρῷ ἱστάσι·
 καὶ περιβραστήρια δύο ἀνέθηκε, χρύσιόν τι καὶ ἀργύριον·
 τῶν τῷ χρυσίῳ ἐπιγίγραπται, Λακιδαιμονίων, φαμένων
 εἶναι ἀνάθημα· οὐκ ἐρῶς λίγοντες. ἔστι γὰρ καὶ ταῦτο
 Κροῖσου. ἐπίγραψι δὲ τῶν τις Διελφῶν, Λακιδαιμονίοισι
 βουλόμενος χαρίζεσθαι· τοῦ ἱσιστάμενος τὸ οὔνομα, οὐκ
 ἱσιμνήσομαι. ἀλλ' ὁ μὲν παῖς, δι' οὗ τῆς χειρὸς ῥίσι τῇ
 ὕδωρ, Λακιδαιμονίων ἱστί· οὐ μίντοι τῶν γε περιβραστή-
 ρίων οὐδέντερον. ἀλλὰ τι ἀναθήματα οὐκ ἰσίσημα πολλὰ
 ἀπίπιμψι ἅμα τούτοις ὁ Κροῖσος, καὶ χιύματα ἀργύρια
 πυκλωτέρια· καὶ δὴ καὶ γυναῖκός ἐῖδωλον χρύσιον τρίπη-
 χυ, τὸ Διελφὸς τῆς ἀρτοπόπου τῆς Κροῖσου εἰκόνα λίγουςι
 εἶναι. πρὸς δὲ, καὶ τῆς ἰωῦτοῦ γυναῖκός τὰ ἀπὸ τῆς δι-
 κῆς ἀνέθηκε ὁ Κροῖσος, καὶ τὰς ζώνας.

52. Ταῦτα μὲν ἐς Διελφούς ἀπίπιμψι. τῷ δὲ Ἀμφιά-
 ρειῳ, πυδόμενος αὐτοῦ τῆς τι ἀριτὴν καὶ τὴν πᾶσιν,
 ἀνέθηκε σάκος τι χρύσιον πᾶν, ὁμοίως καὶ αἰχμὴν στι-
 ρὴν πᾶσαι χρυσίην, τὸ ξυστὸν τῆσι λόγχῃσι ἰὸν ὁμοίως
 χρύσιον· τὰ ἔτι καὶ ἀμφότερα ἐς ἐμὲ ἦν κείμενα ἐν Θήβῃσι,
 πάλαι Θεβαίων ἐν τῷ νηῷ τοῦ Ἰσμηνίου Ἀπολλωνος.

53. Τοῖσι δὲ ἄλλοις μίλλουσι τῶν Ἀυδῶν ταῦτα τὰ

δῶρα ἰς τὰ ἱερὰ, ἐπιτίλλιτο ὁ Κροῖσος ἐπιμενέον τὰ χρη-
 στήρια, εἰ στρατιύηται ἐπὶ Πέρσας Κροῖσος, καὶ εἴ τινα
 στρατὸν ἀνδρῶν προσδίδοιτο φίλον; ὥς δὲ ἀπαιόμενοι ἰς
 τὰ ἀπιπύμφθησαν οἱ Λυδοὶ, ἀνίδισαν τὰ ἀναθήματα,
 ἰχρίωντο τοῖσι χρηστηρίοις, λίγοντι· “ Κροῖσος ὁ Λυδῶν
 “ τι καὶ ἄλλων ἰσθίων βασιλεὺς, νομίσεις τάδε μαντήϊα
 “ εἶναι μοῦνα ἐν ἀνθρώποις, ὅμιν τι ἄξιον δῶρα ἶδωσι τῶν
 “ ἱερουργμάτων, ἔ νῦν ὁμίας ἐπιμενέῃ, εἰ στρατιύηται ἐπὶ
 “ Πέρσας, καὶ εἴ τινα στρατὸν ἀνδρῶν προσδίδοιτο σύμ-
 “ μαχον; ” Οἱ μὲν ταῦτα ἐπιμνέοντι. τῶν δὲ μαντηῶν
 ἀμφοτέρων ἰς τῶντ' αἰ γινῶμαι ἐνιδραμον, περιλίγουσαι
 Κροίσῳ, ἣν στρατιύηται ἐπὶ Πέρσας, μεγάλην ἀρχὴν μιν
 καταλῦσαι. τοὺς δὲ Ἕλληνας δυνατωτάτους ἐνθεούλιους
 οἱ ἱερῶντα φίλους προσδίδειν.

54. Ἐπὶ τι δὲ ἀνιμυχθίοντα τὰ διοκρόσια ἐπύθιστο ὁ
 Κροῖσος, ὑπερήσθη τι ταῖσι χρηστηρίοις· πᾶν γὰρ τι ἐλ-
 πίσας καταλύσειν τὴν Κύρου βασιληίην, πῶς αὖτε
 ἰς Πυθῶ, Δελφοὺς δαρίσκει, πυθόμενος αὐτῶν τὸ πλῆ-
 θος, κατ' ἀνδρα δύο στατήρσι ἱκαστοι χερυσοῦ. Δελφοὶ δὲ
 ἀντὶ τούτων ἴδωσαν Κροίσῳ καὶ Λυδοῖσι γραμματετήν καὶ
 ἀπτελῆτην καὶ προιδρίην, καὶ ἱξῆναι τῷ βουλομένῳ αὐτίαν
 γινέσθαι Δελφὸν ἰς τὸν αἰὶ χρόνον.

55. Δωρησάμενος δὲ τοὺς Δελφοὺς ὁ Κροῖσος, ἰχρηστη-
 ριάζιστο τὸ τρίτον. ἐπὶ τι γὰρ δὴ παρέλαβι τοῦ μαντηῆς
 ἐκληθῆναι, ἐνφορίετο αὐτοῦ. ἐπιμνέοντα δὲ τάδε χρησθη-
 ζόμενος, εἴ οἱ πολυχρόνιος ἴσται ἡ μουνερχία. ἡ δὲ Πυ-
 θίη οἱ χρᾶς τάδε.

Ἄλλ' ὅταν ἡμίονος βασιλεὺς Μήδαισι γίνηται,

Καὶ τότε Λυδοὶ πωδαερεὶ πολυψηφίδα παρ' Ἑρμῶ

Φεύγειν· μὴδὲ μίνειν, μὴδ' αἰδεῖσθαι παπὸς εἶναι.

56. Τούτοις ἐλθούσι ταῖσι ἴπποις ὁ Κροῖσος πολλόν τι μάλιστα πόντον ἤσθη, ἐλπίζων ἡμίονοι οὐδαμᾶ ἂν ἑνδρὸς βασιλεύειν Μήδων· οὐδ' ὦν αὐτὸς, οὐδὲ οἱ ἐξ αὐτοῦ, παύσεσθαι ποτὶ τῆς ἡρχῆς. μετὰ δὲ ταῦτα ἐφρόντιζεν ἱστορίων, τοὺς ἂν Ἑλλήνων δυνατωτάτους ἰόντας προσεπύθετο φίλους. ἱστορίων δὲ, εὖρισι Λακεδαιμονίους καὶ Ἀθηναίους προίχοντας· τοὺς μὲν, τοῦ Δωρικῆς γένους· τοὺς δὲ, τοῦ Ἴωνικῆς. ταῦτα γὰρ ἦν τὰ προικερίμια ἰόντα πρὸς ἡρχαῖον· τὸ μὲν, Πισαργικόν· τὸ δὲ, Ἑλληνικὸν ἔθνος. καὶ τὸ μὲν, οὐδαμῇ καὶ ἐξιχώρησι· τὸ δὲ, πωλυπλόγητον κέρτα. ἐπὶ μὲν γὰρ Διουκαλίωνος βασιλῆος οἶκισιν ἦν τὴν Φθιώτιν· ἐπὶ δὲ Δώρου τοῦ Ἑλλήνος, τὴν ὑπὸ τῇ Ὀρεσθίᾳ τε καὶ τῇ Οὐλυμπῶνι χώρῃ, καλεομένην δὲ Ἰστιαίωτιν. ἐκ δὲ τῆς Ἰστιαίωτος ὡς ἐξαιίστη ὑπὸ Καδμείῳ, οἶκισιν ἦν Πίνδα, Μακεδόνων καλεομένων. ἐνθιῶτιν δὲ εἴτις ἐς τὴν Δρυοπίδα μετέβη, καὶ ἐκ τῆς Δρυοπίδας ὥστως ἐς Πισωπόνουσαν ἐλθὼν, Δωρικὸν ἐκαλεῖτο.

57. Ἦν τινος δὲ γλῶσσαν ἴσαν οἱ Πισαργῶν, οὐκ ἔχω φηρικίως εἰπεῖν· εἰ δὲ χρειῶν ἐστὶ σικμαιρέμιον λίγειν τοῖσι νῦν ἴτι ἰοῦσι Πισαργῶν, τῶν ὑπὲρ Τυρσηῶν Κρησίων πάλιν οἰκίστων, οἳ ὁμαυροί ποτὶ ἦσαν ταῖσι νῦν Δωριεῦσι καλεομένοις· οἶκισιν δὲ τνηκαῦτα γῆν τὴν νῦν Θισσαλιῶτιν καλεομένην· καὶ τὴν Πλακίην τε καὶ Σκυλάκην Πισαργῶν οἰκισάντων ἐν Ἑλλησπόντῳ, οἳ σύνοικοι ἐγένοντο Ἀθηναίοις· καὶ ὅσα ἄλλα Πισαργικὰ ἰόντα πολίσματα τὸ οὐνομα μετέβη· εἰ τούτοις σικμαιρέμιον δεῖ λίγειν. ἦσαν οἱ Πισαργοὶ βάροβαρὸν γλῶσσαν ἦντις. εἰ τοῖνοι ἦν καὶ πᾶν τοῦτον τὸ Πισαργικόν, τὸ Ἀττικὸν ἔθνος ἰὸν Πισαργικόν, ἅμα τῇ μεταβολῇ τῇ ἐς Ἑλλήνας, καὶ τὴν γλῶσσαν μετέβαθι. καὶ γὰρ δὴ οὗτοι οἱ Κρηστωιῆται οὐδαμῶς τῶν νῦν σφίσι περιουσιόντων εἰσὶν ἰσό-

τόν τι καὶ ἡμίονους, ἤλασιν ἐς τὴν ἀγορὴν τὸ ζιῦγος, ὡς ἐκπεφυγὼς τοὺς ἰχθρῶς. οἳ μιν ἐλαύνοντα ἐς ἀγρὸν ἡθίλησαν ἀπολίσσαι δῆδιν. ἰδίετό τι τοῦ δήμου φυλακῆς τινος πρὸς αὐτοῦ κυρῆσαι, πρῶτον ἐὺδοκιμήσας ἐν τῇ πρὸς Μιγαρίας γινομένη στρατηγίῃ, Νίσαιάν τι ἱλὼν, καὶ ἄλλα ἀποδιζάμενος μιγάλας ἔργα. ὁ δὲ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων ἐξαπατηθεὶς, ἴδωκεὶ οἱ τῶν ἀστῶν καταλίζας ἄνδρας τούτους, οἳ δορυφόροι μὲν οὐκ ἐγίνοντο Πισιστράτου, κορυνηφόροι δέ. ξύλων γὰρ κορύνας ἔχοντες εἶποντό οἱ ὅπισθιν· συνισπαναστάντες δὲ οὗτοι ἄμα Πισιστράτῳ, ἔσχον τὴν ἀκρόπολιν. ἴθα δὲ ὁ Πισιστρατος ἤρχιν Ἀθηναίων, οὔτε τιμὰς τὰς ἰούσας συνταράξας, οὔτε δίσμια μεταλλάξας· ἐπὶ τι τοῖσι κατεστιῶσι ἔνιμι τὴν πόλιν κοσμίῳ καλῶς τι καὶ εὔ.

61). Μιὰ δὲ οὐ πολλὸν χρόνος τῷτῳ φρονήσαντες οἳ τι τοῦ Μιγακλίου στασιῶται καὶ οἱ τοῦ Λυκούργου, ἐξελάνουσί μιν. οὔτω μὲν Πισιστρατος ἔσχι τοπρῶτον Ἀθήνας, καὶ τὴν τυραννίδα οὐκω κέρτα ἱρρίζομένην ἔχων, ἀπίεαλιν. οἱ δὲ ἐξελάσαντες Πισιστρατον, αὐτοὶς ἐκ νῆς ἐπ' ἀλλήλοισιν ἐστασίασαν· περιλαυνόμενος δὲ τῇ στάσει ὁ Μιγακλῆς, ἱπικηρυκεύετο Πισιστράτῳ, εἰ βύλοιτό οἱ τὴν θυγατέρα ἔχιν γυναῖκα ἐπὶ τῇ τυραννίδι. ἰδιζαμένου δὲ τὸν λόγον καὶ ὁμολογήσαντος ἐπὶ τούτοις Πισιστράτου, μηχανῶνται δὲ ἐπὶ τῇ κατόδῳ πρὸς γυναικὶς ἐνθίστατον, ὡς ἐγὼ εὐρίσκω, μακρῷ· ἰπεί γι ἀπειρεῖς ἐν παλαιτέρῳ τοῦ βαρβαρικοῦ ἴθνης τὸ Ἑλληνικόν, ἰὸν καὶ διζιῶτιρον, καὶ ἐνθίης ἡλιδίου ἀπηλλαγμένον μᾶλλον· εἰ καὶ τότε γι οὗτοι ἐν Ἀθηναίοισι τοῖσι πρῶτοις λεγομένοις εἶναι Ἑλλήνων σοφίην, μηχανῶνται τοιάδε. Ἐν τῷ δήμῳ τῷ Παιανίῳ ἦν γυνὴ τῇ οὐνομα ἦν Φύη, μίγιδος ἀπὸ τισσέως πηγίων ἀπολείπουσα τρεῖς.

δακτύλους, καὶ ἄλλως ἰουίδης· ταύτην τὴν γυναῖκα σκω-
 άσασαίτις παριοπλή, ἰς ἄρμα ἰσχυράσασαίτις καὶ προδίζαντις
 σχῆμα οἷον τι ἱμιλλῖν εὐπρεπίζεσθαι φαίνεσθαι ἔχουσα,
 ἤλαυνον ἰς τὸ ἄστυ, προδρόμους κήρυκας προτίμψαντις,
 αἱ τὰ ἰντιταλμίνα ἠγόρευον ἰς τὸ ἄστυ ἀπιέμενοι, λίγον-
 ταις τοιαῦται· “Ω Ἀθηναῖοι, δίκαιοι ἀγαθῇ νόμ Πισίστρα-
 “ τει, τὸν αὐτὴ ἡ Ἀθηναίη τιμήσασα ἀνδρώπων μάλιστα,
 “ κατὰ γὰρ ἰς τὴν ἰωῦτῆς ἀκρόπολιν.” Οἱ μὲν δὲ ταῦτα
 διαφροσύνοντες ἔλιγον· αὐτίκα δὲ ἴς τι τοὺς δῆμον φάτις
 ἀπίεστο, ὡς Ἀθηναίη Πισίστρατον κατὰ γὰρ καὶ ἰν τῇ
 ἄστυ πιυδόμενοι τὴν γυναῖκα εἶπαι αὐτὴν τὴν θιδν, προ-
 σιύχοντό τι τὴν ἀνδρωπον, καὶ ἰδίοιτο τὸν Πισίστρατον.

61. Ἀπολαβὼν δὲ τὴν τυραννίδα τρέφω τῇ εἰρημίῃ ὁ
 Πισίστρατος, κατὰ τὴν ὁμολογίην τὴν πρὸς Μιγακλίᾳ
 γινωμίνῃ, γαμίῃ τοῦ Μιγακλίου τὴν θυγατέρα. ὥς δὲ
 παίδων τί οἱ ἰπαρχόντων νιητίων, καὶ λιγομίῃων ἱσαγίων
 εἶπαι τῶν Ἀλκμαϊωνιδίῳ, οὐ βουλόμενός οἱ γινώσθαι ἰσ
 τῆς νεογάμου γυναικὸς τίνα, ἰμίσχιστό οἱ οὐ κατὰ νόμον.
 τὰ μὲν νυνὶ πρῶτα ἔκρυπται ταῦτα ἡ γυνή· μετὰ δὲ, εἴτε
 ἰστορεύσῃ, εἴτε καὶ οὐ, φράζει τῇ ἰωῦτῆς μητρί· ἡ δὲ, τῇ
 ἀνδρί. τὸν δὲ δυνόν τι ἔσχι, ἀτιμάζεσθαι πρὸς Πισιστρά-
 του. ὀργῇ δὲ ὡς εἴχῃ, καταλλάσσειτο τὴν ἔχθρην τοῖσι
 στασιώταισι. μαθὼν δὲ ὁ Πισίστρατος τὰ ποιούμενα ἰπ’
 ἰωῦτῇ, ἀπαλλάσσειτο ἰς τῆς χώρας τοπαρέπαι. ἀπιέ-
 μενός δὲ ἰς Ἐρίτριαν, ἰβουλιύιτο ἄμα τοῖσι πωσίῳ. Ἰπ-
 πῖω δὲ γνώμῃ κηέσαντος, ἀναπτᾶσθαι ὀπίσω τὴν τυραν-
 νίδα, ἰνθαῦτα ἤγειρον δυνάμεις ἰς τῶν πολίων, αἱ τινίς
 σφι προηδίατό καὶ τι. πολλῶν δὲ μεγάλᾳ παρασχόντων
 χρήματα, Θεβαῖαι ὑπεριβάλλοντο τῇ δόσει τῶν χρημά-
 των. μετὰ δὲ, οὐ πολλῇ λόγῃ εἰπιῶν, χρεῖος διίφω, καὶ
 πάντα σφι ἐξήρτυτο ἰς τὴν πόλιν. καὶ γὰρ Ἀργεῖοι μὲν

εθναὶ ἀπίκοντο ἐκ Πιλαπονήσων καὶ Νάξός σφι ἀγὰρ ἀπειγμίνας ἐδιλασπῆς, τῇ αἰνομα ἦν Λύγδαμις, πρᾶδυ-
μῶν πλείστην παρίεχτο, καμίσας καὶ χρέματα καὶ ἄν-
δρας.

62. Ἐξ Ἑριτρῆς δὲ ὁρμηδίντις, διὰ ἰνδικάτου ἔτιος ἀπίκοντο ἐπίσω. καὶ πρῶτον τῆς Ἀττικῆς Ἰσχυοσι Μαρα-
θῶνα. ἐν δὲ τῇ τῇ χώρῃ σφι στρατοπεδισμένοιουσιν, οἱ τε
ἐκ τοῦ ἄστυος στασιῶνται ἀπίκοντο, ἄλλοι τε ἐκ τῶν δή-
μων προσέρρουν, οἷον ἡ τυρραίνης πρὸ ἰλιουθιρῆς ἦν ἄσπα-
στότιρον. οὗτοι μὲν δὴ συνηλίζοντο. Ἀθηναίων δὲ οἱ ἐκ
ταῦ ἄστυος, ἴως μὲν Πισίστρατος τὰ χρέματα ἤγειρε,
καὶ μιταῦτις ὡς Ἰσχυ Μαραθῶνα, λόγον οὐδὲνα ἔχον.
ἐπὶ τι δὲ ἐκύθοντο ἐκ τοῦ Μαραθῶνος αὐτὸν πορεύεσθαι
ἐπὶ τὸ ἄστυ, οὗτοι δὲ βοηθίους ἐπ' αὐτόν. καὶ οὗτοί τε
παυστρατιῇ ἦσαν ἐπὶ τοὺς κασιόντας· καὶ οἱ ἀμφὶ Πισί-
στρατον, ὡς ὁρμηδίντις ἐκ Μαραθῶνος ἦσαν ἐπὶ τὸ ἄστυ
ἐκ τῶν τὸ συνόντις, ἀπικνίσονται ἐπὶ Παλληνίῃος Ἀθηναί-
ης ἱερὸν, καὶ ἀντία ἔδιντο τὰ ὅπλα. ἐθαῦτα θύη παμπῇ
χρηόμενος παρίσταται Πισιστράτῃ Ἀμφίλυτος ὁ Ἀπαρ-
τῆς, χρησμολόγος ἀγῆρ, ὃς οἱ προσίων χρεῶ ἐκ ἱερῆς τῆς
τότῃ, τὰδε λέγων·

“Ἐβρίσται δ' ὁ βόλος, τὸ δὲ δίκτυον ἐκπιπύτασται·

Θῦναι δ' οἰμήσουσι σιληνιαῖς διὰ νυκτός.

63. Ὁ μὲν δὲ αἱ ἐκδιέζων χρεῶ τὰδε Πισίστρατος δὲ,
ἀλλαβὸν τὸ χρυσάριον, καὶ φᾶς δάκναι τὸ χρυσάριον,
ἐπῶγε τὴν στρατιάν. Ἀθηναῖοι δὲ οἱ ἐκ τοῦ ἄστυος πρὸς
ἄριστον στρατημῆναι ἦσαν δὴ ταυνημῆς· καὶ μετὰ τὸ ἀρι-
σταυ μιτιξίσιροι αὐτῶν, αἱ μὲν, πρὸς αὐτοὺς, οἱ δὲ, πρὸς
ἄπην. οἱ δὲ ἀμφὶ Πισίστρατον ἐκπινόντες, τοὺς Ἀθηναί-
ους τρέφουσι. φυγάντων δὲ σόκταν, βαλὼν ἐνθαῦτα σο-

φωτάτην Πυσιόστρατος ἐπιτιχῶται, ὅσας μᾶτι ἀλισθίῃν ἴτι οἱ Ἀθηναῖοι, διηκιδασμένοι τι ἴιν. ἀναβιάσας τοὺς παῖδας ἐπὶ ἴππους, προίτιμπιν· οἱ δὲ καταλαμβάνοντες τοὺς φεύγοντας, ἴλιγοι τὰ ἰνιταλμίνα ὑπὲρ Πυσιοστράτου, θαρσίῃν τι κολιύοντες, καὶ ἀπίσαι ἱκαστος ἐπὶ τὰ ἰωῦτοῦ.

64. Πιυθιμένοι δὲ τῶν Ἀθηναίων, αὐτῷ δὲ Πυσιόστρατος τοτρίτον σχὼν Ἀθήνας, ἰβρίζωσι τὴν τυραννίδα, ἐπιπούροισι τι πολλοῖσι, καὶ χρημάτων συνόδωσι, τῶν μὲν, αὐτόθιν, τῶν δὲ, ἀπὸ Στρυμῆος ποταμοῦ συνίεται ἰμήρους τι τῶν παραμυιάντων Ἀθηναίων καὶ μὴ αὐτίκα φεύγοντων παῖδας λαβὼν, καὶ καταστῆσας ἐς Νάξον (καὶ γὰρ ταύτῃ ὁ Πυσιόστρατος κατιστρίψατο πολέμῳ, καὶ ἐπείτριψε Λογδάμῃ) πρὸς γὰρ ἴτι τούτοις, τὴν νῆσον Δῆλον καθήρας ἐν τῶν λογίων. καθήρας δὲ ὧδε· ἐπ' ἴσον ἴποψις τοῦ ἱεροῦ ἰῖχι, ἐν τούτῳ τοῦ χώρου παιτὸς ἰξορῆας τοὺς νεκροὺς, μιτιφόρειν ἐς ἄλλοι χῶρον τῆς Δήλου. καὶ Πυσιόστρατος μὲν ἰτυράννουν Ἀθηναίων· Ἀθηναῖοι δὲ οἱ μὲν ἐν τῇ μάχῃ ἰπιπτόνισαν, οἱ δὲ αὐτῶν μιτὰ Ἀλαμμαιονίδην ἰφυγοι ἐν τῆς οἰκῆης.

65. Τοὺς μὲν οὖν Ἀθηναίους ταιαῦτα τὸν χρόνον τοῦτον ἰπυνθάνιστο ὁ Κροῖσος κατίχοιτα· τοὺς δὲ Λακιδαιμόνιους ἐν κακῶν τι μιγάλων πιφυγόντας, καὶ ἰόντας ἤδη τῇ πολέμῳ κατυπιετῆρους Τίγιητίν. ἐπὶ γὰρ Λίοντος βασιλεύοντος καὶ Ἠγησιπλῆος ἐν Σπάρτῃ, τοὺς ἄλλους πολέμους εὐτυχίοντες οἱ Λακιδαιμόνιοι, πρὸς Τίγιητας μούνους πρὸςῖπταιον. τὰ δὲ ἴτι πρῶτιρον τούτων, καὶ καποιομῶταται ἦσαν σχιδὸν πάντων Ἑλλήνων, κατὰ τι σφίαις αὐτὰς, καὶ ξύνησιν ἀπρῶσμικτοι. μιτέβαλον δὲ ὧδ' ἐς ἐννομίην. Δουούργου τῶν Σπαρτητιτῶν δεσίμων ἀνδρὰς ἰλθόντες ἐς Διλφούς ἐπὶ τὰ χρηστήρειον, ὡς ἰσῶν ἐς τὰ μέγαρον, μῦθους ἡ Πρωδία λίγυι τὰς,

Ἦκεις, ὦ Λυκούργε, ἰμὸν ποτὶ πῶνα νηὸν,
 Ζηὶ φίλος, καὶ πᾶσιν Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσι.
 Δίξω, ἥ σε Διὸν μαντιύσομαι, ἥ ἄνθρωπον.
 Ἄλλ' ἔτι καὶ μᾶλλον θιὸν ἔλπομαι, ὦ Λυκούργε.

Οἱ μὲν δὴ τινες πρὸς τούτοις λίσουσι καὶ φράσαι αὐτῷ
 τὴν Πυθίην τὸν νῦν κατιστιῶτα κόσμον Σπαρτιήτησιν.
 ὡς δ' αὐτοὶ Λακιδαιμόνιοι λίσουσι, Λυκοῦργον ἱππικροπύ-
 σαυτα Διωδῶτιω, ἀδελφιδίου μὲν ἰωῦτοῦ, βασιλεύοντος δὲ
 Σπαρτιητίων, ἐκ Κρήτης ἀγαγίσθαι ταῦτα. ὡς γὰρ
 ἱππικρόπυτοι τάχιστα, μιτίστησι τὰ νόμιμα πάντα, καὶ
 ἰφύλαξι ταῦτα μὴ παραβαίνειν. μετὰ δὲ, τὰ ἐς πόλιν μὲν
 ἔχοντα, ἐνομοσίαις καὶ ἐρηκᾶδας καὶ συσσίτια· πρὸς τε
 τούτοις, τοὺς ἰφόρους καὶ γίροντας ἱσσησι Λυκοῦργος. οὗ-
 τω μὲν μεταβαλόντες ἐνομήθησαν.

66. Τῷ δὲ Λυκοῦργῳ τελειυτήσαντι ἱρὸν εἰσάμινον, σί-
 λονται μεγάλας. εἶα δὲ ἔν τε χώρῃ ἀγαθῇ, καὶ πλῆθι
 οὐκ ὀλίγων ἀνδρῶν, ἀνά τε ἰδραμον αὐτίκα, καὶ εὐθηνή-
 θησαν. καὶ δὴ σφιν οὐκίτι ἀπείχερα ἡσυχίην ἄγειν, ἀλλὰ
 καταφρονησάντες Ἀρκάδων πρίσσοις εἶναι, ἰχρησθηκέ-
 ζοντο ἐν Δελφοῖσιν ἐπὶ πάσῃ τῇ Ἀρκάδων χώρῃ. ἡ δὲ
 Πυθίη σφί χρεᾶ τάδε,

Ἀρκαδίην μ' αἰτεῖς ; μίγα μ' αἰτεῖς· οὐ τοι δώσω.
 Πολλοὶ ἐν Ἀρκαδίῃ βαλαινφάγαι ἄνδρες ἴασιν,
 Οἷ σ' ἀποκωλύσουσιν. ἐγὼ δὲ τοι οὔτι μεγαίρω.
 Δώσω τοι Τιγίην ποσσέκροτον ὀρχήσασθαι,
 Καὶ καλὸν πιδίον σχοίνῳ διαμετρήσασθαι.

Ταῦτα ὡς ἀπειμιχθίντα ἤκουσαν οἱ Λακιδαιμόνιοι, Ἀρκά-
 δων μὲν τῶν ἄλλων ἀπείχοντο· οἱ δὲ, πίδας φερόμενοι, ἐπὶ
 Τιγιήτας ἱστρατεύοντο, χρησμῷ κινδύλῳ πύουσι, ὡς δὲ
 ἰνδραποδιούμενοι τοὺς Τιγιήτας. ἱσσηθίντες δὲ τῇ συμ-

Ἑσλῆ, ὅσαι αὐτίων ἰζωγρήθησαν, πίδας τι ἔχουσι τὰς ἰφίρουντο αὐτοί, καὶ σχοίνῃ διαμειτρησάμενοι τὸ πιδίον τὸ Τιγιντίων, ἰργάζοντο. αἱ δὲ πίδαί αὗται ἐν τῇσιν ἰδιόδιατο, ἴτι καὶ ἐς ἡμῖν ἦσαν σῶσαι ἐν Τιγίῃ, περὶ τὸν νηὸν τῆς Ἀλῆς Ἀθηναίης κριμάμεναι.

67. Κατὰ μὲν δὴ τὸν πρότερον πόλεμον συγχίως αἰὶ κακῶς Αἰθλίον πρὸς τοὺς Τιγινῆτας. κατὰ δὲ τὸν κατὰ Κροῖσος χρόνον, καὶ τὴν Ἀναξανδρίδιώ τι καὶ Ἀρίστωτος βασιλεὺς ἐν Λακιδαίμονι, ἤδη οἱ Σπαρτιῆται πατυστέρι-ροι τῇ πολέμῃ ἰγυόνισαν, τρόπῳ ταῷδ' ἰγυόμενοι. ἰπι-δὴ αἰὶ τῇ πολέμῃ ἰσσοῦντο ὑπὸ Τιγιντίων, πῖμψαντες Διοπρέπους ἐς Διλφούς, ἰπιυρώτιον, τίνα ἂν θιῶν ἰλασά-μενοι, κατόπιεθι τῇ πολέμῃ Τιγιντίων γινώσκειτο. ἡ δὲ Πυθίη σφιν ἔχρησι, τὰ Ὀρίστῳ τοῦ Ἀγαμῖνοντος ἰσσία ἰπαγαγομένης. ὥς δὲ ἀνιυρῖν οὐκ οἶό τι ἰγυόσκειτο τὴν θῆκην τοῦ Ὀρίστῳ, ἰτιμποι αὐτῆς ἐς θιὸν ἰπιυρησόμε-ρους τὸν χῶρον ἐν τῇ κίετο ὁ Ὀρίστης. ἰρῶτῶσι δὲ ταῦτα τοῖσι Διοπρέποισι λίγι ἡ Πυθίη τάδε,

Ἔστι τις Ἀρκαδῆς Τιγίῃ λιυρῷ ἐνὶ χῶρῳ,

Ἔνθ' ἀνιμοὶ πνέουσιν δύο κρητιρῆς ὑπ' ἀνάγκης,

Καὶ τύποις ἀντίτυπος, καὶ πῆμ' ἰσὶ πῆματι κίεται·

Ἔνθ' Ἀγαμῖνοντιδὴν κατίχευ φουσίξιος αἶα·

Τὸν σὺ πομισσάμενος, Τιγίης ἰπιτάρροδος ἴσση.

Ὡς δὲ καὶ ταῦτα ἤκουσαν οἱ Λακιδαιμόνιοι, ἀπῆλθον τῆς ἱξυρίστῳ οὐδὲν ἰλασσειν, πάντας διζήμενοι· ἐς οὗ δὴ Δίχης τῶν ἀγαθοεργῶν κηλειμένων Σπαρτιητίων ἀνιῦρην. οἱ δὲ ἀγαθοεργοὶ ἰσι τῶν ἀστῶν, ἱξιόντις ἐκ τῶν ἰππίων αἰὶ αἱ περισφύτατοι, πίντι ἴσις ἰκᾶσται· τοὺς δ' αὖ τοῦτον τὸν ἰνιαυτὸν τὸν ἂν ἱξίωσιν ἐκ τῶν ἰππίων, Σπαρτιητίων τῇ ποιῇ διαπιμφομένους, μὴ ἱλινύειν ἄλλως ἄλλη.

68. Τούτων δὲ τῶν ἀνδρῶν Λίχης ἀνύρι ἐν Τιγίῃ, καὶ συντυχίῃ χρησάμενος καὶ σοφίῃ. ἰούσης γὰρ τοῦτον ἐν χρόνῳ ἱαμιξίης πρὸς τοὺς Τιγιήτας, ἐλθὼν ἐς χαλκήϊον, ἰθὺίς το σίδηρον ἱξилаυνόμενον καὶ ἐν θωύματι ἦν, ὅριον τὸ ποιοῦμενον. μαθὼν δὲ μιν ὁ χαλκήϊς ἀποθωυμάζοντα, ἴσπε παυσάμενος τοῦ ἔργου, “ Ἡ κου ἄν, ὦ ξιῖνι Λάπων, “ ἴσπε ἴδεις τό πτε ἰγῶ, κάρτα ἄν ἐθωύμαξις, ὅκου νῦν “ οὔτω τυγχάνεις θωύμα ποιοῦμενος τὴν ἐργασίην τοῦ “ σιδήρου. ἰγῶ γὰρ ἐν τῇδε θίλῶν τῇ αὐλῇ φείαρ ποιή- “ σασθαι, ὀρύσσων, ἱπίτυχον σορῶ ἱπταπήχι· ὑπὸ δὲ “ ἀπιστίας μὴ μὲν γινίσθαι μηδαμᾶ μίζοντας ἀνθρώπους “ τῶν νῦν, ἀνῆξα αὐτήν, καὶ ἴδον τὸν νικρὸν μήκει ἴσον “ ἴοντα τῇ σορῶ. μετρήσας δὲ, συνίχασα ὀπίσφ.” Ὁ μὲν δὴ οἱ ἴλιγι τὰ πτε δάσπει· ὁ δὲ, ἰνώσας τὰ λιγόμενα, συνβάλλιτο τὸν Ὀρίστια κατὰ τὸ Διοκρέσιον τοῦτόν εἶναι, τῇδε συμβαλλιόμενος· τοῦ χαλκήϊος δύο ὅριον φύσας, τοὺς ἀνέμους ἰδρῖσκι ἴοντας· ἐν δὲ ἄμμοια καὶ τὴν σφύ- ραν, τὸν τε τύπον καὶ τὸν ἀντίτυπον· ἐν δὲ ἱξилаυνόμε- νοι σίδηρον, τὸ πῆμα ἱπὶ πῆματι κίμειον κατὰ τοιόνδε τι ἱκάζων, ὡς ἱπὶ κακῷ ἀνθρώπου σιδηρὸς ἀνύριται. συμβαλλιόμενος δὲ ταῦτα, καὶ ἀπὶλθὼν ἐς Σπάρτην, ἔφραζε Λακιδαιμονίοισι πᾶν τὸ πτεῖγμα. ὁ δὲ, ἐν λόγῳ πλάστοῦ ἱατινίαντις οἱ αἰτίν, ἰδίωξαν. ὁ δὲ, ἀπικόμε- νος ἐς Τιγίην, καὶ φράζων τὴν ἰωῦτοῦ συμφορὴν πρὸς τὸν χαλκήϊα, ἱμισθοῦτο πτεῖ· οὐκ ἱκιδότος τὴν αὐλήν. χρέ- νφ δὲ ὡς ἀνίγινωσι, ἱνοκίεθ. ἀνορύξας δὲ ἐν τάφῳ, καὶ τὰ ἱστία συλλίξας, ὀχιτο φέρων ἐς Σπάρτην. καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου, ὅπως ἱαμρῶντο ἀλλήλων, πολλῶ κα- τυπέρτερι τῷ πολέμῳ ἱγίνοντο οἱ Λακιδαιμόνιοι· ἡδὴ δὲ νφ καὶ ἡ πολλὴ τῆς Πειλοποννήσου ἦν κατιστραμμένη.

69. Ταῦτα δὲ ἄν πάντα πυνδαυόμενος ὁ Κρεῖσσος,

ἔπιμασι ἐς Σπάρτην ἀγγίλους δῶρά τε φέροντας, καὶ διη-
 σομένους συμμαχίης, ἰντυλάμενός τε τὰ λίγων χρεῖν. οἱ
 δὲ, ἰλθόντες ἱλιγον, "Ἐπιμψι ἡμίας Κροῖσος ὁ Λυδῶν
 " τε καὶ ἄλλων ἰθύνῳ βασιλεὺς, λίγων τὰδε, "Ω Λακκι-
 " δαιμόνιοι, χρέσαντες τοῦ Διὸς τὸν Ἕλληνα φίλον προσ-
 " θίσθαι, (ὁμίας γὰρ πυνθάνομαι πραιοτάνας τῆς Ἑλ-
 " λάδος,) ὁμίας ὦν κατὰ τὸ χρηστήριον προσκαλίομαι,
 " φίλος τε θείων γινίσθαι καὶ σύμμαχος αἶνι τε δόλου
 " καὶ ἀπάτης." Κροῖσος μὲν δὴ ταῦτά δι' ἀγγίλων
 ἐπιπερυσεύετο. Λακκιδαιμόνιοι δὲ, ἀκηκοότες καὶ αὐτῶ
 τὸ Διοπρόπιον τὸ Κροῖσῳ γινόμενον, ἥσθησάν τε τῇ ἀφί-
 ξει τῶν Λυδῶν, καὶ ἱποιήσαντο ὄρεα ξυνίης πίρι καὶ
 ξυμμαχίης· καὶ γὰρ τινες αὐτοῦς ἐνεργισίαι ὕχον ἐκ
 Κροῖσῳ πρῶτον ἴτι γιγνοῦνται. πύμψαντες γὰρ οἱ Λακκι-
 δαιμόνιοι ἐς Σάρδεις, χρυσὸν ἀνίστοντο, ἐς ἄγαλμα βουλέμι-
 νοι χρέσασθαι τούτῳ, τὸ νῦν τῆς Λακωνικῆς ἐν Θόρνακι
 ὄρεται Ἀπόλλωνος· Κροῖσος δὲ σφίς ὠνομιέουσιν ἰδῶκε
 δωτίην.

70. Τουτίων τε ὦν εἵνεκεν οἱ Λακκιδαιμόνιοι τὴν συμμα-
 χίην ἰδίξαντο, καὶ ἔτι ἐκ πάντων σφίας προκρίνας Ἑλ-
 λήνων, αἰρίετο φίλους. καὶ τοῦτο μὲν, αὐτοὶ ἴσαν ἴταιμοι
 ἰσαγγίλασσι· τοῦτο δὲ, ποιησάμενοι κρητῆρα χάλκισον,
 ζωδίων τε ἕκωδι πλῆσαντες περὶ τὸ χιῖλος, καὶ μιγά-
 δι' τριηκοσίους ἀμφορέας χωρίοντα ἄγον, δῶρον βουλέμι-
 νοι ἀντιδοῦναι Κροῖσῳ. οὗτος ὁ κρητῆρ οὐκ ἀπίκιστο ἐς
 Σάρδεις, δι' αἰτίας διφασίας λεγομένας τάσδε· οἱ μὲν Λα-
 κκιδαιμόνιοι λίγουσι, ὡς ἱπεί τε ἀγόμενος ἐς τὰς Σάρδεις ὁ
 κρητῆρ ἰγνίστο κατὰ τὴν Σαμίνης πυνθόμενοι Σάμιοι ἀπι-
 λοίκατο αὐτὸν, θηυσὶ μακρῇσι ἱσιπλώσαντες· αὐτοὶ δὲ
 Σάμιοι λίγουσι, ὡς ἱπεί τε ὑστίρησαν οἱ ἄγοντες τῷ
 Λακκιδαιμονίῳ τὸν κρητῆρα, ἱπυθάνοντο δὲ Σάρδεις τε

καὶ Κροῖσον ἠλωπίαι, ἀπιδόντο τὸν κρητῆρα ἐν Σάμῳ· ἰδιώτας δὲ ἄνδρας περιμένοντες ἀναδύναί μιν ἐς τὸ Ἑρμῶν τάχα δὲ ἔν καὶ οἱ ἀποδόμενοι λίγων ἀπικόμενοι ἐς Σπάρτην, ὡς ἀπαιριδίησαν ἀπὸ Σαμίων.

71. Κατὰ μὲν οὖν τὸν κρητῆρα οὕτως ἔσχε. Κροῖσος δὲ ἁμαρτὸν τοῦ χρησμοῦ, ἰσχύιστο στρατηγὴν ἐς Καππαδοκίην, ἰλπίσας κατακρήσειν Κύρῳ τε καὶ τὴν Πέρσῃν δύναμιν. παρασκευαζομένῳ δὲ Κροῖσου στρατεύεσθαι ἐπὶ Πέρσας, τῶν τοις Λυδῶν, νομιζόμενος κατὰ πόρον εἶναι σοφός, ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς γνώμης καὶ τὰ πάντα οὔνομα ἐν Λυδοῖσι ἔχων, συνιστάλλουσι Κροῖσῳ τάδε (οὔνομά οἱ ἦν Σάνδανις) “ὦ βασιλεῦ, ἰσὺ ἄνδρας τοιοῦτους στρατεύεσθαι παρασκευάζεις, οἳ σκυτίνες μὲν ἀναξυρίδας, σκυτίνης δὲ τὴν ἄλλην ἐσθλὴν φερέουσιν. σιτίονται δὲ οὐκ ὅσα ἐδίλυσιν, ἀλλ’ ὅσα ἔχουσι, χάριν ἔχοντες τρηχίην. πρὸς δὲ, οὐκ οἷον διαχρίωνται, ἀλλὰ ὀδρεποσίους· οὐ σῦκα δὲ ἔχουσι τρώγειν, οὐκ ἄλλα ἀγαθὸν οὐδὲν. τοῦτο μὲν δὴ, εἰ νικήσεις, τί σφίσις ἀπαρῆσαι, τοῖσι γὰρ μὴ ἔστι μηδὲν· τοῦτο δὲ, ἢ νικηθῆς, μάθι ὅσα ἀγαθὰ ἀποβαλλέεις. γινώσκονται γάρ τῶν ἡμετέρων ἀγαθῶν, περιίξονται, οὐδὲ ἀπωστοὶ ἴσονται. ἰγὼ μὲν οὖν θιόισι ἔχω χάριν, οἳ οὐκ ἐπὶ νόον ποιεῖσαι Πέρσῃσι στρατεύεσθαι ἐπὶ Λυδοῦς.” Ταῦτα λίγων, οὐκ ἴσχυδι τὸν Κροῖσον. Πέρσῃσι γάρ, πρὸς Λυδοῦς κατασφρίψασθαι, ἦν οὗτοι ἄβροτ’ οὗτοι ἀγαθὰ οἰδὲν.

72. Οἱ δὲ Καππαδοκαὶ ὅσ’ Ἑλλήνων Σύριοι νομαζέονται. ἴσων δὲ οἱ Σύριοι οὗτοι, τὸ μὲν πρότερον ἢ Πέρσας ἄρξαι, Μήδων πατήκει, τότε δὲ Κύρου. ὁ γὰρ αὖρος ἦν εἴρη Μήδικῃς ἀρχῇ καὶ τῇ Λυδικῇ, ὃ Ἄλως ποταμὸς, δεξιὴν ἐξ Ἀρμενίου οὗρος διὰ Κιλίκων· μετὰ δὲ, Μάντινός μιν ἐν δεξιῇ ἔχου βίον, ἐν δὲ τοῦ ἱερέου Φρύγας· παρα-

μιζόμενοι δι' αὐτοὺς, καὶ ῥίον ἄνω πρὸς βαρύνει ἄνω
 ἔστι μὲν Συρίου Κατωπιδίαις ἀπέρχῃ, ἐξ ἐνότητος δὲ
 Παφλαγίας. οὕτω ὁ Ἄλως ποταμὸς ἀποτάμνῃ σχιδὸν
 πᾶντα τῆς Ἀσίας εἰς κάτω ἐν Θυλάσσῃ τῆς Ἀντίοι
 Κόστου ἐς τὸν Εὐξείνῃ πόντον· ἔστι δὲ πρὸς αὐτοὺς τῆς
 χώρας ταύτης ἀπάσης· μήκει δὲ αὐτῶν, ὑψύτη ἀνδρὶ πέντε
 ἡμέρας ἀκαιοῦσθαι.

73. Ἐστρατιεύει δὲ ὁ Κρόνος ἐπὶ τὴν Κατωπιδίαν
 ἐκείνη εἴπῃ, καὶ γῆς ἱμῖν προσηκόντως πρὸς τὴν
 ἰωῦσθαι μάχην βουλόμενος, καὶ μάχοντα τῷ χρηστοτέρῳ
 πόντῳ ἰόν, καὶ εἰσπεσθαι θύλῳ ἐπὶ Ἀστυάγῃ Κῦρον.
 Ἀστυάγια γὰρ τὸν Κουζάριον, ἵστα Κρόνου μὲν γαρβεῖν,
 Μῆδων δὲ βασιλῆα, Κῦρος ὁ Καμβόσιος πανταρχεφάμενος
 ἄχρ', γινώσκον γαρβεῖν Κρόνον δὲ. Σουδίῳ τῷ το-
 μάθῃ εἰλη ἀνδρῶν σεπασμένα, ὑπεξῆλθε ἐς γῆν τὴν Μη-
 διαν ἐνδρόνῃ δὲ τὸν χρόνον αὐτοῦ Μῆδων Κουζάριος ὁ
 Φραζέρτις τοῦ Δαϊόκτου, ὃς τοὺς Σούδας τούτους τὸ μὲν
 πρῶτον περιῖσι αὐτῶν, ὡς ἵσταται· ὃς τι δὲ πρὸς
 πολλοὺς πωλείμενοι αὐτοὺς, παῖδάς σφι παρέδωκε τὴν
 γλῶσσαν τι ἱερῶδιν, καὶ τὴν εἴχτην τῶν τόξων. χρόνον
 δὲ γινώσκον, καὶ αἰεὶ φανταίνον τῶν Σουδίων ἐπ' ἄγρῃ,
 καὶ αἰεὶ τι φερόντων, καὶ ποτὶ στήνῃσι ἱλιν σφαιρὰς μη-
 δι· νοστήσαντας δὲ αὐτοὺς κτενῆσι χερσὶ, ὁ Κουζάριος (ἦ
 γὰρ, ὡς διδόνει, λεγὴν οὐκ ἄριστος) τρηχίως πάρετα περι-
 σσεύει αἰαλίῃ. εἰ δὲ, ταῦτα πρὸς Κουζάριον παθόντες, ὃς
 τι ἀνάξιον σφίον αὐτῶν πιστεύοντες, ἰβουλύνοντο τῶν
 παρὰ σφίσι διδασκαλίων παίδων ἵνα κατακόψαι σπου-
 σαντες δὲ αὐτόν, ὥστερ' ἰώθισαν καὶ τὰ θηρία σπυλάζου,
 Κουζάριε δύναι φέροντες, ὡς ἄγρῃ δῶδι· δόντες δὲ, τὸν
 ταχύνοντι πορίζεσθαι παρὰ Ἀλυάττιαν τὸν Σάδουαν
 ὃς Σάρεος. ταῦτα καὶ δὴ ἰγνύοντο. καὶ γὰρ Κουζάριος καὶ

οὐκ ἐπαίοντες δαιτύμονες τῶν κριῶν τουτίων ἰπάσαντο καὶ οἱ Σκύδαι ταῦτα ποιήσαντες, Ἀλυάττιω ἰκίταται ἐγίνοντο.

74. Μετὰ δὲ ταῦτα (οὐ γὰρ δὴ ὁ Ἀλυάττης ἐξιδίδου τοὺς Σκύδας ἔξαιτίοντι Κυαξάρει) πόλιμος τοῖσι Λυδοῖσι καὶ τοῖσι Μήδοις ἐγίγνετο ἐκ' ἴτια πέντε· ἐν τοῖσι πολλὰς μὲν οἱ Μῆδοι τοὺς Λυδοὺς ἐνίκησαν, πολλὰς δὲ αἱ Λυδοὶ τοὺς Μῆδους· ἐν δὲ, καὶ νυκτομαχίην τινα ἐποίησαντο. διαφέρουσι δὲ σφι ἐπὶ ἴσης τὸν πόλιμον, τῷ ἱππῷ ἴτεϊ συμβολῆς γινομένης, συνήνικε ὥς τι τῆς μάχης συνιστάωσθαι, τὴν ἡμέρην ἔξαπίνης νύκτα γινέσθαι. τὴν δὲ μεταλλαγὴν ταύτην τῆς ἡμέρης Θαλῆς ὁ Μιλήσιος καί τις Ἰωνεὺς προηγόρευσε ἴσασθαι, οὗρον προδίμενος ἑαυτὸν τοῦτον, ἐν ᾧ δὴ καὶ ἐγίνετο ἡ μεταβολή. οἱ δὲ Λυδοὶ τε καὶ οἱ Μῆδοι ἐπὶ σφι εἶδον νύκτα ἀντὶ ἡμέρης γινομένης, τῆς μάχης τε ἐπαύσαντο, καὶ μᾶλλον τι ἴσπυσαν καὶ ἀμφοτέρωι εἰρήνην ἑαυτοῖσι γινέσθαι. οἱ δὲ συμβεβῆσθαι αὐτοὺς, ἴσαν οἶδι, Σύνινσις τε ὁ Κίλιξ, καὶ Λακύνητος ὁ Βαβυλώνιος· οὗτοί σφι καὶ τὸ ὄρεον οἱ σπύσαντες γινέσθαι ἴσαν, καὶ γάμων ἐπαλλαγὴν ἐποίησαν· Ἀλυάττια γὰρ ἔγνωσαν δοῦναι τὴν θυγατέρα Ἀρύνην Ἀστυάγει τῷ Κυαξάρει παιδί. αὖτις γὰρ ἀναγκαίης ἰσχυρῆς συμβέξαις ἰσχυραὶ οὐκ ἐδίλουσι συμμίνιν. ὄρεα δὲ παύεται ταῦτα τὰ ἔθνη τὰ πῆρ τι Ἑλλήνης, καὶ πρὸς τούτοις, ἴππας τοὺς βραχίονας ἐπιτάμονται ἐς τὴν ὁμοχροίην, τὸ αἶμα ἀναλείχουσι ἀλλήλων.

75. Τοῦτον δὴ ὦν τὸν Ἀστυάγια Κύρος ἰόντα ἑαυτοῦ μητροπάτορα καταστρεψάμενος ἴσχε, δι' αἰτίην τὴν ἐγὼ ἐν τοῖσι ὀπίσω λόγοις σημαίω. τὰ Κρεῖστος ἐπιμιμῶμενος τῷ Κύρῳ, ἴς τι τὰ χρηστήρια ἴπιμπε, εἰ στρατιύηται ἐπὶ Πέρσας, καὶ δὴ καὶ ἀπικομένου χρησμοῦ κισδῆλου,

ἰλασίας πρὸς ἑωυτοῦ τὸν χρησμὸν εἶναι, ἰσπρατιύτο ἐς τὴν Περσίῳν μίσην. ὡς δὲ ἀπίκνιτο ἐπὶ τὸν Ἄλυν ποταμὸν ὁ Κροῖσος, τὸ ἐνθιῦντι, ὡς μὲν ἰγὼ λίγῳ, κατὰ τὰς ἑούσας γιφύρας διελθίεσσι τὸν στρατὸν ὡς δὲ ὁ πολλὰς λόγος Ἑλλήνων, Θαλῆς οἱ ὁ Μιλήσιος διελθίεσσι. ἀπορίοντος γὰρ Κροίσου ὅπως αἱ διαθήσεται τὸν ποταμὸν ὁ στρατὸς, (οὐ γὰρ δὴ εἶναι καὶ τοῦτοι τὸν χρόνον τὰς γιφύρας ταύτας,) λίγνται παρίοντα τὸν Θαλῆν ἐν τῇ στρατοπέδῳ, ποιῆσαι αὐτῷ τὸν ποταμὸν ἐξ ἀριστιεῖς χυρὸς ῥίοντα τοῦ στρατοῦ, καὶ ἐν διξιῇς ῥίον. ποιῆσαι δὲ αὐτὸν ἄνωθι τοῦ στρατοπέδου ἀρξάμενον, διώρυχα βαθίην ὀρύσσιν, ἄγοντα μνησιδίᾳ, ὅπως αὖ τὸ στρατόπεδον ἰδρυμένοιν κατὰ νότον λάβει, ταύτῃ κατὰ τὴν διώρυχα ἰσπρατόμενος ἐκ τῶν ἀρχαίων ῥείθρων, καὶ αὐτὶς παρεμβόμενος τὸ στρατόπεδον, ἐς τὰ ἀρχαῖα ἐσβάλλει. ὡς τε ἰπί τι καὶ ἰσχύσθῃ τάχιστα ὁ ποταμὸς ἀμφοτέρῃ διαβατὸς ἰγύνιτο. οἱ δὲ καὶ τὸ παρῶσαν λίγουν καὶ τὸ ἀρχαῖον ῥείθρον ἀποξηρανθῆναι. ἀλλὰ τοῦτα μὲν οὐκ ἐπὶ σίμῳ. πῶς γὰρ ἐπίσω πορευόμενοι διέβησαν αὐτόν;

76. Κροῖσος δὲ, ἰπί τι διαβὰς σὺν τῇ στρατῷ ἀπίκνιτο Καππαδοκίῃς ἐς τὴν Πιτιρίην καλιόμενην· ἡ δὲ Πιτιρίη ἐπὶ τῆς χώρας ταύτης τὸ ἰσχυρότατον, κατὰ Σινώπην πόλιν τὴν ἐν Εὐξείνῳ πόντῳ μάλιστα καὶ κυμίνῃ ἐνθαῦτα ἰσπρατοπιδιύτο, φθείρων τῶν Συρίων τοὺς πλήρεις. καὶ εἰλε μὲν τῶν Πιτιρίων τὴν πόλιν, καὶ ἠδραποδίσασα, εἰλε δὲ τὰς περιουσίας αὐτῆς πάσας, Συρίους τε οὐδὲν ἰόντας αἰτίους, ἀνιστάτους ἰποίησε. Κῦρος δὲ ἀγρίεας τὸν ἑωυτοῦ στρατὸν, καὶ παραλαβὼν τοὺς μεταξὺ εἰσίνοντας πάντας, ἠντιοῦτο Κροίσῳ. πρὶν δὲ ἐξελάνειν ὀρμηῆσαι τὸν στρατὸν, πύμπας πῆρυκας ἐς τοὺς Ἴωνας, ἰπικρῶτά τῳ αἰὲτος ἀπὸ Κροίσου ἀπιστάειν. Ἴωνες μὲν οὖν οὐκ ἐπὶ

δοῦτο. Κῦρος δὲ ὡς ἀπίετο, καὶ ἀντιστρατοειδύσκετο Κρείση, ἐκδῶτα ἐν τῇ Πιτιρίῃ χάρη ἱαυρῶντο κατὰ τὸ ἰσχυρὸν ἀλλήλων. μάχης δὲ κατερεῆς γινώμεν, καὶ πάντων ἀμφοτέρων πολλῶν, τέλος οὐδέτεροι νικήσαντες δόσσησαν, ἰσοὺς ἱελθούσης. καὶ τὰ μὲν στρατόπειρα ἀμφοτέρω οὕτως ἔγονίσαντο.

77. Κρῆτος δὲ, μισθθὺς κατὰ τὸ πλῆθος τὸ ἰωυτοῦ στρατόπειρα· ἦν γάρ· οἱ δὲ συμβαλὼν στρατὸς πολλὸν ἐλάττων ἢ ὁ Κόρος· τοῦτο μισθθὺς, ὡς τῇ ὑστειρίῃ οὐκ ἰσχυρῶτα ἱσίων ὁ Κῦρος, ἀπήλκοντο ἐς τὰς Σάρεις, ἐν ὧν ἔχοντο παρεκκαλίσας μὲν Αἰγυπτίους κατὰ τὸ ὄρεον, (ἱσκήσαντο γὰρ καὶ πρὸς Ἀμασιν βασιλεύοντα Αἰγύπτου συμπαχίην πρότερον ἤσπερ πρὸς Λακεδαιμονίους,) μεταπημφάμενος δὲ καὶ Βαβυλωνίους, (καὶ γὰρ πρὸς τούτους πρὸτῆρ ἱσκησάντο συμπαχίην· ἐκτελείντο δὲ τῶν Βαβυλωνίων τὸν χρόνον αὐτῶν Λαβύνητος) ἱσκηγίλας δὲ ἔξ Λακεδαιμονίους παρῆναι ἐς χρόνον ῥητόν· ἄλλισας τε δὲ τέττες, ἔξ τῶν ἰωυτῶν συλλέξας τρεσιν, ἐνέκοντο, τοὺς χιλιῶνα παρῆν, ἄρα τῇ ἡρῇ στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Πέρσας. καὶ ὁ μὲν, ταῦτα φρεσύνει, ὡς ἀπίετο ἱσίων ἐς τὰς Σάρεις, ἱσκησι πέρσας κατὰ τὰς αὐμάμαχίας, παρελόντας ἐς πύμπτον ῥῆμα· οὐδὲ γὰρ ἦν ἐς Σάρεις· τὸν δὲ παρελόντα καὶ μαχησάμενον στρατὸς Πέρσης, δεῖ ἦν αὐτῷ· ξυμνὸς, πάντας ἀφίς, διπλῶνται οὐδὲ μὲν ἱσίωνας ῥῆ· ποτὶ ἄρα ἔχοντο· ἀμφοτέρω παρῆναι Κῦρος ἐλάσθῃ ἐπὶ Σάρεις.

78. Ταῦτα ἱσκησάντων Κρείση· τὸ πρῶτοντοι πᾶσι ἔχοντο ἱσκησάντων. φασίοντων δὲ αὐτίον, οἱ ἱσκησι μετῶντας τῶν τοῦτο· ἱσκησάντων, φασίοντας μετῶντας. ἱσκήν· δὲ τοῦτο Κρείση, ἀσκησι καὶ ἦν, ἱσκήσι τίς· ἱσκήσι. αὐτίονας δὲ ἱσκησι· διπλῶνται· ἐς τοὺς ἱσκησάντων Τελμησίονας. ἀσκησάντων δὲ αὐτί· διπλῶνται, καὶ μετῶντας πρὸς

Τελμησσίων ἐν Θίλῳ σημαίνει τὸ τίθει, οὐκ ἐξηγίετο Κρείσσῳ ἀπαγγυλάει. περὶ γὰρ ἡ ἰσμία σφίας ἀναπλῶσαι ἐς τὰς Σάρεις, ἦλθον δὲ Κρεῖσσοι. Τελμησσοὶ μὲν τοι τάδε ἴγνωσαν, στρατὸν ἀλλέθροισι προσδέξασθαι εἶναι Κρείσσῳ ἐπὶ τὴν χώραν ἀπιεόμενον δι' αὐτὸν, καταστρέψισθαι τοὺς ἰπικυρίους· λίγοντες ὅφιν εἶναι γῆς παῖδα, ἴσπων δὲ, πολέμιόν τι καὶ ἰσάλευδα. Τελμησσοὶ μὲν νυν ταῦτα ὑπεκρίναντο Κρείσσῳ ἥδη ἄλυνότι, οὐδὲν καὶ εἰδότες τῶν ἢ περὶ Σάρεις τι καὶ αὐτὸν Κρεῖσσον.

79. Κῦρος δὲ, αὐτίκα ἀπὸ λαόντοιο Κρείσσου μετὰ σὺν μάχῃ τὴν γειτονίην ἐν τῇ Πιτιρίῃ, μαθὼν ὡς ἀπελάσας μίλλῳ Κρεῖσσοι διασκηδῶν τὸν στρατὸν, βουλευόμενος εὔριπαι περὶ γὰρ οἱ εἶναι ἰλασθῆναι ὡς δύναται τάχιστα ἐπὶ τὰς Σάρεις, περὶ ἡ τοδιούτερον ἄλυσθῆναι τῶν Λυδῶν τὴν δύναμιν. ὡς δὲ οἱ ταῦτα ἔδοξε, ἔκτοισι παρὰ τάχος ἰλάσας γὰρ τὸν στρατὸν ἐς τὴν Λυδίαν, αὐτὸς ἄγγελος Κρείσσῳ ἰλασέσθαι. ἰδὼντα Κρεῖσσοι ἐς ἀπορίην πολλὰν ἀπογρήσας, ὥς οἱ παρὰ δόξαν ἴσχυι τὰ πρῆγματα ἢ ὡς αὐτὸς κατιδέσκει, ἴμῳι τοὺς Λυδοὺς ἐξῆγε ἐς μάχην. ἦν δὲ τῶντοι ἐνὶ χρόνῳ ἴσως οὐδὲν ἐν τῇ Ἀσίῃ οὕτω ἀνδραγύειον, οὔτε ἀλκιμώτερον τοῦ Λυδοῦ. ἡ δὲ μάχη σφίσι ἦν ἀπ' ἴσπων. δούραντά τι ἰφύρει μεγάλα, καὶ αὐτοὶ ἴσως ἰσπνέσθαι ἀγαθαί.

80. Ἐς τὸ πιδίον δὲ συνελθόντων τῶντο τὸ πρὸ τοῦ Ἰσπτιῆς ἴσσι τοῦ Σαρδισιοῦ, ἰὸν μίγῃ τι καὶ ψιλῶν, (διὰ δὲ αὐτοῦ ποταμοῦ μέντες καὶ ἄλλοι, καὶ ἄλλοι συγγῆν γινυσι ἐς τὸν μίγιστον, πηλιδόμειον δὲ Ἑρμῶν, δι' ἐξ οὗτος ἰσὺ μνηστὴρ Διουμένης ῥέων, ἐκιδδοῖ ἐς θάλασσαν παρὰ Φωκαίην πόλιν,) ἰδὼντα δὲ Κῦρος ὡς εἶδε τοὺς Λυδοὺς ἐς μάχην τασσομένους, καταβῆναι τὴν ἴσπον, ἰσάμεναι Ἀρσάριον ὑπεκρίμενον ἀνδρὸς Μήδων, τοιοῦτον ἴσως τῷ

στρατῶ τῷ ἰωῦτοῦ εἶποντο σιτοφόροι τε καὶ σκυιοφόροι κάμηλοι, ταύτας πάσας ἀλίσας, καὶ ἀπὶ λὼν τὰ ἄχθια, ἄνδρας ἐκ' αὐτὰς ἀνέβησι ἰκπάδα στολὴν ἱνισταλμένους: σκυιάσας δὲ αὐτοὺς, προσέταξε τῆς ἄλλης στρατιῆς πρῶ-
 ῖναι πρὸς τὴν Κροΐσου ἵππον· τῇ δὲ καμήλῃ ἔπισθαι
 τὸν πιζὸν στρατὸν ἐκίλιει. ὅπισθι δὲ τοῦ πιζοῦ ἰκίταξε
 τὴν πᾶσαν ἵππον. ὥς δὲ οἱ πάντες διαιτετάχατο, πα-
 ραίνοισι τῶν μὲν ἄλλων Λυδῶν μὴ φειδομένους, κτείνειν
 πάντα τὸν ἱμποδὸν γινόμενον, Κροῖσον δὲ αὐτὸν μὴ κτεί-
 νειν, μὴδ' ἦν συλλαμβανόμενος ἀμύνηται. ταῦτα μὲν πα-
 ραίνοισι. τὰς δὲ καμήλους ἔταξε ἀντία τῆς ἵππου, τῶνδε
 εἵνεκεν· κάμηλον ἵππος φοβέσθαι, καὶ οὐκ ἀνέχεται οὔτε
 τὴν ἰδίην αὐτῆς ὀρίων, οὔτε τὴν ὁδμὴν ὀσφραινόμενος. αὐτοῦ
 δὲ ὦν τούτου εἵνεκεν εἰσοφίστο, ἵνα τῷ Κροῖσῳ ἄχρηστον
 ἦ τὸ ἱππικόν, τῷ δὲ τι καὶ ἱππῖχῃ ἐλλάμψισθαι ὁ Πυ-
 δός. ὥς δὲ καὶ συνήσαν ἐς τὴν μάχην, ἐνθάῦτα ὥς
 ὀσφραντο τάχιστα τῶν καμήλων οἱ ἵπποι, καὶ εἶδον αὐ-
 τὰς, ὀπίσω ἀνίστρεφον, διέφθαρτό τε τῷ Κροῖσῳ ἡ ἐλπίς·
 οὐ μίντοι οἱ γὰρ Λυδοὶ τὸ ἐνδιῦντιν διηλοὶ ἦσαν· ἀλλ' ὥς
 ἔμαθον τὸ γινόμενον, ἀποδορόντες ἀπὸ τῶν ἵππων, πιζοὶ
 τοῖσι Πέρσῃσι συνέβαλλον. χρόνον δὲ, πεισόντων ἀμφοτέ-
 ρων πολλῶν, ἐτράποντο οἱ Λυδοί· κατυληθόντες δὲ ἐς
 τὸ τεῖχος, ἐπολιορκίοντο ὑπὸ τῶν Περσίων.

81. Τοῖσι μὲν δὲ κατιστήκει πολιορκίη. Κροῖσος δὲ
 δοκίων οἱ χρόνον ἐπὶ μακρὸν ἔσθαι τὴν πολιορκίην,
 ἱππιεὶ ἐκ τοῦ τεύχους ἄλλους ἀγγέλους ἐς τὰς συμμα-
 χίας. οἱ μὲν γὰρ πρότερον διεπίμποντο ἐς πύμπτον
 μῆνα προερίοντες συλλέγισθαι ἐς Σάρδεις· τούτους δὲ ἐξέ-
 πιμπε τὴν ταχίστην δέσσαι βοηθεῖν, ὥς πολιορκιομένου
 Κροῖσου.

82. Ἐς τι δὲ ὦν τὰς ἄλλας ἱππιεὶ συμμαχίας, καὶ

δὴ καὶ ἐς Λακιδαιμόνια. τοῖσι δὲ καὶ αὐτοῖσι τοῖσι Σπαρ-
 τιήτῃσι κατ' αὐτὸν τοῦτον τὸν χρόνον συνεπιπτόναι ἴρη
 ἰούσα πρὸς Ἀργίους περὶ χώρου καλειμένου Θυρίας.
 τὰς γὰρ Θυρίας ταύτας, ἰούσας τῆς Ἀργολίδος μείρης,
 ἀποταμόμενοι ἔσχον οἱ Λακιδαιμόνιοι. ἦν δὲ καὶ ἡ μίχρε
 Μαλιῶν ἡ πρὸς ἰσπύρην Ἀργίων, ἥ τι ἐν τῇ ἡπίεφ χώ-
 ρῃ, καὶ ἡ Κυθηρίη νῆσος, καὶ αἱ λοιπαὶ τῶν νήσων. βρη-
 θησάντων δὲ Ἀργίων τῇ σφιτέρῃ ἀποταμιομένη, ἰθαῦτα
 συνίδησαν ἐς λόγους συνιλθόντες, ὥς τι τριηποσίους
 ἱκατέρων μαχίσασθαι· ἰπότερι δ' ἂν περιγίνωνται, του-
 τίων ἵσται τὸν χώρον· τὸ δὲ πληῆθος τοῦ στρατοῦ ἀπαλ-
 λάσσισθαι ἱκότεροι ἐς τὴν ἰωῦτοῦ, μηδὲ παραμένειν ἄγω-
 νιζομένων, τῶνδε ἵνικαι, ἵνα μὴ παρείστων τῶν στρατοπέ-
 δων, ὀρῶντες αἱ ἴτρι οἱ ἰσσομένους τοὺς σφιτέρους, ἱπαμύ-
 νοιεν. συνιήμενοι ὦν ταῦτα ἀπαλλάσσοντο. λογάδης δὲ
 ἱκατέρων ὑπολιφθόντες συνίκαλλον. μαχομένοι δὲ σφα-
 νων, καὶ γινομένων ἰσπαλίων, ὑπελίποντο ἐξ ἀνδρῶν ἑξα-
 ποσίων τριῦς· Ἀργίων μὲν, Ἀλκίνορ τι καὶ Χρόμιος
 Λακιδαιμονίων δὲ, Ὀδρεάδης. ὑπελιφθήσαν δὲ οὕτω τυπ-
 τὸς ἱελθούσης. οἱ μὲν δὲ δύο τῶν Ἀργίων, ὡς νινικηκό-
 τες ἔθιον ἐς τὸ Ἄργος· ὁ δὲ τῶν Λακιδαιμονίων Ὀδρεά-
 δης, σκυλεύσας τοὺς Ἀργίων νικροὺς, καὶ προσφορήσας
 τὰ ὅπλα πρὸς τὸ ἰωῦτοῦ στρατόπεδον, ἐν τῇ τάξει εἶχε
 ἰωῦτόν. ἡμίσῃ δὲ διυτέρῃ παρῆσαν πυνθανόμενοι ἀμφό-
 τισι. τίως μὲν δὲ αὐτοὶ ἱκότεροι ἴφασαν νικᾶν· λί-
 γοντες, οἱ μὲν, ὡς ἰωῦτῶν πλιῦνις περιγιγόνασι· οἱ δὲ,
 τοὺς μὲν ἀποφαίνοντες πιφινυότας, τὸν δὲ σφίτερον πα-
 ραμένοντα, καὶ σκυλεύσαντα τοὺς ἱκίων νικροὺς. τίλος
 δὲ, ἐκ τῆς ἱρίδος συμπίσόντες ἱμάχοιτο· πισόντων δὲ
 καὶ ἀμφοτέρων πολλῶν, ἱνίκων Λακιδαιμόνιοι. Ἀργίῳ
 μὲν νυνὶ ἀπὸ τούτου τοῦ χρόνου κατακυριεύματα τὰς πλ-

φαλάς, πρῶτον ἰσάμεναι κομῶντες, ἰσῆσαι νόμον
 τι καὶ κατάρη, μὴ πρῶτον θρίψει κόμην Ἀργείων
 μηδὲν, μηδὲ τὰς γυναῖκας σφι χρυσοφορήσιν, πρὶν ἂν
 Θυρίας ἀνασώσωνται. Λακιδαιμόνιοι δὲ τὰ ἐναντία τοῦ-
 των ἴδιντο νόμον, οὐ γὰρ κομῶντες πρὸ τοῦτο ἀπὸ
 τούτου κομῆν. τὸν δὲ ἵνα λίγουνι τὸν περιλειφθίστα
 τῶν τρηπασίων, Ὀδρεάδην, αἰσχυνόμενον ἀπονοστήειν ἐς
 Σπάρτην, τῶν εἰ συλλογιγίων δισφραγισίων, αὐτοῦ μιν
 ἐν τῇσι Θυρίσιν καταχρήσασθαι ἰωυτόν.

83. Τούτων δὲ ταῖσι Σπαρτιήτησι ἐπιστάωνων πρηγ-
 μάτων, ἥκει ὁ Σαρδινὸς κήρυξ, δέόμενος Κρείσῳ βοηθῆσαι
 πολιορκιόμενον. οἱ δὲ ὅμως ἰσὶ τι ἰπύδοντο τοῦ κήρυκος,
 ἱρμιάτο βοηθῆειν. καὶ σφι ἦδη παρισπασμένοι, καὶ
 πῶν ἰουσίων ἰοίμεν, ἤλθε ἄλλη ἀγγελία, ὡς ἄλῃαι τὸ
 τεῖχος τῶν Λυδῶν, καὶ ἴχαιτο Κρείσος ζωγρηθείς. οὗτω
 δὲ οὗτοι μιν συμφορὴν ποιησάμενοι μοιγᾶλην, ἰπίπικοντο.

84. Σάρδεις δὲ ἤλυσαν ὧδε. ἰπυδὴ τισσερσεναδικῶσι
 ἐγένετο ἡμίση πολιορκιόμενη Κρείσῳ, Κῦρος τῇ στρατῇ
 τῇ ἰωυτοῦ, διαπίμπας ἰππίαι, πρυῖται, τῇ πρώτῃ ἰπ-
 λάντι τοῦ τεῖχος δῶρα δώσιν. μετὰ δὲ τοῦτο, πικρηπα-
 μόνης τῆς στρατῆς, ὡς οὐ πρσιχώρει, ἰνθῦτα τῶν ἄλ-
 λων πικημύων, ἀτῆς Μάρδος ἰπικῶτο πρσιθάινει, τῇ
 οὔνομα ἦν Ἐρσιᾶδης, κατὰ τοῦτο τῆς ἀκροπόλεως τῇ οἰ-
 δίῃ ἰτίσαντο φύλακος. οὐ γὰρ ἦν οἰκὸν κατὰ τοῦτο μὴ
 ἄλῃ ποτί. ἀπότομός τι γὰρ ἰστι τάτῃ ἡ ἀκρόπολις,
 καὶ ἄμαχος· τῇ οὐδὲ Μήλης ὁ πρῶτος βασιλεὺς Σαρ-
 δίων μούνη οὐ πικημύει τὸν Ἀίοντα, τὸν εἰ ἡ πικημύη
 ἴστι, Τικημύων διασάντων, ὡς πικημύχθοντος τοῦ
 Αἰόντος τὸ τεῖχος, ἴσονται Σάρδεις ἀνάλωται. ὁ δὲ Μήλης
 κατὰ τὸ ἄλλο τεῖχος πικημύει, τῇ ἦν ἰπμάχοι τὸ
 χωρίον τῆς ἀκροπόλεως, κατηλόγησι τούτου, ὡς ἰδὲ ἄμα.

χόν τι καὶ ἀπένεμον ἔστι δὲ πρὸς τοῦ Τρωάδου εἰσπρα-
μάτων τῆς πόλεως. ὁ δὲ δὴ Ἐρμῆς οὗτος ὁ Μάρδος,
ἰδὼν τῇ προτιραίῃ τῶν τινα Λυδῶν πατὴρ τοῦτο τῆς ἀερο-
πόλεως καταβάντα ἐπὶ πυλῆτι ἀνωδιν κατακυλισθίσαντα,
καὶ ἀπλόγμινον, ἰφράσθη, καὶ ἰς θυμὸν ἰθάλετο. τότε δὲ
δὴ ὁ αὐτός τι ἀπακισήκει, καὶ πατ' αὐτὸν ἄλλαι Περσίων
ἀνέβασον. προσβάντων δὲ συχρῶν, οὕτω δὲ Σάρεϊς το
ἡλώπισται, καὶ πᾶν τὸ ἄστυ ἰσχυρῶς.

85. Κατ' αὐτὸν δὲ Κροῖσος τάδε ἰγνύει. ἦν οἱ παῖς,
τοῦ καὶ πρῶτατος ἱπποκόου, τὰ μὲν ἄλλα ἱπποκόου,
ἄφρωνος δέ. ἐν τῇ δὲ παρελθούσῃ νύκτι ὁ Κροῖσος τὸ
πᾶν ἰς αὐτὸν ἱπποκόου, ἄλλα τι ἱπποκόου, καὶ δὲ
καὶ ἰς Διελφὸς περὶ αὐτοῦ ἱπποκόου χρησόμενος. ἡ δὲ
Παθίη οἱ ἵππῃ τάδε,

Λυδὲ γίνεο, πολλῶν βασιλῶν, μίγα νήπιε Κροῖσι,
Μὴ βούλει πολύνικτον ἴην ἀνὰ δώματα' ἀκούειν
Παιδὲς φθιγγόμενον. τόδε σοι πολὺν λῶϊον ἄμφι
ἔμμεναι. αὐδήσει γὰρ ἐν ἡματι πρῶτον ἀνέλεον.

Ἀλλοκομένον δὲ τοῦ τύχης, ἥϊ' γὰρ τῶν τοιοῦτων Περσῶν ἄλ-
λογόνας Κροῖσος ὡς ἀπακισάν. Κροῖσος μὲν οὖν ὄρεται
ἱπποκόου, ὅπῃ τῆς παρελθούσης συμφορῆς παρεμύθηται, οὐδὲ
τί οἱ διέφριε πλῆγιντι ἀποθανόντων. ὁ δὲ παῖς οὗτος ὁ
ἄφρωνος, ὡς ἴδῃ ἱπποκόου τὸν Πέρσην, ὅπῃ δέους τε καὶ πα-
τὸν ἱπποκόου φωνήν. ἵππῃ δὲ, “Ὡς θροῦσι, μὴ πᾶν Κροῖ-
“ σοι.” οὗτος μὲν δὲ τοῦτο πρῶτον ἰφράσθητο· μετὰ δὲ
τοῦτο ἤδη ἰφάνει τὸν πάντα χρόνον τῆς ζῆς.

86. Οἱ δὲ Πέρσαι τὰς τοὺς Σάρεϊς ἰσχυροὺς καὶ αὐτὸν
Κροῖσος ἰφράσθησαν, ἄρξαινα ἴστω εἰσπρασιμαθῆσαι, καὶ
εἰσπρασιμαθῆσαι ἡμέρας πολλοὺς ἰσχυροὺς, πατὴρ τὸν χρησά-
μενον τι καταπαύσαντα τὸν ἱπποκόου μεγάλῃ ἀρχῇ λα-

ζόντας δὲ αὐτὸν οἱ Πέρσαι ἤγαγον παρὰ Κύρον. ὁ δὲ, συνή-
 σας πυρὴν μεγάλην, ἀνέβιβασιν ἐπ' αὐτὴν τὸν Κροῖσον τε
 ἐν πύρῳ διδιδόμενον, καὶ δις ἑπτά Λυδῶν παρ' αὐτὸν παῖ-
 δας, ἐν νόφ' ἔχων εἴτε δὴ ἀπρεθίνα ταῦτα καταγίγιν' αὐτῶν
 ὁτιοῦδ', εἴτε καὶ εὐχὴν ἐπιτελίσκει Δίλων, εἴτε καὶ πυθό-
 μινος τὸν Κροῖσον εἶναι θιοσιβία, τοῦδε εἵνεκιν ἀνέβιβασε
 ἐπὶ τὴν πυρὴν, βουλόμενος εἰδέναι εἴ τίς μιν δαιμόνων ῥύ-
 σεται τοῦ μὴ ζῶντα κατακαυθῆναι. τὸν μὲν δὴ ποιεῖν
 ταῦτα· τῷ δὲ Κροῖσῳ ἰστυῶντι ἐπὶ τῆς πυρῆς, ἰσιλθαῖν,
 καί πορ' ἐν κακῇ ἰόντι τοσοῦτον, τὸ τοῦ Σόλωνος, ὥς οἱ εἴη
 σὺν Διῷ εἰρημίνον, τὸ Μηδίνα εἶναι τῶν ζώντων ὄλβιον. ὥς
 δὲ ἄρα μιν προστῆναι τοῦτο, ἀνενικαμένον τι καὶ ἀναστει-
 κάζαντα ἐκ πολλῆς ἡσυχίης, ἐς τρεῖς ὀνομάσαι, ΣΟΛΩΝ.
 καὶ τὸν Κύρον ἀκούσαντα, κλιῦσαι τοὺς ἑρμηνίας ἐπιτρέ-
 σθαι τὸν Κροῖσον, τίνα τῦταν ἐπικαλίοιτο. καὶ τοὺς, προ-
 σιλθόντας, ἐπειρωτᾶν. Κροῖσον δὲ τίως μὲν σιγὴν ἔχειν
 ἐρωτιώμενον· μετὰ δὲ, ὥς ἡναγκάζετο, εἰπεῖν, "Τὸν ἂν ἐγὼ
 " πᾶσι τῦράνοισι προετίμησα μεγάλων χρημάτων ἐς
 " λόγους ἰλθῖν." Ὡς δὲ σφί' ἄσσημα ἔφραζε, πάλιν ἐπει-
 ρώτιον τὰ λεγόμενα, λιπαριόντων δὲ αὐτῶν, καὶ ὄχλον
 παριχόντων, ἔλιγε δὴ, ὥς ἦλθε ἄρχὴν ὁ Σόλων ἰὼν Ἀθη-
 ναῖος, καὶ θιησάμενος πάντα τὸν ἰωῆ τοῦ ὄλβου, ἀπο-
 φλαυρίσει· ὅα δὴ εἶπας τὰ αὐτῷ πάντα ἀποβιβήκει οἱ,
 τῇ περὶ ἐπιπνοῆς εἴπε· οὐδὲν τι μᾶλλον ἐς ἑαυτὸν λέγων, ἢ ἐς
 ἄπαν τὸ ἀνθρώπινον, καὶ μάλιστα τοὺς παρὰ σφίσι αὐ-
 τοῖσι δοκίοντας ὄλβιους εἶναι. τὸν μὲν Κροῖσον ταῦτα ἀπη-
 γείσθαι· τῆς δὲ πυρῆς ἤδη ἀμμένης, καί εἶσθαι τὰ περιέ-
 σχατα. καὶ τὸν Κύρον ἀκούσαντα τῶν ἑρμηνίων τὰ εἶπε
 Κροῖσος, μεταγόνοντα τι, καὶ ἰνώσαντα ὅτι καὶ αὐτὸς ἄν-
 θρωπος ἰὼν, ἄλλον ἄνθρωπον, γινόμενον ἑαυτοῦ εὐδαίμο-
 νή οὐκ ἔλᾶσσω, ζῶντα πυρὶ διδοίη· πρὸς τι τούτοις,

θεύσαντα τὴν τίσιν, καὶ ἐπιλιζάμενον ὡς οὐδὲν εἴη τῶν ἐν ἀνδράποισι ἀσφαλῶς ἔχον, κελύειν σβινύναι τὴν ταχίστην τὸ καιόμενον πῦρ, καὶ καταβιάζειν Κροῖσόν τε καὶ τοὺς μετὰ Κροῖσον. καὶ τοὺς, πειρωμένους οὐ δύνασθαι ἵτι τοῦ πυρὸς ἐπικρατῆσαι.

87. Ἐνθαῦτα λίγεται ὑπὸ Λυδῶν Κροῖσον μαθόντα τὴν Κύρου μισάγωνσιν, ὡς ὦρα πάντα μὲν ἄνδρα σβινύντα τὸ πῦρ, δυναμένους δὲ οὐκίτι καταλαβῖν, ἐπιβώσασθαι, τὸν Ἀπόλλωνα ἐπικαλιόμενον, εἴ τί οἱ κίχαρισμίον ἐξ αὐτοῦ ἰδωρήθη, παραστῆναι, καὶ ρύσασθαι μιν ἐκ τοῦ παριόντος κακοῦ. τὸν μὲν, δακρύοντα ἐπικαλίσσασθαι τὸν Διόν· ἐκ δὲ αἰδρείης τε καὶ ἡνιμίας συνδραμέειν ἱξαπίνης ῥίφια, καὶ χυμῶνά τε καταρῥαγῆναι, καὶ ὕσαι ὕδατι λαβροτάτη, κατασβισθῆναί τε τὴν πυρὴν. οὕτω δὲ μαθόντα τὸν Κύρον, ὡς εἴη ὁ Κροῖσος καὶ Διοφίλης καὶ ἀνὴρ ἀγαθός, καταβιάσαντα αὐτὸν ἀπὸ τῆς πυρῆς, ἔρυσθαι τὰδε, “Κροῖσι, τίς σε ἀνδράπων ἀνίγνωσι, ἐπὶ γῆν τὴν “ἐμὴν στρατιουσάμενον, πολέμιον ἀντὶ φίλου ἐμοὶ κατα- “στῆναι;” Ὁ δὲ εἶπε, “ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ ταῦτα ἱερῆξα “τῇ σῇ μὲν εὐδαιμονίῃ, τῇ ἐμειῦτοῦ δὲ κακοδαιμονίῃ. αἰ- “τιος δὲ τούτων ἐγίγιντο ὁ Ἑλλήνων Διὸς, ἐπ’ ἄρας ἐμὶ τρα- “τίεσθαι. οὐδὲις γὰρ οὕτω ἀνόητός ἐστι, ὅς τις πόλεμον “πρὸ εἰρήνης αἰρείται. ἐν μὲν γὰρ τῇ, οἱ παῖδες τοὺς πα- “τέρας θάπτουσιν· ἐν δὲ τῇ, οἱ πατέρες τοὺς παῖδας. “ἀλλὰ ταῦτα δαίμοσί μου φίλον ἦν οὕτω γινέσθαι.”

88. Ὁ μὲν ταῦτα ἔλιγι. Κύρος δὲ αὐτὸν λύσας πάντας τε ἰγγυὺς ἐωῦτοῦ, καὶ κέρτα ἐν πολλῇ προμηδίῃ εἶχε. ἀπειθαυμαζί τε ὀρίων καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ περὶ κείων ἐόν- τες πάντες. ὁ δὲ, συνιόη ἐχόμενος, ἥσυχος ἦν. μετὰ δὲ, ἐπιστραφείς τε καὶ ἰδόμενος τοὺς Πέρσας τὸ τῶν Λυδῶν ἔσθην περιζογτας, εἶπε, “ὦ βασιλεῦ, πότιρον λίγειν·

“ πρὸς σὲ σὰ εἶδον τυγχάνω, ἢ σιγῇ ἐν τῇ παρεόντι
 “ χρεὴν χρεῖ;” Κῦρος δὲ μιν θαρσεύσασθαι ἐπέειπε λέγων ὅ,
 “ σι βούλοιντο. ὁ δὲ πῦρ ἐν ἰσθμῷ, λέγων, “ Οὐδὲν ὁ πολλὸς
 “ ἄμιλος τί ταῦτα σπουδῇ πολλῇ ἐργάζονται;” Ὁ δὲ εἶ-
 “ πε, “ Πόλιν τι τὴν σὴν διαρπάξω, καὶ χρήματα εὖ σὰ
 “ διαφείμει.” Κροῖσος δὲ ἀμείβετο, “ Οὔτε πάλιν τὴν ἱμὴν,
 “ οὔτε χρήματα τὰ ἡμὰ διαρπάξω· οὐδὲ γὰρ ἡμῖν ἔσται
 “ τούτων μέτα. ἀλλὰ φέρουσί τε καὶ ἄγουσι σὰ σά.”

89. Κύρῳ δὲ ἱταμαλὶς ἐγένετο τὸν Κροῖσος ἰσχυρὸν μετα-
 στήσασθαι δὲ τοὺς ἄλλους, ἔρχετο Κροῖσος ὅ, τι αὐτὸν ἐλθέειν
 ἐν τοῖσι πωπευμένοις. ὁ δὲ ἰσχυρὸς, “ Ἐπὶ τί με διατῶνται
 “ δούλοί σοι, δικαίῳ, εἴ τι ἰσχυρῷ πλείον, σημαίνων σοι.
 “ Πέρσῃ, φύσιν ἰόντις ὑβριστάι, ἰσὶ ἀχρήματα ἢν ἄν
 “ σὺ τούτους περιτῶς διαρπάσας καὶ κατασχέσας
 “ χρήματα μεγάλα, εἴδωται ἔξ αὐτίκῃ ἰπιδάζεσθαι
 “ ὅς ἂν αὐτίκῃ πλείοντα κατασχῇ, τοῦτον περιδίδασθαι
 “ τοι ἱπαισθησόμενον. ὡς ἂν ποιήσῃς αὐτῷ, εἴ τι ἀρί-
 “ στος τὰ ἐγὼ λέγω. κάτισον τῶν δορυφόρων ἐπὶ πάση-
 “ αὐτῇσι πύλῃσι φυλάκοντες, ὅς τι γόντων πρὸς ταῦς ἐκφέ-
 “ ρονται τὰ χρήματα ἀπαιριόμενοι, ὥς σφίσι ἀναγκάσις
 “ ἔχῃ ἀναστανθῆναι ἐπὶ Διὶ. καὶ σὺ τῇ σφί ἐὼς ἀπὸ χθι-
 “ σιαι βίῃ ἀπαιριόμενος τὰ χρήματα, καὶ ἰκύνῃ σφύ-
 “ γόντες πωλεῖν σι δίκαια, ἰκύνει. ποιήσουςα.”

90. Ταῦτα ἀκούων ὁ Κῦρος, ὑπερβίδετο, ὥς αὐτὸν ἰδάναι εὖ
 ὑποτίθεσθαι αἰνέτας δὲ πολλὰς. καὶ ἰντυλάκωντας ταῖς
 δορυφόροις τὰ Κροῖσος ἀπιδήματα ἐπιστάται, εἴπερ πρὸς
 Κροῖσος πάντῃ “ Κροῖσος, ἀναρτημένον. αὐτὸν ἀνδρὸς βασιλέως
 “ χρησάμενος ἐργῇ καὶ ἰσχυρῷ ποιήσας, αἴτῃ δὲ σφίσι τινα βλάβη
 “ λικί τοι γινώσθαι παρακρίναι.” Ὁ δὲ εἶπε, “ Ὡς δὲ
 “ σφίσι, ἰσχύς μοι χαριῇ μέλιστα τὸν Διὸς τῶν Ἑλλήνων
 “ καὶ, τὸν ἰσχυρὸν ἐγὼ Διὶ μέλιστα, ἰπιδάζεσθαι, πύρ-
 “ ρον.”

“φαντα τάσδε τὰς πίδας, ἡ ἔκαστα τῶν τοῦ ἐν πωλῶν.
 “τας νόμος ἐστὶ αἰ.” Κῦρος δὲ εἶρετο δ, τι αἰ τοῦτο ἱπ-
 γορεύων παραιτίωτο. Κροῖσος δὲ αἰ ἱππολόγησι πᾶσαν
 τὴν ἰωυτῶν διάβαιον, καὶ τῶν χρησταρίων τὰς ὑποκρισίας,
 καὶ μάλιστα τὰ ἀναθήματα· καὶ ὡς ἱππεδῶν τῇ μαν-
 τηῇ, ἱππευτῶντο ἐπὶ Πέρσας. λίγων δὲ ταῦτα, κατί-
 βαντο αὐτοῖς παραιτίωτοι, ἱππῶν αἰ τῇ διῇ τοῦτον ἰπι-
 δῶσαι. Κῦρος δὲ γιλάσας εἶπε, “Καὶ τοῦτου τιθέμαι παρ’
 “ἡμῶν, Κροῖσι, καὶ ἄλλων πωλῶν τοῦ ἂν ἰπαστοσι δῆ.”
 Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσε ὁ Κροῖσος, ὠμίπων τῶν Λυδῶν ἢ
 Διελφῶν, ἐκτίλλετο, τιθέντας τὰς πίδας ἐπὶ τοῦ ἱππῶ
 τὸν οὐδὲν, ἐρωτῶν εἰ οὐ τι ἱπποχύνεται, τοῖσι μαντηῇ-
 σι ἐπὶ Κροῖσος σφραγίσθαι ἐπὶ Πέρσας, ὡς κατα-
 παύσονται τὴν Κύρου δύναμιν, ἀπ’ ἧς οἱ ἀκροδῶντα τοιαῦτα
 γινώσθαι· διπλύντας τὰς πίδας. ταῦτά τι ἱππευτῶν,
 καὶ εἰ ἀχαρίστωσι νόμος εἶναι τοῖσι Ἑλλησικῶσι Διῶσι.

91. Ἀπικαμίνουσι δὲ τοῖσι Λυδοῖσι, καὶ λίγουσι τὰ ἱ-
 πποταλμῶν, τὴν Πυδίην λίγεται ἡμῶν εἰπὼν εἰπὼν, “Τὴν πω-
 “πρωμῆν μοῖρην ἀδύνατά ἐστι ἀποφυγῆναι καὶ διῇ.
 “Κροῖσος δὲ πῶμπτου γοῖος ἀμαρτάδα ἐξίπλησε, δὲ ἰὼν
 “δορυφόρος Ἡρακλειδίην, δόλφ γυναικῆν ἐπισπόμενος,
 “ἰφάνοι τὸν δισπόμενον, καὶ ἰσχυρὴν τὴν ἰππῶν τιμὴν οὐδὲν
 “αἰ προσήκουσαν. προδυμιομένου δὲ Λαξίου ἔπος ἂν κατὰ
 “τοὺς παῖδας τοὺς Κροῖσου γίνετο τὸ Σαρδίην πᾶδας,
 “καὶ μὴ κατ’ αὐτὸν Κροῖσος, ὅτι οἶον τι ἰγνίτο παραγα-
 “γῶν μοῖρας. ἔξου δὲ ἐνιδῶναι αὐταί, ἡνύσαντο, καὶ ἔχα-
 “ρίσαντο οἱ. τρία γὰρ ἔστιν ἱπποβάλλετο τὴν Σαρδίην
 “ἄλλωσιν. καὶ τοῦτο ἐπιστάσθω Κροῖσος, ὡς ὑστερον ταῖ-
 “σι ἔστιν τοῦτοις ἀλὸς τῆς πωλῶν. διῶτα δὲ
 “τοῦτον, καμῆναι αὐτῇ ἱππῶν. κατὰ δὲ τὸ μαντηῇ
 “τὸ γινώμενον, οὐκ ὀρθῶς Κροῖσος μέμφεται. προηγῶν

Αὐδῶν ἀρχῇ. ὁ δὲ Πανταλίων ἦν Ἀλυάττιος μὲν πα-
 Κροίσου δὲ ἀδελφεὸς οὐκ ἐμμέλειος. Κροῖσος μὲν γὰρ
 Καίρης ἦν γυναὶκὸς Ἀλυάττης· Πανταλίων δὲ, ἐξ Ἰάδου
 ἰππὶ τε δὲ δόντος τοῦ πατρὸς, ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς ὁ Κρο-
 ῖος, τὸν αὖθρονον τὸν ἀνταρτήσαντα ἰπὶ πύθου Ἰλίων
 δίοφθιρι. τῇ δὲ οὐσίᾳ αὐτοῦ ἴσι πρῶτον πατιρώσας,
 τότε τρέφει τῷ εἰρημένῳ αὐτοῦ ἐξῆλθε ἰς τὰ εἴρηται. καὶ περὶ
 μὲν ἀναθημάτων ταυτῶν ἀρῆσθαι.

93. Θωύματα δὲ γῆ Αὐδῇ ἰς συγγραφὴν οὐ μάλα
 ἴχια, οἷά τε καὶ ἄλλη χύρη, παρὲξ τοῦ ἐν τοῦ Τμάλου
 καταφερομένου ψήματος. ἰν δὲ ἔργον πολλὸν μίγιστον
 παρὲχεται, χωρὶς τῶν Αἰγυπτίων ἔργων καὶ τῶν
 Βαβυλωνίων. ἴσθι αὐτόθι μὲν Αλυάττις τῷ Κροίσου πατρός
 ἔημα, τοῦ ἡ κρηπίς ἴσθι λίθων μεγάλων, τὸ δὲ
 ἄλλο ἔημα, χύμα γῆς. ἔξισαντο δὲ μιν οἱ ἀγοραῖοι
 ἀνδρῶποι, καὶ οἱ χιεῖρες αὐτῶν αἰσῆσαι, καὶ αἱ ἐνεργαζόμεναι
 παίδισσαι· οὗροι δὲ ἴσθις, ἴσθι καὶ ἰς ἱμὶ ἦσαν
 ἰπὰ τοῦ σήματος ἀνω- ἔσθι γράμματα ἰναικίλαπτο,
 τὰ ἔκαστοι ἐξεργάζαντο καὶ ἰφαίνιτο μετρίομινον τὸ
 τῶν παιδισκίων ἔργον καὶ μίγιστον. τοῦ γὰρ δὴ Αὐδῶν
 δήμου αἱ θυγατέρες ἐκείναι πᾶσαι, συλλίγουσαι
 σφίσι φινὰς, ἰς δ' ἂν ἐκείναι τοῦτο ποιήσασαι. ἐκδι-
 δόασαι δὲ αὐταὶ ἰωυτάς. μὲν δὲ περιόδου τοῦ σήματος,
 εἰς ἑστάδιοι ἔξ, καὶ δύο λίθρα· τὸ δὲ εὐρὸς ἴσθι πλίθρα
 τριακαίδεκα. λίμνη δὲ ἴσθι καὶ τοῦ σήματος μεγάλῃ, τῇ
 λέγουσι Αὐδοὶ αἰνέον αἰ· καλίσται δὲ αὕτη Γυγαίη.

94. Αὐδοὶ δὲ νόμοις ἑλλήσι, παραπλησίοις κρίνεται καὶ
 ἑλλήσι· χωρὶς ἡ ἀθλία τέκνα καταπορεύουσι.
 πρῶτοι δὲ ἀνδρώπων ἡμῖς ἴδμεν, νόμισμα χρυσοῦ ἐ

ἄνθρωποι δὲ αὐτὸν οἱ Πέρσαι ἤγαγον παρὰ Κύρον. ὁ δὲ, συνή-
 σας πυρὴν μεγάλην, ἀνιβίβασιν ἐκ' αὐτὴν τὸν Κροῖσόν τε
 ἐν πύλῃσι διδιδίμειον, καὶ δις ἐπὶ τὰ Λυδῶν παρ' αὐτὸν παῖ-
 δας, ἐν νόφ' ἔχων εἴτε δὴ ἀκροθίνια ταῦτα καταγισῖν θιῶν
 ὅτι φθῇ, εἴτε καὶ εὐχὴν ἐπιτελίσαι θείων, εἴτε καὶ πυθό-
 μινος τὸν Κροῖσον εἶναι θιοσιβία, τοῦδε εἶναι καὶ ἀνιβίβασε
 ἐπὶ τὴν πυρὴν, βουλόμινος εἰδέναι εἴ τίς μιν δαιμόνων ῥύ-
 σιται τοῦ μὴ ζῶντα κατακαυθῆναι. τὸν μὲν δὲ ποιεῖν
 ταῦτα· τῇ δὲ Κροίσῳ ἐστιῶντι ἐπὶ τῆς πυρῆς, ἰσιλθῆναι,
 καί περ ἐν καπῷ ἰόντι τοσούτῳ, τὸ τοῦ Σόλωνος, ὡς οἱ εἴη
 σὺν θιῷ εἰρημίνον, τὸ Μηδία εἶναι τῶν ζώντων ὄλβιον. ὡς
 δὲ ἄρα μιν προσετῆναι τοῦτο, ἀνιειπάμεινόν τι καὶ ἀναστει-
 κάζαντα ἐκ πολλῆς ἡσυχίης, ἐς τρεῖς ὀνομάσαι, ΣΟΛΩΝ.
 καὶ τὸν Κύρον ἀκούσαντα, κελιῦσαι ταὺς ἐρμηνείας ἐπιείρε-
 σθαι τὸν Κροῖσον, τίνα τῆσαν ἐπικαλίσαιτο. καὶ τοὺς, προ-
 σελθόντας, ἐπειρωτᾶν. Κροῖσον δὲ τίως μὲν σιγὴν ἔχειν
 ἐρωτιώμενον· μετὰ δὲ, ὡς ἠναγκάζετο, εἰπεῖν, "Τὸν ἂν ἐγὼ
 " πᾶσι τυράννοισι προειτίμησα μεγάλων χρημάτων ἐς
 " λόγους ἰλθῆναι." Ὡς δὲ σφί' ἄσσημα ἔφραζε, πάλιν ἐπιει-
 ρώτιον τὰ λεγόμενα, λιπαρόντων δὲ αὐτῶν, καὶ ἔχλον
 παρεχόντων, ἔλιγε δὴ, ὡς ἦλθε ἀρχὴν ὁ Σόλων ἰὼν Ἀθη-
 ναῖος, καὶ θησάμενος πάντα τὸν ἰωῦτοῦ ὄλβον, ἀπο-
 φλαυρίσει· ὅσα δὴ εἴπας τὰ αὐτῷ πάντα ἀποβιβήκει οἱ,
 τῇ περ ἐκείνος εἴπει· οὐδὲν τι μᾶλλον ἐς ἰωῦτόν λείγων, ἢ ἐς
 ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον, καὶ μάλιστα τοὺς παρὰ σφίσι αὐ-
 τοῖσι δεπείοντας ὄλβιους εἶναι. τὸν μὲν Κροῖσον ταῦτα ἀπη-
 γείσθαι· τῆς δὲ πυρῆς ἤδη ἀμμήνης, καίεσθαι τὰ περιέ-
 σχατα. καὶ τὸν Κύρον ἀκούσαντα τῶν ἐρμηνείων τὰ εἴπε
 Κροῖσος, μεταγνόντα τι, καὶ ἰνύσαντα ὅτι καὶ αὐτὸς ἄν-
 θρωπος ἰὼν, ἄλλων ἀνθρώπων, γινόμενος ἰωῦτοῦ εὐδαιμο-
 νίῃ οὐκ ἔλθωσιν, ζῶντα πυρὶ διδοίη· πρὸς τι τούτοις.

δαίσαντα τὴν τίσιν, καὶ ἐπιλιζάμενον ὡς οὐδὲν εἶη τῶν ἐν ἀνδρώπαισι ἀσφαλῶς ἔχον, κελύειν σβινύναι τὴν ταχίστην τὸ καιόμενον πῦρ, καὶ καταβιβάζειν Κροῖσόν τι καὶ τοὺς μετὰ Κροῖσου. καὶ τοὺς, πιερωμένους οὐ δύνασθαι ἔτι τοῦ πυρὸς ἐπικρατῆσαι.

87. Ἐνθαῦτα λίγεται ὑπὸ Λυδῶν Κροῖσον μαθόντα τὴν Κύρου μετὰγινωσκιν, ὡς ᾧρα πάντα μὲν ἄνδρα σβινύντα τὸ πῦρ, δυναμένους δὲ οὐκίτι καταλαβειν, ἐπιβόσασθαι, τὸν Ἀπόλλωνα ἐπικαλιόμενον, εἴ τί οἱ κίχαρισμίον ἐξ αὐτοῦ ἰδορῆθῃ, παρυστῆναι, καὶ ῥύσασθαι μιν ἐκ τοῦ παρίεντος κακοῦ. τὸν μὲν, θαυρόντα ἐπικαλίσσασθαι τὸν Διόν· ἐκ δὲ αἰδρείης τι καὶ νηιμίης συνδραμίσιν ἐξαπίτης νίφια, καὶ χιμῶνά τι καταρράγῃναι, καὶ ὕσαι ὕδατι λαβροτάτῃ, κατασβισθῆναι τι τὴν πυρὴν. οὕτω δὲ μαθόντα τὸν Κύρον, ὡς εἶη ὁ Κροῖσος καὶ Διοφίλης καὶ ἀνὴρ ἀγαθός, καταβιβάζσαντα αὐτὸν ἀπὸ τῆς πυρῆς, εἶρεσθαι τὰδε, “Κροῖσε, τίς σι ἀνδρώπων ἀνίγνωσι, ἐπὶ γῆν τὴν “ἐμὴν στρατιυσάμενον, πολέμιον ἀντὶ φίλου ἐμοὶ καταστῆναι;” Ὁ δὲ εἶπε, “ὦ βασιλεῦ, ἐγὼ ταῦτα ἔκρηξα “τῇ σῇ μὲν εὐδαιμονίῃ, τῇ ἐμειωτοῦ δὲ κακοδαιμονίῃ. αἶ “τιος δὲ τούτων ἰγίνετο ὁ Ἑλλήνων Διὸς, ἐπ’ ἄρας ἐμὶ τρα “τιύσθαι. οὐδεὶς γὰρ οὕτω ἀνόητός ἐστι, ὅς τις πόλεμον “πρὸ εἰρήνης αἰρίεται. ἐν μὲν γὰρ τῇ, οἱ παῖδες τοὺς πα “τίρας θάπτουσιν ἐν δὲ τῇ, οἱ πατέρες τοὺς παῖδας. “ἀλλὰ ταῦτα δαίμοσί μου φίλοι ἦν οὕτω γινέσθαι.”

88. Ὁ μὲν ταῦτα ἔλιγι. Κύρος δὲ αὐτὸν λύσας πάτισί τι ἰγνύς ἰωῦτοῦ, καὶ κάρτα ἐν πολλῇ προμηδίῃ εἶχε. ἀπειδουμάζι τι ὀρίων καὶ αὐτὸς, καὶ οἱ περὶ ἐκείνων ἰόντες πάντες. ὁ δὲ, συννοίῃ ἐχόμενος, ἥσυχος ἦν. μετὰ δὲ, ἰπωστραφίς τι καὶ ἰδόμενος τοὺς Πέρσας τὸ τῶν Λυδῶν ἔσθην περιτίζοντας, εἶπε, “ὦ βασιλεῦ, κότιρον λέγειν·

“ πρὸς δὲ τὰ νῆων τυγχάνω, ἢ σιγῇ ἐν τῷ παρεόντι
 “ χρεὼν χρεῖ;” Εὐροε δὲ μοι θαρσύνουσι ἐκείνους λέγειν ὅ,
 “ τι βούλειτο. ὁ δὲ αὐτὰν εἰρώτα, λέγων, “ Οὐτὸς ὁ πολλὸς
 “ ἄμειλος τί ταῦτα σπουδῇ πολλῇ ἐργάζεσθαι;” Ὁ δὲ εἶ-
 “ πει, “ Πόλιν τι τὴν σὴν διασπάξω, καὶ χρήματα τὰ σὰ
 “ διαφερέει.” Κροῖσος δὲ ἀμείβετο, “ Οὐτε πάλιν τὴν ἱμὴν,
 “ οὔτε χρήματα τὰ ἱμά διασπάξω οὐδὲ γὰρ ἱμοὶ ἔτο
 “ ταύτων μέγα. ἀλλὰ φέρουσί τε καὶ ἄγουσι τὰ σά.”

89. Κύρη δὲ ἱππιμαλὶς ἐγένετο τὰ Κροῖσος ἔχον μετω-
 σσησάμενος δὲ τοὺς ἄλλους, ἔριτο Κροῖσος ὅ, τι αἱ ἱερῶν
 ἐν τοῖσι πωυμένουσιν. ὁ δὲ ἔπει, “ Ἐπὶ τί μοι Διὶ δῶκεται
 “ δοῦλόη σοι, Δικαιῶ, εἴ τι ἱερῶν πλῆον, σημαίνων σοι.
 “ Πέριαι, φάσιν ἴοντες ὕδρισται, εἰς ἀχρήματ' ἦν ὅς
 “ εὐ τῶνους περιτθῆς διασπᾶσαντας καὶ κατὰσχόντας
 “ χρήματα μεγάλα, τὰδε τοὶ ἐξ αὐσίῳ ἰπιδόξα γινέσθαι
 “ ὅς ἂν αὐτίαν πλείοντα κατὰσχη, τοῦτοι προσδίδεσθαι
 “ τοὶ ἐπαυσσησόμενοι. κῆρ ἂν ποιήσεν αὐτοῖς, εἴ τοι ἀρέ-
 “ σκε τὰ ἐγὼ λέγω. κάτισον τῶν δραφύρων ἐπὶ πᾶση
 “ αὐτῇσι πύλῃσι φυλάκους, ὅς λιγόντως πρὸς ταύς ἐπρέ-
 “ ρεσιν τὰ χρήματα ἀπαιρέμενοι, ὅς σφίσι ἀνιγκαίως
 “ ἔχῃ ἀποστανθῆναι. εἴ Διὶ. καὶ σύ τί σφι εὖν ἀπὶ χυθῆ-
 “ σαι βίῃ ἀπαιρέμενος τὰ χρήματα, καὶ ἱκίνας εὐγ-
 “ γάνους ποιῶναι σὺ δίδωαι, ἰκόντες ποιήσουςα.”

90. Ταῦτα ἀκούων ὁ Κύρος, ὑπερήδισε, ὅς αἱ ἰδέσκει εὖ
 ὑποτίθεσθαι. αἰνέσας δὲ πολλὰ, καὶ ἐνταυθαίρων τῶσι
 δραφύροισι τὰ Κροῖσος ἀπιδόκετο ἐπιτιλῆναι, ὥστε πρὸς
 Κροῖσος εἶπε “ Κροῖσε, ἀναρτημένον. σὺ ἀνδρὸς βασιλέως
 “ χρησάμενος καὶ ἔχον ποιῶναι, αἴτιον δένωσθαι τινα βλάβη
 “ λιπὲρ τοὶ γινέσθαι παρακίνα.” Ὁ δὲ εἶπε, “ Ὁ δὲ
 “ σπασα, ἰάσας μοι χαρὴν μάλιστα τὸν Διὸς τῶν Ἑλλή-
 “ νων, τὸν ἐνίκατον ἐγὼ Διὶ μάλιστα, ἀπιδόκεται, πᾶσι

“ φαντα εἶσθι τὰς πίδας, εἰ ἔκπαπται τοὺς εἰ ποιῶν-
 “ τας νόμος ἐστὶ οἷ.” Κῦρος δὲ εἴρετο δ, τι οἱ τοῦτο ἰπα-
 γοριῶν παραιτίαιτο. Κρεῖσος δὲ αἰ ἱπαιηλόγησε πᾶσαν
 τὴν ἰωῦτοῦ διάδικαι, καὶ τῶν χρηστηρίων τὰς ὑποκρισίας,
 καὶ μάλιστα τὰ ἀναθήματα· καὶ ὡς ἱπαρδιὺς τῇ μαν-
 τηῇ, ἱστρατιύσατο ἐπὶ Πέρσαι. λίγων δὲ ταῦτα, κατί-
 ζαντι αὐτοῖς παραιτίαιμος, ἱπαιῖναι οἱ τῇ Διὶ τοῦτοι δι-
 δίσαι. Κῦρος δὲ γαλάσας ὕπτι, “ Καὶ τοῦτου τούτῳ παρ
 “ ἱμαῦ, Κρεῖσι, καὶ ἄλλων ποιητὸς τοῦ ἀν ἱπαιῖναι δῆ.”
 Ὡς δὲ ταῦτα ἤκουσι οἱ Κρεῖσος, πῶμπαν τῶν Λυδῶν ἐν
 Δελφούς, ἐπιτίλλετο, τιδίντας τὰς πίδας ἐπὶ τοῦ τοῦ
 τὸν οὐδὲν, εἴρωται εἰ οὐ τι ἱπαισχύνεται, ταῖς μαντηῖαι-
 σι ἱπαιῖναι Κρεῖσι στρατιύσθαι ἐπὶ Πέρσαι, ὡς πατα-
 παύσειν τὴν Κύρου δύναμι, ἀπ’ ἧς οἱ ἀπαρδιῖνα τοιαῦτα
 γινώσθαι· διαινόντας τὰς πίδας. ταῦτά τι ἱπαιρωτῶν,
 καὶ εἰ ἀχαρίστουσι νόμος ἱπαι τοῖς Ἑλληνικαῖς Διῖσι.

91. Ἀπικαμίνοισι δὲ τοῖς Λυδοῖς, καὶ λίγουσι τὰ ἱ-
 πταλμῖναι, τὴν Πυδίην λίγεται ἱπαιῖν εἶδε, “ Τὴν πο-
 “ πρωμῖναι μῖρην ἀδύνατά ἐστι ἀποφυγῖναι καὶ Διῇ.
 “ Κρεῖσος δὲ πῶμπαν γονίς ἀμαρτιάδα ἱπαιῖναι, δὲ ἰὼν
 “ Δορυφόρος Ἡρακλειδίην, δόλη γυναικῖν ἱπαιῖναι,
 “ ἱπαιῖναι τὸν δισπῶντα, καὶ ἱσχι τὴν ἱπαιῖναι τιμὴν οὐδὲν
 “ οἱ πρωσῖναι. πρωθυμῖναι δὲ Λαξίην ἱπαιῖναι ἀν πασὰ
 “ τοὺς πᾶδας τοὺς Κρεῖσου γίνετο τὸ Σαρδίην πᾶδας,
 “ καὶ μὴ πατ’ αὐτὸν Κρεῖσι, ἐκ οἷν τι ἱπαιῖναι παραγα-
 “ γῖναι μῖρας. ὅροι δὲ ἱπαιῖναι αὐται, ἱπαιῖναι, καὶ ἱχα-
 “ ρίσατό οἱ. τρία γὰρ ἱπαι ἱπαιῖναι τὴν Σαρδίην
 “ ἄλλωσι. καὶ τοῦτο ἱπαιῖναι Κρεῖσος, ὡς ὑστειναι τῷ-
 “ σι ἱπαι τοῦτοι αἰλοὺς τῆς πρωμῖναι. διῦτερη δὲ
 “ τοῦτων, καὶ μῖρην αὐτῇ ἱπαιῖναι. πατὰ δὲ τὸ μαντηῖον
 “ τὸ γινώμενον, οὐκ ὁρδιῖναι Κρεῖσις μῖρην. πρωγῶναι

“ γὰρ οἱ Λοξίης, ἣν στρατεύηται ἐπὶ Πέρσαι, μεγάλην
 “ ἀρχὴν αὐτὸν καταλύουσιν. τὸν δὲ, πρὸς ταῦτα χρῆν εἶ
 “ μέλλοντα βουλευέσθαι, ἐπίρριπται πύμψαντα, πότιρα
 “ τὴν ἰωῦτοῦ ἢ τὴν Κύρου λίγαι ἀρχήν. οὐ συλλαβὼν δὲ
 “ τὸ ῥηθὲν, οὐδ’ ἐπανιρόμενος, ἰωῦτον αἴτιον ἀποφανίστω.
 “ ὃ καὶ τὸ τελευταῖον χρηστηριαζομένην εἶπαι τὰ εἶπαι Λο-
 “ ξίης περὶ ἡμίονον οὐδὲ τοῦτο συνίβαλε· ἦν γὰρ δὴ ὁ Κῦ-
 “ ρος οὗτος ἡμίονος. ἐκ γὰρ δυοῖν οὐκ ὁμοιθνήων ἰγίγονε,
 “ μητρὸς ἀμείνοτος, πατρὸς δὲ ὑποδιστίρου. ἢ μὲν γὰρ
 “ ἦν Μηδὶς, καὶ Ἀστυάγιος θυγάτηρ τοῦ Μηδῶν βασι-
 “ λείας· ὁ δὲ, Πέρσης τις ἦν, καὶ ἀρχόμενος ὑπ’ ἐκείνοισι·
 “ καὶ ἔνερθε ἰὼν τοῖσι ἄπασιν, δισποίῃ τῇ ἰωῦτοῦ συνεί-
 “ κει.” Ταῦτα μὲν ἡ Πυθίη ὑπεκρίνατο τοῖσι Λυδαῖσι· οἱ
 “ δὲ ἀνήμεκαν εἰς Σάρδεις, καὶ ἀπήγγειλαν τῷ Κροίσῳ. ὁ δὲ
 “ ἀκούσας, συνέγνω ἰωῦτοῦ εἶναι τὴν ἀμαρτάδα, καὶ οὐ ταῦ
 “ Διῶ.

92. Κατὰ μὲν δὴ τὴν Κροίσου τι ἀρχὴν, καὶ Ἰωνίης
 τὴν πρῶτην καταστροφὴν, ἔσχει οὕτω. Κροίσῳ δὲ ἔστι καὶ
 ἄλλα ἀναθήματα ἐν τῇ Ἑλλάδι πολλὰ, καὶ οὐ τὰ εἰρη-
 μίνα μόνον. ἐν μὲν γὰρ Θήβῃσι τῇσι Βοιωτῶν τρίπους
 χρύσιος, τὸν ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Ἰσμηνίῳ· ἐν δὲ
 Ἐφίῳ, αἷ τι βόις αἱ χρύσειαι, καὶ τῶν κίωνων αἱ πολλαί·
 ἐν δὲ Προνηίῃσι τῇσι ἐν Δελφοῖσι, ἀσπίς χρυσήν μεγάλην.
 ταῦτα μὲν καὶ ἔτι εἰς ἑμὶ ἦν περιόντα· τὰ δ’ ἐξ ἀπόλωλε
 τὰ τῶν ἀναθημάτων. τὰ δ’ ἐν Βραγχιδῇσι τῇσι Μιλησίων
 ἀναθήματα Κροίσῳ, ὡς ἐγὼ πυνθάνομαι, ἴσα τι εἰσαφέν
 ἔθμοια τοῖσι ἐν Δελφοῖσι. τὰ μὲν νυνὶ εἰς τι Δελφὸς ἔστι τῷ
 Ἀμφιάρειω ἀνέθηκε, οἰκῆιάν τι ἰόντα, ἔ τῶν πατρῶων χρη-
 μάτων ἀπαρχήν· τὰ δὲ ἄλλα ἀναθήματα ἐξ ἀνδρὸς ἰγί-
 νειτο οὐσίης ἰχθυοῦ, ὅς οἱ, πρὶν ἢ βασιλεύσαι, ἀντιστασι-
 φύτης κατιστήκει, συσπειρῶν Πανταλίωντι γίνεσθαι τὴν

Λυδῶν ἀρχήν. ὁ δὲ Πανταλίων ἦν Ἀλυάττιον μὲν παῖς, Κρείσου δὲ ἀδελφίδος οὖν ὁμομήτερος. Κραῦσος μὲν γὰρ ἐν Καίρης ἦν γυναικὸς Ἀλυάττης· Πανταλίων δὲ, ἐξ Ἰάδος. ἰστί τι δὲ δόντος τοῦ πατρὸς, ἐκράτησε τῆς ἀρχῆς ὁ Κραῦσος, τὸν ἀνδρωπον τὸν ἀντιπρόσωπον ἐπὶ πιάφου ἱλίων διίφθιρι· τὴν δὲ οὐσίην αὐτοῦ ἔτι πρότερον πατιρώσας, τότε τρέψῃ τῷ εἰρημίνῃ ἀνέδραυε ἰς τὰ εἴρηται. καὶ περὶ μὲν ἀναδημάτων τοσαῦτα εἰρήσθω.

93. Θωύματα δὲ γῆ Λυδία ἐς συγγραφὴν οὐ μάλᾳ ἴχαι, αἳ τι καὶ ἄλλη χώρα, παρὲξ τοῦ ἐν τοῦ Τρωάλου καταφειρομένου ψήγματος. ἐν δὲ ἔργον πολλὸν μίγιστος παρίχεται, χωρὶς τῶν το Αἰγυπτίῳ ἔργον καὶ τῶν Βαβυλωνίων. ἴσθι αὐτόθι Ἀλυάττιος τῷ Κρείσου πατρὸς σῆμα, τοῦ ἡ κρηπίς μὲν ἴσθι λίθων μεγάλῳ, τὸ δὲ ἄλλο σῆμα, χῶμα γῆς. ἐξεργάσαντο δὲ μιν οἱ ἀγοραῖοι ἀνδρωποι, καὶ οἱ χειρῶνακτες, καὶ αἱ ἐνεργαζόμεναι παιδίσκαι· οὗροι δὲ πίντε ἰόντες, ἔτι καὶ ἐς ἱμὶ ἦσαν ἐπὶ τοῦ σήματος ἄνω· καὶ σφί γραμματα ἰνικισόλαπτο, τὰ ἱκαστοι ἐξεργάσαντο. καὶ ἱφαίντο μετρίομινον τὸ τῶν παιδισκίων ἔργον ἰὸν μίγιστον. τοῦ γὰρ δὴ Λυδῶν δήμου αἱ θυγατέρες πορνύονται πᾶσαι, συλλέγουσαι σφίσι φιλῆς, ἐς δ' ἂν συνειπῆσουσι τοῦτο ποιεῖν. ἐπιδόουσι δὲ αὐταὶ ἰωυτάς. ἡ μὲν δὲ περίοδος τοῦ σήματος, εἰς ἑσταδίοις ἑξ, καὶ δύο πλίδρα· τὸ δὲ εὖρος ἴσθι πλίδρα τρικκαίδικα. λίμνη δὲ ἴχεται τοῦ σήματος μεγάλη, τὴν λέγουσι Λυδοὶ ἀίναςιν ἵναι· καλεῖται δὲ αὕτη Γυγαίη. τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτό ἐστι.

94. Λυδοὶ δὲ νόμοισι μὲν παραπλησίῳσι χρίνται καὶ Ἑλλήνεις· χωρὶς ἡ ὅτι τὰ θήλια τέκνα καταπορνύουσι. πρῶτοι δὲ ἀνδρώπων τῶν ἡμῶς ἴδμιν, τόμισμα χρυσοῦ ἔ

ἀρχήν ποφάμηναι ἐχρήσαντο· πρῶτοι δὲ καὶ πάνηλοι
ἐγίνοντο. φασὶ δὲ αὐτοὶ Λυδοὶ καὶ τὰς παιγνίας τὰς ἰὺν
σφίσι τε καὶ Ἑλλήσι κατισσιώσας, ἰωῦτῶν ἱξίωμα
γινώσθαι. ἅμα δὲ αὐτάς τε ἱξυριθῆναι παρὰ σφίσι λί-
γυναι, καὶ Τυρρακίην ἀποικίσαι, ὧδε περὶ αὐτῶν λίγου-
ντες· ἐπὶ Ἄσπερος τοῦ Μάνου βασιλῆος σιτοδηίην ἰσχυρὴν
φικὰ τῆς Λυδίας πᾶσαν γινώσθαι· καὶ τοὺς Λυδοὺς τίως
μὴν διόγειν λιπαρίοντας· μιστὰ δὲ, ὥς οὐ παύσθαι,
ἄκρη δίξασθαι· ἄλλοι δὲ ἄλλο ἱσιμνηχανᾶσθαι αὐτῶν.
ἱξυριθῆναι δὲ ὧν τόστι καὶ τῶν κύων, καὶ τῶν ἀστρα-
γάλων, καὶ τῆς σφαίρης, καὶ τῶν ἁλλίων πασίων παι-
γνίῳ τὰ ἔδεια, πλὴν πρισσῶν. τούτων γὰρ ὧν τὴν
ἱξίωμα οὐκ οἰκηθῶνται Λυδοί. παίειν δὲ ὧδε πρὸς τὸν
λίμνα ἱξυμένεσθαι· τὸν μὲν ἱτίρην τῶν ἡμερίων παίζων
πᾶσαν, ἴσα δὲ μὴ ζήτῳ σιτία· τὴν δὲ ἱτίρην σιτίσθαι,
παραμίνους πῶν παιγνίων. τοιοῦτον τρέφω διάγειν ἐπ’
ἔτια δυὸν δόντα ἴσασι· ἐπὶ τε δὲ οὐκ ἀνίσταται τὸ πακὸν,
ἀλλ’ ἐπὶ μάλλον ἴσι βιάσθαι, οὕτω δὲ τὸν βασιλῆα
αὐτῶν, δύο μοίρας διελόντα Λυδῶν πάντων, πληρῶσαι,
τὴν μὲν ἐπὶ μολῇ, τὴν δὲ ἐπὶ ἱξίῳ ἐν τῇ χώρῃ. καὶ ἐπὶ
μὰ τῇ μίμναι αὐτοῦ λαγχανούσῃ τῶν μαυρίων, ἰωῦτὸν τὸν
βασιλῆα προεττάσκει· ἐπὶ δὲ τῇ ἀσπασσομένη, τὸν
ἰωῦτοῦ παῖδα, τῷ ὀνόματι Τυρρακίῳ. λαχόντας δὲ
αὐτῶν τοὺς ἱτίρους ἱξίμαι ἐν τῇ χώρῃ, καὶ καταβῆναι
ἐς Σμύρνην, καὶ μηχανήσασθαι πλοῖα, ἐς τὰ ἰσθμίονους
τὰ πάντα ἴσα αἶψα ἢ χρηστὰ ἐκίπλου, ἀπαπλῆιν κατὰ
βίου τε καὶ γῆς ζήτησιν· ἐς δ’ ἴθια πολλὰ παραμυψα-
μίους, ἀπινίσθαι ἐς Ὀμβρικούς· ἴσα σφίσι ἰνδρύνε-
σθαι πλόις, καὶ οἰκίσιν τὸ μέχρι τοῦδε. ἀντὶ δὲ Λυδῶν
μαυρομασθῆναι αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ βασιλείας τοῦ παιδὸς, ὃς

σφαις ἐνθάχει· ἰπὶ ταύτου τὴν ἰσχυρίην παιρμίσουε
ἰταμαθῆναι Τυρσηνούς. Ἀρδὴ μὲν δὴ ὑπὲρ Πέρσης ἰδι-
δοῦλυνται.

95. ΕΠΙΔΙΖΗΤΑΙ δὲ δὴ τὸ ἰδιῶται ἡμῖν ὁ λόγος τὸν
τι Κῦρος, ἵσται ἰὼν τὴν Κρείσιν ἀρχὴν πατυλῆ, καὶ τοῦς
Πέρσης, ὅτις τρέπῃ ἡγάσαστο τῆς Ἀσίης. Ὡς οὖν
Περσίων μιτιζήντες λήγουσι, αἱ μὴ βουλάμενοι σιμωῶν τὰ
περὶ Κῦρον, ἀλλὰ τὸν ἰόντα λήγουσι λόγον, κατὰ ταῦτα
γράφει· ἰπιστάμενος περὶ Κῦρου καὶ σιμφασίας ἄλλας
λόγους οὕτως φῆται. Ἀσσυρίους ἀρχόντων τῆς ἡμῶν Ἀσίης
ἐκ' ἰσταμῶσι καὶ πικτακούσι, περὶ αὐτῶν Μῆδαι
ἔχοντες ἐπίστασθαι καὶ καὶ αὐτοὶ περὶ τῆς ἑλινδριῆς
μαχισάμενοι τοῖσι Ἀσσυρίοις, ἰγίνοντο ἄνδρες ἀγαθοί·
καὶ ἀπασάμενοι τὴν δουλοσύνην, ἡλινδριώθησαν. μετὰ
δὲ ταῦτα, καὶ τὰ ἄλλα ἰδὼσι ἰσάσι ταῦτ' οἷσι Μή-
δοισι.

96. Ἐόντων δὲ ἀπασάμενα πάντων ἀπὸ τῆς ἡπείρου,
οὕτως αὖτε ἐς τυραννίδας περὶ ἡλίου· ἡγήετο ἰσ τῶν Μῆδοις
ἰρῶντο σφῶς, τῶν οὐκ αἶμα ἦν Διόνη, παῖς δ' ἦν Φραόχ-
ατος. οὗτος ὁ Διόνης, ἰρασθῶς τυραννίδος, ἰσάσι ταιάδι
παισιμαμένον τῶν Μῆδων κατὰ κόμην, ἐκ τῆς ἰσῶντος ἰὼν
καὶ περὶ τὴν κόμην, καὶ μᾶλλον τι καὶ περὶ τὴν κόμην
ἀπασάμενη ἰπιδίμενος ἡσται· καὶ ταῦτα μίντα, ἰούσης
ἡσταις πολλὰς ἀπὸ πᾶσαι τὴν Μηδικὴν, ἰσάσι, ἰπιστά-
μενος ὅτι τῇ δικαίᾳ τὸ ἀδικον. καλὸν ἰσται. αἱ δ' ἐκ τῆς
αὐτῆς κόμης, Μῆδαι, ἰρῶντες αὐτῶν τοὺς τρόπους, δικαστὴν
μὴ ἰσῶντος ἀγρίοντα. ἀλλὰ δὴ, οἷα μινώμενος ἀρχὴν, ἰδύς τι
καὶ δίκας ἦν. πικτακούσι ταῦτα, ἰπαισι ὕψι οὐκ ὀλίγον
πρὸς τῶν παισιάντων, οὕτως αἶμα πικτακούμενοι. αἱ ἐκ τῆς
ἄλλης κόμης αἶμα Διόνη ἰσται ἀπὸς μινώς κατὰ τὸ
ἰρῶντος δικαίον, περὶ τὴν περὶ τὴν κόμην. ἀδικαίσι γνώμησι,

τότε ἐπεί τε ἤκουσαν, ἄσμενοι ἰφοίτιον παρὰ τὸν Δηϊόκεια καὶ αὐτοὶ δικασόμενοι· τίλος δὲ, οὐδὲν ἄλλω ἐπιτρέποντο.

97. Πλειῶνος δὲ αὖ γινομένου τοῦ ἐπιφοιτίοντος, οἷα πυθανομένων τὰς δίκας ἀποβαίνειν κατὰ τὸ ἰόν, γνοὺς δὲ Δηϊόκης ἐς ἰωῦτὸν πᾶν ἀνακείμενον, οὔτε πατίζειν ἴτε ἦθιλι ἐνθάπτερ πρότερον προκατίζων ἰδίκασε, οὔτ' ἴφη δικᾶν ἴτι. οὐ γὰρ οἱ λυσιτελείειν, τῶν ἰωῦτῷ ἐξημιληκότα, τοῖσι πύλας δι' ἡμέρης δικάζειν. ἰούσης ὦν ἀρπαγῆς καὶ ἀνομίας ἴτι πολλῷ μᾶλλον ἀνὰ τὰς κόμας ἢ πρότερον ἦν, συνελήχθησαν οἱ Μῆδοι ἐς τῷτὸ, καὶ ἰδίδουσιν σφίσα λόγον, λέγοντες περὶ τῶν κατηκόντων. ὥς δ' ἐγὰρ δοκίω, μάλιστα ἴλιγον οἱ τοῦ Δηϊόκειω φίλοι, “Οὐ γὰρ δὴ τρέπαφ’ “ τῷ παριόντι χρεώμενοι, δυνατοὶ εἰμὶ οἰκίειν τὴν χώραν” “ φέρι, στήσωμιν ἡμίων αὐτῶν βασιλεία· καὶ οὕτω ἢ τα “ χώρα ὑνομήσεται, καὶ αὐτοὶ πρὸς ἔργα τριψόμεθα, “ οὐδὲ ὑπ’ ἀνομίας ἀνάστατοι ἐσόμεθα.” Ταῦτά κη λέγοντες, πείθουσι ἰωῦτοὺς βασιλεύειν.

98. Αὐτίκα δὲ προκαλλομένων ὄντινα στήσονται βασιλεία, δὲ Δηϊόκης ἦν πολλὸς ὑπὸ πάντος ἀνδρὸς καὶ προκαλλόμενος καὶ αἰνέομενος· ἐς δὲ τοῦτον κατακινίους βασιλεία σφίσι εἶναι. ὁ δ' ἐπέλυε αὐτοὺς οἰκία τε ἰωῦτῷ ἄξια τῆς βασιληΐης οἰκοδομῆσαι, καὶ κρατῦναι αὐτὸν δορυφόροις. ποιῶσι δὴ ταῦτα οἱ Μῆδοι. οἰκοδομοῦσιν τε γὰρ αὐτῷ οἰκία μεγάλα τε καὶ ἰσχυρά, ἵνα αὐτὸς ἴφρασι τῆς χώρας· καὶ δορυφόρους αὐτῷ ἐπιτρέπουσι ἐκ πάντων Μήδων καταλίξασθαι. ὁ δὲ, ὥς ἴσχει τὴν ἀρχὴν, τοὺς Μήδους ἠνάγκασε ἐν πόλισμα ποιήσασθαι, καὶ τοῦτο περιστεύλλοντας, τῶν ἄλλων ἦσσαν ἐπιμίλειν. πευδομένων δὲ καὶ ταῦτα τῶν Μήδων, οἰκοδομοῖσι τείχεα μεγάλα τε καὶ περτιρὰ, ταῦτα τὰ νῦν Ἀγβάτανα κίκληται, ἴτερον ἰτίρη κύκλῳ ἱιστιῶτα. μιμηχάνηται δὲ οὕτω τοῦτο τὸ

τιῦχος, ὥσπερ ὁ ἴτερος τοῦ ἰτέρου πύκλος τοῖσι προμαχιῶ-
σι μόνουσί ἐστι ὑψηλότερος. τὸ μὲν που τι καὶ τὸ χαρίον
συμμαχίῃ, κελωνὸς ἰόν, ὥσπερ ταιοῦτο εἶναι· τὸ δὲ καὶ
μᾶλλον τι ἐπιτηδεύῃ, πύκλων ἰόντων τῶν συναπέντων
ἰπτά, ἐν δὲ τῇ τελευταίῃ τὰ βασιλήϊα ἵνισσι καὶ οἱ θη-
σαυροί. τὸ δὲ αὐτῶν μίγιστόν ἐστι τιῦχος κατὰ τὸν Ἀθη-
ναίων πύκλον μάλιστα καὶ τὸ μίγαθος. τοῦ μὲν δὲ πρώτου
πύκλου οἱ προμαχιῶνές εἰσι λιυκοί· τοῦ δὲ διυτέρου, μί-
λαις· τρίτου δὲ πύκλου, φοινίκιοι· τετάρτου δὲ, πυάνιοι·
πρώτου δὲ, σενδαραιοί. οὗτοι πάντων τῶν πύκλων οἱ
προμαχιῶνς ἡθισμένοι εἰσι φαρμάκοις. δύο δὲ οἱ τελευ-
ταῖοι εἰσι, ὁ μὲν καταργυρωμένους, ὁ δὲ καταπυρρυσμέ-
νους ἔχων τοὺς προμαχιῶνας.

99. Ταῦτα μὲν δὲ ὁ Δηϊόκης ἰωῦτῶ τι ἐκίχαι, καὶ πε-
ρὶ τὰ ἰωῦτοῦ οἰκίαν· τὸν δὲ ἄλλοι δῆμον περὶξ ἐκίχαι τὸ
τιῦχος οἰκίαν. οἰκοδομηθῆναι δὲ πάντων, κίσμον τόνδε
Δηϊόκης πρῶτός ἐστι ὁ καταστησάμενος, μήτι ἐκίχαι
παρὰ βασιλία μνηδία, δι' ἐγγέλων δὲ πάντα χρεῖσθαι,
ὁρᾶσθαι τι βασιλία ὑπὸ μνηδός. πρὸς τι τούτοις ἔτι
γελᾶν τι καὶ πτόνιν ἀντίον, καὶ ἅπασι τοῦτό γε εἶναι αἰ-
σχρόν. ταῦτα δὲ περὶ ἰωῦτὸν ἐκίχαι τῶνδε εἶπαι, ὅπως
ἂν μὴ ὀρίοντες οἱ ὁμήλικες ἰόντες σύντροφοί τι ἐκίχαι καὶ
οἰκίης οὐ φλαυροτέρης, οὐδὲ ἐς ἀνδραγαθήν λιπόμενοι,
λυπιοίατο καὶ ἐπιβουλίῳσιν, ἀλλ' ἑτεροῖός σφι δοκίαι εἶναι
μὴ ὀρίωσι.

100. Ἐπεὶ τι δὲ ταῦτα διεκόςμησι, καὶ ἐκράτῃσι ἰωῦ-
τὸν σῆ τυραννίδι, ἣν τὸ δίκαιον φυλάσσωσαν χαλιπός. καὶ
τάς τι δίκας γράφοντες, ἴσω παρ' ἐκείνων ἐκπέμπισκον·
καὶ ἐκείνος διακρίνων τὰς ἰσφιρομένας, ἐκπέμπισκε. ταῦ-
τα μὲν κατὰ τὰς δίκας ἰποίει. τὰ δὲ δὴ ἄλλα ἐκποσμέ-
ατέ οἱ· εἴ τινα πυνθάνοιτο ὑβρίζοντα, τοῦτον ὅπως μετα-

πρίμψαιτο κατ' ἄξιν ἑκάστου ἀδικήματος ἰδικαίῃ· καὶ αἱ κατάσκευαί τι καὶ κατήκοι ἦσαν ἀνὰ πᾶσαν τὴν χώ-
 ρην τῆς ἑρχι.

101. Διήκουσ μιν νυν τὸ Μηδικὸν Ἱθνος· συνίστρεψι
 μοῦνοι, καὶ τούτου ἦρξε· ἴσσι δὲ Μήδων τσαᾶδι γίνεα, Βου-
 σαί, Παρητακνηοί, Στρούχατις, Ἀριζαντοί, Βαῦδιοι, Μά-
 γοι. γίνεα μὲν δὴ Μήδων ἴσσι τσαᾶδι.

102. Διήκουσ δὲ παῖς γίνεται Φραόρτης, ὅς, τελευτή-
 σαντος Διήκουσ, βασιλεύσαντος τρία καὶ πιντήκοντα
 ἔτια, παριδίξατο τὴν ἑρχήν. παριδιξάμενος δὲ, οὐκ ἀπι-
 χρῆτο μούνῳ ἑρχιν τῶν Μήδων, ἀλλὰ στρατινσάμενος
 ἐπὶ τοὺς Πέρσας, πρῶταίσι τι τούτοις ἐπιθήκατο, καὶ
 πρῶτους Μήδων ὑπηκόους ἱπαίησε. μετὰ δὲ, ἔχων δύο ταῦ-
 τα Ἱθνια, καὶ ἀμφότερα ἰσχυρὰ, κατιστρίφτο τὴν Ἀσίην,
 ἥπ' ἄλλου ἢ ἄλλο ἰὼν Ἱθνος. ἐς δὲ στρατινσάμενος ἐπὶ
 τοὺς Ἀσσυρίους, καὶ Ἀσσυρίων τούτους εἰ Νῆον ἔχον, καὶ
 ἦρχον πρῶταρον πάντων, τότε δὲ ἦσαν μαιμουωμένοι μὲν
 συμμάχων, ὅτι ἀπιστιώτων, ἄλλως μίντοι ἰωῦτῶν εὖ
 ἤκουσι· ἐπὶ τούτους δὲ στρατινσάμενος ὁ Φραόρτης, αὐτός
 τι διηθάρη, ἄρξας δύο καὶ ἰπποσί ἴσιν, καὶ ὁ στρατὸς
 αὐτοῦ ὁ πολλός.

103. Φραόρτιν δὲ τελευτήσαντος, ἐξιδίξατο Κραξάρης
 ὁ Φραόρτιν τοῦ Διήκουσ παῖς. οὗτος λίγιται πολλὸν ἴσι
 γινέσθαι ἀλκιμώτερος τῶν προγόνων· καὶ πρῶτός τι ἰλό-
 χισι κατὰ τίλια τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ, καὶ πρῶτος διήταξε
 χωρὶς ἑκάστους εἶναι, τοὺς τι αἰχμαφόρους, καὶ τοὺς ἰπ-
 πίας, καὶ τοὺς τεξοφόρους· πρὸ τοῦ δὲ ἀναμῆξ ἦν πάντα
 ὁμοίως ἀναπιφευμένα. αὐτός δὲ τοῖσι Λυδοῖσί ἴσσι μαχι-
 σάμενος, ὅτι ἰδὲ ὁ ἡμίρη ἰγνιστό σφι μαχομένοις· καὶ ὁ
 τὴν Ἄλως ποταμῷ ἔκω Ἀσίῃ πᾶσαν συστήσας ἰωῦτῃ.
 συλλίξας δὲ τοὺς ἰπ' ἰωῦτῃ ἄρχομένους πάντας, ἰστρα-

τιύετο ἐπὶ τῇ Νίνῳ, τιμωρίαν τε τῇ πατρὶ, καὶ τὴν πόλιν ταύτην θίλων ἔξειλιν. καὶ οἱ, ὡς συμβαλὼν ἐβίηθη τοὺς Ἀσσυρίους, περιπατήσιν τὴν Νίνον, ἐπῆλθε Σκυθίων στρατὸς μέγας. ἦγε δὲ αὐτοὺς βασιλεὺς ὁ Σκυθίων Μαδύης, Πρωτοθύω παῖς· οἱ ἰσὶβαλον μὲν ἐς τὴν Ἀσίην, Κιμμερίους ἐκαλόντες ἐν τῇ Εὐρώπῃ, τοῦτοις δὲ ἰπισπόμιναι φηῦγονται, οὕτω ἐς τὴν Μηδικὴν χώραν ἀτίπαστο.

104. Ἔσσι δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος ἐπὶ Φάσιν ποταμὸν καὶ ἐς Κόλχους τρεῖς ποταμοὶ ἡμερίων ἐξῶν ὁδός. ἐν δὲ τῇ Κολχίδι οὐ πολλὸν ὑπερβῆσαι ἐς τὴν Μηδικὴν, ἀλλὰ ἐν τῇ διὰ μίσην Ἰθνος αὐτῶν ἰστί, Σάσσιρις· τοῦτο δὲ παραμιβομένοισι εἶναι, ἐν τῇ Μηδικῇ. οὐ μόνον οἱ γὰρ Σκύθαι ταύτῃ ἰσὶβαλον, ἀλλὰ τὴν κατεύπερθε ὁδὸν πολλὰ μακροτέρην ἐστραπόμιναι, ἐνδιζήσαντες τὸ Καννάσιον ἔρος. ἰδοῦντα οἱ μὲν Μῆδοι συμβαλόντες τοῖσι Σκύθῃσι, καὶ ἰσσυθίντες τῇ μάχῃ, τῆς ἀρχῆς κατελύθησαν οἱ δὲ Σκύθαι τὴν Ἀσίην πᾶσαν ἐπίσχον.

105. Ἐνδιῶται δὲ ἦσαν ἐν Ἀίγυπτον· καὶ ἐπὶ τε ἰγίνοντο ἐν τῇ Παλαιστίνῃ Συρίῃ, Παμμίτιχός σφας Αἰγύπτου βασιλεὺς ἀντιάσας δώροισι τε καὶ λιτῇσι ἀποτρέψει τοπροσώτρω μὴ πορεύεσθαι. οἱ δὲ, ἐπὶ τε ἀναχωρόντες ἐπίσω, ἰγίνοντο τῆς Συρίας ἐν Ἀσκάλωνι πόλει, τῶν πλείων Σκυθίων παριελθόντων ἀσινίω, ἐλίγω τινὲς αὐτῶν ὑπολυφθίντες, ἰσύλησαν τῆς Οὐρανίης Ἀφροδίτης τὸ ἱερὸν. ἴσσι δὲ τοῦτο τὸ ἱερὸν, ὡς ἐγὼ συνιδανόμενος εὐρίσκω, πάντων ἀρχαῖστατον ἱερὸν εἶσα ταύτης τῆς Διὸς. καὶ γὰρ τὸ ἐν Κύπρῃ ἱερὸν ἐνδιῶται ἰγίνετο, ὡς αὐτοὶ λήγουσι Κύπριος· καὶ τὸ ἐν Κυθήροις Φοῖνιξίς εἰσιν οἱ ἰδρυσάμενοι, ἐν ταύτης τῆς Συρίας ἰόντες. τοῖσι δὲ τῶν Σκυθίων συλήσας τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Ἀσκάλωνι, ἔτι τοῖσι τῶν αἰνῶν ἐν γένεσι ἐβίσηκεψι ἡ Διὸς θήλειαν νεῦσον· ὅστις ἄρα λήγουσι τε οἱ

Σπύθαι διὰ τοῦτό σφιας νοσίου, καὶ ὄρῃ παρ' ἰωῦτοῖσι τοὺς ἀπικνιομένους ἐς τὴν Σπυθικὴν χώραν ὡς διακίπται, τοὺς καλίουσι Ἐναρίαις οἱ Σπύθαι.

106. Ἐπὶ μὲν νυν ὁκτὼ καὶ ἕκκοσι ἔτια ἦρχον τῆς Ἀσίης οἱ Σπύθαι, καὶ τὰ πάντα σφι ὑπὸ τι ὕβριος καὶ ὀλιγωρίας ἀνάστατα ἦν. χωρὶς μὲν γὰρ φόρων, ἱερησσαν παρ' ἱκαστων τὸ ἱκάστοισι ἐπίβαλλον. χωρὶς δὲ τοῦ φόρου, ἥρπαζον περιλαύοντες τοῦτο ὃ, τι ἔχουσιν ἱκαστοι. καὶ τούτων μὲν τοὺς πλιῦνας Κυαξάρης τι καὶ Μῆδοι ξυνίσαντες καὶ καταμιθύσαντες κατιφόνισσαν. καὶ οὕτω ἀνισώσαντο τὴν ἀρχὴν Μῆδοι, καὶ ἐπικράτιον τῶν περ καὶ πρότερον. καὶ τὴν τι Νῖνον ἱλόν, (ὡς δὲ ἱλόν, ἐν ἱστῶ-
ροις λόγοις δηλώσω,) καὶ τοὺς Ἀσσυρίους ὑποχειρίους ἱποιήσαντο, πλὴν τῆς Βαβυλωνίης μοίρης. μετὰ δὲ ταῦ-
τα, Κυαξάρης μὲν, βασιλεύσας τισσεράκοιτα ἔτια, σὺν τοῖσι Σπύθαι ἦρξαν, τιλιυτᾶ.

107. Ἐνδίκνεται δὲ Ἀστυάγης ὁ Κυαξάρειω παῖς τὴν βασιληίην. καὶ οἱ ἰγίνετο θυγάτηρ, τῇ οὖνομα Ἰθιτο Μανδάνην. τῆς ἰδόκει Ἀστυάγης ἐν τῇ ὕπνῳ εὐρεῖσθαι το-
σοῦτον, ὅστις πλῆσαι μὲν τὴν ἰωῦτοῦ πόλιν, ἱπικατα-
κλύσαι δὲ καὶ τὴν Ἀσίην πᾶσαν. ὑποθίμιμος δὲ τῶν μά-
γων τοῖσι ὀνιροπόλοισι τὸ ἐνύπνιον, ἰφοβήθη, παρ' αὐτῶν αὐτὰ ἱκαστα μαθών. μετὰ δὲ, τὴν Μανδάνην ταύτην ἰῶσαν ἦδη ἀνδρὸς ὠραίην, Μήδων μὲν τῶν ἰωῦτοῦ ἀξίων οὐδὲν διδοῖ γυναῖκα, διδοικῶς τὴν ὄψιν· ὁ δὲ Πέρσης διδοῖ, τῇ οὖνομα ἦν Καμβύσης· τὸν εὖρισκε οἰκίης μὲν ἰόντα ἀγαθῆς, τρέπου δὲ ἡσυχίῳ πολλῷ ἱερθε ἄγων αὐτὸν μέισον ἀνδρὸς Μήδου.

108. Συνοικισέσης δὲ τῇ Καμβύσῃ τῆς Μανδάνης, ὁ Ἀστυάγης τῇ πρώτῃ ἔτι ἰδεῖ ἄλλην ὄψιν. ἰδόκει δέ οἱ ἐκ τῶν αἰδέσιων τῆς θυγατρὸς ταύτης φύσθαι ἄμμιλον· τὴν

δὲ ἄμπιλον ἐπισχυῖν τὴν Ἀσίην πᾶσαν. ἴδὼν δὲ τοῦτο, καὶ ὑπερδύμιος τοῖσι ὀνυροπόλοισι, μιτιτίμψατο ἐν τῶν Περσίων τὴν θυγατέρα ἐπίτινα ἰοῦσαν. ἀπικομήνη δὲ ἰφύλασσε, βουλέμιος τὸ γινώμιον ἐξ αὐτῆς διαφθῦραι· ἐν γὰρ οἱ τῆς ὄψιος οἱ τῶν μάγων ὀνυροπόλοι ἰσήμενον, ὅτι μίλλαι ὁ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ γόνος βασιλεύουσιν ἀπὸ ἐκείνου. ταῦτα δὲ ὦν φυλασσόμενος ὁ Ἀστυάγης, ὡς ἔγινετο ὁ Κῦρος, καλίσας Ἀρπαγον, ἄνδρα οἰκῆιον, καὶ πιστότατόν τι Μήδων, καὶ πάντων ἐπίτροπον τῶν ἰωῦτοῦ, ἔλεγί οἱ ταῦτα· “ Ἀρπαγι, πρῆγμα τὸ εἰ τοι προσδίω, “ μῆδαμὰ παραχρήσῃ· μὴδὲ ἰμί τι παραβάλη, καὶ ἄλ- “ λους ἰλόμιος, ἐξ ὑστέρης σοι ἰωῦτῃ περιπίσης. λάβε “ τὸν Μαιδάνη ἵτιναι παῖδα· φέρων δὲ ἐς σιωῦτοῦ, ἀπό- “ πτυνον· μετὰ δὲ, θάψον ἐρόσῃ ἔτιθ αὐτοὺς βούλαιο.” Ὁ δὲ ἀμύϊζεται, “ ὦ βασιλιῦ, οὔτι ἄλλοτί πο παραί- “ δις ἀνδρὶ τῷδε ἄχαρι οὐδὲν, φυλασσόμεθα δὲ ἐς σὲ καὶ “ ἐς τὸν μετίτιντα χεῖρον μὴδὲν ἱξαμαρτιῖν. ἀλλ’ εἴ τοι “ φίλον τοῦτο εὔτω γίνεσθαι, χρεὶ δὲ, τό γε ἰμὸν, ἰπηρε- “ τίσθαι ἱπιτηδίως.”

109. Τούτοις ἀμειψόμενος ὁ Ἀρπαγος, ὡς οἱ παριδό- θη· τὸ παιδίον κτεοσμημένον τὴν ἐπὶ θανάτῳ, ἦν κλαίων ἐς τὰ οἰκία. παρὶλθὼν δὲ ἱφραζι τῇ ἰωῦτοῦ γυναικὶ τὸν πάντα Ἀστυάγιος ῥηδίντα λόγον. ἡ δὲ πρὸς αὐτὸν λέ- γει, “ Νῦν ὦν τί σοι ἐν νόῳ ἵσθι παῖσιν; ” Ὁ δὲ ἀμύϊζεται, “ Οὐκ ἦ ἐντέλλαιτο Ἀστυάγης· οὐδ’ εἰ παραφρονήσει τι “ καὶ μανιῖται κακίον ἢ νῦν μαίνεται, οὐ οἱ ἔγωγε προσ- “ θήσομαι τῇ γνώμῃ, οὐδὲ ἐς φόνον τοιοῦτον ὑπηριτήσω. “ πολλῶν δὲ εἴνεκα οὐ φονεύσω μιν. καὶ ὅτι αὐτῇ μοι “ συγγινῆς ἵσθιν ὁ παῖς, καὶ ὅτι Ἀστυάγης μὲν ἵσθι, “ γέγων, καὶ ἄπαις ἱρσιος γόνου· εἰ δὲ διχλήσει τούτου “ ἐπιλυτήσαντος ἐς τὴν θυγατέρα ταύτην ἀναβῆναι ἢ

“ τρυφήσι, ἥς νῦν τὸν υἱὸν κτείνει δι’ ἑμαῖ, ἀλλὰ τίς ἡ λαί-
 “ πται ἐν ἰνδιότῃ ἑμοὶ παιδύων ὁ μέγιστος; ἀλλὰ τοῦ
 “ μὲν ἀσφαλὲς εἶηκα ἑμῷ, δι’ αὐτοῦτον εἰλιπυτῇ ἐν
 “ παῖδα· δι’ μίντοι τῶν τινα Ἀστυάγους, αὐτοῦ φονίᾳ
 “ γινώσθαι, καὶ μὴ τῶν ἑμῶν.”

110. Ταῦτα ἴσκι, καὶ αὐτίκα ἄγγιλοι ἱερμπεὶ ἐπὶ
 τῶν βουκόλων τῶν Ἀστυάγους τὸν ἡπίστατο νομάς τε
 ἱαιτηδιωτάτας ἰμόντα, καὶ οὔρια θηριωδίστατα, τῇ
 οἴνομα ἦν Μιστραδάτης. συνοίαισι δὲ ἰαυτοῦ συνδούλῃ. οἴ-
 νομα δὲ τῇ γυναικὶ ἦν τῇ συνοίαισι, Κυνὸν, κατὰ τὴν Ἑλ-
 λήων γλῶσσαν· κατὰ δὲ τὴν Μηδικὴν, Σπακῶ. τὴν γὰρ
 κύνα καλίουσι Σπάκα Μηδοί. αἱ δὲ ὑπώραι αἰσι τῶν οὐ-
 ρίων ἴνδα τὰς νομάς τῶν βοῶν εἶχε οὗτος δὴ ὁ βουκόλος,
 πρὸς βορίῳ τε ἀνίμου τῶν Ἀγκατάνων, καὶ πρὸς τοῦ
 πόντου τοῦ Εὐξείνου. ταύτῃ μὲν γὰρ ἡ Μηδικὴ χώρα
 πρὸς Συσπείρων ὀρεινὴ ἴσκι κέρτα, καὶ ὑψηλὴ τε καὶ
 ὕψη συνορηφής· ἡ δὲ ἄλλη Μηδικὴ χώρα ἴσκι πᾶσα
 ἀπίκτο. ἰαυὶ δὲ ὁ βουκόλος σπουδῇ πολλῇ καλιόμενος
 ἀπίκτο, ἴλεγι δ’ Ἀρπαγος τάδε, “ Κελεύει σε Ἀστυάγους
 “ ἐν παῖδῶν τοῦτο λαβόντα, θύναι ἱς ἐν ἰρημύτατον
 “ τῶν οὐρίων, ἵκως δὲ τάχιστα διαφθαρείη. καὶ εἴδῃ
 “ τοὶ ἐπὶ λυσι εἰσπῖν, ἢ μὴ ἀποκτείνῃς αὐτὸ, ἀλλὰ τιφ
 “ τρέψῃ περιποιήσῃ, ἐλίδῃ τῇ πακίτῃ σε διαχρήσει·
 “ σθαι· ἰπορεῖν δὲ ἐκπύμειν διατίταγμα ἰγῶ.”

111. Ταῦτα ἀκούσας ὁ βουκόλος, καὶ ἀναλαβὼν τὸ
 παιδίον, ἥϊς τὴν αὐτὴν ὁπίσῃ ἰδόν, καὶ ἀπινύταται ἱς τὴν
 ἱκμυλιν· τῇ δ’ ἄρα καὶ αὐτῇ ἡ γυνὴ ἰπῖντιξ ἰούσῃ πᾶ-
 σαν ἡμίρην, εὐόσι πως κατὰ δαίμονα τίπτει, οἰχομένη τοῦ
 βουκόλου ἱς πόλιν. ἦσαν δὲ ἱν φρενίδι ἀμφότεροι ἀλλή-
 λων φίλοι· ὁ μὲν, τῷ τόκῳ τῆς γυναικὸς ἀρραδίον· ἡ δὲ
 γυνὴ; ὅτι οὐκ ἰαθὼς ὁ Ἀρπαγος μεταστῆμφαιτο αὐτῆς

τὸν ἄνδρα. ἐπὶ ταῖς δὲ ἀπονοστήσας ἐπίστη, αἶα ἐξ ἀίλ-
 πτου ἰδοῦσα ἡ γυνή, εἴρατο προτέρη, ὅ, τι μιν αὖτω προ-
 θύμως Ἀρπαγος μεταπέμψαιτο. ὁ δὲ ἰῆται, “ὦ γύναι,
 “ ἰδὼν τι ἐς πόλιν ἰλθὼν καὶ ἤκουσα τὸ μή τι ἰδοῖν ἔφι-
 “ λον, μή τί ποτε γινέσθαι ἐς δισπότιας τοὺς ἡμετέρους”
 “ οἶκος μὲν πᾶς Ἀρπάγου κλαυθμῷ κατείχεται. ἐγὼ δὲ
 “ ἐκπλαγίς, ἥϊα ἴσω. ὥς δὲ τάχιστα ἰσῆλθον, ὅριον
 “ παιδίον προκείμενον, ἀπαῖρον τι καὶ κραυγαλόμηνον,
 “ κισσομαμίνον χρυσῷ τι καὶ ἰσθῆτι ποικίλῃ. Ἀρπα-
 “ γος δὲ ὥς ἰδὲ με, ἐκίλιε τὴν ταχίστην ἀναλαβόντα τὸ
 “ παιδίον, εἰχισθαι φέροντο, καὶ θύῃαι ἰδοῖα θηριωδέ-
 “ στατος εἴη τῶν ὀρέων, φᾶς Ἀστυάγια εἶναι τὸν ταῦτα
 “ ἐκιδέμενόν μου· πόλλ’ ἀπειλήσας εἰ μὴ σφια ποιήσαι-
 “ με καὶ ἐγὼ ἀναλαβὼν, ἴφισεν, δοσίῳ τῶν τινὲς οἴει-
 “ σίαν εἶναι. οὐ γὰρ ἄν ποτε κατίδοξα ἴδωι γι ἄν.
 “ ἰθάμβιον δὲ ὅριον χρυσῷ τι καὶ εἵμασι κισσομαμίνον
 “ πρὸς δὲ, καὶ κλαυθμὸν κατισσιῶτα ἱμφαιά ἐν Ἀρ-
 “ πάγου. καὶ πρὸς καὶ δὴ πατ’ ἰδὼν πυνθάτταμαι τὴν
 “ πάντα λόγον διέκποντος, ὅς ἐμὲ προσιμπῶν ἔξω πό-
 “ λιος, ἐνχιίρεισι τὸ βρέφος· ὥς ἄρα Μαιδάνης τι εἶναι παῖς
 “ τῆς Ἀστυάγιοις θυγατρὸς, καὶ Καμβύσιω τοῦ Κύρου.
 “ καὶ μιν Ἀστυάγης ἐντίλλεται ἀπαγεῖναι. οὐν τι ἄλλ’
 “ ἔστι.”

112. Ἄρα δὲ ταῦτα ἴλιγι ὁ βουκόλος, καὶ ἐκπλή-
 ψας ἀπεδίειναι. ἡ δὲ, ὥς ἰδὲ τὸ παιδίον μίγα τι καὶ
 εὐεπίδῃς ἰδοῖ, δακρύσασα, καὶ λαβομένη τῶν γονάτων τοῦ
 ἀνδρὸς, ἔχρηξεν μηδεμιᾷ τέχνῃ ἐκθύῃαι μιν. ὁ δὲ οὐκ ἔφη
 αἴος εἶναι ἄλλως αὐτὰ ποιεῖν. ἰσχυροτάτην γὰρ κα-
 τασκόπου ἐξ Ἀρπάγου ἱσοψαμίνους. ἀπολίσσθαι τι ἐπ-
 κιστα, ἢν μὴ σφια ποιήσῃ. ὥς δὲ οὐκ ἔπειθε ἄρα τὸν ἄν-
 δρα, διύτρεα λίγυι ἡ γυνή τᾶδε, “Ἐπεὶ νεῖναι οὐ δύνα-

“μαί σε πείθω μὴ ἐκθῆναι, σὺ δὲ ὦδὲ ποιήσῃς, εἰ δὴ
 “πάντα ἀνάγκη ἐφθῆναι ἐκκείμενον. τίτοκα γὰρ καὶ
 “ἐγὼ τίτοκα δὲ τιθνός. τοῦτο μὲν φέρων πρόθεις· τὸν
 “δὲ τῆς Ἀστυάγιοις θυγατρὸς παῖδα ὥς ἐξ ἡμῶν ἰόντα
 “τρίφωμιν· καὶ οὕτω οὔτε σὺ ἀλώσiai ἀδικίων τοὺς δις-
 “πότηας, οὔτε ἡμῖν κακῶς βιβουλιυμένα ἴσται. ὃ, τι
 “γὰρ τιθνὼς βασιλῆης ταφῆς πυρήσει, καὶ ὁ περιτῶν
 “οὐκ ἀπολλίει τὴν ψυχὴν.”

113. Κάρετα τι ἴδοξί τῃ βουκόλῳ πρὸς τὰ παριόντα
 εὖ λίγειν ἢ γυνή, καὶ αὐτίκα ἱποίει ταῦτα. τὸν μὲν ἴφρι
 θαιακώσων παῖδα, τοῦτον μὲν παραδιδόει τῇ ἰωῦτοῦ γυ-
 ναικί· τὸν δὲ ἰωῦτοῦ ἰόντα νεκρὸν λαβὼν, ἔθηκε ἐς τὸ ἄγ-
 γος ἐν τῇ ἴφρι τὸν ἴτιρον. κοσμήσας δὲ τῇ κόσμῳ παντὶ
 τοῦ ἴτιρου παιδὸς, φέρων ἐς τὸ ἱερμότατον τῶν οὐρίων τι-
 θῷ. ὥς δὲ τρίτη ἡμέρη τῇ παιδίῳ ἐκκείμενῳ ἐγίνετο, ἦι
 ἐς πόλιν ὁ βουκόλος, τῶν τινὰ προῤῥόσπων φύλακον αὐτοῦ
 καταλιπών. ἰλθὼν δὲ ἐς τοῦ Ἀρπάγου, ἀποδιπινύται ἴφρ
 ἱταῖμος εἶναι τοῦ παιδίου τὸν ἰέκυν. πέμψας δὲ ὁ Ἀρπα-
 γος τῶν ἰωῦτοῦ δορυφόρων τοὺς πιστοτάτους, ἰδὲ τι διὰ
 τούτων, καὶ ἴθαψι τοῦ βουκόλου τὸ παιδίον. καὶ τὸ μὲν
 ἱεῖθαπτο· τὸν δὲ ὕστερον τούτων Κῦρον ὀνομασθίντα,
 παραλαβοῦσα ἴτριφι ἢ γυνὴ τοῦ βουκόλου, οὐνομα ἄλλο
 κου τι καὶ οὐ Κῦρον θιμήνη.

114. Καὶ ὅτε δὴ ἦν δεκάτης ὁ παῖς, πρῆγμα ἐς αὐ-
 τὸν τοιόνδε γινόμενον ἐξίφθηί μιν. ἱπαιζι ἐν τῇ κώμῃ
 ταύτῃ ἐν τῇ ἦσαν καὶ αἱ βουκολίαι αὐταί· ἱπαιζι δὲ μιστ'
 ἄλλων ἡλίκων ἐν ὁδῷ· καὶ οἱ παῖδες παίζοντες εἴλοντο
 ἰωῦτῶν βασιλέα εἶναι τοῦτον δὴ τὸν τοῦ βουκόλου ἐπίκλη-
 σιν παῖδα. ὁ δὲ αὐτίκων δέταξι τοὺς μὲν, οἰκίας οἰκοδο-
 μείν· τοὺς δὲ, δορυφόρους εἶναι· τῶν δὲ κου τινὰ αὐτίκων,
 ἐφθαλμὸν βασιλῆος εἶναι· τῷ δὲ τινι, τὰς ἀγγιλίας φέρειν

ἰδίδου γίρας· ὥς ἐκάστω ἔργον προστήσων. εἰς δὲ τοῦ-
των τῶν παιδίων συμπαίζων, ἰὼν Ἀρτιμῆάριος παῖς,
ἄνδρες δοκίμου ἐν Μῆδοις, (οὐ γὰρ δὴ ἰποίησι τὸ προ-
σταχθὲν ἐκ τοῦ Κῦρου.) ἐκίλει αὐτὸν τοὺς ἄλλους
παιδας διαλαβῆιν. περιδομῶν δὲ τῶν παιδων, ὁ Κῦρος
τὸν παῖδα τρηχίως κάρτα περιέσπει μαστιγίων· ὁ δὲ,
ἐπὶ τι μιτιέθῃ τάχιστα, ὥς γε δὴ ἀνάξια ἰωῦτοῦ πα-
θὼν, μᾶλλον τι περιημέκτει. κατιλθὼν δὲ εἰς πόλιν,
πρὸς τὸν πατέρα ἀπεικτίζετο τῶν ὑπὸ Κῦρου, ἦσθησι·
λίγων δὲ οὐ Κῦρου, (οὐ γὰρ καὶ ἦν τοῦτο τοῦτομα,) ἀλλὰ
πρὸς τοῦ βουκόλου τοῦ Ἀστυάγιοις παιδός. ὁ δὲ Ἀρτιμ-
ῆαρος ἐργῇ, ὥς εἴχι, ἰλθὼν παρὰ τὸν Ἀστυάγια, καὶ
ἄμα ἀγόμενος τὸν παῖδα, ἀνάρσια πρήγματα ἔφη πι-
ποιθῆναι, λίγων· “ὦ βασιλεῦ, ὑπὸ τοῦ σοῦ δούλου,
“βουκόλου δὲ παιδός, ὧδε περιυβερίσμιθα.” (διεικνὺς τοῦ
παιδός τοὺς ὄμους.)

115. Ἀκούσας δὲ καὶ ἰδὼν ὁ Ἀστυάγης, θίλων τιμω-
ρῆσαι τῇ παιδί τιμῇς τῆς Ἀρτιμῆάριος ἱνικα, μιτηπύμ-
πιτο τόν τι βουκόλον καὶ τὸν παῖδα. ἐπὶ τι δὲ παρήσαν
ἀμφότεροι, βλέψας πρὸς τὸν Κῦρον ὁ Ἀστυάγης ἔφη·
“Σὺ δὲ ἰὼν τοῦδε τιούτου ἰόντος παῖς, ἐτόλμησας τὸν
“τοῦδε παῖδα ἰόντις πρώτου παρ’ ἐμοὶ αἰκνίῃ ταιῆδε
“περισπῆν;” Ὁ δὲ ἀμείβεται ὧδε, “ὦ δίσποτα, ἰγὼ
“δὲ ταῦτα τοῦτον ἰποίησα σὺν δίκῃ. οἱ γὰρ με ἐκ τῆς
“κώμης παῖδες, τῶν καὶ ὧδε ἦν, παίζοντες, σφίον αὐ-
“τῶν ἐστήσαντο βασιλεία. ἰδόντιοι γὰρ σφί εἶναι ἐς τοῦτο
“ἐπιτηδιώτατος. οἱ μὲν νυν ἄλλοι παῖδες τὰ ἐπιτασσό-
“μινα ἐπιτέλειον· οὗτος δὲ ἀνηκούστίς τι καὶ λόγον εἴχι
“οὐδένα· ἐς δ’ ἔλαβι τὴν δίκην. εἰ ὦν δὴ τοῦδε εἶνικα
“ἄξιός τινι πακοῦ εἶμι, ὧδε τοι πάρεμι.”

116. Ταῦτα λίγοντες τοῦ παιδός, τὸν Ἀστυάγια

ἰσχυρὴν ἀνάγκησιν αὐτοῦ· καὶ αἱ δ', τι χαρακτηρ τοῦ προσ-
 ὄπου προσφίρεσθαι ἰδόναι ἐς ἰωῦτῆν, καὶ ἡ ὑπόκρισις
 ἰλιυθριωτέρη εἶναι· ὅ, τι χρέιος τῆς ἐκθίαςος τῇ ἡλικίῃ
 τοῦ παιδὸς ἰδόναι συμβαίνειν. ἐκπλαγίς δὲ ταύταισι, ἐπὶ
 χρέιοι ἀφθογγος ἦν. μόγις δὲ δὴ κατὰ ἀντιμυχθίς, εἶπε,
 (θίλων ἐκπύμψαι τὸν Ἀρτιμύδρια, ἵνα τὸν βουκόλον
 μῦνοι λαβὼν βασανίσῃ,) “ Ἀρτίμυδρια, ἐγὼ ταῦτα
 “ πωήσω, ἄσπερ σὺ καὶ τὸν παῖδα τὸν σὸν μηδὲν ἐπιμίμ-
 “ φισθαι.” Τὸν μὲν δὲ Ἀρτιμύδρια πύμπει· τὸν δὲ Κῦ-
 ρει ἦγον εἶσω εἰ διακρίνοιντες, κελύουσας τοῦ Ἀστυάγους.
 ἐπὶ δὲ ὑπερίλιπτο ὁ βουκόλος μῦνος, μωυωδίντα τὰδε
 αὐτὸν εἶρετο ὁ Ἀστυάγης, πόθιν λάβει τὸν παῖδα, καὶ
 τίς εἴη ὁ παραδούς· ὁ δὲ ἐξ ἰωῦταῦ τι εἶη γιγνόμεναι, καὶ
 τὴν τινοῦσαν αὐτὸν ἔτι εἶναι παρ' ἰωῦτῆ. Ἀστυάγης
 δὲ μιν οὐκ εὖ βουλευάμεναι εἶπε, ἐπιθυμίστα ἐς ἀνάγκας
 μεγάλαις ἀπικνίεσθαι. ἅμα τι λίγων ταῦτα, ἐνέμεινε
 ταῖσι δορυφόροις λαμβάνειν αὐτόν. ὁ δὲ, ἀγόμενος ἐς τὰς
 ἀνάγκας, οὕτω δὲ ἔφαινε τὸν ἰόντα λόγος. ἀρχόμενος δὲ
 ἀπ' ἀρχῆς, διέκῃν τῇ ἀληθείᾳ χρωόμενος· καὶ πατίεσθαι
 εἰς λιγὰς τι, καὶ συγγνώμην ἰωῦτῆ κελύων ἔχων αὐτόν.

117. Ἀστυάγης δὲ, τοῦ μὲν βουκόλου τῇ ἀληθείᾳ
 ἐκφῆραντος, λόγος ἦδη καὶ ἱλάσσω ἐποιήσας Ἀρπάγῃ δὲ
 καὶ μεγάλως μισθόμενος, καλεῖται αὐτὸν τοὺς δορυφόρους
 ἐπείλει. ὡς δὲ οἱ παρῆντο ὁ Ἀρπάγος, εἶρετό μιν ὁ Ἀστυά-
 γης, “ Ἀρπάγι, τίς δὲ δὴ μέγῃ τὸν παῖδα πατιχρήσας,
 “ τόν τοι παρίδωκα ἐκ θυγατρὸς γιγνόμενα τῆς ἐμῆς·
 “ Ὅ δὲ Ἀρπάγος, ὡς εἶδε τὸν βουκόλον ἰδὼν ἰόντα, οὐ τρέ-
 πεται ἐπὶ ψευδία ὁδόν, ἵνα μὴ ἐλιγχόμενος ἀλίσκηται·
 “ ἀλλὰ λίγω τὰδε, “ Ὡς βασιλεῦ, ἐπεὶ τι παρίλαβας τὸ
 “ παιδίον, ἰούλιον σκοπῶν ὅπως σοί τι ποιῶ πατὴρ ἰόν,
 “ καὶ ἐγὼ πρὸς σὲ γινόμενος ἀναμάρτητος, μήτι θυγα-

“ ἐπὶ τῇ σῇ, μή τι αὐτῇ σοι εἴη ἀνέθιγτης. ποιῶ δὲ ᾧδι.
 “ παλίσας ἐνὶ βουκόλοι τόνδε, παραδίδωμι τὸ παιδίον,
 “ φᾶς σὶ τι εἶναι τὸν κελιεύοντα ἀποκτεῖναι αὐτό. καὶ
 “ λέγων τοῦτό γι, οὐκ ἰψιδόμην· σὺ γὰρ ἰσιτέλλιο οὐ-
 “ τω. παραδίδωμι μίντοι τῷδε κατὰ τᾶδι, ἰτυιλάμι-
 “ νος θιῦναι μιν ἐς ἔρημοι οὖρος, καὶ παραμίνοντα φυλάσ-
 “ σιν ἄχρι οὗ τιλιυτήσιν· ἀπειλήσας παντοῖα τῷδε, ἦν
 “ μὴ τᾶδι ἰτυιλία ποιήσῃ. ἰπί τι δὲ ποιήσαντος τοῦ-
 “ του τὰ κελιεύοντα, ἰτυιλύτησι τὸ παιδίον, πῖμψας
 “ τῶν ἐνιούχων τοὺς πιστοτάτους, καὶ ἰδοι δὲ ἐκινῶν,
 “ καὶ ἰθαψά μιν. οὕτως ἴσχει, ᾧ βασιλεῦ, πρὶ τοῦ
 “ πρῆγματος τούτου· καὶ τοιούτῃ μόνῃ ἐχρήσατο ὁ
 “ παῖς.”

118. Ἀρπαγος μὲν δὲ τὸν ἰθὺν ἴφαινε λόγον.
 Ἄστυάγης δὲ, κρύπτων τὸν οἱ ἐνίχαι χόλον διὰ τὸ
 γιγνοῖς, πρῶτα μὲν κατὰσπερ ἤκουσι αὐτὸς πρὸς τοῦ
 βουκόλου τὸ πρῆγμα, πάλιν ἀπηγγέιτο τῇ Ἀρπάγῃ·
 μετὰ δὲ, ὥς οἱ ἐκαλιλλόγητο, κατίβαινε λέγων, ὥς πι-
 ρίσστί τι ὁ παῖς, καὶ τὸ γιγνοῖς ἴχου καλῶς. “ Τῇ τα
 “ γὰρ πισσημίῃ, ἴφῃ λέγων, ἐς τὸν παῖδα τοῦτον
 “ ἱκαμιοι μεγάλως, καὶ θυγατρὶ τῇ ἱμῇ διαβίβλημινος,
 “ οὐκ ἐν ἰλαφρῇ ἰπαιύμην. ὥς ᾧ τῆς τύχης εὖ μετιστι-
 “ ῶσης, τοῦτο μὲν, τὸν σιωῦτοῦ παῖδα ἀπέσιμψεν παρὰ
 “ τὸν παῖδα τὸν ἐπὶ λυδᾶ· τοῦτο δὲ, (σῶστρα τοῦ παιδὸς
 “ γὰρ μίλλω θύειν τοῖσι θιῶν τιμὴ αὕτη προσπίπτει,
 “ πάρισθί μοι ἐπὶ διῶπνον.”

119. Ἀρπαγος μὲν, ὥς ἤκουσι ταῦτα, προσκυνήσας,
 καὶ μεγάλα ποιησάμενος ὅτι τι ἡ ἀμαρτία οἱ ἐς δύν ἰγι-
 γόισι, καὶ ὅτι ἐπὶ τύχῃσι χρηστῇσι ἐπὶ διῶπνοι ἐπέλαστο,
 ἦτα ἐς τὰ οἰκία. ἰσιλθὼν δὲ τὴν σαχίστην, ἦν γὰρ αἰ-
 παῖς ὡς μόνος, ἔτια τρία καὶ δύναι καὶ μέλιστα γιγνο-

νῆς, τοῦτον ἐκπέμπει, ἵνα τι κελύων ἐς Ἀστυάγους, καὶ παῖσιν ὃ, τι ἂν ἐκείνος κελύοι. αὐτὸς δὲ περιχαρὲς ἶδὼν, φράζει τῇ γυναικὶ τὰ συγκυρήσαντα. Ἀστυάγης δὲ, ὥς οἱ ἀπίκτο ὁ Ἀρπάγου παῖς, σφάξας αὐτὸν, καὶ κατὰ μέλια διελὼν, τὰ μὲν ὤπτησι, τὰ δὲ ἱψησι τῶν κριῶν. εὐτυχτα δὲ ποιησάμενος, εἶχε ἱτοῖμα. ἐπὶ τι δὲ, τῆς ὥρης γινομένης τοῦ δείπνου, παρήσαν οἱ τι ἄλλοι δαιτυμόνες καὶ ὁ Ἀρπαγος, τοῖσι μὲν ἄλλοισι καὶ αὐτῷ Ἀστυάγι παριτιθίετο τράπεζαι ἐπιπλάιαι μελίων κριῶν Ἀρπάγῃ δὲ, τοῦ παιδὸς τοῦ ἰωῦτοῦ, πλὴν κεφαλῆς τι καὶ ἄκρων χιρῶν τι καὶ ποδῶν, τᾶλλα πάντα ταῦτα δὲ χωρὶς ἔκιστο ἐπὶ κατὰ κατακικαλυμμένα. ὥς δὲ τῷ Ἀρπάγῃ ἰδέσκει ἄλλος ἔχων τῆς βορῆς, Ἀστυάγης ἔριτό μιν, εἰ ἡσθίη τι τῇ θοίνῃ; φαμίνου δὲ Ἀρπάγου καὶ κέρτα ἡσθῆναι, παρίφισον, τοῖσι προθέκιστο, τὴν κεφαλὴν τοῦ παιδὸς κατακικαλυμμένην, καὶ τὰς χιῶρας καὶ τοὺς ποδας. Ἀρπαγος δὲ ἐκίλιον προστάτης ἀποκαλύπτειν τι καὶ λαβεῖν τὸ βούλεται αὐτίων. πινόμενος δὲ ὁ Ἀρπαγος, καὶ ἀποκαλύπτων, ὅρᾳ τοῦ παιδὸς τὰ λείμματα· ἰδὼν δὲ, οὔτε ἐξιπλάγη, ἰνός τι ἰωῦτοῦ γίνεσθαι. ἔριτο δὲ αὐτὸν ὁ Ἀστυάγης, εἰ γινώσκει ὅτεν θηρίου κρία βιβρώσκει; ὁ δὲ καὶ γινώσκων ἔφη, καὶ ἀρεστὸν εἶναι πᾶν τὸ ἂν βασιλεὺς ἔρδῃ. τοῦτοισι δὲ ἀμειψάμενος, καὶ ἀναλαβὼν τὰ λοιπὰ τῶν κριῶν, ἦτε ἐς τὰ εἰκία. ἐνθιῦτίν δὲ ἱμελλει, ὥς ἰγὰ δοκίω, ἀλίσσας θάψειν τὰ πάντα.

120. Ἀρπάγῃ μὲν Ἀστυάγης δίκην ταύτην ἐπέθηκε. Κῦρον δὲ πύρι βουλιύων, ἐκάλει τοὺς αὐτοὺς τῶν μάγων· οἱ δὲ ἐνύπνιον οἱ ταύτῃ ἔκριναν· ἀπικομένους δὲ ἔριτο ὁ Ἀστυάγης, τῇ ἔκριναν οἱ τὴν ὄψιν· οἱ δὲ κατὰ ταυτὰ εἶπαν, λίγοντες ὥς βασιλεῦσαι χρῆν τὸν παῖδα, εἰ ἐπὶ-

ζῶσι καὶ μὴ ἀπίθανι πρότερον. ὁ δὲ ἀμείβεται αὐτοὺς
 τοῖσδε, “Ἔστι τι ὁ παῖς καὶ περιέσσι· καὶ μιν ἱπ’
 “ἀγροῦ διαιτώμενον οἱ ἐκ τῆς κόμης παιδὶς ἰσθῆσαντο
 “βασιλῖα. ὁ δὲ, πάντα ὅσαπερ οἱ ἄληθιῶ λόγῳ βασιλῆ-
 “ες, ἱταλίσσι ποίησας. καὶ γὰρ δορυφόρους, καὶ θυρω-
 “ροὺς, καὶ ἀγγιλιηφόρους, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα διατά-
 “ξας ἤρχε. καὶ νῦν ἐς τί ὑμῖν ταῦτα φαίνεται φέρινι;
 Εἶπαν οἱ μάγοι, “Εἰ μὲν περιέσσι τι, καὶ ἰσασίλῃσι ὁ
 “παῖς μὴ ἐκ προνοίας τινὸς, θάρσει τι τούτου ἵνικα,
 “καὶ θυμὸν ἔχει ἀγαθόν· οὐ γὰρ ἔτι τοδιύτεροι ἄρξει.
 “παρὰ σμικρὰ γὰρ καὶ τῶν λογίων ἡμῖν ἵνα πιχώρησι.
 “καὶ τὰ γι τῶν ἐπιράτων ἰχόμενα, τιλῖως ἐς ἀσθινὸς
 “ἔρχεται.” Ἀμείβεται Ἀστυάγης τοῖσδε καὶ αὐτοὺς,
 “ὦ μάγοι, ταύτῃ πλιῖστος γνώμην ἱμὶ, βασιλῆος
 “διομασθίντος τοῦ παιδὸς, ἐξήκειν τι τὸν θυρεν, καί
 “μοι τὸν παῖδα τοῦτον ἵναι δεινὸν οὐδὲν ἔστι. ὅμως μὲν
 “γέ τοι συμβουλεύσατί μοι, εἴ περισκεψάμενοι, τὰ μίλ-
 “λαι ἀσφαλιστάτα ἵναι οἴκῳ τι τῷ ἱμῶ καὶ ὑμῖν.” Εἶ-
 παν πρὸς ταῦτα οἱ μάγοι, “ὦ βασιλιῦ, καὶ αὐτοῖσι
 “ἡμῖν περὶ πολλοῦ ἔστι κατορθοῦσθαι ἀρχὴν τὴν σὴν.
 “κίπως μὲν γὰρ ἀλλοτριεῦται, ἐς τὸν παῖδα τοῦτον πι-
 “ρριόῦσα ἰόντα Πέρσῃν· καὶ ἡμῖς ἰόντες Μῆδοι, δουλού-
 “μιθά τι, καὶ λόγου οὐδινὸς γινόμεθα πρὸς Περσέων,
 “ἰόντες ξινοὶ· σίο δ’ ἱνιστιῶτος βασιλῆος, ἰόντος πολιή-
 “τιω, καὶ ἔρχομιν τὸ μέρος, καὶ τιμὰς πρὸς σίο μιγά-
 “λας ἔχομεν. οὕτω ὦν πάντως ἡμῖν σίο τι καὶ τῆς σῆς
 “ἀρχῆς προσπτόιον ἔστί. καὶ νῦν εἰ φοβερὸν τι ἰωρῶμεν,
 “πᾶν ἂν σοι προιφράζομεν· νῦν δὲ ἀποσπῆψαντες τοῦ
 “ἱυπνίου ἐς φλαῦρον, αὐτοὶ τι θαρσίομεν, καί σοι ἔτιρα
 “τοιαῦτα παρακελιεύομεθα. τὸν δὲ παῖδα τοῦτον ἐξ

“ὀφθαλμῶν ἀπέπιμψαι ἰς Πέρσας τι καὶ τοὺς γυναῖκας.”

121. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ἀστυάγης, ἰχάρησεν, καὶ καλίσας τὸν Κύρον, ἱλιγί οἱ τάδε, “ὦ παῖ, σὲ γὰρ
 “ἰγὼ δὲ ὄψιν ὀπίρου οὐ τιλίην ἡδίκιον, τῇ σιωπῇ σου δὲ
 “μοίρην περιαιῖς· νῦν ὦν ἴδω χαίρων ἰς Πέρσας· πομποὺς δ’
 “ἰγὼ ἄμα πίμψω. ἰλθὼν δὲ ἐκεῖ, πατήρ τε καὶ
 “μητέρα εὐρήσεις, οὐ κατὰ Μιτραδάτην τι τὸν βουκόλου
 “καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ.”

122. Ταῦτα ἴσας ὁ Ἀστυάγης, ἀποπέμπει τὸν Κύρον. νοστήσαντα δὲ μιν ἰς τοῦ Καμζύσιω τὰ οἰκία, ἰδί-
 ξαντο οἱ γυνάμιναι· καὶ διξάμιναι, ὡς ἐπύθοντο, μιγάλας
 ἀσπάζοντο, οἷα δὲ ἱσιστάμιναι αὐτίκα τῶσι πελευτῆσαι.
 ἰστέριόν τι ὅτι φέρονται περιγίνοιτο. ὁ δὲ σφι ἱλιγι, φάε
 πρὸς τοῦ μὲν οὐκ εἰδέναι, ἀλλὰ ἡμαρτηκέναι πλείστοι·
 κατ’ ὁδὸν δὲ πυθίσθαι πᾶσαι τὴν ἰαυτοῦ πάθην. ἐπί-
 στασθαι μὲν γὰρ ὡς βουκόλου τοῦ Ἀστυάγους εἶη παῖς·
 ἀπὸ δὲ τῆς κωιδίης ὁδοῦ τὸν πάντα λόγον τῶν πομπῶν
 πυθίσθαι. τραφῆναι δὲ ἱλιγι ὑπὸ τῆς τοῦ βουκόλου γυ-
 ναικός· ἥτις τι ταύτην αἰνίαν διαπαντός· ἦν τί οἱ ἐν τῇ
 λόγῃ τὰ πάντα ἡ Κυρία. οἱ δὲ τοκίαι παραλαβόντες τὸ
 αἶμα τοῦτο, (ἵνα θιοτέρως δοκίη τοῖσι Πέρσῃσι πε-
 ριμνίαι σφι ὁ παῖς,) κατίβαλον φάτιν ὡς ἐκκείμενοι Κύρον
 πύον ἐξίθριψι. ἰνδιῦτιν μὲν ἡ φάτις αὕτη πιχωρήκει.

123. Κύρῳ δὲ ἀνδριυμίνῃ, καὶ ἰόντι τῶν ἡλίκων ἀνδριο-
 τάτῃ καὶ προσφιλιστάτῃ, προσέειπτο ὁ Ἀρπαγος, δῶρα
 πίμπων, τίσασθαι Ἀστυάγῃ ἐπιθυμίων. ἀπ’ ἰαυτοῦ
 γὰρ ἰόντος ἰδιώτιω οὐκ ἐνιῶρα τιμωρίην ἰσομίνῃ ἰς Ἀστυ-
 άγια· Κύρον δὲ ὀρίαν ἐπιτριφόμινον, ἰποιίτο σύμμαχος,
 τὰς πάδας τὰς Κύρου τῆσι ἰαυτοῦ ἁμοιούμεινος. πρὸ δ’

ἴσι τούτου τὰδε οἱ πατήραστο· ἴοντες τοῦ Ἀστυάγης
 πατρὸς ἰς τοὺς Μῆδους, συμμίσγων ἰὺ ἰπάστω ὁ Ἀρπαγος
 τῶν πρώτων Μῆδων, ἀνέπειθε ὡς χερὴ Κῦρος πρὸς τετα-
 μίνους, τὸν Ἀστυάγια παῦσαι τῆς βασιληΐης. πατήρα-
 σμίνου δὲ οἱ τούτου, καὶ ἴοντες ἰστίμου, οὗτω δὲ τῇ Κύρῳ
 διαιωμένῳ ἰν Πέρσῃσι βουλόμενος ὁ Ἀρπαγος δηλᾶσαι
 τὴν ἰωῦτοῦ γνώμην, ἄλλως μὲν εὐδαμῶς ἴχει, ἄτι τῶν
 ὀδῶν φυλασσομένων· ὁ δὲ ἱπτιχιῶται τοιούτῳ· λαγὸν μη-
 χαιησάμενός, καὶ ἀνασχίσας τούτου τὴν γαστέρα, καὶ
 οὐδὲν ἀποτίλας, ὡς δὲ ἴχει, οὗτω ἰσίδηκε βιβλίον, γρά-
 ψας τὰ οἱ ἰδοίει· ἀπορῥάψας δὲ τοῦ λαγοῦ τὴν γαστέρα,
 καὶ δίκτυα δούς, ἄτι θηριυτῇ, τῶν οἰκιστῶν τῇ πιστοτά-
 τῳ, ἀπίστυλι ἰς τοὺς Πέρσας· ἰντυλάμενός οἱ ἀπὸ
 γλώσσης, δίδόντα τὸν λαγὸν Κύρῳ ἱπτιπιῖν, αὐτοχειρὴ
 μιν διλιῖν, καὶ μῆδινα οἱ ταῦτα ποιῶντι παρῶναι.

124. Ταῦτα δὲ δὴ ὦν ἱπτιλιᾶ ἰγίνετο· καὶ ὁ Κῦρος
 παραλαβὼν τὸν λαγὸν ἀνίσχισι. εὐρῶν δὲ ἰν αὐτῷ τὸ
 βιβλίον ἰσὶόν, λαβὼν ἱπιλίγιτο. τὰ δὲ γράμματα ἴλιγι
 τὰδε, “Ω παῖ Καμβύσιω, σὲ γὰρ Διοὶ ἱπορίωσι· σὺ
 “ γὰρ ἂν ποτε ἰς τοσοῦτον τύχης ἀπείκιν. σὺ νῦν Ἀστυά-
 “ για τὸν σιωῦτοῦ φοιᾶ τίσαι. κατὰ μὲν γὰρ τὴν τοῦ-
 “ τοῦ προδυμῆν εἰσίδηκας· τὸ δὲ κατὰ Διούς τι καὶ
 “ ἡμὲ περιῖς. τὰ σε καὶ πάλαι δοκίω πάντα ἱκρима-
 “ θηκίμαι, σίο τι αὐτοῦ πῆρι, ὡς ἱπρήχθη, καὶ εἶα ἰγῶ.
 “ ὑπὸ Ἀστυάγης πίποιθα· ὅτι σε οὐκ ἀπείκτιμα, ἀλ-
 “ λὰ ἴδωκα τῇ βουκόλῳ. σὺ νῦν ἦν βούλῃ ἡμῶν πῶσι-
 “ σθαι, τῆσπερ Ἀστυάγης ἄρχι χώρηι, ταύτης ἀπάσης
 “ ἄρξις· Πέρσας γὰρ ἀναπίσας ἀπίσταςθαι, στρατη-
 “ λάτεις ἰπὶ Μῆδους· καὶ ἦν τι ἰγῶ ὑπὸ Ἀστυάγης ἀπι-
 “ διχθῶ στρατηγὸς ἀντία σιν, ἴστι τοι τὰ σὺ βούλσαι,
 “ ἦν τι τῶν τις δοκίμων ἄλλος Μῆδων. πρῶτω γὰρ σὺ-

“ τοι ἀποστάντις ἀπ’ ἱππίου, καὶ γινόμενοι πρὸς σίον
 “ Ἀστυάγια καταιρίειν πειρήσονται. ὡς ὃν ἰτοίμου τοῦ
 “ γι ἰνθάδι ἰόντες, ποίει ταῦτα, καὶ ποίει κατὰ τά-
 “ χος.”

125. Ἀκούσας ταῦτα ὁ Κῦρος, ἰφρόντιζι ὅτια τρόπῳ σε-
 φωτάτῃ Πέρσας ἀναπίσει ἀπίσταςθαι. φροντίζων δὲ, εὐ-
 ρίσπεται ταῦτα καιριώτατα εἶναι. ἰποίει δὴ ταῦτα. γρά-
 ψας ἐς βιβλίον τὰ ἐβούλιτο, ἀλήνη τῶν Περσίων ἰποίησα-
 το· μιτὰ δὲ, ἀναπτύξας τὸ βιβλίον καὶ ἱππιγόμενος,
 ἴφῃ Ἀστυαγιά μιν στρατηγὸν Περσίων ἀποδεικνύει.
 “ Νῦν, ἴφῃ τι λίγων, ὦ Πέρσαι, προσηγορεύω ὑμῖν, πα-
 “ ρεῖναι ἱκαστον ἔχοντα δρέπανον.” Κῦρος μὲν ταῦτα
 προσηγόρεισι. ἴστι δὲ Περσίων συχνὰ γίνεα· καὶ τὰ μὲν
 αὐτίων ὁ Κῦρος συνάλλισι, καὶ ἀνίππισι ἀπίσταςθαι ἀπὸ
 Μήδων· ἴστι δὲ τάδε, ἐξ ὧν ἄλλοι πάντις ἀρτίαται Πέρ-
 σαι, Πασαργάδαι, Μαράφιοι, Μάσπιοι. τούτων Πασαρ-
 γάδαι εἰσὶ ἄριστοι· ἐν τοῖσι καὶ Ἀχαιμινῖδαι εἰσὶ φρήτρη,
 ἦθδιν οἱ βασιλεῖς οἱ Περσιῖδαι γιγόνασι. ἄλλοι δὲ Πέρσαι
 εἰσὶ οἶδι, Πανδιαλαῖοι, Δηρουσιαῖοι, Γερμάνιοι· οὗτοι
 μὲν πάντις ἀροτῆρες εἰσι. οἱ δὲ ἄλλοι νομάδες, Δάοι,
 Μάρδοι, Δροπικῶ, Σαγάρτιοι.

126. Ὡς δὲ παρεῖσαν ἅπαντις ἔχοντις τὸ προειρημέ-
 νον, ἰνθαῦτα ὁ Κῦρος (ἦν γὰρ τις χῶρος τῆς Περσικῆς
 ἠκανθώδης ὅσον τι ἐπὶ ὀκτωκαίδεκα σταδίους ἢ εἴκοσι)
 πάντα τοῦτ’ ἐσφι τὸν χῶρον προῖπι ἐξημερῶσαι ἐν ἡμέ-
 ρῃ. ἱππίλισάντων δὲ τῶν Περσίων τὸν προκείμενον αἰθ-
 λον, διῦτιρὰ σφι προῖπι, ἐς τὴν ὑστισαίνην παρῆναι λε-
 λουμένους. ἐν δὲ τούτῃ τά τι αἰπύλια καὶ τὰς ποίμνας
 καὶ τὰ βουκόλια ὁ Κῦρος πάντα τοῦ πατρὸς συναλίσκας
 ἐς τῷτ’ ἐθνεῖ καὶ παρισκυάζει, ὡς διζόμενος τῶν Περ-
 σίων τὸν στρατόν. πρὸς δὲ, οἷα τι καὶ σιτίοισι ὡς ἰππιτη-

διωτάσασσι. ἀπιπομένους δὲ τῇ ὑστειραίῃ τοὺς Πέρσαις πα-
 τακλίνας ἰς λιμῶνα, ἐνώχῃ. ἰππὶ τι δὲ ἀπὸ δείπνου
 ἦσαν, εἰρητὸ σφίσις ὁ Κῦρος, πότιρα τὰ τῇ προτειραίῃ εἶχον,
 ἢ τὰ παριόντα σφι εἴη αἰριτώτερα· οἱ δὲ ἴφασαν πολλὸν
 εἶναι αὐτίων τὸ μῖσον. τὴν μὲν γὰρ προτίρην ἡμίρην
 πάντα σφι κακὰ ἔχιν· τὴν δὲ τότε παριοῦσαν, πάντα
 ἀγαθὰ. παραλαβὼν δὲ τοῦτο τὸ ἴπας ὁ Κῦρος, παρι-
 γύμιον τὸν πάντα λόγον, λίγων· “Ἄνδρες Πέρσαι, οὐ-
 “ τω ὑμῖν ἔχῃ. βουλομένοις μὲν ἰμίο πωίδισθαι, ἴσσι
 “ τὰδε τι καὶ ἄλλα μυρία ἀγαθὰ, οὐδὲνα πόντοι δουλο-
 “ πρεπία ἔχουσι· μὴ βουλομένοις δὲ ἰμίο πωίδισθαι,
 “ εἰσὶ ὑμῖν πόντοι τῷ χθιζῷ παραπλήσεισι ἀναρίθμητοι.
 “ οὐν ὦν ἰμίο πωιδόμιναι, γίνισθε ἰλιύθισθαι. αὐτοίς τι γὰρ
 “ δοκίω θείῃ τύχῃ γιγνώσκει, τὰδε ἰς χυῖρας ἀγισθαι·
 “ καὶ ὑμῖας ἡγήσασθαι Μῆδων εἶναι οὐ φανλοτέρους,
 “ οὔτε τᾶλλα, οὔτε τὰ παλίμια. ὥς ὦν ἰχόντων ὦδε,
 “ ἀπίσταςθε ἀπ’ Ἀστυάγῃς τὴν ταχίστην.”

127. Πέρσαι μὲν νυν προστάται ἰπιλαβόμενοι, ἄσμινοι
 ἰλιυθισθῆναι, καὶ πάσαι διὰ πωιδόμενοι ὑπὸ Μῆδων
 ἀρχισθαι. Ἀστυάγῃς δὲ ὡς ἰπύθιστο Κῦρον πρήσσοντα
 ταῦτα, πῖμψας ἄγγιλον, ἐκάλεσεν αὐτόν· ὁ δὲ Κῦρος ἐπέ-
 λειπεν τὸν ἄγγιλον ἀπαγγέλλειν, ὅτι πρότιρον ἦτοι παρ’
 ἐπιπύον ἢ αὐτοὺς Ἀστυάγῃς βουλήσεται. ἀκούσας δὲ ταῦτα
 ὁ Ἀστυάγῃς, Μῆδους τι ἔπλετο πάντας, καὶ στρατηγὸν
 αὐτίων, ὅστις θιοβλαβὴς ἰὼν, ἀπιδίξε “Ἀρπαγον, λῆθην
 ποιούμενος τὰ μιν ἰόντας. ὥς δ’ οἱ Μῆδοι στρατιωτάται
 ταῖσι Πέρσῃσι ἐνίμηνον, οἱ μὲν τινες αὐτίων ἐμάχοντο,
 ἄλλοι μὴ τοῦ λόγου μετίσχον· οἱ δὲ αὐτομέλειον πρὸς τοὺς
 Πέρσας· οἱ δὲ πλεῖστοι ἰδιλοπακίον τι καὶ ἴφηνον.

128. Διαλυθὲντος δὲ τοῦ Μηδικοῦ στρατεύματος αἰ-
 σχρῶς, ὡς ἰπύθιστο τάχιστα ὁ Ἀστυάγῃς, ἴφην, ἀπυλίων

τῷ Κύρῳ, “Ἄλλ’ οὐδ’ ὧς ὁ Κύρὸς γε χαιρήσει.” Τού-
 αῦτα εἰπας, πρῶτον μὲν τῶν μάγων τοὺς ἐπιτερόμελους,
 οἳ μιν ἀνίγνωσαν μετιῖναι τὸν Κύρον, τούτους ἀνισκολό-
 πεισι. μετὰ δὲ, ἄπλιν τοὺς ὑπολειφθέντας τῶν Μήδων
 ἐν τῷ ἄστυ, νίους τε καὶ πρεσβύτας ἄνδρας. ἐξαγαγὼν
 δὲ τούτους, καὶ συμβαλὼν τοῖσι Πέρσῃσι, ἰσώσθη· καὶ
 αὐτὸς τε Ἀστυάγης ἐζωγρήθη, καὶ τοὺς ἐξήγαγε τῶν
 Μήδων ἀπίθαλι.

129. Ἔστι δὲ αἰχμηκλώτης τῷ Ἀστυάγῃ προστάς ὁ
 Ἀρπαγος, κατίχαιρέ τι καὶ κατιπιδρόμει, καὶ ἄλλα
 λίγων ἐς αὐτὸν θυμαλγία ἔστι, καὶ δὴ καὶ εἰριστό μιν πρὸς τὸ
 ἰωῦτοῦ διῖνον, τό μιν ἐκείνος σαρξὶ τοῦ παιδὸς ἰδοῖναι,
 ὃ, τι εἴη ἢ ἐκείνου δουλοσύνη ἀντὶ τῆς βασιληΐης. ὁ δὲ
 μιν προσιδὼν ἀντίριτο, εἰ ἰωῦτοῦ ποιῖται τὸ Κύρου ἔρ-
 γον. Ἀρπαγος δὲ ἔφη, αὐτὸς γὰρ γράψαι, τὸ πρῆγμα
 δὴ ἰωῦτοῦ δικαίως εἶναι. Ἀστυάγης δὲ μιν ἀπίφαισι τῷ
 λόγῳ σκαιότατόν τι καὶ ἀδικώτατον ἴοντα πάντων ἀν-
 θρώπων· σκαιότατον μὲν γε, εἰ παρὶν αὐτῷ βασιλῆα
 γενέσθαι, εἰ δὴ δὲ ἰωῦτοῦ γε ἱερήχθη τὰ παριόντα,
 ἄλλῃ περιέθῃαι τὸ πρῶτος· ἀδικώτατον δὲ, ὅτι τοῦ
 δείπνου εἶναι Μήδους κατεδούλωσι. εἰ γὰρ δὴ δῖον πάν-
 τως περιθῆναι ἄλλῃ τίῃ τὴν βασιληΐην, καὶ μὴ αὐτὸς
 ἔχειν, δικαιοτέρου εἶναι Μήδων τίῃ περιβαλῖν τοῦτο τὸ
 ἀγαθὸν ἢ Περσίων. νῦν δὲ Μήδους μὲν, ἀναιτίους τοῦτου
 ἴοντας, δούλους ἀντὶ δισποσίῃσι γιγνόναι· Πέρσας δὲ,
 δούλους ἴοντας τοπρὶν Μήδων, νῦν γιγνόναι δισπότης.

130. Ἀστυάγης μὲν νῦν βασιλεύσας ἐπ’ ἔτια πέντε
 καὶ τριήκοντα, οὕτω τῆς βασιληΐης κατεπαύθη. Μῆδοι
 δὲ ὑπέκλυψαν Πέρσῃσι διὰ τὴν τοῦτου πικρότητα, ἄρξαν-
 τες τῆς ἄνω Ἀλφειοῦ ποταμοῦ Ἀσίης ἐπ’ ἔτια τριήκοντα
 καὶ ἑκατὸν δυῶν δέοντα, παρὶξ ἢ ὅσον οἱ ἑκάσται ἤρχον.

ὀντίῳ μίνται χρόνῳ μεταμίλησ' εἴ σφι ταῦτα ποιήσῃσι,
καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ Δαρίου. ἀπόσταντες δὲ, ὁπίσω πα-
τιστράφθησαν, μάχῃ κηθίντες. τότε δὲ ἐπὶ Ἀστυά-
γῃος οἱ Πέρσαι τε καὶ ὁ Κῦρος ἰπποαστάντες τοῖσι Μή-
δοισι, ἤρχον τὸ ἀπὸ τοῦτου τῆς Ἀσίας. Ἀστυάγῃα δὲ
Κῦρος, παῖδ' οὐδὲν ἄλλο ποιήσας, εἴχετο παρ' ἰαυτῷ, ἐν
ἰταλιώτῃσι. οὗτω δὲ Κῦρος γινόμενός τε καὶ τραφὼν,
καὶ ἱερασίλιυσι, καὶ Κροῶσι ὑστέρῳ τούτων ἀρξάντω
ἀδικίῃσι κατιστρίψατο, ὡς εἰρηταί μοι τοπρώτερον. τοῦ-
τοι δὲ παταστειψάμενοι, οὗτω πάσης τῆς Ἀσίας ἤρξῃ.

131. ΠΕΡΣΑΣ δὲ ᾤδα νόμοις τοιαῦτά τε χριωμένους.
ἀγάλματα μὲν καὶ τοὺς καὶ βωμοὺς οὖν ἐν νάμῳ ποιου-
μένους ἰδρύεσθαι, ἀλλὰ καὶ τοῖσι ποιῶσι μωρίῃ ἐπιτί-
ρεις· ὡς μὲν ἱμοὶ δοκίμῳ, οὗτοι οὐκ ἀνδραποφείας ἐνόμισαν
τοὺς Διούς, πατάσας οἱ Ἕλλητες, ἰδοὺ. οἱ δὲ νομίζουσι
Διὸς μὲν, ἐπὶ τὰ ὑψηλότατα τῶν οὐράων ἀνακαίνουσιν, θυ-
σίαις ἱρδύν, τὸν κύκλον πάντα τοῦ οὐρανοῦ Δία καλίσουσι·
Διόουσι δὲ ἡλίῳ τε καὶ σελήνῃ καὶ γῇ καὶ πορὶ καὶ ὕδατι
καὶ ἀνέμοισι. τούτοις μὲν δὲ μύνουσι Διόουσι ἀρχῇθιν·
ἱππιμαθήκασιν δὲ καὶ τῇ Οὐρανίῃ Διὶ, παρὰ τι Ἀσ-
συρίων μαθόντες καὶ Ἀραβίων. καλίσουσι δὲ Ἀσσύριοι τὴν
Ἀφροδίτην, Μύλιττα· Ἀραβιοὶ δὲ, Ἀλίττα· Πέρσαι δὲ,
Μίτραν.

132. Θυσίῃ δὲ τοῖσι Πέρσῃσι περὶ τοὺς εἰρημένους Δι-
οὺς ἦδη κατιστήκει. οὗτοι βωμοὺς ποιῶνται, οὗτοι πῶρ ἀνα-
παύσει, μέλλοντες Διὶ· οὐ σπονδῇ χρίωνται, οὐκ αὐλῇ,
οὐ στίμμασι, οὐκ οὐλῇσι. τῶν δὲ ὡς ἐκαστῷ Διὶ θίλει,
ἐν χῶρον καθαρὸν ἀγαγὼν τὸ στήθεος, καλῶν τὸν Διόν,
ἱστιφανωμένους τὸν τίτην μωρίῃ μάλιστα. ἰαυτῷ μὲν
δὲ τῷ Διόοντι ἰδίῃ μόνῳ οὐ οἱ ἐγγίγνεται ἀρᾶσθαι ἀγαθὰ·
ἰδὲ πᾶσι τοῖσι Πέρσῃσι κατιύχεται οὐ γίνεσθαι, καὶ τῷ

βασίλει. ἐν γὰρ δὴ τοῖσι ἄσπεσι Πέρησι καὶ αὐτοὶ γίνονται. ἐπειδὴ δὲ διαμιστύλας κατὰ μέρη τὸ ἱεῖον, ἐψήθη τὰ κρία, ὑποπάσας ποίηι ὡς ἀπαλωτάτην, μάλιστα δὲ τὸ τρίφυλλον, ἐπὶ ταύτης ἔθηκε ὧν πάντα τὰ κρία. διαδίντος δὲ αὐτοῦ, μάγος ἀνὴρ παρισταὺς ἰπαιδίῳ Διογορίῳ, εἶπεν δὴ ἐπιῖνοι λίγους· εἶναι τὴν ἰπαιδίην· αἶψα γὰρ δὴ μάγου οὐ σφί. νόμος ἵστί θυσίας ποιέσθαι. ἰσυχῶν δὲ ὀλίγοι χρόνοι, ἀποφίρεται ὁ θύσας τὰ κρία, καὶ χρεῖσται δ, τι μὲν ὁ λόγος αἰεῖται.

133. Ἡμίρην δὲ ἀπασίων μάλιστα ἐκείνη τιμῇ νομίζουσι τῇ ἴαστος ἱγίνετο. ἐν ταύτῃ δὲ πλείω δαῖτα τῶν ἄλλων δικαιῶσι προτίθισθαι· ἐν τῇ οἱ εὐδαίμονες αὐτῶν, βούν καὶ ἵπποι καὶ κάμηλον καὶ ὄνιον προτιθίσσεται ὅλους ὀπτοῦς· ἐν καμίνισι· οἱ δὲ πίνηται αὐτῶν τὰ λιπτὰ τῶν προβάτων προτιθίσσεται. σίτοις ὀλίγοις χρεῖνται, ἰπιφορήμασι δὲ πολλοῖσι, καὶ οὐκ ἁλίσι· καὶ διὰ ταῦτό φασι Πέρησι τοὺς Ἕλληνας σιτιομένους, πωινῶντας παύεσθαι, ὅτι σφί ἀπὸ δείπνου παραφορίζεται οὐδὲν λόγου ἄξιον· εἰ δὲ τι παραφίρετο, ἰσθίουσας αὖ οὐ παύεσθαι. αἶψα δὲ κάρτα προσκίεται· καὶ σφί οὐκ ἱμίσαι ἔχουσι, οὐκ εὐρεῖσαι ἀντίον ἄλλου. ταῦτα μὲν νυν οὕτω φυλάσσονται. μιθυσκόμενοι δὲ ἰώθασιν βουλιεύεσθαι τὰ σπουδαιότατα τῶν πρηγμάτων· τὸ δ' αὖ ἄδη σφί βουλευόμενοι, σῦντο τῇ ὑστισαίῃ ἡφουσι προτιδίῳ ἐτίγαρχος, ἐν τοῦ αὖ ἰόντις βουλιεύονται. καὶ ἦν μὲν ἄδη καὶ ἡφουσι, χρεῖνται αὐτίκ'· ἦν δὲ μὴ ἄδη, μετιῖσι. τὰ δ' αὖ ἡφοντις προβουλιεύονται, μιθυσκόμενοι ἰπιδιαγινώσκουσι.

134. Οἱ συνιτυγχάνοντες δ' ἀλλήλοισι ἐν τῇσι ὁδοῖσι, τῇδε αὖ τις διαγοίη εἰς ἄλλους εἰσι οἱ συνιτυγχάνοντες. ἀπὲρ γὰρ τοῦ προσαγορεύειν ἀλλήλους φιλείουσι τοῖσι στόμασι. ἦν δὲ ἡ οὐτις ὑποδίστις ὀλίγη, τὰς παρὶς φιλείουσι

ἦν δὲ πολλῶν ἢ οὐτὶς ἀγινίστις, προσπίπτειν προσ-
κυίει ἐν ἱερῷ. τιμῶσι δὲ ἐκ πάντων τοὺς ἀγχιστα ἰω-
τῶν οἰκίστας, μιστὰ γὰρ ἰωυτοῦς· διούτις δὲ, τοὺς διουτί-
ρους· μιστὰ δὲ, κατὰ λόγους προβαίνειν τιμῶσι. ἥμιστος
δὲ τοὺς ἰωυτῶν ἱεραστάτω οἰκημίους ἐν τιμῇ ἄγονται, το-
μίζοντες ἰωυτοῦς εἶναι ἀνθρώπων μακρῶν τὰ πάντα ἀρί-
στους· τοὺς δὲ ἄλλους, κατὰ λόγους τὸν λιγόμενος τῆς ἀρε-
τῆς ἀντίχρισθαί· τοὺς δὲ ἱεραστάτω οἰκίστας ἀπ' ἰωυτῶν,
κακίστους εἶναι. ἐπὶ δὲ Μηδῶν ἀρχόντων καὶ ἤρχι τὰ
ἱθνα ἀλλήλων, συναντῶνται μὲν Μηδοί, καὶ τῶν ἀγχιστα
οἰκίστων εἴσι· οὗτοι δὲ καὶ τῶν ἰμοῦρων· οἱ δὲ, μάλα
τῶν ἰχομένων. κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγους καὶ οἱ Πέρσαι
τιμῶσι· πρόσβαινι γὰρ δὴ τὸ ἱθνος ἄρχοντι καὶ ἐπιτρα-
πιῦν.

135. Παιδικὰ δὲ νόμισμα Πέρσαι προσίεται ἀνδρῶν μά-
λιστα. καὶ γὰρ δὴ τὴν Μηδικὴν ἰσθῆτα νομίσαντες τῆς
ἰωυτῶν εἶναι καλλίῳ, φορίουσι· καὶ ἐς τοὺς πολέμους,
τοὺς Αἰγυπτίους θάρηκας· καὶ εὐπαθείας τε παντοδαπὰς
πυνθανόμενοι ἐπιτηδεύουσι· καὶ δὴ καὶ ἀπ' Ἑλλήνων μα-
θόντες, πασι μίσγονται. γαμίσουσι δ' ἱεραστὸς αὐτῶν
πολλὰς μὲν κουριδίας γυναικας, πολλῶν δ' ἴτι πλιῦνας
παλλακὰς πτῶνται.

136. Ἀνδραγαθήν δ' αὖτις ἀποδίδεται, μιστὰ τὸ μί-
χρισθαι εἶναι ἀγαθόν, ἐς δὲ πολλοὺς ἀποδίξῃ παιδας.
τῶν δὲ τοὺς πλείστους ἀποδικιύνται, δῶρα ἐκέρκῃ ὁ βα-
σιλεὺς ἀπὸ πάντων. τὸ πολλὸν δ' ἡγιάται ἰσχυρὸν εἶ-
ναι. παιδιούουσι δὲ τοὺς παιδας, ἀπὸ πινταίτιος ἀρξά-
μιναι μέχρι εἰκοσαίτιος, τρία μῶνα, ἱππιῦν, καὶ το-
ξίουν, καὶ ἀληθίζεσθαι. πρὶν δὲ ἢ πινταίτης γίνηται,
οὐκ ἀπικνίσταται ἐς ὄψιν τῶ πατρὶ, ἀλλὰ παρὰ τῆς γυ-
νακὸς δίδεται ἰχθυ. τοῦδε ἵππου τρῦτο οὕτω ποιεῖται,

ἦν ἢ ἀποθάη τριφόμενος, μηδεμίην ἄσιν τῷ πατρὶ προστάλλῃ.

137. Αἰνίω μὲν νυνὶ τόδε τὸν νόμον· αἰνίω δὲ καὶ τόδε, τὸ μὴ μῆς αἰτίας εἶναι μῆτι αὐτὸν τὸν βασιλῆα μηδὲν φοιῦν, μῆτι τῶν ἄλλων Περσίων μηδὲν τῶν ἰαυτοῦ οἰκιστῶν ἐπὶ μῆ αἰτίῃ ἀτήκιστον πάθος ἴδῃν. ἀλλὰ λαγυσάμενος ἦν ἐύρισκεν πλῖον τι καὶ μίζω τὰ ἀδικήματα ἴοντα τῶν ὑπουργημάτων, οὕτω τῷ θυμῷ χρεῖται. ἀποκτεῖναι δὲ οὐδὲν καὶ λίγους τὸν ἰαυτοῦ πατέρα, οὐδὲ μητέρα. ἀλλὰ ὁκόσα ἤδη τοιαῦτα ἰγίνετο, πᾶσαν ἀνάγκην φασὶ ἀναζητιόμενα ταῦτα ἀνυρεθῆναι ἥτοι ὑποβολιμαῶν ἴοντα, ἢ μοιχίδια· οὐ γὰρ δὴ φασὶ οἰκὸς εἶναι τὸν γι ἀληθίως τοκία ὑπὸ τοῦ ἰαυτοῦ πατρὸς ἀποθνήσκον.

138. Ἄσσα δὲ σφι ποίειν οὐκ ἔξιςτι, ταῦτα οὐδὲ λέγειν ἔξιςτι. αἰσχιστον δὲ αὐτοῖσι τὸ ψεύδῃσθαι νινόμεσθαι· δεύτερα δὲ, τὸ ὀφίλειν χρεῖος· πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων εἶναι, μάλιστα δὲ ἀναγκαῖον φασὶ εἶναι, τὸν ὀφείλοντα καί τι ψῦδος λέγειν. ὅς ἂν δὲ τῶν ἀσπῶν λίπρην ἢ λιύκην ἔχῃ, ἐς πόλιν οὗτος οὐ πατέρχεται, οὐδὲ συμμίσγεται τῇσι ἄλλοισι Πέρσῃσι. φασὶ δὲ μιν ἐς τὸν ἥλιον ἀμπερόντα εἶ, ταῦτ' ἔχουσιν. ξύνον δὲ πάντα, τὸν λαμβανόμενον ὑπὸ τουτίων, ἔξιλαύνουσι ἐν τῇς χώρας· πολλοὶ καὶ τὰς λυπαρὰς περιστράς, τὴν αὐτὴν αἰτίην ἐπιφέρουσι. ἐς ποταμὸν δὲ οὗτοι ἰνοερίουσι, οὗτοι ἱμαπτύουσι, οὐ χυῖρας ἱναποίζονται, οὐδὲ ἄλλον οὐδένα περιεῖναι, ἀλλὰ εἴδονται ποταμούς· μάλιστα.

139. Καὶ τόδε ἄλλο σφι ὥδε συμπύπταται γίνεσθαι, τὸ Πέρσας μὲν αὐτοὺς λείπειν, ἡμῖας μὲν εἶναι οὐ. τὰ οἰώματα σφι ἴοντα ὅμοια τοῖσι νόμοις καὶ τῇ μεγαλοπρεπείῃ, τελευτῶσι πάντα ἐς τὸ αὐτὸ γράμμα, τὸ Δωρεῖς μὲν Σὺν καλίσουσι, Ἴωνες δὲ Σίγμαι. ἐς τοῦτο διζήμενος εὐρέσας

πελευσάντα τῶν Περσίων τὰ δυνάμεινα, οὐ τὰ μὲν, τὰ δ' οὐ, ἀλλὰ πάντα ὁμοίως.

140. Ταῦτα μὲν Ἀτρεΐδης ἔχω περὶ αὐτῶν εἰδὼς εἰπὼν. τὰς μίνοι ὡς κροσσόμενα λίγινται, καὶ οὐ σαφηνίως περὶ τοῦ ἀπαθανάτους· ὡς οὐ πρότερον θάπτεται ἀνδρὸς Πέρσιω ὁ νίκης, πρὶν δὲ ἀπ' ἔρριδος ἢ κυνὸς ἱλαυθῆναι. μάγους μὲν γὰρ Ἀτρεΐδης εἶδα ταῦτα ποιεῖντας. ἱμφανίως γὰρ δὴ ποιεῖσι. κατακηρώσαντες δὲ δὴ τὸν νίκην Πέρσαι, γῇ κρύπτουσιν. μάγοι δὲ πιχωρίζονται πολλὸν τῶν τι ἄλλων ἀνδρώων, καὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἱρίων. οἱ μὲν γὰρ ἀγνίστους ἔμφουχοι μηδὲν κτείνουσιν, εἰ μὴ ἴσα θύουσι· οἱ δὲ δὴ μάγοι αὐτοχειρήν πάντα, πλὴν κυνὸς καὶ ἀνδρώων, κτείνουσιν. καὶ ἀγώνισμα τοῦτο μίγναι ποιεῖνται, κτείνουσιν ὁμοίως μύρμηκας τε καὶ ὄφεις, καὶ τἄλλα ἔρριτὰ καὶ πισυνά. καὶ ἀμφὶ μὲν τῇ νόμῳ τοῦτο ἔχισται, ὡς καὶ ἀρχὴν ἐνομίσθη. ἔτιμι δὲ ἐπὶ τὸν πρότερον λέγον.

141. ΙΩΝΕΣ δὲ καὶ Αἰολίαι, ὡς οἱ Ἀσδοὶ τάχιστα κατιστρέφατο ὑπὸ Περσίων, ἱεταμοὶ ἀγγέλους ἐς Σάρδεις παρὰ Κύρου, ἐθίλοντες ἐπὶ ταῖσι αὐτοῖσι εἶναι, τοῖσι καὶ Κροίσῳ ἦσαν κατήκου. ὁ δὲ, ἀποόσας αὐτίκω τὰ πρεῖσχα, ἐλιξί σφι λόγους, ἄνδρα φὰς ἀβλητὴν ἰδόντα ἰχθῦς ἐν τῇ θαλάσῃ, αὐλίω, διακόντᾴ σφίαις ἐξιλιύσεσθαι ἐς γῆν· ὡς δὲ ψευδῆναι τῆς ἐλπίδος, λαβὼν ἀμφέβληστρον, καὶ περιβαλεῖν τε πλεῖθος πολλὸν τῶν ἰχθύων καὶ ἐξιέρσαι. ἰδόντα δὲ παλλομένους, εἰπὼν ἔρα αὐτὸν πρὸς τοὺς ἰχθύς, “Παύσεθέ μοι ἐρχόμενοι, ἰαυὶ οὐκ ἴμιο αὐλίον. “τοὺς ἡδίστετε ἐπαινοῦν ἐρχόμενοι.” Κύρος μὲν τοῦτον τὸν λόγον τοῖσι “Ἴωσι καὶ ταῖσι Αἰολίαισι τῶνδε ἱστία ἔλαβη, ὅτι δὴ οἱ Ἴωνες πρότερον αὐτοῦ Κύρου διαθίντες δι' ἀγρόλων ἀπίστασθαι σφίαις ἀπὸ Κροίσου, οὐκ ἐπείθοντο

τότοι δὲ πατεργασμένων τῶν πρηγμάτων, ἥσαν ἰσθμοὶ
 πείθεσθαι Κύρῳ. ὁ μὲν δὲ, ἐργῇ ἰχόμενος, ἱλιγί σφι τά-
 δι. Ἴωνες δὲ ὡς ἤκουσαν τούτων ἀνιπυχθίντων ἐς τὰς πό-
 λεις, τείχιά τε περιβάλλοντο ἱκαστοί, καὶ συνιίγοντο
 ἐς Πανιώνιον οἱ ἄλλοι πλὴν Μιλησίων· πρὸς μούτους γὰρ
 τούτους ἔρχοντο Κύρῳ ἰποιήσαντο, ἵπ' αἷσι περ ὁ Λυδός. ταῖ-
 σι δὲ λοιποῖσι Ἴωνσι ἰδοῖσι κοινῇ λόγῳ πύμπαν ἀγγέλους
 ἐς Σπάρτην, διησάμενους Ἴωνσι-τιμαρίην.

142. Οἱ δὲ Ἴωνες οὗτοι, τῶν καὶ τὸ Πανιώνιόν ἐστι, ταῦ
 μὲν οὐρανοῦ καὶ τῶν ὠρίων ἐν τῇ καλλίστῃ ἐτύγχανον
 ἰδρυσάμενοι πόλεις πάντων ἀνθρώπων τῶν ἡμῖς ἴδμεν.
 οὔτε γὰρ τὰ ἄνω αὐτῆς χωρὶς τῶν τοῦτο ποίει τῇ Ἴωνίῃ, οὐ-
 τε τὰ κάτω, οὔτε τὰ πρὸς τὴν ἡῶ, οὔτε τὰ πρὸς τὴν ἰσπεί-
 ρην· τὰ μὲν, ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ τε καὶ ὕγρου πιεζόμενα· τὰ
 δὲ, ὑπὸ τοῦ θερμοῦ τε καὶ ἀνυχμῶδους. γλῶσσαι δὲ οὐ τὴν
 αὐτὴν οὗτοι νοημίσανσι, ἀλλὰ τρέπουσι τίςσιρας παραγω-
 γίων. Μίλητος μὲν αὐτίων πρῶτη κίεται πόλις πρὸς μι-
 σαμβρίην· μετὰ δὲ, Μυούς τε καὶ Περὶνῃ· αὗται μὲν ἐν
 τῇ Καρίῃ κατοικηται, κατὰ ταῦτά διακλιγόμεναί σφι.
 αἱ δὲ ἐν τῇ Λυδίῃ· Ἐφισος, Κολοφών, Λίβιδος, Τίως, Κλα-
 ζομεναὶ Φώκαια. αὗται δὲ αἱ πόλεις τῆσι πρῶτιροι λε-
 χθίσῃσι ὁμολογίουσιν κατὰ γλῶσσαι οὐδὲν, σφι δὲ ὁμοφω-
 νίουςι. ἴτι δὲ τρεῖς ὑπόλοιποι Ἰάδεις πόλεις, τῶν αἱ δύο
 μὲν ἡσους οἰκίεται, Σάμον τε καὶ Χίον· ἡ δὲ μία ἐν τῇ
 ἡπείρῃ ἴδρυται, Ἐρυθραῖ. Χίῳ μὲν ἰον καὶ Ἐρυθραῖα κα-
 τὰ τῶν τοῦ διακλιγόντων, Σάμοι δὲ ἵπ' ἰων τῶν μαῶν. οὐ-
 ται χαρπετῆρις γλώσσης τίςσιρας γίνονται.

143. Τούτων δὲ ὦν τῶν Ἰώνων οἱ Μιλήσιοι μὲν ἥσαν ἐν
 σκίῃ τοῦ φέου, ἔρχοντο ποιησάμενοι· τοῖσι δὲ αὐτίων νη-
 σιώτῃσι ἢ διανὸν οὐδὲν. οὔτε γὰρ Φοίνικες ἦσαν καὶ Περσίαν
 κατήκου, οὔτε αὐτοὶ οἱ Πέρσαι καυδῆται. ἀπὸ χρίσθησιν

ὃ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἰόντων οὕτω κατ' ἄλλο μὲν οὐδὲν, ἀσθίνεις δὲ ἰόντες τοῦ παισὶς τότε Ἑλληνικοῦ γίνεις, πολλὰ δὲ ἦν ἀσθινίσταται τῶν ἰόντων τὸ Ἰωνικόν, καὶ λόγου ἱλαχίστου. ὅτι γὰρ μὴ Ἀθηναῖαι, ἦν οὐδὲν ἄλλο πόλισμα λόγιμον. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι Ἴωνες καὶ Ἀθηναῖοι ἴφρονοι τοῦτομα, οὐ βουλόμενοι Ἴωνες πεπλησθαι. ἀλλὰ καὶ νῦν φαίνονται μοι οἱ πολλοὶ αὐτῶν ἐκπαισχύνοσθαι τῇ οὐνόματι. αἱ δὲ δυώδεκα πόλεις αὐταὶ τῇ τι οὐνόματι ἀγᾶλλαιτο, καὶ ἱερὰ ἰδρύσαντο ἐπὶ σφίων αὐτῶν, τῇ οὐτομα ἔθιστο Παιωνίον· ἰβουλίσσαντο δὲ αὐτοῦ μιταδοῦναι μηδαμοῖσι ἄλλοις Ἰόνων. οὐδ' ἰδιήθησαν δὲ οὐδαμοὶ μετασχῆν, ὅτι μὴ Σμυρναῖοι.

144. Κατάτις οἱ ἐν τῇ Πενταπόλει νῦν χώρας Δωριεῖς, πρότερον δὲ Ἑξαπόλις τῆς αὐτῆς ταύτης καλειομένης, φυλάσσονται ὡς μηδαμοῦς ἰσθίξασθαι τῶν προσείων Δωριέων ἐς τὸ Τριοπίκον ἱερὸν· ἀλλὰ καὶ σφίων αὐτῶν τοὺς περὶ τὸ ἱερὸν ἀνομήσαντας ἐξιπλήσσει τῆς μετασχῆς. ἐν γὰρ τῇ ἀγῶνι τοῦ Τριοπίου Ἀπέλλωνος ἰσθίσαντος τοσάται τρίποδας χαλκίους ταῖσι νικῶσι καὶ τούτους χρῆν τοὺς λαμβάνοντας ἐν τοῦ ἱεροῦ μὴ ἐκφέρειν, ἀλλ' αὐτοῦ ἀντιθίγειν τῇ θειῇ. ἀνὴρ γὰρ Ἀλικαρνησιὺς, τῇ οὐτομα ἦν Ἀγασικλῆς, νικήσας, τὸν νόμον κατηλόγησι· φέρων δὲ πρὸς τὰ ἰαυτοῦ οἰκία προσιπασσάλευσι τὸν τρίποδα. διὰ ταύτην τὴν αἰτίην αἱ πόλεις πόλεις, Λίνδος, καὶ Ἰηλουσός τι καὶ Κάμιρος, καὶ Κῶς τι καὶ Κνίδος, ἐξιπλήσσει τῆς μετασχῆς τὴν ἱερὴν πόλιν Ἀλικαρνησόν. τούτοις μὲν γὰρ ταύτην τὴν ζημίην οὕτω ἰσθίθησαν.

145. Δοκίμους δὲ μοι δυώδεκα πόλεις ποιήσασθαι οἱ Ἴωνες, καὶ οὐκ ἰσθίξασθαι πλεονέκτας ἰσθίξασθαι, τοῦδε ἰνίκας, ὅτι καὶ ὅτι ἐν Πελοποννήσῳ οἴκισιν, δυώδεκα ἦν αὐτῶν μέρη, κατὰτις γὰρ νῦν Ἀχαιοὶ, τῶν ἐξιπασάντων Ἴωνας

δυώδεκά ἐστι μίρια. Πελλήνη μὲν τε πρώτη πρὸς Σπο-
 ῶτες· μετὰ δὲ, Αἴγιυρα, καὶ Αἰγαί· ἐν τῇ Κρᾶθις ποτα-
 μὸς ἀίνας ἐστὶ, ἀπὸ τοῦ ὃ ἐν Ἰταλίῃ ποταμὸς τὸ εὖνομα
 Ἰσχι· καὶ Βοῦρα, καὶ Ἑλίκη, (ἰς τὴν πατρίφυγον Ἴωνες
 ὑπὸ Ἀχαιῶν μάχῃ ἰσσωθέντες,) καὶ Αἴγιον, καὶ Ῥόπις,
 καὶ Πατρέις, καὶ Φαρίεις, καὶ Ὠλεις, ἐν τῇ Πιῶρος πο-
 ταμὸς μίγας ἐστὶ· καὶ Δύμη, καὶ Τριταίης, οἱ μὲντοι
 τοσούτων μισόγαροι οἰκίσουσιν.

146. Ταῦτα δυώδεκα μίρια τῶν Ἀχαιῶν ἐστὶ, καὶ τό-
 σι γι' Ἴώνων ἦν. τοσούτων δὲ ἵππων καὶ οἱ Ἴωνες δυώδεκα
 πόλεις ἰποκῆσαντο· ἵπποι ὥς γι' ἐν μᾶλλον οὗτοι Ἴωνες εἰσι
 τῶν ἄλλων Ἴώνων, ἢ πάλλιόν τι γιγνέσθαι, μωρὴ πολλὰ
 λέγουσιν τῶν Ἀσσαντες μὲν ἐξ Εὐβοίης εἰσὶ οὐκ ἱλαχίστη
 μοῖρα, τοῖσι Ἴωνες μίγα οὐδὲ τοῦ οὐνόματος οὐδὲν Μι-
 ούσαι δὲ Ὀρχαμένιοι ἀναμιμίχονται, καὶ Καδμῖοι, καὶ
 Δρύονες, καὶ Φωκίης ἀποδάσμοι, καὶ Μολοσσοί, καὶ Ἀρ-
 κάδης Πιλασγοί, καὶ Δωρίεις Ἐπιδαύριοι, ἄλλα τε ἴθνα
 πολλὰ ἀναμιμίχονται· οἱ δὲ αὐτίκω, ἀπὸ τοῦ περυσταήτου
 τοῦ Ἀθηναίων ἐρμηθίντες, καὶ νομίζοντες γυναιότατοι εἶ-
 ναι Ἴῶναι, οὗτοι δὲ οὐ γυναιῖδας ἠγάγοντο ἐς τὴν ἀπειρί-
 ην, ἀλλὰ Καίρας Ἰσχον, τῶν ἰφόνιυσαν τοὺς γονίας. διὰ
 τοῦτον δὲ τὸν φόβον αἱ γυναῖκες αὐταί, νόμον θίμναι, σφί-
 σι αὐτῇσι ἔρκους ἐπήλασαι, καὶ παρῖδοναι τῇσι θυγα-
 τράσι, μὴ κατὰ ὁμοσιτῆσαι τοῖσι ἀνδράσι, μηδὲ οὐνόματι
 βῶσαι τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα, τοῦδε ἵππου, ὅτι ἰφόνιυσαν σφίων
 τοὺς πατέρας καὶ ἄνδρας καὶ παῖδας, καὶ ἵππῃσι ταῦτα
 ποιήσαντες, αὐτῇσι συνόικισιν. ταῦτα δὲ ἦν γινόμενα ἐν
 Μιλήτῳ.

147. Βασιλείας δὲ ἐστήσαντο, οἱ μὲν αὐτῶν, Λυκίους,
 ἀπὸ Γλαύκου τοῦ Ἰσπελόχου γιγνόμενος· οἱ δὲ, Καύπω-
 νας Πυλίου, ἀπὸ Κόδρου τοῦ Μιλάνθου· οἱ δὲ, ἔσυναμ-

φοτίρας. ἀλλὰ γὰρ περιίχονται τοῦ οὐτίματος μάλ-
λόν τι τῶν ἄλλων Ἴωνιν. ἴσωςαι δὲ καὶ οἱ παθαρῶς γε-
γονότις Ἴωνις· εἰσὶ δὲ πάντες Ἴωνις, ὅσοι ἀπ' Ἀθηῶν
γιγόντασι, καὶ Ἀπατούρια ἄγουσι ἑρτῆν. ἄγουσι δὲ πάν-
τες, πλὴν Ἐφισίων καὶ Κολοφωνίων· οὗτοι γὰρ μῦται Ἴόν-
ων οὐκ ἄγουσι Ἀπατούρια· καὶ οὗτοι πατὰ φύσιν τινὰ
σεῖψιν.

148. Τὸ δὲ Πανιώνιον ἔστι τῆς Μυκάλης χῶρος ἰσθ.,
πρὸς ἄρκετοι τιτραμμῖνοι, κωνὴ ἱεραιεραμῖνοι ὑπὸ Ἴωνος
Πισυδίωνι Ἑλικωνίῳ· ἡ δὲ Μυκάλη ἔστι τῆς ἡπείρου
ἄκρῃ, πρὸς Ζίφυρον ἄνιμον κατήκοντα Σάμφ. ἐς τὴν συλ-
λιγόμενοι ἀπὸ τῶν πολλῶν Ἴωνις, ἄγισται ἑρτῆν, τῇ ἰδίᾳ
το οὐτομα Πανιώνια. πισυόθασι δὲ οὗτοι μόνται αἱ Ἴωνων
ἑρτωὶ οὗτο, ἀλλὰ καὶ Ἑλλήνων πάντων ὁμοίως πῶσαι
ἐς τὸῦτο γράμμα τιλιτυῖσαι, κατὰπτε τῶν Πισυίων ἐπὶ
οὐτίματα. αὗται μὲν αἱ Ἰάδις πόλεις εἰσι.

149. Αἶδι δὲ αἱ Αἰολίδες, Κύμη, ἡ Φριωνίς καλισμῆ-
νη, Αἱρεῖσαι, Νίον τίχαι, Τῆμοις, Κίλλα, Νότιον, Αἰγι-
ρεῖσσα, Πιτάκη, Αἰγαῖαι, Μύρτια, Γρύτια· αὗται Ἰνδίας
Αἰολίων πόλεις αἱ ἀρχαῖαι. μία γὰρ εφίωι παριλύθη
ὑπὸ Ἴωνων, Σμύρνη. ἦσαν γὰρ καὶ αὗται δωδῖκα αἱ ἐν
τῇ ἡπείρῳ. οὗτοι δὲ οἱ Αἰολίδες χώρη μὲν ἔτυχον κτίσαντες
ἑμῖνοι Ἴωνων, ὥρῃον δὲ ἤκουσαν οὐκ ὁμοίως.

150. Σμύρνην δὲ ᾧδε ἀτίκαλον Αἰολίδας· Κολοφώνιος
ἄνδρας στάσει ἱσσηθόντας, καὶ ἱσπισόντας ἐν τῇ πατρί-
δι, ὑπεδίξαντα. μετὰ δὲ, οἱ θυγάδις τῶν Κολοφωνίων
φυλάξαντες τοὺς Σμυρναίους ἑρτῆν ἔξω τίχαις ποιαιρέ-
τους Διονύσῳ, τὰς πύλας ἀποκλήσαντες, ἔσχον τὴν πό-
λιν. βουθησάντων δὲ πάντων Αἰολίων, ὁμολογίᾳ ἵχρῆσαν-
το, τὰ ὅππῃλα ἀποδόντων τῶν Ἴωνων, ἱαλιπῶ Σμύρνην
Αἰολίδας· ποιαιρόντων δὲ ταῦτα Σμυρναίων, ἱαυδιόλων

σφιας αἱ Ἰνδικα πόλεις, καὶ ἰποιήσαντο σφίων αὐτίων πό-
λιδας.

151. Αὗται μὲν νυν αἱ ἡπειρώτιδες Λιολίδες πόλεις, ἔξω
τῶν ἐν τῇ Ἰδῇ οἰκημένων· κίχωρίδαται γὰρ αὗται. αἱ δὲ
τὰς νήσους ἔχουσαι, πίπτει μὲν πόλεις τὴν Λίσβον νέμον-
ται· τὴν γὰρ Ἰπτην ἐν τῇ Λίσβῳ οἰκισμένην Ἀρίσβαν ἡν-
δραπόδισαν Μιδυμναῖοι, ἰόντας ὁμαίμυς. ἐν Τινιδῷ δὲ μία
οἰκίζεται πόλις, καὶ ἐν τῇσι Ἑκατὸν νήσοισι κατισμένησι
ἄλλη μία. Λισβίοισι μὲν νυν καὶ Τινιδίοισι, κατὰ πτερ' Ἰώ-
νων τοῖσι τὰς νήσους ἔχουσι, ἦν διὐδὲν οὐδὲν· τῇσι δὲ λοι-
πῇσι πόλισι ἑαδὲ κοιτῇ Ἰωσι ἱστισθαι, τῇ ἂν οὗτοι ἐξηγί-
ωνται.

152. Ὡς δὲ ἀπειρίατο ἰς τὴν Σπάρτην τῶν Ἰώνων καὶ
Λιολίων οἱ ἄγγιλοι, (κατὰ γὰρ δὴ τάχος ἦν ταῦτα πρησ-
σόμιναι,) εἴλοντο πρὸ πάντων λίγιν τὸν Φωκία, τῷ εὖ-
νομα ἦν Πύθιμος. ὁ δὲ, πορφύρεόν τι ἱμα περιβαλλόμε-
νος, ὡς ἂν πυθιανόμενοι πλεῖστοι συνέλθοιεν Σπαρτητι-
ων, καὶ παταστὰς, ἔλιγε πολλὰ, τιμωρεῖν ἰωῦτοῖσι χρεῖ-
ζων. Λακιδαιμόνιοι δὲ οὕτως ἤκουον, ἀλλ' ἀπίδοξί σφι μὴ
τιμωρεῖν Ἰωσι. οἱ μὲν δὴ ἀπαλλάσσοντο· Λακιδαιμόνιοι
δὲ ἀπωσάμιναι τῶν Ἰώνων τοὺς ἀγγίλους, ὅμως ἀπίσστι-
λαι πεινηποτιέρω ἄνδρας, ὡς μὲν ἰμοὶ δοκίμῃ, κατασπό-
πους τῶν τι Κύρου πρηγματῶν καὶ Ἰωνίης. ἀπειρόμιναι δὲ
οὗτοι ἰς Φωκίαν, ἱστισθαι ἰς Σάρδεις σφίων αὐτίων τὸν
δοκιμώτατον, τῷ εὖνομα ἦν Λακρίνης, ἀπείστον Κύρου
Λακιδαιμονίων ῥῆσιν, γῆς τῆς Ἑλλάδος μηδισμὴν πόλιν
συναμωρεῖν, ὡς αὐτῶν οὐ περιουφόμενον.

153. Ταῦτα εἰπόντος τοῦ κήρυκος, λίγεται Κύρον ἱπεί-
ρισθαι τοὺς παριόντας οἱ Ἑλλήνων, τίνες ἰόντες ἄνθρωποι
Λακιδαιμόνιοι, καὶ πόσοι πλεῖστοι, ταῦτα ἰωῦτῳ παραγο-
ρεύουσι. πυθιανόμενοι δὲ μιν εἰπὺν πρὸς τὸν κήρυκα τὸν

Σπαρτιάτην, "Ὅν Ἰδισά κω ἄνδρας ταιούτους, τοῖσι ἴσι
 " χῶρος ἐν μίση τῇ πόλει ἀποδιδιγμένοις, ἰς τὸν συλλυγό-
 " μισοι, ἀλλήλους ἰμῶντις ἔξαπατῶσι. τοῖσι, ἢ ἰγὼ ὕγι-
 " αῖνω, οὐ τὰ Ἴωνιν πάδια ἴσται ἱλλισχε, ἀλλὰ τὰ οἰ-
 " κῆμα." Ταῦτα ἰς τοὺς πάντας Ἑλλήνας ἀπὶ ἄρριψι δ
 Κῦρος τὰ ἴπια, ἵτι ἀγορὰς πησάμιναι, ὡτῇ τι καὶ πρήσι
 χρίωνται. αὐτοὶ γὰρ οἱ Πέρσαι ἀγορῇσι οὐδὲν ἰάθασαι
 χρεῖσθαι, οὐδὲ σφί ἴσται τοπαρέπαν ἀγορῇ. μετὰ ταῦτα
 ἰπικρέψας τὰς μὲν Σάρδεις Ταβάλη ἀνδρὶ Πέρσῃ, τὸν δὲ
 χρυσὸν τόν τι Κροίσου καὶ τὸν τῶν ἄλλων Λυδῶν Παντῆ
 ἀνδρὶ Λυδῷ κομίζουσιν, ἀπήλασι αὐτοὺς ἰς Ἀγιάτανα, Κροῖ-
 σόν τι ἄμα ἀγόμενος, καὶ τοὺς Ἴωνας ἰν οὐδὲν λόγῳ πω-
 ησάμιναι τὴν πρώτην ἰῆναι. ἢ τι γὰρ Βαθυλάν οἱ ἢ ἰμ-
 πῶδιος, καὶ τὸ Βάκτριον Ἰδιος, καὶ Σάπαι τι καὶ Αἰγύ-
 πτιοι, ἰπ' οὗς ἰπικῆ τι στρατηλατεῖν αὐτοὺς, ἰπὶ δὲ Ἴω-
 νας ἄλλοι πῆμπτει στρατηγόν.

154. Ὡς δὲ ἀπήλασι δ Κῦρος ἰν τῶν Σαρδίων, τοὺς
 Λυδοὺς ἀπίστησι δ Παντῆς ἀπὸ τι Ταβάλου καὶ Κύρου
 παταχῶς δὲ ἰπὶ θάλασσαν, αἵτι τὸν χρυσὸν ἱχων πάντα
 τὸν ἰν τῶν Σαρδίων, ἰπικούρους τι ἰμοσθεῦτο, καὶ τοὺς
 ἰπιδασσίους ἀνδρώπους ἰπικῆ σὸν ἰωῦτῷ στρατεύει-
 σθαι. ἰλάσας δὲ ἰπὶ τὰς Σάρδεις, ἰπικιόρκει Τάβαλον,
 ἀπεργμῖναι ἰς τῇ ἀκροπόλει.

155. Πυθόμενος δὲ πατ' ἰδὼν ταῦτα δ Κῦρος, ἰπτι πρὸς
 Κροῖσῳ τάδε, "Κροῖσι, τί ἴσται τὸ τίλος τῶν γινεμένων
 " τούτων ἰμοί ; οὐ παύονται Λυδοὶ, ὡς ὀπασσι, πρήγ-
 " μετα παρίχοντις, καὶ αὐτοὶ ἱχοντις. φροντίζω, μὴ
 " ἄριστοι ἢ ἔκαιδραποδίσασθαι σφιας. ἰμοίως γὰρ μοι
 " νῦν γι φαίνομαι πικκοηκίμαι, ὡς ἰ τις πατίρα ἀποπ-
 " τίνας, τῶν παιδων αἰτοῦ φίσαιτο. ὡς δὲ καὶ ἰγὰ
 " Λυδῶν τὸν μὲν πλῆσι τι ἢ πατίρα ἰόντα τι λαχὼν ἄγω,

“ αὐτοῖσι δὲ Λυδοῖσι τὴν πόλιν παρῖδωκα· καὶ ἴπυσκα
 “ θουμάζω εἰ μοι ἀπιστᾷσι;” Ὁ μὲν δὲ τάπτε νόμι,
 ἱλιγι· ὁ δ’ ἀμείβετο τοῖσδε, δίσσας μὴ ἀναστάτους ποιήσῃ
 σὰς Σάρδεις, “ ὦ βασιλεῦ, τὰ μὲν οἰκίετα ἔρηκας· σὺ
 “ μέντοι μὴ πάντα θυμῷ χρεῖω, μηδὲ πόλιν ἀρχαίην ἔξα-
 “ ναστήσης, ἀναμάρτητον ἰούσαν καὶ τῶν πρότερον, καὶ
 “ τῶν νῦν ἱστιώτων. τὰ μὲν γὰρ πρότερον ἰγώ τι ἔπερξα,
 “ καὶ ἰγὼ ἰμῇ κιθαλῇ ἀναμάζας φέρω· τὰ δὲ νῦν πα-
 “ ρόντα, Πακτύης γὰρ ἴσσι ὁ ἀδικίων τῷ σὺ ἐπίτεριψας
 “ Σάρδεις, οὗτος δότω ται δίκην· Λυδοῖσι δὲ συγγνώμην
 “ ἔχων, τὰδε αὐτοῖσι ἐπίταξον, ὥς μή τι ἀποτίωσι, μή τι
 “ δεινὸί τοι ἴωσι. ἄπειπαι μὲν σφι πέμψας, ὅπλα ἀρήϊα
 “ μὴ ἱκτῆσθαι. κίλιμι δὲ σφίας κιδῶνάς τι ὑποδύνειν
 “ τοῖσι ἱμασι, καὶ κοθόρουνες ὑποδίσσθαι. πρῶσιπαι δ’
 “ αὐτοῖσι κιδαρίζειν τε καὶ ψάλλειν καὶ καπηλιεύειν
 “ παιδιεύειν τοὺς παῖδας. καὶ ταχίως σφίας, ὦ βασιλεῦ,
 “ γυναικας ἀντ’ ἀνδρῶν ὄψαι γιγαλότας, ὥσπερ αὐτὸν
 “ δεινὸί τοι ἴσονται μὴ ἀποστῶσι.”

156. Κροῖστος μὲν δὴ ταῦτά τί οἱ ὑπετίθεται, αἰριστα-
 τικὰ ταῦτα ὑρίσκων Λυδοῖσι, ἢ ἀνδραποδισδίντας πρη-
 θῆναι σφίας· ἰπιστάμενος ὅτι ἦν μὴ ἀξόχριον πρέφασθαι
 προτιμή, οὐκ ἀνακρίσει μιν μιταβουλεύεσθαι· ἀρρω-
 δίων δὲ μὴ καὶ ὕστερόν ποτε οἱ Λυδοί, ἦν τὰ παρὶν ὑπεκ-
 δράμωσι, ἀπαστάντις ἀπὸ τῶν Περσίων ἀπόλωντα. Κῦ-
 ρος δὲ ἡσθεῖς τῇ ὑποθήκῃ, καὶ ὑπὲς τῆς ἐργῆς, ἔφη οἱ
 παιδίσθαι. καλίνας δὲ Μαζάρια ἄνδρα Μῆδον, ταῦτά αἱ
 ἱστιλάτο προυαῖν Λυδοῖσι, τὰ ὁ Κροῖστος ὑπετίθεται·
 καὶ πρὸς, ἔξανδραποδίσσασθαι τοὺς ἄλλους πάντας, αἱ
 μετὰ Λυδῶν ἐπὶ Σάρδεις ἱστρατιεύσαντο, αὐτὸν δὲ Πακτύην
 πάστως ζῶντα ἀγαγῖν παρ’ ἰαυτόν.

157. Ὁ μὲν δὲ ταῦτα ἐκ τῆς ὁδοῦ ἰνσιλάμενος, ἀπὸ

λασι ἐς ἄθλα τὰ Περσίων. Πακτύης δὲ πυθόμενος ἀγχοῦ εἶπαι στρατὸν ἐπ' ἰωῦσθαι ἰόντα, δίσας ἄχιτε φύγων ἐς Κύμην. Μαζάρης δὲ ὁ Μῆδος ἰλάσας ἐπὶ τὰς Σάρδεις, τοῦ Κύρου στρατοῦ μοίρην ἐσηδηήσας ἔχων, ὡς οὐκ εὖρι ἔτι ἰόντας τοὺς ἀμφὶ Πακτύην ἐν Σάρδεσι, πρῶτα μὲν τοὺς Λυδοὺς ἠνάγκασε τὰς Κύρου ἰστολάς ἐπιτελείν· ἐκ τούτου δὲ κελυσμοσύνης Λυδοὶ τὴν πᾶσαν δαίταν τῆς ζῆς μετίβαλον. Μαζάρης δὲ μετὰ τοῦτο ἱερμπεῖ ἐς τὴν Κύμην ἀγγίλους, ἐκδιδόναι κελύων Πακτόν· οἱ δὲ Κυμαῖοι ἴγνωσαν συμβουλῆς πύρι ἐς θιν ἀνοίσαι τὸν ἐν Βραγχιδῇσι. ἦν γὰρ αὐτῷ μαινήσῃον ἐκ παλαιῷ ἰδρυμένον, τῷ Ἰωνίς τε πάντες καὶ Αἰολίς ἰώδισαν χερίσθαι. ὁ δὲ χῶρος οὗτος, ἔστι τῆς Μιλησίας ὑπὲρ Πατόρμου λιμένος.

158. Πίμπαντες δὲ οἱ Κυμαῖοι ἐς τοὺς Βραγχιδας Διοπρόπους, ἐρώσιν περὶ Πακτόν ἐπαῖδν τι ποιήσας θοῖσι μέλλουσιν χαρίσθαι. ἱερμωτῶσι δὲ σφι ταῦτα χρηστήριοι ἰγύντο, ἐκδιδόναι Πακτόν Πέρσῃσι. ταῦτα δὲ ὡς ἀπινυχθίνα ἤκουσαν οἱ Κυμαῖοι, ὀρμιάτο ἐκδιδόναι. ὀρμιαμένου δὲ ταύτῃ τοῦ πλῆθους, Ἀριστίδης ὁ Ἡρακλειδίῳ, ἀνὴρ τῶν ἀστῶν ἰὼν δέκιμος, ἔσχε μὴ ποιῆσαι ταῦτα Κυμαίους, ἀπιστίων τι τῷ χρησμῷ, καὶ δοκίμων τοὺς Διοπρόπους οὐ λίγην ἀληθίως· ἐς δ, τοδιῦτερον περὶ Πακτόν ἱερησόμενοι, ἦσαν ἄλλοι Διοπρόποι, τῶν καὶ Ἀριστίδης ἦν.

159. Ἀπικομίνων δὲ ἐς Βραγχιδας, ἐχρηστηριάζετο ἐκ πάντων Ἀριστίδης, ἱερμωτῶν τὰδε, “ Ὡς ἔαξ, ἦλθε “ παρ’ ἡμίας ἐκίτης Πακτύης ὁ Λυδὸς, φύγων θάνατον “ βίαιον πρὸς Περσίων· οἱ δὲ μιν ἑξαιτίονται, προῖπται “ κελύοντες Κυμαίους. ἡμῖς δὲ διμαίνοντες τὴν Περσίων “ δύναμιν, τὸν ἐκίτην ἐς σόδι οὐ τιτολμήκαμεν ἐκδιδόναι,

“ πρὶν αὖ τὸ ἀπὸ σοῦ ἡμῖν δηλωθῇ ἀτρεκέως ἐπότερᾳ
 “ ποιῶμαι.” Ὁ μὲν ταῦτα ἐπειρώμετα· ὁ δ’ αὖτις τὸν
 αὐτόν σφι χρησμὸν ἴφαινε, κελεύων ἐκδιδόναι Παικτύην
 Πέρσῃσι. πρὸς ταῦτα ὁ Ἀριστόδικος ἐκ προνοίας ἰποῖας
 τὰδε· περιῶν τὸν νηὸν κύκλῳ ἱξαίρει τὰς στρουθοὺς, καὶ
 ἄλλα ὅσα ἦν νουοσσευμένα ἐρρίθων γίνεα ἐν τῇ νηϊ. ποιί-
 οντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα, λίγεται φωνὴν ἐκ τοῦ ἀδύτου γε-
 γέσθαι, φέρουσαν μὲν πρὸς τὸν Ἀριστόδικον, λίγουσαν δὲ
 τὰδε· “ Ἀνοσιώταται ἀνθρώπων, εἴ τὰδε τολμᾷς ποι-
 “ εῖν; τοὺς ἰκίτας μου ἐκ τοῦ νηοῦ κεραΐζεις; ” Ἀριστό-
 δικος δὲ οὐκ ἀπορήσασα πρὸς ταῦτα ἰπείη, “ ὦ ἡγε-
 “ αὐτὸς μὲν οὕτω τοῖσι ἰκίτησι βοηθείης· Κυμαῖους δὲ
 “ κελεύεις τὸν ἰκίτην ἐκδιδόναι; ” Τὸν δὲ αὖτις ἀμείψα-
 σθαι τοῖσδε· “ Ναὶ κελεύω, ἵνα γι ἀσιδέσασιντες, θῶσσαν
 “ ἀπόλῃσθαι· ὥς μὴ τολοιπὸν περὶ ἰκίτων ἐκδόσεις ἴλ-
 “ θῃσι ἐπὶ τὸ χρηστήριον.”

160. Ταῦτα ὡς ἀπινυχθίοντα ἤκουσαν οἱ Κυμαῖοι, οὐ
 βουλόμηναι οὔτε ἐκδόντες ἀπολίσθαι, οὔτε παρ’ ἐωυτοῖσι
 ἔχοντες πελοιορξίσθαι, ἐς Μυτιλήνην αὐτὸν ἐκπέμπουσι.
 οἱ δὲ Μυτιληναῖοι, ἐκπέμποντες τοῦ Μαζάριος ἀγγυλίας
 ἐκδιδόναι τὸν Παικτύην, παρισκευάζοντο ἐπὶ μισθῷ ὁσφδῇ.
 οὐ γὰρ ἔχω τοῦτό γι ἰπείη ἀτρεκέως· οὐ γὰρ ἰτιλιώθη.
 Κυμαῖοι γὰρ, ὡς ἴμαθον ταῦτα πρησόμενα ἐκ τῶν Μυτι-
 ληνῶν, πέμψαντες πλοῖον ἐς Λέσβον, ἐκπορίζουσι Παι-
 κτύην ἐς Χίον. ἰνδιῶται δὲ ἐξ ἱεροῦ Ἀθηναίης Πουλιούχου
 ἀποσπασθεῖς, ὑπὸ Χίων ἐξιδέσθαι· ἐξιδέσθαι δὲ οἱ Χῖοι ἐπὶ
 τῷ Ἀταρνί μισθῷ· τοῦ δὲ Ἀταρνίως τούτου ἴσθι χῶρες
 τῆς Μυσῆς, Λέσβου ἀγτίος. Παικτύην μὲν νυν παραδι-
 ξάμενοι οἱ Πέρσαι ἔχον ἐν φυλακῇ, θίλοντες Κύρῳ ἀπο-
 δέξαι. ἦν δὲ χρεῖνος οὗτος οὐκ ὀλίγος γινόμενος, ὅτι Χίων
 ῥύδις ἐκ τοῦ Ἀταρνίως τούτου οὔτε οὐλὰς κριθῶν πρέ-

χουσι ἰποιῖντο θιῶν οὐδὲν, οὔτε πῖματτα ἰπίσσιντο παρ-
 ποῦ τοῦ ἰθιῦτιν, ἀπείχιστό τι τῶν πάντων ἰρῶν τὰ
 πάντα ἐν τῇς χώρης ταύτης γινόμενα.

161. Χῖοι μὲν νυν Παπτύνν ἐξίδουσιν. Μαζάρης δὲ
 μετὰ ταῦτα ἰσπρατεύειτο ἐπὶ τοὺς συμπολιορμήσαντας
 Τάβκαλον. καὶ τοῦτο μὲν, Περηνίης ἐξηδραποδίστατο.
 τοῦτο δὲ, Μαιάνδρου πιδίον πᾶν ἐπιδραμι, λήην ποιεύμι-
 νος τῇ στρατῷ· Μαγνησίην δὲ ὠσαύτως. μετὰ δὲ ταῦτα,
 αὐτίκα νούσῃ τιλιυτῇ.

162. Ἀποθαίνοντες δὲ τούτου, Ἀρπαγος κατίβη διά-
 δοχος τῆς στρατηγίας, γίνοιο καὶ αὐτὸς ἰὼν Μῆδος, τὸν δὲ
 Μῆδων βασιλεὺς Ἀστυάγης ἀνέμψ τραπεζίῃ Ἰδαισι, ὃ τῷ
 Κύρῳ τὴν βασιλιήν συγκρατεργασάμενος. οὗτος ὠνὴρ
 τότε ὑπὸ Κύρου στρατηγὸς ἀποδιχθίς, ὡς ἀπίπιστο ἐς
 τὴν Ἰωνίην, αἶρει τὰς πόλεις χώμασι· ὅπως γὰρ τειχί-
 ριας ποιήσῃσι, τὸ ἰθιῦτιν χώματα χῶν πρὸς τὰ τεῖχια
 ἰπὲρθεσι. πρῶτῃ δὲ Φωκαίῃ Ἰωνίης ἐπιχείρησι.

163. Οἱ δὲ Φωκαῖες οὗτοι ναυτιλίῃσι μακρῇσι πρῶτοι
 Ἑλλήνων ἔχρησάντο· καὶ τότε τι Ἀδρίην καὶ τὴν Τυρση-
 νίην καὶ τὴν Ἰβηρίην καὶ τὸν Ταρτησσὸν οὐτοὶ εἰσι οἱ πα-
 ταδιζάντες. ἱκανσίλλοντο δὲ οὐ φρογγύλῃσι νησὶ, ἀλλὰ
 πινσηκοιτίροις. ἀπικόμενοι δὲ ἐς τὸν Ταρτησσὸν, πρὸς-
 φιλίς ἐγίνοντο τῇ βασιλεῖ τῶν Ταρτησσίων, τῇ οὖνομα
 μὲν ἦν Ἀργανθῶνιος· ἱτυράντισσι δὲ Ταρτησσοῦ ἐγδύ-
 κοντα ἔτια, ἰδίωσι δὲ πάντα εἰκοσι καὶ ἱκαντόν. τούτῳ δὲ
 τῇ ἀνδρὶ πρὸςφιλίς οἱ Φωκαῖες οὕτω δὴ τι ἐγίνοντο, ὡς
 τὰ μὲν πρῶτά σφιας ἐκλιπόντας Ἰωνίην, ἐκίλειν τῆς
 ἰωυτοῦ χώρης οἰκῆσαι ὅπου βούλονται· μετὰ δὲ, ὡς τοῦτο
 οὐκ ἔπειθε τὰς Φωκαίας, ὃ δὲ πυνδόμενος τὸν Μῆδων παρ'
 αὐτῶν ὡς αὔξειτο, ἰδίδου σφι χρήματα τεῖχος περιβαλί-
 σθαι τὴν πόλιν. ἰδίδου δὲ ἀφιδίως· καὶ γὰρ καὶ ἡ περιεί-

δος τοῦ τείχιος οὐκ ὀλίγοι στάδιοί εἰσι· τοῦτο δὲ πᾶν, λίθων μεγάλων καὶ εὖ συναρμοσμένων.

164. Τὸ μὲν δὴ τεῖχος τοῖσι Φωκαεῦσι τρόπῳ τοιῷδε ἐξισοιήθη. ὁ δὲ Ἀρπαγος ὡς ἐπήλασε τὴν στρατιήν, ἰσολόρηκε αὐτοὺς, πρὸς ἰσχύμινος ἴπια, ὥς οἱ καταχερᾶ, εἰ βούλονται Φωκαίης προμαχιῶνα ἵνα μῦνοι τοῦ τείχιος ἐρεῖψαι, καὶ εἴκημα ἐν κατιρῶσαι. οἱ δὲ Φωκαίης, περιηρικτούντες τῇ δουλᾶσύνῃ, ἔφασαν θύλειν βουλεύσασθαι ἡμέρην μίην, καὶ ἴπια ὑποκρίνισθαι. ἐν ᾧ δὲ βουλεύονται αὐτοὶ, ἀπαγαγὼν ἐκείνοι ἐκίλιον τὴν στρατιήν ἀπὸ τοῦ τείχιος. ὁ δ' Ἀρπαγος ἔφη εἶδέναι μὲν εὖ τὰ ἐκείνοι μίλλοις ποίειν, ὅμως δὲ σφι παρίναι βουλεύσασθαι. ἐν ᾧ ἂν ὁ Ἀρπαγος ἀπὸ τοῦ τείχιος ἀπήγαγε τὴν στρατιήν, οἱ Φωκαίης ἐν τούτῳ κατασπάσαντες τὰς πινθηκοετήρους, ἰσθίμινος τίνα καὶ γυναικας καὶ ἴπια πάντα, πρὸς δὲ καὶ τὰ ἀγάλματα τὰ ἐκ τῶν ἱρῶν, καὶ τὰ ἄλλα ἀναθήματα, χωρὶς ὅτι χαλκὸς ἢ λίθος ἢ γραφὴ ἦν, τὰ δὲ ἄλλα πάντα ἰσθίντες, καὶ αὐτοὶ ἰσθάντες, ἔπλιον ἐπὶ Χίου. τὴν δὲ Φωκαίην ἐρημοποιῶσαν ἀνδρῶν ἰσχον οἱ Πέρσαι.

165. Οἱ δὲ Φωκαίης, ἐπεὶ τί σφι Χίοι τὰς νήσους τὰς Οἰνούσας καλειμένης οὐκ ἰσούλοντο ἀνιομένοιςι πωλείῃ, διμαίνοντες μὴ αἱ μὲν ἐμπόριοι γίνωνται, ἡ δὲ αὐτίων νῆσος ἀποκληῖσθαι τούτου εἵνεκα, πρὸς ταῦτα οἱ Φωκαίης ἐβίβοντο ἐς Κύρην. ἐν γὰρ τῇ Κύρῃ εἴκοσι ἔτισι πρότερον τούτων ἐν Διοπροπίῳ ἀνιστήσαντο πόλιν, τῇ οὖνομα ἦν Ἀλαλίν. Ἀργανθώνιος δὲ σηνικαῦτα ἦδη τιτιλιστάκει. στυλλόμενοι δὲ ἐπὶ τὴν Κύρην, πρῶτα καταπλύσαντες ἐς τὴν Φωκαίην, κατιφόνισαν τῶν Περσίων τὴν φυλακὴν, ἢ ἰφρεύει παραδιξαμένη παρὰ Ἀρπάγου τὴν πόλιν. μετὰ δὲ, ὡς τοῦτό σφι ἐξέγαστα, ἰσκήσαντο ἰσχυρὰς πατά-

ρας τῇ ὑπολευπομένην ἰωῦτῶν τοῦ στόλου. πρὸς δὲ ταύτησι, καὶ μύθρον σιδήριον κατιπύοντασαν, καὶ θύσαναι μὲν πρὶν εἰς Φωκαίην ἤξειν, πρὶν ἢ τὸν μύθρον τοῦτοι ἀναφῆναι. στείλλομένων δὲ αὐτῶν ἐπὶ τῇ Κύρην, ὕπερ ἡμίσιαι τῶν ἀστῶν ἱλαθεὶ πόθος τι καὶ οἶκτος τῆς πόλεως καὶ τῶν ἡθίων τῆς χώρας· ψευδόρκοι δὲ γινόμενοι, ἀπίπλιοι ἐπίσω εἰς τὴν Φωκαίην. οἳ δὲ αὐτῶν τὸ ἔρκιοι ἰφύλασσαν, ἀεζήσις ἐκ τῶν Οἰουσεσίων ἔπλειον.

166. Ἐπὶ τι δὲ εἰς τὴν Κύρην ἀπίκοντο, οἷσιον κοινῇ μετὰ τῶν πρῶτοιον ἀπικομένων ἐπ' ἴτιον πίνετο, καὶ ἐρὼ ἰνδρύναντο. καὶ ἄγον γὰρ δὴ καὶ ἴφιρον τοὺς περιόισιαι ἀπαντας· στρατιύονται ὧν ἐπ' αὐτοὺς κοινῇ λόγῳ χρησάμενοι Τυρσηνοὶ καὶ Καρχηδόνιοι, ἡσοὶ ἐκείτοιον ἐξήκοντα· οἳ δὲ Φωκαίης πληρώσαντες καὶ αὐτοὶ τὰ πλοῖα, ἰόντα ἀριθμὸν ἐξήκοντα, ἀντίαζον εἰς τὸ Σαρδόνιον καλεῖσθαι πύλαγος. συμμίσγοντων δὲ τῇ ναυμαχίῃ, Καδμείῃ τις νίκη τοῖσι Φωκαεῦσι ἐγένετο. αἱ μὲν γὰρ τισσιρέαποντά σφισι νῆσι διαφθάρησαν· αἱ δὲ εἴκοσι αἱ περιόισιαι, ἦσαν ἔχρηστοι· ἀπιστρέφατο γὰρ τοὺς ἰμζόλους. καταπλώσαντες δὲ εἰς τὴν Ἀλαλίην, ἀνίλαζον τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας, καὶ τὴν ἄλλην κτῆσιν ὅσην οἰαί τι ἐγένετο αἱ νῆες σφί ἄγειν· καὶ ἴσμετα ἀφίντες τὴν Κύρην, ἔπλειον εἰς Ῥήγιον.

167. Τῶν δὲ διαφθαρισμένων νηῶν τοὺς ἄνδρας, οἳ τι Καρχηδόνιοι καὶ οἱ Τυρσηνοὶ ἱλαχόν τι αὐτίων πολλῶν πλεῖστος, καὶ τούτους ἐξαγαγόντες κατίλιυσαν. μετὰ δὲ Ἀγυλλαίοις πάντα τὰ παριόντα τὸν χώρον, ἐν τῇ οἱ Φωκαίης καταλιουσθῆντες ἐκίετο, ἐγένετο διάστροφα καὶ ἱμνηρε καὶ ἀπώπληκτα, ὁμοίως πρέβητα καὶ ὑποζύγια καὶ ἀνδρωποὶ. οἳ δὲ Ἀγυλλαῖοι εἰς Δελφούς ἴσαντες, βουλόμενοι ἀπίκασθαι τὴν ἀμπεράδα. ἡ δὲ Πυθίη σφίσις ἐπὶ

λιωσι παύειν, τὰ καὶ νῦν οἱ Ἀγυλλαῖοι ἴτι ἱππιτιλίους· καὶ γὰρ ἱναγίζουσί σφι μεγάλας, καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν καὶ ἱππικὸν ἱππιστᾶσι. καὶ οὗτοι μὲν τῶν Φωκαίων τοιοῦτον μέρος διαχρήσαντο· οἱ δὲ αὐτῶν ἐς τὸ Ῥήγιον καταρυγόντες, ἐνδιῦντιν ὀρμιώμενοι, ἐκτῆσαντο πόλιν γῆς τῆς Οἰωτρῆς ταύτην, ἥτις νῦν Ἐτίλη καλεῖται. ἔκτισαν δὲ ταύτην, πρὸς ἀνδρὲς Ποσειδωνιήτιω μαθόντες, ὡς τὸν Κύρην σφι ἡ Πυθίη ἔχρησι πτίσαι, ἥρην ἰόντα, ἀλλ' οὐ τὴν νῆσον. Φωκαῖες μὲν νυν περὶ τῆς ἐν Ἰωνίᾳ οὕτω ἴσχε.

168. Παραπλήσια δὲ τούτοις καὶ Τήϊοι ἱποῖησαν· ἱππῆς γάρ σφιν οὐκ ἔστι χάματι τὸ τιῆχος Ἀρπαγος, ἰσθάντες πάντες ἐς τὰ πλοῖα, οἷχοντο πλείοντες ἰπὶ τῆς Θρηϊκῆς, καὶ ἐνθαῦτα ἔκτισαν πόλιν Ἀβδηρα· τὴν πρότερος τούτων Κλαζομένιος Τιμήσιος πτίσας, οὐκ ἀπώνητο, ἀλλ' ὑπὸ Θρηϊκῶν ἐξιλαθίς, τιμὰς νῦν ἀπὸ Τητῶν τῶς ἐν Ἀβδήροις ὡς ἥρως ἔχει.

169. Οὗτοι μὲν νυν Ἰώνων μοῦνοι τὴν δουλοσύνην οὐκ ἀνεχόμενοι, ἐξέλιπον τὰς πατριδας· οἱ δ' ἄλλοι Ἴωνες, πλὴν Μιλησίων, διὰ μάχης μὲν ἀπικίατο Ἀρπάγῳ, κατὰπερ οἱ ἐκλιπόντες, καὶ ἄνδρες ἐγίνοντο ἀγαθοὶ, περὶ τῆς ἐν αὐτοῦ ἱκαστος μαχόμενοι· ἰσσωθίντες δὲ καὶ ἀλόντες, ἔμεινον κατὰ χώραν ἱκαστοί, καὶ τὰ ἱππιτασσόμενα ἱππείλινον. Μιλήσιοι δὲ, ὡς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, αὐτῶν Κύρῳ ἄρκειον ποιησάμενοι, ἡσυχίην ἔγον. οὕτω δὲ τὸ διούτιροι Ἰωνίᾳ ἰδιδούλωτο. ὡς δὲ τοὺς ἐν τῇ ἡπίρῳ Ἴωνες ἔχιστρώσαντο Ἀρπαγος, οἱ τὰς νήσους ἔχοντες Ἴωνες, καταρῥωδήσαντες ταῦτα, σφίλας αὐτοὺς ἴδουσι Κύρῳ.

170. Κικακωμένων δὲ Ἰώνων, καὶ συλλιγομένων οὐδὲν ἦσαν ἐς τὸ Πανιώνιον, πυνθάνομαι γνώμην Βίαντα ἄνδρα Περηνία ἀποδίδασθαι Ἴωσι χρησιμωτάτην, τῇ ἐἰς ἱππείδοντα, παρῦχι ἂν σφι εὐδαιμονίῃν Ἑλλήνων μέλιστα·

δε ἐκίλειται ποιῶν στόλῳ Ἰωνίας ἀεθύντας πλείων ἐς Σαρδῶν, καὶ ἱππῖτα πόλιν μίαν κτίζουσιν πάντων Ἰώνων. καὶ οὕτω ἀπαλλαχθύντας σφίας δουλοσύνης, ὑδαίμοσθουσιν, ἡσων τι ἀπασίων μεγίστην νομομένους, καὶ ἄρχοντας ἄλλων μένους· δι' οὗ ἐν τῇ Ἰωνίᾳ οὐκ ἔφη ἰσορᾶν ἰλιουθιρῆν ἔστι ἰσομένην. αὕτη μὲν Βίαντος τοῦ Περηνίος γνώμη ἐπὶ διαφοραμένοις Ἰωσι γινομένη. χρηστὴ δὲ καὶ περὶ ἡ διαφοραῖται Ἰωνίᾳ, Θάλειω ἀνδρὲς Μιλησίου ἰγίνετο, τὸ ἀνέκαθεν γίνεσθαι ἰόντες Φοίνικες· ὅς ἐκίλειται ἐν βουλευτήριον Ἰωνας ἐκτῆσθαι· τὸ δὲ εἶναι ἐν Τίφ· Τίμω γὰρ μέσον εἶναι Ἰωνίης. τὰς δὲ ἄλλας πόλεις οἰκισμένας, μηδὲν ἦσσαν νομίζεσθαι, κατὰ πᾶρ εἰ δῆμοι εἶναι. οὕτω μὲν δὴ σφί γνώμας τοιάσδε ἀπειδίξαντο.

171. Ἀρπαγος δὲ καταστρεψάμενος Ἰωνίᾳ, ἰποιίστα στρατηγὴν ἐπὶ Κᾶρας καὶ Καυτίους καὶ Λυκίους, ἅμα ἀγόμενος ἔξ Ἰωνας ἔξ Αἰολίας. εἰσὶ δὲ τούτων Κᾶρις μὲν ἀπὸ γαμῖνοι ἐς τὴν ἡπείρου ἐκ τῶν νήσων. τὸ γὰρ παλαιὸν ἰόντες Μίνω τι κατήκοι, ἔκ παλιόμενοι Λίλιγις, εἶχον τὰς νήσους, φέρον μὲν οὐδὲνα ὑποτιλόντες, ὅσον καὶ ἰγὼ δυνατός εἰμι μακρότατον ἐξικέσθαι ἀποῆ· οἱ δὲ, ὥπως Μίνως δίδωτο, ἔπληρουν οἱ τὰς νῆας. ἄτι δὲ Μίνω κατιστραμμένον γῆν πολλὴν, καὶ εὐτυχίοντες τῇ πολέμῳ, τὸ Καρικὸν ἦν ἴδιος λογιμώτατον τῶν ἰθιῶν ἀπάντων κατὰ τοῦτον ἅμα τὸν χρόνον μακρῶ μάλισα. καὶ σφί τριζὰ ἐξινερέματα ἰγίνετο, τοῖσι οἱ Ἕλληες ἐχρήσαντο. καὶ γὰρ ἐπὶ τὰ πρᾶτα λόφους ἐπιδίδεσθαι Κᾶρις εἰσι οἱ καταδίδξαντες, καὶ ἐπὶ τὰς ἀσπίδας τὰ σημήια ποιεῖσθαι· καὶ ὅχαια ἀσπίσι οὗτοί εἰσι· εἰ ποιεσάμενοι πρῶτοι· τίως δὲ ἄνιν ὀχάων ἰφόριοι τὰς ἀσπίδας πάντες οἵπερ ἰώθισαν ἀσπίσι χρῆσθαι, τιλαμῶσι στυσίνοισι οἰκηκίζοντες, περὶ τοῖσι αὐχίσι τε καὶ τοῖσι ἀριστεροῖσι ἅμωσι περικίμηναι.

μετὰ δὲ τοὺς Κᾶρας χρόνῳ ὕστερον πολλῶ Δωριεῖς τε καὶ Ἴωνες ἐξαίεστησαν ἐκ τῶν ἡσων· καὶ οὕτω ἐς τὴν ἡπυρον ἀπίκοντο. κατὰ μὲν δὴ Κᾶρας οὕτω Κρήτις λήγουσι γινέσθαι. οὐ μὲν τοι αὐτοὶ γι ὁμολογίουςι τούτοις· οἱ Κᾶρες· ἀλλὰ νομίζουσι αὐτοὶ ἰωυτοὺς εἶναι αὐτόχθονας ἡπυρώτας, καὶ τῇ οὐνόματι τῇ αὐτῇ αἰὶ διαχωριζόμενους τῇπυρ νῦν. ἀποδικνύουσι δὲ ἐν Μυλάσσοις Διὸς Καρίου ἐρὸν ἀρχαῖον, τοῦ Μυσοῖσι μὲν καὶ Λυδοῖσι μίτιστι, ὥς πασιγνήτοισι ἰούσι τοῖσι Καρσί. τὸν γὰρ Λυδὸν καὶ τὸν Μυσοὶν λίγουσι εἶναι Καρὸς ἀδελφίους. τούτοις μὲν δὴ μίτιστι· ὅσοι δὲ ἰόντες ἄλλου ἱθνος, ὁμόγλωσσοι τοῖσι Καρσί ἐγίνοντο, τούτοις δὲ οὐμίτα.

172. Οἱ δὲ Καύνιοι, αὐτόχθονες, δοκίμιν ἰμοί, εἰσί· αὐτοὶ μίντοι ἐκ Κρήτης φασὶ εἶναι. προσπιχωρήκασι δὲ γλῶσσαν μὲν πρὸς τὸ Καρικὸν ἱθνος, ἣ οἱ Κᾶρες πρὸς τὸ Καυνικόν· τοῦτο γὰρ οὐκ ἔχω ἀκριβῶς διακρίναι. ἰδομένοις δὲ χρίωνται πιχωρισμένοις πολλὸν τῶν τε ἄλλων ἀνθρώπων καὶ Κερῶν. τοῖσι γὰρ κάλλιστόν ἐστι κατ' ἡλικίην τε καὶ φιλότητα εἰλαδὸν συγγίνεσθαι ἐς πόσιν, καὶ ἀνδράσι καὶ γυναιξὶ καὶ παισί. ἰδρυθίντων δὲ σφι ἱρῶν ξυνικῶν, μιτίπιπτα ὥς σφι ἀπίδοξι, (ἱδοξὶ δὲ τοῖσι πατρίοις μοῦνον χρᾶσθαι Διοῖσι,) ἐνδύντες τὰ ἱπλά ἅπαντες Καύνιοι ἡβηδὸν, τύπτοντες δούρασι τὸν ἥρα, μίχρι οὖρων τῶν Καλυνδικῶν ἱποντο, καὶ ἱφισαν ἐκβάλλουσιν τοὺς ξυνικὺς Διούς. καὶ οὕτοι μὲν τρέποισι τοιοῦτοις χρίωνται.

173. Οἱ δὲ Λύκιοι ἐκ Κρήτης τῶρχαῖον γαγόνασι· τὴν γὰρ Κρήτην εἶχον τοπαλαιὸν πᾶσαν βάρβαροι· δινηχθίντων δὲ ἐν Κρήτῃ περὶ τῆς βασιλῆτης τῶν Εὐρώπης παιδων, Σαρπηδόος τε καὶ Μίνω, ὥς ἐπικράτησι τῇ στάσει Μίνως, ἐξήλασι αὐτόν τε Σαρπηδόον καὶ τοῦτ

στασιώτας αὐτοῦ· οἱ δὲ ἀπωσθέντες, ἀπίκοντο τῆς Ἀσίης
 ἰς γῆν τὴν Μιλυάδα. τὴν γὰρ νῦν Λύκιοι νόμοιται, αὕτη
 τοπαλαιὸν ἦν Μιλυάς. οἱ δὲ Μιλύαι, τότε Σόλυμοι ἱκα-
 λίσοντο. τίως μὲν δὴ αὐτίων Σαρπηδὼν ἤρχε· οἱ δὲ ἱκα-
 λίσοντο τόσπερ τι ἠνίκαντο εὐνομα, καὶ νῦν ἔτι καλίσονται
 ὑπὸ τῶν περιόικων οἱ Λύκιοι, Τερμίλαι. ὥς δὲ ἰξ' Ἀθηναίων
 Λύκος ὁ Παιδίοιος, ἱξιλαθὶς καὶ οὗτος ὑπὸ τοῦ ἀδελ-
 φιοῦ Αἰγίως, ἀπίκιτο ἰς τοὺς Τερμίλας παρὰ Σαρπηδό-
 να, οὕτω δὴ κατὰ τοῦ Λύκου τὴν ἱππωνυμίην Λύκιοι ἀνὰ
 χρόνον ἐκλήθησαν. νόμοισι δὲ, τὰ μὲν Κρητικοῖσι, τὰ δὲ
 Καριβοῖσι χρίωνται. ἔν δὲ τῷδε ἴδιον νοιμίκασι, ἔθδαμοῖσι
 ἄλλοισι συμφέρονται ἀνδρώων· καλίουσι ἀπὸ τῶν μητέ-
 ρων ἰαυτοῦς, καὶ οὐκ ἀπὸ τῶν πατέρων. εἰρομένου δὲ
 ἱτέρου τὸν πλησίον, τίς εἴη, καταλίξιι ἰαυτὸν μητρώδην,
 καὶ τῆς μητρὸς ἀνανιμίεται τὰς μητέρας. καὶ ἦν μὲν γε
 γυνὴ ἀσπὴ δούλῳ συνοικήσῃ, γυναιῖα τὰ τέκνα νοιόμισται·
 ἦν δὲ ἀνὴρ ἀσπὸς, καὶ ὁ πρῶτος αὐτίων, γυναιῖα ξιόνην ἢ
 παλλακὴν ἔχῃ, ἄτιμα τὰ τέκνα γίνονται.

174. Οἱ μὲν νυν Κᾶρις οὐδὲν λαμπρὸν ἔργον ἀποδιξά-
 μιναι, ἰδουλώθησαν ὑπὸ Ἀρσάγου· οὕτε αὐτοὶ οἱ Κᾶρις
 ἀποδιξάμιναι οὐδὲν, οὕτε ὅσοι Ἑλλήνων ταύτην τὴν χώραν
 οἰκίουσιν. οἰκίουσιν δὲ καὶ ἄλλοι, ἔ Λακεδαιμονίων ἄποιαι
 Κοῖδιοι, τῆς χώρας τῆς σφιτέρης τιστραμμένης ἰς πόντον,
 τὸ δὲ Τριόπιον καλίσταται. ἀργμίνης δὲ ἐν τῆς Χερσονήσου
 τῆς Βυζασσίνης, ἰούσης τι πάσης τῆς Κυδίας, πλὴν ὀλί-
 γης, περιέρρου· (τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς πρὸς βορρῇ ἄνιμον, ὁ
 Κιραμικὸς κόλπος ἀπείργω· τὰ δὲ πρὸς νότον, ἡ κατὰ
 Σύμην σι καὶ Ῥόδον θάλασσα) τὸ ὦν δὲ ὀλίγον τοῦτο,
 ἰὸν ὅσον τι ἐπὶ πίντι στάδια, ἄρυσσον οἱ Κυδίοι, ἐν ὅσῳ
 Ἀρπαγος τὴν Ἰωνίην πεπιστρέφειτο, βουλόμιναι νῆσον εὐλὴν
 χώραν ποιῆσαι. ἰντὸς δὲ πᾶσά σφι ἰγίνετο· τῇ γὰρ ἡ

Κνιδίη χώρας ἐς τὴν ἠπειρὸν τελευτᾷ, ταύτη δ' ἰσθμός ἐστι τὸν ἑρυσσόν. καὶ δὴ πολλῇ χειρὶ ἐργαζομένων τῶν Κνιδίων· μᾶλλον γάρ τι καὶ θειότερον ἰφαίνοντο τιτρώσκεισθαι οἱ ἐργαζόμενοι τοῦ εἰκότος τὰ τι ἄλλα τῷ σώματι, καὶ μάλιστα τὰ περὶ τοὺς ὀφθαλμούς, θραυομένης τῆς πίστεως· ἱππικοὶ ἐς Δελφοὺς θιοπόρους ἐπιρησομένους ἐπὶ ἀντίξουν. ἡ δὲ Πυθίη σφι, ὡς αὐτοὶ Κνιδίοι λέγουσι, χρᾶ ἐν τριμίτρῳ τόνῳ τάδε,

Ἴσθμὸν δὲ μὴ πυργοῦντι, μηδ' ὀρύσσει·

Ζιὺς γὰρ κ' Ἴθνηι νῆσον, εἴ κ' ἰβούλιτο.

Κνιδίοι μὲν, ταῦτα τῆς Πυθίης χρησάσης, τοῦ τι ὀρύγματός ἐπαύσαντο, ἔ' Ἀρπάγῃ ἐπίοντι σὺν τῇ στρατῷ ἀμαχητὶ σφίσις αὐτοὺς παρίδουσαν.

175. Ἦσαν δὲ Πηδασίαις εἰκουντις ὑπὲρ Ἀλικαρνασσοῦ μεσόγαιαν· τοῖσι ὅπως τι μίλλοι ἀνπιτεήδιον ἴσθσαι, αὐτοῖσι τι ἔ' τοῖσι περιείκοισι, ἡ ἱερὴν τῆς Ἀθηναίης πώγωνα μέγαν ἴσχυι. τρεῖς σφι τοῦτο ἐγίνετο. οὗτοι τῶν περὶ Καρίην ἀνδρῶν μούνοί τι ἀντίσχοι χρόνον Ἀρπάγῃ, ἔ' πρήγματα παρίσχοι πλείστα, ὅρος τειχίσαντες, τῇ ὑπομᾷ ἐς Λίδην.

176. Πηδασίαις μὲν νῦν χρόνῳ ἐξαιρίθησαν· Λύκιοι δὲ, ὡς ἐς τὸ Ξάνδιον πεδίον ἤλασι δ' Ἀρπαγὸς τὸν στρατὸν, ὑπεξιώντες, ἔ' μαχόμενοι ὀλίγοι πρὸς πολλὰς, ἀριτὰς ἀπιδίκουντο· ἰσσωθίντες δὲ, ἔ' κατελθόντες ἐς τὸ ἄστυ, συνήλισαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν τὰς τι γυναῖκας ἔ' τὰ τέκνα, ἔ' τὰ χρήματα ἔ' τὰς οἰκίας· ἔ' ἱππικὰ ὑπῆψαν τὴν ἀκρόπολιν πᾶσαν ταύτην καίεισθαι. ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἔ' συνομόσαντες ὅρκους δινούς, ὑπεξελθόντες ἀπίδαντο πάντες Ξάνδιοι μαχόμενοι. τῶν δὲ νῦν Λυκίων φαιμένων Ξανδίων εἶναι, οἱ πολλοὶ, πλὴν ὀγδῶνεντα ἰσθῶν, εἰσὶ ἰσθῶν· αἱ δὲ ὀγδῶνεντα ἰσθῶν αὐταὶ ἰσχυοὶ τηριπαῦται

ἰασημένους, ἃ ἔτι περιγίγνεται. τὴν μὲν δὲ πάντοι οὕτως ἴσχυι ὁ Ἄρπαγος. παραπλησίως δὲ ἃ τὴν Καύνιο ἴσχυι. καὶ γὰρ οἱ Καύνιοι τοὺς Λυκίους ἱμμήσαντο τὰ πλῆν.

177. ΤΑ μὲν νυν κάτω τῆς Ἀσίης Ἄρπαγος ἀνάστατα ἰποῖται· τὰ δὲ ἄνω αὐτῆς, αὐτὸς Κῦρος, πᾶν ἴσος καταστροφόμενος, ἃ οὐδὲν παρίσι. τὰ μὲν νυν ἀντίων πλῆν παρήσομιν· τὰ δὲ οἱ παρίσχυι πόσιον τι πλεῖστον, καὶ ἀξιοσηγυτότατά ἴσι, εὐότων ἱμμήσομαι. Κῦρος ἰστί τι τὰ πάντα τῆς ἠπείρου ὑποχείρια ἱποῖσάτο, Ἀσσυρίοισι ἰπιδίδοτο.

178. Τῆς δὲ Ἀσσυρίας ἴσσι τὰ μὲν νυν καὶ ἄλλα πολίσματα μεγάλα πολλὰ· τὸ δὲ ὀνομαστότατον καὶ ἰσχυρότατον, καὶ ἴνθα σφι, τῆς Νίνου ἀναστάτου γινόμενης, τὰ βασιλῆα κατεστῆκει, ἣν Βαβυλὼν, ἰούσα τοιαύτη δὴ τις πόλις· κίεται ἐν πεδίῳ μεγάλῳ, μέγαθος ἰούσα μέγατος ἱκαστοὶ ἵπποι καὶ ἱκατὸν σταδίων, ἰούσης τετραγώνου· οὗτοι στάδιοι τῆς περιόδου τῆς πόλιος γίνονται συνάπαντες ἐγδόμενοι καὶ τετραπόσιοι. τὸ μὲν νυν μέγαθος τοσοῦτόν ἴσσι τοῦ ἄστιος τοῦ Βαβυλωνίου. ἱκνέσμενος δὲ ὥς οὐδὲν ἄλλο πόλισμα πῶν ἡμῖς ἴδμεν. τάφρος μὲν περὶ τὰ μὲν βαθία τι καὶ ὑρῖα καὶ πλῆν ὕδατος περιδίω· μετὰ δὲ, τεῖχος περικύκλον μὲν περὶ τῶν. βασιλῆων ἴσσι τὸ ὑρῖος, ἔψος δὲ, διηκοσίῳ περὶ τῶν. ὁ δὲ βασιλῆος περὶ τοῦ μετρίου ἴσσι περὶ τῶν μέζων περὶ δακτύλοις.

179. Διὶ δὲ με περὶ εὐότοις ἱπιδρέσαι, ἵνα τι ἐν τῆς τάφρου ἢ γῆ ἀναισιμώδη, καὶ τὸ τεῖχος ὅστις τρέποι ἔργαστο. ἐρύσσοντες ἅμα τὴν τάφρον, ἱπλίνδονον τὴν γῆν ἐν τοῦ ἐρύγματος ἐκφισμένην· ἱκνέσμενοι δὲ πλίνδονος ἱκανὰς, ἔστησαν αὐτὰς ἐν καμίνοισι· μετὰ δὲ, τίλματι χριώμενοι ἀσφάλτῃ διεμῆ, καὶ διὰ τρέποντα δόμον

πλίνθιν ταρσὺς καλὰ μὲν διαστειβάζονται, ἴδιον πρῶτα μὲν τῆς τάφρου τὰ χεῖλια· διύτιρα δὲ, αὐτὸ τὸ τεῖχος τὸν αὐτὸν τρόπον. ἰσάνω δὲ τοῦ τεύχους παρὰ τὰ ἰσχυρὰ, οἰκήματα μινυόκωλα ἴδιον, τιτραμμένα ἐς ἄλληλα· τὸ μέσον δὲ τῶν οἰκημάτων ἱλιποι τοιθρίππῳ περιέλασιν. φύλαι δὲ ἰνιστᾶσι περίεξ τοῦ τεύχους ἑκατὸν, χάλκισαι πᾶσαι· καὶ σταθμοὶ τε καὶ ὑπέρθυρα ὡσαύτως. ἔστι δὲ ἄλλη πόλις ἐπὶ χούσῃ ἐκτὸς ἡμερίων ὁδὸν ἀπὸ Βαβυλῶνος· ἴς οὖνομα αὐτῇ. ἴνθα ἔστι ποταμὸς οὐ μίγας· ἴς καὶ τῷ ποταμῷ τὸ οὖνομα· ἐρβάλλει δὲ οὗτος ἐς τὸν Εὐφράτην ποταμὸν τὸν ῥεῖθρον. οὗτος ὢν ὁ ἴς ποταμὸς ἅμα τῷ ὕδατι θρόμβους ἀσφάλτου ἀναδιδῶ πολλούς· ἴνθιν ἢ ἀσφαλτος ἐς τὸ ἐν Βαβυλῶνι τεύχος ἰκομίσθῃ.

180. Ἐνι τεύχιστο μὲν ἴον ἢ Βαβυλὸν τρόπον τοιοῦτον. ἔστι δὲ δύο φάρσια τῆς πόλεως. τὸ γὰρ μέσον αὐτῆς ποταμὸς διέργει, τῷ οὖνομά ἐστι Εὐφράτης· ῥεῖ δὲ ἐξ Ἀρμενίων, ἴον μίγας, καὶ βαθύς, καὶ ταχύς· ἐξίη δὲ οὗτος ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν. τὸ ὢν δὲ τεύχος ἰσχυρότερον τοὺς ἀγνώστους ἐς τὸν ποταμὸν ἰλήλαται. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, αἱ ἰπικαμπαὶ παρὰ χεῖλος ἰσχυρότερον τοῦ ποταμοῦ, αἰμασιὴ πλίνθιν ἰσχυρὰν παρατίθει· τὸ δὲ ἄνδρ' αὐτὸ ἐὼν πολλὰς οἰκίας τριωρόφων τε καὶ τιτραρόφων, καταστίτμονται τὰς ὁδοὺς ἰθαίαις, τὰς τε ἄλλαις, καὶ τὰς ἰπικαμπαῖς τὰς ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἰχούσας. κατὰ δὲ ὢν ἰσχυρὴν ὁδὸν ἐν τῇ αἰμασιῇ τῇ παρὰ τὸν ποταμὸν πυλίδις ἰσχυρὰ, ὅσαι περ αἱ λαυραὶ, τοσαῦται ἐρριμμέναι. ἦσαν δὲ καὶ αὗται χάλκισαι, φέρουσαι καὶ αὐταὶ ἐς αὐτὸν τὸν ποταμὸν.

181. Τοῦτο μὲν δὲ τὸ τεύχος θώρηξ ἔστί. ἴτιρον δὲ ἴσθιν τεύχος περιθιῖ, ἢ πολλῷ τίφ ἀσθινέστερον τοῦ ἰσχυροῦ τεύχους, στινιότερον δέ. ἐν δὲ φάρσι ἰσχυρὴ τῆς πόλεως ἰσχυρὴ ἐν μίγῃ, ἐν τῷ μὲν, τὰ βασιλῆα, περιέλα

μεγάλῃ τε καὶ ἰσχυρῇ· ἐν δὲ τῇ ἱέρῃ, Διὸς Βήλου ἱερὸν χαλπόπολον, ἧς ἐς ἡμέτερον ἔστι ἵδν, δύο σταδίων πλάτη, ἵδν τετραγώνιον. ἐν μίση δὲ τοῦ ἱεροῦ πύργος σπειρὶς οἰκοδόμηται, σταδίου καὶ τὸ μῆκος καὶ τὸ εὖρος· καὶ ἐπὶ τούτῳ τῇ πύργῳ ἄλλος πύργος ἐπιτίθεται, καὶ ἱεροὶ μάλα ἐπὶ τούτῳ, μέχρις οὗ ἐκτὸς πύργων. ἀνάβασις δὲ ἐς αὐτοὺς ἔξωθεν κύμαλ' ἀπὸ πάντας τοὺς πύργους ἔχουσα πιπνοίηται. μισοῦντι δὲ καὶ τῆς ἀναβάσεως, ἔστι καταγωγὴ τε καὶ θῶκαι ἀμπαυστήριαι, ἐν ταῖσι κατίζοντες ἀμπαύονται οἱ ἀναβαίνοντες. ἐν δὲ τῇ τελειοταίῃ πύργῳ νῆς ἔπιπτοι μίγας· ἐν δὲ τῇ νηῇ κλίνη μεγάλῃ κείται εὐὶ ἰστρωμένη, καὶ οἱ τεράπιζα παρακίεσθαι χρυσίῃ. ἄγαλμα δὲ οὐκ ἔστι οὐδὲν αὐτάθι ἱερωμένον· οὐδὲ νόκτα οὐδὲς ἱεραλίζεσθαι ἀνθρώπων, ὅτι μὴ γυνὴ μούνη τῶν ἱεραλίων, τὴν δὲ ὁ Διὸς ἔλκεται ἐκ παλαιῶν, ὡς λείγουσι οἱ Χαλδαῖοι, ἰόντες ἱεῖς τούτου τοῦ Διῶ.

182. Φασὶ δὲ αὐτοὶ οὗτοι, ἡμεῖς μὲν οὐ πιστὰ λείγοντες, τὸν Διὸν αὐτὸν φοιτᾶν τε ἐς τὸν νῆον, καὶ ἀμπαύεσθαι ἐπὶ τῆς κλίνης, κατὰπτε ἐν Θήβῃσι τῇσι Αἰγυπτίῃσι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὡς λείγουσι οἱ Αἰγύπτιοι· καὶ γὰρ δὴ ἐκίῃθι κοιμᾶται ἐν τῇ τοῦ Διὸς τῇ Θεβαίῳ γυνή· ἀμφότεραι δὲ αὐταὶ λείγονται ἀνδρῶν οὐδαμῶν ἐς ὁμιλίην φοιτᾶν· καὶ κατὰπτε ἐν Πατάροις τῆς Λυκίης ἢ πρὸς μαντις τοῦ Διῶ, ἐπὶ αὐτὴν γίνεσθαι· οὐ γὰρ ὦν αἱεὶ ἔστι χρηστήριον αὐτάθι· ἐπὶ αὐτὴν δὲ γίνεσθαι, τότε ὦν συγκατακληῖται τὰς νόκτας ἴσω ἐν τῇ νηῇ.

183. Ἔστι δὲ τοῦ ἐν Βαβυλῶνι ἱεροῦ καὶ ἄλλος πύργος νῆος· ἱεὺς ἄγαλμα μίγα τοῦ Διὸς ἔστι κατήμιον χρύσειον, καὶ οἱ τεράπιζα μεγάλῃ παρακίεσθαι χρυσίῃ, καὶ τὸ βάθρον οἱ καὶ ὁ θρόνος χρυσεῖς ἔστι· καὶ ὡς ἔλεγον οἱ Χαλδαῖοι, ταλάαντων ἐκτακασίων χρυσεῖον πιπνοίηται ταῦ-

τα. Ἰζω δὲ τοῦ ἡοῦ, βαμὸς ἔστι χρύσιος. ἔστι δὲ καὶ ἄλλος βαμὸς μέγας, ὅπου θύεται τὰ τέλεια τῶν προβάτων· ἐπὶ γὰρ τοῦ χρυσοῦ βαμοῦ οὐκ ἔξιστι θύειν, ὅτι μὴ γαλαθηνὰ μούνα. ἐπὶ δὲ τοῦ μίζονος βαμοῦ καὶ καταγίζουσι λιβανωτοῦ χίλια τέλεινα ἔτιος ἑκάστου οἱ Καλδαῖοι, τέτι ἐπὶ αὐτὴν τὴν ὁρτὴν ἄγωσι τῷ θιῷ τούτῳ. ἦν δὲ ἐν τῷ τιμίνῳ τούτῳ ἔτι τὸν χρόνον ἐκίονον καὶ ἀνδριάς δυώδεκα πῆχυν, χρύσιος, στιρίος. ἰγὼ μὲν μιν οὐκ εἶδον· τὰ δὲ λίγεται ὑπὸ Καλδαίων, ταῦτα λίγω. τούτῳ τῷ ἀνδριάντι Δαριῖος μὲν ὁ Ὑστάσπριος ἐπιβυλεύσας, οὐκ ἐτόλμησε λαβεῖν· Ἐίρξης δὲ ὁ Δαριῖου ἱλαεῖ, καὶ τὸν ἱρία ἀπέκτεινε, ἀπαγορεύοντα μὴ κινεῖν τὸν ἀνδριάντα. τὸ μὲν δὲ ἱερὸν τῷτο οὕτω πεπόμεναι. ἔστι δὲ καὶ ἴδια ἀναθήματα πολλὰ.

184. Τῆς δὲ Βαβυλωνίως ταύτης πολλοὶ μὲν περὶ καὶ ἄλλοι ἐγένοντο βασιλεῖς, τῶν ἐν τοῖσι Ἀσσυρίοισι λόγοισι μνήμην ποιήσομαι, οἳ τὰ τεῖχιά τι ἐπεπόμεναι καὶ τὰ ἱερά· ἐν δὲ δὴ καὶ γυναῖκες δύο· ἡ μὲν πρότερον ἄρξασα, τῆς ὕστερον γυνῆς πέντε πρότερον γινομένη, τῇ οὐνομα ἦν Σιμίραμις. αὕτη μὲν ἀπιδίξατο χώματα ἀπὸ τοῦ πιδίου ἰόντα ἀξιοδίντα· πρότερον δὲ ἰώθις ὁ ποταμὸς ἀπὸ τοῦ πιδίου πᾶν πελαγίζειν.

185. Ἡ δὲ δὴ δεύτερον γινομένη ταύτης βασίλισσα, τῇ οὐνομα ἦν Νίτωκρις, (αὕτη δὲ συνεταυτέρη γινομένη τῆς πρότερον ἀρξάσης,) τοῦτο μὲν, μνημόσυνα ἱλπίετο τὰ ἰγὼ ἀπηγήσομαι· τοῦτο δὲ, τὴν Μήδων ὁρῶσα ἀρχὴν μεγάλην τι καὶ οὐκ ἀτρεμίζουσας, ἄλλα τι ἀραιρημένα ἄστια αὐτοῖσι, ἐν δὲ δὴ καὶ τὴν Νῆον, προειφυλάξατο ὅσα ἰδύνατο μάλιστα. πρῶτα μὲν τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, ῥίοντα πρότερον ἰδὺν, ὃς σφὶ διὰ τῆς πόλιος μίσης ῥίει, τοῦτον, ἄνωθι διώρυχας ὁρύξασα, οὕτω δὴ τι ἰσότης σπολὶν, ὥστε δὴ τρεῖς ἐς τῶν τινὰ κωμίων τῶν ἐν τῇ

Ἀσσυρίῃ ἀπικνίεται ῥίον. τῇ δὲ κόμη οὐραμέσται, ἐς τὴν ἀπικνίεται ὁ Εὐφράτης, Ἀρδέρικα. καὶ οὖν αἱ ἄν πορίζονται ἀπὸ τῆσδε τῆς θαλάσσης ἐς Βαβυλῶνα, καταπλύνουσιν ἐς τὸν Εὐφράτη ποταμὸν, τρεῖς τε ἐς τὴν αὐτὴν ταύτην κόμην παραγίνονται, καὶ ἐν τρισὶ ἡμέρησι. τοῦτο μὲν δὴ τοιοῦτο ποιεῖσι. χῶμα δὲ παρίχουσι παρ' ἑκάτερον τοῦ ποταμοῦ τὸ χυλὸς, ἄξιον θουῦματος, μίγαθος καὶ ὕψος ὅσον τί ἐστι. κατόπιεθαι δὲ πολλῶν Βαβυλῶνες ἄρυσσι ἱλυτρον λίμνην, ὀλίγον τι παρατινύουσα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ, βάθος μὲν ἐς τὸ ὕδωρ αἰὶ ἔρυσσεν, ὕψος δὲ τὸ περιμίτρου αὐτοῦ πειῦσα ἵπποσι τε καὶ τιτραποσίῳ σταδίων· τὸν δὲ ἔρυσσόμενοι χεῖν ἐκ τούτου τοῦ ἐρύγματος ἀναισίμω παρὰ τὰ χεῖλια τοῦ ποταμοῦ παραχίοντα. ἰστί τε δὲ οἱ ἄρυσται, λίθους ἀγαγομένη, κρηπίδα κύκλῳ περιὲς αὐτὴν ἤλασι. ἰποῖσι δὲ ἀμφοτέρω ταῦτα, τὸν τι ποταμὸν σκολιδόν, καὶ τὸ ἔκφυμα πᾶν, ἴλος· ὡς δ', ἐν ποταμοῖς βραδυτέρος εἴη, περιὲς καμπὰς πολλὰς ἀγνύμενος, καὶ οἱ πλόαι ἱῶσι σκολιδῶ ἐς τὴν Βαβυλῶνα· ἔκ τε τῶν πλόων ἐκδίπνηται περιόδος τῆς λίμνης μακρῆς. κατὰ τοῦτο δὲ ἐργάζετο τῆς χώρας τῇ αἰεὶ τε ἰσκολαί ἦσαν, καὶ τὰ σύντομα τῆς ἐν Μήδων ἰδοῦ, ἵνα μὴ ἱπποισγόμενοι οἱ Μῆδαι ἐκμαρδάταιν αὐτῆς τὰ πρῆγματα.

186. Ταῦτα μὲν δὲ ἐκ βάθους περιεβάλλετο· τοῖσι δὲ ἐκ αὐτῶν περιεθήκην ἰποῖστας. τῆς πόλεως ἰούσης δύο φασγίων, τοῦ δὲ ποταμοῦ μίσην ἔχοντες, ἐπὶ τῶν πρῶτων βασιλείων ὅπως τις ἰδίῳι ἐκ τοῦ ἱτέρου φάσγιοι ἐς τοῦτιρον διαβῆναι, χρεὴν πλοῖον διαβαίνειν. καὶ ἦν, ὡς ἐγὼ δοκίω, ἐχληρὸν τοῦτο· αὕτη δὲ καὶ τοῦτο πρῶτον. ἰστί τε γὰρ ἄρυσσι τὸ ἱλυτρον τῇ λίμνῃ, μνημέσονται εὐχὴ ἕλλα ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἔργου ἰλίπαιτο. ἰτάμνετο λίθους

περιμήκεις· ὥς δὲ οἱ ἦσαν οἱ λίθοι ἱτοιμοί, καὶ τὸ χω-
ρίον ὀρώρυκτο, ἐκτρέψασα τοῦ ποταμοῦ τὸ ρεῖθρον πᾶν
εἰς τὸ ἄρυσσι χωρίον· ἐν τῇ ἐπίμπλατο τοῦτο, ἐν τούτῳ
ἀποξηρασμένου τοῦ ἀρχαίου ρεῖθρου, τοῦτο μὲν, τὰ χεί-
λια τοῦ ποταμοῦ κατὰ τὴν πόλιν καὶ τὰς καταβάσεις,
τὰς ἐν τῶν πυλίδων εἰς τὸν ποταμὸν φερούσας, ἀνοικοδό-
μησι πλίνθοσι ὀπτῇσι, κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον τῇ τείχῃ·
τοῦτο δὲ, κατὰ μίσην καὶ μάλιστα τὴν πόλιν, τοῖσι λί-
θοις τοὺς ὠρύξατο, οἰκοδόμοι γίφουραν, δίδουσα τοὺς λί-
θους σιδήρῳ τι καὶ μολύβδῳ. ἐπιτείνουσιν δὲ ἐπ' αὐτῇ,
ἔκως μὲν ἡμίση γίνετο, ξύλα τιτράγωνια, ἐπ' αὐτὴν τὴν
διάβασιν ἱκιοῦντο τοὶ Βαβυλώνιοι· τὰς δὲ νύκτας τὰ ξύ-
λα ταῦτα ἀπαιρίσκον, τοῦδε εἴνεκα, ἵνα μὴ διαφαιτίνοντες
τὰς νύκτας κλίπτοιεν παρ' ἑλλήνων. ὥς δὲ τό, τι
δρυχθὲν λίμνη πλήρης ἰγιγόνει ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ, καὶ
τὰ περὶ τὴν γίφουραν ἐκπεόσμετο, τὸν Εὐφράτην ποτα-
μὸν εἰς τὰ ἀρχαῖα ρεῖθρα ἐκ τῆς λίμνης ἐξάγαγι· καὶ
οὕτω τὸ δρυχθὲν ἱλος γινόμενον, εἰς διόν ἰδόναι γιγνόναι,
καὶ τοῖσι πολιότησι γίφουρα ἦν κατισκυασμίνη.

187. Ἡ δ' αὐτὴ αὕτη βασιλία καὶ ἀπάτην τοιήδε
τινὰ ἐμηχαρήσατο· ὑπὲρ τῶν μάλιστα λιωφόρων πυλίων
τοῦ ἄστυος, τάφον ἰωῦτῇ κατισκυάσατο μετῴρων ἱππο-
λῆς αὐτίων τῶν πυλίων. ἐκέλευσε δὲ εἰς τὸν τάφον
γράμματα λίγοντα τάδε, ΤΩΝ ΤΙΣ ΕΜΕΤ' ΤΣΕΤΕΡΟΝ
ΓΙΝΟΜΕΝΩΝ ΒΑΒΥΛΩΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΝ, ΗΝ ΣΠΑ-
ΝΙΣΗ ΚΡΗΜΑΤΩΝ, ΑΝΟΙΞΑΣ ΤΟΝ ΤΑΦΟΝ, ΛΑΒΕ-
ΤΩ ὍΚΟΣΑ ΒΟΤΛΕΤΑΙ ΚΡΗΜΑΤΑ. ΜΗ ΜΕΝΤΟΙ
ΓΕ ΜΗ ΣΠΑΝΙΣΑΣ ΓΕ, ΑΛΛΩΣ ΑΝΟΙΞΗ. ΟΤ ΓΑΡ
ΑΜΕΙΝΟΝ. οὗτος δὲ τάφος ἦν ἀκίνητος, μέχρι οὗ εἰς Δα-
ρεῖον περιῆλθε ἡ βασιληΐη. Δαρεῖος δὲ καὶ διόνι ἰδόναι
εἶναι τῇσι πύλῃσι ταύτης μηδὲν χρεῖσθαι, καὶ χρημᾶ-

των ἱππικισμῶν, μὴ εὖ λαβεῖν αὐτά. τῆς δὲ πύλῃς ἐπύρρει οὐδὲν ἔχοντο, τοῦδε εἶναι, ὅτι ἐπὶ πικρᾷ οἷ ἰγίνετο ὁ νεκρὸς διεξιλαύνοντι. ἀνοίξας δὲ τὸν τάφον, εὗρε χεῖματα μὲν ἐν τῷ νεκρῷ δι' ἧς γράμματα λίγοντα τάδε, Εἰ μὴ Ἀπῆλυστος τε Εὐς Χρημάτων καὶ Αἰσχροκερδῆς, οὐκ ἂν νεκρῶν θῆκας ἀνεῷγεσ. αὕτη μὲν οὖν ἡ βασιλεια, τοιαύτη τις λίσσεται γινέσθαι.

188. Ὁ δὲ δὴ Κῦρος ἐπὶ ταύτης τῆς γυναικὸς ἐν παιδὶ ἰσχυραίνεται, ἔχοντά τι τοῦ πατρὸς τοῦ ἰαυτοῦ τοῦτομα λαβυράτου καὶ τὴν Ἀσσυρίαν ἀρχήν. στρατεύεται δὲ δὴ βασιλεὺς ὁ μέγας καὶ σιτίσιν εὖ ἰσχυασμένους ἐξ οἴκου, καὶ προβάτῳ καὶ δὴ καὶ ὕδαρ ἀπὸ τοῦ Χοάσπιν ποταμοῦ ἅμα ἄγεται τοῦ παρὰ Σούσα ῥίοντος, τοῦ μόνου πίνει βασιλεὺς, καὶ ἄλλου οὐδενὸς ποταμοῦ. τούτου δὲ τοῦ Χοάσπιν τοῦ ὕδατος ἀπιψήμινου πολλὰ κάρτα ἄμαξαι τετρακέκλοι ἡμίονοι κομίζουσαι ἐν ἀργυρίῳ ἀγγείοις ἵπνται οἱ, ὅσοι ἂν ἱλαύνῃ ἱκαστοτε.

189. Ἐπὶ τι δὲ ὁ Κῦρος πορευόμενος ἐπὶ τὴν βαβυλῶνα ἰγίνετο ἐπὶ Τύνῃ ποταμῷ, τοῦ αἰ μὲν πηγῇ ἐν Ματινηῶσι οὖροι, ῥίον δὲ διὰ Δαρδανίῳ, ἐκδιδόν δὲ ἐς Ἰστρον ποταμὸν Τίγριν, ὁ δὲ παρὰ Ὠπιν πόλιν ῥίον ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν ἐκδιδόν· τοῦτον δὲ τὸν Τύνῃ ποταμὸν ὡς διαβέβαιον ἱππεῖον ὁ Κῦρος, ἶόντα ἡνελ πικρῶν, ἐνθαυτὰ οἱ τῶν τις ἱρῶν ἴσων τῶν λιυκῶν ὑπὸ ὕβριος ἰσθῆς ἐς τὸν ποταμὸν, διαβαίνειν ἱππεῖον. ὁ δὲ μιν συμβήσας, ὑποβρύχιον οἰχώκει φέρον. κάρτα τι δὲ ἰχθυαὶ τῷ ποταμῷ ὁ Κῦρος τούτῳ ὕβριον, καὶ οἱ ἰσηπιίλῃς, οὕτω δὲ μιν ἀσθινία ποιήσιν, ὥστε τοῦ λιποῦ καὶ γυναικὸς μιν ὑπὸ τῆς, τὸ γόνυ οὐ βριχούσας, διαβήσιν. μετὰ δὲ τὴν ἀπειλήν, μετὰ τὴν ἐπὶ βαβυλῶνα

στράτιυσιν, διαίρει τὴν στρατιὴν δίχῃ. διπλὸν δὲ, πατέ-
 τυνι σχοινοτινίας ὑποδίξας διώρυχας ἐγδύκοντα καὶ
 ἱκατὸν, παρ' ἑκάτερον τὸ χυλὸς τοῦ Γύνδου τετραμμέ-
 νας πᾶντα τρόποι. διατάξας δὲ τὸν στρατὸν, ἐρύσσου ἱπέ-
 λινι. οἷα δὲ ἐμίλου πολλοῦ ἐργαζομένου, ἦντο μὲν τὰ
 ἔργον, ὅμως μίντοι τὴν θριλίην πᾶσαι αὐτοῦ ταύτῃ διέ-
 τριψαν ἐργαζόμενοι.

190. Ὡς δὲ τὸν Γύνδον ποταμὸν ἰτίσαντο Κῦρος, ἐς
 τρηπασίας καὶ ἐξήκοντά μιν διώρυχας διαλαβὼν, καὶ τὸ
 διῦτρεον ἕαρ ὑπέλαμπε, οὕτω δὲ ἤλαυνι ἐπὶ τὴν Βαβυλῶ-
 να. οἱ δὲ Βαβυλώνιοι ἰσχυρατιστάμιοι, ἴμιον αὐτόν.
 ἱππὶ δὲ ἰγίνιτο ἱλαύνων ἀγχοῦ τῆς πόλιος, συνίβαλόν τε
 οἱ Βαβυλώνιοι, καὶ ἰσσωθίντες τῇ μάχῃ, κατυλήθησαν
 ἐς τὸ ἄστυ. οἷα δὲ ἐξιπισταάμιοι ἴτι πρότερον τὸν Κῦρον
 οὐκ ἀτρίμιζοντα, ἀλλ' ὀρίοντες αὐτόν παντὶ ἴδναι ὁμοίως
 -ἱπχιρίοντα, προισάξαντο σιτία ἰτίων κάρτα πολλῶν.
 ἰνθαῦτα οὗτοι μὲν λόγον εἶχον τῆς πολιορκίης οὐδίνῃ.
 Κῦρος δὲ ἀπορήσει ἰνίχιτο, ἄτι χρόνου τε ἰγγινομένου
 συχινῷ, ἀνωτίρῳ δὲ ὕδρι τῶν περηγμάτων προσηπτομένων.

191. Εἴτι δὲ ἄν ἄλλος οἱ ἀπορίοντι ὑπιθήκατο, εἴ τι
 καὶ αὐτὸς ἴμαθι τὸ πωητίον οἱ ἦν, ἱποίει δὲ τιόνδε· τά-
 ξας τὴν στρατιὴν ἄπασαν ἐξ ἱμβολῆς τοῦ ποταμοῦ, τῇ ἐς
 τὴν πόλιν ἰσβάλλει, καὶ ὅπισθε αὐτὶς τῆς πόλιος τάξας
 ἰτίρους, τῇ ἰξίμῃ ἐκ τῆς πόλιος ὁ ποταμὸς, προῖται τῇ
 στρατῷ, ὅταν διαλατὸν τὸ ρέειδρον ἴδωνται γινόμενον,
 ἱοίμαι ταύτῃ ἐς τὴν πόλιν. οὕτω τι δὲ τάξας, καὶ κατὰ
 ταῦτα παραινίσας, ἀπήλαυνι αὐτὰς εὐν τῇ ἀχρητῇ τοῦ
 στρατοῦ. ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ τὴν λίμνην, τάπειρ ἡ τῶν Βα-
 βυλωνίων βασιλεία ἱποίει κατὰ τι τὸν ποταμὸν καὶ
 κατὰ τὴν λίμνην, ἱποίει καὶ ὁ Κῦρος ἴτιρα τοιαῦτα. τὴν
 γὰρ ποταμὸν διώρυχι ἰσαγαγὼν ἐς τὴν λίμνην ἱούσαν

ἔλας, τὸ ἀρχαῖον βίβρου διαβατὸν εἶναι ἰσχύσει, ὑπονοή-
σαντες τοῦ ποταμοῦ. γινώσκουσι δὲ τούτου τοιοῦτου, οἱ
Πέρσαι οἷατις ἱτατάχατο ἐπ' αὐτῇ τούτῃ κατὰ τὸ βίβ-
ρου τῷ Εὐφρέτιν ποταμῷ, ὑπονοουμένων ἀνδρὶ ὡς ἐς
μίσει μὴρὸν μάλιστά κη, κατὰ τοῦτο ἰσχύσαν ἐς τὴν Βα-
βυλῶνα. εἰ μὴν νυν προσιπύθοντο ἢ ἱμαδὸν οἱ Βαβυλώνιοι
σὲν ἐν τοῦ Κύρου ποιούμενον, οὐκ ἂν περιμύδοντες τοὺς Πέρ-
σαις Ἰσλθῶν ἐς τὴν πόλιν, διίφθιραν κάπισσα. κατα-
πλήσαντες γὰρ ἂν πάσας τὰς ἐς τὸν ποταμὸν πυλῖδας
ἰχθύσας, καὶ αὐτὰ ἐπὶ τὰς αἵμασις ἀνακάντες τὰς
παρὰ τὰ χιίλια τοῦ ποταμοῦ ἰληλαμίνας, ἔλαβον ἂν
σφιας ὡς ἐν κύρτῃ. νῦν δὲ ἐξ ἀπροσδοκήτου σφι παρέστη-
σαν οἱ Πέρσαι. ὑπὸ δὲ μεγάλῃς τῆς πόλεως, ὡς λίγεται
ὑπὸ τῶν ταύτῃ οἰκημίων, τῶν περὶ τὰ ἴσχατα τῆς πό-
λεως ἰαλωπόται, τὴς τὸ μίσει οἰκίσοντες τῶν Βαβυλωνίων,
οὐ μαιθάνειν ἰαλωπόταις, ἀλλὰ (τυχὴν γὰρ σφι ἰῶσαν
ἔρτην) χερρῖναι τι τοῦτοι τὴν χερίον, καὶ ἐν ἐπαθείῃσι
εἶναι, ἐς ὃ δὴ καὶ τὸ κάρτεν ἰπύθοντο. καὶ Βαβυλὼν μὲν
οὕτω τότε πρῶτον ἀρρίνητο.

192. Τὴν δὲ δύναμιν τῶν Βαβυλωνίων πολλοῖσι μὲν καὶ
ἄλλοις δηλώσω ὅση τίς ἴσται, ἐν δὲ δὴ καὶ τῷδε· βασιλεὺς
τῇ μεγάλῃ ἐς τροφὴν αὐτοῦ τι καὶ τῆς στρατιῆς διακρί-
νηται, πᾶριξ τοῦ φόρου, γῆ πᾶσα ὅσης ἄρχαι· δυώδεκα
ἂν μηνῶν ἰόντων ἐς τὸν ἱνιαυτὸν, τοὺς τίσειςτας μῆνας τρέ-
φει μιν ἡ Βαβυλωνίη χώρα· τοὺς δὲ ἐκτὼ τῶν μηνῶν, ἡ
λοιπὴ πᾶσα Ἀσίῃ. οὕτω τριτημοσίῃ χώρῃ τῇ δυνάμει
τῆς ἄλλης Ἀσίας, καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς χώρας ταύτης, τὴν οἱ
Πέρσαι Σατραπηίην καλοῦσι, ἴσται ἀπασίων τῶν ἀρχίων
πολλόν τι πρατίσση· ὅπου Τριταγισαίχημ τῇ Ἀρταβάζου
ἐκ βασιλείας ἔχουσι τὸν νόμον τοῦτον, ἀργυρίου μὲν πρὸς
σῆνι ἐκάστης ἡμέρης ἀρτάβημιστή· ἡ δὲ ἀρτάβη, μίτρα.

ἰδὼν Περσικὸν, χωρὶς μιδίμνου Ἀττικῆς πλεῖον χοίνεξ τρισὶ Ἀττικῇσι. ἴπποι δὲ οἱ αὐτοῦ ἦσαν ἰδίῃ, πᾶριξ τῶν πολεμιστῶν, οἱ μὲν ἀναβαίνοντες πᾶς θηλίας, ὀκτακίσιοι· αἱ δὲ βαινόμεναι, ἑξακισχίλιαι καὶ μύριαι. ἀνίσταναι γὰρ ἕκαστος τῶν ἑσείων τούτων ἵπποις ἴππους. πυλῶν δὲ ἰνδικῶν τοσοῦτον δὴ τι πλεῖον ἐτρίφεται, ὥστε τίσσεις τῶν ἐν τῇ πεδίῳ κῶμαι μιγάλαι, τῶν ἄλλων ἰοῦσαι ἀτλίαι, τοῖσι κυσὶ προσετιτάχατο σιτία παρίχιν. τοιαῦτα μὲν τῇ ἄρχονται τῆς Βαβυλωνίως ὑπῆρχι ἰόντα.

193. Ἡ δὲ γῆ τῶν Ἀσσυρίων ὕψεται μὲν ὀλίγη, καὶ τὸ ἐκτρίφον τὴν ρίζαν τοῦ σίτου, ἴσθι τοῦτο. ἀρδόμενοι μὲνται ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀδρύνονται τι τὸ λήϊον, καὶ παραγίνονται ἐς ἴσθις, οὐ κατὰ πρὶν ἐν Αἰγυπτῷ, αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ ἀναβαίνοντες ἐς πᾶς ἀρούρας, ἀλλὰ χερσὶ τι καὶ κηλωνήτοις ἀρδόμενοι. ἡ γὰρ Βαβυλωνίη χώρα πᾶσα, κατὰ πρὶν ἡ Αἰγυπτῆ, κατατίτμησηται ἐς διώρυχας· καὶ ἡ μεγίστη τῶν διωρύχων ἴσθι ἐν πρὶν περὶ τὸν ἑλῖον τετραμμένη τὸν χιμμεριόν. ἴσθι δὲ ἐς ἄλλον ποταμὸν ἐκ τῇ Εὐφρατίῳ, ἐς τὸν Τίγριν, παρ' οὗ Νῖνος πόλιν οἶκτο. ἴσθι δὲ χωρίων αὕτη ἀπασίων μαχερῶ ἀρίστη τῶν ἡμῶν Ἰόμιν, Δήμητρος καρπὸν ἐκφίρειν. τὰ γὰρ δὴ ἄλλα δένδρια, οὗτοι περᾶται ἀρχὴν φέριν, οὔτε συκίην, οὔτε ἄμπιλον, οὔτε ἱλαίην. τὸν δὲ τῆς Δήμητρος καρπὸν ὡς ἀγαθὴ ἐκφίρειν ἴσθι, ὥστε ἐπὶ διηπόσια μὲν τοπαράπαν ἀποδίδου· ἱππῶν δὲ ἄριστα αὕτη ἰωυτῆς ἰνίκη, ἐπὶ τριηπόσια ἐκφίρει. τὰ δὲ φύλλα αὐτόθι τῶν τι πυρῶν καὶ τῶν κριθῶν τὸ πλεόντος γίνεται τίσσιζων ἐπιτίως δακτύλων. ἐκ δὲ κίγχευ καὶ σισάμου ἴσον τι δένδρον μέγαθος γίνεται, ἑξισιστάμιος, μνήμην οὐ ποιήσομαι· εὖ εἰδὼς ὅτι τοῖσι μὴ ἀπὸ γμίνουσι ἐς τὴν Βαβυλωνίην χώραν, καὶ τὰ ἐρημίαις καρπῶν ἰχόμενα ἐς ἀπιστίην πολλὰν ἀπῆκται.

χρίνεται δι' οὐδὲν ἱλαίῳ, ἀλλ' ἐκ τῶν σησάμων ποιῶντες. εἰς δέ σφι φοίνικες πιφυκότες ἀπὸ πᾶν τὸ πιδίον· οἱ πλιῦντες αὐτίκων καρποφόροι, ἐκ τῶν καὶ σιτία καὶ οἶνον καὶ μέλι ποιῶνται. τοὺς συκίων τρόπον θιραπύουσιν, τὰ τε ἄλλα, καὶ φοινίκων τοὺς ἔρσινας Ἕλληνες καλίουσι, τούτων τὸν καρπὸν περιδίδουσι τῇσι βαλαινιφόροις τῶν φοινίκων, ἵνα πιπαίνῃ τί σφι ὁ ψῆν τὴν βάλανον ἐσθύνων, καὶ μὴ ἀπορρίῃ ὁ καρπὸς ὁ τοῦ φοίνικος. ψῆνας γὰρ δὴ φορέουσι ἐν τῷ καρπῷ οἱ ἔρσινες, κατὰσπερ δὴ οἱ ὄλυνθοι.

194. Τὸ δὲ ἀπάντων θάῤῥμα μίγιστόν μοι ἔστι τῶν ταύτη, μετὰ γὰρ τὴν πόλιν αὐτὴν, ἔρχομαι φράσων. τὰ πλοῖα αὐτοῖσι ἔστι τὰ κατὰ τὸν ποταμὸν πορευόμενα ἐς τὴν Βαβυλῶνα ἰόντα πυκλωτερία, πάντα σκύτια. ἰππῶν γὰρ ἐν τοῖσι Ἀρμενίοις τοῖσι κατ' ὑπερθεῖ Ἀσσυρίων οἰκημένοις νομίας ἰτίνες ταμέμιοι ποιήσονται, περιτινύουσι τούτοις διφθίρας στιγαστρίδας ἔξωθιν, ἰδάφριες τρόπον, ὅτι πρέμνην ἀποκρίνοιντες, οὔτε πρέμνη συνάγοιτες, ἀλλ' ἀσπίδας τρόπον πυκλωτερία ποιήσαντες. καὶ καλάμης πλῆσαντες πᾶν τὸ πλοῖον ταῦτο, ἀπὸσι κατὰ τὸν ποταμὸν φέρεσθαι, φορτῶν πλῆσαντες· μάλιστα δὲ βίκους φοινικηίου κατὰγουσι οἶνου πλείους. ἰθύεται δὲ ὑπὸ τοῦ δύο πλῆκτρων, καὶ δύο ἀγδρῶν ἐρδῶν ἰστυώντων. καὶ ὁ μὲν ἔσω ἔλπει τὸ πλῆκτρον, ὁ δὲ ἔξω ὠθίει. ποίεται δὲ καὶ πάρτα μεγάλα ταῦτα τὰ σλοῖα, καὶ ἰλάσσω· τὰ δὲ μίγιστα αὐτίκων καὶ πινταπισχιλίων ταλάντων γόμεν ἔχει. ἐν ἑκάστῳ δὲ πλοίῳ ὄντες ζωὴς ἵκνται, ἐν δὲ ταῖσι μίξοσι πλιῦντες. ἰππῶν ὧν ἀπικνύονται πλείοντες ἐς τὴν Βαβυλῶνα, καὶ διαδίδονται τὸν φόρτον, νομίας μὲν τοῦ πλοίου καὶ τὴν καλάμην πᾶσαν ἀπικέρυξαν· τὰς δὲ διφθίρας πρισάξαντες ἐπὶ τῷ ὄντι, ἀπικλύουσι ἐς τοὺς Ἀρμενίους. ἀπὸ

τοὺς ποταμὸν γὰρ δὴ οὐκ οἶά τί ἐστι πλείων οὐδὲν τρέψῃ,
ὕπὸ τάχους τοῦ ποταμοῦ. διὰ γὰρ ταῦτα καὶ οὐκ ἐκ ξύλων
ποιῦνται τὰ πλοῖα, ἀλλ' ἐκ διφθερίων. ἱππῶν δὲ τοὺς
ὄνους ἱλαύνοντες ἀπείκονται ὀπίσω ἐς τοὺς Ἀρμενίους,
ἀλλὰ τρέψῃ τῇ αὐτῇ ποιῦνται πλοῖα. τὰ μὲν δὴ πλοῖα
αὐτοῖσι ἐστὶ τοιαῦτα.

195. Ἐσθῆτι δὲ τοιῇδε χρεῖνται, κισῶνι ποθητικῇ
λίπῃ· καὶ ἐπὶ τοῦτον ἄλλον ἱρινίον κισῶνα ἱπινδύνει, ὃ
χλανθίδιος λιονκὸν περιβαλλόμεναι, ὑποδήματα ἔχουσι
ἱπικώρια, παραπλήσια τῇσι Βοιωτίῃσι ἱμβάσι. κομῶντες
δὲ τὰς κεφαλὰς, μίτρησι ἀναδίδονται, μιμουρισμῖναι πᾶν τὸ
σῶμα. σφρηγίδα δ' ἱπαστος ἔχει, καὶ σκῆπτρον χειρο-
ποίητον· ἐκ' ἱκάστη δὲ σκῆπτρῳ ἵππῃσι πωσσημίνοι ἢ
μῆλον, ἢ ῥόδον, ἢ κρίνον, ἢ αἰτὸς, ἢ ἄλλο τι. αἱ οὖν γὰρ
ἱπισήμου οὐ σφι νόμος ἐστὶ ἔχειν σκῆπτρον. αὕτη μὲν δὲ
σφι ἄρτισις περὶ τὸ σῶμά ἐστι.

196. Νόμοι δὲ αὐτοῖσι ὧδε κατιστάσθαι· ὁ μὲν σοφώ-
τατος ὅδε, κατὰ γνώμην τὴν ἡμιστήρην, τῇ καὶ Ἰλλυριῶν
Ἔνιπτος πυνθάσκει χρῆσθαι· κατὰ κώμας ἱκάστας
ἅπαξ τοῦ ἱππῆος ἱκάστου ἱποιίτο τάδε· ὥς ἂν αἱ παρθε-
ναι γυνόιατο γάμων ὥρμαι, ταύτας ὅπως συναγάγοιεν πᾶ-
σας, ἐς ἓν χωρίον ἐσάγισκειν ἁλίας· πύριξ δὲ αὐτὰς ἵστατο
ὁμιλος ἀνδρῶν· ἀνιστὰς δὲ κατὰ μίην ἱκάστην κήρυξ πω-
λείσκει, πρῶτα μὲν τὴν εὐειδιστάτην ἐκ πασῶν· μετὰ δὲ,
ὅπως αὐτὴ εὐρεῖται πολλὸν χρυσίον κρηδεῖν, ἄλλην ἀνι-
κήρυσσε, ἢ μετ' ἐκείνην ἴσκει εὐειδιστάτη. ἐπωλείετο δὲ
ἐπὶ συνοικήσει. ὅσοι μὲν δὲ ἴσκει εὐδαίμονες τῶν Βαθυλω-
νίων ἐπίγαμοι, ὑπερβάλλοντες ἀλλήλους ἐξωνόετο τὰς καλ-
λιστινύσας· ἴσκει δὲ τοῦ δήμου ἴσκει ἐπίγαμοι, οὗτοι δὲ
ἴδιοι μὲν οὐδὲν ἴδιοντο χρηστοῦ, οἱ δ' ἂν χρήματά τι καὶ
αἰσχίνας παρθέτους ἐλάμβανον. ὥς γὰρ δὴ διεξίλθαι ὁ

πέρυξ πωλίων τὰς ἐνιδιστάταις τῶν παρθέλων, αἰσθη-
 ᾷ τὴν ἀμορφιστάτην, ἢ εἴ τις αὐτῶν ἱμαῖρος ᾗ, καὶ
 ταύτην ἀπικέρυσει, ὅστις θίλοι ἰλάχιστον χρυσίον λαβὼν,
 συναιεῖν αὐτῇ· ἰς δ' εἴ τῃ τὸ ἰλάχιστον ὑπισταμένην περ-
 ῖαιτο. τὸ δὲ ἂν χρυσίον ἰγίνετο ἀπὸ τῶν ἐνιδίων παρ-
 θίων. καὶ οὕτω αἱ εὐμορφοὶ τὰς ἀμόρφους καὶ ἱμαῖρους
 ἐξιδίδουσι. ἰαδοῦναι δὲ τὴν ἐνυτοῦ θυγατέρα ὅτι βούλοι-
 το ἱκαστος, οὐκ ἔξῃ, οὐδὲ ἔστιν ἰγγυητεῖν ἀπαγαγίεσθαι
 τὴν παρθένον περιέμεινον, ἀλλ' ἰγγυητὰς χρῆν καταστή-
 σαιτα, ἢ μὴν συναικῆσαι αὐτῇ, οὕτω ἀπάγιεσθαι· εἰ δὲ μὴ
 συμφερέαιτο, ἀποφέρειν τὸ χρυσίον ἔπαιτο νόμος. ἔξῃ δὲ
 καὶ ἐξ ἄλλης ἐλθόντα κόμης τὸν βουλόμενον ἀνίσταται· ὁ
 μὲν οὖν πάλλιστος νόμος, οὗτός σφι ἦν οὐ μέντοι οὖν γε
 διετίλειπε ἰών. ἄλλο δὲ τι ἐξυρέκασαι νομοστὴν γινέσθαι,
 ἵνα μὴ ἀδικοῦν αὐτὰς, μᾶθ' ἰς ἰτίρην πώλιν ἄγυνται. ἐπεὶ
 τι γὰρ ἀλόντις ἐπακώθησαν καὶ οἰκοφθορήθησαν, πᾶς
 τις τοῦ δήμου, βίου σπανίζων, καταπαρνούει τὰ θάλασ-
 σία.

197. Διότι τοὶ δὲ σοφίῃ οὐδὲ ἄλλος σφι νόμος καταστή-
 πει· τοὺς πᾶμειντας ἰς τὴν ἀγορὰν ἐκφορέουσιν· οὐ γὰρ δὴ
 χρεῖνται ἡγεταῖς περισιόντις ὧν πρὸς τὸν πᾶμειντα,
 συμβουλευούσι περὶ τῆς νόσου, εἴ τις καὶ αὐτὸς τοιοῦτον
 ἔπαθι, ἀκοῶν ἂν ἔχῃ ὁ πᾶμειν, ἢ ἄλλον εἶδε παθόντα.
 ταῦτα περισιόντις συμβουλευούσι, καὶ παραινοῦσι ἄσπε-
 αὐτὸς πωήσας ἐξίφυγε ὁμοίην νόσον, ἢ ἄλλον εἶδε ἐκφυ-
 γόντα. σιγῇ δὲ παρεξιλαδίῃ τὸν πᾶμειντα οὐ σφι ἔστιν,
 περὶ ἂν ἐπείρηται ἥτινα νόσον ἔχῃ.

198. Ταφαὶ δὲ σφι ἐν μέλει. θρήνοι δὲ παρεπλήσει
 ταῖσι ἐν Αἰγύπτῳ. ὁσάντις δ' ἂν μιχθῇ γυναικὶ τῇ ἐνυτοῦ
 ἀντὶ Βαβυλώνιος, περὶ θυμὸν καταγιζόμενον ἔχει· ἐνέ-
 ρωθι δὲ ἡ γυνὴ ταῦτ' οὕτω ποιεῖ. ἔρδρου δὲ γιγαμῖνον,

λοῦνται καὶ ἀμφοτέρω· ἄγγιες γὰρ οὐδὲν ἔχουσιν
πρὶν ἢ λούσωνται. ταῦτά δὲ ταῦτα καὶ Ἀράβιοι ποι-
οῦσι.

199. Ὁ δὲ δὴ αἰσχιστος τῶν νόμων, ἔστι τοῖσι Βαβυ-
λωνίοισι ὅδε· διὸ πᾶσαν γυναῖκα ἐπιχωρὴν ἰζομένην εἰς
ἱερὸν Ἀφροδίτης, ἀπαξ ἐν τῇ ζῳῇ μιχθῆναι ἀνδρὶ ξείνῳ.
πολλὰ δὲ καὶ οὐκ ἀξιόμιναι ἀναμίσγισθαι τῇσι ἄλλῃσι,
οἷα πλούτῳ ὑπερφρονέουσιν, ἐπὶ ζευγίων ἐν καμάρῃσι
ἱλάσασθαι, πρὸς τὸ ἱερὸν ἵστασιν· θιραπητὴ δὲ σφι ἵπνεται
πολλὴ ὄπισθιν. αἱ δὲ πλειῦνς ποιοῦσιν ὧδε· ἐν τιμένει
Ἀφροδίτης κατέαται ὀτίφανον περὶ τῆσι κεφαλῇσι ἔχου-
σαι θώμιγγος πολλὰι γυναῖκες. αἱ μὲν γὰρ προσέρχον-
ται, αἱ δὲ ἀπέρχονται. σχοινοτινίς δὲ διέξοδοι πάντα τρέ-
πον ὁδῶν ἔχουσι διὰ τῶν γυναικῶν, δι' ὧν οἱ ξεῖνοι διελθόν-
τες ἐκλίνονται. εἴθ' αἱ ἱπτιᾶν ἵζηται γυνή, οὐ πρότερον
ἀπαλλάσσεται εἰς τὰ οἰκία, ἢ τίς οἱ ξείνων ἀργύριον ἱμβα-
λὼν εἰς τὰ γούνατα, μιχθῇ· ἔξω τοῦ ἱεροῦ. ἱμβαλόντα δὲ
διὸ ἱπτιῶν τοσόνδε, “Ἐπικαλίω τοι τὴν θιὸν Μύλιττα.”
Μύλιττα δὲ καλείουσι τὴν Ἀφροδίτην Ἀσσύριοι. τὸ δὲ ἀρ-
γύριον, μίγαθός ἐστι ὅσον ὧν· οὐ γὰρ μὴ ἀπώσεται· οὐ
γὰρ οἱ θέμις ἐστὶ γίνεσθαι γὰρ ἱερὸν τοῦτο τὸ ἀργύριον. τῷ
δὲ πρῶτῳ ἱμβαλόντι ἵπνεται, οὐδὲ ἀποδοκιμᾷ οὐδὲνα· ἱπτι-
ᾶν δὲ μιχθῇ, ἀποσιωσαμένη τῇ θιῷ, ἀπαλλάσσεται εἰς τὰ
οἰκία· καὶ τὸ πρὸς τούτου οὐκ οὔτω μίγα τί οἱ δώσεις ὥς
μιν λάμψαι. ὅσαι μὲν νυνὶ ἰδίόσ τι ἱπαρμῖναι· εἰσὶ καὶ
μιγάθιοι, ταχὺ ἀπαλλάσσονται· ὅσαι δὲ ἄμορφον αὐτί-
ων εἰσὶ, χρόνον πολλὸν προσμίνουσι, οὐ δυνάμιναι τὸν νό-
μον ἐκπλῆσαι· καὶ γὰρ τρίτεια καὶ τετραίτεια μεταξίται-
ραι χρόνον μίνουσι. ἱναχῇ δὲ καὶ τῆς Κύπρου ἐστὶ παρα-
πλήσιος αὐτῷ νόμος.

200. Νόμοι μὲν δὲ τοῖσι Βαβυλωνίοισι οὗτοι κατιστά-

σι. εἰς δὲ αὐτίων πατρὶαι τρεῖς, αἱ οὐδὲν ἄλλο σιτίονται
εἰ μὴ ἰχθυῶς μούνοι· τοὺς ἰαί τι ἂν θηρεύσαντες ἀνήναισι
πρὸς ἥλιον, ποιῶσι τάδε. ἰσθάλλουσι ἐς ὄλμον, καὶ λιγ-
παντες ὑπέρροισι, σῶσι διὰ σινδόους· καὶ ὅς μιν ἂν βούληται
αὐτίων, ἅτι μάζαι μαζάμιοις ἔχουσιν· ὁ δὲ, ἄρτου τρέπον
ἐπτήσας.

201. Ὡς δὲ τῇ Κύρῳ καὶ τοῦτο τὸ ἔθνος πατίργαστο,
ἐπιθύμῃσι Μασσαγίτας ὑπὲρ ἰωῦτῇ ποιήσασθαι· τὸ δὲ
ἔθνος τοῦτο καὶ μέγα λίγεται εἶναι καὶ ἄλκιμον, εἰρημί-
νοι δὲ πρὸς ἡῶν τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς, πέρην τοῦ Ἀράξειω
ποταμοῦ, ἀντίον δὲ Ἰσσηδίων ἀνδρῶν. εἰς δὲ οἱ τινες καὶ
Σκυθικὸν λένουσι τοῦτο τὸ ἔθνος εἶναι.

202. Ὁ δὲ Ἀράξης λίγεται καὶ μίζων καὶ ἐλάσσων εἶ-
ναι τοῦ Ἰστρου· ἡσους δ' ἐν αὐτῇ Λίσσῳ μιγάδια περ-
πλησίας συχιάς φασί εἶναι. ἐν δὲ αὐτῇσι ἀνθρώπους, οἳ
σιτίονται μὲν ῥίζας τὸ θύρος ἐρύσσοντες παιτοίας· καρ-
ποὺς δὲ ἀπὸ δινδρίων ἐξιυρημένους σφι ἐς φορβὴν κατατί-
θισθαι ὠραίους, καὶ τούτους σιτίσθαι τὴν χιμιρινήν.
Ἄλλα δὲ σφι ἐξιυρηθῆναι δίνδρια καρποὺς ταιούσδε τινὰς
φέρειντα, τοὺς, ἰαί τι ἂν ἐς τῶντ' ἐπιέλθωσι κατὰ ἰλάς,
καὶ πῦρ ἀνακαύσωνται, κύκλῳ περιῖζομένους ἐπιβάλλειν
ἐπὶ τὸ πῦρ· ἰσφραινομένους δὲ καταγιζομένου τοῦ καρποῦ
τοῦ ἐπιβαλλομένου, μεθύσκισθαι τῇ ὀσμῇ, κατὰπερ Ἑλ-
ληνας τῇ οἴνῳ. πλεῖντος δὲ ἐπιβαλλομένου τοῦ καρποῦ,
μᾶλλον μεθύσκεισθαι· ἐς δὲ ἐς ὄρχησιν τι ἀνίστασθαι, καὶ
ἐς ἀοιδὴν ἀπικνίσθαι. τούτων μὲν αὕτη λίγεται δαίαιτα
εἶναι. ὁ δὲ Ἀράξης ποταμὸς ῥεῖ μὲν ἐκ Ματινηῶν, ὅθεν-
περ ὁ Γύνδης, τὸν ἐς τὰς διώρυχας τὰς ἐξήκοντά τι καὶ
τρηκασίας δίσλαβι ὁ Κύρος· στόμασι δὲ ἐξιεύγεται τισ-
σαράκοντα, τῶν τὰ πάντα πλὴν ἑνὸς, ἐς Ἰλιά τι καὶ τι-

νάγια ἐκδίδοι. ἐν τοῖσι ἀνθρώποις παρειαῖσθαι λίγους
 ἰχθῦς ὠμούς σιτισμένους, ἰσθῆτι δὲ νομίζοντας χρᾶσθαι
 φωκίαν δέσμασι. τὸ δὲ ἐν τῶν στομάτων τοῦ Ἀράξιω βίαι
 διὰ παθαρῶ ἐς τὴν Κασπίην θάλασσαν. ἡ δὲ Κασπίη θά-
 λασσα, ἴσθι ἐπ' ἰωῦτης, οὐ συμμίσγουσα τῇ ἰτίρῃ θαλάσ-
 σῃ. τὴν μὲν γὰρ Ἕλληνες ναυτίλλονται πᾶσαι, καὶ ἡ ἔξω
 στηλίων θάλασσα ἡ Ἀτλαντίς καλιομένη, καὶ ἡ Ἐρυ-
 θρῇ, μία τυγχάνει ἰοῦσα.

203. Ἡ δὲ Κασπίη, ἴσθι ἰτίρῃ ἐπ' ἰωῦτης, ἰοῦσα μῆ-
 κος μὲν πλόου, εἰσισην χρεωμένη, πιντεκαίδεκα ἡμερίων
 εὖρος δὲ, τῇ εὐρυτάτῃ ἴσθι αὐτῇ ἰωῦτης, δεκά ἡμερίων.
 καὶ τὰ μὲν πρὸς τὴν ἰσπίρην φέροντα τῆς θαλάσσης ταύ-
 τῃς ὁ Καύκασος παρατίθει, ἰὼν ὄριον καὶ πλῆθι μίγι-
 στον, καὶ μεγάλῃ ὑψηλότατον. ἔθνια δὲ ἀνθρώπων πολ-
 λὰ καὶ παντοῖα ἐν ἰωῦτῃ ἔχει ὁ Καύκασος· τὰ πολλὰ
 πάντα ἀπ' ὕλης ἀγρῆς ζῶντα. ἐν ταῖσι καὶ ἄνδρια φύλ-
 λα ταῖσδε ἰδίῃς παρικόμιναι εἶναι λίγισται, τὰ τρίζοντάς
 τε καὶ παραμίσγονται· ὕδωρ, ζῶα ἰωῦταισι ἐς τὴν ἰσθῆτα
 ἰγγράφειν· τὰ δὲ ζῶα οὐκ ἐκπλύνονται, ἀλλὰ συγκατα-
 γηράσκουσιν τῷ ἄλλῳ εἰρίῳ, κατὰ πτερὶς ἰνυφανθέντα ἀρχήν
 μίξιν τε τούτων τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἱμφανία, κατὰ πτε-
 ροῖσι προβάτοισι.

204. Τὰ μὲν δὲ πρὸς ἰσπίρην τῆς θαλάσσης ταύτης
 τῆς Κασπίης καλιομένης ὁ Καύκασος ἀπέρχεται· τὰ δὲ
 πρὸς ἡῶ τε καὶ ἥλιον ἀνατίλλοντα, πιδίον ἐκδίδεται,
 πλῆθος ἄπειρον ἐς ἄποψιν. τοῦ ὦν δὲ πιδίου τοῦ μεγά-
 λου οὐκ ἔλαχίστην μοῖρην μετίχουσι οἱ Μασσαγίται, ἐπ'
 οὗς ὁ Κῦρος ἔσχε προθυμίην στρατεύσασθαι. πολλὰ τε
 γὰρ μιν καὶ μεγάλα τὰ ἰσπείροντα καὶ ἰποτρύνοντα ἦν.
 πρῶτον μὲν ἡ γένεσις, τὸ δευτεῖον πλῆθος τι εἶναι ἀνθρώπων

δύοτερα δὲ, ἡ ἐντυχίη ἡ πατὰ τοὺς παλιέτους γινομένη.
 ἴση γὰρ ἰδύσθαι στρατιεύσθαι ὁ Κῦρος, ἀμήχανον ἢ ἐκεί-
 νο τὸ ἴθις διαφυγίην.

205. Ἦν δὲ τοῦ ἀνδρὸς ἀποθανόντος γυνὴ τῶν Μασσα-
 γιτίων βασίλισσα· Τόμυρις οἱ ἦν οὖνομα. ταύτην πείπων
 ὁ Κῦρος ἱμῶτο τῇ λόγῳ, θίλων γυναικα ἢ ἴχιν. ἡ δὲ
 Τόμυρις συνίῳσα οὐκ αὐτὴν μιν μνῶμιον, ἀλλὰ τὴν Μασ-
 σαγιτίων βασιληῖαν, ἀπείπατο τὴν πρόσδοτον. Κῦρος δὲ
 μιτὰ τοῦτο, ὥς οἱ δόλω οὐ προχωρεῖ, ἰλάσας ἐπὶ τὸν
 Ἀράξιαν, ἰποίειτο ἐν τῷ ἱμφαιόσῳ ἐπὶ τοὺς Μασσαγίτας
 στρατηγὴν, γιγύρας τι ζιγνύων ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ διάβα-
 σιν τῇ στρατῇ, ἔς πύργους ἐπὶ πλοίων τῶν διαπορθμυ-
 ὄντων τὸν ποταμὸν οἰκοδομώμενοις.

206. Ἐχοντι δὲ οἱ τῦτον τὸν πόνον, πείψασα ἡ Τόμυρις
 πέρυσσιν, ἴλιγι τάδε, “ὦ βασιλεῦ Μῆδων, παῦσαι σπιύ-
 “ δων τὰ σπιύδεις· σὺ γὰρ ἂν ἰδίης εἴ τοι ἐς καιρὸν ἴσαι
 “ ταῦτα τιλιύμενα· παυσάμενοις δὲ, βασίλει τῶν σιουῶ-
 “ τοῦ, καὶ ἡμίας ἀνίχιν ὀρίων ἀρχοντας τῶν περ ἀρχο-
 “ μιν. οὐκὼν ἰδιλήσεις ὑπεθήκησι τησίδε χρίσθαι, ἀλ-
 “ λὰ πάντως μᾶλλον ἢ δι’ ἡσυχίης ἴσαι. σὺ δὲ ἦν με-
 “ γάλως προθυμίασι Μασσαγιτίων πειρηθῆναι, φέρι,
 “ μόχθον μὲν τὸν ἴχιν ζιγνύς τὸν ποταμὸν, ἄφρις. σὺ δὲ,
 “ ἡμίων ἀναχωρησάντων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τριῶν ἡμερέ-
 “ ων ἰδόν, διάβαινε ἐς τὴν ἡμιτέρην. εἰ δ’ ἡμίας βούλαιο
 “ ἰσθίξασθαι μᾶλλον ἐς τὴν ὑμιτέρην, σὺ τῷτὸ τοῦτο
 “ ποίει.” Ταῦτα δὲ ἀκούσας ὁ Κῦρος, συνικάλισε Περ-
 σίαν τοὺς πρώτους· συναγίρας δὲ τούτους, ἐς μίσην σφι
 προετίθει τὸ πρῆγμα, συμβουλευόμενοις ὁπότῃρα ποίει.
 τῶν δὲ πατὰ τῷτὸ αἰ γινῶμαι συνιζήπιπτον, κελιόντων
 ἰσθίξασθαι Τόμυριν τι καὶ τὸν στρατὸν αὐτῆς ἐς τὴν χώ-
 ρην.

"ἐπιφειρόμενα· ἤδη ὦν ἐν τῇ παροιχομένην νυκτὶ εὐδων,
 " εἶδον τῶν σῶν παίδων τὸν περισβύτατον ἔχοντα ἐπὶ
 " τῶν ἄμων πτέρυγας· καὶ τουτίων τῇ μὲν τὴν Ἀσίην,
 " τῇ δὲ τὴν Εὐρώπην ἐπισκιάζειν. οὐκ ἔστι μὴχανὴ
 " ἀπὸ τῆς ὄψεος ταύτης οὐδεμίαν, τὸ μὴ κινῶν ἐπιβου-
 " λεύειν ἑμοί. σὺ τοίνυν τὴν ταχίστην πορεύειο ἐπίσω ἐς
 " Πέρσας, ἃ ποίεις ὅπως ἴπαιον ἰγὼ τάδε καταστρεψάμενος
 " ἔλθω ἐκεῖ, ὥς μοι καταστήσης τὸν παῖδα ἐς ἔλεγχον."

210. Κύρος μὲν δοκίωσεν Δαριῖον οἱ ἐπιβουλεύειν, ἔλεγε
 τάδε· τῷ δὲ ὁ δαίμων προείφαινε, ὥς αὐτὸς μὲν τιλιτυθή-
 σιν αὐτοῦ ταύτῃ μίλλοι, ἡ δὲ βασιλῆτῃ αὐτοῦ περιχω-
 ρίει ἐς Δαριῖον. ἀμείβεται ὦν δὴ ὁ Ὑστάσπης τοιοῖσδε,
 " ὦ βασιλεῦ, μὴ εἴη ἀνὴρ Πέρσης γιγνῶς, ὅστις τοι
 " ἐπιβουλεύσει· εἰ δ' ἴσται, ἀπόλοιτο ὥς τάχιστα· ὅς ἂν-
 " σὶ μὲν δούλων, ἰποίησας ἱλιυθέρους Πέρσας εἶναι· ἂν-
 " τὶ δὲ ἄρχισθαι ὑπ' ἄλλων, ἄρχιν ἀπάντων· εἰ δὲ τίς
 " τοι ὄψις ἀπαγγίλλοι παῖδα τὸν ἑμὸν νιώστρα βου-
 " λεύειν περὶ σίῳ, ἰγὼ τοι παραδίδωμι χρεῖσθαι αὐτῷ
 " τοῦτο ὅ, τι σὺ βούλῃαι." Ὑστάσπης μὲν τοῦτοις
 ἀμειψάμενος, καὶ διαβὰς τὸν Ἀράξιαν, ἦεν ἐς Πέρσας,
 φυλάξων Κύρῳ τὸν παῖδα Δαριῖον.

211. Κύρος δὲ προελθὼν ἀπὸ τοῦ Ἀράξιου ἡμέρης
 ὁδὸν, ἰποῖσι τὰς Κροίσου ὑποθήκας. μετὰ δὲ ταῦτα, Κύ-
 ρου τι καὶ Περσίων τοῦ καθαροῦ στρατοῦ ἀπὸ τῆς Περσίας
 ἐπίσω ἐπὶ τὸν Ἀράξιαν, λιπιδίντος δὲ τοῦ ἀχρηστοῦ, ἐπι-
 λθούσα τῶν Μασσαγιδίων τριτημορὶς τοῦ στρατοῦ, τοὺς τι
 λιπιδίντας τῆς Κύρου στρατῆς ἰφόνιμι ἀλιζομένους, καὶ
 τὴν προκιμένην ἰδόντες δαῖτα, ὥς ἡμιέρσαντο τοὺς ἱκαντί-
 ους, κλιθίντες δαίνυντο· πληρωθίντες δὲ φορεῖς καὶ εἴ-
 νου, εὐδον. οἱ δὲ Πέρσαι ἐπιλθόντες πολλοὺς μὲν σφίων
 ἰφόνισαν, πολλὰ δ' ἴσται πλιύνας ἐζώγρησαν, καὶ ἔλ-

λους, καὶ τὸν τῆς βασιλεῖης Τομύρις παῖδα, στρατηγόντα Μασσαγισίων, τῷ οὖτομα ἦν Σπαργασίσης.

212. Ἡ δὲ, πυθομένη τὰ ἐν περὶ τὴν στρατιὴν γιγνόμενα καὶ τὰ περὶ τοὺς παῖδας, πείρουσα κέρυκα παρὰ Κύρον, ἔλεγε τάδε, “ Ἀπληστοὶ αἵματος Κύρι, μηδὲν “ ἵπαρθῆς τῷ γιγνόμενῳ τῷδε πρήγματι, εἰ ἀμπιλιφ “ παρῶν, τῷ περ αὐτοὶ ἱμνωπλάμειναι μάλιστα θύω, ὅτι “ κατιόντες τοῦ οἴνου ἐς τὸ σῶμα, ἱπποπλόων ὑμῖν ἴστια “ κακὰ· τοιοῦτον φαρμάκον δολώσαι, ἱερᾶτηςαι παι- “ δος τοῦ ἱμοῦ, ἀλλ’ οὐ μάχη κατὰ τὸ παρτιρῖον. νῦν “ ὦν μιν εἰς παρτιρῖον ὑπόλαβι τὸν λόγον. ἀποδοῦς “ μοι τὸν παῖδα, ἅπιθι ἐν τῇδε τῆς χώρας ἀζήμιος, Μασ- “ σαγισίων τριτημερίδι τοῦ στρατοῦ κατευξίσας· εἰ δὲ “ ταῦτα οὐ ποιήσεις, ἥλιοι ἰπόμενός τοι τὸν Μασσαγι- “ τίων διασώτην, ἢ μὴν σε ἰγῶν καὶ ἀπληστον ἰόντα, “ αἵματος πορίσας.”

213. Κύρος μὲν νυν τῶν ἱπίων εὐδίνων ταυτίων ἀντιχ- θίστων ἰποίειτο λόγον. ὁ δὲ τῆς βασιλεῖης Τομύρις παῖς Σπαργασίσης, ὅς μιν εἶ, ἐπὶ οἶτος ἀνῆκε, καὶ ἵμαδι ἴνα ἦν πακοῦ, διηδίδε Κύρον ἐν τῶν δισμῶν λυθῆναι, ἔτυχεν· ὡς δὲ ἰλύθη ἐπὶ τάχιστα καὶ τῶν χειρῶν ἱερᾶτηςαι, διεργά- ζεται ἰαυτόν. καὶ δὴ οὗτος μὲν τρέπον τοιοῦτον τιλιωτῶ.

214. Τόμυρις δὲ, ὡς ὁ Κύρος οὐκ ἰσθήκουσι, συλλίξασα πᾶσαι τὴν ἰαυτῆς δύναμιν, συνέβαλε Κύρον. ταύτην τὴν μάχην, ὅσαι δὲ βαρβάρων ἀνδρῶν μάχαι ἰγίνονται, πρίνω ἰσχυροτάτην γινέσθαι· καὶ δὴ καὶ πυνδάνομαι ἔτι ταῦτο γινόμενον. πρῶτα μὲν γὰρ λίγεται αὐτοὺς διαστάντες ἐς ἀλλήλους ταξύνειν· μετὰ δὲ, ὡς σφί τε βέλια ἔξιτινέ- ξουτο, συμπιέσοντας τῆς αἰχμῆς ἐπὶ καὶ τοῖσι ἰγχει- δίοισι συνέχισθαι· χρεῖνοι τε δὴ ἐπὶ πολλοὺς συνεστάναι μαχομένους, καὶ οὐδενίους ἰδίλοι φεύγων τίλος δὲ, εἰ

Μασσαγίται περιγυγίατο. ἥ τι δὴ πολλὰ τῆς Περσικῆς στρατικῆς αὐτοῦ ταύτῃ διφθάρῃ, καὶ δὴ καὶ αὐτὸς Κύρος τιλιοῦ, βασιλεύσας τὰ πάντα ἱνὸς δέοντα τρεῖς κούρια ἴστα. ὥσπερ δὲ πλῆσασα αἵματος ἀνδρωπεῖου Τόμυρις, ἰδίζιτο ἐν τοῖσι τιθινῶσι τῶν Περσίων τὸν Κύρου νίκυν. ὥς δὲ εὖρε, ἱσαπῆκε αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν ἐς τὸν ἄσπεν. λυμαιομένη δὲ τῷ νεκρῷ, ἐπίλεγε τάδε, “ Σὺ μὲν ἐμὶ ζῶσάν “ τι καὶ νεκρῶσάν σε μάχῃ ἀπώλισας, παῖδα τὸν ἱμὸν “ ἰλὼν δόλφ’ σὶ δ’ ἐγὼ, κατὰ πτερὴ ἠπειλήσας, αἵματος “ κορίσφ.” τὰ μὲν δὴ κατὰ τὴν Κύρου τιλιοτὴν τοῦ βίου, πολλῶν λόγων λογαμίνων, ὅδε μοι ὁ πιθανώτατος εἴρηται.

215. Μασσαγίται δὲ ἰσθῆτά τι ὁμοίην τῇ Σκυδικῇ φορέουσι, καὶ δίαπταν ἱχουσι. ἱσπύται δὲ εἰσι καὶ ἀνιπποι· ἀμφοτέρων γὰρ μιτίχουσι. καὶ τοξόται τι καὶ αἰχμοφόροι, σαγάρεις νομίζοντες ἱχυν· χρυσῷ δὲ καὶ χαλκῷ τὰ πάντα χρίονται· ὅσα μὲν γὰρ ἐς αἰχμὰς, καὶ ἄρδεις, καὶ σαγάρεις, χαλκῷ τὰ πάντα χρίονται· ὅσα δὲ περὶ κεφαλὴν, καὶ ζωστήρας, καὶ μασχαλιστῆρας, χρυσῷ κοσμοῦνται. ὥς δ’ αὐτῶς τῶν ἵππων τὰ μὲν περὶ τὰ στέρνα, χαλκίους δώρηκας περιβάλλουσι· τὰ δὲ περὶ τοὺς χαλινούς καὶ στόμια καὶ φάλαρα, χρυσῷ. σιδήρεω δὲ οὐδ’ ἀργύρεω χρίονται οὐδὲν· οὐδὲ γὰρ οὐδέ σφί ἴσται ἐν τῇ χώρῃ· ὁ δὲ χαλκὸς καὶ ὁ χρυσὸς, ἄπλιτος.

216. Νόμοισι δὲ χρίονται τοιοῦτοι· γυναῖκα μὲν γαμίμιν ἱκαστος, ταύτησι δὲ ἱπὶ κοινὰ χρίονται· ὁ γὰρ Σκύθας φασὶ “ Ἕλληνες ποιεῖν, οὐ Σκύθαι εἰσὶ οἱ ποιοῦντες, ἀλλὰ Μασσαγίται· τῆς γὰρ ἐπιθυμῆσαι γυναῖκα Μασσαγίτης ἀνὴρ, τὸν φαιτριῶνα ἀποκριμάσας πρὸ τῆς ἀμάξης, μίσγεται ἀδιῶς. οὗρος δὲ ἡλικίης σφί πρόκειται· ἄλλος μὲν ὑδαίς· ἱππὶν δὲ γίρυν γίνηται κάρτα, οἱ περὶ-

ἡκοντίς· οἱ πάντες συνιλθόντες θύουσί μιν, καὶ ἄλλα
 πρόσατα ἅμα αὐτῶ· ἰψήσαντες δὲ τὰ κρία, κατινω-
 χίονται. ταῦτα μὲν τὰ ἐλκιώτατά σφι νόμισται. τὸν
 δὲ νόμον τιλιυτήσαντα οὐ κατασιτίονται, ἀλλὰ γῇ κρέ-
 πτουςι, συμφερῇ πωιύμενοι, ὅτι οὐκ ἵκντο ἐς τὸ τεθῆναι.
 σπαίρουσι δὲ οὐδὲν, ἀλλ' ἀπὸ κτηνίων ζώουσι καὶ ἰχθύων·
 οἱ δὲ, ἄφθονοί σφι ἐκ τοῦ Ἀράξιο ποταμοῦ παραγίνον-
 ται· γαλακτοπόται δὲ εἰσι. θιῶν δὲ μούνοι ἥλιος σί-
 λονται, τῷ θύουσι ἱππεύς. νόμος δὲ οὗτος τῆς θυσίης·
 τῶν θιῶν τῷ ταχίστῳ, πάντων τῶν θιητῶν τὸ τάχιστον
 δατίονται.

ἩΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ

ἈΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΣ ἹΣΤΟΡΙΩΝ ΔΕΥΤΕΡΗ,

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΕΥΤΕΡΠΗ.

ΤΕΛΕΥΤΗΣΑΝΤΟΣ δὲ Κύρου, παρέλαβε τὴν βασιλείην
Καμβύσης, Κύρου ἰὼν παῖς ἔκ Κασσανδράνης τῆς Φαριάστει
θυγατρὸς· τῆς προαποθαιύσης, Κύρος αὐτὸς τι πίνδος
μίγα ποιήσατο, καὶ τοῖσι ἄλλοις προῖται πᾶσι τῶν
ἥρχι, μίγα πίνδος ποιέσθαι. ταύτης δὲ τῆς γυναικὸς
ἰὼν παῖς καὶ Κύρου Καμβύσης, Ἴωνας μὲν καὶ Αἰολίας ὡς
δούλους πατρῷους ἰόντας ἰνόμεζι· ἱπὶ δὲ Αἴγυπτον ἰποι-
έετο στρατηλασίην, ἄλλους τι παραλαβὼν τῶν ἥρχι, καὶ
δὴ καὶ Ἑλλήνων, τῶν ἱπικράται.

2. Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι, πρὶν μὲν ἢ Ψαμμήτιχου σφίον
βασιλιῦσαι, ἰνόμεζον ἑαυτοὺς πρῶτους γινέσθαι πάντων
ἄνθρώπων. ἱπιδὴ δὲ Ψαμμήτιχος βασιλεύσας ἠθάλησε
εἰδῖναι, οἳ τινες γινώετο πρῶτοι, ἀπὸ τούτου νομίζουσι
Φρύγας προτέρους γινέσθαι ἑαυτῶν, τῶν δὲ ἄλλων ἑαυ-
τούς. Ψαμμήτιχος δὲ ὡς οὐκ ἰδύνατο συνδαιόμενος πό-
ρον οὐδένα τούτου ἀνυρεῖν, οἳ γινώετο πρῶτοι ἄνθρώπων,
ἱπιτιχνᾷται τοιοῦδι. παιδίᾳ δὲ δύο νογιά ἄνθρώπων τῶν
ἱπιτυχόντων διδοῖ ποιμῖνι τρέφειν ἰς τὰ ποιμνία τρεφῆν

τινά τωήνδε· ἰντιλάμειος μὴδίνα ἀντίον αὐτίων μεδεμίην φωνὴν ἶναι, ἰν στίγῃ δὲ ἱρήμη ἰσ' ἰωῦτῶν κίεσθαι αὐτὰ, καὶ τὴν ὥρην ἱπαγινίειν σφίσι αἶγας. πλήσαντα δὲ τοῦ γάλακτος, τᾶλλα διαπρήσσεισθαι. ταῦτα δ' ἱποιέσθαι καὶ ἰντιέλλαιτο ὁ Ψαμμήτιχος, θίλων ἀκούσαι τῶν παιδίων, ἀπαλλαχθέντων τῶν ἀσέμων κινυζημάτων, ἦντινα φωνὴν ῥήξουσι πρώτην. τάπειρ ᾗ καὶ ἰγίειτο. ὥς γὰρ διέστης χρέος ἰγινόναι ταῦτα τῇ ποιμίνῃ πρήσσειν, ἀνείγοντι τὴν θύρην καὶ εἰσίνοντι τὰ παιδία ἀμφοτέρω προσπίπτοντα βικὸς ἰφώμιον, ὀρίγοντα τὰς χυῖρας. τὰ μὲν δὲ πρῶτα ἀκούσας, ἥσυχος ἦν ὁ ποιμήν. ὥς δὲ πολλάκι φοιτῶντι καὶ ἱπιμιλουμένη πολλὸν ἦν τοῦτο τὸ ἶσος, οὕτω δὲ σημήνας τῇ διασπότη, ἤγαγε τὰ παιδία κελύσαντος ἐς ὄψιν τὴν ἱκίειν. ἀκούσας δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Ψαμμήτιχος, ἱπυνθάνετο οἵτιναι ἀνδρώπων βικὸς τι καλέουσι. πυνθανόμενος δὲ, εὖρισκε Φρύγας καλῶντας τὸν ἄρτον. οὕτω συνιχώρησαν Αἰγύπτιοι, καὶ τοιοῦτον σταθμισάμενοι πρήγματι, τοὺς Φρύγας περισυττέρους εἶναι ἰωῦτῶν.

3. Ὡς δὲ μὲν γινέσθαι τῶν ἱρίων τοῦ Ἡφαίστου ἐν Μίμφῃ ἤκουον. Ἕλληες δὲ λίγουσι ἄλλα τε μάταια πολλὰ, καὶ ὥς γυναικῶν τὰς γλώσσας ὁ Ψαμμήτιχος ἱπταμένων, τὴν δίαίταν οὕτως ἱποιήσατο τῶν παιδίων παρὰ ταύτησι τῇσι γυναιξί. κατὰ μὲν δὲ τὴν τροφὴν τῶν παιδίων τοσαῦτα ἱλιγον. ἤκουσα δὲ καὶ ἄλλα ἐν Μίμφῃ, ἱλθὼν ἐς λόγους τοῖσι ἱριῦσι τοῦ Ἡφαίστου καὶ δὲ καὶ ἐς Θήβας τε καὶ ἐς Ἡλιοῦπολιν αὐτίων τουτῶν ἱπικαι ἱτραπόμην, ἱθίλων ἱιδίναι ἱεὶ συμδῆσονται τοῖσι λόγοις τοῖσι ἐν Μίμφῃ. οἱ γὰρ Ἡλιοῦπολῖται λίγονται Αἰγυπτίων εἶναι λογιώτατοι. τὰ μὲν ἱνι θίβα τῶν ἀπηγημάτων οἱα ἤκουον, οὐκ ἱμὶ πρόθυμος ἱξηγέσθαι, ἱξω ἡ

τὰ οὐνόματα αὐτίων μῦθον· νομίζων πάντας ἄν-
δρώπους ἴσον περὶ αὐτίων ἐπίστασθαι· τὰ δ' ἂν ἐπι-
μηθεῖω αὐτίων, ὑπὸ τοῦ λόγου ἐξαπαγκαζόμενος ἐπιμη-
σθήσομαι.

4. Ὅσα δὲ ἀνδραπήϊα πρήγματα, ὧδε ἱλιγοὶ ὁμολο-
γίοντες σφίσι. πρῶτους Αἰγυπτίους ἀνδράπων ἀπάντων
ἐξιυρίειν τὸν ἱκαντὸν, δυώδεκα μέρια δασαμίους τῶν
ῥέων ἐς αὐτόν. ταῦτα δὲ ἐξιυρίειν ἐκ τῶν ἄστρον ἱλιγον.
ἄγουσι δὲ τοσῶδε σοφώτερον Ἑλλήνων, ἱμοὶ δοκίμιν, ἴσθι
Ἑλληνας μὲν διὰ τρίτου ἴτιος ἐμβόλιμον ἐπιμεβάλλουσι,
τῶν ῥέων ἵναικιν· Αἰγύπτιοι δὲ τριηκοσημίρους ἄγουσι
τοὺς δυώδεκα μῆτας, ἐπάγουσι ἀπὸ πᾶν ἴτος πίνει ἡμέ-
ρας πᾶρεξ τοῦ ἀριθμοῦ. καὶ σφι ὁ κύκλος τῶν ῥέων ἐς
τῶντ' ἐπεριῖν, παραγίνεται. δυώδεκά τι θιῶν ἱκανυ-
μίας ἱλιγοὶ πρῶτους Αἰγυπτίους νομίσαι, καὶ Ἑλληνας
παρὰ σφίσι ἀναλαβῆν. βωμούς τι καὶ ἀγάλματα καὶ
θηοὺς θιοῖσι ἀπονῦμαι σφίσι πρῶτους, καὶ ζῶα ἐν λί-
θιοις ἰγγλύψαι. καὶ τουτίων μὲν νῦν τὰ πλῆν ἱργῃ
ἰδήλουι οὕτω γινόμενα. βασιλιῦσαι δὲ πρῶτον Αἰγύπτου
ἀνδράπων ἱλιγοὶ Μῆτα. ἐπὶ τούτου, πλὴν τοῦ Θηβαῖκοῦ
νομοῦ, πᾶσαν Αἰγυπτὸν ἵναι ἴλος· καὶ αὐτῆς ἵναι οὐδὲν
ὑπερίχον τῶν νῦν ἱμερθε λίμνης τῆς Μοίριος ἰόντων· ἐς
τὴν ἀνάπλους ἀπὸ θαλάσσης ἐστὰ ἡμερίων ἰστέλ ἀπὸ τὸν
ποταμόν.

5. Καὶ εὖ μοι ἰδοκίον λίγειν περὶ τῆς χώρας. δῆλα γὰρ
δὴ καὶ μὴ προακούσαντι, ἰδόντι δὲ, ὅς τις γι σύνησιν ἱχει,
ὅτι Αἰγυπτὸς ἐς τὴν Ἑλληνας καυτίλλονται, ἴσθι Αἰ-
γυπτίοις ἐπίκτητός τι γῆ, καὶ δῶρον τοῦ ποταμοῦ· καὶ
τὰ κατῷπερθε ἴσι τῆς λίμνης ταύτης, μίχρη τριῶν ἡμε-
ρίων πλόου, τῆς πέρα ἱκίνοι οὐδὲν ἴτι τοιόνδε ἱλιγον. ἴσθι
δ' ἴτιρον τοιοῦτον. Αἰγύπτου γὰρ φύσις τῆς χώρας ἰστέλ

τοιήδι. πρῶτα μὲν προσπλίων ἵτι, καὶ ἡμέρης δρόμον ἀπείχων ἀπὸ γῆς, κατίς παταπειρητηρίην, ψηλὸν τε ἀνίσους, καὶ ἐν Ἰνδικᾷ ὀργυίῃσι ἴσαι. τοῦτο μὲν ἐπὶ τοσοῦτοι δηλοῖ πρέχουσιν τῆς γῆς ἰούσαν.

6. Αὗται δὲ αὐτῆς Αἰγύπτου ἰστί μῆκος τὸ παρὰ θάλασσαν, ἐξήκοιντα σχοῖνοι, κατὰ ἡμῖς διακρίομεν εἶναι Αἴγυπτον ἀπὸ τοῦ Πλινθινήσιω κόλπου μίχρι Σερβωνίδος λίμνης, παρ' ἣν τὸ Κάσιον ὄρος τίει· ταύτης ἂν ἀπὸ οἱ ἐξήκοιντα σχοῖνοί εἰσι· ὅσοι μὲν γὰρ γιωπιῦναι εἰσι ἀνθρώπων, ὀργυίῃσι μιμητρήκασι τὴν χώραν· ὅσοι δὲ ἦσαν γιωπιῦναι, σταδίοισι· οἱ δὲ πολλὰν ἔχουσι, παρασάγγῃσι· οἱ δὲ ἄφθορον λίην, σχοῖνοισι. δύναται δὲ ὁ μὲν παρασάγγῃς τριήκοιντα στάδια· ὁ δὲ σχοῖνος ἱκαστος, μέτρον ἰὼν Αἰγύπτῳ, ἐξήκοιντα στάδια. ἔτω ἂν εἴησαν Αἰγύπτου στάδιοι ἑξακόσιοι ἔ τριεχίλιοι, τὸ παρὰ θάλασσαν.

7. Ἐνθῦται μὲν καὶ μίχρι Ἑλίουπόλιος ἐς τὴν μισόγαιαν, ἴσσι εὐρία Αἴγυπτος, ἰούσα πᾶσα ὑπὲρ τε καὶ ἄνωδρος, καὶ ἰλὺς. ἴσσι δὲ ὁδὸς ἐς τὴν Ἑλίουπόλιν ἀπὸ θαλάσσης ἄνω ἰόντι, παραπλησίη τὸ μῆκος τῇ ἐξ Ἀθηναίων ὁδῷ, τῇ ἀπὸ πᾶν δυώδεκα θιαῶν τοῦ βωμοῦ φερύσῃ ἴς τε Πίσαν ἔ ἐπὶ τὸν νηὸν τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου. σμικρόν τι τὸ διάφορον εὔροι τις ἂν λογιζόμενος τῶν εὐδῶν τουτῶν, τὸ μὴ ἴσας μῆκος εἶναι, οὐ πολλὸν πιντικαῖδικα σταδίων. ἡ μὲν γὰρ ἐς Πίσαν ἐξ Ἀθηναίων, καταδιῖ πιντικαῖδικα σταδίων, ὥς μὴ εἶναι πιντακοσίαν ἔ χιλίων· ἡ δὲ ἐς Ἑλίουπόλιν ἀπὸ θαλάσσης, πληροῖ ἐς τὸν ἀριθμὸν τῦτον.

8. Ἀπὸ δὲ Ἑλίουπόλιος ἄνω ἰόντι, στινὴ ἴσσι Αἴγυπτος. τῇ μὲν γὰρ, τῆς Ἀραβίης ὄρος παρατίταται, φέροι ἀπ' ἄρκτου πρὸς μισαμβρίας τε καὶ νότου, αἰὲ ἀνω τῦναι ἐς τὴν Ἐρυθρὴν καλισμένην θάλασσαν· ἐν τῇ καὶ λιδοτομίαι ἵνισι, αἱ ἐς τὰς πυραμίδας κατατμηθεῖσαι

τὰς ἐν Μίμφι. ταύτη μὲν λῆγον, ἀναπάμπτι ἰς τὰ εἰρη-
 ται, τὸ ὅρος· τῇ δὲ αὐτὸ ἰαυτοῦ ἰστί μακρότατον, ὡς ἐγὼ
 ἰστυθαίωμην δύο μηνῶν αὐτὸ εἶναι τῆς οδοῦ ἀπὸ ἡοῦς πρὸς
 ἰστίρη· τὰ δὲ πρὸς τὴν ἡῶ, λιβαντωφόρα αὐτοῦ τὰ
 τίμακα εἶναι. τοῦτο μὲν νυνὶ τὸ ὅρος τοιοῦτόν ἐστι. τὸ δὲ
 πρὸς Λιβύης τῆς Αἰγύπτου, ὅρος ἄλλο πέντετοις εἴναι, ἐν
 τῇ αἰ πυραμίδις ἴναισι, ψάμμο κατιλυμίνον, τιταμμί-
 νον τὸν αὐτὸν τρέπον τὸν καὶ τοῦ Ἀραβίου τὰ πρὸς μι-
 σαμβρίην φέροντα. τὸ ὦν δὴ ἀπὸ Ἑλίουπόλιος, οὐκίτι
 πολλὰν χωρίον ὡς εἶναι Αἰγύπτου, ἀλλ' ὅσον τι ἡμερίων
 τισσέων ἀναπλίου στυνὴ ἰστί Αἰγυπτὸς ἰούσα. τῶν δὲ
 οὐρίων τῶν εἰρημίων τὸ μεταξὺ, πιδίαις μὲν γῆ· στάδιον
 δὲ μάλιστα ἰδόναι μοι εἶναι, τῇ στυνέτατόν ἐστι, διηκο-
 σίον οὐ πλείους, ἐκ τοῦ Ἀραβίου οὐρίος ἰς τὸ Λιβυανὸν κα-
 λιύμινον. τὸ δ' ἰνδιῶται αἴτις οὐρία Αἰγυπτός ἐστι.

9. Πίφουσι μὲν νυνὶ ἡ χώρα αὕτη οὕτω. ἀπὸ δὲ Ἑλίου-
 πόλιος ἰς Θήβας, ἰστί ἀνάπλοος ἰνία ἡμερίων· στάδιον δὲ
 τῆς οδοῦ, ἐξήκοντα καὶ ὀκτακόςιοι καὶ τιτρακισχίλιοι,
 σχοίνων ἰνὸς καὶ ὀγδῶκοντα ἰόντων. οὗτοι συντιδιμίνον
 στάδιον Αἰγύπτου, τὸ μὲν παρὰ θάλασσαν, ἥδη μοι καὶ
 πρότερον διδῆλωται ὅτι ἐξακασίον τί ἐστι σταδίων καὶ
 τρισχιλίων· ὅσον δὲ τι ἀπὸ θαλάσσης ἰς μισόγαιαν μί-
 χρι Θηβίων ἰστί, σημαίνω. στάδιον γάρ εἰσι ἵπποσι καὶ
 ἱππῶν καὶ ἐξακισχίλιοι. τὸ δὲ ἀπὸ Θηβίων ἰς Ἑλίουπο-
 λίνην καλιωμίνην πόλιν, στάδιοι χίλιοι ἔκτακόςιοι εἰσι.

10. Ταύτης ὦν τῆς εἰρημίνης ἡ πολλή, κατὰ πῦρ αἰ-
 ῖρις ἴλιγον, ἰδόναι καὶ αὐτῇ μοι εἶναι ἰστίπτητος Αἰγυ-
 πτίοισι. τῶν γὰρ οὐρίων τῶν εἰρημίων τῶν ὑπὲρ Μίμφιν
 πόλιν κειμένων τὸ μεταξὺ ἰφαίνετό μοι εἶναι ποτε πόλιν
 θαλάσσης, ὥσπερ γι τὰ περὶ Ἴλιον καὶ Τιωθραίνην, καὶ
 Ἐφισίον τι καὶ Μαιάνδρου πιδίον· ὥστε εἶναι σμικρὰ ταῦ-

τα μιγάλοισι συμβαλίειν. τῶν γὰρ ταῦτα τὰ χωρία προσχωσάντων ποταμῶν, ἐν τῶν στομάτων τοῦ Νείλου ἰόντος πιναστόμου, οὐδὲς αὐτῶν πλῆθις πῆρι ἄξιος συμβληθῆναι ἴστι. ἰσὶ δὲ καὶ ἄλλοι ποταμοὶ οὐ κατὰ τὸν Νεῖλον ἰόντες μιγάδια, οἳ τινες ἔργα ἀποδιξάμενοι μιγάδια ἰσὶ τῶν ἰγὼ φράσαι ἔχω οὐνόματα, καὶ ἄλλων, καὶ οὐκ ἥμισυ Ἀχιλῶος· δὲ ῥίον δὲ Ἀκαρνανίης, καὶ ἱξίς ἐς θάλασσαν, τῶν Ἐχινάδων ἦσαν τὰς ἡμέρας ἤδη ἥπιον πιπείησι.

11. Ἔστι δὲ τῆς Ἀραβίης χώρας, Αἰγύπτου δὲ οὐ πρὸς, πόλις θαλάσσης ἰσίων ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς καλιεμένης θαλάσσης, μαχρὸς οὕτω δὴ τι καὶ ὑπὲρ, ὥς ἔρχομαι φράσων. μῆκος μὲν πλόου, ἀρχαμένῃ ἐκ μυχοῦ διακπλῶσαι ἐς τὴν εὐρίην θάλασσαν, ἡμέραι ἀναισιμωῦνται τισσιράκοντα, εἰσιδὴ χρεμίνῃ· εὐρος δὲ, τῇ εὐρύτητός ἐστι ὁ κόλπος, ἥμισυ ἡμέρης πλόου. ῥήχιν δ' ἐν αὐτῇ καὶ ἄμπαντες ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην γίνονται. ἔτιρον τοιούτοι πόλποι καὶ τῇ Αἰγυπτῷ δοκίω γινέσθαι· τὸν μὲν, ἐκ τῆς βορηῆς θαλάσσης κόλπον ἰσχίοντα ἐκ Αἰθιοπίας· τὸν δὲ, Ἀράβιον, τὸν ἔρχομαι λίξων, ἐκ τῆς νοτίας φέροντα ἐπὶ Συρίας· σχιδὸν μὲν ἀλλήλοισι συντιτραίνοντας τοὺς μυχοὺς, ὀλίγον δὲ τι παραλλάσσοντας τῆς χώρας. εἰ δὲν ἰθιλήσει ἐκτρέψαι τὸ ῥέειρον ὁ Νεῖλος ἐς τοῦτον τὸν Ἀράβιον κόλπον, τί μιν πάλυι ῥέοντος τούτου ἐκχωσθῆναι ἰστός γε δισφυρίων ἰσίων; ἰγὼ μὲν γὰρ ἔλπομαι γε καὶ μυρίων ἰστὸς χωσθῆναι· ἂν ἢ καὶ γε δὴ ἐν τῇ πρῶταισι μωμίνῃ χρόνῳ πρότερον ἢ ἐμὲ γινέσθαι, οὐκ ἂν χωσθιδή κόλπος, καὶ πολλῶ μίζων ἔτι τούτῳ, ὑπὸ τούτου τι ποταμοῦ καὶ οὕτως ἐργατικοῦ;

12. Τὰ περὶ Αἰγυπτῷ ὦν, καὶ τοῖσι λίγουσι αὐτὰ πείδομαι, καὶ αὐτοὺς οὕτω κάρτα δοκίω εἶναι, ἰδὼν τι

τὴν Αἴγυπτον προσιμίνην τῆς ἰχωρίνης γῆς, κογχυλί-
 ας τε φαινόμενα ἐπὶ τοῖσι ὄρεσι, καὶ ἄλμην ἵπανθίσουσαν,
 ὥστε καὶ τὰς πυραμίδας δηλίσσθαι· καὶ ψάμμοι μοῦτον
 Αἰγύπτου ὄρε τοῦτο τὸ ὑπὲρ Μίμφιος ἔχον· πρὸς δὲ, τῇ
 χώρῃ ὅτι τῇ Ἀραβίᾳ προσεύρω ἰούσῃ τὴν Αἴγυπτον προσ-
 σιμίνην, οὗτοι τῇ Λιβύῃ, οὐ μὴν οὐδὲ τῇ Συρίῃ, (τῆς γὰρ
 Ἀραβίης τὰ παρὰ θάλασσαν Σύριοι νύμονται,) ἀλλὰ
 μιλάγγαίον τι καὶ κατιβήγνυμίνην, ὥς τι ἰούσαν ἰλύν τι
 καὶ πρέχουσιν ἐξ Αἰθιοπίας κατιννιγμίνην ὑπὸ τοῦ πο-
 ταμοῦ. τὴν δὲ Λιβύην ἴδμεν ἱερυροτίρης τι γῆν, καὶ ὑπο-
 ψαμμοτίρη· τὴν δὲ Ἀραβίην τι καὶ Συρίην ἀργιλωδι-
 σίρην τι καὶ ὑπόπιτρον ἰούσαν.

13. Ἐλίοι δὲ ἐγὼ τότε μοι μέγα τιμῆριον περὶ τῆς χώ-
 ρης ταύτης οἱ ἱεῖς, ὡς ἐπὶ Μοίριος βασιλῆος, ὅπως ἔλθοι
 ὁ ποταμὸς ἐπὶ ὅττω πῆχιας τὸ ἐλάχιστον, ἄρδισσι Αἰ-
 γυπτοὶ τὴν ἱερὴν Μίμφιος. καὶ Μοίρι οὕτω ἦν ἱστία
 εἰνακόσια τιταλιυτηκότι, ὅτι τῶν ἱεῶν ταῦτα ἐγὼ
 ἤκουον. νῦν δὲ εἰ μὴ ἐπ' ἐκκαίδεκα ἢ πεντηκαίδεκα πῆ-
 χιας ἀναβῇ τὸ ἐλάχιστον ὁ ποταμὸς, οὐκ ὑπερβαίνει ἐς τὴν
 χώραν. δοκίμουσί μοι Αἰγυπτίῳ οἱ ἱερεῖς τῆς λίμνης
 τῆς Μοίριος, οἰκίσοντες τά τι ἄλλα χωρία καὶ τὸ καλιό-
 μινον Δίλτα, ἦν οὕτω ἡ χώρα αὕτη κατὰ λόγον ἐπιδοδοῖ
 ἐς ὕψος, καὶ τὸ ὅμοιον ἀποδοδοῖ ἐς αὖξιν, μὴ κατακλύ-
 ζοντες αὐτὴν τοῦ Νείλου, πείσσειθαι τὸν πάντα χρόνον
 τὸν ἐπίλοιπον οἱ Αἰγύπτιοι, τό ποτι αὐτοῖς Ἕλληνας ἴφα-
 σαν πείσσειθαι. πυθόμενοι γὰρ ὡς ὕπαι πᾶσα ἡ χώρα
 τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' οὐ ποταμοῖσι ἄρδισται, κατὰσπερ ἡ
 σφιστίρη, ἴφασαν Ἕλληνας ψευδίζοντας ποτὶ ἰλπίδες μι-
 γάλης, κακῶς πωτήσιν. τὸ δὲ ἵπος τοῦτο ἰθίλει λίγιν,
 ὡς εἰ μὴ ἰθιλήσι· σφι ὕειν ὁ θεὸς, ἀλλ' αὐχμῷ διαχεῖ-
 σθαι, λιμῷ οἱ Ἕλληνες αἰριθήσονται. οὐ γὰρ δὴ σφί ἐστι

υδατος οὐδὲ μὴ ἄλλη ἀποστρεφῇ, ὅτι μὴ ἐν τῷ Διὶς μόνον.

14. Καὶ ταῦτα μὲν ἐς Ἑλληνας Αἰγυπτίοισι ἐρθῶς ἔχοντα ἔρχεται. φέρε δὲ νῦν, καὶ αὐτοῖσι Αἰγυπτίοισι ὥς ἔχει, φράσω. εἴ σφι ἐθελήσῃ, ὥς καὶ πρότερον ἔπειν, ἢ χώραν ἢ ἱμερθεὶ Μίμφιος (αὕτη γὰρ ἴσται ἡ αὐξανομένη) κατὰ λόγον τοῦ παρωχαμένου χρόνου ἐς ὕψος αὐξάνεσθαι, ἄλλο τι ἢ οἱ ταύτη οἰκίσοντες Αἰγυπτίων πωνήσουσι; εἰ μήτι γὰρ ὕσταί σφι ἡ χώρα, μήτι ὁ ποταμὸς οἷός τ' ἴσται ἐς τὰς ἀρούρας ὑπερβαίνειν; ἢ γὰρ δὴ νῦν γὰρ οὗτοι ἀπονητότατα παρὰν κομίζονται ἐν γῆς, τῶν τε ἄλλων ἀνθρώπων ἀπάντων, καὶ τῶν λοιπῶν Αἰγυπτίων· οἱ οὗτοι ἀρότερη ἀναρρήγνυντες αὐλάκας, ἔχουσι πόνους, οὗτοι συάλλονται, οὗτοι ἄλλο ἐργαζόμενοι οὐδὲν τῶν ἄλλοι ἀνθρώπων περὶ λήϊον πονίους· ἀλλ' ἱπιάει σφι ὁ ποταμὸς αὐτόματος ἱπιδῶν ἄρση τὰς ἀρούρας, ἄρσας δὲ, ἀπολείπει ὀπίσω, τότε σπείρας ἱκανοὺς τὴν ἰσῦ τοῦ ἄρουραν, ἱσβάλλει ἐς αὐτὴν ὕς. ἱπιδὸν δὲ καταπατήσῃ τῇσι ὕς τὸ σπείρμα, ἀμνητὸν τὸ ἀπὸ τούτου μένει. ἀποδιήσας δὲ τῇσι ὕς τὸν σῖτον, οὕτω κομίζεται.

15. Εἰ ὦν βουλόμηναι γνώμῃσι τῇσι Ἰώνων χρῆσθαι περὶ Αἰγύπτου, εἴ θασι τὸ Δίλτα μῦθον εἶναι Αἴγυπτος, ἀπὸ Περσίας καλιτομένης σκοπιῆς, λείγοντες τὸ παρὰ θάλασσαν εἶναι αὐτῆς μέχρι ταριχηῶν τῶν Πηλουσιακῶν, τῇδε τισσι ἐράκουτά εἰσι σχοῖναι· τὸ δὲ ἀπὸ θαλάσσης λιγόντων ἐς μισόγαιαν εἴηεν αὐτὴν μέχρι Κιρκασώρου πόλιος, κατ' ἣν σχίζεται ὁ Νεῖλος, ἔς τε Πηλοῦσιον ῥίον καὶ ἐς Κάτωθεν· τὰ δὲ ἄλλα λιγόντων τῆς Αἰγύπτου, τὰ μὲν Λιδύης, τὰ δὲ Ἀραβίης εἶναι· ἀποδιπνύοιμιν ἂν, τούτῃ τῇ λόγῃ χριώμενοι, Αἰγυπτίοισι οὐκ ἰούσαν πρότερον χώραν. ἦδη γὰρ σφι τό γι Δίλτα, ὥς αὐτοὶ λέγουσι Αἰ-

γύπτισι, καὶ ἰμοὶ δοκίμῃ, ἵσται πατάρβρυτόν τι καὶ νωστὶ
(ὡς λόγῳ εἰπιῦν) ἀναπιφθῆνός. εἰ τοῖνυν σφι χώρη γι
μυδιμήν ὑπῆρχι, τί περιμυργάζοντο δοκίοντες περῶντοι
ἀνδρώπων γιγνόναι; οὐδὲ ἴδι σφίαις ἐς διάσπυραν τῶν
παιδῶν ἵναι, τίνα γλῶσσαν πρῶτην ἀπήσουσι. ἀλλ'
οὔτε Αἰγυπτίους δοκίω ἄμα τῷ Δίλτα τῷ ὑπ' Ἰώνων
καλιεμένη γινέσθαι, αἰεὶ τι εἶναι, ἐξ οὗ ἀνδρώπων γίνες
ἰγίνετο. περιούσης δὲ τῆς χώρης, πολλοὺς μὲν τοὺς ὑπο-
λειπομένους αὐτίων γινέσθαι, πολλοὺς δὲ τοὺς ὑποκα-
ταδαίνοντας. τὸ δ' ὦν πάλαι αἰ Θῆβαι Αἰγυπτος ἐκα-
λείτο· τῆς τὸ περιμέτρον στάδιοί εἰσι εἴκοσι καὶ ἑκατὸν
καὶ ἑκαπischίλιαι.

16. Εἰ ὦν ἡμῖς ἐρῶς περὶ αὐτίων γνώσκομιν, Ἰωνίς
οὐκ εὖ φρονίσουσι περὶ Αἰγύπτου. εἰ δὲ ἐρῶ ἵσται ἡ τῶν
Ἰώνων γνώμη, Ἑλληνιάς τι καὶ αὐτοὺς Ἰωνας ἀποδεί-
κνυμὶ οὐκ ἐπισταμένους λογίζεσθαι· οἱ φασὶ τρία μέρη
εἶναι γῆν πᾶσαν, Εὐρώπην τι καὶ Ἀσίην καὶ Λιβύην.
τίταρτοι γὰρ σφίαις δι' προσλογίζεσθαι Αἰγύπτου τὸ
Δίλτα, εἰ μὴ τί γι ἵσται τῆς Ἀσίας, μήτι τῆς Λιβύης. οὐ
γὰρ δὴ ὁ Νεῖλος γι ἵσται πατὰ τοῦτον τὸν λόγον, ὁ τὴν
Ἀσίην οὐρίζων τῆς Λιβύης. τοῦ Δίλτα δὲ τούτου πατὰ τὸ
ἄξυ περιρρήγνυται ὁ Νεῖλος· ἄσται ἐν τῷ μεταξὺ Ἀσίας
τι καὶ Λιβύης γίνουσ' ἄν.

17. Καὶ τὴν μὲν Ἰώνων γνώμην ἀπίμειν· ἡμῖς δὲ ὦδε
καὶ περὶ τούτων λέγομιν. Αἰγυπτος μὲν πᾶσαν εἶναι
ταύτην τὴν ὑπ' Αἰγυπτίῳν οἰκισμένην, πατὰπτερ Κιλι-
κίην, τὴν ὑπὸ Κιλίκων, καὶ Ἀσσυρίην, τὴν ὑπὸ Ἀσσυρίων.
εὐρισμα δὲ Ἀσίῃ καὶ Λιβύῃ οἶδαμιν οὐδὲν ἰδὸν ἐρῶ λόγῳ,
εἰ μὴ τοὺς Αἰγυπτίῳν εὐρους· εἰ δὲ τῷ ὑπ' Ἑλλήνων νοσε-
μισμένην χρησόμεθα, νομιούμιν Αἰγυπτου πᾶσαν, ἀρξα-
μένην ἀπὸ Καταδούπων τι καὶ Ἑλιφαντίνης πόλεως, δίχως

διαίρεισθαι, καὶ ἀμφοτέρων τῶν ἰππωνυμίων ἔχισθαι. τὰ μὲν γὰρ αὐτῆς, εἶναι τῆς Λιβύης· τὰ δὲ, τῆς Ἀσίης. ὁ γὰρ δὴ Νεῖλος ἀρξάμενος ἐκ τῶν Καταδούπων, ῥίει, μίσην Αἴγυπτον σχίζων, ἐς θάλασσαν. μίχρι μὲν νυν Κιρκασώρου πόλιος ῥίει εἰς ἰὼν ὁ Νεῖλος, τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης τῆς πόλεως, σχίζεται τριφασίας ὁδοῦς· καὶ ἡ μὲν πρὸς ἡμῶν τρέπεται, τὸ καλεῖται Πηλούσιον στόμα· ἡ δὲ ἐτέρη τῶν ὁδῶν πρὸς ἰστίρην ἔχει· τοῦτο δὲ Κανωρικὸν στόμα κέκληται. ἡ δὲ δὴ ἰδίᾳ τῶν ὁδῶν τῇ Νεῖλῳ ἐστὶ ἥδε· ἄνωθεν φερόμενος, ἐς τὸ ἐξὺ τοῦ Δίλτα ἀπικνύεται. τὸ δὲ ἀπὸ τούτου, σχίζων μίσην τὸ Δίλτα, ἐς θάλασσαν ἔξῃ, οὔτε ἱλαχίστην μοίρην τοῦ ὕδατος παριχόμενος ταύτην, οὔτε ἥιστα οὐνομαστήν· τὸ καλεῖται Σιβιννυτικὸν στόμα. ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα διφασία στόματα ἀπὸ τοῦ Σιβιννυτικοῦ ἀποσχισθέντα, φέροντα ἐς θάλασσαν. τοῖσι οὐνόματα κίεσαι τὰδε· τῇ μὲν Σαῖτικὸν αὐτίων, τῇ δὲ, Μιδήσιον. τὸ δὲ Βολβίτινον στόμα καὶ τὸ Βουκολικὸν οὐκ ἰθαγενεῖα στόματά ἐστι, ἀλλ' ἔρυκτά.

18. Μαρτυρεῖ δέ μοι τῇ γνώμῃ, ὅτι τσακύτη ἐστὶ Αἴγυπτος ὅσην τινὰ ἐγὼ ἀποδείκνυμι τῇ λόγῳ, καὶ τὸ Ἄμμωνος χρηστήριον γινόμενον· τὸ ἐγὼ τῆς ἐμωυτοῦ γνώμης ὕστερον περὶ Αἴγυπτον ἰπυθόμην. οἱ γὰρ δὴ ἐκ Μαρίας τε πόλιος καὶ Ἀπιδος οἰκίστητες Αἰγύπτου τὰ πρῶτα Λιβύη, αὐτοὶ τε δοκίοντες εἶναι Λίβυες, καὶ οὐκ Αἰγύπτιοι, καὶ ἀχθόμενοι τῇ περὶ τὰ ἱερὰ θρησκίῃ, βεβλόμενοι θηλίων βοῶν μὴ ἔργισθαι, ἵπκῃσαν ἐς Ἄμμωνα, φάμιναι οὐδὲν σφίσι τε καὶ Αἰγυπτίοισι κοινὸν εἶναι οἰκεῖν· τε γὰρ ἔξω τοῦ Δίλτα, καὶ οὐκ ὁμολογίῃν αὐτοῖς βεβλισθαί τε πάντων σφίσι ἔξῃναι γένεσθαι. ὁ δὲ Διὸς σφικας οὐκ ἴα ποιεῖν ταῦτα, φὰς Αἴγυπτον εἶναι ταύτην τὴν ὁ Νεῖλος ἰπὼν ἄρδῃ· καὶ Αἰγυπτίους εἶναι τούτους, οἱ

ἔπειθε Ἑλισφαντίης πόλιος οἰκίοντες, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ
τούτου πίνουσι. οὕτω σφι ταῦτα ἰχρήσθη.

19. Ἐπέρχεται δὲ ὁ Νεῖλος, ἰπικὰν πληθύνῃ, οὐ μένον
τὸ Δεῖλτα, ἀλλὰ καὶ τοῦ Λιβυνοῦ τι λιγομένου χωρίου
εἶναι, καὶ τοῦ Ἀραβίου ἰσυχῇ καὶ ἐπὶ δύο ἡμερίων ἱκατί-
σθαι ὁδόν, καὶ πλεῖν ἔτι τούτου, καὶ ἱλασσειν. τοῦ ποτα-
μοῦ δὲ φύσις περὶ, οὐ τί τι τῶν ἱρίων, οὔτε ἄλλου οὐδενος
παρалаβῆν ἰδυάσθην. πρόθυμος δὲ ἴα τὰς παρ' αὐτίων
πυθίσθαι, ὅ, τι κατέρχεται μὲν ὁ Νεῖλος πληθύνων ἀπὸ
τροπῶν τῶν θιρινίων ἀρξάμενος ἐπὶ ἱκατὸν ἡμέρας· πηλά-
σας δ' εἰς τὸν ἀριθμὸν τουτίων τῶν ἡμερίων, ἐπίσω ἀπέρ-
χεται, ἀπολείπων τὸ ῥέειρον ὥστε βραχὺς τὸν χιμαῶνα
ἄπαντα διατελλίει ἰὼν, μέχρι οὗ αὐτὶς τροπῶν τῶν θιρι-
νίων. τουτίων ὦν περὶ οὐδενος οὐδὲν οἷός τ' ἰγνιόμεν πα-
ραλαβῆν παρὰ τῶν Λιβυππίων, ἱστορίων αὐτοὺς ἦντινα
δύναμιν ἔχει ὁ Νεῖλος τὰ ἱμπαλιν πιφυκίαι τῶν ἄλλων
ποταμῶν. ταῦτά τι δὴ τὰ λιγόμενα βουλόμενος εἰδέναι,
ἱστορίων ἔ, ὅ, τι αὖρας ἀποπνιούσας μούνος πάντων πο-
ταμῶν οὐ παρέχεται.

20. Ἀλλὰ Ἑλλήνων μὲν τινες ἐπίσημοι βουλόμενοι γι-
νίσθαι σοφίην, ἱλιξαι περὶ τοῦ ὕδατος τούτου τριφασίας
οὐδός· τῶν τὰς μὲν δύο τῶν ὁδῶν οὐδ' ἀξιῶ μνησθῆναι, εἰ
μὴ ὅσον σημῆναι βουλόμενος μούνος. τῶν ἡ ἰτίρη μὲν λί-
γει τοὺς ἱτησίαις ἀνίμους εἶναι αἰτίους πληθύνειν τὸν πο-
ταμόν, πωλύνοντας εἰς θάλασσαν ἱερίων τὸν Νεῖλον. πολ-
λάκις δὲ ἱτησίαι μὲν οὕκων ἱπνιυσαν, ὁ δὲ Νεῖλος τῶντὸ
ἐργάζεται. πρὸς δὲ, εἰ ἱτησίαι αἴττιαι ἦσαν, χρῆν καὶ τὰς
ἄλλους ποταμοὺς, ὅσοι τοῖσι ἱτησίῃσι ἀντίαι ῥέουσιν, ὁμοίως
πάσχιον καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ τῷ Νεῖλῳ· καὶ μᾶλλον ἔτι
τοσούτῳ, ὅσῳ ἱλάσσοντες ἰόντες, ἀσθινίστιρα τὰ ῥεύματα
παρέχονται. εἰσι δὲ πολλοὶ μὲν ἐν τῇ Συρίῃ ποταμοί,

πολλοὶ δὲ ἐν τῇ Λιβύῃ, οἳ οὐδὲν τοιαῦτον πάσχουσι ὥς τι καὶ ὁ Νεῖλος.

21. Ἡ δ' ἐτήρη, ἀνιπστημενιστήρη μὲν ἔστι τῆς λιλιγμίνης, λόγῳ δὲ εἰπιῶν, θωῦμασιωτήρη· ἣ λίγυι ἀπὸ τοῦ Ὀκσιανοῦ ῥέοντα αὐτὸν ταῦτα μηχανᾶσθαι· τὸν δ' Ὀκσιανὸν γῆν περὶ πᾶσαν ῥέειν.

22. Ἡ δὲ τρίτη τῶν ὁδῶν, πολλὸν ἐπιπνιστάτη ἰοῦσα, μάλιστα ἔψιυσται. λίγυι γὰρ δὴ οὐδ' αὐτὴ οὐδὲν, φαρμίνη τὸν Νεῖλον ῥέειν ἀπὸ τηλομίνης χιόνος· ὅς ῥέει μὲν ἐκ Λιβύης διὰ μίσων Αἰθιοπῶν, ἐκδιδόει δὲ ἐς Αἴγυπτον. πῶς ἂν δῆτα ῥέει ἂν ἀπὸ χιόνος, ἀπὸ τῶν θιερματάτων τόπων ῥέων ἐς τὰ ψυχρότερα· τῶν τὰ πολλὰ ἔστι ἀνδρεί γε λογίζεσθαι τοιούτων πέρι εἴθ' τι ἰόντι, ὥς ὑδὲ οἶκός ἀπὸ χιόνος μὲν ῥέειν. παρῶτος μὲν καὶ μέγιστον μαρτύριον οἱ ἄνθρωποι παρίσχονται, πνιόντες ἀπὸ τῶν χωρίων τουτῶν θιερμοί· διούτιροι δὲ, ὅτι ἀνομβρός ἡ χώρα, καὶ ἀκρύσταλλος διατελείν ἰοῦσα· ἐπὶ δὲ χιόνι πρσιούση, πᾶσα ἀνάγκη ἔστι ὕσαι ἐν πνίτι ἡμίρῃσι· ὥσπερ εἰ ἐχιδνίζι, ὥστ' ἂν ταῦτα τὰ χωρία. τρίτα δὲ, οἱ ἄνθρωποι ὑπὸ τοῦ καύματος μέλας ἰόντες· ἐκτῖνοι δὲ καὶ χειλιδόνες δι' ἔτιος ἰόντες οὐκ ἀπολείπουσι· γέραντοι δὲ φεύγουσαι τὸν χειμῶνα τὸν ἐν τῇ Σκεδικῇ χώρῃ γινόμενον, φοιτῶσι ἐς χιμασίην ἐς τοὺς τόπους ταύτους. εἰ τοῖνοι ἐχιδνίζι καὶ ἰσσοῦν ταύτην τὴν χώραν, δι' ἧς τι ῥέει καὶ ἐκ τῆς ἄρχεται ῥέων ὁ Νεῖλος, ἦν ἂν τοῦτων οὐδὲν, ὥς ἡ ἀνάγκη ἐλέγχῃ.

23. Ὁ δὲ περὶ τοῦ Ὀκσιανοῦ λίγας, ἐς ἀφανὲς τὸν μῦθον ἀνιπίκας, οὐκ ἔχει ἔλιγchon. οὐ γάρ τινα ἔγνωσι οἶδα ποταμὸν Ὀκσιανὸν ἰόντα· Ὅμηρον δὲ, ἣ τινα τῶν πρῶτιρον γινομένων ποιητῶν, δοκίω τοῦτομα εὐρόντα ἐς τὴν ποίησιν ἰσινίκασθαι.

24. Εἰ δὲ δι' μιμψάμενοι γνώμας τὰς προσιμίνας,

αὐτὸν περὶ τῶν ἀφανίων ἀποδείξασθαι, φράσω διότι μοι δοκίμῃ πλεθύνεσθαι ὁ Νεῖλος τοῦ θέρους. τὴν χειμερινὴν ὥρην ἀπεικονόμενος ὁ ἥλιος ἐκ τῆς ἀρχαίης διζέδου ὑπὸ τῶν χειμῶνων, ἔρχεται τῆς Λιβύης τὰ ἄνω. ὡς μὲν οὖν ἐν ἱλαχίστῃ δηλῶσαι, πᾶν ἔρχεται τῆς γὰρ ἀνὰ γχοτάτῃ ἢ χώρης οὗτοι ὁ θύς, καὶ κατ' ἥν τινα, ταύτην εἰπὺς διψῆν τι ὑδάτων μάλιστα, καὶ τὰ ἐγχορία βρύματα μαρμαίνεσθαι τῶν ποταμῶν.

25. Ὡς δὲ ἐν πλείοσι λόγῳ δηλῶσαι, ὧδε ἔχῃ. διζέων τῆς Λιβύης τὰ ἄνω ὁ ἥλιος, εἰς ποταμὸν ἄγει διὰ παντὸς τοῦ χρόνου αἰθέριον τι ἰόντος τοῦ ἡέρος τοῦ κατὰ ταῦτα τὰ χωρία, καὶ ἀλεινῆς τῆς χώρας ἰούσης, οὐκ ἰόντων ἀνέμων ψυχρῶν, διζέων ποταμὸν αἰὼν περὶ καὶ τὸ θέρους ἰάθει ποταμῶν, ἰὼν τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ. ἔλπει γὰρ ἐπ' ἰωῦτόν τὸ ὕδωρ· ἱλύνσας δὲ, ἀπωθίει ἐς τὰ ἄνω χωρία· ὑπολαμβάνοντες δὲ οἱ ἄνθρωποι, καὶ διασπιδνάντες, τήκουσι· καὶ εἰσι εἰπόντες οἱ ἀπὸ ταύτης τῆς χώρας πίνοντες, ὅ, τι νότος, καὶ ὁ λιβυ, ἀνέμων πολλὸν τῶν πάντων ὑπερώτατοι. δοκίμῃ δὲ μοι οὐδὲ πᾶν τὸ ὕδωρ τὸ ἐπίτιον ἱκάνοντι ἀποπείμπισθαι τοῦ Νεῖλου ὁ ἥλιος, ἀλλὰ καὶ ὑπολείπεται περὶ ἰωῦτόν. πρη-
 ὕτομένου δὲ τοῦ χειμῶνος, ἀπέρχεται ὁ ἥλιος ἐς μέσον τὸν οὐρανὸν ὀπίσω· καὶ τὸ ἐνδιῶται ἤδη ὁμοίως ἀπὸ πάντων ἔλπει τῶν ποταμῶν. τίως δὲ οἱ μὲν, ὁμβρίου ὕδατος συμ-
 μισγομένου πολλοῦ αὐτοῖσι, ἄγει ὁμότης τι τῆς χώρας καὶ πεχαρθρωμένης, βρύσει μεγάλοι· τοῦ δὲ θέρους, τῶν
 τι ὁμβρίων ἐπιλιπόντων αὐτοὺς, καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἱλπό-
 μιν, ἀσθινέει εἰσι. ὁ δὲ Νεῖλος ἰὼν ἀνομβρος, ἱλπόμενος δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου, μεῦντος ποταμῶν τοῦτοι τὸν χρόνον εἰπό-
 τως αὐτοὺς ἰωῦταῦ βίει πολλῶν ὑποδείκνυται ἢ τοῦ θέρους.
 τότε μὲν γὰρ μετὰ πάντων τῶν ὑδάτων ἴσιν ἔλπεται, τὸν

δὲ χιμῶνα, μούνος πείζεται. οὕτω τὸν ἥλιον νινόμενα τοῦτων αἴτιον εἶναι.

26. Αἴτιος δὲ αὐτὸς οὗτος, κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν, καὶ τὸν ἥρα ξηρὸν τὸν ταύτη εἶναι, διακαίων τὴν διέξοδον αὐτοῦ. οὕτω τῆς Λιβύης τὰ ἄνω θίρος αἰὶ κατῖχαι. εἰ δὲ ἡ γᾶσις ἥλλαυτο τῶν ὠρίων, καὶ τοῦ οὐρανοῦ τῇ μὲν νῦν ὁ βορέης τε καὶ ὁ χιμῶν ἴστασι, ταύτη μὲν τοῦ νότου ἦν ἡ στάσις καὶ τῆς μισαμβρίας, τῇ δὲ ὁ νότος νῦν ἴσθηται, ταύτη δὲ ὁ βορέης· εἰ ταῦτα οὕτως εἴχῃ, ὁ ἥλιος ἂν ἀπειλανόμενος ἐκ μίσου τοῦ οὐρανοῦ ὑπὸ τοῦ χιμῶνος καὶ τοῦ βορέως, ἥτις ἂν τὰ ἄνω τῆς Εὐρώπης, κατὰπερ νῦν τῆς Λιβύης ἔρχεται. διξιόντα δ' ἂν μιν διὰ πάσης Εὐρώπης, ἔλπομαι ποιεῖν ἂν τὸν Ἴστρον τὰπερ νῦν ἐργάζεται τὸν Νεῖλον.

27. Τῆς αὔρης δὲ περὶ, ὅτι οὐκ ἀποσπίνει, τήνδε ἔχω γνώμην, ὡς κάρτα ἀπὸ θιερῶν χωρίων οὐκ οἰκὸς ἴσθι οὐδὲν ἀποσπίνειν. αὔρη δὲ ἀπὸ ψυχροῦ τιδὲ φιλίμιν πρίμιν.

28. Ταῦτα μὲν νῦν ἴστω ὡς ἴσθι τε καὶ ὡς ἀρχὴν ἐγί-
ντο· τοῦ δὲ Νείλου τὰς πηγὰς οὗτε Αἰγυπτίῳ, οὗτε Λιβύῳ, οὗτε Ἑλλήνων τῶν ἐμοὶ ἀπικομένων ἐς λόγους, οὐδὲς ὑπείσχετο εἰδέναι, εἰ μὴ ἐν Αἰγύπτῳ ἐν Σαῖ πόλει ὁ γεγραμμενιστὴς τῶν ἱερῶν χρημάτων τῆς Ἀθηναίης. οὗτος δ' ἐμοίγε παύζειν ἰδοὺς, φάμενος εἰδέναι ἀτρεπίως. ἴλαγι δὲ ᾧδε· εἶναι δύο οὐρία ἐς ὅξιν τὰς κορυφὰς ἀπιογμένα, μεταξὺ Συήτης τε πόλιος κείμενα τῆς Θηβαΐδος, καὶ Ἐλιφαντίνης· οὐνόματα δὲ εἶναι τοῖσι οὐρίσι, τῇ μὲν, Κρῶφι, τῇ δὲ, Μῶφι. τὰς ὧν δὴ πηγὰς τοῦ Νείλου ἰούσας ἀβύσσους, ἐκ τοῦ μίσου τῶν οὐρίων τουτίων ῥεῖν· καὶ τὸ μὲν ἡμισυ τοῦ ὕδατος, ἐκ' Αἰγύπτου ῥεῖν καὶ πρὸς βορέην ἄρμεν· τὸ δ' ἴτιρον ἡμισυ, ἐκ' Αἰθιοπίας τε καὶ νότου. ὡς δὲ ἄβυσσοὶ εἰσι αἱ πηγαὶ, ἐς διάπειραν ἔφη τύτου Ψαμ-

ρᾶτιχον Αἰγύπτου βασιλία ἀπεισθαι. πολλῶν γὰρ αὐτὸν χιλιᾶδων ἰργυρίων πλεῖσταί μιν πάλον, πατιῶσι ταύτην, καὶ οὐκ ἔξιπείσθαι ἐς βυσσόν. οὕτω μὲν δὴ ὁ γραμματιστής, εἰ ἄρα ταῦτα γινόμενα ἴλιγι, ἀπίφαισι· ὥς ἰμὲ κατανοίειν δύναιε τιπὲς ταύτην ἰούσας ἰσχυρὰς καὶ παλιρροίην· οἷα δὲ ἰμβυαλόντος τοῦ ὕδατος τοῖσι οὖρεσι, μὴ δύνασθαι πατισμένην καταπυρητηρίην ἐς βυσσὸν ἵναι.

29. Ἄλλου δὲ οὐδινὸς οὐδὲν ἰδυάμεν πυθίσθαι. ἀλλὰ τοσόνδε μὲν ἄλλο ἐπὶ μακρότατον ἰπυθόμην, μίχρι μὲν Ἑλιφαντίνης πόλιος αὐτόπτης ἰλθὼν, τὸ δ' ἀπὸ τούτου, ἀποῆ ἤδη ἰστορίων. ἀπὸ Ἑλιφαντίνης πόλιος ἄνω ἰόντι, ἄναιτες ἴσσι χωρίον· ταύτην ὦν διττὸν τὸ πλεῖον διαδήσαντας ἀμφοτέρωθεν, κατὰ πτερ βούν, πορεύεσθαι· ἢ δὲ ἀποῆργῃ, τὸ πλεῖον οἷχεται φερόμενον ὑπὸ ἰσχύος τοῦ ῥόου. τὸ δὲ χωρίον τοῦτο, ἴτι ἐπὶ ἡμέρας τίσσερας πλόος· σκολιὸς δὲ ταύτην, κατὰ πτερ ὁ Μαίανδρος, ἴστι ὁ Νεῖλος. σχοῖτοι δὲ δυώδεκα ἴσι οὗτοι, τοὺς διττὸν τούτῃ τῇ τρέφῃ διαπλάσσει. καὶ ἴσσιτα ἀπίξαι ἐς πιδίον λιόν, ἐν τῇ νῆσσι περὶ ῥέει ὁ Νεῖλος· Ταχομψὼ οὖνομα αὐτῇ ἴσσι. οἰκίουνσι δὲ τὰ ἀπὸ Ἑλιφαντίνης ἄνω Αἰθίοπαις ἤδη, καὶ τῆς νῆσου τὸ ἥμισυ· τὸ δὲ ἥμισυ, Αἰγύπτιοι. ἴχεται δὲ τῆς νῆσου λίμνη μεγάλη, τὴν περίεξ νομάδες Αἰθίοπαις νίμοιται· τὴν διαπλάσας, ἐς τοῦ Νείλου τὸ ῥέειν ἤξει, τὸ ἐς τὴν λίμνην ταύτην ἐκδιδοῖ. καὶ ἴσσιτα ἀποῖας, παρὰ τὸν ποταμὸν ὀδοπορήν ποιήσιναι ἡμερίων τίσσεράκοντα. σκόπιλοι τε γὰρ ἐν τῇ Νείλῳ ὄξεις ἀνέχουσι, καὶ χειράδες πολλαί ἴσι, δι' ὧν οὐκ οἶα τί ἴστι πλείων. διεξιλθὼν δὲ ἐν τῇσι τίσσεράκοντα ἡμέρησι τοῦτο τὸ χωρίον, αὐτὶς ἐς ἴτιρον πλεῖον ἰμβυαλόντος, δυώδεκα ἡμέρας πλεύσει· καὶ ἴσσιτα ἴξαι ἐς πόλιν μεγάλην, τῇ οὖνομα ἴστι Μιρόη. λίγιται δὲ

αὕτη ἡ πόλις εἶναι μετρόπολις τῶν ἄλλων Αἰθιοπῶν. οἱ δ' ἐν ταύτῃ, Δία θιῶν καὶ Διόνυσον μόνους εἰσενταί, τούτους τε μεγάλως τιμᾶσι· καὶ σφίς μαντήϊον Διὸς κατίστανται. στρατεύονται δ' ἐπὶ αἰῶνι σφίσις ὁ θιὸς οὗτος κελύη διὰ θισπισμάτων· καὶ τῇ αὖ κελύῃ, ἐκείνῃ.

30. Ἀπὸ δὲ ταύτης τῆς πόλεως πλείων, ἐν ἴσῃ χρόνῳ ἄλλῃ ἤξεισι εἰς τοὺς Αὐτομόλους, ἐν ἑσθρπιρ ἐξ Ἑλιφαντίνης ἤλθεις εἰς τὴν μητρόπολιν τὴν Αἰθιοπῶν. τοῖσι δὲ Αὐτομόλοισι τούτοις οὐνομά ἐστι Ἀσμάχ· δύναται δὲ τοῦτο τὸ ἔπος κατὰ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν, οἱ ἐξ ἀριστιρῆς χιρὸς παριστάμενοι βασιλεῖ. ἀτίστανται δὲ αὐταὶ τίσεις καὶ ἔκαστοι μυριάδας Αἰγυπτίων τῶν μαχίμων εἰς τοὺς Αἰθιοπᾶς τούτους, δι' αἰτίην τοιήνδε. ἐπὶ Ψαμμητίχου βασιλῆος φυλακαὶ κατίστανσαν ἐν τῇ Ἑλιφαντίνῃ πόλιν πρὸς Αἰθιοπῶν, καὶ ἐν Δάφνησι τῇσι Πηλουσίῃσι ἄλλη δὲ πρὸς Ἀραβίων καὶ Σύρων, καὶ ἐν Μαρίῃ πρὸς Λιβύης ἄλλη. ἴτι δὲ ἐπ' ἱμῖν καὶ Περσίων κατὰ ταῦτά αὐτοὶ φυλακαὶ ἔχουσι, ὥς καὶ ἐπὶ Ψαμμητίχου ἦσαν· καὶ γὰρ ἐν Ἑλιφαντίνῃ Πέρσαι φρουρεῖουσι, καὶ ἐν Δάφνησι. τοὺς ὧν δὲ Αἰγυπτίους τρία ἔτια φρουρήσαντας ἀπίλυσεν οὐδὲς τῆς φρουρῆς· οἱ δὲ, βουλευσάμενοι καὶ κοινῶ λόγον χρησάμενοι, πάντες ἀπὸ τοῦ Ψαμμητίχου ἀποστάσαντες, ἦσαν εἰς Αἰθιοπίην. Ψαμμητίχος δὲ πυθόμενος, ἰδὼν περὶ ὥς δὲ κατίλαβεν, ἰδίετο, πολλὰ λέγων, καὶ σφίσις θιόνες πατρώους ἀπολιπιῖν οὐκ ἔα, καὶ τέκνα, καὶ γυναῖκας· τῶν δὲ τίνα λίγεται δείξαντα τὸ αἰδοῖοι εἶπιν, ἔνθα αὖ τοῦτο ἦ, ἴσισθαι αὐτοῖσι ἐνθαῦτα καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας. οὗτοι ἐπὶ τῇ εἰς Αἰθιοπίην ἀπείκοντο, διδοῦσι σφίσις αὐτοὺς τῇ Αἰθιοπῶν βασιλείᾳ. ὁ δὲ σφίσις τῇδε ἀντιδωρίεσθαι· ἦσαν οἱ διάφοροί τινες γιγανότις τῶν Αἰθιοπῶν.

τούτους ἐπίλοιποι ἐξιόντας, τὴν ἐπίνοιαν γῆν οἰαίμιν. τούτων δὲ ἰσοικισθύντων ἐς τοὺς Αἰθίοπας, ἡμερώτεροι γιγόμενοι Αἰθίοπες, ἥθια μαθόντες Αἰγύπτια.

31. Μίχρη μὲν νυν τισσέων μηνῶν πλόου καὶ ἰδοῦ, γινώσκεται ὁ Νεῖλος, πᾶριξ τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ ρεύματος. οὗτοι γὰρ συμβαλλομένη μῆτις ἐρέσκονται ἀναισιμούνται ἐξ Ἑλαιοφαντίας πορευομένη ἐς τοὺς Αὐτομόλους τούτους. ρίμῃ δὲ ἀπὸ ἰσπίρης τι καὶ ἡλίου δυσμίαν. τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε, οὐδὲς ἔχουσιν σφίσι φράσαι. ἱερμὸς γὰρ ἐστὶ ἡ χώρα αὕτη ὑπὸ καύματος.

32. Ἀλλὰ τάδε μὲν ἤκουσα ἀνδρῶν Κυρηναίων, φαμίαν ἰλθεῖν τι ἐπὶ τὸ Ἀμμωνιοὺς χρηστήριον, καὶ ἀπικίεσθαι ἐς λόγους Ἐπιάρχῳ τῇ Ἀμμωνίων βασιλεῖ καὶ πως ἐκ λόγων ἄλλων ἀπικίεσθαι ἐς λίσχην περὶ τοῦ Νείλου, ὡς οὐδὲς αὐτοῦ οἶδε τὰς πηγὰς· καὶ τὸν Ἐπιάρχον φάναι ἰλθεῖν κατὰ παρ' αὐτὸν Νασαμῶνας ἀνδρας. τὸ δὲ ἴδιος τοῦτο, ἴσθι μὲν Λιβυκὸν, νίμιναι δὲ τὴν Σύρτιν τι καὶ τὴν περὶ ἡῶν χώραν τῆς Σύρτιος οὐκ ἐπὶ πολλόν. ἀπικομένους δὲ τοὺς Νασαμῶνας, καὶ εἰρωτωμένους εἴ τι ἔχουσι πλείον λίγιιν περὶ τῶν ἐρήμων τῆς Λιβύης, φάναι παρὰ σφίσι γινέσθαι ἀνδρῶν δυναστίαν παῖδας ὕβριστάς· τοὺς ἄλλα τι μηχανᾶσθαι ἀνδρωδύντας περισσὰ, καὶ δὴ καὶ ἀποκληρώσαι πίντι ἰουγῶν, ὀψομένους τὰ ἱερμα τῆς Λιβύης, καὶ εἴ τι πλείον ἴδωιν τῶν τὰ μακρότατα ἰδομένων. τῆς γὰρ Λιβύης τὰ μὲν κατὰ τὴν βαρετήν θάλασσαν, ἀπ' Αἰγύπτου ἀρξάμενοι μίχρη Σολοῖντος ἄκρης, ἥ τελευτᾷ τὰ τῆς Λιβύης, παρήκουσι παρὰ πᾶσαν Λίβυν, καὶ Λιβύων ἴθια πολλὰ, πλὴν ὅσον Ἕλληνας καὶ Φοίνικας ἔχουσι. τὰ δ' ὑπὲρ θαλάσσης τι καὶ τῶν ἐπὶ θάλασσαν κατηγνόντων ἀνθρώπων, τὰ κατ'ὕπερθε θηριώδους ἰστέῃ ἡ Λιβύη· τὰ δὲ κατ'ὕπερθε τῆς θηριώδους, ψάμ-

μοις τί ἐστι, καὶ ἄνδρες διινῶς, καὶ ἔρημος πάντων. εἶπεν
 ὦν τοὺς νηϊάς ἀποσιμτομένους ὑπὸ τῶν ἡλίπων, ὕδασι
 τι καὶ σιτίοισι εὖ ἱζηρτυμένους, ἵναί τε ταπρῶτα μὲν διὰ
 τῆς οἰκισμένης· ταύτην δὲ διεξιελθόντας, ἐς τὴν θηριώδεια
 ἀπικίσθαι· ἐκ δὲ ταύτης, τὴν ἔρημον διεξίειναι, τὴν ὁδὸν
 ποιευσμένους πρὸς ζίφυρον ἄνιμον· διεξιελθόντας δὲ χῶρον
 πολλὸν ψαμμώδεια, καὶ ἐν πολλῇσι ἡμέρησι, ἰδίῃ δὴ
 ποτὶ δένδρεα ἐν πεδίῳ πεφυκότα· καὶ σφίας προσελθόν-
 τας, ἀπισσθαι τοῦ ἐπιόντος ἐπὶ τῶν δινδρέων παρκαῦ
 ἀπτομένοισι δὲ σφι ἐπιλθούσιν ἄνδρας μικροὺς, ματρίων ἱλᾶσ-
 σοντας ἀνδρῶν, λαβόντας δὲ ἄγιν σφίας· φωνῆς δὲ οὔτε τι
 τῆς ἐκείνων τοὺς Νασαμῶνας γινώσκειν, οὔτε τοὺς ἄγοντας
 τῶν Νασαμῶνων. ἄγιν τιδὴ αὐτοὺς δι' ἱλίων μεγίστων,
 καὶ διεξιελθόντας ταῦτα, ἀπικίσθαι ἐς πόλιν, ἐν τῇ
 πάντας εἶναι τοῖσι ἄγουσι τὸ μίγαδος ἴσους, χρῶμα δὲ
 μέλανας. παρὰ δὲ τὴν πόλιν ῥίιν ποταμὸν μίγαν· ῥίιν
 δὲ ἀπὸ ἐσπέρης αὐτὸν πρὸς ἥλιον ἀνατίλλοντα· φαίνεσθαι
 δὲ ἐν αὐτῷ προποδίλους.

33. Ὁ μὲν δὲ τοῦ Ἀμμωνίου Ἐπιστράτου λόγος ἐς τοῦ-
 τό μοι διδηλώσθω· πλὴν ὅτι ἀποισσθῆσάι τι ἴφασκε
 τοὺς Νασαμῶνας, ὡς οἱ Κρηναῖοι ἴλιγον· καὶ ἐς τοὺς
 οὔτοι ἀπίκοντο ἀνθρώπους, γόντας εἶναι πάντας. τὸν δὲ
 δὴ ποταμὸν τοῦτον τὸν παραρρέοντα καὶ Ἐπίστρατος
 συνβάλλετο εἶναι τὸν Νεῖλον· καὶ δὴ καὶ ὁ λόγος οὕτως
 αἰρεῖται. ῥίι γὰρ ἐκ Λιβύης ὁ Νεῖλος, μίσην τέμνειν Λιβύην
 καὶ (ὡς ἐγὼ συμβάλλομαι, τοῖσι ἰμφανίσαι τὰ μὴ γνω-
 σκόμινά τι καμαιρόμενος) τῷ Ἰστρῷ ἐν τῶν ἴσων μέτρῳ
 ὁρμαῖται. Ἰστρος τι γὰρ ποταμὸς ἀρξάμενος ἐν Κιλικίᾳ
 καὶ Περσῆς πόλιος, ῥίι μίσην σχίζειν τὴν Εὐρώπην· οἱ
 δὲ Κιλικοὶ εἰσι ἔξω Ἑρακλητῶν στηλίων ὁμυρίους δι
 Κυνησίοισι, οἱ ἴσχατοι πρὸς δυσμίων οἰκίους· πᾶν ἐν τῇ

Εὐρώπῃ κατοικημένων. τελευτᾷ δὲ ὁ Ἰστρὸς εἰς Θάλασσαν τὴν τοῦ Εὐξείνου πόντου, τῇ Ἰστρίῳ οἱ Μιλησίων οἰκίσουσιν ἄποικοι.

34. Ὁ μὲν δὴ Ἰστρὸς, ῥίῳ γὰρ δι' οἰκουμένης, πρὸς πολλῶν γινώσκεται· περὶ δὲ τῶν τῷ Νεῖλῳ πηγῶν οὐδὲς ἔχει λίγιν. αἰκμητὸς τε γὰρ ἔστι καὶ ἱερμὸς ἡ Λιβύη, δι' ἧς ῥίῳ. περὶ δὲ τοῦ ῥιύματος αὐτοῦ, ἵπ' ὅσον μακρότατον ἰσπεριῦντα ἢ ἐκκίσθαι, εἰρηται· ἐκδιδῶν δὲ εἰς Αἴγυπτον. ἡ δὲ Αἴγυπτος τῆς ὀρεινῆς Κιλικίης μάλιστα καὶ ἀντίη κίεταί. ἐνδιῶται δὲ, εἰς Σινώπην τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ πίντι ἡμερίων ἰθὺς ὁδὸς εὐζώνῃ ἀνδρί. ἡ δὲ Σινώπη τῇ Ἰστρῷ ἐκδιδόντι εἰς Θάλασσαν ἀντίον κίεταί. οὕτω τὸν Νεῖλον δεκίω διὰ πάσης τῆς Λιβύης διεξιόντα ἐκισθῆναι τῇ Ἰστρῷ. Νεῖλον μὲν οὖν περὶ τοσαῦτα εἰρήσθω.

35. ΕΡΧΟΜΑΙ δὲ περὶ Αἰγύπτου μεμνημένων τὸν λόγον, ὅτι πάλιν θαυμάσια ἔχει ἢ ἄλλη πᾶσαι χώρη, καὶ ἔργα λόγου μίջω παρίχεται πρὸς πᾶσαν χώραν. τούτων εἰδικα πάλιν περὶ αὐτῆς εἰρήσεται. Αἰγύπτιοι ἄρκα τῷ οὐρανῷ τῷ πατρὶ σφίος ἰόντι ἱερείῳ, καὶ τῷ ποταμῷ φύσιν ἀλλοίην παρεχομένην ἢ οἱ ἄλλοι ποταμοὶ, τὰ πολλὰ πάντα ἔμπροσθεν τοῖσι ἄλλοις ἀνθρώποις ἰστέσαντο ἢ θιά τι καὶ νόμους. ἐν τοῖσι αἱ μὲν γυναῖκες ἀγοράζουσι καὶ παπηλιύουσι· οἱ δὲ ἄνδρες, πατ' οἴκους ἰόντες, ὑφαίνουσι. ὑφαίνουσι δὲ οἱ μὲν ἄλλοι, ἄνω τὴν πρέκην ὠθίοντες, Αἰγύπτιοι δὲ, κάτω. τὰ ἄχθια οἱ μὲν ἄνδρες ἐπὶ τῶν κεφαλῶν φορεῖουσι, αἱ δὲ γυναῖκες, ἐπὶ τῶν ὤμων. οὐρέουσι, αἱ μὲν γυναῖκες, ὀρθαί· οἱ δὲ ἄνδρες, κατῆμενοι. εὐμαρίῃ χερίωνται ἐν τοῖσι οἴκοις, ἰσθίουσι δὲ ἔξω ἐν τῇσι ὁδοῖσι· ἐπιλίγοντες, ὥς τὰ μὲν αἰσχερὰ, ἀναγκῆν δὲ, ἐν ἀποκρύφῳ ἰσθὶ ποιεῖν χερίων· τὰ δὲ μὴ αἰ-

σχρὰ, ἀναφανδόν. ἰρᾷται γυνὴ μὴ οὐδεμίῃ οὔτε ἱερσίνος Διὸς, οὔτε θηλίνης· ἄνδρες δὲ, πάντων τε καὶ πασίων. τρέφουσιν τοὺς τοκίας τοῖσι μὴ παῖσι οὐδεμίῃ ἀνάγκῃ, μὴ βουλομένοις· τῆσι δὲ θυματρᾷσι πᾶσα ἀνάγκη, καὶ μὴ βουλομένησι.

36. Οἱ ἱρίαι τῶν Διῶν τῇ μὴ ἄλλῃ καμίουσι· ἐν Αἰγύπτῳ δὲ, ξυρεῦνται. τοῖσι ἄλλοις ἀνδράποισι νόμος, ἅμα κῆδεϊ πιπάρθαι τὰς πιφαλάς τοὺς μάλιστα ἐπιτίθεται· Αἰγύπτῳ δὲ ὑπὸ τοὺς θανάτους ἀνιῖσι τὰς τρέχας αὔξισθαι, τάς τε ἐν τῇ πιφαλῇ καὶ τῇ γυνίῳ, τίως ἐξυρημίνοι. τοῖσι μὴ ἄλλοις ἀνδράποισι χωρὶς θηρίων δίκαια ἀποκίπρεται· Αἰγυπτίοις δὲ ἑμοῦ θηρίοις ἡ δίκαιά ἐστι. ἀπὸ πυρίων καὶ κριθίων ἄλλοι ζῶουσι· Αἰγυπτίων δὲ τῇ ποσειμνίῳ ἀπὸ τούτων τὴν ζῆν διυδοι μίγιστόν ἐστί· ἄλλὰ ἀπὸ ἐλουργίων ποσειῦνται σιτία, τὰς ζιὰς μετιξίτεροι καλίουσι. φυρῶσι τὸ μὴ σταῖς τοῖσι παρὶ τὸν δὲ πηλόν, τῆσι χερσί· καὶ τὴν κόπρον ἀναιρίζονται. τὰ αἰδοῖα ἄλλοι μὴ ἴωσι ὡς ἐγίνετο, πλὴν ἴσαι ἀπὸ τούτων ἱμαθόν· Αἰγύπτῳ δὲ περιτάμνονται. ἱμαθια, τῶν μὴ ἀνδρῶν ἱλαστός ἔχει δύο· τῶν δὲ γυναικῶν ἐν ἐκαστῇ. τῶν ἰστίων τοὺς κρέκους καὶ τοὺς κάλους, οἱ μὴ ἄλλοι ἔξωθιν προσδίουσι· Αἰγύπτῳ δὲ, ἴσωθιν. γράμματα γράφουσι καὶ λογίζονται ψήφοις, Ἑλλήνης μὴν, ἀπὸ τῶν ἀριστιρῶν ἐπὶ τὰ διζιὰ φέροντες τὴν χίρην· Αἰγύπτῳ δὲ, ἀπὸ τῶν διζιῶν ἐπὶ τὰ ἀριστιρά· καὶ ποσειῦντες ταῦτα, αὐτοὶ μὴ φασὶ ἐπὶ τὰ διζιὰ ποσειῦν, Ἑλλήνας δὲ ἐπ' ἀριστιρά. διφασίαισι δὲ γράμμασι χρίωνται καὶ τὰ μὴ αὐτῶν, ἰρά· τὰ δὲ, δημοτικὰ καλίουσι.

37. Θιοσιβίαις δὲ περισσῶς ἰόντις μάλιστα πάντων ἀνδράπων, νόμοις τοιοῖσιδε χρίωνται. ἐν χαλαρίῳ ποτηρίῳ πίνουσιν, διασμίοντες ἀπὸ πᾶσαν ἡμίρην οὐχ ὁ

μὲν, ὁ δ' οὐ, ἀλλὰ πάντες. ἱμάτια δὲ λίνα φορέουσι αἰὶν νιόπλυτα, ἐπιτηδιύοντες τοῦτο μάλιστα. τά τε αἰδοῖα περιτάμνονται, καθαριέτητος ἵνικιν· προτιμῶντες καθαροὶ εἶναι ἢ ὑπεριστίστοι. οἱ δὲ ἱεῖς ξυριῦνται πᾶν τὸ σῶμα διὰ τρίτης ἡμέρης, ἵνα μήτι φθιῖρ, μήτι ἄλλο μυσαρὸν μηδὲν ἐγγίηται σφι. θεραπεύουσι τοὺς θεούς. ἐσθῆτα δὲ φορέουσι οἱ ἱεῖς λιγνὴν μούνην, καὶ ὑποδήματα βύβλιν· ἄλλην δὲ σφι ἐσθῆτα οὐκ ἔχιστι λαβοῖν, οὐδὲ ὑποδήματα ἄλλα. λούνται δὲ δις τῆς ἡμέρης ἐκάστης ψυχρῇ, καὶ δις ἐκάστης νυκτός. ἄλλας τε θρησκείας μυρίας ἐπιτελείουσι, ὡς εἰπὺν λόγῳ. πάσχειν δὲ καὶ ἀγαθὰ οὐκ ὀλίγα· οὔτε τι γὰρ τῶν εἰκητῶν τρίβουσι, οὔτε δαπανῶνται· ἀλλὰ καὶ σιτία σφί ἐστι ἱερὰ πισσόμινια, καὶ χηνίων καὶ βοίων κριῶν πλεῖστος τι ἐκαστῇ γίνεται πολλὸν ἐκαστης ἡμέρης. δίδονται δὲ σφι καὶ οἶνος ἀμπέλιντος. ἰχθύων δὲ οὐ σφι ἔχιστι πάσασθαι. κυάμους δὲ οὔτε τι μάλα σπείρουσι Αἰγύπτιοι ἐν τῇ χώρῃ, τοὺς τε γινομένους οὔτε τρώγουσι, οὔτε ἔψοντες πατίονται. οἱ δὲ δὴ ἱεῖς, οὐδὲ ὀρέοντες ἀνίχονται, νομίζοντες οὐ καθαρὸν μιν εἶναι ὄσπριον. ἱερᾶται δὲ οὐκ εἰς ἐκαστου τῶν θεῶν, ἀλλὰ πολλοὶ, τῶν εἰς ἐστὶ ἀρχιέριος· ἐπειὰν δὲ τις ἀποθάνῃ, τοῦτου ὁ παῖς ἀντικατίστανται.

38. Τοὺς δὲ βοῦς τοὺς ἔρσεις τοῦ Ἐπάφου εἶναι νομίζουσι, καὶ τούτου εἶνεκα δοκιμάζουσι αὐτοὺς ὥδε. τρίχα ἦν καὶ μίην ἴδεται ἐπιούσαν μίλαιναν, οὐ καθαρὸν εἶναι νομίζι. διζήται δὲ ταῦτα ἐπὶ τοῦτο τιταγμένος τῶν τις ἱεῶν, καὶ ὁρδοῦ ἐσθιωτός τοῦ κτήνιος καὶ ὑπτίου, καὶ τὴν γλῶσσαν ἐξιέρύσας, εἰ καθαρὴ τῶν προκιμίων σημητῶν, τὰ ἐγὼ ἐν ἄλλῳ λόγῳ ἱεῶν. κατορεῖ δὲ καὶ αὐτὸς τρεῖς τῆς οὐρῆς, εἰ κατὰ φύσιν ἔχει πικρυπνίας. ἦν δὲ τουτῶν πάντων ἡ καθαρὸς, σημαίνεται

βύβλην περὶ τὰ κίρια εἰλίσσων· καὶ ἔπειτα γῆν σημα-
 τριδα ἐπιπλάσας, ἐπιβάλλει τὸν δακτύλιον καὶ οὕτως
 ἀπάγουσι. ἀσήμαιοι δὲ θύσαντι θάνατος ἢ ζημίη ἐπι-
 πίπτει. δοκιμάζεται μὲν νυν τὸ κτήνος τρόφῳ τοιούτῳ.

39. Θυσίη δὲ σφί ἦδε κατίστηκε. ἀγαγόντες τὸ σιση-
 μασμένον κτήνος πρὸς τὸν βωμὸν, ὅκου ἂν θύωσι, πυρὴν
 καίουσιν. ἔπειτα δὲ ἐκ' αὐτοῦ οἶνον κατὰ τοῦ ἱερῆος ἐπι-
 σπείσαντες, καὶ ἐπικαλίσαντες τὸν Διὸν, σφάζουσι· σφά-
 ζαντες δὲ, ἀποτάμνουσι τὴν κεφαλὴν. σῶμα μὲν δὴ τοῦ
 κτήνους διέριψιν· κεφαλῇ δὲ κίβη πολλὰ καταρυσάμενοι,
 φέρουσι τοῖσι μὲν ἂν ἢ ἀγορῇ, καὶ Ἑλληνίς σφισι ἔωσι
 ἐπίδημοι ἱμφοροί, οἳδε φέροντες ἐς τὴν ἀγορὴν, ἀπ' ὧν
 ἴδοντο· τοῖσι δὲ ἂν μὴ παρίωσι Ἑλληνες, οἳ δ' ἐκβάλλουσι
 ἐς τὸν ποταμόν. καταρίονται δὲ, τάδε λίγοντες τῆσι κε-
 φαλήσιν, εἴ τι μᾶλλον ἢ σφίσι τοῖσι θύουσι, ἢ Αἰγύπτῳ τῇ
 συναπάσῃ κακὸν γινέσθαι, ἐς κεφαλὴν ταύτην τραπίσθαι.
 κατὰ μὲν νυν τὰς κεφαλὰς τῶν θυομένων κτηνίων, καὶ
 τὴν ἐπίσπεισιν τοῦ οἴνου, πάντες Αἰγύπτιοι νόμοισι τοῖσι
 αὐτοῖσι χρεώνονται ὁμοίως ἐς πάντα τὰ ἱρά. καὶ ἀπὸ τοῦ-
 του τοῦ νόμου, οὐδὲ ἄλλου οὐδενὸς ἐμψύχου κεφαλῆς γινέ-
 σιται Αἰγυπτίῳ οὐδεὶς.

40. Ἡ δὲ δὴ ἱεραίσις τῶν ἱερῶν καὶ ἡ καῦσις, ἄλλη
 περὶ ἄλλο ἱρόν σφι κατίστηκε. τὴν δ' ὧν μεγίστην τι δαί-
 μονα ἡγνεται εἶναι, καὶ μεγίστην οἱ ὄρετὴν ἀνάγουσι, ταύ-
 τὴν ἔρχομαι ἱρίων. ἐπὴν προνησιεύσωσι τῇ ἴσι, καὶ ἐπὴν
 πατιύξωνται, θύουσι τὸν βούν· καὶ ἀποδείραντες, κοιλίην
 μὲν ἐκίβη πᾶσαι ἐξ ὧν εἶλον, σπλάγχνα δὲ αὐτοῦ λεί-
 πουσιν ἐν τῇ σώματι καὶ τὴν περιμήνην· σκέλια δὲ ἀποτά-
 μνουσι, καὶ τὴν ὀσφὺν ἄκρην, καὶ τοὺς ὤμους τι καὶ τὸν
 τραχήλον. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, τὸ ἄλλο σῶμα τοῦ βοῦς
 περιπλάσσει ἄρετων καθαρῶν, καὶ μέλιτος, καὶ ἀσταφίδων

καὶ σύκων, καὶ λελανωτοῦ, καὶ σμύρνης, καὶ τῶν ἄλλων
 θυμμάτων. πλῆσαιτις δὲ τούτων, καταγίζουσι, ἱλαίον
 ἄφθοιον καταχίοντις. προηστιάσαντις δὲ, θύουσι· καιο-
 μένων δὲ τῶν ἱρῶν, τύπτονται πάντες. ἱπιάων δὲ ἀποτύ-
 ψονται, δαῖτα προτίθινται τὰ ἱλίσκοντο τῶν ἱρῶν.

41. Τοὺς μὲν ἰνυ καθαρὸς βούς τοὺς ἱρσιναις καὶ τοὺς
 μόσχους οἱ πάντες Αἰγύπτῳ θύουσι· τὰς δὲ θηλίας οὐ
 σφι ἔξιςτι θύειν, ἀλλὰ ἱραὶ εἰσι τῆς Ἰσίου. ἐδὲ γὰρ τῆς
 Ἰσίου ἄγαλμα ἰδὲ γυναικῆϊον, βούκιρῶν ἴσσι, κατὰ πτε-
 ρῆ Ἑλληνις τὴν Ἰοῦν γράφουσι· καὶ τὰς βούς τὰς θηλίας
 Αἰγύπτῳ πάντες ὁμοίως εἰδονται· προβάτων πάντων
 μέλιστα μακρῶν. τῶν εἰνικα οὐτ' ἀνὴρ Αἰγύπτῳ, οὐτε
 γυνὴ ἄνδρα Ἑλληνα φιλήσει· ἀν τῷ στόματι, οὐδὲ μα-
 χαίρῃ ἀνδρὸς Ἑλλήνος χρήσεται, οὐδ' ὀφθαλμοῖσι, οὐδὲ λῆ-
 βησι, οὐδὲ πρὶος καθαρῶ βοὸς διατιτμημῆϊον Ἑλληνακῆ
 μαχαίρῃ γινύσεται. θάπτουσι δὲ τοὺς ἀποθνήσκοντας
 βούς, τρέπον τόνδε. τὰς μὲν θηλίας εἰς τὸν ποταμὸν
 ἀπιᾶσι· τοὺς δὲ ἱρσιναις κατορύσσουσι· ἵκασται ἐν τοῖσι
 προαστείεσσιν, ἐδὲ κίρας τὸ ἴτιρον ἢ καὶ ἀμφότερα ὑπερί-
 χοντα, σημηῖον εἰνικῶν· ἱπιάων δὲ σαπῆ, καὶ προσή· ὁ
 τιταγμῆϊος χρέιος, ἀπικνύσεται εἰς ἐκάστην πόλιν· βάρει ἐν
 τῆς Προσωπίτιδος καλυμμένης νήσου. ἢ δ' ἴσσι μὲν ἐν τῇ
 Δίλτα, περιμίτροι δὲ αὐτῆς εἰσὶ σχοῖνοι ἰνία. ἐν ταύτῃ
 ὦν τῇ Προσωπίτιδι νήσῳ ἵνισι μὲν καὶ ἄλλαι πόλεις συχ-
 ναί· ἐκ τῆς δὲ αἱ βάρει παραγίνονται ἀναιρεσόμεναι τὰ
 ἰσσία τῶν βοῶν, οὐνομα τῇ πόλιν Ἀτάρβηχης. ἐν δ' αὐτῇ
 Ἀφροδίτης ἱρὸν ἄγιον ἴδρυται. ἐκ ταύτης τῆς πόλιν
 πλανίσονται πολλοὶ ἄλλοι εἰς ἄλλας πόλεις· ἀνορύξαντες
 δὲ τὰ ἰσσία, ἀπάγουσι καὶ θάπτουσι· εἰς ἵνα χῶρον πάντες.
 κατὰ ταῦτα δὲ τοῖσι βουσι καὶ τῆσιν κτήνισι θάπτουσι

ἀποθνήσκοντα. καὶ γὰρ περὶ ταῦτα οὕτω σφί νομοθέ-
τηται. πτίινουσι γὰρ δὴ οὐδὲ ταῦτα.

42. Ὅσοι μὲν δὴ Διὸς Θεβαΐος ἱδρυνται ἱρὸν, ἢ νομοῦ
τοῦ Θεβαΐου εἰσὶ, οὗτοι μὲν νυν πάντες οἶων ἀπιχόμενοι,
αἵγας θύουσι. θιούς γὰρ δὴ οὐ τοὺς αὐτοὺς ἅπαντας
ὁμοίως Αἰγύπτιοι εἰσονται, πλὴν Ἰσιός τε καὶ Ὀσίριος,
τὸν δὴ Διόνυσον εἶναι λέγουσι· τούτους δὲ ὁμοίως ἅπαντας
εἰσονται. ὅσοι δὲ τοῦ Μίνδης ἱκτνηται ἱρὸν, ἢ νομοῦ τοῦ
Μινδησίου εἰσὶ, οὗτοι δὲ αἰγῶν ἀπιχόμενοι, οἷς θύουσι. Θε-
βαῖοι μὲν νυν, καὶ ὅσοι διὰ τούτους οἶων ἀπίχονται, διὰ τέ-
δε λέγουσι τὸν νόμον τόνδε σφί τιθῆναι. Ἡρακλῖα θιλῆ-
σαι πάντως ἰδῆσθαι τὸν Δία, καὶ τὸν οὐκ ἰδίλιν ἐφθῆ-
ναι ὑπ' αὐτοῦ. τίλος δὲ, ἰπὶί τε λιπαρίειν τὸν Ἡρακλῖα,
τὸν Δία μηχανήσασθαι, κριὸν ἐκδιείραντα προίχισθαι τε
τὴν κεφαλὴν ἀποταμόντα τοῦ κριοῦ, καὶ ἰνδύντα τὸ νάκος,
οὕτω εἰ ἰωῦτὸν ἰπιδίξαι. ἀπὸ τούτου κριοπρόσωπον τῷ
γαλμα τοῦ Διὸς ποιῶσι Αἰγύπτιοι· ἀπὸ δὲ Αἰγυπτίων,
Ἀμμώνιοι, ἰόντες Αἰγυπτίων τι ἔξ Αἰθιοπῶν ἄποιαι, ἔ-
φωινῃ μιταξὺ ἀμφοτέρων νομίζοντες. δοκίμιν δ' ἰμαί, καὶ
τοῦνομα Ἀμμώνιοι ἀπὸ τοῦδ' ἔσφί τὴν ἰπωνυμίην ἰποιήσαν-
το· Ἀμμουὶν γὰρ Αἰγύπτιοι καλίουσι τὸν Δία. τοὺς δὲ κρι-
οὺς οὐ θύουσι Θεβαῖοι, ἀλλ' εἰσὶ σφί ἱροὶ διὰ τοῦτο. μνη δὲ
ἡμῖρη τοῦ ἰνιαυτοῦ, ἰν ἔρτῃ τοῦ Διὸς, κριὸν ἵνα κατακῆ-
ψαντες καὶ ἀποδιείραντες, κατὰ τῷῦτὸ ἰνδύουσι τῷγαλμα
τοῦ Διός· καὶ ἱππιτα ἄλλο ἄγαλμα Ἡρακλῖος προσά-
γουσι πρὸς αὐτό. ταῦτα δὲ ποιήσαντες, τύπτονται οἱ πε-
ρὶ τὸ ἱρὸν ἅπαντες τὸν κριὸν, καὶ ἱππιτα ἐν ἱερῇ θήκῃ θά-
πτουσι αὐτόν.

43. Ἡρακλῖος δὲ περὶ τόνδε τὸν λόγον ἤκουσα, ὥς εἴη
τῶν δυώδεκα θιῶν τοῦ ἱεῖρου δὲ περὶ Ἡρακλῖος, τὸν Ἑλ-

λητες εἶδαι, οὐδαμῇ Αἰγύπτου ἰσχυρὰν ἀνίσταται. καὶ
 μὴν ὅτι γὰρ οὐ παρ' Ἑλλήνων ἱλαστον εὖνομα τοῦ Ἡρα-
 κλῆος Αἰγύπτῳ, ἀλλὰ Ἑλλήτες μᾶλλον παρ' Αἰγυπτί-
 ων, καὶ Ἑλλήνων οὗτοι οἱ θίμωτοι ἐφ' Ἀμφιτρώτοις γόνυ
 εὖνομα Ἡρακλῆα, πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα τιμῆρά μιν ἴσται
 τοῦτο οὕτω ἔχουσιν, ἐν δὲ δὴ καὶ τῷ· ὅτι τι τοῦ Ἡρακλῆος
 τούτου οἱ γασίς ἀμφοτέρω ἦσαν Ἀμφιτρώται καὶ Ἀλαμάνη
 γιγνόμεναι τὰ ἀνίστασθαι ἀπ' Αἰγύπτου· καὶ διότι Αἰγύπτῳ
 οὗτοι Πρωιδίοντες οὗτοι Διοσκύρων τὰ εὖνοματά φασιν ἰδί-
 ναι, οὐδὲ σφί Διὶ οὗτοι ἐν τοῖσι ἄλλοις Διοῖσι ἀποδιδέχα-
 ται. καὶ μὴν εἴ γὰρ παρ' Ἑλλήνων ἱλαστον εὖνομα τοῦ δαί-
 μονος, τούτων οὐκ ἦκιστα, ἀλλὰ μάλιστα ἱμιλλοὶ μνή-
 μῃν ἔχουσιν, ὥστε καὶ τότε ναυτιλίῃσι ἐχρίοντο, καὶ ἦσαν
 Ἑλλήνων τοῖς ναυτίλοις, ὡς ἱλαστομαί τι καὶ ἱμὴ γνώμη
 κίριον. ὅστις τούτων ἦν καὶ μᾶλλον τῶν Διῶν τὰ εὖνομα-
 τα ἐξισπιστάτο Αἰγύπτῳ ἢ τοῦ Ἡρακλῆος. ἀλλὰ τις
 ἀρχαῖός ἐστι Διὸς Αἰγυπτίοις· Ἡρακλῆος· ὡς δὲ αὐτοὶ
 λέγουσι, ἵτις ἐστι ἰστανισχίλια καὶ μύρια ἐς Ἀραβίαν
 βασιλεύσαντα, ἵππῃ τι ἐν τῶν ἐκ τῶν Διῶν οἱ δουδινὰ Διὶ
 ἐγίνοντο, τῶν Ἡρακλῆα ἴνα νομίζουσι.

44. Καὶ Δίῳ δὲ τούτων πᾶσι σαφές τι ἰδέναι ἐξ ὧν
 εἶναι τι ἦν, ἱπλισσα καὶ ἐς Τύρον τῇ Φοινίκῃ, συνδυάμε-
 νος αὐτάδῃ εἶναι ἱρὸν Ἡρακλῆος ἄγιον καὶ ἴδον πλουσίως
 πατισσινασμῶν ἄλλοις τι πολλοῖσι ἀναθήμασι, καὶ ἐν
 αὐτῇ ἦσαν στήλαι δύο, ἡ μὲν χρυσοῦ ἀπὸ φθονος ἡ δὲ, σμα-
 γάλδου λίθου, λάρποντος τὰς εὐκτας μίγαθος. ἐς λόγους
 δὲ ἰλθὼν τοῖσι ἱριῦσι τοῦ Διῶ, ἐξέμνη ἰστίως χρεῖνες εἴη ἐξ
 οὗ σφί τὸ ἱρὸν ἴδεναι. εὖροι δὲ οὐδὲ τούτους τοῖσι Ἑλλήσι
 συμφερόμενοις. ἴφασαν γὰρ ἅμα Τύρῃ οἰκισμένη καὶ ἐν
 ἱρὸν τοῦ Διῶ ἰδρυμένην εἶναι δὲ ἵτις ἀπ' οὗ Τύρῃ οἰσ-
 ουν, σπηλιόσια καὶ δισχίλια. εἶδον δὲ ἐν τῇ Τύρῃ καὶ ἄλλοι

λο ἱερὸν Ἑρακλῆος, ἰωνιομένη Ἰχθυος Θασίου εἶναι. ἀπε-
κόμην δὲ καὶ ἐς Θάσον, ἐν τῇ ὕδρῳ ἱερὸν Ἑρακλῆος ὑπὸ
Φαινίαν ἰδρυμένοι, αἱ κατ' Εὐρώπης ζήτησησιν ἐκπλώσαν-
τες, Θάσσοι ἔκτισαν· καὶ ταῦτα καὶ νῦντι γινῆσι ἀνδρῶν
πρότιγρά ἐστι ἢ τὸν Ἀμφικτέρωνος Ἑρακλῆα ἐν τῇ Ἑλλάδι
γινώσκειν. τὰ μὲν οὖν ἰστορημένα δηλοῖ σαφῶς παλαιὸν
θῶς τὸν Ἑρακλῆα ἰόντα. καὶ δοκίμουσι δὲ μοι οὗτοι ἐρθό-
τατα Ἑλλήνων ποιῶν, αἳ δὲ ἔκ' Ἑρακλῆα ἰδρυμένοι ἐκ-
τινται· καὶ τῇ μὲν, ὡς Ἀθανάτῃ, Ὀλυμπίῃ δὲ ἰωνιομένην,
θύουσι· τῇ δ' ἱέρει, ὡς ἥρωϊ, ἱναγίζουσι.

45. Λίγουσι δὲ πολλὰ καὶ ἄλλα ἀπιστοπείτως οἱ Ἑλ-
λησι· ἐνθάδης δὲ αὐτίαν καὶ οἳ οἱ μῦθός ἐστι, τὸν περὶ
τοῦ Ἑρακλῆος λίγουσι· ὡς αὐτὸν ἀπικόμενον ἐς Αἴγυπτον
στείψαντες οἱ Αἰγύπτιοι, ὑπὸ πομπῆς ἔξῃγοι ὡς θύοντες
τῇ Διὶ· τὸν δὲ, τίως μὲν ἡσυχίην ἔχον· ἐπὶ δὲ αὐτῷ
περὶ τῇ βομῇ κατέρχοντο, ἐς ἄλλην τραπέμην, πάν-
τας σφίτας καταφεινῶσαι. ἡμεῖς μὲν οὖν δοκίμουσι, ταῦτα
λίγουσι, τῆς Αἰγυπτίων φύσεως καὶ τῶν νόμων πάντας
ἀπίστεως ἔχον οἱ Ἕλλησι. τοῖσι γὰρ οὐδὲ πτόνια ὁρίη
θύον ἐστὶ, χωρὶς ὕων, καὶ ἱερῶν βοῶν καὶ μέσχων, ἔπει
ἔν καθεστὸς ἔωσι, καὶ χηρίαν· πῶς ἔν οὗτοι ἀνδρώτους
θύουσιν; ἴτι δὲ ἵνα ἰόντα τὸν Ἑρακλῆα, καὶ ἴτι ἀνδρωπῶν,
ὡς δὴ φασί, πῶς φύσιν ἔχον πολλὰς μυριάδας φεινῶσαι,
καὶ περὶ μὲν τούτων τσαῦτα ἡμῖν εἰπεῖσι, καὶ παρὰ τῶν
θῶν καὶ παρὰ τῶν ἡρώων ἐμύθημα εἴη.

46. Τὰς δὲ δὴ αἴγας καὶ τοὺς τράγους τῶνδε εἶναι οὐ
θύουσι Αἰγυπτίῳν αἱ ἱερήμιοι· τὸν Πᾶνα τῶν ἐκτὸς θῶν
λογίζονται εἶναι οἱ Μαιδήσιοι. τοῦς δὲ ἑκτὰς θεοὺς τούτους,
πρότιρους τῶν δαῖδων θῶν φασὶ γινώσκειν. γράφουσιν τε
δὴ καὶ γλύφουσιν οἱ ζωγράφοι καὶ οἱ ἀγαλματοποιοὶ τῷ
Πανὶ τῷ γαλμα, κατὰ πρὸς Ἕλλησι, αἰγοπρόσωπον καὶ

τραγουδικία· οὔτε τοιοῦτον νομίζοντες εἶναι μιν, ἀλλ' ὅμοιον τοῖσι ἄλλοις θιαῖσι. ὅτι δὲ εἶνα τοιοῦτον γράφουσι πύτον, οὐ μοι ἥδιόν ἐστι λίσγειν. σίλονται δὲ πάντας τοὺς αἴγας οἱ Μαιδησίαι, καὶ μᾶλλον τοὺς ἱερίας τῶν θηλίων. καὶ τούτων οἱ αἰπόλοι τιμὰς μίζοντας ἔχουσιν ἐν δὲ τούτων εἰς μέλιστα, ὅστις ἐπὶ ἀποθάτη, πίνθους μίγας παντὶ τῇ Μαιδησίᾳ νομῇ τίθεται. καλίσται δὲ ὅ, τι τράγος καὶ ὁ Πᾶν Αἰγυπτιστὶ, Μίδης. ἰγνίτε δ' ἐν τῇ νομῇ τούτῃ ἐπ' ἑμῷ τοῦτο ἐδ' εἶρας· γυναικὶ τράγος ἰμίσγητο ἀναφανδόν. τοῦτο ἐς ἐπίδοξιν ἀνδρώπων ἀπίετο.

47. Ὅτι δὲ Αἰγυπτίοι μιὰρὸν ἤγνηται θηρίον εἶναι, καὶ τοῦτο μὲν, ἦν τις ψαύση αὐτῶν παριὼν ὕψος, αὐταῖσι ἰματίοις ἐκ' ὧν ἔβαψεν ἑωτὸν, βὰς ἐπὶ τὸν ποταμὸν τοῦτο δὲ, οἱ συζῶται, ἰόντες Αἰγυπτίοις ἰγγνίε, ἐς ἱερὸν εὐδὸν τῶν ἐν Αἰγύπτῃ ἐσέχονται μῦθοι πάντων· οὐδὲ σφὶ ἐκδίδεσθαι θυγατέρα εὐδὸς ἰδίῳ, οὐδ' ἀγασθαι ἐξ αὐτῶν ἀλλ' ἐκδίδονται τι οἱ συζῶται καὶ ἀγασται ἐξ ἀλλήλων. τοῖσι μὲν οὖν ἄλλοις θιαῖσι θύειν ὅς οὐ δικαιοῦσι Αἰγυπτίῳ· Σελήνῃ δὲ ἡ Διονύσῃ μούνοισι, τοῦ αὐτοῦ χρέου, τῇ αὐτῇ παισιλῆνῃ, τοὺς ὅς θύσαντες, πατίονται τῷ κριῶν. διότι δὲ τοὺς ὅς ἐν μὲν τῇσι ἄλλῃσι ὀρετῇσι ἀπιστυγήκασιν, ἐν δὲ ταύτῃ θύουσι, ἔστι μὲν λόγος περὶ αὐτοῦ ὅτι Αἰγυπτίῳ λιγόμενος· ἡμὲν μόντοι πισταμίνῃ οὐκ ἐμπριπίστιρός ἐστι λίσσεται. θυσιῇ δὲ ἥδε τῶν ὧν τῇ Σελήνῃ ποιεῖται· ἐπὶ δὲ θύσῃ, τὴν οὐρὴν ἀπρην, καὶ τὸν σπλῆνα, καὶ τὸν ἐπίπλοον συνθίς ὁμοῦ, κατ' αὐτὸν ἐκάλυψε πάσῃ τοῦ κτήνους τῇ ψιμαλῇ τῇ περὶ τὴν νηδὸν γιορμίνῃ καὶ ἔπειτα καταγίξῃ περὶ τὰ δὲ ἄλλα κρία σιτίονται ἐν τῇ παισιλῆνῃ, ἐν τῇ δὲ τὰ ἱερὰ θύουσιν ἐν ἄλλῃ δὲ ἡμέρῃ ὅτι αὐτὸν γιορμαίετο. οἱ δὲ κτήνεις αὐτῶν ὅτι ἀσθι-

νήης βίου, σταιτίνας πλάσσαντες ὕε, καὶ ὀπτήσαντες ταύ-
ταις, θύουσι.

48. Τῇ δὲ Διονύσῃ, τῆς ἀρετῆς τῇ δορκῇ, χοῖρον πρὸς
τῶν θυρίων σφάζας ἱκαστας, διδοῖ ἀποφίρεισθαι τὸν χοῖρον
αὐτῇ τῇ ἀποδομένη τῶν συνωτίων. τὴν δὲ ἄλλην ἀνάγου-
σι ὀρετὴν τῇ Διονύσῃ οἱ Αἰγύπτιοι, πλὴν χαρῶν κατὰ
ταῦτά σχιδὸν πάντα Ἑλλῆσι ἀντὶ δι' φαλλῶν, ἄλλα σφί
ἔστι ἐξυρημίνα ὅσον γι' πηχυαῖα ἀγάλματα νυρέσπατα,
τὰ περιφορίουσι κατὰ νόμας γυναικίαις, νύον τὸ αἰδοῖον,
οὐ πολλῇ τίῃ ἔλασσον ἢ τοῦ ἄλλου σώματος. προηγί-
ται δὲ ἀδλός· αἱ δὲ ἴσονται αἰδεύσαι τὸν Διόνυσον. διότι δὲ
μῖζον τι ἔχει τὸ αἰδοῖον, καὶ κινίει μῦνον τοῦ σώματος,
ἴσται λόγος περὶ αὐτοῦ ἰρὸς λιγόμενος.

49. Ἦδη ὦν δοῦμί μοι Μελάμπους ὁ Ἀμφιδίαντος τῆς
Θυσίης ταύτης οὐκ εἶναι ἀδελφῆς, ἀλλ' ἱμπυρος. Ἑλλῆσι
γὰρ δὴ Μελάμπους ἔστι ὁ ἐξηγησάμενος τοῦ Διονύσου τό-
τι οὐσίαν, καὶ τὴν Θυσίην, καὶ τὴν πομπὴν τοῦ φαλλοῦ.
ἄτριπίως μὲν οὐ πάντα συλλαβῶν τὸν λόγον ἴφηνι· ἀλλ'
οἱ ἰπυγιόμοιοι ταύτῃ σοφιστὰι μιζότως ἐξίφηνται. τὸν δ' ὦν
φαλλὸν τὸν τῇ Διονύσῃ περιπόμην Μελάμπους ἔσι ὁ κα-
τηγησάμενος· καὶ ἀπὸ τούτου μαθόντες ποιῶσι τὰ πο-
ιῶσι Ἑλλῆσι. ἰγὰ μὲν νῦν φημι Μελάμπους γινόμενος
ἄνδρα σοφὸν, μαινεκὴν τι ἰωῦτῇ ευστήσαι, καὶ πυθόμε-
νοι ἀπ' Αἰγύπτου, ἄλλα τι πολλὰ ἐσηγήσασθαι Ἑλλη-
σι, καὶ τὰ περὶ τὸν Διόνυσον, ὀλίγα αὐτῶν παραλλάξαν-
τω. οὐ γὰρ δὴ συμπίσιιν γι' φῆσα τά τι ἰν Αἰγύπτῳ
ποιούμειν τῇ θῆῃ, καὶ τὰ ἰν ταῖσι Ἑλλῆσι. ὁμότερον
γὰρ εἴ· ἢ ταῖσι Ἑλλῆσι, καὶ οὐ νισατὶ ἰσαγμία. οὐ μὲν
αὐδὲ φῆσα ὅπως Αἰγύπτῳ περὶ Ἑλλήνων ἔλαβον ἢ ταῦτα
ἢ ἄλλο· καὶ τι νόμαιον. πυθίσθαι δὲ μοι δοῦμί μάλιστα

Μελάρμπούς τὰ πλεῖς τὸν Διόνυσον παρὰ Κρόνον τι τοῦ
Τυρίου, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἐν Φοινίκῃς ἀπικαμένωι ἐς τὴν
νῦν Βαιωτίνην καλισταμένην χώραν.

50. Σχιδοὶ δὲ καὶ πάντα τὰ οὐνόματα τῶν θιῶν ἐξ
Αἰγύπτου ἰλήλαθι ἐς τὴν Ἑλλάδα. διότι μὲν γὰρ ἐκ
τῶν βαρβάρων ἦντι, πυνθανόμενοι οὕτω ὑφίσταναι. δε-
κείω δ' ὦν μάλιστα ἀπ' Αἰγύπτου ἀπῆλθαι. ὅτι γὰρ δὴ
μὴ Ποσειδώνιος, καὶ Διοσκύρεω, ὡς καὶ πρῶταί μοι ταῦ-
τα εἰρηται, καὶ Ἑρῆς, καὶ Ἰστίης, καὶ Θίμιος, καὶ Χα-
ρίτων, καὶ Νηρηίδων, τῶν ἄλλων θιῶν Αἰγυπτίοισι αἰεί
ποσι τὰ οὐνόματά ἐστι ἐν τῇ χώρῃ. λίγω δὲ τὰ λίγουσι
αὐτοὶ Αἰγύπτωι. τῶν δὲ οὐ φασὶ θιῶν γινώσκων τὰ οὐνό-
ματα, οὕτω δὲ μοι δοκίους ὑπὸ Πιλασγῶν ἐναμασθῆναι,
πλὴν Ποσειδώνιος· τοῦτον δὲ τὸν θιὸν παρὰ Λιβύῳν ἐπύ-
δοτο. οὐδαμοὶ γὰρ ἀπ' ἀρχῆς Ποσειδώνιος οὐνομα ἔκτην-
ται, εἰ μὴ Αἰεὺς· καὶ τιμῶσι τὸν θιὸν τοῦτον αἰεί. νομί-
ζουσι δ' ὦν Αἰγύπτωι οὐδ' ἤρωσι οὐδέν.

51. Ταῦτα μὲν νυν, καὶ ἄλλα πρὸς τούτοις τὰ ἰγὼ
φράσω, Ἕλλησις ἀπ' Αἰγυπτίῳι νομομίησι. τοῦ δὲ Ἑρ-
μίου τὰ ἀγάλματα ἐξθὰ ἔχει τὰ αἰδοῖα ποιῶντις, οὐκ
ἀπ' Αἰγυπτίῳι μιμασθήησι, ἀλλ' ἀπὸ Πιλασγῶν, πρῶ-
ται μὲν Ἕλλησις ἀπάντων Ἀθηναῖοι παραλαβόντες, πα-
ρὰ δὲ τούτοις ὅ' ἄλλοι. Ἀθηναίοισι γὰρ ἤδη τηλικαῦτα ἐς
Ἑλλάδας τελεῖουσι Πιλασγοὶ σύνοικοι ἰγίνοντο ἐν τῇ χώ-
ρῃ· ὅθεν περ καὶ Ἕλλησις ἤρξαντο νομισθῆναι. ἔστις δὲ
τὰ Καβείρων ἔργια μιμήηται, τὰ Σαμοθρῆτικῃς ἱππιτιλίου-
σι παραλαβόντες παρὰ Πιλασγῶν, οὗτος ἀνὴρ εἶδε τὸ
λίγω. τὴν γὰρ Σαμοθρῆτικὴν εἶπεν πρῶτατος Πιλασγοὶ
οὕτως, τοί περ Ἀθηναίοισι σύνοικοι ἰγίνοντο, καὶ παρὰ
τούτων Σαμοθρῆτικῃς τὰ ἔργια παραλαμβάνουσι. ἐξθὰ
ὦν ἔχει τὰ αἰδοῖα τὰγάλματα τοῦ Ἑρμίου, Ἀθηναῖον

πρῶτοι Ἕλλησιν παρὰ Πιλασγῶν μαθόντες, ἰπασάντο. οἱ δὲ Πιλασγοὶ ἰδόντες τινα λόγον περὶ αὐτοῦ ἔλκειν, τὰ ἐν τοῖσι ἐν Σαρμαθικήᾳ μυστηρίοισι διδήλωται.

52. Ἐθνοὶ δὲ πάντα πρότερον οἱ Πιλασγοὶ θείοισι ἰπασχόμενοι, ὥς ἰγὰρ ἐν Δαδώνῃ εἶδα ἀκούσας· ἰπασχυμένη δ' οὐδ' αὖτομα ἰπασχόντο οὐδὲν αὐτίαν· οὐ γὰρ ἀκηκόεσκον πο. θι-
οὺς δὲ πρὸς αὐτομάσας σφίσις ἀπὸ τοῦ τοιούτου, ὅτι πόσῃ θύοντες τὰ πάντα πρήγματα καὶ πάσας νομὰς εἶχον. ἴπασχον δὲ χρόνου πολλοῦ διέξιλθέντες, ἰπύθοντο ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἀπικόμενα τὰ οὐνόματα τῶν θιῶν τῶν ἄλλων, Διούσου δὲ ὕστερον πολλῶν ἰπύθοντο· καὶ μετὰ χρόνου ἰχρησθηριάζοντο περὶ τῶν οὐνομάτων ἐν Δαδώνῃ. τὸ γὰρ δὴ μαντήϊον τοῦτο νομόμισται ἀρχαιότατοι τῶν ἐν Ἑλλήσει χρησθηρίων εἶναι· καὶ ἦν τὸν χρόνον τοῦτοι μοῦνον. ἰπῶν ἰχρησθηριάζοντο ἐν τῇ Δαδώνῃ οἱ Πιλασγοί, εἰ ἀνέ-
λωνται τὰ οὐνόματα τὰ ἀπὸ τῶν βαρβάρων ἦγοντα, ἀνέ-
λι τὸ μαντήϊον χρᾶσθαι. ἀπὸ μὲν δὲ τούτου τοῦ χρόνου ἴθρουν, τοῖσι οὐνόμασι τῶν θιῶν χριώμενοι. παρὰ δὲ Πιλα-
σγῶν Ἕλλησις ἐξιδίξαντο ὕστερον.

53. Ἐνθὺν δὲ ἰγίνετο ἱκαστος τῶν θιῶν, εἴτε δ' αὖ ἦσαν πάντες, ἀκοῖοί τί τινες τὰ εἶδια, οὐκ ἠπιστίατο μή-
χει οὐ πρῶτον τι καὶ χθὺς, ὥς εἰπὺν λόγῳ. Ἡσίοδοι γὰρ ἔ-
ξ' Ὀμηρον ἡλικίην τετρακοσίοις ἔτισι δοκίμῳ μιν πρὸς
κυτίους γινίσθαι, καὶ οὐ πλῖσι. οὗτοι δὲ εἰσι οἱ ποιή-
σαιτες θιογονίην Ἑλλήσι, καὶ τοῖσι θείοις τὰς ἰπασχυ-
μας δόντες, καὶ τιμὰς τι καὶ τίχνας διελόντες, καὶ εἶδια
αὐτῶν σημνάντες. οἱ δὲ πρότερον ποιηταὶ λεγόμενοι
τούτων τῶν ἀνδρῶν γινίσθαι, ὕστερον, ἡμεῖς γε δοκίμῳ, ἐγί-
νοντο τούτων. καὶ τὰ μὲν πρῶτα αἱ Δαδωνίδες ἐρήϊαι λί-
γους· τὰ δὲ ὕστερα, τὰ ἐς Ἡσίοδον τι καὶ Ὀμηρον ἔχου-
σα, ἰγὰρ λίγω.

54. Χρηστέρῳ δὲ πῶς τοῦ τι ἐν Ἑλλήσι καὶ τοῦ ἐν Λιβύῃ, τόδε Αἰγύπτῳ λόγοι λίσσονται. ἴφασαι οἱ ἱεῖς τῷ Θεαίῳ Διὶ, δύο γυναῖκας ἱεῖας ἐν Θεσίῳ ἱεραχθῆναι ὑπὸ Φοίνικων καὶ τὴν μὲν αὐτίαν ποθέσθαι ἐς Λιβύην πρηθῆναι, τὴν δὲ ἐς τοὺς Ἑλλήνας. ταύτας δὲ τὰς γυναῖκας εἶναι τὰς ἰδρυσαμένης τὰς μαιτήϊα πρώτας ἐν τοῖσι ἱεραμίνοις ἔθνεσι. ἱεραμίνου δὲ μιν ἐπέθιν οὕτω ἀρεπίως ἐπιστάμενοι λίσσονται, ἴφασαι πρὸς ταῦτα ζήτησις μεγάλην ἀπὸ σφίων γένεσθαι τῶν γυναικῶν τουτίων· καὶ ἀντιρεῖν μὲν σφίσι οὐ δυνατοὶ γένεσθαι· ποθέσθαι δὲ ὅτι τας ταῦτα περὶ αὐτίαν τέτις δὴ ἔλγουν.

55. Ταῦτα μὲν νυν τῶν ἐν Θεσίῳ ἱεῖων ἤκουον. τότε δὲ Δωδωναίων φασὶ αἱ προμάντιες, δύο πελλιάδας μιλαίνας ἐν Θεσίῳ τῶν Αἰγυπτίων ἀναπταμένης, τὴν μὲν αὐτίαν ἐς Λιβύην, τὴν δὲ παρὰ σφίσι ἀπικέσθαι. ἱεραμίνης δὲ μιν ἐπὶ φηγόν, ἀδάξασθαι φωνῇ ἀνδρωπηῇ, ὥς χρεῖον εἴη μαιτήϊον αὐτάδιν Διὶ γένεσθαι. καὶ αὐτοὺς ὑπολαβὼν Δίῳ εἶναι τὸ ἐπαγγελλόμενοι αὐτοῖσι, καὶ σφίσι ἐν τούτου ποιῆσαι. τὴν δὲ ἐς τοὺς Λίβους οἰχομένην πελλιάδα, λίσσονται Ἀμμωνος χρηστήριον κελεύσαι τοὺς Λίβους ποίειν· ἔστι δὲ καὶ τοῦτο Διός. Δωδωναίων δὲ αἱ ἱεῖαι, τῶν τῇ περιστυτάτῃ οὐνομα ἦν Προμάνια, τῇ δὲ μετὰ αὐτῇ, Τιμαρίτῃ, τῇ δὲ νεωτάτῃ, Νικάνδρῃ, ἔλγουν ταῦτα. συνωμολόγουν δὲ σφίσι καὶ οἱ ἄλλοι Δωδωναῖοι οἱ περὶ τὸ ἱερόν.

56. Ἐγὼ δ' ἔχω περὶ αὐτίαν γνώμη τέτις· εἰ ἄληθίως οἱ Φοίνικες ἐξήγαγον τὰς ἱεῖας γυναῖκας, καὶ τὴν μὲν αὐτίαν ἐς Λιβύην, τὴν δὲ ἐς τὴν Ἑλλάδα ἀπίδοντα, δευτέρῳ ἢ γυνὴ αὐτῇ τῇς νῦν Ἑλλάδες, πρότερον δὲ Πιλασγίης καλλιμίνης τῇς αὐτῆς ταύτης, πρηθῆναι ἐς Θε-

σφραγίδας ἔπειτα δουλεύουσιν αὐτόθι, ἰδρύνεσθαι δὲ πρὸ φη-
γῇ πεφυκυῖη Διὸς ἱερὸν ὥσπερ ἢ οἰκὸς, ἀμφιπολιεύουσιν.
ἐν Θήρῃσι ἱερὸν Διὸς, ἐνθα ἀπέναιτο, ἐνθαῦτα μνήμην αὐ-
τοῦ ἔχουσιν ἐκ δὲ τούτου, χρηστήριον κατηγήσαντο, ἵασι τε
συνέλαβεν τὴν Ἑλλάδα γλῶσσαν. φάναι δὲ οἱ ἀδελφεὴν ἐν
Λιβύῃ περῆσθαι ὑπὸ τῶν αὐτῶν Φαινίων, ὅπ' ὦν καὶ αὐ-
τὴ ἰσπερήθη.

57. Πελοπόννησος δὲ μοι δοκίους κληθῆναι πρὸς Δαδω-
ναίων ἐπὶ τοῦδε αἱ γυναικες, διότι βάρβαροι ἦσαν· ἰδέσθαι
δὲ σφί ὅμοια ἔρωςι φθίγγεσθαι. μετὰ δὲ χρεῖον τὴν πι-
λαιάδα ἀνδρωπητῇ φωνῇ αὐδάξασθαι λίγουςι, ἵασι τε τὰ
συνετὰ σφί ηὔδα ἢ γυνή. ἴωσι δὲ ἱσπερβάρη, ἰδέσθαι σφί ἔρ-
ωςι τρέπον φθίγγεσθαι. ἵασι τὴν τρέπον αὐτοῖς πελοπιάς γε
ἀνδρωπητῇ φωνῇ φθίγγεσθαι· μέλαινας δὲ λίγοντες εἶναι·
τὴν πελοπιάδα, σημαίνουσι ὅτι Αἰγυπτίη ἢ γυνὴ ἦν.

58. Ἡ δὲ μαιτινὴ ἦ τε ἐν Θήρῃσι τῇσι Αἰγυπτίῃσι καὶ
ἐν Δαδώνῃ, παρεπλήσιναι ἀλλήλησι τυγχάνουσι ἰούσαι.
ἴσι δὲ καὶ τῶν ἱερῶν ἢ μαισιπῇ ἀπ' Αἰγύπτου ἀπυγμίτη·
παιηγύρις δὲ ἄρα καὶ πεμπὰς καὶ προσαγωγὰς περὶ τὰ
ἀνδρώπων Αἰγυπτίῳ εἰσι αἱ ποιησάμεναι· καὶ παρὰ τού-
των Ἕλληνας μιμαθήκασι. τιμῆριον δὲ μοι τούτου, τό-
δε· αἱ μὲν γὰρ φαίνονται ἐκ πολλοῦ τοῦ χρόνου ποιούμε-
ναι· αἱ δὲ Ἑλληνας καὶ νῦν τε ἰποιήθησαν.

59. Παιηγυρίζουσι δὲ Αἰγυπτίαι οὐκ ἄπαξ τοῦ ἱκανοῦ
τοῦ, παιηγύρις δὲ συχιάς. μάλιστα μὲν καὶ προθυμέ-
ναι ἐς Βούβαστον πόλιν, τῇ Ἀρτίμιδι· δεύτερα ἐς Βού-
σιριν πόλιν τῇ Ἴσι· ἐν ταύτῃ γὰρ δὴ τῇ πόλει ἴσθι μέγι-
στον Ἴσιος ἱερὸν. ἴδρυται δὲ ἡ πόλις αὕτη τῆς Αἰγύπτου
ἐν μίση τῇ Δίλτῃ. ἴσις δὲ ἴσι κατὰ τὴν Ἑλλάδα γλῶσ-
σαν Δημήτηρ. τρίτα δ' ἐς Σάϊν πόλιν τῇ Ἀθηναίῃ πατε-

γυρίζουσι· τίταρτα δὲ, ἐν Ἡλιοπόλει τῇ Ἡλίῳ· πρῶτα δὲ, ἐς Βουταῶν πόλιν τῇ Λητῷ· ἴστα δὲ, ἐς Πάπρη-
μον πόλιν τῇ Ἀριῷ.

60. Ἐς μὲν οὖν Βούκαστιν πόλιν ἱππῶν κομίζονται,
παιῦσι τοιαῦτα. πλείους τε γὰρ δὴ ἄμα ἄνδρες γυναιξί,
καὶ πολλὸν τε πλεῖστος ἱκαντέρων ἐν ἱκάντῃ βάρει. αἱ μὲν
τινὲς τῶν γυναικῶν κρόταλα ἔχουσιν, κροταλίζουσι· οἱ
δὲ αὐλίσουσι κατὰ πάντα τὸν πλόν· αἱ δὲ λοιπαὶ γυ-
ναῖκες καὶ ἄνδρες αἰδοῦσι, καὶ τὰς χεῖρας προτίουσι.
ἱππῶν δὲ πλείους κατὰ τινα πόλιν ἄλλην γίνονται,
ἐγχερίμψαντες τὴν βάρει τῇ γῇ, παιῦσι τοιαῦτα. αἱ μὲν
τινὲς τῶν γυναικῶν παιῦσι τάπητες ἱερῆας· αἱ δὲ τρωά-
ζουσι, βεῶσαι τὰς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ γυναικας· αἱ δ'
ἐρχίζονται· αἱ δ' ἀκασύρονται ἀκιστάμεναι. ταῦτα παρὰ
πᾶσαν πόλιν παραποταμὴν παιῦσι. ἱππῶν δὲ ἀπί-
κωνται ἐς τὴν Βούκαστιν, ἐρτάζουσι, μιγάλας ἀνάγοντες
δυοῖας· καὶ οἷος ἀμπέλινος ἀναισιμουται πλόν ἐν τῇ
ἐρτῇ ταύτῃ ἢ ἐν τῇ ἄπαιτι ἱναυτῇ τῇ ἱππολόφῃ. συμ-
φοιτῶσι δὲ ὅ, τε ἀνὴρ καὶ γυνή ἴσσι, πλὴν παιδίῳ, καὶ
ἐς ἱεδομήματα μυριάδας, ὡς οἱ ἱππῶρες λίγους. ταῦτα
μὲν δὲ ταύτῃ ποιῶνται.

61. Ἐν δὲ Βουσίρει πόλει ὡς ἀνάγουσι τῇ Ἰσι τὴν
ἐρτὴν, ἱερῆται πρῶτιρόν μοι. τύπτονται μὲν γὰρ δὴ μετὰ
τὴν δυοῖαν πάντες καὶ πᾶσαι, μυριάδες κέρτα πολλὰ
ἀνθρώπων. τὸν δὲ τύπτονται, οὗ μοι ὅσιόν ἴσσι λίγιν.
ἴσαι δὲ Καρῶν εἰσὶ ἐν Αἰγύπτῃ οἰκίσαντες, οὗτοι δὲ τοσοῦτοι
ἴσι πλὴν παιῦσι τούτων, ὅσοι καὶ τὰ μέγιστα κόπτονται
μαχαίρησι· καὶ τούτοις εἰσὶ δῆλοι ὅτι εἰσὶ ξινοὶ καὶ οὐκ
Αἰγύπτιοι.

62. Ἐς Χάϊν δὲ πόλιν ἱππῶν συλλεχθῶσι τῇσι δυ-
οῖσι ἐν τινὶ τοπῇ, λύχνα καίουσιν πάντες πολλὰ ὑπαί-

Θρια περὶ τὰ δώματα κύβηθ. τὰ δὲ λύχνα ἐστὶ ἱμβάφια ἱμπτια ἀλὸς ἔλαιον. ἱππολῆς δὲ ἴπποι αὐτὸ τὸ ἱλλύχιοι. καὶ τοῦτο καίεται πανύχιον· καὶ τῇ ὀρετῇ οὐνομα καίεται λυχνοκαΐη. εἰ δ' ἂν μὴ ἔλθουσι τῶν Αἰγυπτίων ἐς τὴν πανήγυριν ταύτην, φυλάσσειντες τὴν ἰύκτα τῆς θυσίης, καίουσιν καὶ αὐτοὶ πάντες τὰ λύχνα. καὶ οὕτω οὐκ ἐν Σαῖ μούνῃ καίεται, ἀλλὰ καὶ ἀνὰ πᾶσαν Αἴγυπτον. ὅτι δὲ ἴππεα φῶς ἔλαχε καὶ τιμὴν ἡ νύξ αὕτη, ἴσται ἱρὸς περὶ αὐτοῦ λόγος λιγόμενος.

63. Ἐς δὲ Ἑλίου πάλιν καὶ Βουτοῦν θυσίας μούνας ἱππιτιλίουσι φειτύνοντες. ἐν δὲ Πιαπρήμι θυσίας μὲν καὶ ἱρὰ, κατὰ πῆρ καὶ τῇ ἄλλῃ, ποιεῖν. εὐ τ' ἂν δὲ γίνηται καταφειρὴς ὁ ἥλιος, ὀλίγοι μὲν τινες τῶν ἱρίων περὶ τὸ ἄγαλμα πιπονιάται, οἱ δὲ πολλοὶ αὐτῶν, ξύλων κορύνας ἔχοντες, ἱστᾶσι τοῦ ἱεροῦ ἐν τῇ ἐσόδῳ. ἄλλοι δὲ εὐχωλὰς ἱππιτιλίουντες πλιῦντις χιλίων ἀνδρῶν, ἱπαστοι ἔχοντες ξύλα, καὶ οὗτοι ἐπὶ τὰ ἔντερα ἀλείβουσιν ἱστᾶσι. τὸ δὲ ἄγαλμα ἰὸν ἐν τῇ μικρῇ ξυλίνῃ καταπιχρυσωμένη, προικυομένη τῇ προτιρεπῇ ἐς ἄλλο οἶκημα ἱρόν. οἱ μὲν δὲ ὀλίγοι οἱ περὶ τῷ ἄγαλμα λιλιμμένοι, ἔλκουσι τετρακύκλον ἄμαξαν, ἄγουσαν τὸν νηόν τε καὶ τὸ ἐν τῇ νηῷ ἰὸν ἄγαλμα. οἱ δὲ οὐκ ἔωσι ἐν τοῖσι προπυλαίοις ἱστῶντες ἱσίναι. οἱ δὲ εὐχωλιμαῖοι, τιμωρίοντες τῇ θιῷ, παίουσιν αὐτοὺς ἀλεξόμενοι. ἐνθαῦτα μάχη ξύλοις περτιρῇ γίνεται· πεφθαλὰς τε συναράσσονται, καὶ, ὥς ἐγὼ δοκίω, πολλοὶ καὶ ἀποθνήσκουσι ἐκ τῶν τραυμάτων· οὐ μάλιστα οἱ γὰρ Αἰγύπτιοι ἔφασκεν ἀποθνήσκειν οὐδὲνα.

64. Τὴν δὲ πανήγυριν ταύτην ἐκ τοῦδε νομίσαι φασὶ οἱ ἱπικῶριοι. οἰκίειν ἐν τῇ ἱρῇ τούτῃ τοῦ Ἄρειος τὴν μητέρα· καὶ τὸν Ἄρειον ἀπότροφον γινόμενον, ἐλθεῖν ἑκταυρομένην, ἐθίλειν τῇ μητρὶ συμμίξαι· καὶ τοὺς προπύλους

τῆς μητρὸς, οἷα οὐκ ὀκνησάσθαι αὐτὸν πρῶτιστον, οὐ περι-
 ρῆν παρίσκει, ἀλλ' ἀπερῶκει· τὸν δ' ἐξ ἄλλης πόλιν
 ἀγαγόμενον ἀνδρώπουν, τοῖς τι πρῶτους τρηχίως
 περισπῶν, καὶ ἰσιλθῶν παρὰ τὴν μητέρα. ἀπὸ τούτου
 τῷ Ἀρεῖ ταύτην τὴν πλεονὴν ἐν τῇ ἑρτῇ νοομενίαι φα-
 σί. καὶ τὸ μὴ μίσγισθαι γυναιξὶ ἐν ἱεῶσι, μηδὲ ἀλεύτους
 ἀπὸ γυναικῶν ἐς ἱεὲς ἰσίδαι, οὗτοι εἰσι αἱ πρῶτοι θρη-
 σκυύσαστες. οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι σχιδὸν πάντες ἀνδρωποῖ,
 πλὴν Αἰγυπτίων καὶ Ἑλλήνων, μίσγονται ἐν ἱεῶσι· καὶ
 ἀπὸ γυναικῶν ἀνιστάμενοι, ἄλονται ἰσίρχονται ἐς ἱεὸν, νο-
 μίζοντες ἀνδρώπους εἶναι κατὰ πρὶν τὰ ἄλλα κτήνια. καὶ
 γὰρ τὰ ἄλλα κτήνια ἑρῆν εἰς ἑρῖδων γίνα ὀχυρόμενα ἴν τι
 τοῖσι τοῖσι τῶν θιῶν καὶ ἐν τοῖσι τιμῖσι. εἰ ἂν ἦν τῷ
 θιῷ τοῦτο μὴ φίλον, οὐκ ἂν οὐδὲ τὰ κτήνια ποιῶν. οὐ-
 τοι μὲν οὖν τοιαῦτα ἐπιλίγοιτε ποιῶσι, ἡμοὶ γὰρ οὐκ
 ἄριστά.

65. Αἰγύπτιοι δὲ θρησκυύουσι περισσῶς τὰ τι ἄλλα
 περὶ τὰ ἱερά, εἰ δὴ εἰς τὰς. ἰούσα δὲ Αἰγυπτίος ἴμουρος τῇ
 Διδύῃ, οὐ μάλα θρησκυῶδες ἰστί. τὰ δὲ ἰόντα σφι, ἅπαντα
 ἱερά νοόμενται· καὶ τὰ μὲν, σύντροφα αὐτοῖσι τοῖσι ἀν-
 δρώποισι τὰ δὲ, οὐ. τῶν δὲ εἰσικιν ἀνῶται τὰ ἱερά, εἰ
 λέγουμι, καταβαίνειν ἂν τῷ λόγῳ ἐς τὰ θιῶν πρῶτα,
 τὰ ἰγὼ φύγω μάλιστα ἀπηγίεσθαι. τὰ δὲ καὶ εἴρηκα
 αὐτῶν ἐπιψάσαι, ἀναγκασίη καταλαμβανόμενοι ἵππον,
 νόμος δὲ ἰστί περὶ τῶν θηρίων ὅδε ἔχων. μαλιδωνοὶ ἀπο-
 διδύχαται τῆς τροφῆς χωρὶς ἱκαστων, καὶ ἱερίσι καὶ
 θάλασαι τῶν Αἰγυπτίων, τῶν παῖς παρὰ πατρὸς ἰσίδαι-
 ται τὴν τιμήν. οἱ δὲ ἐν τῇσι πόλεσι ἱκαστοι εὐχὰς τάσδε
 σφι ἀποτελείουσι· εὐχόμενοι τῷ θιῷ τοῦ ἂν ἦ τὸ θηρίον,
 ξυροῦντες τῶν παιδίων ἢ πᾶσαν τὴν κεφαλὴν, ἢ τὸ
 ἦμισυ, ἢ τὸ τρίτον μέρος τῆς κεφαλῆς, ἰσάσαι σταθμῇ

πρὸς ἀργύριοι τὰς τρεῖς· τὸ δ' ἂν ἱλκύσῃ, τοῦτο τῇ
 μιλιδωνῇ τῶν θηρίων διδοῖ. ἡ δ' ἂν αὐτῷ τάρνουσθ
 ἰχθῦς, παρέχῃ βορὴν τοῖσι θηρίοις. τρεφῇ μὲν δὲ αὐ-
 τοῖσι τοιαύτη ἀποδίδικται. τὸ δ' ἂν τις τῶν θηρίων τοῦ-
 των ἀποκτείνῃ, ἢ μὲν ἱκὼν, θάνατος ἡ ζῆμιν· ἢ δὲ
 αἶκων, ἀποτίνῃ ζῆμιν τὴν ἂν οἱ ἱρίαι τάζωνται· ὅς δ'
 ἂν ἴκῃ ἢ ἴρῃκα ἀποκτείνῃ, ἢ τι ἱκὼν, ἢ τι αἶκων, τι-
 θνάται ἀνάγκη.

66. Πολλῶν δὲ ἰόντων ἰμοτρόφων τοῖσι ἀνθρώποις
 θηρίων, πολλῶν ἂν ἴτι πλείω ἱγίνετο, εἰ μὴ πατελάμεναι
 τοὺς αἰελοῦρους τοιάδε. ἱππῶν τίκωσι αἱ θήλειαι, οὐκίτι
 φοιτῶσι παρὰ τοὺς ἴρυνας· οἱ δὲ, διζήμιναι μίσγισθαι
 αὐτῇσι, οὐκ ἔχουσι. πρὸς ἃν ταῦτα σοφίζονται τάδε·
 ἀρπάζοντες ἀπὸ τῶν θηλίων καὶ ὑπαιρέδμενοι τὰ τέκνα,
 κτείνουσι· κτείναντες μίντοι, οὐ παύονται. αἱ δὲ, στε-
 ρισκόμεναι τῶν τέκνων, ἄλλων δὲ ἱπιθυμίουσαι, οὕτω δὲ
 ἀπικνύονται παρὰ τοὺς ἴρυνας. φιλότινον δὲ τὸ θηρίον.
 πυρκαϊῆς δὲ γινομένης, θεία πρήγματα καταλαμβάνει
 τοὺς αἰελοῦρους· οἱ μὲν γὰρ Αἰγύπτῳ διαστάντες φυλα-
 κὰς ἔχουσι τῶν αἰελοῦρων, ἀμιλήσαντες σβινύσαι τὸ καί-
 ρμαν· οἱ δὲ αἰελοῦροι, διαδύοντες καὶ ὑπερδρώσκοντες
 τοὺς ἀνθρώπους, ἰσάλλονται ἐς τὸ πῦρ. ταῦτα δὲ γινό-
 μιναι, πίνθια μεγάλα τοὺς Αἰγυπτίους καταλαμβάνει.
 ἐν ὅτιοις δ' ἂν οἰκίσαι αἰελοῦρας ἀπεθάνῃ ἀπὸ τοῦ πῦ-
 ρος, οἱ ἰκνύοντες πάντες ξυρίονται τὰς ἰφρύας μεύ-
 νας· παρ' ὅτιοις δ' ἂν κύνων, πᾶν τὸ σῶμα καὶ τὴν κε-
 φαλήν.

67. Ἀπάγονται δὲ οἱ αἰελοῦροι ἀπειθαιόντες ἐς ἱρὰς
 στήλας, ἵνα θάπτονται περιχυθέντες ἐν Βουλάστῃ
 πόλει· τὰς δὲ κύνους ἐν τῇ ἰωῦτῶν ἱκασται πόλει θάπτονται
 ἐν ἱρῇσι θήκησι. ὡς δ' αὖτως τῆσι κυσὶ οἱ ἰκνυταὶ θά-

πτωται. τὰς δὲ μυγαλὰς καὶ τοὺς ἱερῆας ἀπάγουσι ἐς
Βουτοῦν πάλιν. τὰς δὲ Ἴβις ἐς Ἑρμῖον πάλιν. τὰς δὲ
ἄρκτους ἰούσας σπανίας, καὶ τοὺς λύκους, οὐ πολλὰ εἴφ
ἴοντες ἀλωπύκων μύζοντας, αὐτοῦ θάπτουσι ἐν ἄνι ἐρι-
δίωσι κίμιννοι.

68. Τῶν δὲ προπεδείλων φύσις, ἴσθι ταῦτά. τοὺς χι-
μριωτάτους μῆνας τίσειρας ἰσθίμι οὐδὲν ἰὸν δὲ τινερά-
που, χερσαῖον καὶ λιμναῖον ἴσθι· τίπτει μὲν γὰρ ὡς ἐν
γῇ, καὶ ἐκλίπει· καὶ τὸ πολλὸν τῆς ἡμέρης διατρέχει ἐν
τῇ ξερᾷ, τὴν δὲ νύκτα πᾶσαν ἐν τῇ ποταμῷ. θιερμότι-
ρον γὰρ δὴ ἴσθι τὸ ὕδωρ τῆς τι αἰθρίας καὶ τῆς δρόσου.
πάντων δὲ τῶν ἡμῶς ἴδμεν θνητῶν, τοῦτο ἐξ ἰλαχίστου
μύγιστον γίνεσθαι. τὰ μὲν γὰρ ὡς, χηρῶν οὐ πολλὰ
μύζοντα τίπτει· καὶ ὁ νεσσὸς κατὰ λόγον τῷ ὡς γίνεσθαι·
αὐξάνομενος δὲ, γίνεσθαι καὶ ἐς ἑπτακαίδεκα πῆχιας, καὶ
μύζων ἴσθι. ἔχει δὲ ἰφθαλμοὺς μὲν ὕς, ὀδόντας δὲ μεγά-
λους καὶ χαυλιώοντας, κατὰ λόγον τοῦ σώματος. γλῶσ-
σαν δὲ μοῦνον θηρίον οὐκ ἔφουσι. οὐδὲ τὴν κάτω κινίην
γινάθον· ἀλλὰ καὶ τοῦτο μοῦνον θηρίον τὴν ἄνω γινάθον
προσάγει τῇ κάτω. ἔχει δὲ καὶ ὄνυχας παρτιροὺς, καὶ
θήρμα λιπιωτὸν ἄρρηκτον ἐπὶ τοῦ νώτου. τυφλὸν δὲ ἐν
ὕδατι, ἐν δὲ τῇ αἰθρίῃ ἐξυδιερίστατον. ἄτι δὲ ὦν ἐν ὕδατι
δαίεται ποιοῦμίνοι, τὸ στόμα ἰνδοθιν φορεῖ πᾶν μιστὸν
βδιλλίον. τὰ μὲν δὲ ἄλλα ὅρτια καὶ θηρία φεύγει μιν· ὁ
δὲ τροχίλος ἰερναῖος οἱ ἴσθι, ἄτι ὠφελιομῖνον πρὸς αὐ-
τοῦ· ἰπᾶν γὰρ ἐς τὴν γῆν ἐκβῆ ἐν τοῦ ὕδατος ὁ προπεδεί-
λος, καὶ ἴππιτα χάτη, (ἰώθι γὰρ τοῦτο ὡς ἰπίπαι
ποιίειν πρὸς τὸν ζῖφυρον,) ἰνθαῦτα ὁ τροχίλος ἰσθύτων ἐς
τὸ στόμα αὐτοῦ, καταπίνει τὰς βδιλλας· ὁ δὲ, ὠφελι-
μῖνος ἥδεται, καὶ οὐδὲν σίνεσθαι τὸν τροχίλον.

69. Τοῖσι μὲν δὲ τῶν Αἰγυπτίων ἱερῇ εἰσι οἱ προπεδεί-

λων, τοῖσι δ' οὐδ', ἀλλ' ἄντι πολέμιους περιέπουσι. οἱ δὲ περὶ τι Θήβας καὶ τὴν Μαίριος λίμνην οἰκίσαντες, καὶ πᾶρτα ἡγνῆται αὐτοὺς εἶναι ἱερούς. ἐν πάντων δὲ ἴσα ἐπάτιροι τρέφουσι προκοδύλων, διδιδαγμένον εἶναι χειροῆ-
δια· ἀρετήματά τι λίθινα χυτὰ καὶ χρύσια ἐς τὰ ἄντα ἐνθίνετι, καὶ ἀμφιδίαις περὶ τοὺς ἱμπεροδίους πᾶδας, καὶ σιτία ἀπέτακτα δίδοντες καὶ ἱεήϊα, καὶ περιέπουσις ὥς πάλλισται ζῶντας· ἀποθαιόντας δὲ ταριχεύοντες, θάπτουσι ἐν ἱεῖσι θήκησι. οἱ δὲ περὶ Ἐλιφαντίην πό-
λιν οἰκίσαντες, καὶ ἱσθίουσι αὐτοὺς, οὐκ ἠγίομαι ἱερούς εἶναι. καλίστανται δὲ οὐ προκοδύλοι, ἀλλὰ χάμψαι. προ-
κοδύλους δὲ Ἴωνες ἀνόμασαν, ἐκάζοντες αὐτῶν τὰ εἶδη τοῖσι περὶ σφίσι γινόμεναισι προκοδύλοις τοῖσι ἐν τῇσι αἵμασιῇσι.

70. Ἄγραι δὲ σφίων πολλὰ κατιστίασι, καὶ παν-
τοῖαι· ἢ δ' ὅν ἑμοίγε δοκίμῃ ἀξιοτάτη ἀπηγήσεις εἶναι, ταύτην γράφω. ἑπὶ αὐτῶν ὕδρι διελίσσῃ περὶ ἄγριαστρον, μετίαις ἐς μέσον τὸν ποταμὸν· αὐτὸς δὲ ἐπὶ τοῦ χείλους τοῦ ποταμοῦ ἔχων δίλφακα ζῶν, ταύτην τύπτει. ἑπα-
κούσας δὲ τῆς φωνῆς ὁ προκοδύλος, ἵεται κατὰ τὴν φωνήν· ἐντυχὼν δὲ τῇ ὥσῃ, καταπίνει· οἱ δὲ, ἔλαουσι. ἑπὶ αὐτῶν δὲ ἐξιλυσεθῇ ἐς γῆν, πρῶτον ἀπάντων ὁ θηριότης πηλῇ κατ' ὅν ἑπλασε αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμούς. τοῦτο δὲ ποιή-
σας, πᾶρτα ὑπὸ τῆς τὰ λοιπὰ χειροῦται· μὴ ποιήσας δὲ τοῦτο, οὐκ ὄνει.

71. Οἱ δὲ ἴπποι οἱ ποτάμιοι νομῇ μὲν τῇ Παπρημίῃ ἱεοὶ εἶσι, τοῖσι δὲ ἄλλοις Αἰγυπτίοις οὐκ ἱεοὶ. φύσει δὲ παρέχονται ἰδίῃς στήθεσι· τιτράπουσι ἰστί, δίχηλας, ὀπλὰ βούε, σιμῶν, λοφίον ἔχον ἵππου, χαυλιόδοντας φαῖον, οὐρὴν ἵππου καὶ φωνήν· μίγαδος, ἔσσι τι βούε ὁ μίγιστος· τὸ δῆγμα δ' αὐτοῦ οὕτω δὴ τι παχύ ἰστί,

ᾧσσι αὖτον γινώσκουσιν, ξυστὰ ποιῆσθαι ἀπόντια ἔξ αὐτοῦ.

72. Γίνονται δὲ καὶ ἰνύδρις ἐν τῇ ποταμῷ, τὰς ἱρὰς ἄγνεται εἶναι. νομίζουσι δὲ καὶ πάντων ἰχθύων τὸν καλιώμιον λιπιδωτὸν, ἱρὸν εἶναι, καὶ τὴν ἰγχιλον. ἱρούς δὲ τούτους εἶναι τοῦ Νείλου φασί· καὶ τῶν ἱερίδων τοὺς χηναλώπικας.

73. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος ἔρως, τῇ οὖτομα φοῖνιξ. ἰγὼ μὲν μιν οὐκ εἶδον, εἰ μὴ ἴσον γραφῇ· καὶ γὰρ δὴ καὶ σπάνιος ἐπιφωτῆσθαι, δι' ἰτίων, ὡς Ἑλισπολῖται λίσουσι, πιντακασίων. φωτῆν δὲ τότῃ φασί, ἰσιάν οἱ ἀποδάμῃ δ πατήρ. ἴσι δὲ, εἰ τῇ γραφῇ παρόμοιος, τασίσδε ἔ τσιόσδε· τὰ μὲν αὐτῷ χρυσόνομα τῶν πτερῶν, τὰ δὲ, ἱρυδρά· ἐς τὰ μάλιστ' αἰστῷ περιήγησιν ὁμοιότατος, ἔ τὸ μίγαδος. ταῦτον δὲ λίσουσι μηχανᾶσθαι τάδε, ἡμεῖς μὲν οὐ πιστὰ λίσουσι· ἔξ Ἀραβίας ὁρμιώμιον, ἐς τὸ ἱρὸν τοῦ Ἥλιου κομίζουσιν τὸν πατέρ'· ἐν σμύρῃ ἱμπλάσσοντα, καὶ θάπτουσιν ἐν τοῦ Ἥλιου τῇ ἱρῇ. κομίζουσιν δὲ οὕτω· περῶτον, τῆς σμύρνης ὡς πλάσσειν ἴσοι τι δυνατός ἐστι φέρειν· μετὰ δὲ, πιρᾶσθαι αὐτὸ φορίοντα· ἰσιάν δὲ ἀποπιρῆσθαι, οὕτω δὲ κοιλήσαντα τὸ ὡς, τὸν πατέρ' ἐς αὐτὸ ἐντιθίνας· σμύρῃ δὲ ἄλλη ἱμπλάσσειν τοῦτο, καθότι τοῦ ὡς ἰγποιήσας ἰνίθηκε τὸν πατέρ'· ἰσκιμίου δὲ τοῦ πατρὸς, γίνισθαι τῷ τὸ βάρος· ἱμπλάσσοντα δὲ, κομίζουσιν ἐκ Λιγύπτου ἐς τοῦ Ἥλιου τὸ ἱρὸν. ταῦτα μὲν τοῦτον τὸν ἔρως λίσουσι ποιῶσιν.

74. Εἰσὶ δὲ περὶ Θέας ἱροὶ ἔφης, ἀνδράπων οὐδαμῶς δηλήμονες· οἱ μιθάδι' ἴοντες μικροὶ, δύο κίρια φορίουσι, πιφονότα ἔξ ἀκρῆς τῆς πιφαλῆς. τοὺς ἀποδαινόντας θάπτουσι ἐν τῇ ἱρῇ τοῦ Διός· τοῦτου γὰρ σφίς τοῦ Διὸς φασί εἶναι ἱρούς.

75. "Ἔστι δὲ χώρος τῆς Ἀραβίης κατὰ Βουτυῶν πῶλον μάλιστα καὶ κίριμος· καὶ ἐς τοῦτο τὸ χωρίον ἦλθον πυθαγόριμος περὶ τῶν πτερωτῶν ὄφιν. ἀπειρόμιμος δὲ, εἶδον ὅστιά ὄφιν, καὶ ἀκάνθας· πλεῖστα μὲν ἀδύνατα ἀπηγήσασθαι· σωροὶ δὲ ἦσαν ἀκανθίων καὶ μεγάλων, καὶ ὑποδίσσονται, καὶ ἰλάσσειν ἴτι τούτων πολλὰ δὲ ἦσαν οὗτοι. ἴτι δὲ ὁ χώρος οὗτος, ἐν τῇ αἰ ἀκανθαὶ κατακτείνονται, τοῖσδε τις· ἐσβελή ἐξ οὐρίων στυγῶν ἐς πιδίον μέγα· τὸ δὲ πιδίον τοῦτο ἐσιάπται τῇ Αἰγυπτίῳ πιδίῳ. λόγος δὲ ἴσται, ἅμα τῇ ἱερὶ πτερωτοῦς ὄφιν ἐκ τῆς Ἀραβίης πείσθαι ἐκ' Αἰγύπτου· τὰς δ' ἴσται τὰς ὄφιν ἀπαντῶσας ἐς τὴν ἐσβολὴν ταύτης τῆς χώρας, οὐ παρίναι τοὺς ὄφιν, ἀλλὰ κατακτείνουσιν. καὶ τὴν ἴσται διὰ τοῦτο τὸ ἔργον τιτιμῆσθαι λέγουσι Ἀράβιοι μεγάλως πρὸς Αἰγυπτίῳ· ὁμολογίους δὲ καὶ Αἰγύπτιοι διὰ ταῦτα τιμᾶν τὰς ὄφιν ταύτας.

76. Εἶδος δὲ τῆς μὲν ἴσται τοῦ· μέλαινα δεινῶς πᾶσα, σκίλια δὲ φορέει γιγάντων, πρόσωπον δὲ ἐς ταμάλιστον ἐπίγρυπον, μέγαθος ὅσον κρήνη. τῶν μὲν δὲ μελαινίων τῶν μαχομένων πρὸς τοὺς ὄφιν, ἥδ' ἰδίῃ. τῶν δ' ἐν ποσὶ μάλλον εἰλιμνίων τοῖσι ἀνθρώποισι, (διὲται γὰρ δὴ εἰσι αἱ ἴσται,) ψιλὴ τὴν κεφαλὴν, καὶ τὴν διερὴν πᾶσαν λιυκὴ πτεροῖσι, πλεὴν κεφαλῆς, καὶ τοῦ αὐχίνος, καὶ ἄκρων τῶν πτερυγῶν, καὶ τοῦ πυγαίου ἄκρου· ταῦτα δὲ τὰ ἵπποι πάντα, μέλαινά ἴσται δεινῶς· σκίλια δὲ καὶ πρόσωπον, ἐμφερὲς τῇ ἰτέρῃ. τοῦ δὲ ὄφιν ἡ μορφή, οἷατις τῶν ὕδρων. πτίλα δὲ οὐ πτερωτὰ φορέει, ἀλλὰ τοῖσι τῆς νυκτερίδος πτεροῖσι μάλιστα καὶ ἐμφερίστατα. τοσαῦτα μὲν θηρίων περὶ ἰσται εἰρησθαι.

77. Αὐτῶν δὲ δὴ Αἰγυπτίων, εἰ μὲν περὶ τὴν στυγρῆν Αἰγύπτου εἰπίουσι, μνήμη ἀνθρώπων πάντων ἴσται.

σπίοντες μάλιστα, λογιάτατοί εἰσι μακρῷ τῶν ἰγῶ ἐς διάπειραν ἀπικόμεν. τρέψῃ δὲ ζῆος τοιῷδε δὴ χρίωνται. συρμαίζουσι τριῖς ἡμέρας ἱατρῆς μηδὲς ἰάσταν, ἱμίτῃσι θηρώμενοι τῇ ὑγιείῃ καὶ κλύσμασι, νομίζοντες ἀπὸ τῶν τριφόντων σιτίων πάσας τὰς νόσους ταῖσι ἀνθρώποισι γίνεσθαι. εἰς μὲν γὰρ καὶ ἄλλως Αἰγύπτῳ μετὰ Δί-
βουας ὑγιηρίστατοί πάντων ἀνθρώπων, τῶν ὠρίων, ἱμοὶ δοκίμῃ, ἰνίκῃ, ὅτι οὐ μεταλλάσσουσιν αἱ ὄραι. ἐν γὰρ τῇσι μεταβολῇσι τοῖσι ἀνθρώποισι αἱ νόσοι μάλιστα γίνονται, τῶν τε ἄλλων πάντων, καὶ δὴ καὶ τῶν ὠρίων μάλιστα. ἀρτοφαγίους δὲ ἐν τῶν ἰλυρίων ποιῶντες ἄρ-
τους, τοὺς ἱκίῃσι πυλλήσῃσι ἰομάζουσι. οἷον δ' ἐν κρι-
θίων πιπτοιημίνῃ διαχρίωνται. οὐ γὰρ σφί εἰσι ἐν τῇ χώ-
ρῃ ἄμπελοι. ἰχθύων δὲ τοὺς μὲν, πρὸς ἥλιον αὐήαντες ὤμους σιτίονται· τοὺς δ', ἐξ ἄλμης τιταριχιυμίους. ἐρνίδων δὲ τοὺς τε ἔρτυγας, καὶ τὰς νήσους, καὶ τὰ σμι-
κρὰ τῶν ἐρνιδίων ὡμὰ σιτίονται, προταριχιύσαντες. τὰ δὲ ἄλλα ὅσα ἢ ἐρνίδων ἢ ἰχθύων ἰστί σφι ἰχόμενα, χωρὶς ἢ ἐπόσοι σφι ἰρεὶ ἀποδιδίχεται, τοὺς λοιποὺς ὁπτοὺς καὶ ἰφθοὺς σιτίονται.

78. Ἐν δὲ τῇσι συνουσίῃσι ταῖσι εὐδαίμοσι αὐτίαν, ἱπιάς ἀπὸ δίπτου γίνονται, περιφέρει ἀνὴρ νεκρὸν ἐν σαρῶ ξύλινον πιπτοιημίνον, μιμιμημίνον ἐς ταμάλιστα 3 γραφῇ καὶ ἔργῳ· μίγαθος ὅσον τε πάντη πηχοῦσιν, ἢ δίπηχυν· δεικνὺς δὲ ἰάσταν τῶν συμποτίων, λίγει, “Ἐς τοῦτον
“ ὄριον, πῖνί τε καὶ τίρπιν· ἴσαι γὰρ ἀποθανῶν ταιού-
“ τοι.” ταῦτα μὲν παρὰ τὰ συμπόσια ποιῶσι.

79. Πατρίοισι δὲ χριώμενοι νόμοις, ἄλλον οὐδένα ἱπι-
πτιώνται. τοῖσι ἄλλα τε ἀπάξιά ἐστι νόμιμα, καὶ δὴ καὶ
ἔμισμα ἰν ἰστί, ὅπερ ἰν τε Φοινίκη ἀοιδιμόν ἐστι καὶ ἐν
Κύπρῃ, καὶ ἄλλῃ· κατὰ μίντοι ἰθνη οὐτομα ἰχι· συμ-

φίρεται δὲ τῶν τε εἶναι καὶ οἱ Ἕλληνες ἄντων ὀνομάζοντες αἰδοῦσι· ὅστις πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀποθαυμάζειν με τῶν περὶ Αἴγυπτον ἰόντων, ἐν δὲ δὴ καὶ τὸν ἄντων ἐκείνου ἴλαστον· φαίνεται δὲ αἰ ποτε τοῦτον αἰδόντας· ἔστι δὲ Αἴγυπτιστὶς ὁ ἄντων καλεόμενος Μανίρης· ἴφασεν δὲ μιν Αἰγύπτῳ τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος Αἰγύπτου παῖδα μνηστῆρας γίνεσθαι· ἀποθαυμάζοντα δ' αὐτὸν ἄντων, Θρήνοιςι τούτοις ὑπ' Αἰγυπτίων τιμηθῆναι καὶ αἰδῆναι τι ταύτην πρώτην καὶ μύτην σφίσι γίνεσθαι.

80. Συμφέρονται δὲ καὶ τῶν ἄλλων Αἰγύπτῳ Ἕλλήνων μνηστῆρας Λακεδαιμονίῳσι. οἱ πῶταροι αὐτῶν τοῖς πρῶτοις συντυχάνοντες, εἰκουσι τῆς ἰδού καὶ ἐκτρέπονται καὶ ἰπιοῦσι, ἐξ ἰδού ὑπανιστάται. τῶν μὲντοι ἄλλοις Ἕλλησιν οὐδαμοῖς συμφέρονται· ἀντὶ τοῦ πρῶτου αἰδοῦναι Ἕλληνας ἐν τῇσι ἰδοῖς προσκυνήσουσι, κατῴνται μίχρη τοῦ γούνατος τὴν χυῖρα.

81. Ἐνιδύκασιν δὲ περὶ τὰς λινίας, περὶ τὰς σκίλια θυσανωτοῦς, οὗ καλῶσι καλασίρις· ἐπὶ τούτοις δὲ εἰρήνια ἔματτα λευκὰ ἱπναβληδὸν φορέουσι. οὐ μὲντοι ἔστι τὰ ἱρὰ ἐσφίρεται εἰρήνια, οὐδὲ συγκαταθάπτεται σφί· οὐ γὰρ ὅσιον. ἐμολογίοντι δὲ ταῦτα τοῖς Ὀρφικοῖς καλεομένοις καὶ Βακχικοῖς, ἰοῦσι δὲ Αἰγυπτίοις, καὶ Πυθαγορείοις. οὐδὲ γὰρ τούτων τῶν ἰργίων μετίχοντα, ὅσιον ἔστι ἐν εἰρήνῳσι ἔμασι θαφθῆναι· ἔστι δὲ περὶ αὐτῶν ἱρὸς λόγος λεγόμενος.

82. Καὶ τῶν ἄλλων Αἰγυπτίοισι ἔστι ἐξυρημῖνα· μίς τι καὶ ἡμίρη ἐκαστὴ θῖναι ὅτιον ἔστι· καὶ τῇ ἱκαστος ἡμίρη γινόμενος, ὅτιον ἐκαστὴν, καὶ ὅπως τιλιωτήσι, καὶ ὅπως τις ἔσται. καὶ τούτοις τῶν Ἕλλήνων οἱ ἐν ποιεῖν γινόμενοι ἐκαστὸν. τίς τε τι πλῆν σφί ἀνύρεται ἢ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀνδράποισι. γινόμενον γὰρ

τίρατος, φυλάσσουσι γραφόμενοι τὰ ποδαῖνοι. καὶ ἦν ποτε ὕστερον παραπλήσιον τούτῳ γίνεσθαι, κατὰ τὸ αὐτὸ νομίζουσι ἀποδείσασθαι.

83. Μαντική δὲ αὐταῖσι ὥδε διακρίεται. ἀνθρώπων μὲν οὐδὲν προσκρίεται ἢ τίχην, τῶν δὲ θεῶν μιτιξιτέρουσι. καὶ γὰρ Ἑρμᾶκλῆος μαντήϊον αὐτέθι ἐστὶ, καὶ Ἀπόλλωνος, καὶ Ἀθηναίης, καὶ Ἀρτέμιδος, καὶ Ἄρης, καὶ Διός· καὶ ὅγε μάλιστα ἐν τιμῇ ἔγονται πάντων τῶν μαντηῶν, Ἀητοῦς ἐν Βουταῖ πάλι ἐστί. οὐ μὲντοι αἶ γὰρ μαντήϊά σφι κατὰ τὸ αὐτὸ ἐστῶσι, ἀλλὰ διάφοροί εἰσι.

84. Ἡ δὲ ἱετρικὴ κατὰ τὰδε σφι δίδασται. μῆς νεύου ἱκαστος ἱετρός ἐστι, καὶ οὐ πλείων. πάντα δ' ἱετρῶν ἐστὶ πλῆα. οἱ μὲν γὰρ, ἰφθαλμῶν ἱετροὶ κατιστῆσαι· οἱ δὲ, κεφαλῆς· οἱ δὲ, ὀδόντων· οἱ δὲ, τῶν κατὰ νηδύν· οἱ δὲ, τῶν ἀφαιῶν νεύων.

85. Θρηῖται δὲ καὶ ταφαί σφιν, εἰς αἵδε τοῖσι ἄν ἀπογίνεσθαι ἐκ τῶν οἰκηῖων ἀνθρώπων, τοῦ τις καὶ λόγος ἦ, τὸ θῆλυ γένος πᾶν τὸ ἐκ τῶν οἰκηῖων τούτων κατ' ἄν ἐπλάσατο τὴν κεφαλὴν ψηλῇ ἢ καὶ εὐ πρόσωπον. κῆπυτα ἐν τοῖσι οἰκίαισι λιποῦσαι τὸν νεκρὸν, αὐταὶ ἀνὰ τὴν πάλιν στρεφόμεναι, τύπτονται ἐπιζωσμίται, καὶ φαίνεσθαι τοὺς μαζούς· σὺν δὲ σφι αἱ προσήκουσαι πᾶσαι. ἰτέρωθεν δὲ οἱ ἄνδρες τύπτονται, ἐπιζωσμίται καὶ οὗτοι. ἰπῖαν δὲ ταῦτα πωήσωσι, οὕτω ἐς τὴν ταρίχυσιν κομίζουσι.

86. Εἰς δὲ οἱ ἐπ' αὐτῇ τούτῳ κατῆλθον, καὶ τίχην ἔχουσι ταύτην. οὗτοι ἰπῖαν σφι κομισθῇ νεκρὸς, διπνύουσι τοῖσι κομίσασι παραδείγματα νεκρῶν ξύλινα, εἴη γραφῇ μιμιμημένα. καὶ τὴν μὲν σπουδαιότατην αὐταῖων φασὶ εἶναι, τοῦ οὐκ ὅσοι πωιῦμαι τὸ αἶμα ἐπὶ τοιοῦτῳ πρήγματι ὀνομάζουσιν τὴν δὲ διωτήρη διπνύουσι ὑποδιστήρη τι ταύτης καὶ ὑπὲρ τήρη.

τὴν δὲ κρίτην, ὑπελιστάτην. φράσαντες δὲ, πυνθάνονται
 παρ' αὐτῶν κατὰ ἢν τινα βούλονται σφί σπειρασθῆναι
 τὸν νεκρὸν. οἱ μὲν δὲ ἐκπεδῶν, μεθ' ὁμολογήσαντες,
 ἀπαλλάσσονται· οἱ δὲ ὑπολιπόμενοι ἐν οἰκήμασι, ὥδε τὰ
 σπουδαιότατα ταριχιύουσι· πρῶτα μὲν σπολιῷ σιδήρῳ
 διὰ τῶν μυζωτήρων ἐξάγουσι τὸν ἰγκέφαλον, τὰ μὲν αὐτοῦ
 οὕτω ἐξάγουσι, τὰ δὲ φάρμακα ἰγχιόντες. μετὰ δὲ, λί-
 θῳ Αἰθιοπικῷ ἐξίῃ παρασχίσαντες παρὰ τὴν λαπάρεν,
 ἐξ ὧν ἴλσον τὴν κοιλίην πᾶσαν. ἐκκαθήραντες δὲ αὐτὴν,
 καὶ διηθήσαντες εἴῃ φοινικητῇ, αὐτὴς διηθίονσι θυμὸν καὶ
 τιτρυμμίασι. ἴππεια τὴν νηδὺν σμύρνης ἀκηράτω τιτρυμ-
 μίης, καὶ κασίης, καὶ τῶν ἄλλων θυωμάτων, πλὴν λι-
 βαιωταῦ, πλῆσαντες, συρράπτουσι ὀπίσω. ταῦτα δὲ ποιή-
 σαντες, ταριχιύουσι λίθῳ, κρύψαντες ἡμίρας ἐδδομή-
 κοντα· πλεῖναις δὲ τουτίων οὐκ ἔξιστι ταριχιύειν. ἵππῶν
 δὲ παρὲλθουσι αἱ ἐδδομήκοντα, λούσαντες τὸν νεκρὸν, κα-
 τυλίσσουσι πᾶν αὐτοῦ τὸ σῶμα σιδῆρος βυσσίης τιλα-
 μῶσι καταστιγμημίνοι, ὑποχρίοντες τῇ πέμμι, τῇ δὲ
 ἀντὶ κόλλης ταπολλὰ χρίονται Αἰγύπτιοι. ἰνδιῦται δὲ
 παραδιξάμειοί μιν οἱ προσήκοιτες, ποιεῦνται ξύλινον τύ-
 πον ἀνδρωποιδίαν· ποιεσάμειοι δὲ, ἰσιργιῦσι τὸν νεκρὸν
 καὶ κατακλιθῆσαντες οὕτω, θησαυρίζουσι ἐν οἰκήματι θη-
 καίῃ, ἰστάτες ὄρθον πρὸς τεῖχον. οὕτω μὲν τοὺς τὰ
 πολυτιλίστατα σπινάζουσι νεκρούς.

87. Τῶς δὲ τὰ μίσα βουλομένους, τὴν δὲ πολυτιλήτην
 φεύγοντας, σπινάζουσι ὥδε. ἵππῶν τοὺς κλυστῆρας πλῆ-
 σονται τοῦ ἀπὸ τοῦ κίδρου ἀλίφατος γινομένου, ἐν ᾧ
 ἴπλησαι τῷ νεκρῷ τὴν κοιλίην, ὅτι ἀναταμόντες αὐτὸν,
 αὐτὴ ἐξιλόντες τὴν νηδύν· κατὰ δὲ τὴν ἴδρεν ἰσηθήσαντες,
 καὶ ἱππλάζοντες τὸ πλῆσμα τῆς ὀπίσω ἰδοῦ, ταριχιύουσι
 τὰς προσιμίας ἡμίρας· τῇ δὲ τιλιονταίῃ ἔμεισι ἐκ τῆς

καλῆς τὴν πιδρίαν, τὴν-ισῆκαν πρώτιστον. ἡ δὲ ἔχει τὴν-
αὐτὴν δύναμιν, ὥστε ἄμα ἰωῦτεῖ τὴν νηδὺν καὶ τὰ σπλάγγ-
χνα κατατετηκηῖτα ἱξάγει· τὰς δὲ σάρκας τὸ νύκτον κα-
τατήκει· καὶ δὴ λείπεται τοῦ νικροῦ τὸ δέρμα μόνον, καὶ
τὰ ἔστιά. ἱππὶν δὲ ταῦτα ποιήσῃσι, ἀπ' ὧν ἴδωκαν οὕτω
τὸν νικρὸν, οὐδὲν ἔτι πρηγματιυθίνετις.

88. Ἡ δὲ τρίτη ταρίχιυσις ἔστι ἥδι, ἡ τοῦς χρήμασι
ἀσθινιστίρως σπινάξαι. συρμαίη διηθήσαντες τὴν κοιλήν,
ταριχιύουσι τὰς ἰσομήκοντα ἡμέρας, καὶ ἴππιστα ἀπ' ὧν
ἴδωκαν ἀποφίρισθαι.

89. Τὰς δὲ γυναῖκας τῶν ἱσιφανίων ἀνδρῶν, ἱππὶν τι-
λιωτήσῃσι, οὐ παρκευῖτα διδοῦσι ταριχιύου, οὐδὲ ἶσαι δι-
δοῖσι οὐκείας πάρετα καὶ λόγων πλιῦτος γυναῖκας. ἀλλ'
ἱππὶν τριταῖαι ἢ τιταρταῖαι γίνονται, οὕτω παρκεδιδῶσι
ταῖσι ταριχιύουσι. τοῦτο δὲ ποιέουσι οὕτω τοῦδε εἴνικα,
ἵνα μὴ σφι αἱ ταριχιυταὶ μίσγωνται τῇσι γυναῖξί· λαμ-
φθῆναι γὰρ τινὰ φασι μισγόμενοι νικρῷ προσφάτην γυναι-
κίς· κατευπιῖν δὲ τὸν ὁμότιχον.

90. Ὅς δ' ἂν ἡ αὐτῶν Αἰγυπτίαν ἡ ξείων ὁμοίως ὑπὸ
προποδίλου ἀρπαχθίς, ἡ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ φαίνη-
ται τιθνηῶς, κατ' ἣν ἂν πόλιν ἔξινυχθῇ, τούτους πᾶσα
ἀνάγκη ἔσθι ταριχιύσαντας αὐτὸν, καὶ περιτείλαντας ὥς
πάλλιστα, θάψαι ἐν ἱρῇσι θήκησι. οὐδὲ ψαῦσαι ἔξιστι
αὐτοῦ ἄλλοι οὐδῖνα, οὔτι τῶν πρροσηκόντων, οὔτι τῶν φί-
λων· ἀλλὰ μιν αἱ ἱρίες αὐτοὶ αἱ τοῦ Νίλου, αἱ πλῖον τι
ἢ ἀνδρώπου νικρὸν, χιτραπτάζοντες θάπτουσι.

91. Ἑλληνικαῖσι δὲ νομαίοισι φύγουσι χρεῖσθαι· τὸ δὲ
σύμπαν εἰπιῖν, μὴδ' ἄλλων μηδαμᾶ μηδαμῶν ἀνδρώπου
νομαίοισι. αἱ μὲν νυν ἄλλοι Αἰγυπτῖοι οὕτω τοῦτο φυλάσ-
σουσι. ἔστι δὲ Χίμμις πόλις μεγάλη νομοῦ τοῦ Θεβαῖκου,
ἰγγυδὸς Νίης πόλις. ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ἔσθι Περσίος τοῦ

Δανάης ἰρὸν τιτράγωνον πύριξ δὲ αὐτοῦ φαίνεις περιφύ-
 πασι. τὰ δὲ πρόπυλα τοῦ ἱεροῦ λίθινά ἐστι, πᾶρτα μέγαρα·
 ἰσὶ δὲ αὐτοῖσι ἀνδριάντις δύο ἱστᾶσι λίθινοι μεγάλοι. ἐν
 δὲ τῇ περιβόλῃ τούτῃ τῆς τι ἵτι, καὶ ἄγαλμα ἐν
 αὐτῇ ἱστῆται Περσῆς. οὗτοι οἱ Χιμμίται λέγουσι τὸν
 Περσία πολλὰ μὲν ἀνὰ τὴν γῆν φαίνεσθαι σφί, πολ-
 λάκι δὲ ἴστω τοῦ ἱεροῦ· σαιδάλιον τι αὐτοῦ περιφερμένον
 εὐρίσκεσθαι, ἐν τῷ μέγαρος δίπληχυν· τὸ ἱππὶν φανῆ, ἐν-
 θητίῳ ἀπασαν Αἴγυπτον. ταῦτα μὲν λέγουσι. ποιῶσι
 δὲ τὰδε Ἑλληνικὰ τῇ Περσίῃ· ἀγῶνα γυμνικὸν τιθῶσι
 διὰ πάσης ἀγωνίης ἔχοντα· παρόχοντες αἰθλα, πτόνια
 καὶ χλαίνας καὶ δέσματα· εἰρομένου δὲ μιν ὃ, τι σφί μεύ-
 νοις ἰσθι ὁ Περσιὺς ἱππαινέσθαι, καὶ ὃ, τι πιχωρίδαται
 Αἴγυπτίῳ τῶν ἄλλων, ἀγῶνα γυμνικὸν τιθῶντες, ἴθα-
 σαν τὸν Περσία ἐκ τῆς ἰσθῶν ὁλῆς γιγνέσθαι. τὸν γὰρ
 Δαναὸν καὶ τὸν Λυγία, ἰόντας Χιμμίτας, ἐκπλῶσαι ἐς
 τὴν Ἑλλάδα. ἀπὸ δὲ τούτων γνησιλογέοντες, κατίστανον
 ἐς τὸν Περσία. ἀπικέμενον δὲ αὐτὸν ἐς Αἴγυπτον, κατ'
 αἰτίῃ τὴν καὶ Ἑλλήνις λέγουσι, εἰσόντα ἐκ Λιβύης τὴν
 Γοργεύς κεφαλὴν, ἴθασαν ἰλθῶν καὶ παρὰ σφίης, καὶ
 ἀναγνῶναι τοὺς συγγενίης πάντας· ἐκμιμαθηνότα δὲ μιν
 ἀπικέσθαι ἐς Αἴγυπτον, τὸ τῆς Χίμμιος οὐτομα πιτυ-
 σμῖνον παρὰ τῆς μητρὸς· ἀγῶνα δὲ οἱ γυμνικὸν, αὐτοῦ
 κελεύσαντος, ἱππαιλίσιν.

92. Ταῦτα μὲν πάντα οἱ κατ'ὕπερθε τῶν ἰλίων
 οἰκίσταις Αἰγύπτιοι νομίζουσι. οἱ δὲ δὴ ἐν ταῖσι ἱλίοις
 κατοικημένοι, ταῖσι μὲν αὐτοῖσι νόμοις χρεῖνται ταῖσι
 καὶ οἱ ἄλλοι Αἰγύπτιοι· καὶ ἑῶλλα, καὶ γυναικὶ μῆ
 ἴκαστος αὐτίῳ συναιεῖν, κατὰ περ Ἑλλήνις. ἀτὰρ πρὸς
 ἐπταλίσιν τῶν σιτίων τὰδε σφί ἄλλα ἐξέρχεται· ἱππὶν
 πλῆρης γίνεσθαι ὁ ποταμὸς, καὶ τὰ πιδία πηλαγίσθαι,

φύεται ἐν τῇ ὕδατι κρήνη πολλὰ, τὰ Διγύσται κα-
 λίουσι λωτόν. ταῦτ' ἱππῶν δρέψουσι, αὐαίνουσι πρὸς ἥλιον
 καὶ ἵππιτα τὸ ἐν τοῦ μίσου τοῦ λωτοῦ, τῇ μήκῃ ἰὸν ἱμ-
 φιεῖς, πτίσκειντι, ποιῶνται ἔξ αὐτοῦ ἄρτους ὡτοὺς πυρὶ.
 ἔστι δὲ καὶ ἡ ῥίζα τοῦ λωτοῦ τούτου ἰθαδίμη, καὶ ἰγ-
 γλύσσει, ἱππικίως ἰὸν τρογγύλον, μίγαδος κατὰ μῆλον.
 ἔστι δὲ καὶ ἄλλα κρήνη ῥόδοις ἱμφιεῖα, ἐν τῇ ποταμῷ
 γινόμενα καὶ ταῦτα· ἔξ ὧν ὁ κερπὸς ἐν ἄλλῃ κάλυψι
 παραφυομένη ἐν τῇς ῥίζης γίνονται, πηρίφ σφηκῶν ἰδίην
 ἁμαίετατον. ἐν τούτῳ τρωπὰ ἔσονται πυρὴν ἱλαίης ἰγγί-
 νται συχιά. τρώγεται δὲ καὶ ἅπαλὰ ταῦτα καὶ αὖα.
 τὴν δὲ βύζλον τὴν ἱππίου γινομένην, ἱππῶν ἀνασπάσσει
 ἐκ τῶν ἱλίων, τὰ μὲν αἶω αὐτῆς ἀποσάμνοις, ἐς ἄλλο
 τι τρέπουσι· τὸ δὲ πᾶσι λελοιμμένοι ἔσονται ἐπὶ πῆχυν,
 τρώγουσι, καὶ πωλίουσι. οἳ δὲ εἴη καὶ κάρτα βούλονται
 χρηστῇ τῇ βύζλῃ χρῆσθαι, ἐν κλιβάνῳ διαφανεῖ πιζαν-
 τες, οὕτω τρώγουσι. οἳ δὲ τινες αὐτῶν ζῶσι ἀπὸ τῶν ἰχ-
 θύων μούων· τοὺς ἱππῶν λάβουσι, καὶ ἔξιλωσι τὴν κοι-
 λίην, αὐαίνουσι πρὸς ἥλιον, καὶ ἵππιτα αὐοὺς ἰόντας σι-
 τίονται.

93. Οἳ δὲ ἰχθύες οἱ ἀγυλαῖοι, ἐν μὲν τοῖσι ποταμοῖσι
 οὐ μάλα γίνονται· τριφόμενοι δὲ ἐν τῇσι λίμνῃσι, τοιαῦτα
 ποιῶσι. ἱππῶν σφίαις ἰσὶν οἷστοις πυτίσκεισθαι, ἀγυληδὸν
 ἐκπλώουσι ἐς τὴν θάλασσαν· ἡγίονται δὲ οἱ ἔρσις, ἀπορ-
 ραίνονται τοῦ θοροῦ· αἱ δὲ, ἱπόμεναι ἀναπλάπτουσι, καὶ
 ἔξ αὐτοῦ πυτίσονται. ἱππῶν δὲ πλήρεις γίνονται ἐν τῇ
 θαλάσῃ, ἀναπλώουσι ὀπίσω ἐς ἥθια τὰ ἰωῦτῶν ἱκαστοι.
 ἡγίονται μίντοι γε οὐκίτι· οἳ αὐτοὶ, ἀλλὰ τῶν θηλίων
 γίνονται ἢ ἡγιμαίνῃ. ἡγιόμεναι δὲ ἀγυληδὸν, ποιῶσι οἷον
 περ ἱποῖουσιν οἱ ἔρσις. τῶν γὰρ ὧν ἀπορραίνουσι πατ-
 ῆλίους τῶν κίγχεων· οἳ δὲ ἔρσις καταπίνουσι ἱπόμενοι.

εἰσι δὲ οἱ πύγχροι εὐται, ἰχθύες. ἐν δὲ τῶν περιγυρομένων
καὶ μὴ καταπινομένων πύγχρων οἱ τριφόρῃνοι ἰχθύες γί-
νονται. οἱ δ' ἂν αὐτίκῃ ἀλῶσι ἐκπλώοντες ἐς θάλασσαν,
φαίνονται τιτρεμμένοι τὰ ἐκπεριστρεὰ τῶν κεφαλῶν· οἱ δ'
ἂν ἐπίσω ἀναπλώοντες, τὰ ἐπιδιξιά τιτρεφάται. πά-
σχουσι δὲ ταῦτα διὰ τοῦτο. ἰχόμενοι τῆς γῆς ἐπ' ἀριστιρὰ
καταπλώουσι ἐς θάλασσαν, καὶ ἀναπλώοντες ἐπίσω,
τῆς αὐτῆς ἀντίχονται, ἰγχιρμπτόμενοι καὶ ψαύοντες ὡς
μάλιστα, ἵνα μὴ ἀμάρτοιεν τῆς ὁδοῦ διὰ τὸν ῥέον. ἐπὶ δὲ
πληθύνεσθαι ἄρχεται ὁ Νεῖλος, τὰ τε ποῖλα τῆς γῆς
καὶ τὰ εἶλματα τὰ παρὰ τὸν ποταμὸν, πρῶτα ἄρχεται
πίπλῃσθαι, διηδίοιτος τοῦ ὕδατος ἐν τοῦ ποταμοῦ· καὶ
αὐτίκα τε πλῆα γίνεται ταῦτα, καὶ παραχρῆμα ἰχθύων
σμιρῶν πίπλῃται πάντα. κἀκεῖ δὲ εἰς αὐτοὺς γί-
νεται, ἰγὼ μὲν δεξιῶν κατανοῶν τοῦτο. τοῦ προτέρου ἔτιος
ἐπὶ δὲ ἀπολίπῃ ὁ Νεῖλος, οἱ ἰχθύες οἱ τικόντες ὡς ἐς τὴν
ἰλὸν, ἅμα τῇ ἰσχάτῃ ὕδατι ἀπαλλάσσονται. ἐπὶ δὲ
περιελθόντος τοῦ χρόνου πάλιν ἐπίλθῃ τὸ ὕδωρ, ἐν τῶν
ὡν τούτων παραυτίκα γίνονται οἱ ἰχθύες. καὶ περὶ μὲν
τοὺς ἰχθῦς οὕτω ἔχει.

94. Ἀλίφῃται δὲ χερίωνται Αἰγυπτίῳ οἱ περὶ τὰ ἔλλα
οἰκίσοντες, ἀπὸ τῶν σιλλικυπρίων τοῦ παρῶν, τὸ καλεῖται
μὲν Αἰγύπτῳ πῖσι· πωλεῖται δὲ ὧδε· παρὰ τὰ χεῖλια τῶν
τε ποταμῶν καὶ τῶν λιμνῶν σπείρουσι τὰ σιλλικύπριον
ταῦτα, τὰ ἐν Ἑλλήσι αὐτόματα ἄγρια φύεται· ταῦτα
ἐν τῇ Αἰγύπτῳ σπυρέμενα, παρὰν φέροι πολλὸν μὲν,
δυσώδια δέ· τοῦτον ἐπὶ δὲ συλλέξονται, οἱ μὲν κόψαντες
ἀπὸ τοῦσιν οἱ δὲ καὶ φρύξαντες ἀπὸ τοῦσιν, καὶ τὸ ἀπορρίον
ἀπ' αὐτοῦ συγκαμίζονται. ἔστι δὲ πῖον, καὶ οὐδὲν ἥσσον
τοῦ ἰλαίου τῇ λύχῃ προσκίς· ὁ μὲν δὲ βαρεῖον παρ-
έχειται.

95. Πρὸς δὲ τοὺς κώωπας ἀφ' ὧντος ἰόντας τὰδε σφί
 ἴσσι μιμηχάνηται. τοὺς μὲν τὰ ἄνω τῶν ἰλίων οἰκίσοντας
 οἱ πύργου ἀφιλίουσι, ἱς οὗς ἀνακαίοντες κοιμίσονται· οἱ
 γὰρ κώωπες ὑπὸ τῶν αἰμάτων οὐκ οἶοί τί ἴσσι ὑψαῦ πείσι-
 σθαι. τοῖσι δὲ περὶ τὰ ἱλίου οἰκίους τὰδε ἀντι τῶν
 πύργων ἄλλα μιμηχάνηται. πᾶς ἀπὸρ αὐτίαν ἀμφί-
 βληστρον ἱππηται, τῇ τῆς ἡμέρας μὲν ἰχθῦς ἀγριύει,
 τῇ δὲ νύκτα αὐτῇ χρεῖται ἰν τῇ ἀναπαύεται ποίτῃ· πε-
 ρὶ ταύτην ἴσσησι τὸ ἀμφίβληστρον, καὶ ἱππηται ἰσθῶς, ὑπ'
 αὐτῇ καθεύδει. οἱ δὲ κώωπες, ἦν μὲν ἰν ἱματίῳ ἰσθῶς
 οὐδὲν ἢ σινδόνι, διὰ τούτων δάκνουσι· διὰ δὲ τοῦ διαπύου
 οὐδὲ πικρῶνται ἀρχήν.

96. Τὰ δὲ δὴ πλοῖά σφί, τοῖσι φερτηγίους, ἴσσι ἰν τῆς
 ἀπείδης ποιούμενα, τῆς ἡ μερὸς μὲν ἴσσι ἰμοιστάτη τῇ
 Κυρηναίῳ λωτῇ· τὸ δὲ δάκρυον, κόμμι ἴσσι. ἰν ταύτης
 ὦν τῆς ἀπείδης κοψάμενοι ξύλα ἴσσι τι διπῆχια, πλο-
 θῆδον συντιθῆσι, ναυπηγίμιοι τρέπονται τοῖσι· περὶ γόμ-
 φους πυκνοὺς καὶ μακροὺς περιέρουσι τὰ διπῆχια ξύλα·
 ἱππῶν δὲ τρέπον ταύτην ναυπηγῆσονται, ζυγὰ ἱπποκλῆς
 τείνουσι αὐτῶν. νομῶσι δὲ οὐδὲν χρεῖνται· ἴσθῶν δὲ τὰς
 ἀρμενίας ἰν ὦν ἰσθῶσαι τῇ βύβλῳ. πηδάλιοι δὲ ἰν
 ποιῶνται, καὶ ταῦτα διὰ τῆς τρέπιοις διαβύνονται. ἴσθῶν δὲ
 ἀπαιθίνῃ χρεῖνται, ἴσθῶσι δὲ βυβλίωσι. ταῦτα τὰ
 πλοῖα ἀνὰ μὲν τὸν ποταμὸν οὐ δύναται πλοῖον, ἦν μὴ
 λαμπρὸς ἄνεμος ἱπῆχῃ, ἰν γῆς δὲ παρῆλπειται. κατὰ
 ῥέον δὲ κομίζεται ὧδε· ἴσσι ἰν μερίκης ποιποιημένη θύρη,
 κατιρῆσμένη ῥίσι καλῶν, καὶ λίθος τετρημένους διτά-
 λαντος μάλιστά κη σταθμῶν· τούτων τῇ μὲν θύρῃ δι-
 δεμένην πάλῃ ἱμπερῶσι τῷ πλοίου ἀπὸ ἱπποκλῆς, τὸν
 δὲ λίθον ἄλλῃ πάλῃ ὅπισθι. ἡ μὲν δὲ θύρη, τοῦ ῥέου
 ἱμπερῶντος, χωρεῖ ταχίως, καὶ ἴλαμι τὴν βάρειν (τοῦτα

γὰρ δὴ οὐνομᾷ ἔστι τοῖσι πλοῖσι τούτοις·) ὁ δὲ λίθος
 ἔπισθιν ἰκνέμενος, καὶ ἰὼν ἐν βυσσῷ, πατιθύνει τὸν πλῆον.
 ἔστι δὲ σφί τεὰ πλοῖα ταῦτα πλῆθει πολλὰ, καὶ ἄγχι
 ἵστα πολλὰς χιλιάδας ταλάωντων.

97. Ἐπειὼν δ' ἐπίλθῃ ὁ Νυῖλος τὴν χώραν, αἱ πόλεις
 μῶνται φαίνονται ὑπερίχουσαι, μάλιστα αὖ ἐμφιεῖς τῆσι
 ἐν τῷ Αἰγαίῳ πόντῳ ἡσίοισι. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τῆς Αἰ-
 γύπτου, πώλαγος γίνονται· αἱ δὲ πόλεις μῶνται ὑπερί-
 χουσι. πορθαίονται δ' ἐν, ἰσίων τοῦτο γίνηται, οὐκίτι
 κατὰ τὰ ρέιθρα τοῦ ποταμοῦ, ἀλλὰ διὰ μίσου τοῦ πι-
 δίου. ἐς μὲν γὰρ Μίμφιν ἐκ Ναυκρατίος ἀναπλώονται, παρ'
 αὐτὰς τὰς πυραμίδας γίνονται ὁ πλῆος· ἔστι δὲ οὐδ' οὗτοι,
 ἀλλὰ παρὰ τὸ ἐξὺ τοῦ Δίλτα, καὶ παρὰ Κερκασῶρος
 πόλιν· ἐς δὲ Ναυκρατίαν ἀπὸ θαλάσσης καὶ Κανώβου διὰ
 πιδίου πλῖν, ἥξις κατ' Ἀνθυλλάν τι πόλιν, καὶ τὴν
 Ἀρχάνδρου καλισμένην.

98. Τουτίων δὲ ἡ μὲν Ἀνθυλλα, ἰούσα λογίμη πόλις,
 ἐς ὑποδήματα ἱκαίριτος δίδεται τοῦ αἰὶ βασιλεύοντος Αἰ-
 γύπτου τῇ γυναικί. τοῦτο δὲ γίνηται, ἐξ ὅσου ὑπὸ Πίρ-
 σης ἔστι Αἴγυπτος. ἡ δ' ἰτίρη πόλις δοκίμῃ μοι τὸ οὐνομα
 ἔχου ἀπὸ τοῦ Δαιαοῦ γαμβροῦ, Ἀρχάνδρου τοῦ Φθίου,
 τοῦ Ἀχαιοῦ· καλίσται γὰρ δὴ Ἀρχάνδρου πόλις. εἴη δ'
 αἱ καὶ ἄλλοι τινες Ἀρχάνδρους· οὐ μέντοι γὰρ Αἰγύπτου τὸ
 οὐνομα.

99. ΜΕΧΡΙ μὲν τούτου, ὅψις τι ἐμὴ, καὶ γνώμη, καὶ
 ἱστορίη ταῦτα λέγουσά ἔστι τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδε, Αἰγυπτίους
 ἔρχομαι λόγους ἱρῶν, κατὰ τὰ ἥκουον προσίσταται δὲ
 αὐτοῖσι τι καὶ τῆς ἐμῆς ὀψιος. Τὸν ΜΗΝΑ, τὸν πρῶ-
 τον βασιλεύσαντα Αἰγύπτου, οἱ ἱρῶες ἱλιγον τοῦτο μὲν
 ἀπογοιφρῶσαι τὴν Μίμφιν. τὸν γὰρ ποταμὸν πάντα
 ρέειν παρὰ τὰ ὅρεα τὸ ψάμμιον πρὸς Λιθύης, τὸν δὲ

Μῆνα ἄνωθι, ἴσον τι ἱκαντὸν σταδίους ἀπὸ Μίμφου, τὸν πρὸς μισμαυρίης ἀγῶνα προσχόμενα, τὸ μὲν ἀρχαῖον ρίεθρον ἀποξηράναι, τὸν δὲ ποταμὸν ὀχιτιῦσαι, τὸ μῖσον τῶν οὐρίων ρίον. ἴτι δὲ καὶ νῦν ὑπὸ Περσίων ὁ ἀγῶν οὗτος τοῦ Νείλου, δε ἀπεργαμίος ρίον, ἐν φυλακῇσι μεγάλῃσι ἔχεται, φρασσόμενοις ἀνὰ πᾶν ἴτος. εἰ γὰρ ἐδιλήσαι ρήξας ὑπερβῆναι ὁ ποταμὸς ταύτῃ, κίνδυνος πάσῃ Μίμφι κατακλυσοδῆναί ἐστι. ὡς δὲ τῇ Μῆνι τούτῃ τῇ πρώτῃ γονομίνῃ βασιλεῖ χίρσον γινοῖναι τὸ ἀπεργαμίον, τοῦτο μὲν, ἐν αὐτῇ πόλιν κτίσαι ταύτην, ἥτις νῦν Μίμφις καλεῖται· ἴσσι γὰρ καὶ ἡ Μίμφις ἐν τῇ στυνῇ τῆς Αἰγύπτου ἔξωθι δὲ αὐτῆς περιερούξαι λίμνην ἐν τοῦ ποταμοῦ πρὸς βορείῃσι τι καὶ πρὸς ἰσπίρην· τὸ γὰρ πρὸς τὴν ἡῶ αὐτὸς ὁ Νεῖλος ἀπέρχεται. τοῦτο δὲ, τοῦ Ἡφαίστου τὸ ἱερὸν ἰδρύσασθαι ἐν αὐτῇ, ἰὸν μέγα τι καὶ ἀξιοπληγητότερον.

100. Μετὰ δὲ τοῦτοι, κατίλιγον οἱ ἱεῖς ἐν βύβλου ἄλλων βασιλέων τριηκοσίων τι καὶ τριήκοντα εὐνόματα. ἐν τσσαύτῃσι δὲ γινῆσι ἀνθρώπων, ἰστανκαῖδισα μὲν Αἰθίοπες ἦσαν, μίση δὲ γυνὴ ἰσυχωρίῃ· οἱ δὲ ἄλλοι, ἄνδρες Αἰγύπτιοι· τῇ δὲ γυναικὶ εὐνομα. ἢ ἥτις ἰσασίλισσι, τόπτε τῇ Βαβυλωνίῃ, Νίτωπρις. τὴν ἔλιγον τιμωρέουσιν ἀδιλφιῷ, τὸν Αἰγύπτιοι βασιλεύοντα σφίον ἀπίπτουσιν· ἀποκτείναντες δὲ, εὔσω ἰσίνῃ ἀπίδουσαι τὴν βασιλῆην· τούτῃ τιμωρέουσιν, πολλοὺς Αἰγυπτίῳ διαφθεῖραι δόλῳ. πωησαμίνῃ γὰρ μιν εἴκημα περιμήκης, ὑπόγαιον, κινουῖν τῇ λόγῃ, ἰόφ δὲ ἄλλα μηχανᾶσθαι· καλίσασαν δὲ μιν Αἰγυπτίῳ τοὺς μάλιστα μεταιστίους τοῦ φόνου ἤδισ, πολλὰς ἰστίαν· δαινυμένοισι δὲ ἰσῖται τὸν ποταμὸν δὲ αὐλῶντος πρυπτοῦ μεγάλου. ταύτης μὲν πρί-

ρι τριαῦτα ἴλιγον. πλὴν ὅτι αὐτὴν μιν, ὡς τοῦτο ἐξέγραπτο, ρίψαι ἐς οἶκημα σταδιοῦ πλείον, ὅπως ἀτιμώρητος γίνηται.

101. Τῶν δὲ ἄλλων βασιλείων, οὐ γὰρ ἴλιγον εὐδεμίαν ἔργων ἀπιδίξιν, κατ' οὐδὲν εἶναι λαμπρότητος, πλὴν ἰδὲ τοῦ ἰσχύεσθαι αὐτῶν Μοίριος. τοῦτον δὲ ἀποδίδεσθαι μνημόσυνα, τοῦ Ἑφαισίου τὰ πρὸς βορρῇν ἄνιμον τι-
τραμμένα προπύλαια· λίμνην τι ἐρύξαι, τῆς ἡ περιόδου ὅτων ἴσθι σταδίων ὅστρον δηλώσω· πυραμίδας τι ἐν αὐ-
τῇ οἰκοδομῆσαι, τῶν τοῦ μιγάθιος πύρι, ἡμῶ αὐτῇ τῇ λίμνῃ ἱπιμνήσεται. τοῦτον μὲν τριαῦτα ἀποδίδεσθαι·
τῶν δὲ οὐδὲνα ἄλλων οὐδέν.

102. Παρμηψάμειος ὦν τούτους, τοῦ ἱπλ τούτοις γινομένου βασιλῆος, τῷ οὐνομα ἦν Σίσωστρις, τούτων μνήμην ποιήσομαι· τὸν ἴλιγον οἱ ἱρῖες πρῶτον μὲν πλο-
ίοις μακροῖς ἐρμηθίοντα ἐκ τοῦ Ἀραβίου κόλπου, τοὺς παρὰ τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν πατοικημένους καταστρέ-
φισθαι· ἐς δὲ πλείοντά μιν πρὸς αὐτὸν, ἀπικίσθαι ἐς θάλασ-
σαν οὐκίτι πλωτὴν ὑπὸ βραχίων. ἐνδιῦντι δὲ ὡς ἐπίσω ἀπικίτο ἐς Αἴγυπτον, κατὰ τῶν ἱρίων τὴν φάτιν, στρα-
τὴν πολλὴν λαβὼν ἤλαυνε διὰ τῆς ἡπίερος, πᾶν ἴθνος τὸ ἐμποδὼν καταστρεφόμενος. ἐτίισι μὲν νυν αὐτίων ἀλπί-
μοις ἐνιτύγχανι, καὶ διαιτῶς γλιχομένοις περὶ τῆς ἱλι-
θίης, τούτοις μὲν στήλας ἐτίισθαι ἐς τὰς χώρας, διὰ γραμμάτων λεγούσας τό, τι ἰωῦτοῦ οὐνομα καὶ τῆς πά-
τρης, καὶ ὡς δυναμί τῇ ἰωῦτῷ κατιστρίψατό σφιας· ἐτίαν δὲ ἀμαχητὶ ἔκ ἐπιτίως παρίλαβι τὰς πόλεις, τέτοις δὲ ἐτίγραφι ἐν τῇσι στήλῃσι κατὰ ταῦτά καὶ ταῖσι ἀνδραῖοις τῶν ἱθίων γινομένοις· καὶ δὴ καὶ αἰδοῖα γυναῖκες προ-
σιτίγραφι, δῆλα βουλόμενοι ποίειν ὡς εἴησαν ἀνάλαπιδες.

103. Ταῦτα δὲ ποίειον, διεξήϊε τὴν ἡπειρον ἐς δὲ ἐκ

τῆς Ἀσίης ἰς τὴν Εὐρώπην διαζῆς, τοὺς τι Χαλδαίαι κα-
τιστρέψωσι καὶ τοὺς Θερσίαις. ἰς τούτους δέ μοι δουίῳ
καὶ οὐ πρὸς ὧτα ἀπαιεῖσθαι ὁ Αἰγύπτῳ στρατός. ἰν
μὲν γὰρ τῇ τούτων χώρα φαίνονται σταδίσσαι αἱ στῆλαι·
εἰ δὲ πρὸς ὧτα τούτων, οὐκίτι. ἰνδιῶτιν δὲ πιστρέψας
ἰπίῳ ἦι· καὶ ἰπί τι ἰγίνοτο ἰπὶ Φάσι ποταμῷ, οὐκ
ἴχω τὸ ἰνδιῶτιν ἀτρεκίως ἰπιῶν, ἵτι αὐτὸς ὁ βασιλεὺς
Σίσωστρις ἀποδασάμενος τῆς ἰωῦτοῦ στρατῆς μέρος
ἰσσηδὴ, αὐτοῦ πατίλισι τῆς χώρας οὐκίτορας· ἵτι τῶν
τινὲς στρατιωτῶν τῇ πλάτῃ αὐτοῦ ἀχθισθίντις, πικρὴ
Φάση ποταμὸν κατίμωσαν.

104. Φαίνονται μὲν γὰρ ἴοντις οἱ Κόλχοι Αἰγύπτῳ
ιοήσας δὲ πρὸς τὸν αὐτὸς, ἢ ἀπὸ τῶν ἄλλων, λίγω. ὥς
δὲ μοι ἰν φρεντίδι ἰγίνοτο, ἰερόμην ἀμφοτέρους· καὶ μᾶλ-
λον οἱ Κόλχοι ἰμμενίατο τῶν Αἰγυπτίων, ἢ οἱ Αἰγύ-
πτιοι τῶν Κόλχων. ἰομίζιν δ' ἴφασιν Αἰγύπτῳ τῆς
Σισώστρις στρατῆς ἵσαι τοὺς Κόλχους· αὐτὸς δὲ ἴφασ-
σι τῆς, καὶ ὅτι μιλάγχεοίς ἵσαι καὶ οὐλότρεχίς. καὶ
τοῦτο μὲν ἰς οὐδὲν ἀθήκει· ἵσαι γὰρ καὶ ἵσαι τοιοῦτοι.
ἀλλὰ τοῖσι δὴ καὶ μᾶλλον, ὅτι μῶτις πάντων ἀνδρῶν
Κόλχοι καὶ Αἰγύπτιοι καὶ Αἰθίοπες πικράμενται ἀπ'
ἀρχῆς τὰ αἰδῶα. Φοίντις δὲ καὶ Σύροι οἱ ἰν τῇ Πα-
λαιστίνῃ, καὶ αὐτοὶ ὁμολογίοντι πικρὴ Αἰγυπτίῳ μιμα-
θηταί· Σύροι δὲ οἱ πικρὴ Θερμάδοντα καὶ Παρθίνοι
ποταμὸν, καὶ Μάκροντις οἱ τούτοις ἀστυγίοντις ἴοντις,
ἀπὸ Κόλχων φασὶ νικετὶ μιμαθηταί. οὗτοι γὰρ ἵσαι
οἱ πικραμύοντις ἀνδρῶν μῶτις· καὶ οὗτοι Αἰγυ-
πτίοις φαίνονται πικρῶντις κατὰ ταῦτά. αὐτῶν δὲ Αἰ-
γυπτίων καὶ Αἰθίοπων οὐκ ἴχω ἵσαι ἰπὸς πικρῶν πικρῶν
τῶν ἵσων ἱξίμαθον ἀρχαῖον γὰρ δὴ τι φαίνεται ἴον-
τὸς δ' ἰπικραμύοντις Αἰγύπτῳ ἱξίμαθον, μέγα μοι καὶ

τοῖσι τιμημένοι γίνονται. Φοινίκων δούσαι τῇ Ἑλλάδι
ἐπιμισθόονται, οὐκίσι Αἰγυπτίους μισθόνται κατὰ τὰ
αἰδοῖα, ἀλλὰ τῶν ἐπιγνομένων οὐ πικριτάμνουςι τὰ αἰ-
δοῖα.

105. Φίρι νυν καὶ ἄλλο ἔστω περὶ τῶν Κόλχων, ὡς
Αἰγυπτίοισι προσφίρις εἰσί. λῆον μῦνοι οὗτοί τε καὶ
Αἰγύπτιοι ἐργάζονται κατὰ ταῦτά· καὶ ἡ ζῶη πᾶσα
καὶ ἡ γλῶσσα ἱμφιεῖς ἐστὶ ἀλλήλοισι. λῆον δὲ τὸ μὲν
Κολχικόν, ὑπὸ Ἑλλήτων Σαρδονικὸν κέκληται· τὸ μὲν-
τοι ἅπ' Αἰγύπτου ἐπικυρώμενον, καλεῖται Αἰγύπτιον.

106. Τὰς δὲ στήλας τὰς ἴστας κατὰ τὰς χώρας ὁ Αἰ-
γύπτου βασιλεὺς Σίσωστρις, αἱ μὲν πλεονεῖς οὐκίσι
φαίνονται περιουθεῖσαι· ἐν δὲ τῇ Παλαιστίνῃ Συρίῃ αὐτὸς
ἴριος ἰούσας, καὶ τὰ γράμματα τὰ εἰρημνία ἰνιόντα,
καὶ γυναικὶς αἰδοῖα. εἰσὶ δὲ καὶ περὶ Ἰωνίην δύο τύποι
ἐν πίττει· ἰγκυκλοαμμέναι τούτου τοῦ ἀνδρὸς, τῇ τε ἐν
τῆς Ἐφισίης ἐς Φώκαιαν ἔρχονται, καὶ τῇ ἐν Σαρδίῳ ἐς
Σμύρνην. ἱκατέρωθεν δὲ ἀτὴρ ἰγγίγλυπται, μέγαθος
πίμπουης σπιθαμῆς, τῇ μὲν δεξιῇ χειρὶ ἔχων αἰχμῆν,
τῇ δὲ ἀριστερῇ εὐρεῖα, καὶ τὴν ἄλλην σκευὴν ὡσαύτως· καὶ
γὰρ Αἰγυπτίῳ καὶ Αἰθιοπίδι ἔχει· ἐν δὲ τοῦ ὄμου ἐς
τὸν ἴριον ὁμοί διὰ τῶν σπηδαίων γράμματα ἱρὰ Αἰγύ-
πτια δέχται ἰγκυκλοαμμέναι, λέγοντα τάδε, ΕΓΩ ΤΗΝ-
ΔΕ ΤΗΝ ΧΩΡΗΝ ΩΜΟΙΣΙ ΤΟΙΣΙ ΕΜΟΙΣΙ ΕΚΤΗ-
ΣΑΜΗΝ. ἴστις δὲ καὶ ὁπόθεν ἐστὶ, ἰδανῦτα μὲν οὐ δη-
λῶ, ἱτέρωθεν δὲ διδήλωκε. τὰ δὲ καὶ μεταξίτινος τῶν
Θησαμνίων, Μίμνους ἐπὶ πᾶσι εἰσάξουσὶ μιν εἶναι, πολλὸ
τῆς ἀληθείης ἀπολειμμέναι.

107. Τοῦτοι δὲ τὸν Αἰγύπτιον Σίσωστριν ἀναχωρεῖ-
τα, καὶ ἀνάγοντα πολλὰς ἀνδρώπους τῶν ἰσθίων τῶν
τὰς χώρας κατιστρέψαντο, ἴλιγον οἱ ἱεῖς, ἱαί· τι ἱγί·

νιστο ἀναπαυόμενοις ἐν Δάφνησι τῇσι Πηλεοσίῃσι, τὸν ἀδελφὸν ἰωῦτοῦ, τῇ ἱπίτριψι Σίσωστρις τὴν Αἴγυπτον, τοῦτον ἐπὶ ξύνια αὐτὸν καλίσαντα, καὶ πρὸς αὐτῇ τοὺς παῖδας, περιηῆσαι ἔχουσαν τὴν οἰκίην ὅλην· περιηῆσαντα δὲ, ὑποπεῖσαι. τὸν δὲ ὡς μαθὼν τοῦτο, αὐτίκα συμβουλιεύσθαι τῇ γυναικί. καὶ γὰρ δὴ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτὸν ἄμα ἄγεισθαι. τὴν δὲ οἱ συμβουλιῦσαι, τῶν παιδῶν ἰόντων ἔξ, τοὺς δύο ἐπὶ τῇ πυρρῇ ἐκτύναντα, γιφυρῶσαι τὰ παιόμενα, αὐτοὺς δ' ἐπ' ἐκείνων ἐπιβαίνοντας ἐκώζεσθαι. ταῦτα ποιῆσαι τὸν Σίσωστριν καὶ δύο μὲν τῶν παιδῶν κατεπαῆναι τρέφῃ ταιούτῃ· τοὺς δὲ λοιποὺς ἀποσπᾶσθαι ἄμα τῇ πατρί.

108. Νουστήσας δὲ ὁ Σίσωστρις ἐς τὴν Αἴγυπτον, καὶ τισάμενος τὸν ἀδελφὸν, τῇ μὲν ἐμίλῃ τὸν ἱπηγάγιστο, τῶν τὰς χώρας κατιστρέψας, τοῦτ' αὖ μὲν εὖ ἐκχρήσασθαι τοὺς εἰς αἱ λίδους τοὺς ἐπὶ τούτου τοῦ βασιλῆος κομισθέντας ἐς τοῦ Ἡφαίστου τὰ ἱερὰ, ἰόντας μιγάδι περιμήκτας, οὗτοι ἦσαν οἱ ἱλκύναντες· καὶ τὰς διώρυχας τὰς οὖν ἰούσας ἐν Αἰγύπτῳ πάσας οὗτοι ἀνακαζόμενοι ἄρυσσον. ἰσχυρὸν τι οὐκ ἰόντις Αἴγυπτον, τοσπερὶ ἰούσαν ἰσχυρότην καὶ ἀμαξιομένην πᾶσαι, ἰνδιᾷ τούτων. ἀπὸ γὰρ τούτου τοῦ χρόνου Αἴγυπτος, ἰούσα πιδιάς πᾶσα, αἰσπτος καὶ ἀναμάξιτος γίγνεται· αἴτιαί δὲ τούτων αἱ διώρυχαι γιγίνεσθαι, ἰούσαι πολλὰ, καὶ παντοίους πόρους ἔχουσαι. κατίταμι δὲ τοῦδε ἵπτακα τὴν χώραν ὁ βασιλεὺς· ἴσται τῶν Αἰγυπτίων μὴ ἐπὶ τῇ ποταμῷ ἱστηντο τὰς πόλεις, ἀλλ' ἀναμίσευς, οὗτοι ὅπως τι ἀπίαι ὁ ποταμὸς, σπανίζοντες ὑδάτων, πλατυτέραις ἰχθύωντα σοῖσι πόμασι, ἐκ φρεάτων χερσόμενοι. τούτων μὲν δὲ ἵπτακα κατιστρέφῃ ἡ Αἴγυπτος.

109. Καταυῖμαι δὲ τὴν χώραν Αἰγυπτίῃσι ἄπασιν ἑτάω

ἔλκετο τὸν βασιλῆα, κλέρου ἴσος ἰκάτω τιτράγωνος διδόν-
 τα· ἔκ' ἀπὸ τούτου τὰς προσόδους ποιήσασθαι, ἐπιτάξαι τε
 ἀποφορὴν ἐπιτιλίειν κατ' ἑαυτόν. οἱ δὲ τινος τοῦ κλέρου
 ὁ ποταμός τι παρίλοιτο, ἰλθὼν ἄν. πρὸς αὐτόν, ἰσήμεναι
 τὸ γιγινημένον· ὁ δὲ, ἴπικται τοὺς ἐπισκίψομένους καὶ
 ἀναμιτρήσοντας ἴσθ' ἰλάσσων ὁ χῶρος γίγνηται, ὅπως τοῦ
 λοιποῦ κατὰ λόγον τῆς τιταγωγμῆς ἀποφορῆς τιλίει. δε-
 κίμυ δέ μοι ἐνδιῦσεν γιωμετρίῃ ἰσθιδιῦσα, ἐς τὴν Ἑλλάδα
 ἱπανιλθῶν. πόλον μὲν γὰρ, καὶ γνώμονα, καὶ τὰ δυώδε-
 κα μέρη τῆς ἡμέρης, παρὰ Βαβυλωνίων ἔμαθον οἱ Ἑλ-
 λησις.

110. Βασιλὺς μὲν δὴ οὗτος μεῦτος Αἰγύπτιος Αἰθιο-
 πῆς ἦρξο. μνημόσυνα δὲ ἰλίπαιτο πρὸ τοῦ Ἑφαιστίου,
 ἀνδριάντας λιθίνους· δύο μὲν, τριήκοντα πῆχων, ἰωῦτόν
 τι καὶ τὴν γυναῖκα· τοὺς δὲ παῖδας ἰόντας τίσις τας, ἔ-
 ποσι πῆχων ἱκασται. τῶνδε δὴ ὁ ἱεὺς τοῦ Ἑφαιστου
 χρόνῳ μετίπαιτα πολλῇ Δαρῖον τὸν Πέρση οὐ περιῦδε
 ἰσάναιτα ἔμπροσθεν ἀνδριάντα, φὰς οὐ οἱ πιστοποιῆσαι ἔργα
 οἷά περ Σισώστρι τῇ Αἰγυπτίῃ. Σίσωστριν μὲν γὰρ ἄλ-
 λα τι παταστρέψασθαι ἔθισα οὐκ ἰλάσσω ἱκίον, καὶ
 δὴ καὶ Σκύθας· Δαρῖον δὲ οὐ δυνασθῆναι Σκύθας ἰλιῦν.
 οὐκ οὐκ δίκαιον εἶναι ἰσάναι ἔμπροσθεν τῶν ἱκίου ἀναθη-
 μάτων, μὴ οὐκ ὑπερβαλλόμενοι τοῖσι ἔργοισι. Δαρῖος
 μὲν οὖν λίγουςι πρὸς ταῦτα συγγνώμην ποιήσασθαι.

111. Σισώστρις δὲ τιλιυτέσαντες, ἐπέδιδασθαι ἔλκετο
 τὴν βασιληῆν τὸν παῖδα αὐτοῦ Φερῶν· τὸν ἀποδίδεσθαι
 μὲν οὐδὲ μὴ σφατῆν, συνιμιχθῆναι δὲ οἱ τυφλὸν γινέ-
 σθαι, διὰ τοῖνδε πρῆγμα. τοῦ ποταμοῦ κατιλθόντος
 μίγισται δὴ τότε ἰσ' ἐκτωκαῖδα πῆχως, ὡς ὑπερέβαλε
 τὰς ἀρούρας, πνιόμενος ἱκπισόντος, πνιματῆς ὁ ποτα-
 μὸς ἰγίνετο τὸν δὲ βασιλῆα λίγουςι τοῦτω ἀπασθαλίῃ

χρησάμενοι, λαβόντα αἰχμὴν, βαλὼντες ἐς μέσας τὰς δίνας
 τῷ ποταμῷ. μετὰ δὲ, αὐτίκα παρόντα αὐτὸν τοὺς ἰφ-
 θαλμούς, τυφλωθῆναι. δίνα μὲν δὲ ἴσα εἶναι μιν τυφλὸν
 ἰδὼν ἄνθρωπος δὲ ἴταϊ ἀπεισέσθαι οἱ μακρότερον ἐν Βουτοῦς πώ-
 λιος, ὡς ἐξήκει· τί οἱ δὲ χρέος τῆς ζημίας, καὶ ἀναβλέψαι,
 γυναικὶς οὐρῇ νιψάμενος τοὺς ἰφθαλμούς, ἥτις παρὰ τὸν
 ἰωῦτῆς ἄνδρα μῦνον περιείτηκε, ἄλλων ἀνδρῶν ἰούσα
 ἄπειρος. καὶ τὸν πρώτης τῆς ἰωῦτῆς γυναικὶς περιῶσθαι
 μετὰ δὲ, ὡς ὅτε ἀνέβλεπε, ἐπεξῆς πασίᾳ περιῶσθαι ἀνα-
 βλέψαντα δὲ, συναγαγὺν τὰς γυναῖκας τῶν ἐπιτελέθῃ,
 πλὴν ἢ τῆς τῇ οὐρῇ νιψάμενος ἀνέβλεψε, ἐς μίαν πόλιν,
 ἣ νῦν καλεῖται Ἐρυθρὴ βῶλος· ἐς ταύτην συναλίσσονται,
 ὑποσπῆσαι πάσας ἐν αὐτῇ τῇ πόλει. τῆς δὲ νιψάμενος
 τῇ οὐρῇ ἀνέβλεψε, ταύτην δὲ εἶχε αὐτὸς γυναῖκα. ἀνα-
 θήματα δὲ, ἀποφυγὼν τὴν πόλιν τῶν ἰφθαλμῶν, ἄλλα
 τι ἀνὰ τὰ ἱερὰ πάντα τὰ λόγιμα ἀνίθῃκε, καὶ τοῦτοι λό-
 γον μάλιστα ἄξιόν ἐστι ἵχιν, ἐς τοῦ Ἥλιου τὸ ἱερὸν ἄξιο-
 θήτα ἀνίθῃκε ἔργα, ὁσίλους δύο λιβάνους, ἐξ ὧν ἐόντα
 ἐκείτηρον λίθου, μῆκος μὲν ἐκείτηρον πῆχυν ἱκαντὸς, εὖρος
 δὲ ἐκ τὸ πῆχυν.

112. Τοῦτον δὲ ἐκδίδεσθαι τὴν βασιλεῖαν ἱλαγον ἄν-
 δρα Μιμφίτην, τῇ κατὰ τὴν τῶν Ἑλλήνων γλώσσαν εὐνο-
 μα Πρωτίαν εἶναι τῷ νῦν τίμινός ἐστι ἐν Μίμφι πόλιν
 καλὸν τι καὶ εὐλογοῦσθαι, τοῦ Ἡφαισθηίου πρὸς νότον
 ἔνιοι καίμινον· περιουπύουσι δὲ τὸ τίμινος τοῦτο Φοίνικας
 Τύριοι· καλεῖται δὲ ὁ χώρος οὗτος ὁ συνάπας, Τυρίων τερα-
 τώπιδον. ἴσται δὲ ἐν τῇ τιμίνῃ τοῦ Πρωτίου ἱερὸν, τὸ κα-
 λίσται ξείνης Ἀφροδίτης· συμβάλλομαι δὲ τοῦτο τὸ ἱερὸν
 εἶναι Ἑλίνης τῆς Τυδάρω, καὶ τὸν λόγον ἀκηκεὺς ὡς ἰδι-
 αιτήθη Ἑλίνη παρὰ Πρωτίῃ, καὶ δὴ καὶ ἴσται ξείνης Ἀφρο-

δίτης ἰκονομίον ἴσται· ὅσα γὰρ ἄλλα Ἀφροδίτης ἱερά ἴσται, οὐδαμῶς ξίτης ἱπικαλίσται.

113. Ἐλπίγον δέ μοι οἱ ἱεῖς ἱστοροῦντι τὰ περὶ Ἑλίην, γινέσθαι ὧδε· Ἀλίζανδροι ἀρπάσαντα Ἑλίην ἐν Σπάρτης, ἀποπλύνει ἐς τὴν ἰωῦτῆ· καὶ μιν ὡς ἰγίνετο ἐν τῇ Αἰγαίῳ, ἰξῶσται ἄνιμοι ἐκβάλλουσι ἐς τὸ Αἰγύπτιον πύλαγος· ἐν-
 Θιῦτιν δὲ (οὐ γὰρ ἄνιμ· τὰ πινύματα) ἀπιπνύεται ἐς Αἴ-
 γυπτον, καὶ Αἰγύπτου ἐς τὸ νῦν Κανωβικὸν καλιύμινον στό-
 μα τοῦ Νείλου, καὶ ἐς Ταριχίας. ἦν δὲ ἐκ τῆς ἡϊόνος, ὃ
 καὶ νῦν ἴσται, Ἑρεκλίας ἱερόν· ἐς τὸ ἦν καταφυγὼν οἰκίτης
 ὅτις ἀνθρώπων ἱπικαλίσται στίγματα ἱερά, ἰωῦτὸν διδοὺς
 τῇ Θιῷ, οὐκ ἔξιται τούτου ἄψασθαι. ὁ νόμος οὗτος διατι-
 λίσκει ὡς ὁμοίως μίχρη ἱμῶ τῇ ἀπαρχῇ. τοῦ ὧν δὲ Ἀλι-
 ζάνδρου ἀπιστίαται θιράποιτις, πυθόμενοι τὸν περὶ τὸ
 ἱερόν ἔχοντα νόμον· ἰκίται δὲ ἰζόμενοι τοῦ θιῶ, κατηγόριον
 τοῦ Ἀλιζάνδρου, βουλόμενοι βλάπτειν αὐτόν· πάντα λό-
 γον ἰξηγιύμενοι ὡς εἴχῃ περὶ τὴν Ἑλίην τι καὶ τὴν ἐς
 Μινίλιον ἀδικίην· κατηγόριον δὲ ταῦτα πρὸς τι τοὺς ἱε-
 ρὰς καὶ τὸν τοῦ στόματος τούτου φύλακον, τῷ εὖνομα ἦν
 Θῶνις.

114. Ἀκούσας δὲ τούτων ὁ Θῶνις, πείμπει τὴν σαχί-
 στην ἐς Μίμφιν παρὰ Πρωτίᾳ ἀγγιλίην, λίγουσαν τάδε,
 “Ἦμαι ξιῶνος, γίνεαι μὲν Τιῦπρος, ἔργον δὲ ἀνόςσιον ἐν τῇ
 “Ἑλλάδι ἰξηργασμένος· ξιῶνον γὰρ τοῦ ἰωῦτοῦ ἰξαπα-
 “τήσας τὴν γυναῖκα, αὐτὴν τι ταύτην ἄγων ἦμαι, καὶ
 “πολλὰ πάρετα χρήματα, ὑπὸ ἀνίμων ἐς γῆν ταύτην
 “ἀπινιχθεῖς· πότιρα δῆτα τοῦτοι ἰῶμιν ἀσινία ἱππλέ-
 “ει, ἣ ἀφιλώμιθα τὰ ἔχων ἡλθι·” Ἀντιπείμπει πρὸς
 ταῦτα ὁ Πρωτιὺς λίγοντα τάδε, “Ἀνδρα τοῦτοι, ὅστις
 “νοτί ἴσται ἀνόςια ἰργασμένος ξιῶνι τὸν ἰωῦτοῦ, συλλα-

“ ἔόντες, ἀπάγιτι παρ’ ἡμῶν, ἵνα εἰδῶ ἔ, τι ποτὶ καὶ λί-
 “ ξει.”

115. Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Θῶνις, συλλαμβάνει τὸν
 Ἀλῆξανδρον, καὶ εἰς ἰάας αὐτοῦ πατίσχει· μετὰ δὲ, αὐ-
 τὸν τι τοῦτον ἀπάγαγι εἰς Μίμφον, καὶ τὴν Ἑλίην τι καὶ
 τὰ χρήματα· πρὸς δὲ, καὶ τοὺς ἰκίτας. ἀνακομισθίντων
 δὲ πάντων, εἰρώτα τὸν Ἀλῆξανδρον ὁ Πρωτίδης, τίς εἴη, ὃ
 ἐπόθει πλῆσι. ὁ δὲ οἱ καὶ τὸ γένος πατίλαξι, καὶ τῆς πά-
 τρης ὕπτι τοῦτομα· καὶ δὴ καὶ τὸν πλῆσι ἀπαγῆσαστο ἐπό-
 θιν πλῆσι. μετὰ δὲ, ὁ Πρωτίδης εἰρώτα αὐτὸν ἐπόθει τὴν
 Ἑλίην λάβει· πλαιωμίνου δὲ τοῦ Ἀλῆξάνδρου ἐν τῷ λό-
 γῳ, καὶ οὐ λέγοντος τὴν ἀληθειάν, ἥλιγχοι· οἱ γινόμενοι
 ἰκίται, ἱκηγιόμενοι πάντα λόγον τοῦ ἀδικήματος· τέλος
 δὲ δὴ σφι λόγον τίνδε ἰσφαίνου ὁ Πρωτίδης, λέγων ὅτι “ Ἐ-
 “ γὼ εἰ μὴ περὶ πολλοῦ ἡγιόμην μηδὲνα ξείνων πετίειν,
 “ ὅσαι ὑπ’ ἀνέμων ἤδη ἀπολαμφθίντες ἤλθον εἰς χώραν τὴν
 “ ἡμῶν, ἰγὼ ἄν σε ὑπὲρ τοῦ Ἑλλήνος ἰτισάμην· δε, ὦ πά-
 “ ριστι ἀνδρῶν, ξενίῳν τυχῶν, ἱργον ἀνοσιώτατοι ἱργά-
 “ σαι· παρὰ τοῦ σιωῦτοῦ ξείνου τὴν γυναικα ἤλθεις· καὶ
 “ μάλα ταῦτά ται οὐκ ἤρμισι, ἀλλ’ ἀναπτισάσας αὐ-
 “ τὴν, οἷχται ἱχων ἱκαλίψας. καὶ οὐδὲ ταῦτά ται μοῦνα
 “ ἤρμισι, ἀλλὰ καὶ τὰ οἰκία τοῦ ξείνου παρῆσας ἤμισι.
 “ οὖν ὦν ἱπυδὴ περὶ πολλοῦ ἡγῆμαι μὴ ξινοπτονίην, γυ-
 “ ναῖκα μὲν ταύτην καὶ τὰ χρήματα οὗτοι προήσω
 “ ἀπάγισθαι, ἀλλ’ αὐτὰ ἰγὼ τῷ Ἑλλήνι ξείνῳ φυλά-
 “ ξω, ἐς ἃ ἄν αὐτοὶ ἰλθῶν ἱκίτης ἀπαγαγίσθαι ἰθίλῃ
 “ αὐτὸν δὲ σε καὶ τοὺς σοὺς συμπλόους τριῶν ἡμερίων
 “ προαγορίῳ ἐν τῆς ἡμέρας γῆς ἐς ἄλλην τιὰ μισορμίξι-
 “ σθαι· εἰ δὲ μὴ, ἄντι πολέμιους περιέψισθαι.”

116. Ἑλίης μὲν ταύτην ἀπῆλιν παρὰ Πρωτίαν ἱλιγόν
 οἱ ἰρίεις γινέσθαι· δοκίμῳ δὲ μοι καὶ Ὀμηροῦ τὸν λόγον τοῦ-

τοι πυθίσθαι· ἀλλ' οὐ γὰρ ἰμοίως ἐς τὴν ἰσοπαιήν ἐπαρ-
 πῆς ἢ ἐπ' ἰσίσθω, ἐπ' αὐτῇ ἰχρήσατο· ἐς δ' αὖτις αὐτὸν, δη-
 λώσας ὥς καὶ τοῦτοι ἰσίσταται τὸν λόγον. δῆλον δὲ, κα-
 τάστρε ἰσοίησι ἐν Ἰλιάδι (καὶ οὐδαμῇ ἄλλη ἀνιπώδισι ἰωῦ-
 τὸν) πλάστη τὴν Ἀλιζάνδρου, ὥς ἀπηνίχθη ἄγων Ἑλί-
 νη, ἐπ' αὐτῇ δὲ ἄλλη πλάζόμενος, καὶ ὥς ἐς Σιδῶνα τῆς
 Φοινίκης ἀπίκται. ἰπιμίμνηται δὲ αὐτοῦ ἐν Διομήδεις ἀρι-
 στίη· λίγυι δὲ τὰ ἴσια οὕτω,

Ἔνθ' ἴσαν οἱ πῖπλοι παμποίκιλοι, ἔργα γυναικῶν
 Σιδονίῳ, τὰς αὐτὰς Ἀλιζάνδρος Διοιδῆς
 Ἦγαγε Σιδονήθει, ἰσιπλὸς εὐρία πόντον,
 Τὴν δὲδὸν ἦν Ἑλίην περ ἀνήγαγεν εὐπατέρειαν.

ἰπιμίμνηται δὲ καὶ ἐν Ὀδυσσείῃ, ἐν τοισὶ τοῖσι ἴσισι,

Τοῖα Διδε θυγάτηρ ἔχε φάρμακα μητιόιντα,
 Ἐσθλὰ, τὰ οἱ Πολυδάμια πόρῳ Θῶϊος παρέκκευτε
 Αἰγυπτίῃ· ἐπ' αὐλίστα φέρι ξείδωροι ἄρουρα
 Φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μιμιγμῖνα, πολλὰ δὲ
 λυγρὰ.

καὶ τὰδ' ἴτιρα πρὸς Τηλέμαχον Μινίλιος λίγυι,

Αἰγύπτῳ μ' ἴτι διῦρο θιοὶ μιμαῶτα νίσθαι
 Ἐσχον, ἰσι οὐ σφιν ἔριξα τιληίσσας ἰκατόμβας.

ἐν τοῦτοις τοῖσι ἴσισι δηλαῦ, ὅτι ἠπίσταντο τὴν ἐς Αἴγυ-
 πτον Ἀλιζάνδρου πλάστην· ὁμοερίῃ γὰρ ἡ Συρίη Αἰγύ-
 πτω· οἱ δὲ Φοίνικες τῶν ἰσθῶν ἡ Σιδῶν, ἐν τῇ Συρίῃ αἰεῖ-
 ουν.

117. Κατὰ ταῦτα δὲ τὰ ἴσια καὶ τὸδ' ἐν χωρίῳ οὐκ
 ἔπιστα, ἀλλὰ μάλιστα δῆλον, ὅτι οὐκ Ὀμήρῳ τὰ Κε-
 ρεῖα ἴσιά ἰσι, ἀλλ' ἄλλου τινός. ἐν μὲν γὰρ τοῖσι Κε-

πρίνοις εἴρηται ὡς τριταῖος ἐν Σπάρτῃς Ἀλέξανδρος ἀπί-
κετο ἐς τὸ Ἴλιον ἄγων τὴν Ἑλίην, ἐοικὼς τι πινόμεναι
χρησάμενος καὶ θαλάσσης λείῃ· ἐν δὲ Ἰλιάδι λόγῳ ὡς ἐπλά-
ζετο ἄγων αὐτόν. Ὅμηρος μὲν οὖν ἔτ' ἐν Κύπρῃ ἔτι καὶ χαί-
ρειται.

118. Εἰρομένη δὲ μιν εὐδὲς ἰρίας, εἰ μάταιον λόγον λίγῃσι
οἱ Ἕλλησις τὰ περὶ Ἴλιον γινέσθαι, ἢ οὐ, ἴφασαν πρὸς
ταῦτα τάδε, ἱστορήσει φάρμαι ἐθέσαι παρ' αὐτοῦ Μινί-
λιον· ἰδούν μιν γὰρ, μετὰ τὴν Ἑλίης ἀρπαγὴν, ἐς τὴν
Τυμερίδα γῆν Ἑλλήνων στρατιὴν πολλὰν βοηθῆσαν Με-
νέλιον· ἐκῶσαι δὲ ἐς γῆν καὶ ἰδρυθῆσαν τὴν στρατιάν,
πέμπουσιν ἐς τὸ Ἴλιον ἀγγέλους· σὺν δὲ σφίϊναι καὶ αὐτὸν
Μενέλιον· τοὺς δ' ἰστί τι ἰσαλθῆναι ἐς τὸ τυῖχος, ἀπαιτί-
ων Ἑλίην τι ἢ τὰ χεῖρματα τὰ οἱ οἷχτο κλίψας Ἀλί-
ξανδρος, τῶν τι ἀδικημάτων δίκας αἰτίων· τοὺς δὲ Τυ-
πρους τὸν αὐτὸν λόγον λίγῃσι τότε καὶ μετέπειτα, καὶ ὁμ-
νόντας καὶ ἀνωμοτῇ, μὴ μὲν ἔχουσιν Ἑλίην, μηδὲ τὰ ἐπι-
καλιόμενα χεῖρματα, ἀλλ' εἶναι αὐτὰ πάντα ἐν Αἰγύπτῳ·
καὶ οὐκ ἂν δικαίως αὐτοὶ δίκας ὑπέχουσιν, ἢ Πρωτίους ὁ Αἰ-
γύπτιος βασιλεὺς ἔχει. οἱ δὲ Ἕλλησις καταγιγῶσθαι
δοκίοντες ὑπ' αὐτῶν, οὕτω δὲ ἐπολιόρουν, ἐς δ' ἐξῆλλον·
ἰλοῦσι δὲ τὸ τυῖχος ὡς οὐκ ἴφαινον ἢ Ἑλίην, ἀλλὰ τὸν
αὐτὸν λόγον τῇ πρῶτῃ ἐκινεθάνοντο, οὕτω δὲ πιστεύ-
σαντες τῇ λόγῳ τῇ πρῶτῃ οἱ Ἕλλησις, αὐτὸν Μενέλιον
ἀποστέλλουσι παρὰ Πρωτίαν.

119. Ἀπικόμοις δὲ ὁ Μενέλιος ἐς τὴν Αἴγυπτον, καὶ
ἀνωπλώσας ἐς τὴν Μίμφιν, εἴπας τὴν ἀληθειῶν τῶν πρη-
γμάτων, καὶ ξυνίον ἦντοσι μεγάλων, καὶ Ἑλίην ἀπα-
θία παρῶν ἐπέλαβεν· πρὸς δὲ, καὶ τὰ ἰωῦτοῦ χεῖρματα
πάντα. τυχὼν μύσσει τούτων, ἰγύνετο Μενέλιος ἀντὶ ἀδι-
κας ἐς Αἴγυπτίους· ἀποπλύν γὰρ ἀρεμνίους αὐτὸν ἔσχει

ἄπλωται· ἰπιδὴ δὲ τοῦτο ἐπὶ πολλὸν καιοῦτο ἦν, ἰπιδι-
 χνῶται περὶ γμα οὐκ ἴσιν· λαβὼν γὰρ δύο παῖδια· ἀνδρῶν
 ἰπιδωρίων, ἴντομά σφια ἰπιδίσει· μετὰ δὲ, ὡς ἰπιδίσεις
 ἰγίνετο τοῦτο ἰργασμίος, μισηθίς τι καὶ διωκόμιος,
 εἶχίτο φιδύων τῆσι νηυσὶ ἰδὺ Διδύης. τὰ ἰνιδιῦται δὲ ὅπου
 ἴτι ἰτράπνιτο, οὐκ ἰχον ἰπιδί· Αἰγυπτιοί. τούτων δὲ τὰ
 μὲν ἰστορίησι ἰφασαν ἰπιδίσασθαι, τὰ δὲ, παρ' ἰωῦτοις γι-
 νόμινα, ἀστεικίως ἰπιστάμιναι λίγιν.

120. Ταῦτα μὲν Αἰγυπτίωσι οἱ ἰρίεις ἰλιγον ἰγὰ δὲ τῇ
 λόγῳ τῇ περὶ Ἑλίνης λιχθίντι καὶ αὐτὸς προστίθιμαι,
 τὰδε ἰπιδιγόμενιες· εἰ ἦν Ἑλίνη ἰν ἰλίδι, ἀποδοθῆναι ἂν
 αὐτὴν ταῖσι Ἑλλησι, ἦτοι ἰκόντες γι ἦ ἄκοντες Ἀλξάν-
 δρου. οὐ γὰρ δὴ οὕτω γι φρενοβλαβῆς ἦν ὁ Πριάμος, οὐδὲ οἱ
 ἄλλοι προσήκοντες αὐτῇ, ὥσπερ τοῖσι σφιδίρεισι σώμασι
 καὶ ταῖσι τίνοισι καὶ τῇ πόλι κινδυνιῦναι ἰκδοῦλοντο,
 ὅπως Ἀλξάνδρος Ἑλίνην συνεικίῃ· εἰ δὲ τοι καὶ ἰν ταῖσι
 πρῶτοις χρόνοις ταῦτα ἰγίνωσκον ἰπιδὶ πολλοὶ μὲν τῶν
 ἄλλων Τρώων ἰκόντε συμμίσγοιν ταῖσι Ἑλλησι, ἀπώλ-
 λυντο, αὐτοῦ δὲ Πριάμου οὐκ ἴστι ὅτι οὐ δύο, ἢ τρεῖς, ἢ
 καὶ ἴτι πλείους τῶν παίδων μάχης γινεμένης ἀπιδίθησαι,
 εἰ χρέ τι τοῖσι ἰποποιοῖσι χριώμιναι λίγιν· τούτων δὲ
 τοιούτων συμβαινόντων, ἰγὰ μὲν ἰλπαμαι, εἰ ἔ αὐτὸς
 Πριάμος συνεικίει Ἑλίνην, ἀποδοῦναι ἂν αὐτὴν τοῖσι Ἀχαι-
 οῖσι, μίθλωντά γι δὴ τῶν παριόντων κακῶν ἀπαλλαγῆσι-
 σθαι. οὐ μὲν οὐδὲ ἡ βασιληὴ εἰς Ἀλξάνδρον περὶήει, ὥτι
 γέροντος Πριάμου ἰόντος, ἰπ' ἰκίνη τὰ πρὶ γματα ἰῖναι
 ἄλλὰ Ἐκτωρ, καὶ πρὶ σῦντες καὶ ἀνῆρ ἰκίνοιο μᾶλλον
 γ' ἰόν, ἰμιλλι αὐτὴν Πριάμου ἀποδανόντες παραλάμ-
 ψισθαι· τὸν οὐ προσῆκε ἀδικίοντι τῇ ἀδελφῇ ἰπιδί-
 πιν, ἔ ταῦτα, μιγᾶλων κακῶν δι' αὐτὸν συμβαινόντων,
 ἰδὴ τι καὶ αὐτῇ, καὶ τοῖσι ἄλλοις πᾶσι Τρώσι. ἄλλ' οὐ

γὰρ ἰχθον Ἑλίην ἀποδοῦναι, οὐδὲ λίγουςι αὐτοῖσι τὴν ἀληθειῆν ἰπίστους οἱ Ἕλληνες· ὥς μὲν ἰγὼ γνῶμην ἀποφαίνομαι, τοῦ δαιμονίου παρασκευάζοντες, ὅπως παντολιδρὴν ἀπολόμιναι, καταφανὲς τοῦτο τοῖσι ἀνθρώποισι ποιήσῃσι, ὥς τῶν μεγάλων ἀδιημάτων μεγάλαισι καὶ αἰ τιμωραῖαι παρὰ τῶν θιῶν. καὶ ταῦτα μὲν, τῇ ἡμῶν δοξαίᾳ, εἴηται.

121. Πρωτίως δὲ ἐκδέξασθαι τὴν βασιλεῖαν Ῥαμψίνοισιν ἱλίου· δις μετὰ μόνον ἰλίπτετο τὰ προπύλαια τὰ πρὸς ἱσπέρην τετραμμένα τοῦ Ἡφαιστίου· ἀντίους δὲ τῶν προπυλαίων ἴσθησι ἀνδράντας δύο, ἰόντας τὸ μίγαδος πύντι καὶ εἴεσι πῆχυν· τῶν Λιγύπτεσι τὸν μὲν πρὸς βορίῳ ἱστιῶτα καλίουσι θίρες· τὸν δὲ πρὸς νότον, χυμῶνα· καὶ τὸν μὲν καλίουσι θίρες, τοῦτοι μὲν προσκυνοῦσιν τε καὶ εὖ ποιεῖουσιν· τὸν δὲ χυμῶνα καλιύμινον, τὰ ἱμπαλιν τοῦτοι ἱρδουσι.

1. Πλῆντοι δὲ τοῦτο τῇ βασιλεῖᾳ γινέσθαι ἀργύρου μίγαν, τὸν οὐδὲνα τῶν ὀσπεριον ἰπιστραφίντων βασιλίων δύνασθαι ὑπερβαλίσθαι, οὐδ' ἰγγὺς ἰλθῖν. βουλόμενοι δὲ αὐτὸν ἐν ἀσφαλεῖ τὰ χρήματα θησαυρίζειν, οἰκοδομίσθαι οἶκημα λίθινον· τοῦ τῶν τοίχων ἵνα ἐς τὸ ἔξω μέρος τῆς οἰκῆς ἴχιν· τὸν δὲ ἐργαζόμενοι ἰπιστευόμενα, τὰδε μηχανᾶσθαι· τῶν λίθων παρασκευάσασθαι ἵνα ἐξαίριτον εἴηαι ἐκ τοῦ τοίχου ῥηϊδίως καὶ ὑπὸ δύο ἀνδρῶν καὶ ὑπ' ἑνός. ὥς δὲ ἰπιστελίσθη τὸ οἶκημα, τὸν μὲν βασιλῆα θησαυρίσαι τὰ χρήματα ἐν αὐτῷ· χρέου δὲ περιϊόντος, τὸν οἰκοδόμον περὶ τιλιυτὴν τοῦ βίου ἰόντα, ἀνακαλίσσασθαι τοὺς παῖδας· (εἴηαι γὰρ αὐτῷ δύο)· τοῦτοι δὲ ἀπηγῆσθαι, ὥς ἰπῶν πρὸς ἑνὸς ὅπως βίον ἀφθοιον ἰχουσι, τιχνάσκειτο οἰκοδομῶν τὸν θησαυρὸν τοῦ βασιλῆος· σαφίως δ' αὐτοῖσι πάντα ἐξηγησάμενοι τὰ περὶ τὴν ἐξαίρεσιν τῇ

λίθου, δοῦναι τὰ μέτρα αὐτοῦ, λέγοντα ὡς ταῦτα διαφυλάσσετε, ταμίαι τῶν βασιλῆος χρημάτων ἴσονται. καὶ τὸν μὲν τιλιτυῆσαι τὸν βίον, τοὺς δὲ παῖδας αὐτοῦ οὐκ ἐς μακρὸν ἔργου ἔχισθαι· ἰσιλθόντας δὲ ἐπὶ τὰ βασιλῆα νυκτὸς, καὶ τὸν λίθον ἐπὶ τῇ οἰκοδομῇ ἀνενρόντας ῥηϊδίως μιταχυσάσθαι, καὶ τῶν χρημάτων πολλὰ ἐξενίσκασθαι.

2. Ὡς δὲ τυχεῖν τὸν βασιλῆα ἀνοίξαντα τὸ αἶκημα, θαυμάσαι, ἰδόντα τῶν χρημάτων καταδιὰ τὰ ἀγγήια· οὐκ ἔχιν δὲ ὅν τινα ἰπαιτιῶνται, τῶν τι σημάτων ἰόντων σώων, καὶ τοῦ οἰκήματος κεκλιμένον. ὡς δὲ αὐτῷ καὶ δις καὶ τρεῖς ἀνοίξαντι, αὐτὸν ἰλάσσω φαίνοσθαι τὰ χρήματα, (τοὺς γὰρ κλίπτας οὐκ ἀνίστασι περὶζοντας,) ποιῆσαί μιν τάδε· πάγας προστάξαι ἐργάσασθαι, καὶ ταύτας περὶ τὰ ἀγγήια ἐν τοῖσι τὰ χρήματα ἱνῇ, στῆσαι· τῶν δὲ φωρῶν ἄσπερ ἐν τῇ προτοῦ χροῖῃ ἰλθόντων, καὶ ἰδύντες τῇ ἰτέρῳ αὐτῶν, ἐπὶ πρὸς τὸ ἄγγος προσῆλθαι, ἰδίως τῇ πάγῃ ἱνέχισθαι· ὡς δὲ γινῶναι αὐτὸν ἐν οἷῳ κακῷ ἦν, ἰδίως καλέειν τὸν ἀδελφίδην, καὶ δηλοῦν αὐτῷ τὰ παρόντα, καὶ κελεύειν τὴν ταχίστην ἰσθύντα, ἀποτάμειν αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν. ὅπως μὴ αὐτὸς ὀφθαλμοῖς καὶ γνωρισθῇς ἐς αἴα, προσαπολίσσει καὶ ἐκύνον· τῷ δὲ δόξαι ἵν' ἴσῃ, καὶ ποιῆσαί μιν πεισθίνοντα ταῦτα· καὶ καταρμόσαντα τὸν λίθον, ἀπείναι ἐκ' αἵου, φέροντα τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀδελφιοῦ.

3. Ὡς δὲ ἡμίρη ἰγίνετα, ἰσιλθόντα τὸν βασιλῆα ἐς τὸ αἶκημα, ἐκπιπλῆχθαι, ὀρίοντα τὸ σῶμα τοῦ φωρὸς ἐν τῇ πάγῃ ἔνι τῇ κεφαλῇ ἰόν· τὸ δὲ αἶκημα, ἄνοιξι, καὶ οὐτε ἴσοδον οὔτε ἱπδυσιν οὐδὲ μίην ἔχον· ἀποριύμινον δὲ μιν, τάδε ποιῆσαι· τοῦ φωρὸς τὸν ἴανον κατὰ τοῦ τίχους καταρμόσασθαι· φυλάκους δὲ αὐτοῦ καταστήσαντα, ἵνατί-

λασθαί σφισι, τὸν δὲ ἴδονται ἀπολαύσαντα, ἢ πατασσο-
σάμενοι, συλλαβόντας ἄγειν πρὸς ἑωυτόν. ἀπαρημαρμένον
δὲ τοῦ ἱέου, τὴν μητέρα διωὺς φέρειν· λόγους δὲ πρὸς
τὸν περιόντα παῖδα ποιούμενον, προτάσσει αὐτῷ, ὅτι
εὐεργετῆς δύναιται, μηχανῶσθαι ἴσως τὸ σῶμα τοῦ ἀδελφοῦ
παταλύνει νομίμῃ· εἰ δὲ τούτων ἀμειλήσει, διακυλίειν
αὐτὴν, ὡς ἰλῦσσα πρὸς τὸν βασιλῆα, μήνουςι αὐτὸν ἔχου-
σα τὰ χρέματα.

4. Ὡς δὲ χαλιπῶς ἱλαμζάετο ἡ μήτηρ τῷ περιόντῳ
παιδί, ἔπειθ' αὐτὴν λίγων ἔπεισιν, ἰππιτιχρήσα-
σθαι τοιαύτην· οὕτως κατασκευασάμενοι, ἔπειθ' ἄσπετος πλῆ-
σαιτα οἶνον, ἱπιδῦναι ἐπὶ τῶν οἶνων, καὶ ἱππιτα ἱλαύνει
αὐτούς· ὡς δὲ κατὰ τοὺς φυλάσσοντας ἢ τὴν περιμέμνηται
ἱέου, ἱπισπᾶσαντα τῶν ἄσπετων δύο ἢ τρεῖς ποδιῶνας αὐ-
τὸν λύειν ἀπαρμύνει· ὡς δὲ ἔρρει ὁ οἶνος, τὴν κεφαλὴν
μιν κέπτεισθαι μεγάλῃ βοῇ, ὡς οὐκ ἔχοντα πρὸς
ἱππῶν τῶν οἶνων πρῶτος τρέπηται· τοὺς δὲ φυλάκους, ὡς
ἰδίῳ πολὺν ῥέοντα τὸν οἶνον, σπινθίρειν ἐς τὴν ἰδοῦ, ἀγγή-
ια ἔχοντας, ἔπειθ' ἱππιχυμίνον οἶνον συγκαμίζειν, ἐν κί-
δῃ ποιούμενους· τὸν δὲ διαλαδορῆσαι πᾶσι, ἐργὴν προσ-
ποιεῦμενοι· παραμυθεύμενοι δὲ αὐτὸν τῶν φυλάκων, χρέ-
νην πρηγῆσθαι προσποιέσθαι, καὶ ὑπείσθαι τῇ ἐργῇ·
τίλος δὲ, ἔξιλάσθαι αὐτὸν τοὺς οἶνους ἐν τῇ ἰδοῦ, καὶ πα-
τασσιεύειν· ὡς δὲ λόγους τι πλείους ἰγγίνεσθαι, καὶ τι-
να καὶ σπῶψαί μιν καὶ ἐς γίλῳτα προσαγγίεσθαι, ἱπιδῶ-
ναι αὐτοῖσι τῶν ἄσπετων ἴσα· τοὺς δὲ αὐτῷ ἄσπετον ἔχον κα-
τακλιθίοντας πίνειν διατίεσθαι, καὶ ἱππῶν παραλαμζά-
νειν, καὶ πελύνειν μετ' ἑωυτῶν μέινοντα συμπίνειν· τὸν δὲ
πεισθῆναι εἰ δὴ, καὶ καταμῖναι· ὡς δὲ μιν παρὰ τὴν πό-
σιν φιλοφρόνως ἡσπάζοντο, ἱπιδῶναι αὐτοῖσι καὶ ἄλλοι
τῶν ἄσπετων· δαψιλίῃ δὲ τῷ ποτῷ χρησαμένους τοὺς φυ-

λάκται, ἐπιχειροῦσθῃαι καὶ κρατεῖσθαι ἐπὶ τοῦ ὕπνου, αὐτοῦ ἐθάπτει ἴσων κατακαμνύσας τὸν δὲ, ὡς πρῶτον ἦν τῆς νοσεὶς, τό, τι σῶμα τῷ ἀδελφίῳ καταλύναι, καὶ τῷ φυλάξαι ἐπὶ λόφῃ πάντων ξυρῆσαι εἰς δεξιὰς παρηΐδας· ἐπιθίοντα δὲ τὸν ἵκον ἐπὶ τοῖς ἵσκι, ἀπὸ λαύ-
ναι ἐπ' οἴκον, ἐπιτιλίσαντα τῇ μητρὶ τὰ πρῶτα χθίν-
τα.

5. Τὸν δὲ βασιλῖα, ὡς αὐτῷ ἀπηγγέλθη τοῦ φαρῶς ὁ ἵκον ἐκτελειμένος, διὰ παῖδων πάντων δὲ βολόμενον εἰρεῖσθαι ἔστις ποτὶ ὣν ὁ ταῦτα μηχανόμενος, ποιῆσαι μιν τάδε, ἱμοὶ μὲν οὐ πιστά· τὴν θυγατέρα τὴν ἰαυτοῦ παύσαι ἐπ' οἰκήματος, ἐπιτιλόμενος πάντας· τι ὁμοίως προσδίδισθαι, καὶ πρὶν συγγινώσθαι, ἀναγκάζειν λέγειν αὐτῇ ὅ, τι δὴ ἐν τῇ βίῃ ἔργασται αὐτῇ σοφώτατος καὶ ἀνοσιώτατος· ὅς δ' ἔνι ἀπηγήσεται τὰ περὶ τὴν φῶρα γι-
γνημένα, εὐτοῦτο συλλαμβάνειν, καὶ μὴ ἀπίσαι ἔξω· ὡς δὲ τὴν παῖδα ποιῇται τὰ ἐκ τοῦ πατρὸς πρῶτα χθίντα, τὸν φῶρα πυθόμενος τῶν ἱστικα ταῦτα ἐπρήσσειτο, βουλη-
θίντα πολυτροπῇ τοῦ βασιλῆος περιγινώσθαι, ποιῇται τάδε· νεκρῷ προσφάτου ἀποτάμειν ἐν τῇ ὥμῃ τὴν χυ-
ρα, ἵναι αὐτὸν ἔχοντα αὐτὴν ὑπὸ τῇ ἱματίῃ· ἰσιλθόντα δὲ ὡς τοῦ βασιλῆος τὴν θυγατέρα, καὶ εἰρωτώμενος τάπτε καὶ οἱ ἄλλοι, ἀπηγήσασθαι ὡς ἀνοσιώτατος μὲν εἴη ἔργα-
σμένος, ὅτι τοῦ ἀδελφίου ἐν τῇ θησαυρῇ τοῦ βασιλῆος ὅπρὸ πάγης ἀλόντος ἀποτάμει τὴν κεφαλὴν· σοφώτατος δὲ, ὅτι τοὺς φυλάκους κατακινύσας, καταλύσει τοῦ ἀδελ-
φίου κρεμαμένου τὸν ἵκον. τὴν δὲ, ὡς ἤκουσι, ἀπαύσαι αὐτοῦ· τὸν δὲ φῶρα ἐν τῇ σπότηϊ προτιῆναι αὐτῇ τοῦ νε-
κροῦ τὴν χυρὰ· τὴν δὲ, ἐπιλαβομένην ἔχειν, νομίζουσαν αὐτοῦ ἰκίνου τῆς χειρὸς ἀντίχισθαι· τὸν δὲ φῶρα πρῶ-
τοι αὐτῇ, εἰχίσθαι διὰ θυρίων φύγοντα.

6. Ὡς δὲ καὶ ταῦτα ἐς τὸν βασιλεῖα ἀνέμχθη, ἐπι-
πλῆχθαι μὲν ἐπὶ τῇ πολυφροσύνῃ τι καὶ τόλμῃ τὰν-
δρώπων· τίλοις δὲ, διαπύμπωτα ἐς πάσαις τὰς πόλεις,
ἐπαγγέλλισθαι ἄδικάν τι δίδόντα, καὶ μεγάλα ὑπο-
δικόμενοι ἰλθόντι ἐς ἑψιν τὴν ἰουδοῦ· τὸν δὲ φῶρα,
πιστεύσαντα, ἰλθὼν πρὸς αὐτόν· Ῥαμψίνιτος δὲ μεγά-
λως θαυμάσαι, καὶ αἱ τὴν θυγατέρα ταύτην σπου-
κίψαι, ὡς πλεῖστα ἱστοταμίῃ ἀνδρώπων· Αἰγυπτίους
μὲν γὰρ τῶν ἄλλων προκατερίσθαι, ἰουδοὶ δὲ, Αἰγυ-
πτίῳν.

122. Μιστὰ δὲ ταῦτα, ἱλίου τοῦτοι τὸν βασιλεῖα ζῶν
καταβῆναι πᾶσι ἐς τὸν οἶ Ἑλλησι ἀΐδην νομίζουσι εἶναι,
κῆρυθι συγκαθίσιν τῇ Δήμητρι· καὶ τὰ μὲν, καὶ αὐ-
τὴν, τὰ δὲ, ἰσοῦσθαι ὑπ' αὐτῆς· καὶ μιν πάλιν ἀπικέ-
σθαι δῦροι ἔχοντα παρ' αὐτῆς χειρόμακτρον χρύσειον.
ἀπὸ δὲ τῆς Ῥαμψίνιτου καταβῆσιν, ὡς πάλιν ἀπικίτα,
ἔρτην δὲ ἀνάγειν Αἰγυπτίους ἴφασαν· τὴν καὶ ἰγὼ οἶδα
ἵτι καὶ ἐς ἱμὶ ἐπιτιλίοντας αὐτούς· οὐ μίντοι εἴτι δὲ
ἄλλο τι, εἴτι διὰ ταῦτα ἑτάζουσι, ἔχω λίγειν. φάρος δὲ
αὐτημιρὸν ἔξοφῆαντις οἱ ἱρίαι, πατ' ὦν ἴδῃσαν ἰδὸς αὐ-
τῶν μίτηρ τοὺς ὀφθαλμούς· ἀγαγόντις δὲ μιν ἔχοντα
τὸ φάρος ἐς ὁδὸν φέρουσαν ἐς ἱρὸν Δήμητρος, αὐτοὶ ἀπαλ-
λάσσονται ὀπίσω· τὸν δ' ἱρία τοῦτοι καταδιδιμίνοι τοὺς
ὀφθαλμούς, λίγουσι ὑπὸ δύο λύκων ἄγισθαι ἐς τὸ ἱρὸν
τῆς Δήμητρος, ἀπὶ χον τῆς πόλεις ἑκασι σταδίων· καὶ
αὐτὶς ὀπίσω ἐκ τοῦ ἱροῦ ἀπάγειν μιν τοὺς λύκους ἐς
τῶντ' ἐχέριον.

123. Τοῖσι μὲν οὖν ὑπ' Αἰγυπτίῳν λιγομίνοισι χρέσθαι
ἵτι τὰ τοιαῦτα πιδαιά ἵστι· ἱμοὶ δὲ παρὰ πάντα τὸν
λόγον ὑπόκειται, ὅτι τὰ λιγόμενα ὑπ' ἐκείνων ἀποῇ
γράφω. ἀρχηγιτινίῳ δὲ τῶν πᾶσι Αἰγυπτίῳν λίγουσι

Δήμητρα καὶ Διώνυσος. πρῶτοι δὲ καὶ τίνες τῶν λόγων Αἰγυπτίοι εἰσι οἱ εἰπόντες, ὡς ἀνθρώπου ψυχὴ ἀθάνατος ἔστι· τοῦ σώματος δὲ καταφθίνοντος, ἐς ἄλλο ζῶον αἰεὶ γινόμενον ἐσθύνεται· ἱσιὰν δὲ περιίλθῃ πάντα τὰ χερσαῖα καὶ τὰ θαλάσσια καὶ τὰ πτερυγία, αὐτὴ ἐς ἀνθρώπου σῶμα γινόμενον ἐσθύνει· τὴν περιήλυσιν δὲ αὐτῇ γίνεσθαι ἐν τρισεχιλίωσι ἔτεσι. τοῦτο τῇ λόγῳ εἰσὶν αἱ Ἕλληες ἰχρήσαντο, οἱ μὲν, πρῶτον, οἱ δὲ, ὕστερον, ὡς ἰδίῃ ἰωῦτων ἰόντι· σὺν ἰγὼ εἰδὼς καὶ ἀνύματα, οὐ γράφω.

124. Μῆχρι μὲν νυν Ῥαμφαίου βασιλῆος εἶναι ἐν Αἰγύπτῳ πᾶσαν εὐνομίην ἔλκεν, καὶ εὐθηλίην Αἰγυπτίων μεγάλως· μετὰ δὲ τοῦτον, βασιλεύσαντά σφιν Χίερα, ἐς πᾶσαν κακότητα ἐλάσαι· κατακληῖσάντα γὰρ μὲν πάντα τὰ ἱερὰ, πρῶτα μὲν σφίας θυσίαν ἀπέρξα· μετὰ δὲ, ἐργάζεσθαι ἰωῦτῳ καλύειν πάντας Αἰγυπτίους· τοῖσι μὲν δὲ ἀποδοιδίχθαι, ἐκ τῶν λιθοτομίων τῶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ οὐρεῖ, ἐκ τούτων ἔλκεν λίθους μῆχρι τοῦ Νίλου· διαπριαιωθέντας δὲ τὸν ποταμὸν πλοίοισι τοὺς λίθους ἐτίροισι ἵταξε ἐκδίκιασθαι, καὶ πρὸς τὸ Λιβυκὸν καλιύμενοι ὄρεσ, πρὸς τοῦτο ἔλκεν. ἐργάζοντο δὲ κατὰ δίκαια μυριάδας ἀνθρώπων αἰεὶ τὴν τρίμηνον ἐκείτην. χρέοντο δὲ ἐγγινίσθαι τριβομένην τῇ λαῷ, δίκαια μὲν ἔτια τῆς οδοῦ κατὰ τὴν ἑλκον τοὺς λίθους, τὴν ἰδιμακίαν, ἔργον ἐν οὐ πολλῇ τῇ ἔλασσαν τῆς πυραμίδος, ὡς ἱμοὶ δοκίμην· (τῆς μὲν γὰρ μῆκός εἰσι πέντε στάδια· ὕψος δὲ, δίκαια ὀργυιαί· ὕψος δὲ, τῇ ὑψηλοτάτῃ ἔστι αὐτὴ ἰωῦτης, ὀκτὼ ὀργυιαί· λίθου τε ξιστοῦ καὶ ζῶον ἐγγυγλυμμένων) ταύτης τε δὴ τὰ δίκαια ἔτια γίνεσθαι, καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου, ἐπ' οὐ ἑσταῖσι αἱ πυραμίδες, καὶ τῶν ὑπὸ γῆν οἰκημάτων, τὰς ἱκαίετο θήκας ἰωῦτῳ ἐν νήσῳ, διόρυχα

τοῦ Νείλου ἰσαγαγόν. τῇ δὲ πυραμίδι αὐτῇ χρέουσι
γενέσθαι ἵπποι· ἵτις ποιεῖται, τῆς ἰσὶ πανταυῶ μίτου-
ποι ἵπαστοι ἐκτὸς πλίδρα, ἰούσης τετραγώνου, καὶ ὕψος
ἴσον· λίδου δὲ ξιστοῦ τι καὶ ἀρροσμίον ταμάλιστα·
οὐδὲς τῶν λίδων τριήκοντα ποδῶν ἰλάσσων.

125. Ἐπειδή δὲ ὧδε αὕτη ἡ πυραμὶς ἀνακαθμῶν
τρέπον, τὰς μετιξίτιροι κρύσσας, οἱ δὲ βαμίδας ἰσομά-
ζουσι· τοιαύτην τοπρῶτον ἰπὶ τι ἰσώσας αὐτὴν, ἥμερον
τοὺς ἰπιλοῖτους λίδους μηχανῆσι ξύλων βραχίων πιτοι-
ημένησι· χαμάδιον μὲν ἰπὶ τὸν πρῶτον στοῦχον τῶν ἀνα-
καθμῶν αἰρόντις· ὅπως δὲ αἰοίαι ὁ λίδος ἰπ' αὐτὸν, ὡς
ἰτέρη μηχανὴ ἰπιδίτα, ἰστιῶσαι ἰπὶ τοῦ πρώτου στοί-
χου· ἀπὸ τούτου δὲ ἰπὶ τὸν δεύτερον ἰλλισσι στοῦχου,
ἰπ' ἄλλης μηχανῆς· ὅσα γὰρ δὴ στοῦχοι ἦσαν τῶν ἀνα-
καθμῶν, τοσαῦται καὶ μηχαναὶ ἦσαν· ὥστε καὶ τὴν αὐ-
τὴν μηχανὴν ἰοῦσαι μίον τι καὶ ἰνδύσσασκεν μετιφέρων
ἰπὶ στοῦχοι ἵπαστοι, ὅπως τὸν λίδον ἐξέλκων λιλίχθω
ἡμῖν ἰπ' ἀμφοτέρω, κατὰπερ λίγεται· ἱξιοιήθη δ' ὧν
τὰ ἀνώτατα αὐτῆς πρῶτα· μετὰ δὲ, τὰ ἰσώματα τούτων
ἱξιοίουν· τιλιυσταῖα δὲ, αὐτῆς τὰ ἰπίγια καὶ τὰ κα-
τωτάτω ἱξιοίησαν. σισήματα δὲ διὰ γραμμάτων Δί-
γυπτίωιν ἐν τῇ πυραμίδι, ὅσα ἔς τι συρμαίνη καὶ κρόμ-
μου καὶ σκόροδα ἀναισιμώδη ταῖσι ἱεραζομένοις· καὶ,
ὡς ἱμὶ εὖ μεμνησθαι τὰ ὁ ἱερηιῶς μοι, ἰπιλιγόμενος τὰ
γράμματα, ἴφη, ἱκαύσια καὶ χίλια τέλειτα ἀργυρίου
τιτιλίσθαι. εἰ δ' ἴσσι οὕτως ἔχοντα ταῦτα, πόσα ὑπὸς
ἄλλα διδασκάνῃσθαι ἴσσι ἔς τι σίδηρον τῇ ἱεράζοντο, καὶ
σιτία καὶ ἰσθῆτα ταῖσι ἱεραζομένοις· ὁπότε χρέουσι μὲν
ἀποδόμασι τὰ ἔργα τὸν ἱερημίον· ἄλλοι δὲ, ὡς ἰγὼ δακίμ,
ἐν τῇ τοῦς λίδους ἱταμιοι, καὶ ἄγοι, καὶ τὰ ὑπὸ γῆν
ἔρυγμα ἱεράζοντο, οὐκ ὀλίγοι χρέοντο.

126. Ἐς τοῦτο δὲ ἰλθὺν Χίωμα κακότητος, ὥστε χρημάτων διόμνουν, τὴν θυγατέρα τὴν ἰωυτοῦ πατίσαντα ἐκ' οἰκήματος, προστάξαι πρήσσεσθαι ἀργύριον ἐκείνοι δὴ τι οὐ γὰρ δὴ τοῦτέ γε ἔλιγον· τὴν δὲ, τὰ τε ὑπὸ τοῦ πατρὸς ταχθῆντα πρήσσεσθαι· ἰδίῃ δὲ καὶ αὐτὴν διανοηθῆναι μνημήϊον καταλιπίσθαι· καὶ τοῦ ἰσιόντος πρὸς αὐτὴν ἐκείνου δίδεσθαι, ὅπως ἂν αὐτῇ ἴα λίδον ἐν τοῖσι ἔργοισι δωρεάιτο. ἐκ τούτων δὲ τῶν λίδων ἴφασεν τὴν πυραμίδα οἰκοδομηθῆναι, τὴν ἐν μίση τῶν τριῶν ἰσσηκυῖαν, ἔμπροσθεν τῆς μεγάλης πυραμίδος. τῆς ἐστὶ τὸ πῶλον ἴκαστος, ὅλου καὶ ἡμίσιος πλίδρου.

127. Βασιλιῦσαι δὲ τὸν Χίωμα τοῦτον Αἰγύπτιας ἔλιγον πινηκόντα ἔτια· τιλιυτήσαντος δὲ τούτου, ἐκδέξασθαι τὴν βασιλῆσιν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Χιφερῆνα· καὶ τοῦτοι δὲ τῷ αὐτῷ τρόπῳ διαχεῖσθαι τῇ ἰτίρῃ· τὰ τε ἄλλα, καὶ πυραμίδα ποιῆσαι, ἐς μὲν τὰ ἰσίου μίσην οὐκ ἀνήκουσαν· ταῦτα γὰρ ὦν καὶ ἡμῖς ἱμεινήσκαμιν· οὔτι γὰρ ὕψιστι οἰκήματα ὑπὸ γῆν, οὔτι ἐκ τοῦ Νείλου διώρυξ ἦκει ἐς αὐτὴν, ὥστε ἐς τὴν ἰτίρην, ῥέουσα· οἰκοδομημῆναι δὲ αὐλῶντος, ἴσω νῆσον περιῤῥίει, ἐν τῇ αὐτὸν λείγουσι κῦσθαι Χίωμα. ὑποδείμας δὲ τὸν πρῶτον δόμον λίδου Αἰθιοπικοῦ ποικίλου τισσιρέκοντα πόδας, ὑπέβασιν τῆς ἰτίρης τῶντὸ μέγαθος, ἰχομένην τῆς μεγάλης οἰκοδόμησι. ἰσταῖσι δὲ ἐπὶ λόφου τοῦ αὐτοῦ ἀμφότεραι, μάλιστα ἐς ἰκατὸν πόδας ὑψηλοῦ. βασιλιῦσαι δὲ ἔλιγον Χιφερῆνα ἔξ καὶ πινηκόντα ἔτια.

128. Ταῦτα ἔξ τε καὶ ἰκατὸν λογίζονται ἔτια, ἐν τοῖσι Αἰγυπτίαισι τι πᾶσαν ἴηαι κακότητα, καὶ τὰ ἐκείνου τοσούτου κατακλησθῆντα οὐκ ἀνοιχθῆναι. τοσούτους ὑπὸ μίστιος οὐ πάρα θείλουσι Αἰγύπτιοι ὀνομάζειν, ἀλλὰ καὶ τὰς πυραμίδας καλίουσι πυμίνας Φιλίτας,

δε ταῦτοι τὸν χρεὶν ἵσμε πάντα κατὰ ταῦτα τὰ χωρία.

129. Μιὰ δὲ τοῦτοι, βασιλεύσαι Αἰγύπτου Μυσι-
ρῖον ἱλίου, Χίους παῖδα· τῇ τὰ μὲν εὖ πατρὸς ἔργα
ἀπαδιδῶν· τὸν δὲ τά τι ἰρὰ ἀνοῖξαι, καὶ τὸν λιὼν τιτυ-
μῖον ἰς τὸ ἰσχατοῦ κακοῦ, αἰῶναι πρὸς ἔργα τι καὶ
θυσίας· δίκαι δὲ σφι πάντων βασιλῆων δικαιοτάτας κρί-
νιν. κατὰ τοῦτο μὲν νυνὶ τὸ ἔργον, ἀπάντων ὄσαι ἤδη βα-
σιλῆς ἰγίνετο Αἰγυπτίων, αἰεῖουσι μάλιστα ταῦτοι· τὰ
τι ἄλλα γὰρ μιν κρίνιν εὖ, καὶ δὴ καὶ τῇ ἱπιμιμφομένη
ἐκ τῆς δίκης παρ' ἑωυτοῦ διδόντα ἄλλα, ἀποπιμπλάναι
αὐτοῦ τὸν θυμὸν. ἴσιντι δὲ ἡπίφ τῇ Μυσιρίφ κατὰ τοὺς
πολιήτας, καὶ ταῦτα ἱπιτηδύουσι, πρῶτοι κακῶν ἀρξαι
τὴν θυγατέρα ἀποδανεύσαν αὐτοῦ, τὴν μυνίον οἱ εἶναι ἐν
ταῖσι οἰκίῃσι τίπιν. τὸν δὲ, ὑπεραλγῆσαντά τι τῇ
πρισιπιατώνει πρήγματι, καὶ βουλόμινι περισσότηρην
τι τῶν ἄλλων θάψαι τὴν θυγατέρα, ποιήσεσθαι βοῦν
ξύλινην κοίλην. καὶ ἱπιτα καταχρυσώσαντά μιν ταύ-
την, ἴσιν ἐν αὐτῇ θάψαι ταύτης δὴ τὴν ἀποδανεύσαν θυ-
γατέρα.

130. Αὕτη ὦν ἡ βοῦς γῇ οὐκ ἐκρύφθη, ἀλλ' ἴτι καὶ
ἐς ἡμῶν φανερή· ἐν Σάϊ μὲν πόλει ἰούσα, κυμῖνη δὲ ἐν
τοῖσι βασιλεῦσι, ἐν οἰκίῃσι ἡσημένιφ· θυμῆματα δὲ
παρ' αὐτῇ παντοῦα καταγίξουσι ἀπὸ πᾶσαν ἡμίρην·
νύκτα δὲ ἐκαστην πάνιυχος λύχνης παρεκαίεται. ἀγχοῦ
δὲ τῆς βοῆς ταύτης ἐν ἄλλῃ οἰκίῃσι ἐκόντες τῶν παλ-
λακίων τῶν Μυσιρίου ἱστῶσι, ὡς ἱλίου οἱ ἐν Σάϊ πόλει
ἱρίης· ἱστῶσι μὲν γὰρ ξύλιναι κοίτῃσι, ἰούσαι ἀριθμὸν
ὡς ἔκαστος μάλιστα κη, γυμναὶ ἐργασμέναι· αἱ τινες μιν-
τοι εἰσι, οὐκ ἔχω εἰπεῖν, πλὴν ἢ τὰ λεγόμενα.

131. Οἱ δὲ τινες λίγουσι περὶ τῆς βοῆς ταύτης καὶ

τῶν πολλοσσῶν, τούδε τὸν λόγον ὡς Μυκιρίνος ἤρασθαι τῆς ἰωῦτοῦ θυγατρὸς, καὶ ἵππυτα ἱμίγη οἱ ἀκούσῃ· μετὰ δὲ, λέγουσι ὡς ἡ παῖς ἀπήγξατο ὑπὸ ἄχιοις· ὁ δὲ μιν Ἰθαψι θυ τῇ βοῇ ταύτῃ· ἡ δὲ μάλιστα αὐτῆς τῶν ἀμφιστόλων τῶν προδοσίων τὴν θυγατέρα τῇ πατρὶ ἀπίταμι τὰς χυῖρας· καὶ τῶν τὰς εἰόντας αὐτίων εἶναι πιποιδυίας τάπηρ αἱ ζῶαι Ἰθαθοι. ταῦτα δὲ λέγουσι φλυαρίοντες, ὡς ἐγὼ δοκίω, τὰ τι ἄλλα, καὶ δὴ καὶ τὰ περὶ τὰς χυῖρας τῶν πολλοσσῶν· ταῦτα γὰρ ὦν καὶ ἡμῖς ὠρίομιν, ὅτι ὑπὸ χρόνῳ τὰς χυῖρας ἀποβεβλήκασι, αἱ ἔν πασὶ αὐτίων ἰφαίνοντο ἰούσαι ἴτι καὶ ἰς ἱμί.

132. Ἡ δὲ βοῦς τὰ μὲν ἄλλα κατακίερωσται φοινίκῃ εἰματι· τὸν αὐχίνα δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν φαίνει πεχυρωμένα παχίῃ κάρτα χροσῇ· μεταξὺ δὲ τῶν περὶων, ὁ τοῦ ἡλίου κύκλος μιμιμημένος ἴπασσι χροσίοις. ἔστι δὲ ἡ βοῦς οὐκ ὀρθή, ἀλλ' ἐν γούνασι κεκλιμένη· μέγαθος δὲ, ὅσητις μεγάλῃ βοῦς ζώῃ. ἐκφίρεται δὲ ἐκ τοῦ οἰήματος ἀνὰ πάντα τὰ ἔτια· ἱππῶν τύπτωνται οἱ Αἰγύπτῳ τὸν οὐκ ἰσομαζόμενον θῖδὲν ὑπ' ἱμῦ ἐπὶ ταυότῃ πρήγματι, τότε ὦν καὶ τὴν βοῦν ἐκφίρουσι ἐς τὸ φῶς· φασὶ γὰρ δὴ αὐτὴν δεηθῆναι τοῦ πατρὸς Μυκιρίνου ἀποθήσκειν, ἐν τῇ ἱππυτῇ ἀπαξ μιν τὸν ἥλιον καταδύν.

133. Μετὰ δὲ τῆς θυγατρὸς τὸ πάθος, δεύτερα ταύτῃ τῇ βασιλείῃ τάδε γενέσθαι· ἰλθύν οἱ μαντήϊον ἐκ Βουταῶς πόλιος, ὡς μέλλοι ἐς ἔτια μῦνοι βιοῦς, τῇ ἐβδόμῃ τιλευτήσιν· τὸν δὲ, δεινὸν ποιησάμενον, πείμψαι ἐς τὸ μαντήϊον τῇ θιῷ ἐνιδίωμα, ἀντημιμόμενον ὅτι ὁ μὲν αὐτοῦ πατήρ καὶ πάτερ, ἀποκλήισαντες τὰ ἱερά, καὶ θιῶν οὐ μνημονεύει, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀνδράσους φθείροντες, ἐβίωσαν χρόνῳ ἐπὶ πολλόν· αὐτὸς δ' εὐσεβὴς ἰὼν, μέλλοι ταχίως οὕτω τιλευτήσιν· ἐκ δὲ τοῦ χρηστηρίου αὐτῷ δει-

τοια ἰλθῶν λίγοντα, τούτων ἵστα καὶ συνταχόντων αὐ-
τῇ τὸν βίον· οὐ γὰρ πωῆσαι μιν εὐ χρέων ἦν ποίειν·
διὼν γὰρ Αἴγυπτον πακοῦσθαι ἐπ' ἵστα πωιτῆσιν τε
καὶ ἱππότην· καὶ τοὺς μὲν δύο τοὺς πρὸ ἱκίσεως γινομένους
βασιλείας, μαθὼν τοῦτο, κίῳσι δὲ οὐ. ταῦτα ἀκούσαντα
τὸν Μυκέρϊον, ὡς κατακτεριμένωι ἦδη οἱ τούτων, λύχια
ποικησάμενοι πολλὰ, ὅπως γίνοιτο τῷ, ἀνάψαιτα αὐτὰ,
πίπιν τι καὶ ὑπαδίου, οὔτε ἡμίρης οὔτε τυκτὸς ἀνίστα,
ἔς τι εὐ ἴλια καὶ τὰ ἄλσια πλαιώμενοι, καὶ ἴα πον-
δάωντο ἵσαι ἰσηγητήριον ἱπποδιδάκτατα. ταῦτα δὲ ἰση-
χανῶτο, θίλων εὐ μαυτήϊον ψυθόμενον ἀπαθίζαι, ἴα οἱ
δυάδικα ἵστα ἀντι ἔξ ἱκίαν γίνηται, αἱ ὑπὸ τῆς ἡμίρης
ποικύμεται.

134. Πυραμιδα δὲ καὶ οὗτοι ἀπολίπιντο, πωλὸν ἰλάσ-
σιν τοῦ πατρὸς, ἵπποις ποδῶν καταδίδουσαι, πῶλον ἱλα-
σσαν τρεῶν πλίδρων, ἰούνης τιτραγόνων· λίδου δὲ ἰς εὐ
ἤρην Διδιοπικῶν. τὴν δὲ μετιζέτιναι φασ· Ἑλλήνων
Ῥοδῶνις ὑπαίρης γυναικὸς ἵσαι, οὐκ ἔρδῳς λίγοντες·
οὐδὲ ἄν οὐδὲ ἰδόντες μοι φαίνονται λίγιν οὐτοι ἦτις ἦν ἡ
Ῥοδῶνις· οὐ γὰρ ἂν οἱ πυραμιδα ἀνίδισαι πωῆσασθαι
σκαπύτην, ἰς τὴν ἐπιδότων χιλιάδεις ἀναγίδμηται, ὡς λόγῳ
εἴπω, ἀκαιοσίμωνται· πρὸς δὲ, ἔτι κατὰ Ἄμασιν βασι-
λεύοντα ἦν ἀκμάζουσα Ῥοδῶνις, ἀλλ' οὐ κατὰ τοῦτον
ἔτις γὰρ κάρτα πολλοῖσι ὑστέρων τούτων τῶν βασιλέων
τῶν τῆς πυραμιδας ταύτης λιπύων, ἦν Ῥοδῶνις· γυνὴν
μὲν, ἀπὸ Θρηίκης· δούλη δὲ ἦν Ἰάδμονος τοῦ Ἡφαιστο-
πόλεως, ἀνδρὲς Σαμίον, σύνδουλος δὲ Αἰσώπου τοῦ λογο-
πωῦ. καὶ γὰρ οὗτοι Ἰάδμονος ἐγίνετο, ὡς διίδιξε τῇδε
οὐκ ἤμισα· ἐπεὶ τι γὰρ πολλὰς κηρυσσόνται Διελθῶν
ἐκ Διοκροπίου, ὅς βούλειτο πωλὴν τῆς Αἰσώπου ψυχῆς
ἀνελθόναι, ἄλλος μὲν οὐδὲς ἰφάνη, Ἰάδμονος δὲ παιδὸς

παῖς ἄλλος ἰάδμεν ἀνίλιτο· οὗτω καὶ Αἴσαντος ἰάδμενος ἰγίειτο.

135. Ῥοδῶντις δὲ ἰς Αἰγύπτου ἀπίπτε, Πάριον τιῷ Σαρῖου κορίσαντος· ἀπικορίνη δὲ κατ' ἐργασίην, ἐλύθη χρημάτων μεγάλην ὑπ' ἀνδρὸς Μιτυληναίου Σαρράξου, τοῦ Σκαμπαδρονύμου παιδὸς, ἀδελφειῷ δὲ Σαπφῶς τῆς μουσσοπειῶ. οὗτω δὲ ἡ Ῥοδῶντις ἰλευθιρώθη, καὶ πατέρι μινί τι ἰν Αἰγύπτῳ, καὶ κάρτα ἱπαφροδίτος γινωμένη, μεγάλη ἐπλήσαστο χρήματα, ὥς ἂν εἶναι Ῥοδῶντις, ἀτὰρ οὐκ ὥς γι ἰς ποταμίδα ταυάντην ἐξιέναι. τῆς γὰρ τὴν διακτὴν τῶν χρημάτων ἰδίσθαι ἰστί ἵτι καὶ ἰς τοῦ πατρὸς τῷ βουλευμένῳ, οὐδὲν δι' μεγάλην οἱ χρήματα ἀναθίῃναι. ἰπιθύμησι γὰρ Ῥοδῶντις μνημήϊον ἰωῦτῆς ἰν τῇ Ἑλλάδι καταλιπίσθαι, ποίημα ποιησαμένη τοῦτο, τὸ μὴ τυγχάνει ἄλλῳ ἐξυρηνίον καὶ ἀνακίμινον ἰν ἰεῷ. τῦτο ἀναθίῃναι ἰς Διελφούς μνημόσυνον ἰωῦτῆς. τῆς ἂν διακτῆς τῶν χρημάτων ποιησαμένη ὀκυλοὺς βουπέρους πολλοὺς σιδηρεῖους, ὅσον ἰνιχώρει ἡ διακτὴ οἱ, ἀπίπτεμι ἰς Διελφούς· οἱ καὶ νῦν ἵτι συντινάσται, ὅπισθι μιν τοῦ βωμοῦ τὸν Χίῳ ἀνίθισαι, ἀκτίσι δὲ αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ. φιλείουσι δὲ πως ἰν τῇ Ναυκρατί ἱπαφροδίτοι γίνισθαι καὶ ἰταῖραι τοῦτο μὲν γὰρ αὐτῇ, τῆς πύρι λίγεται ὅδι ὁ λόγος, οὗτω δὲ τι κλεινὴ ἰγίειτο, ὥς καὶ πάντες οἱ Ἑλλῆνες Ῥοδῶντις τοῦνομα ἐξίμαθον τοῦτο δὲ, ὕστεροι ταύτης, τῇ οὔνομα ἦν Ἀρχιδίῃ, αἰόδιμος ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἰγίειτο, ἦσσαν δὲ τῆς ἰέτης περιλισχήμεναι. Σαρράξος δὲ ὥς λυσάμενος Ῥοδῶντιν ἀπειόσθη ἰς Μιτυλήνην, ἰν μίλι Σαπφῶ πολλὰ πατικετόμησέ μιν. Ῥοδῶντις μὲν ἰν πύρι πύπαυμαι.

136. Μιτὰ δὲ Μυκερῖνοι γινίσθαι Αἰγύπτου βασιλῆα ἱλιγοι οἱ ἰρίεις Ἀ σ υ χ ι ν, τὸν τὰ πρὸς ἥλιοι ἀνίσχοντα

ποιῆσαι τῇ Ἠφαίστῃ προσύλαια, ἵνα πολλῇ τι πάλ-
 λισται καὶ πολλῇ μίγισται. ἔχουσιν γὰρ καὶ τὰ πάντα
 προσύλαια τύπους τι εὖ γιγλυμμένους, καὶ ἄλλην ὄψιν
 οἰκοδομημάτων μυρίην· ἐκείνη δὲ, καὶ μακρῇ μάλισται.
 ἐπὶ τούτου βασιλεύοντος, ἔλιγον Ἀμιξίης ἰούσης πολλῆς
 χρημάτων, γινώσκει νόμον Αἰγυπτίοισι, ἀποδιδόντα
 ἐνὶ χερσὶ τοῦ πατρὸς ἐνὶ νίκῃ, οὕτω λαμβάνειν τὸ χρεῖος·
 προστιθῆναι δὲ ἵτι τούτῃ τῇ νόμῳ τίνδι, ἐνὶ δίδοντα τὸ
 χρεῖος, καὶ ἀπάσης κρατεῖν τῆς τοῦ λαμβάνοντος θήκης·
 τῇ δὲ ὑποτίθιναι τοῦτο τὸ ἐνὶ χερσὶ, τήνδ᾽ ἐπιτεῖναι ζημίην
 μὴ βουλομένη ἀποδοῦναι τὸ χρεῖος, μήτ' αὐτῇ ἐκείνῃ τι-
 λαιτῆσαι· εἶναι ταφῆς κυρῆσαι μήτ' ἐν ἐκείνῃ τῇ πα-
 τέρῃ τάφῳ, μήτ' ἐν ἄλλῃ μηδίῃ, μήτ' ἄλλον μηδίαν
 τῶν ἰωῦτοῦ ἀπογινόμενοι θάψαι. ὑπερβαλίσθαι δὲ βου-
 λόμενοι τοῦτον ἐν βασιλείᾳ τοὺς πρῶτους ἰωῦτοῦ βασι-
 λείας γινόμενους Αἰγύπτου, μνημόσυνοι πυραμίδα λιπί-
 σθαι ἐκ πλίνθων ποιῆσαι· ἐν τῇ γράμματα ἐν λίθῳ
 ἱγκικολαμμένα τάδε λίγοντά ἐστι, ΜΗ ΜΕ ΚΑΤΟΝΟΣ-
 ΘΗΣ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΛΙΘΙΝΑΣ ΠΥΡΑΜΙΔΑΣ. ΠΡΟ-
 ΕΧΩ ΓΑΡ ΑΤΤΕΩΝ ΤΟΣΟΤΤΟΝ, 'ΟΣΟΝ 'Ο ΖΕΥΣ
 ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΘΕΩΝ. ΚΟΝΤΩ ΓΑΡ 'ΤΠΟΤΤ-
 ΠΤΟΝΤΕΣ ΕΣ ΑΙΜΝΗΝ, 'Ο, ΤΙ ΠΡΟΣΧΟΙΤΟ ΤΟΥ
 ΠΗΛΟΥ ΤΩ ΚΟΝΤΩ, ΤΟΤΤΟ ΣΤΑΛΕΓΟΝΤΕΣ,
 ΠΛΙΝΘΟΥΣ ΕΙΡΤΣΑΝ. ΚΑΙ ΜΕ ΤΡΟΠΩ ΤΟΙΟΥ-
 ΤΩ ΕΞΕΠΟΙΗΣΑΝ. τοῦτοι μὲν τοιαῦτα ἀποδίξασθαι.

137. Μετὰ δὲ τοῦτοι, βασιλεύσαι ἄνδρα τυφλὸν ἐξ
 Ἀνύσιος πόλιος, τῇ οὔνομα Ἄνυσος εἶναι. ἐπὶ τούτου
 βασιλεύοντος, ἰλᾶσαι ἐκ' Αἰγυπτου χερσὶ πολλῇ Αἰθίο-
 πός τε καὶ Σαβανῶν τῶν Αἰθίοπων βασιλεία. ἐν
 μὲν δὲ τυφλὸν τοῦτον εἰχισθαι φεύγοντα ἐς τὰ ἑλίου

τὸν δὲ Αἰθίοπα βασιλεύειν Αἰγύπτου ἐκ' Ἰτα πεισθέντα
 ἐν τοῖσι αὐτοῖς ἐὰν ἀπαδίζεσθαι ἔκως τῶν τῆς Αἰγυ-
 πτῶν ἀμάρται τι, κτείνου μὲν αὐτῶν ὕδνα ἰθίλιον. τὸν δὲ,
 κατὰ μίγαδος τοῦ ἀδικήματος ἐκαστη διακάζει, ἰππιδά-
 σοντα χώματα χροῖς τῇ ἰουτῶν πόλει, ἔθιν ἱκαστοι
 ἢ τῶν ἀδικούντων. καὶ οὕτω ἵτι αἱ πόλεις ἰγίνοντο ὕψη-
 λότεραι. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, ἰχώσθησαν ὑπὸ τῶν τὰς
 διώρυχας ἐρυζάντων, ἐπὶ Σισώστριος βασιλῆος· διότιρα δὲ,
 ἐπὶ τοῦ Αἰθίοπος, καὶ κάρτα ὕψηλαί ἰγίνοντο. ὕψηλιον
 δὲ καὶ ἱτίρων τασσομένων ἐν τῇ Αἰγύπτῃ πολίτη, ὡς
 ἱμοὶ δοκίμῃ, μάλιστα μὲν Βουβάστι πόλει ἔξιχώσθη, ἐν τῇ
 καὶ ἱρὸν ἵσσι Βουβάστιος ἀξιασηγητότατον· μίζω μὲν γὰρ
 ἄλλα, καὶ πολυδαπανώτερά ἵσσι ἱεῖ· ἡδοτῇ δ' ἰθίσι
 οὐδὲν τούτου μᾶλλον· ἡ δὲ Βουβάστις, κατ' Ἑλλὰδα
 γλυσσάν ἵσσι Ἀρτιμῖς.

138. Τὰ δ' ἱρὸν αὐτῆς ὡς ἴχω· πλὴν τῆς ἱσόδου, τὴν
 ἄλλο κῆρος ἵσσι· ἐκ γὰρ τοῦ Νείλου διώρυχαις ἱσέχουσι,
 οὐ συμμίσγουσαι ἀλλήλησι, ἀλλ' ἔχει τῆς ἱσόδου τοῦ
 ἱεῖ ἱκατῆρη ἱσέχου· ἡ μὲν, τῇ περιβήνῃ, ἡ δὲ, τῇ· ἔθρος
 ἱουσα ἱκατῆρη ἱκατὸν ποδῶν, δύνδρεισι κατὰς πῃς. τὰ δὲ
 προπύλαια, ὕψος μὲν δέκα ἐργυρίων ἵσσι, τύποισι δὲ ἔξα-
 πήχισι ἱσπυάδαται ἀξίωσι λόγου. ἱόν δ' ἐν μέσῃ τῇ
 πόλει τὸ ἱρὸν, κατορᾶται πάντεσθιν περιῖοντ' ὅτι γὰρ
 τῆς πόλεως μὲν ἱκκισσμένης ὕψου, τοῦ δ' ἱεῖ οὐ κακω-
 μένου, ὡς ἀρχῇσιν ἱσσηθή, ἱσσοφόν ἵσσι. περιβήνῃ δ' αὖ-
 τὸ αἵμασι ἰγγεγλυμμένη τύποισι. ἵσσι δ' ἱσσοφόν ἄλλοις
 διυδρίων μεγίστων πιφτυμμένων περὶ κτὸν μίγα, ἐν τῇ δὲ
 τῷ γαλμα ἵμ· αἵροι δὲ καὶ μῆκος τοῦ ἱεῖ, πάντη σταδίω
 ἵσσι. κατὰ μὲν δὲ τὴν ἱσόδον, ἱστρομένη ἵσσι ὅλως λίθου
 ἐπὶ σταδίους τετρεῖς μάλιστα πη, διὰ τῆς ἀγορῆς φέρονται

ἐς τὸ πρὸς ἡῶ· ἰδρὸς δὲ, ὡς τισσέων πλῆθρον· τῇ δὲ καὶ τῇ τῆς Διὸς, δένδρεα οὐρανὸν ἄνωγει· φέρον δ' ἐς Ἑρμῖον ἰσόν. τὰ μὲν δὲ ἰσὸν τοῦτο αὐτὰ ἔχουσιν.

139. Τίλος δὲ τῆς ἀπαλλαγῆς τοῦ Αἰθίοπος οὗτος ἔλθον γινώσκει· ὅψιν ἰς τῇ ὕπνῳ ταύτης ἰδόντα αὐτὸν, οἰχισθαι φεύγοντα· ἰδόντες οἱ ἄνδρες ἰσιστάμενοι, συμβουλεύουσιν τοὺς ἰσῆας τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ συλλέξαντα πάντας, μίσους διαταμίειν· ἰδόντα δὲ τὴν ὅψιν ταύτην λέγουσιν αὐτὸν, ὡς πρόσθεν οἱ δοῦλοι ταύτην εὖς Διὸς προδουλοῦνται, ἴσα ἀσιδύσας περὶ τὰ ἰσά, καὶ οἱ τι πρὸς Διὸς ἢ πρὸς ἀνθρώπων λάβει· αὐτὸν ποιήσων ταῦτα· ἀλλὰ γὰρ οἱ ἑλληνηδύναι τὸν χρόνον, ὁπόσον μεχεῖσθαι ἄρξαντα Αἰγύπτου ἐκχωρήσων. ἰς γὰρ τῇ Αἰθιοπίᾳ ἵσιν αὐτῇ τὰ μετὰ ταῦτα, τοῖσι χρίονται Αἰθίοπες, ἀνῶν, ὡς δὲ αὐτὸν Αἰγύπτου βασιλιῦσαι ἴσα πιστεύονται. ὡς οὖν ὁ χρόνος αὐτὸς ἔξῃ, καὶ αὐτὸν ἡ ὅψις τοῦ ἱουπίου ἰσιστάσθαι, ἰσὸν ἀπαλλάσσεται ἰς τῆς Αἰγύπτου ὁ Σαλαμῶν.

140. Ὡς δ' ἄρα οἰχισθαι τὸν Αἰθίοπα ἐξ Αἰγύπτου, αὐτὸς τὸν τυφλὸν ἄρχον ἐκ τῶν ἰσίων ἀπαιόμενος· ἴσα πιστεύονται ἴσα νῆσον χάσας σποδῇ τι καὶ γῇ, αἶμα· ὅπως γὰρ οἱ φοιτῇ σῖτον ἄγοντας Αἰγυπτίους ὡς ἰσῆσταισι περιστάχθαι, σὺν τῇ τοῦ Αἰθίοπος ἐς δουρὸν μελιῖν σφίας καὶ σποδὸν κομίζουσιν. ταύτην τὴν νῆσον οὐδαὶς πρότερον ἰδυσάμενη Ἀμυρταίου ἱερωῦ· ἀλλὰ ἴσα ἐπὶ πλῆν ἡ πιστοκρίσια οὐκ αἰοῖ τι ἔσθαι αὐτὴν ἀνιερῶν οἱ πρότεροι γινόμενοι βασιλεῖς Ἀμυρταίου· οὐτοῦ δὲ ταύτη τῇ νήσῳ Ἑλλά· μέγαθος δ' ἐστὶ πᾶσι δίκαια σταδίων.

141. Μετὰ δὲ τοῦτον, βασιλιῦσαι τὸν ἰσῆα τοῦ Ἡφαίστου, τῇ οὐτοῦ ἵσαι Σιδῶν· τὸν ἰσὸν ἀλογίῃσι ἔχων παρεχρησάμενος τῶν μεχίμων Αἰγυπτίων, ὡς αὐτὸν

διησόμενοι αὐτῶν· ἄλλα τι δὴ ἔτιμα ποιῶντα ἰς αὐτοὺς,
 καὶ σφίας ἀπειλῆσαι τὰς ἀρούρας, τοῖσι ἐπὶ τῶν προ-
 τέρων βασιλέων δεδοσθαι ἱεραίτους ἱκέσθω δουδῆκα
 ἀρούρας. μετὰ δὲ, ἐπ' Αἴγυπτον ἱλαύνειν στρατὸν μέγαν
 Σαναχάριβον βασιλέα Ἀραβίων τε καὶ Ἀσσυρίων· οὕτως
 δὲ ἰθὺς τοὺς μαχίμους τῶν Αἰγυπτίων βοηθεῖν· τὸς
 δὲ ἰρία ἰς ἀπορίην ἀπυλημίον, ἰσιλθόντα ἰς τὸ μέγα-
 ρον, πρὸς τῷ γαλμα ἀποδύρεσθαι οἷα κινδυνύει παθεῖν·
 ὁλοφύρομενοι δ' ἔρα μιν ἰσιλθῶν ὕπνοι, καὶ οἱ δόξαι ἐν
 τῇ ὄψι, ἰσισπάντα τὸν θῖον θαρσύνειν ὡς οὐδὲν πεί-
 σεται ἄχαρι, ἀντιάζων τὸν Ἀραβίων στρατὸν· αὐτοὶ γὰρ
 οἱ πῖμψιι⁹ τιμωροὺς. τούτοις δὲ μιν πείθουσι τοῖσι
 ἱνυπίοισι, παραλαβόντα Αἰγυπτίων τοὺς βουλομένους οἱ
 ἴπισθαι, στρατοπεδεύεσθαι ἐν Πηλουσίῳ· ταύτῃ γὰρ
 οἱ αἱ ἰσβολαί· ἴπισθαι δὲ οἱ τῶν μαχίμων μὴ οὐδένα
 ἀνδρῶν, καπῆλους δὲ, καὶ χειρῶνακτας, καὶ ἀγοραίους
 ἀνδρώπους. ἰνθαῦτα ἀπικομένους, τοῖσι ἱαντίοισι αὐτοῖσι
 ἱπικυθίντας τυκπῆς μῦς ἀρουραίους, κατὰ μὴν φαγείην
 τοὺς φαριτριῶνας αὐτίων, κατὰ δὲ τὰ τόξα· πρὸς δὲ,
 τῶν ἀσπίδων τὰ ἔχαια, ὥστε τῇ ὑστειρῇ φινυγόντων
 σφίων γυμῶν ἔσλων, πείθειν πολλοὺς. καὶ νῦν οὗτος ὁ
 βασιλεὺς ἴσσηκε ἐν τῇ ἰρῇ τοῦ Ἡφαίστου λίθου, ἔχων
 ἐπὶ τῆς χειρὸς μῦν· λίγων διὰ γραμμάτων τάδε, ΕΣ
 ΕΜΕ ΤΙΣ ὈΡΕΩΝ, ΕΤΣΕΒΗΣ ΕΣΤΩ.

142. ΕΣ ΜΕΝ τοσόνδε τοῦ λόγου Αἰγύπτίῳ τι καὶ οἱ
 ἰρίαι ἴλιγον, ἀποδεικνύντις, ἀπὸ τοῦ πρώτου βασιλέως,
 ἰς τοῦ Ἡφαίστου τὸν ἰρία τοῦτον τὸν τιλιυταῖον βασιλεὺς
 σάντα, μῆνι τι καὶ τισσιράκοντα καὶ τρηκκοῖας ἀνδρώ-
 πων γυνῆς γινομένης, καὶ ἐν ταύτῃσι ἀρχιρίαι καὶ βα-
 σιλίας ἱκατίρους τοσούτους γινομένους. καὶ τοι τρηκῶσαι
 μὴν ἀνδρῶν γυναιὶ δυνάται μύρια ἴτια· γυναιὶ γὰρ τρεῖς

ἄνδρῶν, ἑκατὸς ἑκάστῳ ἔστι. μῆς δὲ καὶ τισσιράκοντα ἑκατὼν ἑκατομμύρια γυναικῶν, αἱ ἰσῆσαν τῇσι τριηκοσίῃσι, ἔστι τισσιράκοντα καὶ τριηκόσια καὶ χίλια ἑκατὼ. οὕτω ἐν μυρίῃσι τι ἔστι καὶ χιλίῃσι, καὶ πρὸς, τριηκοσίῃσι τι καὶ τισσιράκοντα ἑκατομμύρια διὰ ἄνθρωποιδία οὐδὲν γινέσθαι· οὐ μάλιστα οὐδὲ πρῶτον, οὐδὲ ὕστερον ἐν ταῖσι ὑπολοίποισι Αἰγύπτου βασιλεῦσι γινόμενῃσι, ἑκατομμύριοι οὐδὲν ἐν ταῖσι ταύτῃ τῇ χρόνῃ τειράκις ἑκατομμύριοι ἐξ ἡθίων τὸν ἥλιον ἀνατιῦλαι· ἴσα τι νῦν καταδύναι, ἰνδιῦτιν· ἄλλος ἰπαντιῦλαι· καὶ ἴνδιν νῦν ἀνατίλλει, ἰνθαῦτα δις καταδύναι· καὶ οὐδὲν τῶν παρ' Αἰγυπτῶν ὑπὸ ταῦτα ἱερωιδῆναι, οὔτι τὰ ἐκ τῆς γῆς, οὔτι τὰ ἐκ τοῦ ποταμοῦ σφί γινόμενα, οὔτι τὰ ἀμφὶ νότους, οὔτι τὰ κατὰ τοὺς θανάτους.

143. Πρῶτον δὲ ἑκαταίῃ τῇ λογοποιῇ ἐν Θέῃσι γινηλογήσονται ἰωῦτὸν, καὶ ἀναδῆσαι τι τῇ πατρὶν ἐς ἑκατιδίκατον διόν, ἰποίησαι οἱ ἱεῖς τοῦ Διὸς, οἷόν τι καὶ ἡμεῖς οὐ γινηλογήσονται ἡμιῦτόν· ἰκαγαγόντες ἐς τὸ μίγαρον ἴσω ἰδὲ μίγα, ἑκατὶδμῶν διανύντες κολοσσὺς ξυλίνους τοσοῦτους ἔσους περ ἵπον· ἀρχιρίους γὰρ ἑκατὸς αὐτίθι ἴσταται ἐπὶ τῆς ἰωῦτοῦ ζῆς ἰκόνια ἰωῦτοῦ· ἀριθμύοντες ὦν καὶ διανύντες οἱ ἱεῖς ἡμεῖς ἀπιδίκνυσαν παῖδα πατρὸς ἰωῦτῶν ἑκατὸν ἰόντα, ἐκ τοῦ ἀρχιστα ἀποθανόντες τῆς ἰκόνιος, διζιόντες διὰ πασίων, ἴως οὐ ἀπιδίξαν ἀπάσας αὐτάς. ἑκαταίῃ δὲ γινηλογήσονται ἰωῦτὸν, καὶ ἀναδῆσαι ἐς ἑκατιδίκατον διόν, ἀντιγινηλόγησαν ἐπὶ τῇ ἀριθμῇσι, οὐ δικόμῃσι παρ' αὐτοῦ, ἀπὸ Διὸς γινέσθαι ἄνθρωπον· ἀντιγινηλόγησαν δὲ ὧδι, φάμῃνοι ἑκατὸν τῶν κολοσσῶν Πέρωμιν ἐκ Πιρώμιος γινόμεναι· ἐς δὲ τοὺς πέντε καὶ τισσιράκοντα καὶ τριηκοσίους ἀπιδίξαν κολοσσὺς, Πέρωμιν ἐκ Πιρώμιος γινόμενον, καὶ

οὔτι ἐς Διὸν, οὔτι ἐς Ἥρα ἀνέδρασαν αὐτοῖς. Πέρωνις δὲ ἔστι κατ' Ἑλλάδα γλῶσσαι, καλὰς κήρυαθός.

144. Ἦδη ὦν τῶν αἰετώνος ἦσαν, τοιαύτους ἀπαλείψαντες σφίας πάντας ἰόντας, Διὸν δὲ πολλὰν ἀπαλλαγμένους. τὸ δὲ πρότερον τῶν ἀνδρῶν τούτων, Διὸς υἱοὺς τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ ἔρχοντας, οὐκ ἰόντας ἅμα ταῖσι ἀνδράποισι· καὶ τούτων αἰὶν ἴσα τὸν κρατίστα υἱοῦ· ὕστατος δὲ αὐτῆς βασιλεύσας Ὀρον τὸν Ὀσίριος παῖδα, τὸν Ἀπόλλωνα Ἑλλησις διαμάζουσι. τοῦτοι καταπαύεσθαι Ταφῶνα, βασιλεύσας ὕστατος Αἰγύπτου. Ὀσίρις δὲ ἔστι Διόνυσος κατ' Ἑλλάδα γλῶσσαι.

145. Ἐν Ἑλλήσει μὲν νυν πῶταται τῶν Διῶν νομίζονται εἶναι Ἡρακλῆς τε καὶ Διόνυσος καὶ Πᾶν παρ' Αἰγυπτίοισι δὲ, Πᾶν μὲν, ἀρχαιότατος, καὶ τῶν ὀκτὼ τῶν πρώτων λιγομένων Διῶν· Ἡρακλῆς δὲ, τῶν διυτέρων τῶν δωδیکا λιγομένων εἶναι· Διόνυσος δὲ, τῶν τρίτων, οἱ ἐκ τῶν δωδیکا Διῶν ἰγίνοντο. Ἡρακλῆϊ μὲν δὴ ἴσα αὐτὰ Αἰγύπτιοί φασι εἶναι ἴσα ἐς Ἀμασιν βασιλῆα, διδῆλωταί μοι πρῶτον Πανὸν δὲ ἴτι τούτων πλείονα λίγισται εἶναι, Διονύσῳ δ' ἰλάχιστα τούτων· καὶ τούτῳ πεντακισχίλια καὶ μύρια λογιζόνται εἶναι ἐς Ἀμασιν βασιλῆα. καὶ ταῦτα Αἰγύπτιοι ἀκριβῶς φασὶ ἐπίσταςθαι, αἰὶν τε λογιζόμενοι, καὶ αἰὶν ἀπογραφόμενοι τὰ ἴσα· Διονύσῳ μὲν νυν τῇ ἐν Σιμίλης τῆς Κάδμου λιγομένη γενέσθαι, κατὰ ἐξήκοοντα ἴσα καὶ χίλια μάλιστα ἔστι ἐς ἡμέ· Ἡρακλῆϊ δὲ τῇ Ἀλκμήνης, κατὰ ἰνακόςια ἴσα. Πανὸν δὲ τῇ ἐν Πηνηλόπης, (ἐκ ταύτης γὰρ καὶ Ἑρμῖον λίγισται γενέσθαι ὑπὸ Ἑλλήνων ὁ Πᾶν,) ἰλάσσω ἴτιά ἔστι τῶν Τρωϊκῶν, κατὰ τὰ ὀκτακόςια μάλιστα ἐς ἡμέ.

146. Τούτων ὦν ἀμφοτέρων πᾶρισι χρῆσθαι ταῖς

της πείσονται λιγομίνοις μᾶλλον· ἰσὶ δ' ὧν ἡ περὶ αὐ-
 τῶν γνώμη ἀποδίδεται. εἰ μὲν γὰρ φαίνοι· τι ἔχοντα,
 καὶ κατηγήρασαι καὶ οὗτοι ἐν τῇ Ἑλλάδι, κατὰ πινε
 Ἡρακλῆος δ' ἐξ Ἀμφιτρύωνος γινόμενος, καὶ δὴ καὶ Διό-
 νυσος δ' ἐν Σιμίλῃς, καὶ Πάν δ' ἐν Πησιλόπῃς γινόμενος,
 ἴφῃ αἱ σὺ καὶ τούτους ἄλλους γινόμενους ἀνδρας, ἔχουσιν
 τὰ ἐκείνων οὐνόματα τῶν προγεγονότων θιῶν· οὗν δὲ
 Διόνυσόν τι λίσσονται οἱ Ἕλληες ὡς αὐτίκα γινόμενος, ἐς
 πὸν μηρὸν ἐκέρβησται Ζεὺς, καὶ ἦναι ἐς Νύσαι τὴν ὑπὲρ
 Αἰγύπτου ἰούσαν ἐν τῇ Αἰθιοπίᾳ· καὶ Πανὸς γε πῶς
 οὐκ ἔχουσι ἰστέον ἵνα ἱεράσωντο γινόμενος. δὴλά μοι αἶ
 γίγεται ὅτι πότερον ἰσώδοντο οἱ Ἕλληες σούτων τὰ οὐ-
 νόματα, ἢ τὰ τῶν ἄλλων θιῶν. ἀπ' οὗ δὲ ἰσώδοντο χρέ-
 ον, ἀπὸ τούτου γινεολογίους αὐτίκων τὴν γένεσιν. ταῦτα
 μὲν οὖν αὐτοὶ Αἰγύπτῳ λίσσονται.

147. ὍΣΑ ΔΕ αἶ τι ἄλλοι ἀνδρῶν καὶ Αἰγύπτιοι
 λίσσονται ἐμολογίοντες τοῖσι ἄλλοις κατὰ ταύτην τὴν
 χώραν γινώσκειν, ταῦτ' ἤδη φράσω· πρῶτον δέ τι αὐ-
 τοῖσι καὶ τῆς ἰμῆς ἔψιος. Ἐλευθερωθέντες Αἰγύπτιοι
 μετὰ τὰ ἱρία τοῦ Ἡφαίστου βασιλεύσαντα, (οὐδὲνα γὰρ
 χρέον αἰὶν τε ἦσαν αὐτοὺς βασιλῆος διατεῖσθαι,) ἱστήσαντο
 δουδὲ κα βασιλείας, ἐς δουδὲ κα μοίρας δασάμενοι
 Αἰγύπτιον πᾶσαν. οὗτοι ἐπιγαμίας ποιησάμενοι, ἐκασί-
 λην, νόμῳ σισιδὲ χρεώμενοι, μήτε καταιρίειν ἀλλή-
 λους, μήτε πλῆν τι δίζησθαι ἔχουσιν τὸν ἴτερον τοῦ ἰτέ-
 ρου· οἷαί τι φίλους σαρμάλιστα. τῶνδε δὲ οἷα καὶ τοῦ
 νόμου σούτους ἱποικύντο, ἱσχυρῶς περιστέλλοντες· ἱπ-
 χρηστέ σφι κατ' ἀρχὰς αὐτίκα ἱσσταμένους ἐς τὰς κα-
 ραυίδας, τὸν χαλκίῃ φιάλῃ στείσαντα αὐτίκων ἐν τῇ ἱπ-
 τοῦ Ἡφαίστου, τοῦτον ἀπάσης βασιλεύσειν Αἰγύπτου· ἐς
 γὰρ δὴ τὰ πάντα ἱρὰ συνελίγοντο.

148. Καὶ δὴ σφι μνημόσυνα ἰδοῖσι λιπίσθαι πλὴν δόξαν δὲ σφι, ἰποιήσασιντο λαβύρινθον, ἐλίγων ὑπὲρ τῆς λίμνης τῆς Μοίριος, κατὰ προκοδείλων καλισμένην πόλιν μάλιστά κη κίμνιον· τὸν ἰγὼ ἦδη ἶδον λόγου μίζω. εἰ γὰρ τις τὰ· ἔξ Ἑλλήνων τείχεά τι καὶ ἔργων ἀπόδιξιν αὐλλογίσαιτο, ἰλάσσοις πόσις τι ἂν καὶ δαπάνης φανείη ἰόντα τοῦ λαβυρίνθου τούτου καὶ τοὶ ἀξιόλογός γε καὶ ὁ ἐν Ἐφίσσῃ ἰστέλνῃς, καὶ ὁ ἐν Σάμῳ. ἦσαν μὲν νυν καὶ αἱ πυραμίδες λόγου μίζοντες, καὶ πολλῶν ἐκίσσῃ αὐτίων Ἑλληνικῶν ἔργων καὶ μινύστων ἀνταξίη· ὁ δὲ δὴ λαβύρινθος καὶ τὰς πυραμίδας ὑπερβάλλει. τοῦ γὰρ δυώδικου μὲν εἰσι αὐλαὶ κατ᾽ἑστίαι, ἀντίφυλοι ἀλλήλησι· ἔξ μὲν πρὸς βορέῳ, ἔξ δὲ πρὸς νότον τιστραμίναι συνιχίς· τοῖχος καὶ ἔξωθεν ὁ αὐτός σφιας περιέργει. οἰκήματα δ' ἴσισσι διπλᾶ, τὰ μὲν, ὑπόγαια, τὰ δὲ, μετώρεα ἐκ' ἐκίνοισι, τρισχίλια, ἀριθμὸν πιντακροσίων καὶ χιλίων ἐκάστηρα. τὰ μὲν νυν μετώρεα τῶν οἰκημάτων αὐτοὶ τε ὀρίομαι διξιόσιντες, καὶ αὐτοὶ θησαύμινοι λίγομιν· τὰ δὲ αὐτίων ὑπόγαια λόγοισι ἰπυιδαιόμιθα. οἱ γὰρ ἐπιστιῶντες πῶν Αἴγυπτίῳ διικινύται αὐτὰ οὐδαμῶς ἤθελον, φάμινοι θήκας αὐτόθι ἵσται τῶν τι ἀρχὴν τὸν λαβύρινθον τούτων οἰκοδομησαμένων βασιλῆων, καὶ τῶν ἱερῶν προκοδείλων. οὕτω τῶν μὲν κάτω περὶ οἰκημάτων ἀκοῇ παραλαβόντες λίγομιν· τὰ δὲ ἄνω, μίζονα ἀνδρωπητῶν ἔργων αὐτοὶ ὀρίομαι. αἴ τι γὰρ ἔξοδος διὰ τῶν στιγίων, καὶ οἱ ἱλιγμοὶ διὰ τῶν αὐλίων ἰόντες ποικιλώτατοι, θῶμα μυρίον παρέχοντο, ἔξ αὐλῆς τι ἰς τὰ οἰκήματα διξιούσι, καὶ ἐκ τῶν οἰκημάτων ἰς παστᾶδας, ἰς στίγας τι ἄλλας ἐκ τῶν παστᾶδων, καὶ ἰς αὐλὰς ἄλλας ἐκ τῶν οἰκημάτων. ἐροφὴ δὲ πάντων τούτων, λιθίνη, κατ᾽ἄνω οἱ τῶν· οἱ δὲ τῶν, τύπων ἰγγιγλυμμένοι πλῆν· αὐτὰ

δὲ ἰκάνη, περιστεύλος, λίθου λιυκοῦ ἀρμεσμίῃσι τα-
μάλιστα. τῆς δὲ γυνίης τιλιωτῶντος τοῦ λαβυρίνθου
ἔχεται πυραμὶς τισιτραποντέργωνος, ἐν τῇ ζῶα μεγάλη
ἐγγύγλυπται· ὁδὸς δ' ἐς αὐτὴν ὑπὸ γῆν πεποιήται.

149. Τοῦ δὲ λαβυρίνθου τούτου ἰόντες τοιοῦτου, θάῤ-
μα ἵτι μίζον παρήχεται ἡ Μοίριος παλισμένη λίμνη,
παρ' ἣν ὁ λαβύρινθος οὗτος οἰκοδόμηται. τῆς τὸ περιμί-
τρον τῆς περιόδου εἰςὶ στάδιοι ἑξακόσιοι καὶ τρισχίλιοι,
σχέινων ἑξήκοντα ἰόντων ἴσον καὶ αὐτῆς Αἰγύπτου τὸ
παρὰ θάλασσαν· κίεται δὲ μακρὴ ἡ λίμνη πρὸς βορῆν
τι καὶ νότον, ἰούσα βάθους, τῇ βαθυτάτῃ αὐτῇ ἰωυτῆς,
πινθηκοντέργωνος. ἵτι δὲ χιροτοίητός ἵστι καὶ ὀρυγτῇ,
αὐτὴ δηλοῖ. ἐν γὰρ μίση τῇ λίμνῃ μάλιστά πη ἱστᾶσι
δύο πυραμίδες, τοῦ ὕδατος ὑπερίχουσαι πινθήκοντα ὀ-
ργυιᾶς ἑκατέρη· καὶ τὸ κατ' ὕδατος οἰκοδόμηται ἵτιρον
τοσούτων· καὶ ἐκ' ἀμφοτέρῃσι ἵπισσι κολοσσὸς λίθινος,
κατήμιος ἐν θρόνῳ. οὕτω αἱ μὲν πυραμίδες εἰςὶ ἑκατὸν
ὀργυιῶν· αἱ δ' ἑκατὸν ὀργυιαὶ δίκαιαί εἰσι στάδιοι ἑξά-
πλευρον· ἑξαπλῶν μὲν τῆς ὀργυιᾶς μιτρομίνης καὶ τι-
τραπήχιος, τῶν ποδῶν μὲν τιστραπαλαίστων ἰόντων, τοῦ
δὲ πῆχιος, ἑξαπαλαίστου. τὸ δὲ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ λίμνῃ,
αὐθιγινὸς μὲν οὖν ἵστι. ἄνδρες γὰρ δὴ δεινῶς ἵστὶ ταύτην·
ἐκ τοῦ Νείλου δὲ κατὰ διώρυχα ἱσῆνται· καὶ ἔξ μὲν μῆ-
νας ἴσω ῥέει ἐς τὴν λίμνην, ἔξ δὲ μῆνας ἔξω ἐς τὸν Νεῖλον
αὖτις. καὶ ἵπταν μὲν ἑκρήν ἔξω ἦδι, τότε τοὺς ἔξ μῆνας
ἐς τὸ βασιλῆϊον καταβάλλει ἐκ' ἡμίρην ἰκάνησι τάλαν-
τον ἀργυρίου ἐκ τῶν ἰχθύων ἵπταν δὲ ἰσῆν τὸ ὕδωρ ἐς
αὐτὴν, εἴκοσι μυρίας.

150. Ἐλικοὶ δὲ οἱ ἐπιχώριοι καὶ ὥς ἐν τὴν Σύρτιν τὴν
ἐς Λιβύην ἰνδιδοῖ ἡ λίμνη αὕτη ὑπὸ γῆν, τιστραμμένη τὸ
πρὸς ἱσπέρην ἐς τὴν μισόγαιαν παρὰ τὸ ὄρος τὸ ὑπὲρ

Μήμφας. ἐπεὶ τι δὲ τῶ ἑρέγματος τούτου οὐκ ᾔδειν τὸν
 χεὺν οὐδαμῶς ἰόντα, ἐπιμειλὲς γὰρ δὴ μοι ἦν, εἰρήμη
 τοὺς ἀγχιιστα οἰκίσοντας τῆς λίμνης, οὐκ οἶα ὁ χεὺς ὁ
 ἱεροχθής. οἱ δὲ ἱφραδὲς μοι ἴνα ἐξφορέσθῃ. καὶ ἐπι-
 τίας ἱπιδον· ἥδια γὰρ λόγῳ καὶ ἐν Νίῳ τῇ Ἀσσυρίῳ
 πόλει γινόμενοι ἴτιον τοιοῦτα τὰ γὰρ Σαρδαναπάλλω
 τῶ Νίῳ βασιλῆος χράματα, ἰόντα μεγάλα, καὶ φυ-
 λασσόμενα ἐν θησαυροῖσι καταγαίωσι, ἐπιπύσσει αὐ-
 πτεῖς ἐκφορέσθαι. ἐκ δὲ αὖ τῶν σφετέρων οἰκίων ἀρχάμενοι
 οἱ πλώπαι, ὑπὲρ γῆν σταδμεώμενοι ἐς τὰ βασιλῆα οἰκία
 ἄρυσσον. τὸν δὲ χεὺν τὸν ἐκφορέμενον ἐκ τοῦ ἑρέγματος,
 θαυρὸς γίνεται οὗτος, ἐς τὸν Τίγριν ποταμὸν, παραβρίσσει
 τὴν Νίον, ἐκφορέσει· ἐς δὲ πατιεργάσσοντο δὲ, τι ἐβούλοντο.
 τοιοῦτοι ἴτιον ἦκουσα καὶ τὸ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ λίμνης
 ἑρέγμα γινέσθαι· πλὴν οὐ νοστής, ἀλλὰ μετ' ἡμῶν
 πωυόμενοι· ἐρύσσοντας γὰρ τὸν χεὺν τοὺς Αἰγυπτίους,
 ἐς τὸν Νύλον φερίει· ὁ δὲ, ὑπολαμβάνων, ἱμελλε δια-
 χεῖν. ἡ μὲν νοὶ λίμνη αὕτη οὕτω λίγεται ἐρυχθῆναι.

151. Τῶν δὲ δυώδεκα βασιλῆων δικαιοσύνη χρεωμέναι,
 ἀνὰ χρεῖον ὡς ἴδυσαι ἐν τῇ ἐργῇ τοῦ Ἡφαίστου, τῇ ὑστά-
 τη τῆς δευτῆς μελλόντων κατασπίσειν, ὁ ἀρχιεὺς ἐξίμει
 ἀφὶ φιάλας χρυσίας, τῇσι περ ἰώδισαι σπίνδιον, ἄμαρτὸν
 τοῦ ἑριθμοῦ, ἰνδικα, δυώδεκα ἰούσι. ἰνδαῦτα ὡς οὐκ οἶα
 φάλην ὁ ἱσχατος ἰστιάς ἀντίων Παμμήτιχος, πι-
 ριλάμενος τὴν πυτὴν ἰούσαι χαλαίην, ὑπείσχει τι καὶ
 ἱστωδῶ. πυτίας δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἄπαντες ἱφρόδι σι βασι-
 λῆς, καὶ ἐτόγχανον τέτι ἱχοντες. Παμμήτιχος μὲν
 νον οὐδανὶ δολιρῇ νόφ χριώμενος, ὑπείσχει τὴν πυτὴν· οἱ δὲ,
 ἐν φρεὶ λαβείναι τέτι, τι πωυθὶν ἐκ Παμμητιχῶν, καὶ τὸ
 χρηστήρειν δὲ, τι ἐκίχρηστό σφι, τὸν χαλαίην σπείναντα
 αὐτῶν φιάλη, τοῦτον βασιλῆα ἱσθῶναι μέντοι Αἰγύπτου·

ἀναμνησθέντες τοῦ χρησμοῦ, κφιῖται μὲν οὐκ ἰδικαίωσαν
Ψαμμήτιχον, ὡς ἀπύρματοι βασιλεύοντες ἐξ οὐδεμιῆς
πρηνείης αὐτὸν ποιέσθαι· ἐς δὲ τὰ ἔλαια Πηξί σφι
διώξαι, ψιλώσαντας τὰ πλεῖστα τῆς δυνάμει· ἐκ δὲ
τῶν ἰλέων ὀρμίσματα μὴ ἐπιμίσγεσθαι τῇ ἄλλῃ Αἰγύ-
πτῳ.

152. Τὸν δὲ Ψαμμήτιχον τοῦτον πρότερον φεύγοντα
τὸν Αἰθίοπα Σαβασῶν, ἔς οἱ τὸν πατέρα Νικῶν ἀπί-
πτισι, τοῦτον φεύγοντα τότε ἐς Συρίην, ὡς ἀπαλλάχθῃ
ἐκ τῆς ἔψιος τοῦ ἐπύρου ὁ Αἰθίοψ, κατήγαγον Αἰγυπτίῳν
οὗτοι αἱ ἐκ τομοῦ Σαῖτω εἰς αὐτὰ δὲ, βασιλεύοντα, το-
δεύτεροι πρὸς τῶν Ἰνδικα βασιλείων καταλαμβάνει μὴ διὰ
τῆς πυλῆος φεύγειν ἐς τὰ ἔλαια. ἰσιστάμενοι δὲ ὡς πι-
ρυεζομένους ἤν πρὸς αὐτῶν, ἰπινίμει τίσεσθαι τοὺς διώ-
ξάντας. σίμψαντι δὲ οἱ ἐς Βούτου πύλιν ἐς τὸ χρηστή-
ριον τῆς Αἰγύπτου, ἴδθα δὲ Αἰγυπτίους ἰσσι μνηστή-
ας ἀψευδίσταται, ἥλθι χρησμοῦ, ὡς τίσις ἦξι ἀπὸ θαλάσ-
σης χαλκίων ἀνδρῶν ἐπιφανίστων. καὶ τῷ μὲν δὲ ἀπιστεῖν
μεγάλη ὑπικέχοντο, χαλκίους οἱ ἄνδρας ἦξι ἐπιπύρους·
χρῆτον δὲ οὐ πολλοῦ διελθόντος, ἀναγκαίῃ κατίλαβι
Ἰωνάς τι καὶ Κᾶρας ἄνδρας, πατὰ λήην ἐκπλώσαντας,
ἀπωιχθῆναι ἐς Αἴγυπτον· ἐκβάντας δὲ ἐς γῆν, καὶ
ἐπλισθέντας. χαλχῷ, ἀγγέλλει τῶν τις Αἰγυπτίων ἐς
τὰ ἔλαια ἀπικόμενος τῷ Ψαμμήτιχῳ, (ὡς οὐκ ἰδὼν πρό-
τερον χαλκῷ ἄνδρας ἐπλισθέντας,) ὡς χάλκιοι ἄνδρες
ἀπὸ θαλάσσης λιηλατιῦσι τὸ πιδίον. ὁ δὲ, μα-
δὼν τὸ χρηστήριον ἰπιτιλιόμενος, φίλα τι τοῖσι Ἰωσι καὶ
Καρσὶ ποιέσται· καὶ σφιας, μεγάλα ὑπισχνόμενος, πρί-
θι μετ' ἰωῦτοῦ γινίσθαι. ὡς δὲ ἴπυσι, οὕτω ἄμα τοῖσι
μετ' ἰωῦτοῦ βουλομένοισι Αἰγυπτίοισι, καὶ τοῖσι ἰπικύ-
ρῃσι, καταιρίει τοὺς βασιλείας.

153. Κρατήσας δὲ Αἰγύπτου πάσης ὁ Ψαμμήτιχός, ἱκέσσει τῇ Ἡφαίστῃ προσέλαια ἐν Μίμφι, τὰ πρὸς νότον ὄντων τιτραμμίνα· αὐλήν τι τῇ "Απι, ἐν τῇ τρέφεται ἱστία φατῇ ὁ "Απις, οἰκοδόμησι, ἱκαντίον τῶν προσυλαίων, πᾶσάν τι περιστάλοι ἰούσαν, καὶ τύπων πλείων ἀντὶ δὲ πίωνων, ὑπιστάσει κλοσσά δυωδικαπήχεις τῇ αὐλῇ. ὁ δὲ "Απις, κατὰ τὴν Ἑλλήνων γλῶσσαν ἔστι "Επαφος.

154. Ταῖσι δὲ Ἴωσι καὶ τοῖσι Κᾶρσι τοῖσι συγκατιργασαμένοισι αὐτῇ, ὁ Ψαμμήτιχος δίδωσι χώρους ἱκανῆσαι ἀντίους ἀλλήλων, τοῦ Νείλου τὸ μῖσον ἔχοντες· τοῖσι οὐνόματα ἐτίθη Στρατόπιδα. τούτους τι δὴ σφι τοὺς χώρους δίδωσι, καὶ τᾶλλα τὰ ὑπίσχιτο πάντα ἀπίδωκε. καὶ δὴ καὶ παῖδας παρέβαλε αὐτοῖσι Αἰγυπτίους, τὴν Ἑλλάδα γλῶσσαν ἐκιδάσκουσιν. ἀπὸ δὲ τούτων ἱμαθόντων τὴν γλῶσσαν, οἱ νῦν ἱερμηῖς ἐν Αἰγύπτῳ γιγνόμενοι. οἱ δὲ Ἴωνες τι καὶ οἱ Κᾶρες τούτους τοὺς χώρους οἰκῆσαι χρεῖνοι ἐπὶ πολλόν· οἱ δὲ οὗτοι οἱ χῶροι πρὸς θαλάσσης ἐλίγον ἱερθε Βουβάστιος πόλιος, ἐπὶ τῇ Πηλουσίῃ καλιμνίῃ τόματι τοῦ Νείλου. τούτους μὲν δὴ χρεῖν ὕστιροι βασιλεὺς Ἀμασις ἐξαναστήσας, ἐνδιῦτιν κατόπισσι ἐς Μίμφιν, φυλακὴν ἰωῦ τοῦ ποιούμενος πρὸς Αἰγυπτίω. τούτων δὲ οἰκισθόντων ἐν Αἰγύπτῳ, οἱ Ἕλληες οὕτω ἱπιμισγόμενοι τούτοις, τὰ περὶ Αἰγυπτοῦ γινόμενα, ἀπὸ Ψαμμητίχου βασιλῆος ἀρξάμενοι, πάντα καὶ τὰ ὕστιροι ἱπιστάμεθα ἀτρεπίως. πρῶτοι γὰρ οὗτοι ἐν Αἰγύπτῳ ἀλλόγλωσσοι κατοικίσθησαν. ἐξ ὧν δὲ ἐξανίστηται χῶρων, ἐν τέτοις δὴ οἱ τι ὅλοι τῶν νῦν καὶ τὰ ἱερῶν τῶν οἰκημάτων τὸ μίχρη ἱμιῦ ἦσαν. Ψαμμήτιχος μὲν οὕτω ἔσχε τὴν Αἰγυπτον.

155. Τοῦ δὲ χρηστηρίου τοῦ ἐν Αἰγύπτῳ πολλὰ ἱπι-

μνήσθην ἥδη· καὶ δὴ λόγοι περὶ αὐτοῦ ὡς ἀξίου ἴοντος ποιήσομαι. τὸ γὰρ χρηστήριον τοῦτο τὸ ἐν Αἰγύπτῳ, ἴσι μὲν Λητοῦς ἱερὸν, ἐν πόλει δὲ μεγάλη ἰδρυμένον, κατὰ τὸ Σιζινοτυτικὸν καλούμενον στόμα τοῦ Νείλου, ἀναπλίνεται ἀπὸ θαλάσσης ἄνω. ὕψος δὲ τῇ πόλει ταύτῃ ἔχει τὸ χρηστήριον ἴσσι, Βουτῶ, ὡς καὶ πρότερον εὐνόμασταί μοι. ἱερὸν δὲ ἴσσι ἐν τῇ Βουτῇ ταύτῃ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτίμιδος. ὃ δ' ἔστι νηὶς τῆς Λητοῦς, ἐν τῇ δὲ τὸ χρηστήριον ἴσι, αὐτὸς τε τυγχάνει ἰὼν μίγας, καὶ τὰ περὶύλαια ἔχει ἐς ὕψος δίκαια ὀργυρίων. τὸ δὲ μοι τῶν φανερῶν θῶμα μίγιστον παριχόμενον, φράσω. ἴσσι ἐν τῇ τιμνίῃ ταύτῃ Λητοῦς νηὶς, ἐξ ἱνὸς λίθου ποικιλημῆτος, ἴσι τε ὕψος, καὶ ἐς μῆκος· καὶ τοῖχος ἱκανστὸς τοῦτοις ἴσσι· τισσιρέκοντα πῆχυν τουτίων ἱκαντόν ἴσσι. τὸ δὲ καταστάγασμα τῆς ὀροφῆς, ἄλλος ἐπιπίπτει λίθος, ἔχων τὴν περὶροφίδα τιτράπηχυν.

156. Οὕτω μὲν ἰὺν ὁ νηὶς τῶν φανερῶν μοι τῶν περὶ τοῦτο τὸ ἱερὸν ἴσσι θῶμαστάτατον τῶν δὲ διωτέρων, νῆσος ἡ Χίμμυς καλυμμένη. ἴσσι μὲν ἐν λίμνῃ βαθύῃ καὶ πλατὴν κυμένη παρὰ τὸ ἐν Βουτῇ ἱερὸν, λίγεται δὲ ὑπ' Αἰγυπτίῳ αὐτῇ ἡ νῆσος εἶναι πλωτή. αὐτὸς μὲν ἔγωγε οὕτω πλείουσιν, οὕτω πινηθεῖσαν εἶδον. τίθησθαι δὲ ἀκούων, εἰ νῆσος ἀληθῶς ἴσσι πλωτή. ἐν δὲ ᾧ ταύτῃ νηὶς τε Ἀπόλλωνος μίγας ἴσι, καὶ βωμοὶ τριφάστοι ἰνιδρύονται. ἱμπιφύκασιν δ' ἐν αὐτῇ φοίνικες συχνοὶ, καὶ ἄλλα δένδρεα, καὶ καρποφόρα καὶ ἄφρα πολλὰ. λόγοι δὲ τίνδι ἐπιλήγοντες οἱ Αἰγύπτιοι, φασὶ εἶναι αὐτὴν πλωτὴν· ὡς ἐν τῇ νῆσῳ ταύτῃ οὐκ ἰούσῃ πρότερον πλωτῇ, Λητῶ, ἰούσα τῶν ἐκτὼ θιῶν τῶν πρώτων γινόμενων, οἰκίσουσα δὲ ἐν Βουτῇ πόλει, ἴσα δὲ οἱ τὸ χρηστήριον τοῦτό ἴσσι, Ἀπόλλωνα παρὰ ἴσιος παρακαταθήκην δεξαρμένη, δίσσωσι καταπερέ-

ψασαι ἐν τῇ αὐτῇ πλωτῇ λογομένη ἰσθμῷ ὅτι τὸ πᾶν διζήμενοι ὁ Τυφὼν ἐπῆλθε, θάλασσαν ἔκωρξεν τῷ Ὀσίριος τὸν παῖδα. Ἀπόλλωνια δὲ, καὶ Ἀρτεμις, Διονύσου καὶ Ἰσῖας λόγους εἶναι παῖδας. Λητοῦν δὲ, τροφὸν αὐτοῖσι καὶ σώσειαν γινίσθαι. Αἰγυπτιστὶ δὲ Ἀπόλλων μῖο, Ὀρεος Δημήτηρ δὲ, Ἰσῖς. Ἀρτεμις δὲ, Βούκαστις. ἐκ τούτου δὲ τοῦ λόγου καὶ οὐδενὸς ἄλλου, Λισχύλος ὁ Εὐφορίωνος ἤρπασε τὸ ἐγὼ φράσω, μῦθος δὲ ποιητῶν τῶν προηγουμένων. ἱππῆες γὰρ Ἀρτεμιν εἶναι θυγατέρα Δήμητρος. τῆς δὲ τῆς αὐτοῦ διὰ ταῦτο γινίσθαι πλωτῆς. ταῦτα μὲν οὕτω λόγους.

157. Ψαμμήτιχος δὲ ἐκασίλυσεν Αἰγύπτου τέσσαρα καὶ πεντήκοντα ἔτη· τῶν τὰ ἰνὸς δύνανται τριήκοντα, Ἀζωτον, τῆς Συρίας μεγάλην πόλιν, προσπατήμιος ἱταλῆρας, ἐς τὸ ἔξιλε· αὕτη δὲ ἡ Ἀζωτος ἀπασίων πόλιν ἐπὶ πλιῖστον χρόνον πολιευομένη ἀνίσταται, τῶν ἡμῶν Ἰθμιν.

158. Ψαμμήτιχον δὲ Νεκὼς παῖς ἐγένετο, καὶ ἐκασίλυσεν Αἰγύπτου, ὅς τῇ διώρυγι ἐπαχίρηναι πρῶτος τῇ ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν φερούσῃ τὴν Δαριῆος ὁ Πέρσης διύττω διώρυξι. τῆς μῆκος μίον ἔστι πλῆθος ἡμέραι τέσσαρες· ὕψος δὲ ὠρύχθη, ὥστε τριήρας δύο πλῆν ἑμῶν ἱλαστρυμένας. ἤκται δὲ ἀπὸ τῷ Νείλου τὸ ἔδαφος ἐς αὐτὴν. ἤκται δὲ κατ' ὅπερθε ἐλίγον Βουβάστιος πόλιος παρὰ Πάστουμοι τῇν Ἀραβίην πόλιν. ἰσίχαι δὲ ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν. ἄρκεται δὲ πρῶτον μὲν τοῦ πηδίου τοῦ Αἰγυπτίου τὰ πρὸς Ἀραβίην ἔχοντα· ἔχεται δὲ κατ' ὅπερθε τοῦ πηδίου τὸ κατὰ Μίμφιν τῶν ὄρεος, ἐν τῇ αἰλιδοτομίᾳ ἔνυσσι. τοῦ ὧν δὲ οὖρος ταύτου παρὰ τὴν ὑπαρίην ἤκται ἡ διώρυξ ἀπ' ἱσπέρης μακρὰ πρὸς σὺς ἡῶ, καὶ ἵππων σῖναι ἐς διασφάγας, φέροντα ἀπὸ τοῦ οὖρος πρὸς μισσαβέρην τι καὶ τότον ἄνεμον, ἐς τὸν πάλπον τὸν Ἀράβιον. τῇ δὲ ἰλθ-

χιστός ἔστι καὶ συνταράσσουσι, ἐν τῇ Βαρυτῇ θαλάσσῃ
 ὑπὸ ῥῆμαι ἐν τῇ Νοτίῃ καὶ Ἐρυθρῇ τὰν αὐτῶν ἀπάντη
 καλειμένῃ, ἀπὸ τοῦ Κασίου οὗρου τοῦ οὐρίζοντος Αἴγυ-
 πτός τε καὶ Κυρήνη, ἀπὸ πάντων εἰς ἑσταδίας χίλιοι ἐν τῷ
 Ἀραβίῃ κέλευπον. ταῦτο μὲν τὸ συνταράσσον· ἡ δὲ διώρυξ
 πολλῇ μακροτέρῃ, ἡμῶν ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῇ Νικαῇ
 βασιλῆος ἐρύσσοντι Αἰγυπτίῳ ἀπάλλοιτο δυώδεκα μυριά-
 δας. Νικαῖα μὲν νῦν μεταξὺ ἐρύσσει ἱππόσατο, μαινητῆρι
 ἱμνοδίου γιγνόμενα ταισὶν, τῇ βαρβάρῃ αὐτὴν προσηγά-
 ζουσιν. βαρβάρους δὲ πάντας οἱ Αἰγύπτιοι καλεῖται τοὺς
 μὴ σφί ἐμοιχλεύσαντες.

159. Πανσάμους δὲ τῆς διώρυχος ὁ Νικαῖα, ἱερὰ πῦρ
 πρὸς στρατηγίας καὶ τρυφίας, αἱ μὲν, ἐπὶ τῇ Βαρυτῇ θα-
 λάσσῃ ἱπποδάμοιο, αἱ δ', ἐν τῇ Ἀραβίῃ κέλευπον ἐπὶ τῇ
 Ἐρυθρῇ θαλάσσῃ· τῶν ἔτι οἱ ἔλπει ἱπποδάμοιο. καὶ ταύτη-
 αἱ τε ἱερὰ τε ἐν τῇ δίοσι· ἡ Σύριαι περὶ τῇ ὁ Νικαῖα συμ-
 βολῶν ἐν Μαγδόλῃ ἱπποδαμοῖο· μετὰ δὲ τῇ μάχῃ, Κάδυστι
 πάλιν τῆς Συρίας ἱπποδαμοῖοι. ἐν τῇ δὲ ἱερῇ
 ἱπποδαμοῖοι κατεργασάμενος, ἀνέθηκε τῇ Ἀπόλλωνι,
 πόμψας ἐν Βαρυτῇ τὰς Μιλησίους. μετὰ δὲ, ἱπποδάμοιο
 ἔτι τὰ πόμψας ἀνέθηκε, τελευτῇ, τῇ παιδὶ Ψάμμι παρ-
 δῶς τὴν ἀρχήν.

160. Ἐπὶ τοῦτοι δὲ τὸν Ψάμμι βασιλεύοντα Αἰ-
 γύπτιοι ἀπείκοντο Ἡλείων ἄνδρες ἄγγιλοι, αὐχίνοντες δι-
 καιόματα καὶ κάλλιστα φιδίαι τὸν ἐν Ὀλυμπίῃ ἀγῶνα
 πάντων ἀνδρώπων· καὶ δαίμονες παρὰ ταῦτα οὐδ' ἐν
 τοῖς σεφωτάτοις ἀνδρώπων Αἰγυπτίους οὐδὲν ὑπερβύειν.
 ὡς δὲ ἀπείκοντο ἐν τῇ Αἰγύπτῃ οἱ Ἡλείων ἱπποδαμοῖοι
 ὡς δὲ ἀπείκοντο, ἱπποδαμοῖοι ὁ βασιλεὺς οὗτος συγκαλεῖται
 Αἰγυπτίους τοὺς λεγομένους ἱπποδαμοῖοι σεφωτάτους. συνελθόντες
 δὲ οἱ Αἰγύπτιοι, ἱπποδαμοῖοι τῶν Ἡλείων, λεγόντων ἔπει-

τα τὰ πατήσι σφίσι πωλεῖν περὶ τὸν ἀγῶνα· ἀπηγορεύ-
μιναι δὲ τὰ πάντα, ἵφασαι ἥκιν ἱπμαθυσόμενοι εἴ τι
ἴχουσι Αἰγύπτῳ τούτων δικαιοτέροι ἐπιχειρεῖν. οἱ δὲ, βου-
λευσάμενοι, ἱπιρῶτων τοὺς Ἑλλείους εἴ σφι οἱ πωλεῖται
ἰκαγνίζονται. οἱ δὲ ἵφασαι καὶ σφίσι καὶ τῶν ἄλλων
Ἑλλήνων ὁμοίως τῇ βουλαμίνῃ ἱξίται ἀγωνίζεσθαι. οἱ δὲ
Αἰγύπτιοι ἵφασάν σφίσι, οὕτω τιθίντες, παισὶς τοῦ δι-
καίου ἡμαρτυρεῖναι· οὐδεμίαν γὰρ εἶναι μηχανὴν ὅπως οὐ τῇ
ἀσπῇ ἀγωνιζομένην προσθήσονται, ἀδικίοντες τὸν ξῖνον.
ἀλλ' εἰ δὴ βούλονται δικαίως τιθίνειν, καὶ τούτου ἵσταται
ἀπεικείατο ἐς Αἴγυπτον, ξίνοισι ἀγωνιστῆσι ἐπέλιπον τὸν
ἀγῶνα τιθίνειν, Ἑλλείων δὲ μηδὲν εἶναι ἀγωνίζεσθαι. ταῦ-
τα μὲν Αἰγύπτιοι Ἑλλείοις ὑπεθήκαντο.

161. Ψάμμιος δὲ ἐξ ἵτια μύθου βασιλεύσαςτος Αἰγύ-
πτου, καὶ στρατιωσαμένου ἐς Αἰθιοπίην, καὶ μεταυτίνα
εὐλιτυθήσαςτος, ἐξιδίξατο Ἀπρίης ὁ Ψάμμιος. ὃς μετὰ
Ψαμμήτιχον τὸν ἰωῦτοῦ προπάτορα ἰγίνετο εὐδαίμονεστα-
τος τῶν πρότερον βασιλέων, ἐπ' ἵτια πίντι καὶ εἴκοσι ἄρ-
ξας· ἐν τοῖσι ἐπὶ τι Σιδῶνα στρατὸν ἤλασι, καὶ ἰκαυμά-
χησι τῇ Τυρίῃ. ἐπὶ δὲ οἱ ἴδιοι πακῶς γινέσθαι, ἰγίνετο
ἀπὸ προφάσις, τὸν ἰγὰ μαζόνως μὲν ἐν τοῖσι Λεβοκαῖσι
λόγοισι ἀπηγήσομαι, μετρίως δ' ἐν τῇ παρίεντι· ἀποπύμ-
ψας γὰρ στρατίωμα ὁ Ἀπρίης ἐπὶ Κυρηναίους, μεγαλω-
σὶ προσιπταίσι. Αἰγύπτιοι δὲ ταῦτα ἱπιμιμφόμενοι,
ἀπίστησαν ἀπ' αὐτοῦ, δοκίοντες τὸν Ἀπρίην ἐκ πρηνείας
αὐτοῦ ἀποπύμψαι ἐς φαινόμενοι πακὸν, ἵνα δὲ σφίων φθο-
ρὴ γίνηται, αὐτὸς δὲ τῶν λοιπῶν Αἰγυπτίων ἀσφαλίοντι-
ρον ἄρχει. ταῦτα δὲ διὰ πονύμιναι οὗτοί τι οἱ ἀποπο-
στήσαντες, καὶ οἱ τῶν ἀπολομένων φίλοι, ἀπίστησαν ἐκ
σῆς ἰθιείας.

162. Πυθόμενος δὲ ὁ Ἀπρίης ταῦτα, πύμπει ἐπ' αὐ-

τοὺς Ἀμασιν καταπαύοντα λόγουσι. ἡ δὲ ἱππία τι ἀπειλόμενος πατιλάμενοι τοὺς Αἰγυπτίους, ταῦτα μὴ ποιεῖν λέγοντες αὐτοῦ, τῶν τις Αἰγυπτίῳ ἔπισθε στὰς, περιέθῃκε εἰ πυθὴν καὶ περιτιθίς, ἔφη ἐπὶ βασιλεῖν περιτιθίμαι. καὶ τῇ οὕτως ἀκούουσιν ἰγύνετο τὸ ποιούμενος, ὥς διδιδίμναι. ἱππία τι γὰρ ἐσθήσαντό μιν βασιλία τῶν Αἰγυπτίων οἱ ἀπιστιῶντες, παρισκευάζετο ὥς ἰλῶν ἐπὶ τὸν Ἀπρίην. πυθόμενος δὲ ταῦτα ὁ Ἀπρίης, ἱππίατι ἐπ' Ἀμασιν ἄνδρα δόκιμον τῶν περὶ ἰωῦτὸν Αἰγυπτίων, τῇ οὔνομα ἦν Πατάρκημης· ἰντιλάμινος αὐτῷ, ζῶντα Ἀμασιν ἀγαγίῃ παρ' ἰωῦτόν. ὥς δὲ ἀπειλόμενος ὁ Πατάρκημης, τὸν Ἀμασιν ἐκάλει, ὁ Ἀμασις, ἔτοχε γὰρ ἐπ' ἱπποῦ κατήμινος, ἱπάρκας, ἀπιματάϊσι· καὶ τοῦτό μιν ἐκίλιουσι Ἀπρίην ἀπάγειν. ἴμωσι δὲ αὐτὸν ἀξιοῦν τὸν Πατάρκημιν, βασιλεὺς μεταπιμφομένου, ἵππαι πρὸς αὐτόν· τὸν δὲ αὐτῷ ὑποκρίνισθαι, ὥς ταῦτα πάλαι παρισκευάζετο ποιεῖν, καὶ αὐτῇ οὐ μίμψασθαι Ἀπρίην· παρίσισθαι γὰρ καὶ αὐτοῦ, καὶ ἄλλους ἀξίον. τὸν δὲ Πατάρκημιν ἔπειτα τῶν λιογομένων οὐκ ἀγνοεῖν τὴν διάνοιαν, καὶ παρσκειυαζόμενον ὀρεῖντα, σπουδῇ ἀπείναι, βυλόμενον τὴν ταχίστην βασιλείῃ δηλῶσαι τὰ πρησόμενα. ὥς δὲ ἀπειλῆσθαι αὐτὸν πρὸς τὸν Ἀπρίην, οὐκ ἄγοντα τὸν Ἀμασιν, ὀδύνα λόγον ἰωῦτῇ δόντα, ἀλλὰ περιδύμωσι ἔχοντα, περιταμιῖν προστάξαι αὐτοῦ τά τι ὦτα καὶ τὴν ῥίνα. ἰδόμενοι δ' οἱ λοιποὶ τῶν Αἰγυπτίων, οἳ ἴτι τὰ ἐκείνου ἰφρόνισι, ἄνδρα τὸν δοκιμώτατον ἰωῦτῶν οὕτω αἰσχυρῶς λύμῃ διακίμνουν, οὐδὲνα δὴ χρεῖον ἱπισχόντες, ἀπιστίατο πρὸς τοὺς ἱτίρους, καὶ ἰδίδεσαν σφίας αὐτοὺς Ἀμάσι.

163. Πυθόμενος δὲ καὶ ταῦτα ὁ Ἀπρίης, ὥπλιζι τοὺς ἱπικούρους, καὶ ἤλαυτε ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους. εἴχι δὲ περὶ ἰαῦτὸν Κᾶρς τι καὶ Ἴωνας, ἄνδρας ἱπικούρους τρισμυ-

ρίους. ἦν δὲ οἱ τὰ βασιλῆα ἐν Σαΐ πόλει, μεγάλαι ἴσταναι καὶ ἀξιόδυντα, καὶ οἱ τε περὶ τὸν Ἀφρίην, ἐπὶ τοὺς Αἰγυπτίους ἦσαν, καὶ οἱ περὶ τὸν Ἀρασιον, ἐπὶ τοὺς ἑταίρους. ἦν τε δὴ Μωμίμφι πόλις ἰγνύετο ἀμφότεροι, καὶ περὶ-πισθαι ἱμελλον ἀλλήλων.

164. Ἔστι δὲ Αἰγυπτίῳ ἑκτὰ γένια· καὶ τούτων οἱ μὲν, ἱρίε, οἱ δὲ, μάχιμοι κυλίεσθαι· οἱ δὲ, βουκόλοι· οἱ δὲ, συβῶται· οἱ δὲ, κάπηλοι· οἱ δὲ, ἱερμεῖς· οἱ δὲ, κυβερῶνται. γένια μὲν Αἰγυπτίῳ τεσσαυτὰ ἵασι· οὐνόματα δὲ σφι κίεσθαι ἀπὸ τῶν τιχίων. οἱ δὲ μάχιμοι αὐτῶν καλίσονται μὲν Καλασιρίεις τε καὶ Ἑρμοτύβεις· ἐν νομῶν δὲ τῶνδε εἰσι· κατὰ γὰρ δὴ νομοὺς Αἰγυπτίους ὅλας δια-ρρίεσθαι.

165. Ἑρμοτυβίων μὲν εἶδε εἰς νομοί· Βουσιρίτης, Χαίτης, Χιρμίτης, Πασρημίτης, νῆσας ἡ Προσωνπίτις κα-λιερίνη, Ναθὸν τὸ ἥμισυ. ἐκ μὲν τούτων τῶν νομῶν Ἑρ-μοτύβεις εἰσι γινόμενοι, ὅτι ἐπὶ πλείστον γινώσκοντο, ἐκ-καίδικα μυριάδες. καὶ τούτων βασιλεύουσιν οὐκ αἰεὶ δεκάς οὐδὲν, ἀλλ' ἀνίστανται ἐς τὸ μάχιμον.

166. Καλασιρίων δὲ εἶδε ἄλλοι νομοί εἰς· Θεβαῖας, Βουβαστίτης, Ἀφθίτης, Τανίτης, Μενδήσιος, Σιδιωνώτης, Ἀφριζίτης, Φαεβαιδίτης, Θμουίτης, Οἰουφίτης, Ἀνέ-αιος, Μυικφορίτης· οὗτος ὁ νομὸς ἐν νήσῳ οἰκίει, ἀντίῳ Βουβάστιος πόλιος. οὗτοι δὲ οἱ νομοὶ Καλασιρίων εἰς γι-νόμενοι, ὅτι ἐπὶ πλείστον ἰγνύετο, πάντες καὶ εἰκοσι μυριάδες ἀνδρῶν. οὐδὲ τούτοις ἔξις τίχνην ἱπασπῆσαι οὐδέμιν, ἀλλὰ τὰ ἐς πόλεμον ἱπασπύουσι μῦνα, παῖς παρὰ πατρὸς ἰνδικόμενος.

167. Εἰ μὲν νυν καὶ τοῦτο παρ' Αἰγυπτίων μεμαθή-κασι οἱ Ἕλληνες, οὐκ ἔχω ἀτρεκέως κεῖναι ὁρίων καὶ ὁρίων καὶ Σπύδας καὶ Πέρσας καὶ Λυδοὺς, καὶ σχε-

ὅν πάντα τοὺς βαρβάρους, ἀποτιμοίρους τῶν ἄλλων
 ἡγμένους παλιπύκνῳ τοῖς τῆς τίχης μακθάνοντας, καὶ
 τοὺς ἰαγάνους αὐτῶν· τοὺς δὲ ἑπαλλαγμένους τῶν χυ-
 ροπαζίων, γυναικῶν νομιζομένων εἶναι, καὶ μάλιστα τοὺς
 ἐς τὸν πάλιν ἀνιόντας. μιμαθήσασι δ' ὦν ταῦτο πάν-
 τες οἱ Ἕλληνες, καὶ μάλιστα Λακωνιζόμενοι. ἤμισται δὲ
 Κερσίδηι ἄνεται τοὺς χυροτίχτας.

168. Γίγνα δὲ εἴη ἢ τὰδε ἐξακριβημένα μύθοισι Λι-
 γυπτίων πᾶσι τῶν ἱρίων· ἄρουρα ἐξαίρεται θυώδεια
 ἰαέσση ἀειλίη. ἡ δὲ ἄρουρα ἰακτὸν πῆχυν ἴσται Λι-
 γυπτίων πᾶσιν. ἡ δὲ Λιγυπτίας πῆχυς πυχχάμι ἴσται
 ἴσται τῇ Σαμίῃ. ταῦτα μὲν δὲ τοῖσι ἄπασιν ἢ ἐξακριβη-
 μένα· τὰδε δὲ ἐς περὶ τῆς ἰακτῆς, καὶ οὐδαμῶς
 αὐτοῖς· Καλασιρίων χίλιαι, καὶ Ἑρμοτυζία, ἰδορυφῆριον
 ἰναιμτὸν ἰακτῶν τὸν βασιλῆα· τούτοισι δ' αἶ τὰδε πᾶσι
 τῶν ἄρουριων ἄλλα ἰδίδοται ἐκ' ἡμέρῃ ἰαέσση· ἵπταυ εἴτε
 σταθμὸς πέντε μύρια ἰαέσση πρῶν βεῖνι δύο μύρια, αἵτου
 τίσσερις ἄρουτῆρι. ταῦτα ταῖσι αὐτῶν δορυφῆριον ἰδί-
 δοται.

169. Ἐπεὶ περὶ δὲ συνιότητις, ὃ, τι Ἀπρίης ἄγων τοὺς
 ἱπικούρους, καὶ ὁ Ἀμασις πάντας τοὺς Λιγυπτίους, ἀσί-
 κητο ἐς Μώμιμψον πάλιν, συνέβαλον· καὶ ἰμαχίσαντο
 μὲν εὖ οἱ ξυνοί, πλῆθει δὲ πολλῇ ἰλάσσονται ἰόντες, κατὰ
 ταῦτα ἰσώθησαν. Ἀπρίης δὲ λίγισται εἶναι ἢ δὲ διάνοια,
 μηδ' αἶ θιόμιν μνηστῆρα δύνασθαι πρᾶσαι τῆς βασιληίης·
 αὐτῶν ἀσφαλίως ἰακτῇ ἰδρύσθαι ἰδῆται. καὶ δὲ τότε συμ-
 βαλὼν ἰσώθη· καὶ ζαγγηθίης, ἀπῆχθη ἐς Σάϊν πάλιν,
 ἐς τὰ ἰακτῶν οἰκίῃ πρῶτον ἰόντα, τότε δὲ Ἀμάσιος ἦδη
 βασιλῆα. ἰδοῦντα δὲ τίς μὲν ἰστέφεται ἐν τοῖσι βασι-
 λεύησι, καὶ μὲν Ἀμασις εὖ περιῖπτι· τίλος δὲ, μιμφο-

μένων Αἰγυπτίων ὡς οὐ ποιοῖ δίκαια, τρίφων τὸν σφίσι τι καὶ ἰαυτῇ ἰχθυστον, οὕτω δὲ παραδιδῶ τὸν Ἀπρίην τοῖσι Αἰγυπτίοις. οἱ δὲ μιν ἀτίπτειν, καὶ ἴππιστα ἰθαψαν ἐν τῇσι πατρῷσι ταφῇσι. αἱ δὲ ἴσι ἐν τῇ ἰρῇ τῆς Ἀθηναίης, ἀγχοτάτω τοῦ μιγάρου, ἰσιόντι ἀριστιρῆ χειρός. ἰθαψαν δὲ Σαῖται πάντας τοὺς ἐν νομοῦ τούτου γινομένους βασιλείας ἴσω ἐν τῇ ἰρῇ. καὶ γὰρ τὸ τοῦ Ἀμάσιος σῆμα, ἱκαστίρῳ μὲν ἔστι τοῦ μιγάρου ἢ τὸ τοῦ Ἀπρίου καὶ τῶν τούτου προπατόρων· ἴστι μίντοι καὶ τοῦτο ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ ἱεῶς, παστὰς λιθίνῃ μιγάλῃ, καὶ ἡσημηνὴ στύλοισι τι φοίνικας τὰ δένδρια μιμημένοι, καὶ τῇ ἄλλῃ δαπάνῃ. ἴσω δὲ ἐν τῇ παστᾷ διζὰ θυρώματα ἴστηται· ἐν δὲ τοῖσι θυρώμασι ἡ θύκη ἔστι.

120. Εἰς δὲ καὶ αἱ ταφαὶ τοῦ οὐκ ὄντος ποιῆματι ἐπὶ τοιούτῳ πρῆγματι ἐξαγορεύειν τοῦνομα, ἐν Σάϊ, ἐν τῇ ἰρῇ τῆς Ἀθηναίης, ὅπισθε τοῦ νηοῦ, παντὸς τοῦ τῆς Ἀθηναίης ἰχόμεναι τοίχου· καὶ ἐν τῇ τιμένῃ ὀβελοὶ ἰσθαῖσι μιγάλοι λίθιναι λίμνη τί ἔστι ἰχομένη, λιθίνῃ κρητῖδι κικασμημένη, καὶ ἰργασμένη εὐ κύκλῳ, καὶ μίγαθος, ὡς ἱμοὶ ἰδέκται, ὅση περ ἡ ἐν Δήλῳ, ἡ τροχοειδὴς καλιομένη.

171. Ἐν δὲ τῇ λίμνῃ ταύτῃ τὰ δειπνῆλα τῶν παθίων αὐτοῦ νυκτὸς ποιῶσι, τὰ καλίουσι μυστήρια Αἰγύπτιοι. περὶ μὲν νυν τούτων, εἰδότε μοι ἐπὶ πλείον ὡς ἱκαστα αὐτίων ἴχτι, εὐστομα κίεθω. καὶ τῆς Δήμητρος τελετῆς περὶ, τὴν οἱ Ἕλληνες θισμοφόρια καλίουσι, καὶ ταύτης μοι περὶ εὐστομα κίεθω, πλὴν ὅσον αὐτῆς ἰσὶν ἔστι λίγιν. αἱ Δαναοῦ θυγατέρις ἦσαν αἱ τὴν τελετὴν ταύτην ἐξ Αἰγύπτου ἐξαγαγοῦσαι, καὶ διδάξασαι τὰς Πιλασγιώτιδας γυναῖκας· μετὰ δὲ, ἐξαιστανόσης πάσης

Πελοποννήσου ὑπὸ Δωρείων, ἔξαπώλιτο ἡ τιλιτή· οἱ δὲ ὑπολειφθέντες Πελοποννησίων καὶ οὐκ ἔξαιεσάντες Ἄρ-
κάδης, διέσωζον αὐτὴν μοῦνοι.

172. Ἄπριον δὲ ὧδε παταρισημένον ἱερασίλιντι
"Α μ α ς ι ς, νομοῦ μὲν Σαΐτιω ἰών· ἐκ τῆς δὲ ἦν πόλις,
αὐτομά οἱ ἱστὶ Σιούφ. τὰ μὲν δὲ περὶ ταῦτα πατρίοντα τὸν
"Αμασιν Αἰγύπτῳ, καὶ ἐν οὐδὲμιῃ μοίρῃ μεγάλη ἤγον,
ᾧτι δὴ δημότην τσπερὶν ἰόντα, καὶ οἰκίης οὐκ ἱσιφανίος·
μιτὰ δὲ, σοφίῃ αὐτοὺς ὁ "Αμασις, οὐκ ἄγνωμοσύνη προση-
γάγιτο. ἦν οἱ ἄλλα τι ἀγαθὰ μυρία, ἐν δὲ καὶ ποδανιπ-
τῆς χρέσις, ἐν τῇ αὐτός τι ὁ "Αμασις καὶ οἱ δαι-
τυμόνις οἱ πάντες εὐς πόδας ἐπείσσετο ἱναπινζίατο·
τοῦτον κατ' ὦν κέψας, ἀγαλμα δαίμονος ἐξ αὐτοῦ ἱποιή-
σατο, καὶ ἴδρυσεν τῆς πόλις ἱκου ἦν ἱσιτηδιώτατος· οἱ δὲ
Αἰγύπτῳ φοιτίοντες πρὸς τῷγαλμα, ἰσίζοντο μεγάλως·
μαθὼν δὲ ὁ "Αμασις τὸ ἐκ τῶν ἀστῶν ποιούμενον, συγκα-
λίσας Αἰγυπτίους, ἐξίφθη φὰς ἐκ τοῦ ποδανιπτῆρος τῷ-
γαλμα γιγνόναι, ἐς τὸν πρότερον μὲν τοὺς Αἰγυπτίους
ἱνιμῶν τι καὶ ἱουρείειν, καὶ πόδας ἱναπινζίσθαι, τότε δὲ
μεγάλως σίζισθαι. ἦδη ὦν ἴφην λίγων ὁμοίως αὐτὸς τῇ
ποδανιπτῇρι πικρηγίναι· ἢ γὰρ πρότερον εἶναι δημότης,
ἀλλ' ἐν τῇ παρίοντι εἶναι αὐτίω βασιλεύς· καὶ τιμῇν
τι καὶ προμηθίσθαι ἑαυτοῦ ἐπίλιν. τοιοῦτον μὲν τρέπον
προσηγάγιτο τοὺς Αἰγυπτίους, ὥσπερ δικαιοῦν δουλιῦν.

173. Ἐχρᾶτο δὲ παταστάσει πρηγμάτων τοιῇδι· τὸ
μὲν ὄρθριον, μέχρι ἵτου πληθώρας ἀγορῆς, προθύμως
ἱπρησσι τὰ περισφιρόμενα πρήγματα· τὸ δὲ ἀπὸ τούτου
ἱπινί τι καὶ κατίσκαπτι τοὺς συμπότας· καὶ ἦν μά-
ταιός τι καὶ παιγιήμων. ἀχθισθίντες δὲ τούτοις οἱ φί-
λοι αὐτοῦ, ἱουθίτιον αὐτὸν, τιμάδε λίγοιτις, "Ω βασι-
" λιῦ, οὐκ ὀρθῶς σιωῦτοῦ πρείστηκας, ἐς τὸ ἄγαν φαῦ-

“λοι προάγων σινυῦτόν· τὶ γὰρ ἔχρη ἰν θρόνῳ σιμῷ
 “σιμὸν θανάσιοντα, δι’ ἡμέρας πρήσσειν τὰ πρήγματα.
 “καὶ οὕτω Αἰγύπτιαί τ’ ἐν ἰσχυρίᾳτο ὡς ὑπ’ ἀνδρὲς με-
 “γάλου ἀρχονται, καὶ ἀμυντο σὺν αἰ ἡκουσι· νῦν δὲ πω-
 “ῆς οὐδαμῶς βασιλεύει.” Ὁ δ’ ἀμείβετο τοιοῦτο αὐτοῖς·
 “τὰ τόξα οἱ πεποιημένοι, ἱππῶν μὲν δύνανται χρῆσθαι,
 “ἱπποπόδας· ἱππῶν δὲ χρῆσθαι, ἑλάνουσι. εἰ γὰρ δὴ
 “τὸν πάντα χρόνον ἱπποπόδα ἴη, ἱπποπόδα αἰ· ὅστι
 “ἐς τὸ δῖον οὐκ αἰ ἔχουσιν πύτοισι χρῆσθαι. οὕτω δὴ καὶ
 “ἀνδράπων κατὰστασις· εἰ ἰδίῳι κατισπουδάσθαι καὶ,
 “μὴδὲ ἐς πωρογίῃν τὸ μέρος ἰαυτὸν ἀνίστα, λάδοι αἰ
 “ἦτοι μαυῖς, ἥ θῆγι ἀπόπληκτος γινόμενος. τὰ ἐγὼ
 “ἱπποτάμους, μέρος ἱπποπόδα ἴμαυ.” Ταῦτα μὲν τοῖς
 φίλους ἀμείψατο.

174. Λίγεται δὲ ὁ Ἄμασις, καὶ ὅτι ἦν ἰδωτής, ὡς
 φιλοπότης ἰὼν καὶ φιλοσυνώμων, καὶ οὐδαμῶς κατισπο-
 δασμένος ἀνὴρ· ὅπως δὲ μιν ἱπποπόδα πίνοντά τε καὶ ἰπ-
 ποπόδα τὰ ἱπποπόδα, κλέπτει αἰ πωρογίῃν. οἱ δ’ αἰ
 μιν φάμιναι ἔχουσιν τὰ σφίτρεα χρέματα, ἀνισποῦ
 ἀγισποῦ ἱπποπόδα, ὅπου ἱπποπόδα ἴη. πολλὰ μὲν δὴ
 καὶ ἡλίσκοντο ὑπὸ τῶν κατισποῦν, πολλὰ δὲ καὶ ἀποφύ-
 γισαι. ἱπποπόδα δὲ καὶ ἱπποπόδα, ἱπποπόδα τοιοῦτο· ὅστι μὲν
 αὐτοῖς τῶν θῆγι ἀπὸ πωρογίῃν μὴ φῶρα ἴηται, τούτων μὲν τῶν
 ἱπποπόδα οὐτε ἱπποπόδα, οὐτε ἐς ἱπποπόδα ἰδίῳ οὐδὲν· οὐδὲ
 φοιτῶν ἴδου, ὡς οὐδὲν ἱπποπόδα ἀξίωσι, ψυδοῖα τε κατισποῦ
 κατισποῦ· ὅστι δὲ μιν κατισποῦ φῶρα ἴηται, τούτων δὲ
 ὡς ἀληθῶς θῆγι ἰόντων καὶ ἀψυδοῖα κατισποῦ παρὲς κατισ-
 ποῦ, κατισποῦ ἱπποπόδα.

175. Καὶ οὕτω μὲν, ἐν Σαῖ τῇ Ἀθηναίῃ προπύλας
 θῆγι αἰ ἱπποπόδα, πολλὰν πάντας ὑπὸ κατισποῦ
 τῇ τε ὑψί καὶ τῇ κατισποῖ, ὅστι τε τὸ κατισποῦ λῖδου

ἴσται, καὶ ἐκείων τίων· τοῦτο δὲ, πολλοσσοὺς μιγάδους καὶ ἀνδρόσφιγγας περιμήσιας ἀνίδηαι· λίθους τε ἄλλους ἐς ἱπποκρήνην ὑπερφυίας τὸ μίγαθος ἐκίμεισι. ἡγάγετο δὲ τουτῶν τοὺς μὲν, ἐκ τῶν κατὰ Μίμφον ἰουσίων λιθοτομίων· τοὺς δὲ ὑπερμιγάθους, ἐξ Ἑλεφαντίνης πώλιος, πλῆσι καὶ ἵπποις ἡμερίων ἀπαιχούσης ἀπὸ Σάϊος. τὸ δὲ οὐκ ἦνιστα αὐτίων, ἀλλὰ μάλιστα θωυμάζω, ἴσται τῶδε οἴκημα μουνόλιθον ἐκίμεισι ἐξ Ἑλεφαντίνης πώλιος· καὶ τοῦτο ἐκίμειζον μὲν ἑπτὰ τρία, δισχιλίοι δὲ οἱ προστιτάχατο ἄνδρις ἀγωγίαι, καὶ οὗτοι ἅπαντες ἦσαν πυβερῆται. τῆς δὲ στίγης ταύτης τὸ μὲν μῆκος ἔξωδιν, ἴσι υἷς τε καὶ ἵπποις πῆχαις· εὗρος δὲ, τισσερισκαίδικα· ὕψος δὲ, ἐκτώ. ταῦτα μὲν τὰ μέτρα ἔξωδιν τῆς στίγης τῆς μουολίδου ἴσται. ἀτὰρ ἴσωδιν τὸ μῆκος, ἐκτοκαίδικα πῆχαιων, καὶ πυγίαις· τὸ δὲ εὗρος, δυώδικα πῆχαιων· τὸ δὲ ὕψος, πέντε πῆχαιων ἴσται. αὕτη τοῦ ἱεροῦ κίεται παρὰ τὴν ἴσωδον. ἴσω γάρ μιν ἐς τὸ ἱεὸν φασι τῶνδ' εἶναι οὐκ ἰσιλεύσαι· τὸν ἀρχιστάτορα, αὐτῆς ἰλαρμένης τῆς τίγης, ἀναστειάξαι, οἷά τι χρόνου ἐλαγιστότος πολλοῦ, καὶ ἀχθόμενον τῷ ἔργῳ· τὸν δὲ Ἀμασιν, ἐκδυμιστὸν ποιεσάμενον, οὐκ ἴπῳ ἴτι προσωτίρω ἰλεύσαι. ἤδη δὲ τινες λέγουσι ὡς ἄνθρωπος διεφθάρη ὑπ' αὐτῆς τῶν τις αὐτὴν μοχλιεύεται, καὶ ἀπὸ τούτου οὐκ ἰσιλευσθῆναι.

176. Ἀνίδηαι δὲ καὶ ἐν τοῖσι ἄλλοις ἱεροῖσι ὁ Ἀμασις πᾶσι τοῖσι ἰλλογίμοις ἔργα τὸ μίγαθος ἐξῆλθέτα· ἐν δὲ καὶ ἐν Μίμφῳ, τὸν ὕπτιον κίμεισι πολλοσδὲν, τοῦ Ἡφαιστίου ἱμπεροσθεῖ τοῦ πώδους πέντε καὶ ἰσομήκειντά υἷσι τὸ μῆκος. ἐπὶ δὲ τῷ αὐτῷ· βάρθρη ἴσταισι, Ἀΐδιοπι-
 κοῦ ἴοντος λίθου, δύο πολλοσσοὶ, αἵ ποσι πωδῶν τὸ μίγαθος ἰὼν ἐκείνους· ὁ μὲν ἴσθιν, ὁ δ' ἴσθιν τοῦ μιγάθου. ἴσται

δὲ λίθινος ἴτιρος τοσεῦτος καὶ ἐν Σάμῃ, κίμινος κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τῷ ἐν Μίμφι. τῇ Ἰσι τε τὸ ἐν Μίμφι ἰρὸν Ἀμασίς ἔστι ὁ ἔξοικοδομήσας, ἰὸν μίγα τε καὶ ἀξιοθι-τότατον.

177. Ἐπ' Ἀμάσιος δὲ βασιλῆος λίγεται Αἴγυπτος μάλιστα δὴ τότε εὐδαιμονῆσαι, καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῇ χώρῃ γινόμενα, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς χώρας τοῖσι ἀνδράποισι. καὶ πόλεις ἐν αὐτῇ γινέσθαι τὰς ἀπάσας τῶδε δι-μυρίας τὰς οἰκισμένας. νόμοι τι Αἰγυπτίοισι τόνδε Ἀμα-σίς ἔστι ὁ καταστήσας· ἀποδικνύμαι ἴτιος ἐπ' αὐτοῦ τῇ νομάρχῃ πάντα τινὰ Αἰγυπτίων, ἴθι βιοῦται. μηδὲ ποιεῖνσα ταῦτα, μηδὲ ἀποφαίνοντα δικαίῃν ζῶν, ἴθι-σθαι θανάτῳ. Σόλων δὲ ὁ Ἀθηναῖος λαβὼν ἐξ Αἰγύπτου τοῦτον τὸν νόμον, Ἀθηναίοισι ἴθιτο· τῇ ἐκείνοις ἐς αἰὶν χρεῖνται, ἴντι ἀμώμῳ νόμῳ.

178. Φιλίλλην δὲ γινόμενος ὁ Ἀμασις, ἄλλα τι ἐς Ἑλλήνων μιτιξιτέρους ἀπιδίξατο, καὶ δὴ καὶ τοῖσι ἀπικνουμένοις Αἴγυπτος ἴδωνι Ναύκρυντι πόλιν ἐκαιῆσαι· τοῖσι δὲ μὴ βουλευμένοις αὐτίων οἰκίειν, αὐτοῦ δὲ καυτιλ-λομένοις, ἴδωνι χωρίοις ἐνιδρύσασθαι βωμὸς καὶ τεμένεα θοῖσι. τὸ μὲν ἔνι μίγιστον αὐτίων τίμιος, καὶ ὠνομα-στότατος ἰὸν καὶ χρησιμώτατος, καλιόμενοι δὲ Ἑλλήνων, αἶδε πόλεις ἐπὶ αἰ ἰδρυμέναι ποιῇ, Ἰώνων μὲν, Κίος, καὶ Τίως, καὶ Φώκαια, καὶ Κλαζομεναί· Δωρείων δὲ, Ῥόδος, καὶ Κνῖδος, καὶ Ἀλικαρνησὸς, καὶ Φάσηλις· Αἰολίων δὲ, ἡ Μιτυληναίων μούνη. τούτων μὲν ἔστι τοῦτο τὸ τίμιον, καὶ πρὸς τὰς τοῦ ἐμπορίου αὐταὶ αἰ πόλεις ἐπὶ αἰ πα-ρίχουσιν. ὅσαι δὲ ἄλλαι πόλεις μεταποιῦνται, οὐδὲν σφι μιτιδὸς μεταποιῦνται. χωρὶς δὲ Αἰγυπῆται ἐπ' ἰωῦτων ἰδρύσαντο τίμιος Δίος· καὶ ἄλλοι Σάμιοι, Ἡρῆς· καὶ Μι-λήσιοι, Ἀπέλλωνος.

179. Ἦν δὲ τοπαλαῖον μούνη ἡ Ναύκρατις ἱμπόριον, καὶ ἄλλο οὐδὲν Αἰγύπτου. εἰ δέ τις ἐς τῶν τι ἄλλο στομάτων τοῦ Νείλου ἀπίκοιτο, χρῆν ἰμέσαι, μὴ μὲν ἰκόντα ἰλθαῖν· ἀπομέσαντα δὲ, τῇ νηϊ αὐτῇ πλῖν ἐς τὸ Κανωκόν· ἢ εἰ μὴ γι εἰά τι εἴη πρὸς ἀνέμους ἀντίαις πλῖν, τὰ φορτία ἴδιαι περιάγουν ἐν βάρει· περὶ τὸ Δίλτα, μέχρι οὗ ἀπίκοιτο ἐς Ναύκρατιν· οὕτω μὲν δὴ Ναύκρατις ἱστιμῆτο.

180. Ἀμφικτυύων δὲ μισθωσάντων τὸν ἐν Διλφουσίῳ ἰόντα νηὶν τριηκοσίῳι ταλαίῳι ἐξεργᾶσθαι· ὁ γὰρ πρότερον ἰὼν αὐτόθι, αὐτομάτως κατεπῆν· τοὺς Διλφούς δὲ ἐπίβασι τιταρτημέριον τῷ μισθώματος παρασχῶν· πλανώμενοι δὲ οἱ Διλφοὶ περὶ τὰς πόλεις, ἰδυμέναζον ποιῶντες δὲ τοῦτο, οὐκ ἐλάχιστον ἐξ Αἰγύπτου ἠπίκαυτο. Ἀμασις μὲν γὰρ σφι ἴδωναι χίλια στυπηθείης τάλαντα· οἱ δὲ ἐν Αἰγύπτῳ οἰκίσοντες Ἕλληνας, εἴκοσι μίσαις.

181. Κυρηναίοισι δ' ἐς ἀλλήλους φιλότητά τι καὶ συμμάχῃν συνήκαυτο. Ἰθακίοισι δὲ καὶ γῆμαι αὐτόθιν, εἴτ' ἐπαυμάσας Ἕλληνίδες γυναικὸς, εἴτε καὶ ἄλλαις φιλότητος Κυρηναίων εἴτακα. γαμίου δ' ὦν, οἱ μὲν λίγυσι Βάττω, οἱ δ' Ἀρπισίλιω θυγατέρῳ, οἱ δὲ, Κριτοβούλου, ἀνδρὸς τῶν ἀστῶν θαλίμω· τῇ οὖτομα ἦν Λαδία. τῇ ἐπὶ τι συγκαλίνοντο ὁ Ἀμασις, μίσγισθαι οὐκ εἰός τι ἰγίνετο· τῇσι δὲ ἄλλῃσι γυναιξὶ ἐχεῖτο. ἐπὶ τι δὲ πολλὸν τοῦτο ἰγίνετο, εἴπει δὴ ὁ Ἀμασις πρὸς τὴν Λαδίην ταύτην καλομένην, “ὦ γύναι, κατὰ με ἰφάρμαξας, καὶ ἱστί τοι οὐδεμία μηχανὴ μὴ οὐκ ἀπολωλῆναι πάπισα γυναικῶν πασίων.” Ἡ δὲ Λαδία, ἐπὶ τί οἱ ἀρετημένη οὐδὲν ἰγίνετο· περὶ τοὺς δ' Ἀμασις, εὐχεται ἐν τῇ νηϊ τῇ Ἀφροδίτῃ, ἣν οἱ ἐκ' ἱερίῃ τὴν νύκτα μιχθῇ ὁ Ἀμασις, τοῦτο γὰρ οἱ πακοῦ εἶναι μῆχος, ἄγαλμά οἱ ἀποσπείψιν ἐς Κυρήνην.

μιτὰ δὲ τὴν εὐχὴν αὐτίκα οἱ ἰμίσχθη ὁ Ἄμμασις· καὶ τὸ ἰνδιῦται ἤδη ὁκίει ἔλθοι πρὸς αὐτὴν, ἰμίσγιτο· καὶ κάρτα μιν ἱστιεῖ μιτὰ τοῦτο. ἡ δὲ Λαδίκη ἀπιδῶκε τὴν εὐχὴν τῇ θιῇ. ποιησαμένη γὰρ ἄγαλμα, ἀπίσιμψι ἐς Κυρήνην, τὸ ἔτι καὶ ἐς ἡμῖν ἦν σέον, ἔξω τιτραμμένοι τοῦ Κυρηναίων ἔστιος. ταύτην τὴν Λαδίκην, ὡς ἱπικράτης Καμβύσης Αἰγύπτου, καὶ ἰσώδιτο αὐτῆς ἡ τις εἴη, ἀπίσιμψι ἀσινία ἐς Κυρήνην.

182. Ἀνίδηκε δὲ καὶ ἀναθήματα ὁ Ἄμμασις ἐς τὴν Ἑλλάδα· τοῦτο μὲν, ἐς Κυρήνην ἄγαλμα ἐπίχρυσον Ἀθηναίης, καὶ εἰκόνα ἰωῦτοῦ γραφῇ εἰκασμένην· τοῦτο δὲ, τῇ ἐν Λίνδῳ Ἀθηναίῃ δύο τι ἀγάλματα λίθινα, καὶ θώρηκα λίθιον ἀξιοθήτον· τοῦτο δ', ἐς Σάμους τῇ Ἥρῃ εἰκόνας ἰωῦτοῦ διφασίας ξυλίας, αἱ ἐν τῷ νηῷ τῷ μεγάλῳ ἰδρύνετο ἔτι καὶ τὸ μέχρις ἡμῶν, ὅπισθε τῶν θυρίων. ἐς μὲν τῶν Σάμων ἀνίδηκε κατὰ ξεινίην τὴν ἰωῦτοῦ τι καὶ Πολυκράτης τοῦ Αἰάκιος· ἐς δὲ Λίνδον, ξεινίης μὲν εὐδαίμωνος εἵκειν· ὅτι δὲ τὸ ἱερὸν τὸ ἐν Λίνδῳ τὸ τῆς Ἀθηναίης λέγεται τὰς τοῦ Δαιμονὸς θυγατέρας ἰδρῦσθαι προσχούσας, ὅτι ἀπιδίδρησκον τοὺς Αἰγύπτου παῖδας. ταῦτα μὲν ἀνίδηκε ὁ Ἄμμασις. εἴλη δὲ Κύπρον πρῶτος ἀνδρώπων, καὶ κατιστρέψατο ἐς φόρου ἀπαγωγὴν.

ἩΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ

ἈΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΣ ἹΣΤΟΡΙΩΝ ΤΡΙΤΗ,

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΘΑΛΕΙΑ.

ΕΠΙ τούτων δὲ τὸν Ἀμασιν Καμβύσης ὁ Κύρου ἱσταν-
τιώτης, ἄγων καὶ ἄλλους, τῶν ἥρχι, καὶ Ἑλλήνων Ἰωνά-
ς τε καὶ Αἰολίας, δι' αἰτίην τοιούτην. Πίμπας Καμβύσης
ἐς Αἴγυπτον κέρυκα, αἵτις Ἀμασιν θυγατέρα· αἵτις δὲ
ἐκ συμβουλῆς ἀνδρὸς Αἰγυπτίου, ὃς μιμόμενος Ἀμασιν,
ἔπρηξι ταῦτα, ὅτι μιν ἐξ ἀπάντων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ ἰη-
τρῶν ἀποσπάσας ἀπὸ γυναικός τε καὶ τέκνων, Ἰνδοτον
ἰποίησι ἐς Πέρσας, ὅτι Κύρος πίμπας παρὰ Ἀμασιν αἵ-
τις ἰητρὸν ὀφθαλμῶν, ὃς εἴη ἄριστος τῶν ἐν Αἰγύπτῳ.
ταῦτα δὲ ἰπικιμόμενος ὁ Αἰγύπτιος, ἰνῆγε τῇ συμβου-
λῇ, πιλεύων αἰτίειν τὸν Καμβύσιαν Ἀμασιν θυγατέρα·
ἵνα ἢ δοῦς ἀνῆτο, ἢ μὴ δοῦς, Καμβύσῃ ἀπέχθαιτο. ὁ δὲ
Ἀμασις τῇ θυιάμει τῶν Περσῶν ἀχθόμενος καὶ ἀρῆιδίον,
οὐκ εἴχε οὔτε δοῦναι οὔτε ἀρῆσασθαι. εὖ γὰρ ἠπίστατο,
ὅτι οὐκ ὡς γυναῖκά μιν ἔμελλε Καμβύσης ἔχειν, ἀλλ' ὡς
παλλακὴν. ταῦτα δὲ ἐκλογιζόμενος, ἰποίησι τάδε. ἦν
Ἀπρίω τοῦ προτέρου βασιλῆος θυγάτηρ κέρτα μεγάλη

τε καὶ ἐβυδῆς μούνη τῷ οἴκῳ λιλαιμμένη· οὗτομα δὲ οἱ ἦν Νίτητες. ταύτην δὲ τὴν παῖδα ὁ Ἄμασις ποσμήσας ἐσθῆ-
σί τε καὶ χρυσῷ, ἀποπέμπει εἰς Πέρσας ὡς ἰωῦτοῦ θυγα-
τέρα. μετὰ δὲ χρόνον ὧς μιν ἡσπάζετο, πατρόςθιν οὐτομά-
ζων, λίγει πρὸς αὐτὸν ἡ παῖς, “ὦ βασιλεῦ, διαβέβλη-
“ μένος ὑπὸ Ἀμάσιος ἔμεινάντις, ὅς ἐμί σοι πόσῳ ἀσκή-
“ σαις ἀπίπιμψι, ὡς ἰωῦτοῦ θυγατέρα διδοῦς, ἰούσαι τῇ
“ ἀληθινή Ἀπρίῳ· τὸν ἐκὼς ἰόντα ἰωῦτοῦ διαπότεια,
“ μιστ’ Αἰγυπτίων ἰπαιαστὰς ἰφόνισσι.” Τοῦτο δὲ τὸ ἴσας
καὶ αὐτὴ ἡ αἰτίη ἐγγισμένη ἤγαγε Καμβύσια τὸν Κύρου,
μεγάλως θυμωθέντα, ἐκ’ Αἰγυπτου. οὕτω μὲν νυν λίγου-
σι Πέρσαι.

2. Αἰγύπτιοι δὲ οἰκηθῆναι Καμβύσια, φάμιντοί μιν ἐκ
ταύτης δὴ τῆς Ἀπρίῳ θυγατρὸς γινέσθαι· Εὐρεῖ γὰρ
ἦναι τὸν πύμπαντα παρὰ Ἄμασις ἐπὶ τὴν θυγατέρα,
ἀλλ’ οὐ Καμβύσια. λίγοντις δὲ ταῦτα, οὐκ ἐρῶς λίγου-
σι. οὐ μὴν οὐδὲ λείηθι αὐτοὺς, (εἰ γὰρ τινες καὶ ἄλλα,
τὰ Περσίων νόμιμα ἐρῶς ἰσιστίεσθαι καὶ Αἰγύπτῳ.)
ὅτι πρῶτα μὲν ἰόθον οὐ σφί νόμοι ἐστὶ βασιλεύσαι, γη-
σίου παριόντος· αὐτοὶ δὲ, ὅτι Κασσανδάνης τῆς Φαρνά-
σπιδ θυγατρὸς ἦν παῖς Καμβύσης, ἀνδρὸς Ἀχαιμενίδου,
ἀλλ’ οὐκ ἐκ τῆς Αἰγυπτίης. ἀλλὰ παρατρέπουσι τὸν λό-
γον, προσποιούμενοι τῇ Κύρῳ οἰκίῃ συγγενεῖς ἦναι. καὶ
ταῦτα μὲν ὧδε ἴχαι.

3. Λίγεται δὲ καὶ ὅδε ὁ λόγος, ἱμοὶ μὲν οὐ πιθανός· ὡς
τῶν Περσίδων γυναικῶν ἰσιλθούσά τις παρὰ τὰς Κύρου
γυναῖκας, ὡς εἶδε τῇ Κασσανδάνῃ παριστιῶτα τέκνα ἐβυ-
δέα τε καὶ μεγάλα, πολλῶ ἰχεῖτο τῇ ἰπαίῳ, ὑπερδω-
μάζουσα. ἡ δὲ Κασσανδάνη, ἰούσα τοῦ Κύρου γυνή, ἔπει-
σάδι· “Τοιῶνδε μίντοι ἐμὲ παίδων μητέρα ἰούσαν Εὐρεῖς
“ ἐν ἀτιμίῃ ἴχαι· τὴν δ’ ἐκ’ Αἰγύπτου ἰσίστηται ἐν τιμῇ

“ εἴδεται.” Τὴν μὲν ἀχθομένην τῇ Νισῇτι, ἰστυῖν ταῦτα· τῶν δὲ οἱ παῖδες τὸν πρὸς τὸν ἐπὶ τῇ Καρβύσεια, “ Τὴν γὰρ τοι, ὦ μῆτιρ, ἰστυῖν ἐγὼ γίνωμαι ἀπὲρ, Αἰγύπτου “ τὰ μὲν ἔγω, πάτω θάσω· τὰ δὲ πάτω, ἔγω.” Ταῦτα ἰστυῖν αὐτὸν ἴτια ὡς δέκα πον γιγνόμενα, καὶ τὰς γυναῖ-
 κας ἐν θούματι γινέσθαι· τὸν δὲ, διαμνημονεύοντα, οὕτω δὴ, ἰστυῖν τι ἀνδράδην, καὶ ἴσχυι τὴν βασιλεῖαν, ποιήσα-
 σθαι τὴν ἐπ’ Αἰγυπτου στρατηγίην.

4. Συνήντιαι δὲ καὶ ἄλλοι τι τοιοῦτοι πρῆγμα γινέσθαι ἐς τὴν ἰσιστρατίαν ταύτην. ἦν τῶν ἰσιστρατίαν τῶν Ἀμάσιος ἀπὲρ γίνετο μὲν Ἀλικαρνησσίως, οὕτως δὲ οἱ Φάνης, καὶ γυνήν ἰσιστρατίαν, καὶ τὰ πολέμια ἄλλοις. οὗτος ὁ Φάνης μιμνόμενός ποῦ τι Ἀμασι, ἐκδεδόκει πλοῖον ἐξ Αἰγύπτου, βουλόμενος Καρβύση ἰλθῆναι ἐς λό-
 γους. ὅτε δὲ ἴοντα αὐτὸν ἐν τοῖσι ἰσιστρατίαν λόγου οὐ σμικροῦ, ἰσιστρατίαν τι τὰ περὶ Αἰγυπτου ἀπρὸς τὰτα, μιταδιώκει ὁ Ἀμασι, σπουδῇ ποιούμενος ἰλθῆναι. μιταδιώ-
 κει δὲ, τῶν ἰσιστρατίαν τὸν πιστότατον ἀποστέλλας τριήρεϊ παρ’ αὐτόν· ἐς αἰεὶ μιν ἐν Δουκίῃ, ἰλθὼν δὲ, οὐκ ἀνήγαγε ἐς Αἰγυπτου· σοφίῃ γὰρ μιν περιῆλθε ὁ Φάνης. καταμε-
 θύσας γὰρ τοὺς φυλάκους, ἀπαλλάσσειν ἐς Πίρσας. ἀρμημῆν δὲ Καρβύση στρατιώσθαι ἐπ’ Αἰγυπτου, καὶ ἀπαρτίοντι τὴν ἴλασιν ὅπως τὴν ἀνδρὸς διαπύρεθ, ἰσιστρατίαν
 θράξω μὲν καὶ τὰλλα τὰ Ἀμάσιος πρῆγματα, ἐξηγέ-
 εται δὲ καὶ τὴν ἴλασιν, ὅτι παλαιῶν· πύμψαντα παρὰ τὸν Ἀραβίων βασιλεῖα δέσθαι, τὴν διέξοδόν οἱ ἀσφαλῆα
 παρὰσχῆναι.

5. Μούνη δὲ ταύτη εἰς φαῖναι ἰσιστρατίαν ἐς Αἰγυπτου. ἀπὸ γὰρ Φοινίκης μέχρι οὕτως τῶν Καδύτιος πόλεις, γῆ ἴσχυι Σύρων τῶν Παλαιστινῶν καλομένων· ἀπὸ δὲ Κα-
 δύτιος, ἰούσης πόλεις, ὡς ἰμοὶ δοκίμῃ, Σαρδίων οὐ πολλῶν.

ἱλάσσουσιν, ἀπὸ ταύτης τὰ ἱμπόρια τὰ ἐπὶ θαλάσσης
 μίχρει Ἰηύσου πόλιός ἐστι τοῦ Ἀραβίου· ἀπὸ δὲ Ἰηύ-
 σου, αὐτὶς Σύρων μίχρει Σερβωνίδος λίμνης, παρ' ἧν δὴ
 τὸ Κάσιον ὄρος τείνει ἰς θαλάσσαν· ἀπὸ δὲ Σερβωνίδος
 λίμνης, ἐν τῇ δὴ λόγος τὸν Τυφῶ πικρῦσθαι, ἀπὸ ταύτης
 δὴ Αἴγυπτος. τὸ δὲ μεταξὺ Ἰηύσου πόλιος, καὶ Κασίου
 το αἰθριοῦ καὶ τῆς Σερβωνίδος λίμνης, ἰὸν τοῦτο οὐκ ὀλίγον
 χωρίον, ἀλλ' ὅσον τι ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὁδόν, ἀνδρόν ἐστι
 διυνῶς.

6. Τὸ δὲ ὀλίγον τῶν ἰς Αἴγυπτον ναυτιλλομένων ἰσι-
 νώκασιν, τοῦτο ἔρχομαι φράσων. ἰς Αἴγυπτον ἐκ τῆς Ἑλ-
 λάδος πάσης, καὶ πρὸς, ἐκ Φοινίκης, κίραμοι ἐσάγονται
 πλῆρης οἴνου δις τοῦ ἴτιος ἱκάσθων· καὶ ἐν κίραμοις
 οἰνηρὸν ἀριθμῶ πείμινον οὐκ ἔστι, ὡς λόγῳ εἰπεῖν, ἰδίσθαι.
 κοῦ δῆτα, εἴποι τις ἂν, ταῦτα ἀπιστιμοῦνται; ἰγὼ καὶ
 τοῦτο φράσω. διὲ τὸν μὲν δήμαρχον ἱκασθὼν ἐκ τῆς ἰωῦ-
 τοῦ πόλιος συλλέξαντα πάντα τὸν κίραμον, ἄγει ἰς
 Μίμφιν· τοὺς δὲ ἐκ Μίμφιος ἰς ταῦτα δὴ τὰ ἄνδρα τῆς
 Συρίας κομίζειν, πλῆσαντας ὕδατος. οὕτω ὁ ἰσιφυτλὸν
 κίραμος, καὶ ἐξαιριόμινος ἐν Αἰγύπτῳ, ἐπὶ τὸν πελαγὸν
 κομίζεται ἰς Συρίην.

7. Οὕτω μὲν οὖν Πέρσαι εἰσὶ οἱ τὴν ἰσβολὴν ταύτην
 παρασκευάσαντες ἐπ' Αἴγυπτον, κατὰ δὲ τὰ εἰρημῖνα
 σάξαντες ὕδατι, ἵππαι τι τάχιστα παρίλαβον Αἴγυπτον.
 τότε δὲ οὐκ ἴστος κο ὕδατος ἰτοίμου, Καμψύσης πυθό-
 μινος τοῦ Ἀλικαρνησσοῦς ξείνου, πέλμψας παρὰ τὴν
 Ἀράβιον ἀγγίλους, καὶ διηθίς τῆς ἀσφαλείης ἱτυχε,
 πίστις δούς τι καὶ διξάμινος παρ' αὐτοῦ.

8. Σίλονται δὲ Ἀράβιοι πίστις ἀνθρώπων ὅμοια ταῖσι
 μάλιστα. ποιῶνται δὲ αὐτὰς τρέψῃ τοιῶνδε τῶν βο-
 λομένων τὰ πιστὰ ποιέσθαι, ἄλλος ἀνὴρ ἀμφοτέρων αἰ-

τῶν ἐν μίση ἰστιάς, λίθῳ ἔξι τὸ ἔσω τῶν χειρῶν παρὰ τοὺς δακτύλους τοὺς μεγάλους ἐπιτάμναι τῶν ποιημένων τὰς πίστις· καὶ ἴματα λαβὼν ἐκ τοῦ ἱματίου ἐκατίρου προκύβει, ἀλείβει τῇ αἵματι ἐν μίση κυμένους λίθους ἱπτά· τοῦτο δὲ ποιῶν, ἐπικαλῶν τὸν τι Διόνυσον καὶ τὴν Οὐρανίην. ἐπιτελίσαντες δὲ τούτου ταῦτα, ὁ τὰς πίστις ποιησάμενος τῷσι φίλους παρεγγυᾷ τὸν ξῆνος, ὃ καὶ τὸν ἄστυ; ἢ πρὸς ἄστυν ποιήσεται. οἱ δὲ φίλοι, καὶ αὐτοὶ τὰς πίστις δικαιοῦσι σίβεισθαι. Διόνυσον δὲ θιὸν μῦθον καὶ τὴν Οὐρανίην ἡγιῶνται εἶναι· καὶ τῶν τριχῶν τὴν κουρὴν κίρυσθαι φασί, κατέπειρ αὐτοὶ τὸν Διόνυσον κινέσθαι· κίρυνται δὲ περιτρέχαλα, περιξυροῦντες τοὺς προτάφους. οὐνομάζουσι δὲ τὸν μὲν Διόνυσον, Οὐροτάλ· τὴν δὲ Οὐρανίην, Ἀλιλάτ.

9. Ἐπὶ ὧν τὴν πίστιν ταῖσι ἀγγίλοις ταῖσι παρὰ Καμβύσιω ἀπιγμένισι ἐπαήσατο ὁ Ἀραβίος, ἱμηχανῶτο τοιάδι· ἀσπὺς καμήλων πλῆσας ὕδατος, ἐπίσταξι ἐπὶ τὰς ζωὰς τῶν καμήλων πάσας· τοῦτο δὲ ποιήσας, ἤλασε ἐς τὴν ἄνδρον, καὶ ὑπὶ μιν ἐνθαῦτα τὸν Καμβύσιω στρατόν. οὗτος μὲν ὁ πιθανώτερος τῶν λόγων ἱρηται· δεῖ δὲ καὶ τὸν ἥσσειν πιθανόν, ἵατι γὰρ δὴ λίγεται, ῥηθῆναι. ποταμός ἐστι μέγας ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, τῇ οὐνομα Κόρυς· ἐκδοῖ δὲ οὗτος ἐς τὴν Ἐρυθρὴν καλιεμένην θάλασσαν· ἀπὸ τούτου δὲ ὧν τοῦ ποταμοῦ λίγεται τὸν βασιλεῖα τῶν Ἀραβίων, βαψάμενοι τῶν ὁμοθείων καὶ τῶν ἄλλων διεσπῶν ὀχιστὸν μήκει ἐπιπνύμενοι ἐς τὴν ἄνδρον, ἀγαγὼν διὰ δὲ τούτου τὸ ὕδωρ· ἐν δὲ τῇ ἀνδρὶ μεγάλαις διεσπῶναις ἐρύχασθαι, ἵνα διπόμεναι τὸ ὕδωρ σώζωσι. ἰδὼς δ' ἔστι δυώδεκα ἡμέρων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἐς ταύτην τὴν ἄνδρον. ἄγειν δὲ μιν διὰ ὀχιστῶν τριῶν ἐς τρεῖς χωρία.

10. Ἐν δὲ τῇ Πηλουσίῃ καλιομένη ὁμίλῳ τοῦ Νείλου ἰσχυροπιδίδονται Ψαμμήνιτος ὁ Ἀμάσιος παῖς, ὑπομίνων Καμψύσια. Ἀμασιν γὰρ οὐ κατίλας ζῶντα Καμψύσης, ἰλάσας ἰπ' Αἴγυπτον· ἀλλὰ βασιλεύσας ὁ Ἀμασις τίσιρα καὶ τισσεράποντα ἔειπε, ἀπίθαν' ἐν τοῖσι οὐδὲν οἱ μίγα ἀνάρσιοι πρῆγμα συνειχθῆ. ἀποθανὼν δὲ, καὶ ταριχιυθίς, ἰτάφη ἐν τῇσι ταφῇσι τῇσι ἐν τῇ ἰσθμῷ, τὰς αὐτὰς οἰκοδομήσατο. ἰπὶ Ψαμμηνίτου δὲ τοῦ Ἀμάσιος βασιλεύοντος Αἰγύπτου, φάσμα Αἰγυπτίοις μίγιστον δὴ ἰγίνετο· ὕσθησαν γὰρ Θῆβαι αἱ Αἰγύπτῳ, οὔτε πρῶτιρον οὐδαμᾶ ὕσθυσαι, οὔτε ὕστειρον τομῆχει ἱμῦ, ὥς λίγους αὐτοὶ Θηβαῖν. οὐ γὰρ δὴ ὕεται τὰ ἄνω τῆς Αἰγύπτου τοπαράπαν· ἀλλὰ καὶ τότε ὕσθησαν αἱ Θῆβαι ψακάδι.

11. Οἱ δὲ Πέρσαι, ἰπὶ τι διεξιλάσαντις τὴν ἄνδρον, ἔχοντο πύλας τῶν Αἰγυπτίων, ὥς συμβαλίοις, ἐνθαῦτα οἱ ἰπίνουροι οἱ τοῦ Αἰγυπτίου, ἰόντες ἄνδρες Ἕλληνες τι καὶ Κῆρες, μιμφομένοι τῇ Φάνῃ, ὅτι στρατὸν ἤγαγε ἰπ' Αἴγυπτον ἀλλόθροισι, μηχανῶνται πρῆγμα ἐς αὐτὸν τοῦ ὀνδι· ἦσαν τῇ Φάνῃ παῖδες ἐν Αἰγύπτῳ καταλιλιμμένοι· τοὺς ἀγαγόντες ἐς τὸ στρατόπιδον, καὶ ἐς ὅψιν τοῦ πατρὸς, κρητῆρα ἐν μίση ἴστησαν ἀμφοτέρω τῶν στρατοπιδῶν· μετὰ δὲ, ἀγινίοις κατὰ ἴση ἱκαστοι τῶν παίδων, ἱσφαζοι ἐς τὸν κρητῆρα. διὰ πάντων δὲ διεξιλδόντες τῶν παίδων, αἰνόν τι καὶ ὕδαρ ἰσιφόριον ἐς αὐτόν. ἰπινίοις δὲ τοῦ αἵματος πάντες οἱ ἰπίνουροι, οὔτω δὴ συνίσταλον. μάχης δὲ γινομένης καρτιρῆς, καὶ πισόντων ἐξ ἀμφοτέρω τῶν στρατοπιδῶν πλῆθει πολλῶν, ἰτράποντο οἱ Αἰγύπτιοι.

12. Θῶμα δὲ μίγα ἰδοι πυθόμενος παρὰ τῶν ἰπικωρίων· τῶν γὰρ ὁσίων περιεχυμένοι χωρὶς ἱκατέρων

τῶν ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ πωσόντων (χωρὶς μὲν γὰρ τῶν Περσίων ἐκίετο τὰ ἰστία, ὥς ἐχωρίσθη κατ' ἀρχὰς, ἰτέρωθι δὲ, τῶν Αἰγυπτίων) αἱ μὲν τῶν Περσίων κεφαλαὶ εἰσι ἀσθινείας οὕτω, ὥσπερ εἰ θήλειαι ψάφῃ μούρῃ βαλίων, διατετρανίαι· αἱ δὲ τῶν Αἰγυπτίων, οὕτω δὴ τι ἰσχυραὶ, μόγις ἂν λίθῃ παύσας διαβήξῃς. αἷται δὲ τούτου τόδε ἔλιγον, καὶ ἰμὶ γ' ἐμπιπίως ἴπυθον, ὅτι Αἰγύπτιοι μὲν, αὐτίκα ἀπὸ παιδίων ἀρχάμενοι, ζυρεῖνται τὰς κεφαλὰς, καὶ πρὸς τὴν ἥλιον παχύνονται τὸ ἰστίον. ταῦτ' δὲ τοῦτο καὶ τοῦ μὴ φαλακροῦσθαι αἰτιὸν ἵσται· Αἰγυπτίων γὰρ ἂν εἰς ἱλαχίστους ἴδουτο φαλακροὺς πάντων ἀνδράων. τούτοις μὲν δὴ τοῦτό ἵσται αἷται ἰσχυρὰς φορεῖν τὰς κεφαλὰς. τοῖσι δὲ Πέρσῃσι, ὅτι ἀσθινείας φορεῖουσιν τὰς κεφαλὰς, αἷτων τῶν ἐπιηγεροφί-
ουσι ἐξ ἀρχῆς, πύλους τιθέας φορέοντες. ταῦτα μὲν νῦν τριαῦτα ἴοντα ἴδον· ἴδον δὲ καὶ ἄλλα ὅμοια τούτοις ἐν Παερῇμι, τῶν ἄμα Ἀχαιμίνῳ τῇ Δαρτίου διαφθαρέν-
των ὑπὸ Ἰνάρῳ τοῦ Λίβυος.

13. Οἱ δὲ Αἰγύπτιοι ἐκ τῆς μάχης ὥς ἰνέροντο, ἴπυθον οὐδὲν νόσμον. κατιληθόντων δὲ ἐς Μίμφιν, ἴπυθον ἀπὸ ποταμὸν Καμάρης εἰς Μιτυληναίην κέρουκα ἄγουσαν ἄνδρα Πέρσην, ἐς ὁμολογίην προκαλιόμενος Αἰγυπτίους· οἱ δὲ, ἰπὶ τι τὴν εἰς ἴδον ἰσλιδεῖσθαι ἐς τὴν Μίμφιν, ἐκχυδόντες ἀλλήλους ἐκ τοῦ τείχους, τὴν τι εἰς διέφθικαν, καὶ τοὺς ἄνδρας περιουρηγδὸν διασπάσαντες, ἰφόριον ἐς τὸ τείχος. καὶ Αἰγύπτιοι μὲν μετὰ τοῦτο πολιορκεῖσθαι, χρόνον παρίστησαν. οἱ δὲ περσιχαῖς Λίβυς, δίδαντες τὰ περὶ τὴν Αἴγυπτον γιγνοίμενα, παρίδοντες σφίσι αὐτοὺς ἀμαχητί· καὶ φέρον τι ἰτάξαντο, καὶ ἄνδρα ἴπυθον. ὃς δὲ Κυρηναῖος καὶ Βαρυαῖος, δίδοντας ὁμοίως αὐτοὺς καὶ οἱ Λίβυς, τριαῦτα ἰποίησαν. Καμάρης

δὲ τὰ μὲν παρὰ Λιβύων ἰλθόντα δῶρα, φιλοφρόνως ἰδέξαστο· τὰ δὲ παρὰ Κυρηναίων ἀπιπόμυνα μίμφθαις, ὡς ἰμοὶ δοκίμω, ὅτι ἦν ὀλίγα· ἱππιμψαι γὰρ δὴ πινυτηνοσίας μίας ἀργυρίου οἱ Κυρηναῖοι· ταύτας δραστήμιους, αὐτοχειρὴν δίδωσιν τῇ στρατιῇ.

14. Ἡμίρῃ δὲ δικάτη, ἀπ' ἧς παρίλαβι τὸ τιῆχος τὸ ἐν Μίμφι Καμβύσης, κατίσας ἐς τὸ προάστειον ἐπὶ λύμῃ τὸν βασιλεῖα τῶν Αἰγυπτίων Ψαμμήνιτος, βασιλεύσαντα μῆνας ἕξ, τοῦτοι κατίσας σὺν ἄλλοις Αἰγυπτίοις, διακυρᾶτο αὐτοῦ τῆς ψυχῆς, ποίῳι τοιάδι. στείλας αὐτοῦ τὴν θυγατέρα ἰσθῆτι δουλητῇ, ἐξίπιμπι ἐπ' ὕδαρ ἔχουσαι ὕδρηϊον· συνίπιμπι δὲ καὶ ἄλλας παρθένας ἀπαλῖξας ἀνδρῶν τῶν πρώτων, ὁμοίως ἰσταλμένας τῇ τοῦ βασιλέως. ὡς δὲ βοῇ τι καὶ κλαυθμῷ παρήϊσαν αἱ παρθεῖνοι κατὰ τοὺς πατέρας, οἱ μὲν ἄλλοι πατέρες ἀνέβων τι καὶ ἀντίκλαιον, ὀρίοντες τὰ τίνα κικακωμένα· ὁ δὲ Ψαμμήνιτος, προῖδὼν καὶ μαθὼν, ἔνυψι ἐς τὴν γῆν. παρξιελθουσίων δὲ τῶν ὑδροφόρων, διούτιρά οἱ τὸν παῖδα ἔπιμπι μετ' ἄλλων Αἰγυπτίων διαχελίων τὴν αὐτῆς ἡλικίης ἰχόντων· τοὺς δὲ αὐχίνας κάλῃ διδιμένους, καὶ τὰ στόματα ἰγνιχαλιωμένους. ἦγοντο δὲ ποιεῖν τίσσωτες Μισυληναῖοι τοῖσι ἐν Μίμφι ἀπολομένοις σὺν τῇ νηϊ. ταῦτα γὰρ ἰδὼσας οἱ βασιλῆῃσι δικάσται, ὅπῃ ἀνδρὸς ἰκάσται δίκῃ Αἰγυπτίων τῶν πρώτων ἀνταπέδλυσθαι. ὁ δὲ, ἰδὼν παρξιόντας, καὶ μαθὼν τὸν παῖδα ἡγίομαιον ἐπὶ θάνατον, τῶν ἄλλων Αἰγυπτίων τῶν περιπατημένων αὐτὸν κλαίοντων καὶ δεινὰ ποιούντων, τῶντὸ ἰποίησι τὸ καὶ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ. παρξιόντων δὲ καὶ τούτων, συνήνικε ὥσπερ τῶν συμποτίων οἱ ἄνδρα ἀπηλικέστερον, ἐκπιπτονότα ἐν τῶν ἰόντων, ἔχοντά τι οὐδὲν, εἰ μὴ ἴσα πτωχὸς, καὶ προσαιτίοντα τὴν στρατιᾶν, πα-

ρίναι Ψαμμήνιτόν τι τὸν Ἀράσιος, καὶ τοὺς ἐν τῷ προαστείῳ κατοικοῦντας τῶν Αἰγυπτίων ὃ δὲ Ψαμμήνιος ὡς εἶδε, ἀναπλαύσας μίγαν, καὶ καλίσας οὐνόματι τὸν ἱεαῖρον, ἐσλήξατο τὴν πιθαλήν. ἦσαν δ' ἄρα αὐτοῦ φύλακοι, οἳ τὸ πωιύμενον πᾶν ἐξ ἐκείνου ἐπ' ἑκάστη ἡμέρᾳ, Καμβύσῃ ἰσήμενοι. Θουμάσας δὲ ὁ Καμβύσης τὰ πωιύμενα, πέμψας ἄγγιλον, ἐρώτα αὐτὸν, λίγων τάδε, " Διεσθῆ-
 " της σὺ Καμβύσης, Ψαμμήνιτι, ἐρωτᾷ, διότι δὴ τὴν
 " μὲν Θυγατέρα ὀρίων καταπυμνίην, καὶ τὸν παῖδα ἐπὶ
 " θάνατον ἐτίχοντα, οὔτι ἀνίσχυσας, οὔτι ἀπέπλευσας·
 " τὸν δὲ πτωχὸν, οὐδὲν σοὶ προσήκοντα, ὡς ἄλλων πωιδά-
 " νται, ἐτίμησας ;" Ὁ μὲν δὴ ταῦτα ἐπιρώτα· ὃ δ'
 ἁμείβετο τοῖσδε, " ὦ παῖ Κέρου, τὰ μὲν οἰκῆϊα ἦν μίζω
 " πακὰ ἣ ἄστυ ἀνακλαίειν· τὸ δὲ τοῦ ἱεαίρου πένθος,
 " ἄξιον ἦν δακρύων· δὲ ἐκ πολλῶν τι καὶ εὐδαιμόνων ἐκ-
 " πισῶν, ἐς πτωχηίην ἀπίκται, ἐπὶ γήραος οὐδῶ." Καὶ
 ταῦτα ὡς ἀπεισιχθίοντα ὑπὸ τούτου, εὐ δοκίμῳ οἱ ἐρεῖ-
 σθαι. ὡς δὲ λίγεται ὑπ' Αἰγυπτίων, δακρύειν μὲν Κροῖσον,
 ἱστιτύχει γὰρ καὶ οὗτος ἐπισπόμενος Καμβύσῃ ἐπ' Αἰγυ-
 πτον, δακρύειν δὲ Περσίῳ τοὺς παριόντας· αὐτῷ τι
 Καμβύσῃ ἱσιλθεῖν οἶκτόν τινα, καὶ αὐτίκα πλεούει τὸν τό-
 οἱ παῖδα ἐκ τῶν ἀπολλυμένων σώζειν, καὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ
 προαστείου ἀναστήσαιτας, ἄγειν παρ' ἰωυτόν.

15. Τὸν μὲν δὴ παῖδα εἶρον οἱ μέγιστοι οὐκίτι περι-
 ιόντα, ἀλλὰ πρῶτον κατακοπίντα· αὐτὸν δὲ Ψαμμήνιος
 ἀναστήσαιτας, ἦγον παρὰ Καμβύσιαν· ἔνθα τοῦ λοιποῦ
 διαίτατο, ἔχων οὐδὲν βίαιον. ἦν δὲ καὶ ἡπιστήθη μὴ πο-
 λυπρηγμονεῖν, ἀπίλαβι δὲ Αἰγυπτίῳ, ὅστις ἐπισπασθεὶς
 αὐτῆς· ἐπεὶ τιμᾷ ἰώθασι Πέρσαι τῶν βασιλέων τοὺς
 παῖδας· τῶν, εἰ καὶ σφίον ἀποστάντων, ὅμως τοῖσι γι-
 πασι αὐτῶν ἀποδιδεῖν τὴν ἀρχήν. πολλοῖσι μέντοι καὶ

ἄλλοις ἴσσι σταθμώσασθαι, ὅτι τοῦτο οὕτω νομίσκασιν ποιεῖν· ἐν δὲ δὴ καὶ ἐφ' ὧδε, τῷ Αἰγύπτου Ἰάρεω πατρὶς Θανυέρῃ, δὲ ἀπίλας τὴν οἰὴν πατὴρ εἰχὶ ἀρχὴν καὶ τῷ Ἀμυρταίου Πανσίρῳ καὶ γὰρ οὗτος ἀπίλας τὴν τοῦ πατρὸς ἀρχήν. καίτοι Ἰάρεω τε καὶ Ἀμυρταίου οὐδαμῶς κατὰ Πέρσας κατὰ πώλει ἐργάσαντο. νῦν δὲ μηχανώμενος κατὰ ὁ Ψαμμήνους, ἔλας τὸν μισθόν· ἀπιστὰς γὰρ Αἰγυπτίους ἦλθον. ἰαί τι δὲ ἰπαῖστος ἰγίνετο ὑπὸ Καμβύσῳ, αἶμα ταύρου πίων, ἀπίθανι παραχερῆμα. οὕτω δὲ οὗτος ἰταλεύηται.

16. Καμβύσης δὲ ἐν Μίμφιος ἀπίετο εἰς Σάϊν πόλιν βουλόμενος ποιῆσαι τὰ δὴ καὶ ἰποιήσει. ἰαί τι γὰρ ἰσῆλθαι εἰς τὰ τοῦ Ἀμάσιος οἰκία, αὐτίκα ἐπίλινε ἐν τῆς ταφῆς τὸν Ἀμάσιος ἵκνυτο ἐκφύρειν ἔχον. ὥς δὲ ταῦτά οἱ ἰπιτιλία ἰγίνετο, μαστιγοῦν ἐπίλινε, καὶ τὰς τρίχας ἀποστέλλειν, καὶ κιντοῦν τε, καὶ ἄλλα πάντα λυμαίνεσθαι. ἰαί τι δὲ καὶ ταῦτα ἱεραὶ ποιῶντες, (ὁ γὰρ δὴ νεκρὸς, ἅτε τιταριχιμῆνος, ἀντιχί τι καὶ οὐδὲν διαχίετο,) ἐπίλινε μιν ὁ Καμβύσης κατακαῦσαι, ἰπιτλάμενος οὐκ ὄσια. Πέρσαι γὰρ θιόν νομίζουσι εἶναι τὸ πῦρ· τὸ δὲ κατὰκαίειν τε τοὺς νεκροὺς, οὐδαμῶς ἐν νόμῳ οὐδετέρῳ ἴσσι, Πέρσῃσι μὲν, δὲ ὅτι ἐρηται, θιῶν οὐ δίκαιον εἶναι λήγοντες ἵμιν νεκρὸν ἀνδρώπῳ· Αἰγυπτίους δὲ νομίσταται τὸ πῦρ θηρίον εἶναι ἱμψυχον· πάρα δὲ αὐτὸ κατισθίειν τάς τε ἄν λάρη· πλεονεθὲν δὲ αὐτὸ τῆς βορῆς, συναποθνήσκῃ τῷ κατισθιόμην. οὕτως θηρίοις νόμος οὐδαμῶς σφί ἴσσι τὸν ἵκνυτο διδόναι καὶ διὰ ταῦτα παραχερῶνται, ἵνα μὴ κίμινος ὑπὸ ἐπὶ λῶν κατὰλεθῇ. οὕτω δὲ οὐδετέρῳ νομιζόμενα ἰπιτέλλετο ποιεῖν ὁ Καμβύσης. ὥς μίντοι Αἰγύπτῳ λήγουσι, οὐκ Ἀμασις ἦν ὁ ταῦτα παθὼν, ἀλλὰ ἄλλος τῶν τις Αἰγυπτίων, ἔχων τῆς

αὐτὴν ἡλιπίν 'Αμάσι. ᾧ λυμαινόμενοι Πέρσαι, ἰδόντες
 "Αμασιν λυμαίνεσθαι. λίγουςι γὰρ ὡς θυδόμενοις ἐν
 μαντηῇ δ' "Αμασις τὰ περὶ ἰωῦτὸν ἀποθανόντα μέλλοντα
 γίνεσθαι, αὐτῷ δὲ ἀκίεμνοις τὰ ἐπιφειρόμενα, τὸν μὲν ἄν-
 δρωτον τοῦτον τὸν μαστιγωθέντα, ἀποθανόντα ἰθαψὶ
 ἐπὶ τῇσι θύρῃσι ἰσθὺς τῆς ἰωῦτοῦ θήκης, ἰωῦτὸν δὲ ἰσι-
 τεύλατο τῇ παιδίῳ ἐν μυχῷ τῆς θήκης ὡς μάλιστα θεί-
 ναι. αἱ μὲν γὰρ ἐν τοῦ 'Αμάσιος ἰστολαὶ αὐταί, αἱ ἱς τὴν
 ταφὴν τι καὶ τὸν ἄνδρωτον ἴχουσιν, εὐ μοι δοκίουςι ἀρχὴν
 γνέσθαι, ἀλλ' ἄλλως δ' αὐτὰ Λιγύπτιοι σιμιοῦν.

17. Μιτὰ δὲ ταῦτα ὁ Καμβύσης βουλιύσατο τριφα-
 σίας στρατηγίας, ἐπὶ τι Καρχηδονίους, καὶ ἐπὶ 'Αμμο-
 νίους, καὶ ἐπὶ τοὺς μακροβίους Αἰθίοπας, οἰκημένους δὲ
 Αἰθῶνς ἐπὶ τῇ ἰσθμῇ θαλάσσης. βουλευομένη δὲ οἱ Ἰδοξί,
 ἐπὶ μὲν Καρχηδονίους τὸν ναυτικὸν στρατὸν ἀποστέλλειν
 ἐπὶ δὲ 'Αμμονίους, τοῦ πιζοῦ ἀποκρίναντα· ἐπὶ δὲ τοὺς
 Αἰθίοπας, κατόπτας πρῶτον, ἐφομένους τι τὴν ἐν τοῦ-
 τῶσι τοῖσι Αἰθίοψι λιγομένην ἵναι ἡλίου τρέπιζαι, εἰ
 ἴσται ἀληθίως, καὶ πρὸς ταύτη τὰ ἄλλα καταφομένους·
 δῶρα δὲ τῇ λόγῃ φέροντας τῇ βασιλίδι αὐτίων.

18. Ἡ δὲ τρέπιζα τοῦ ἡλίου τοιῆδε τις λίγεται ἵναι·
 λειμὼν ἴσται ἐν τῇ πρῶστῃ, ἐπὶ πλοῖς κριῶν ἰφθῶν πᾶν-
 τῶν τῶν τετραπύδων· ἱς τὸν τὰς μὲν νύκτας ἐπιτηδεύοντας
 τιθῆναι τὰ πρὶν τοὺς ἐν εἰλίῳ ἐκαστους ἰόντας τῶν ἀστῶν,
 τὰς δὲ ἡμέρας δαίνυσθαι πρῶσιόντα τὸν βουλόμενον· φά-
 ναι δὲ τοὺς ἐπιχωρίους ταῦτα τὴν γῆν αὐτὴν ἀναδιδόναι
 ἐκαστοτε. ἡ μὲν δὲ τρέπιζα τοῦ ἡλίου καλειμένη, λίγα-
 ται εἶναι τοιῆδε.

19. Καμβύση δὲ ὡς Ἰδοξί πῶμπειν τοὺς κατασκόπους,
 αὐτίκα μετιπύμπειτο ἔξ 'Ελιφαντίνης πόλεως, τῶν Ἰχθυο-
 φάγων ἐνδρῶν τοὺς ἐπισταμένους τὴν Αἰθιοπίδα γλῶσ-

σαν. ἰν ᾧ δὲ τούτους μετῆσαν, ἐν τούτῳ ἐκέλευε ἰπὸ τῆς Καρχηδόνα πλείον τὸν ναυτικὸν στρατὸν. Φοίνικες δὲ οὐκ ἔφασαν ποιήσιν ταῦτα· ἐρξίωσί τι γὰρ μεγάλοις ἐνδεδίδου, καὶ οὐκ ἂν ποίειν ὅσα ἐπὶ τοὺς παῖδας τοὺς ἰαυτῶν συρατιεύμενοι. Φοινίκων δὲ οὐ βουλομένων, οἱ λοιποὶ οὐκ ἀξιώμαχοι ἔγινοντο. Καρχηδόνοι μὲν νυνὶ οὕτω δουλοσύνην διέφυγον πρὸς Περσίων. Καμψύσης γὰρ βίην οὐκ ἰδικαίου προσφέρειν Φοινίξι, ὅτι σφίας τι αὐτοὺς ἰδιδάπισαν Πέρσῃσι, καὶ πᾶς ἐν Φοινίκων ἤρτητο ὁ ναυτικὸς στρατός. δόντις δὲ καὶ Κύπρῳ σφίας αὐτοὺς Πέρσῃσι, ἰσπρατιεύοντο ἰπ' Αἴγυπτον.

20. Ἐπὶ τι δὲ τῇ Καμψύσῃ ἐν τῇ Ἑλισφαντίῃς ἀπίκοντο οἱ Ἰχθυοφάγοι, ἱπικται αὐτοὺς ἐς τοὺς Αἰθίοπας, ἰντυλάμινος τὰ τι λίγιιν χρῆν, καὶ δῶρα φέροντας, πορφύρεόν τι ἱμά, καὶ χρύσειον στριπτὸν πιρικυχίνισον, καὶ ψίλια, καὶ μύρου ἀλάβαστρον, καὶ Φοινικηίου οἴνου κάδον. οἱ δὲ Αἰθίοπες οὗτοι, ἐς τοὺς ἀπίπικται ὁ Καμψύσης, λίγονται εἶναι μίγιστοι καὶ πάλλιστοι ἀνδρώπων πάντων· νόμοισι δὲ καὶ ἄλλοισι χρᾶσθαι αὐτούς φασι πιχυρισμίνοισι τῶν ἄλλων ἀνδρώπων, καὶ δὴ καὶ πατὰ τὴν βασιληῆην τοιῶδε· τὸν ἂν τῶν ἀστῶν κρίνωσι μίγιστόν τι εἶναι, καὶ πατὰ τὸ μέγαθος ἔχειν τὴν ἰσχύν, τοῦτ' αὖ ἀξιοῦσι βασιλεύειν.

21. Ἐς τούτους δὴ ὡς τοὺς ἄνδρας ὡς ἀπίκοντο οἱ Ἰχθυοφάγοι, δίδόντες τὰ δῶρα τῇ βασιλεῖ αὐτίων, ἱλιγον τὰδε, “Βασιλεὺς ὁ Περσίων Καμψύσης, βουλόμινος φίλος “ τοι καὶ ξῆνος γενέσθαι, ἡμίας τι ἀπίπιμψι, ἐς λόγους “ τοι ἱλδιῖν πιλεύων, καὶ δῶρα ταῦτά τοι διδοῖ, τοῖσι καὶ “ αὐτὸς μάλιστα ἤδεται χριώμινος.” Ὁ δὲ Αἰθίοψ, μαθὼν ὅτι πατόπται ἤκοιεν, λίγι πρὸς αὐτοὺς τοιῶδε, “Ὁῦ- “ τι ὁ Περσίων βασιλεὺς δῶρα ὑμίας ἱπικμψι φέροντας,

“ προτιμῶν πολλοῦ ἰμοὶ ξυῖος γινέσθαι· οὔτε ὑμῖς λί-
 “ γισι ἀληθία· ἤκιστι γὰρ κατόπται τῆς ἰμῆς ἀρχῆς·
 “ οὔτε ἱκεῖτος ἀνὴρ ἵστι δίκαιος· εἰ γὰρ ἦν δίκαιος, οὔτ’
 “ ἂν ἱκεθύμῃσι χώρης ἄλλης ἢ τῆς ἰωῦτοῦ, οὔτ’ ἂν ἰς
 “ δουλοσύνην ἀνδρώπους ἦγι ὑπ’ ὧν μηδὲν ἠδίκηται. νῦν
 “ δὲ αὐτῇ τόξον τόδε δίδόντις, τάδε ἴπια λίγιστι, Βασιλεὺς
 “ ὁ Αἰθίοπων συμβουλευόμενος τῇ Περσίῳ βασιλεῖ, ἱππῶν
 “ οὔτω ἐπιτιμίας ἔλπωσι τὰ τόξα Πέρσαι ἰόντα μιγάδι
 “ τσαῦτα, τότε ἰπ’ Αἰθίοπας τοὺς μακροτέρους πλῆθει
 “ ὑπερβαλλόμενοι κρατεῖσθαι. μίχρη δὲ τούτου, θιωσι
 “ εἶδέναι χάριν, εἰ οὐκ ἰπὶ νόον τρέπουσι Αἰθίοπων παῖσι
 “ γῆν ἄλλην προσετῶσθαι τῇ ἰωῦτῶν.”

22. Ταῦτα δὲ ἴπας, καὶ ἀνίς τὸ τόξον, παρίδωκε τοῖ-
 σι ἤκουσι. λαβὼν δὲ τὸ ἵμα τὸ πορφύρεον, εἰρώτα ὃ, τι
 εἶη, καὶ ὅπως πιπρωμένοι. εἰπόντων δὲ τῶν Ἰχθυοφάγων
 τὴν ἀληθειῇν περὶ τῆς πορφύρης καὶ τῆς βαφῆς, δολιχοὺς
 μὲν τοὺς ἀνδρώπους ἴφη ἵπαι, δολιγὰ δὲ αὐτίων τὰ ἵμα-
 τα. δύντιστα δὲ, τὸν χρυσοῦν εἰρώτα τρεπτὸν τὸν περὶ αὐ-
 χίνιον, καὶ τὰ ψίλια. ἐξηγομένοι δὲ τῶν Ἰχθυοφάγων
 τὸν κόσμον αὐτίων, γιλάσας ὁ βασιλεὺς, καὶ νομίσας ἵναί
 σφια πίδαας, ἵπαι ὡς παρ’ ἰωῦτοῖσι εἰσι ῥωμαλιώτεραι τε-
 τίων πίδααι. τρίτα δὲ, εἰρώτα τὸ μύρον. εἰπόντων δὲ τῆς
 ποιήσεως περὶ καὶ ἀλείψιος, τὸν αὐτὸν λόγον τὸν καὶ
 περὶ τοῦ ἵματος ἴπαι. ὡς δὲ ἰς τὸν αἶνον ἀπίστα, καὶ ἰπύ-
 θειτο αὐτοῦ τὴν ποιήσιν, ὑπερησθίς τῇ πόματι, ἱπείριτο
 ὃ, τι τι σιτίεται ὁ βασιλεὺς, ἃ χρόνοι ἐκίσει μακρότατον
 ἀνὴρ Πέρσης ζῶει. εἰ δὲ, σιτίσθαι μὲν τὸν ἄρτον ἵπαι,
 ἐξηγησάμενοι τῶν πυρῶν τὴν φύσιν· ὀγδώματα δ’ ἴπια
 ζῶης πλήρωτα ἀνδρὶ μακρότατον προκίεσθαι. πρὸς ταῦ-
 τα ὁ Αἰθίοψ ἴφη ἔδιν θωῦμάζειν, εἰ σιτιόμενοι κόπρην,
 ἴπια ὀλίγα ζῶασι· οὐδὲ γὰρ ἂν τσαῦτα δύνασθαι ζῶειν

σφίας, εἰ μὴ τῇ πόματι τῇδε ἀνίσθην, φράζων τοῖσι Ἰχθυοφάγοις τὸν οἶνον τοῦτο γὰρ ἰωυτοὺς ὑπὸ Περσίων ἰσσοῦσθαι.

23. Ἀντιρομίων δὲ τὸν βασιλῆα τῶν Ἰχθυοφάγων τῆς ζῆς καὶ διαίτης ὡρί, ἴτια μὲν ἐς εἰσοσί τι καὶ ἰκατὸν τοὺς πολλοὺς αὐτίων ἀπικνίσθαι, ὑπερβαλλίειν δὲ τινας καὶ ταῦτα· εἴησιν δὲ εἶναι κρία τι ἰφθὰ, καὶ πώμα, γάλα. θῶμμα δὲ πωυρμίων τῶν κατασπόων περὶ τῶν ἰτίων, ἰπὶ κρήνῃ σφι ἠγήσασθαι, ἀπ' ἧς λουόμεναι, λιπαρώτεροι γίνονται, κατὰπτε εἰ ἰλαίου εἴη· ἔξιν δὲ ἀπ' αὐτῆς ὥσιν ἴων. ἀσθινὲς δὲ τὸ ὕδωρ τῆς κρήνης ταύτης οὕτω δὴ τι ἴλιγον εἶναι οἱ κατὰσκοποι, ὥστι μὴδὲ αἶον τι εἶναι ἰπ' αὐτοῦ ἱσιπλίειν, μῆτι ξύλον, μῆτι τῶν ὅσα ξύλου ἵσσι ἰλαφρότερα· ἀλλὰ πάντα σφία χαρίειν ἐς βουσόν. τὸ δὲ ὕδωρ τοῦτο εἴσφι ἵσσι ἀληθίως αἶον τι λίγισται, διὰ τοῦτο ἂν ἴην, τάτῃ τὰ πάντα χριώμεναι, μακρόβιοι. ἀπὸ τῆς κρήνης δὲ ἀπαλλασσομένων, ἀγαγιῶν σφίας ἐς δισμωτήριον ἀνδρῶν, ἴνθα τοὺς πάντας ἐν πείθῃ χερύσει διδίσθαι· ἵσσι δὲ ἐν τούτοις τοῖσι Λιδίοψι πάντων ὁ χαλκὸς σπανιώτατος καὶ τιμιώτατος. θησαύριον δὲ καὶ τὸ δισμωτήριον, ἰθνήσαντο καὶ τὴν τοῦ Ἡλίου λιγομίην τρέπει.

24. Μιστὰ δὲ ταύτην, τιλευταίας ἰθνήσαντο τὰς θήκας αὐτίων, αἱ λίγονται σκυιάζισθαι ἐξ ὕαλου, τρέψῃ τοιῷδε. ἰσιὰν τὸν νεκρὸν ἰσχηήσας, ὥτι δὲ κατὰπτε, Αἰγύπτια, εἴτι ἄλλως πως, γυψώσαντες ἅπαντα αὐτὸν, γρηφῇ ποσμίους, ἔχομαιῶντες τὸ εἶδος ἐς τὸ δυνατόν· ἴπυτα δὲ οἱ περιϋστάσι στήλην ἐξ ὕαλου πωποημένην ποίλιν· ἡ δὲ σφι πολλὴ καὶ οὐρεγὸς ἐρύσσεται· ἐν μίση δὲ τῇ στήλῃ ἰνῶν διαφαίνεται ὁ εἶκος, ἔτι ὁδμὴν ὕδιμην ἄχαριν παρικόμιος, ὥτι ἄλλο ἀμικὲς οὐδὲν· καὶ ἴχθυ πάντα φαιρὰ

ἄμοιως αὐτῇ τῇ ῥέκυ. ἰναυτὸν μὲν δὲ ἔχουσι τὴν σήλην ἐν τοῖσι οἰκίαισι· οἱ μάλιστα προσήκοντες, πάντων τε ἀπαρχόμενοι, καὶ θυσίας οἱ προσάγοντες· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπαμύσαντες, ἱστᾶσι περὶ τὴν νύκτιν.

25. Θιησάμηναι δὲ τὰ πάντα οἱ κατὰσκοποι, ἀπαλλάσσονται ἐπίσω. ἀπαγγυιλάντων δὲ ταῦτα τούτων, ἀβεία οἱ Καμβύσης ἐργὴν ποιησάμενος, ἱστρατιεύει ἐπὶ τὰς Αἰθίοπας· οὔτε παρασκευὴν οὔτε οὐδὲ μίσην παραγγίλλας, οὔτε λόγον ἰαυτῇ δοῦς, ὅτι ἐς τὰ ἰσχυρὰ τῆς γῆς ἱμελλε στρατιεύσθαι· οἷα δὲ ἱμνατῆς τι ἰὼν καὶ οὐ φρενέτης, ὥς ἤκουι τῶν Ἰχθυοφάγων, ἱστρατιεύειτο, Ἑλλήνων μὲν τοὺς παριέντας αὐτοῦ ταύτῃ τάξας ὑπαμύνειν, τὸν δὲ περὶ τὸν πάντα ἄμα ἀγόμενος. ἐπεὶ τι δὲ στρατιεύμενος ἰγνίτο ἐν Θήβῃσι, ἀπίκρινεν τοῦ στρατοῦ ὡς πέντε μυριάδας· καὶ τῷττι μὲν ἰντίλλειτο, Ἀμμωνίους ἐξανδραποδισαμένους τὸ χρηστήριον τὸ τοῦ Διὸς ἱμαρῆσαι· αὐτοὶ δὲ τὸν λαὸν ἄγων στρατὸν, ἦν ἐπὶ τοὺς Αἰθίοπας. πρὶν δὲ τῆς ἰδοῦ εὐδὲ πύμπτοι μίτροι διεληλυθῆναι τὴν στρατιήν, αὐτίκα πάντα αὐτοὺς τὰ εἶχον σιτίων ἰχόμενα, πεπαισμένοι· μετὰ δὲ τὰ σιτία, καὶ τὰ ὑποζύγια πείλπει κατισθιόμενα. οἱ μὲν νυνὶ μαδῶν ταῦτα οἱ Καμβύσης ἰγνωσιμάχει, ὃ ἀπῆγε ἐπίσω τὸν στρατὸν ἐπὶ τῇ ἀρχῇθιν γινομένη ἀμαρτάδι, ἣν αἱ σοφὸς ἀνὴρ· νῦν δὲ οὐδὲνα λόγον ποιούμενος, ἦν αἰὶν ἐς τὸ πρῶτον. οἱ δὲ στρατιῶται, ὥς μὲν τι εἶχον ἐκ τῆς γῆς λαμβάνειν, ποιηφαγίοντες διίζων· ἐπεὶ δὲ ἐς τὴν ψάμμοι ἀπίκριντο, δινὸν ἔργον αὐτίκω τινὲς ἐργάσαντο· ἐκ δεικάδος γὰρ ἴνα σφίον αὐτίκω ἀποπληρώσαντες, κατίφαγον. πυθόμενος δὲ ταῦτα οἱ Καμβύσης, δίσας τὴν ἀλληλοφαγίην, ἀπὲς τὸν ἐπ' Αἰθίοπας στόλον, ἐπίσσω ἱπορεύειτο, καὶ ἀπικνίσσας ἐς Θήβας, πολλοὺς ἀπολίσεις τῷ στρατοῦ. ἐκ Θηβῶν δὲ καταβὰς ἐς Μίμφιν, τὰς

Ἑλλήνας ἀπῆκε ἀποκλείν. ὁ μὲν ἢ παρ' Αἰθίοπας στόλος οὕτω ἱερῆς.

26. Οἱ δ' αὐτῶν ἢ παρ' Ἀρμωνίους ἀποσταλόντες στρατιεύσθαι, ἵππῃ τι ἰρμηθύντες ἐν τῶν Θηβίων, ἱπορεύοντο ἔχοντες ἀγωγούς, ἀπικόμενοι μὲν φανεροί εἰσι ἐς Ὀάσιν πόλιν, τὴν ἔχουσι μὲν Σάμιοι τῆς Αἰσχειωνίης φυλῆς λεγόμενοι εἶναι· ἀπείχουσι δὲ ἵπτα ἡμιερῶν ὁδὸν ἀπὸ Θηβίων διὰ ψάμμου· οὐνομάζεται δὲ ὁ χῶρος οὗτος κατὰ Ἑλλήνων γλῶσσαι, Μαυάρων νῆσοι. ἐς μὲν δὲ τοῦτοι τὸν χῶρον λίγεται ἀπικέσθαι τὸν στρατὸν· τὸ ἐνδιῶντι δὲ, ὅτι μὴ αὐτοὶ Ἀρμώνιοι, καὶ οἱ τούτων ἀκούσαντες, ἄλλω οὐδίνι οὐδὲν ἔχουσι ἵππῃν περὶ αὐτῶν· οὔτε γὰρ ἐς τοὺς Ἀρμωνίους ἀπίκουτο, οὔτε ὅπισθεν ἰόσθησαν. λίγεται δὲ τὰδε ἢ παρ' αὐτῶν Ἀρμωνίων· ἵππιδὴ ἐν τῆς Ὀάσιος ταύτης εἶναι διὰ τῆς ψάμμου ἐπὶ σφίης, γινέσθαι τε αὐτοὺς μεταξὺ καὶ μάλιστα αὐτῶν τε καὶ τῆς Ὀάσιος, ἄριστον αἰριομένισι αὐτίοις ἵππινοιῦσαι νότοι μίγαι τε καὶ ἱξάσιοι, φορέοντα δὲ θῖνας τῆς ψάμμου, καταχῶσάς σφίης, καὶ τρέψω τοιούτῃ ἀφανισθῆναι. Ἀρμώνιοι μὲν οὕτω λίγουσι γινέσθαι περὶ τῆς στρατιῆς ταύτης.

27. Ἀπυγμένω δὲ Καμβύσῳ ἐς Μίμφιν, ἱφάνη Αἰγυπτίοις ὁ Ἄπης, τὸν Ἑλλήνις Ἑπαφον καλείουσι· ἱππιφανέος δὲ τούτου γινόμενου, αὐτίκα οἱ Αἰγύπτιοι ἱματὰ τε ἰφόρειν τὰ κάλλιστα, καὶ ἦσαν ἐν θαλίῃσι. ἰδὼν δὲ ταῦτα τοὺς Αἰγυπτίους ποιῶντας ὁ Καμβύσης, πάγχρ σφίης καταδέξας, ἰαυτοῦ κακῶς πρὸς ἑαυτὸν, χαρμόσυτα ταῦτα ποιεῖν, ἱκάλει τοὺς ἱππιτρόπους τῆς Μίμφιος· ἀπικομένους δὲ ἐς ὄψιν, ἔριτο ὃ, τι πρῶτον μὲν ἰόντος αὐτοῦ ἐν Μίμφι ἱππῶν τοιούτων οὐδὲν Αἰγύπτιοι, τότε δὲ, ἵππῃ αὐτοὺς παρὶν τῆς στρατιῆς πλεῖστος τι ἀποβαλόν. οἱ δὲ ἱφραζον ὡς σφί θιὸς εἴη φανὶς, διὰ χρέοντος πολλῶ

ἰωθὺς ἐπιφαίνεσθαι· καὶ ὡς ἰσὶαν φανῇ, τότε πάντες οἱ Αἰγυπτῖοι πιχαρηπότις ἰρετάζουσι. ταῦτα ἀκούσας ὁ Καμψύσης, ἴφῃ ψιυδισθαί σφιας· καὶ ὡς ψιυδομένους, θανιάτῃ ἰζημίον.

28. Ἀπακτίνας δὲ τούτους, διώτιστα τοὺς ἰρίας ἐκά-
λει ἐς ὄψιν. λιγόντων δὲ κατὰ τὰ αὐτὰ τῶν ἰρίων, οὐ
λήσιν ἴφῃ αὐτὸν, εἰ θιός τις χιυρεθήης ἀπιγμήνος εἴῃ
Αἰγυπτίσι. τοσαῦτα δὲ ἰπας, ἰπάγιν ἐκίλινι τὸν
Ἄπιν τοὺς ἰρίας· οἱ μὲν δὲ μιτήσαν ἄξοντις. ὁ δὲ Ἄπιν
οὗτος ὁ Ἐπαφες, γίνεταί μόςχος ἐν βοῶς, ἥτις οὐκίτι εἴῃ
τι γίνεταί ἐς γαστήρα ἄλλον βάλλισθαι γόνον. Αἰγύ-
πτῖοι δὲ λίγουσι εἴλας ἐπὶ τὴν βοῦν ἐν τοῦ οὐρανοῦ πα-
τίσχι, καὶ μιν ἐν τούτῳ τίπτει τὸν Ἄπιν. ἴχι δὲ ὁ
μόςχος οὗτος ὁ Ἄπιν καλιόμενος σημήϊα ταῦδα· ἰὼν
μίλας, ἐπὶ μὲν τῇ μιτώτῃ λιυκὸν τιτράγωνον· ἐπὶ δὲ
τοῦ ῥώτου, αἰτὸν ἰπασμένον· ἐν δὲ τῇ οὐρῇ, τὰς τρέχας
διπλᾶς· ἐπὶ δὲ τῇ γλώσσῃ, κἀνθαρεν.

29. Ὡς δὲ ἦγαγον τὸν Ἄπιν οἱ ἰρίες, ὁ Καμψύσης,
οἶα ἰὼν ὑπομαργότερος, σπασάμενος τὸ ἰγχιυρίδιον, θίλων
τύψαι τὴν γαστήρα τοῦ Ἄπιν, παίει τὸν μηρὸν· γιλά-
σας δὲ, εἴπει πρὸς τοὺς ἰρίας, “Ὡ πακαὶ πιφαλα, ται-
“ οὔτοι θιὰ γίνονται, ἱναιμοί τι καὶ σαρκώδεις, καὶ
“ ἰπαίτοιτις σιδηρίων· ἄξις μὲν Αἰγυπτίῳ οὗτός γε ὁ
“ θιός· ἀτάρ τοι ὕμῃς γε οὐ χαίροντις, γίλωτα ἱμὶ
“ θήσιεθι.” Ταῦτα εἰπας, ἰνιτίλιντο τοῖσι ταῦτα
πρήσσουσι, τοὺς μὲν ἰρίας ἀπομαστιγιῶσαι, Αἰγυπτίῳ
δὲ τῶν ἄλλων τὸν ἄν λάρωσι ἰρετάζοντα, κτίθιν.
ἰρετὴ μὲν δὲ διελίλυτο Αἰγυπτίσι· οἱ δὲ ἰρίες ἰδικαι-
εῦντο· ὁ δὲ Ἄπιν πιπληγμένος τὸν μηρὸν, ἰφθινι ἐν τῇ
ἰρεῇ κατακίμενος. καὶ τὸν μὲν, τιλιωτήσαστα ἐν τοῦ
ερέματος, ἴθαψαν οἱ ἰρίες λάρωσιν Καμψύσιω.

30. Καμψύσης δὲ, ὡς λίγουσι Αἰγυπτῖοι, αὐτίκα διὰ

τοῦτο τὸ ἄδίκημα ἱμάνη, ἰὼν οὐδὲ πρότερον φρενέης· καὶ
 πρῶτα μὲν τῶν παπῶν ἐξεργάσαντο τὸν ἀδελφεὸν Σμῖρδον,
 ἰόντα πατρὸς καὶ μητρὸς τῆς αὐτῆς· τὸν ἀπίπτειν εἰς
 Πέρσας φθόνῳ ἐξ Αἰγύπτου, ὅτι τὸ τόξον μούνης Περ-
 σίῳν ὅσον τι ἐπὶ δύο δακτύλους ἴσους, τὸ παρὰ τοῦ Αἰ-
 θίοπος ἦν· οἱ ἰχθυοφάγοι τῶν δὲ ἄλλων Περσίων
 οὐδὲς οἷός τι ἰγύνετο. ἀποικομίνου ὦν εἰς Πέρσας τοῦ
 Σμῖρδος, ὅψιν ἴδρι ὁ Καμβύσης ἐν τῇ θανάτῳ ταυτῇ· ἰδοῖ
 οἱ ἄγγιλοι ἰλθόντα ἐν Περσίῳ ἀγγίλλων, ὥς ἐν τῇ
 θανάτῳ τῇ βασιλεῖσσι ἰζόμενος Σμῖρδος, τῇ κεφαλῇ τοῦ οὐ-
 ρανῶ ψαύσει. πρὸς ὦν ταῦτα, δίσας πλεῖν ἰωῦτοῦ, μὴ
 μὲν ἀποκτείναις ὁ ἀδελφεὸς ἄρχη, πέμπει Πηξιάστῳ εἰς
 Πέρσας, ὅς οἱ ἦν ἀνὴρ Περσίων πιστότατος, ἀποκτενί-
 σιτά μιν. ὁ δὲ, ἀναβὰς εἰς Σοῦσα, ἀπίπτειν Σμῖρδιν· οἱ
 μὲν λήγουσι, ἵα' ἄγρην ἐξαγαγόντα· οἱ δὲ, εἰς τὴν Ἑρ-
 μῆν θάλασσαν προσαγαγόντα καταπονεῖσθαι.

31. Πρῶτοι μὲν δὲ λήγουσι Καμβύσῃ τῶν παπῶν ἄρ-
 ζαι, τοῦτο. δεύτερα δὲ, ἐξεργάσαντο τὴν ἀδελφεὴν, ἱππο-
 μίνην οἱ εἰς Αἰγύπτου, τῇ καὶ συνοικίει, καὶ ἦν οἱ ἀπ' ἀμ-
 φοτέρων ἀδελφῆ. ἔγχετο δὲ αὐτὴν ὠδὲ· οὐδαμῶς γὰρ ἰά-
 θισαν πρότερον τῆς ἀδελφῆς συνοικίειν οἱ Πέρσαι· ἡρό-
 σθη μὲν τῶν ἀδελφῶν Καμβύσης· καὶ ἰωῦτα βουλόμενος
 αὐτὴν γῆμαι, ὅτι οὐκ ἰωδὸτα ἱπποῖσι ποσσίν, ἴσους πα-
 λίσας τοὺς βασιλεῖς δικαστὰς, οἳ τίς ἴσσι κελύων
 νόμος τὸν βουλόμενος ἀδελφῇ συνοικίειν. οἱ δὲ βασιλεῖς
 δικασταὶ, κτερίζονται ἄνδρες γίνοντας Περσίων, εἰς οὗ ἀπο-
 θάνωσι, ἢ σφί παρρησιᾷ τι ἄδικον, μίχρη τούτων· οὗτοι
 δὲ τοῖσι Πέρσῃσι δίκας δικάζουσι, καὶ ἐξηγῆται τῶν πα-
 τέρων θισμῶν γίνονται, καὶ πάντα εἰς τούτους ἀνακίεται.
 ἱππομίνου ὦν τοῦ Καμβύσιου, ὑπεκρίνετο αὐτῇ οὗτοι καὶ
 δίκαια καὶ ἀσφαλῆ· φάμενοι, νόμον οὐδένα ἐξηκρίσκειν, ὅς
 κελύει ἀδελφῇ συνοικίειν ἀδελφεόν· ἄλλοι μὲν τοὶ ἐξηκρί-

κίμαι νόμοι, τῷ βασιλεύοντι Περσίων ἔξιπαι ποίειν τὸ ἄν
βάληται· ὅτω ὅτι τὸν νόμον ἴδουσα, δίδασκεις Καμβύσι·
ἵνα τι μὴ αὐτοὶ ἀπόλωνται τὸν νόμον περιτίλλοις, πα-
ρεξιῶροι ἄλλοι νόμοι σύμμαχοι τῷ θείῳ γαμίνῳ ἀδελ-
φιάς· τότε μὲν δὴ ὁ Καμβύσης ἔγχευε τὴν ἱερμίνην· μετὰ
μὲν τοι οὐ πολλὸν χρόνος ἔσχε ἄλλην ἀδελφίην· τοσούτων
ᾗς τὰ τὴν νιότην ἱστορομένη οἱ ἐπ' Αἴγυπτον κτείνου.

32. Ἀμφὶ δὲ τῷ θαιάτῳ αὐτῆς διζῶς, ὥσπερ περὶ
Σμύρδιος, λίγεται λόγος. Ἕλλησι μὲν γὰρ λίγουσι
Καμβύσια συμβαλῖν σκύμιον λίαιτος σκύλακι κοινός·
θιωρίων δὲ καὶ τὴν γυναῖκα ταύτην· νικωμένου δὲ τοῦ
σκύλακος, ἀδελφὸν αὐτοῦ ἄλλοι σκύλακα, ἀπαρρήξαντα
τὸν δισμὸν, παραγινώσθαι οἱ· δύο δὲ γινωμένους οὕτω δὴ
τοὺς σκύλακας ἱπικρατῆσαι τοῦ σκύμιου, καὶ τὸν μὲν
Καμβύσια ἥδισθαι θιώμενον· τὴν δὲ παρεμίνην δακρύειν.
Καμβύσια δὲ μαθόντα τοῦτο, ἱπείρισθαι διότι δακρύει·
τὴν δὲ εἰπὺν, ὡς ἰδοῦσα τὸν σκύλακα τῷ ἀδελφίῳ τιμω-
ρήσαντα, δακρύειν, μησθῆναι τι Σμύρδιος, καὶ μαθούσα
ὡς κείνη οὐκ εἴη ὁ τιμωρῆσων. Ἕλλησι μὲν δὴ διὰ τοῦ-
το τὸ ἱσος φασὶ αὐτὴν ἀπολίσθαι ὑπὸ Καμβύσι· Αἰ-
γύπτιοι δὲ, ὡς τραπίζῃ περικατημένῃ, λαβοῦσαν θρί-
δακα τὴν γυναῖκα περιτίλαι· καὶ ἱπανίρισθαι τὸν ἄν-
δρα, πότιρον περιτιτιλμένη ἢ δασύῃ ἢ θρίδαξ ἰοῦσα εἴη
παλλίων καὶ τὸν φάναι, δασύαν τὴν δ' εἰπὺν, “Ταύτην
“ μὲν τοί ποτι σὺ τὴν θρίδακα ἱμμήσας, τὸν Κύρου οἶκον
“ ἀποψιλώσας.” Τὸν δὲ θυμωθίντα, ἱμνηθῆσαι αὐτῇ
ἐχούσῃ ἰν γαστρί· καὶ μὴ ἱπτρώσασθαι ἀποθανόντι.

33. Ταῦτα μὲν ἐς τοὺς οἰκηίους ὁ Καμβύσης ἐξέρχεται,
εἴτε δὴ διὰ τὸν Ἄπιν, εἴτε καὶ ἄλλως, εἶα πολλὰ ἰώθις
ἀνθρώπους κακὰ καταλαμβάνειν· καὶ γὰρ τινα ἐν γι-
νῆς τοῦτοι μεγάλης λίγεται ἔχων ὁ Καμβύσης, τὴν ἐξ

διομάζουσι τινες. οὐ γὰρ τοι αἰσὶς οὐδὲν ἦν, τοῦ σώματος νοῦσαι μεγάλην νοσίοντος, μηδὲ τὰς φρένας ὑγιαίνων.

34. Τὰδε δ' ἐς τοὺς ἄλλους Πέρσαις ἱξιμάτη· λίγισται γὰρ ἰππῶν αὐτὸν πρὸς Περσέσσας, τὸν ἱππῶνα τι μάλισται, καὶ οἱ τὰς ἀγγελίας ἰφέρει οὗτος, τούτου τι ἰπαῖς εἰσχοῖς ἦν τῷ Καμβύσῃ, τιμὴ δὲ καὶ αὕτη οὐ σμικρὴ· ἰππῶν δὲ λίγισται τὰδε, “ Περσέσσας, καὶ ἄν”
 “ με τίνα νομίζουσι Πέρσαις εἶναι ἄνδρα; τίνας τι λόγους
 “ περὶ ἱμῖο ποιεῖνται;” Τὸν δὲ ἰππῶν, “ ὦ δῖσποτα, τὰ
 “ μὲν ἄλλα πάντα μεγάλως ἰπαινίσαις τῇ δὲ φιλοισίῃ
 “ σὶ φασὶ πλείονως προσκίεσθαι.” Τὸν μὲν δὲ λίγισται
 ταῦτα περὶ Περσίων· τὸν δὲ θυμωθέντα, τοιαῦτα ἀμεί-
 σισθαι, “ Νῦν ἄρα μὲ φασὶ Πέρσαις εἶναι προσκίμεναι
 “ παραφρονεῖν, καὶ οὐκ εἶναι νοήμονα· οὐδ' ἄρα σφίον οἱ
 “ πρῶτοι λόγοι ἦσαν ἀληθείας.” Πρῶτον γὰρ δὲ ἄρα
 Περσίων οἱ συνίδρων ἰόντων, καὶ Κροῖσου, εἶρετο Καμβύ-
 σης καὶ οἷος τις δοκίει ἀνὴρ εἶναι πρὸς τὸν πατέρα τελέσαι
 Κύρον· οἱ δὲ ἀμείβοντο ὥς εἴη ἀμείνων τοῦ πατρὸς· τὰ
 τι γὰρ ἐκείνου πάντα ἔχων αὐτὸν, καὶ προσεκτεῖσθαι
 Αἴγυπτόν τι καὶ τὴν θάλασσαν. Πέρσαις μὲν δὲ ταῦτα
 ἔλπιον. Κροῖσος δὲ παριών τι καὶ οὐκ ἀρισπόμενος τῇ
 κρίσει, ἵππῃ πρὸς τὸν Καμβύσιον τὰδε, “ Ἐμοὶ μὲν νοῦν,
 “ ὦ παῖ Κύρου, οὐ δοκίμους ὅμοιους εἶναι τῷ πατρί· οὐ
 “ γὰρ πῶς τοί ἵσθι υἱός, εἶδόν σε ἐκείνος κατελίπεν.”
 “ Ἦσθι τι ταῦτο ἀκούσας ὁ Καμβύσης, καὶ ἰπαινέει τὸν
 Κροῖσου κρίσιν.

35. Τούτων δὲ ὃν ἱππικησθέντα, ἐργῇ λίγισται πρὸς
 τὸν Περσέσσας, “ Σὺ νῦν μάθι αὐτὸς, εἰ λίγουσι Πέρ-
 “ σαι ἀληθία, εἴτε αὐτοὶ λίγουσι ταῦτα παραφροῦ-
 “ ους· εἰ μὲν γὰρ τοῦ παιδὸς τοῦ σοῦ τοῦδε ἱστιάωντι ἵ-
 “ τοῖσι προθύροισι βαλὼν εὐχόμενος μίσθῃ τῆς καρδίας,

“ Πέρσαι φανίσκται λίγοντις οὐδὲν ἢν δ' ἀμάρταν, φάναι
 “ Πέρσαι· τι λίγυν ἀληθία, καί· με μὴ σωφρονίουν.”
 Ταῦτα δὲ εἰπόντα, καὶ διακτείναντα τὸ τόξον, βαλίσιν τὸν
 παῖδα· πρὸς τοῦ παῖδος, ἀνασχίζουσιν αὐτὸν κε-
 λεύουσιν, καὶ σκίψασθαι τὸ βλῆμα· ὥς δὲ ἐν τῇ παρδίῃ
 εὐρεθῆναι ἰνόντα τὸν ἵστρον, εἰπὺν πρὸς τὸν πατέρα τοῦ
 παιδὸς, γιλάσαντα, καὶ περιχαρὲα γινόμενον, “ Πρὴ-
 “ ξασσαι, ὥς μὲν ἴγωγι οὐ μαίνομαι, Πέρσαι· τι παρ-
 “ φρονίουνσι, δῆλὰ τοι γίγονι· νῦν δὲ μοι εἰπὲ, τίνα ἴδεις
 “ ἦδη πάντων ἀνδρῶπων οὕτως ἐπίσκοπα τοξίσκοντα;”
 Πρὸς τὰς δὲ ἰόντας ἄνδρας οὐ φρονήρια, καὶ περὶ
 ἰωῦτῶν διμαίνοντα, εἰπὺν, “ Δίσποτα, οὐδ' ἢν αὐτὸν
 “ ἴγωγι δοκίω τὸν θῖον οὕτω ἢν καλῶς βαλίσιν.” Τότε
 μὲν ταῦτα ἐξεργάσαντο· ἰτέρω δὲ Περσῶν ὅμοια τοῖσι
 πρῶτοις· δυνάμει ἐπ' οὐδὲμιῃ αἰτίῃ ἀξίόχρως ἰλὸν, ζώ-
 οντας ἐπὶ κεφαλὴν κατάρουξι.

36. Ταῦτα δὲ μὲν ποιεῦντα ἰδικαίως Κροῖστος ὁ Λυδὸς
 νοουθετῆσαι τοῖσδε τοῖσι ἴπσι, “ ὦ βασιλεῦ, μὴ πάντα
 “ ἡλικίῃ καὶ θυμῷ ἐπίτρεπαι· ἀλλ' ἴσχυι καὶ καταλάμ-
 “ βαναι σιωπῶν· ἀγαθόν· τι, πρόνοιον εἶναι· σοφὸν δὲ ἢ
 “ προμηθίῃ· σὺ δὲ κτείνεις μὲν ἄνδρας σιωπῶντος παλιήτας
 “ ἐπ' οὐδὲμιῃ αἰτίῃ ἀξίόχρως ἰλὸν, κτείνεις δὲ παῖδας·
 “ ἦν δὲ πολλὰ σοιαῦτα ποίῃς, ὅρα ὅπως μὴ σὺ ἀποστή-
 “ σονται Πέρσαι. ἱμοὶ δὲ πατὴρ εὐδὲς Κῦρος ἐντίλλετο
 “ πολλὰ κελύων σε νοουθετίην, καὶ ὑποτίθισθαι ὅ, τι
 “ εἴναι εὐρίσκω ἀγαθόν.” Ὁ μὲν δὲ ἰὼν φάινον συν-
 βούλιον οἱ ταῦτα· ὁ δ' ἀμείβετο τοῖσδε, “ Σὺ καὶ ἱμοὶ
 “ τολμᾶς συμβουλεύουσιν, ὥς χρηστῶς μὲν τὴν σιωπῶντος
 “ πατρίδα ἐπιτρέπυσας, εὖ δὲ τῇ πατρὶ τῇ ἱμῶ συνβέ-
 “ λυσας, κελύων αὐτὸν Ἀράξια ποταμὸν διαβάντα, ἵνα
 “ ἐπὶ Μασσαγίτας, βυλομένων ἐκείνων διαβάντων ἐς τὴν

“ ἡμιτίρη; καὶ ἀπὸ μὲν σιωῦτόν ἄλισαι, τῆς σιωῦτοῦ
 “ πατρίδος καπῶς προστάς· ἀπὸ δὲ ἄλισαι Κῦρον, πει-
 “ θόμενόν σου· ἀλλ’ οὔτε χαίρων ἱππὶ τοι καὶ πάλαι ἐς
 “ σὲ προφάσιός τι τοῦ ἰδιόμην ἱππαλίσσθαι.” Ταῦτα δὲ εἶ-
 πας, ἱλάμβαντο τὸ εἶξεν ὥς κατατοξίσσων αὐτόν. Κροῖσος
 δὲ ἀναδραμὸν ἴδαι ἔξω· ὁ δὲ, ἱππὶ τι τοξίσσας οὐκ εἴχι,
 ἱππιεύλατο τοῖσι θιράκωνσι λαβόντας μὲν ἀποκτινῆσαι. οἱ
 δὲ θιράκωντες, ἱπιστάμενοι τὸν τρέπον αὐτοῦ, κατακρύ-
 πτους τὸν Κροῖσον· ἱπὶ τῷδε τῷ λόγῳ, ὥς εἰ μὲν μετα-
 μιλήσει τῷ Καμβύσῃ, καὶ ἱπιζητήσῃ τὸν Κροῖσον, οἱ δὲ,
 ἐκφθήναιτες αὐτόν, δῶρα λάμψονται ζωάγρια Κροῖσων· ἥ
 δὲ μὴ μεταμιλήται, μηδὲ ποδῇ μιν, τότε καταχεῖσθαι.
 ἱπῶσθαι τι δὴ ὁ Καμβύσης τὸν Κροῖσον οὐ πολλὰ μετί-
 ππειτα χρόνῳ ὕστερον, καὶ οἱ θιράκωντες μαδόντες τοῦτο,
 ἱσηγγίλλοιτο αὐτῷ ὥς περιεῖη. Καμβύσης δὲ Κροῖσῳ
 μὲν συνηδίσθαι ἴφῃ περιεόντι, ἱπείνους μίντοι τοὺς περι-
 ποιήσαντες οὐ κατακροῖσθαι, ἀλλ’ ἀποκτινῆναι· καὶ
 ἱποίῃσι ταῦτα.

37. Ὁ μὲν δὴ τοιαῦτα πολλὰ ἐς Πέρσας τι καὶ τοὺς
 ξυμμάχους ἐξιμαίνετο, μίνων ἐν Μίμφι· καὶ θῆκας τι
 παλαιὰς ἀνοίγων, καὶ σπιντόμενος τοὺς νεκρούς· ἐς δὲ
 δὴ καὶ τοῦ Ἑφαιστου τὸ ἱερὸν ἦλθε, καὶ πολλὰ τῶν γάλ-
 ματι κατιγίλασι· ἔστι γὰρ τοῦ Ἑφαιστου τῶν γάλμα
 τοῖσι Φοινικῆσι Παταῖκοις ἱμφιρίστατον, τοὺς οἱ Φοί-
 νικες ἐν τῇσι περώρεσι τῶν τριήρων περιάγουσι· ὅς δὲ τέ-
 τους μὴ ἀπώπει, ἰγὼ δὲ οἱ σημανίαν· πυγμαίῳ ἀνδρὸς
 μίμησις ἔστι. ἱσηλθε δὲ καὶ ἐς τῶν Καδύρων τὸ ἱερὸν, ἐς
 τὸ οὐ θιμιτόν ἔστι ἱσίναι ἄλλον γι ἢ τὸν ἱρία· ταῦτα δὲ
 τὰ γάλματα καὶ ἱνίπρησι, πολλὰ κατασπῶψας· ἔστι δὲ
 καὶ ταῦτα ὅμοια τοῖσι τοῦ Ἑφαιστου· τοῦτο δὲ σφίρας
 πῶδας λίγους εἶναι.

38. Παιταχῆ ἄν μοι δῆλόν ἐστι, ὅτι ἱμάτη μιγάλης ὁ Καμβύσης· οὐ γὰρ ἂν ἱεῖσιν τι καὶ νομαίοισι ἐπιχείρησε καταγαλῆν. εἰ γὰρ τις προθείη πᾶσι ἀνδρώτασι ἐπλήξασθαι πιλιύων νόμους τοὺς καλλίστους ἐν τῶν πάντων νόμων, διασπιψάμηναι ἂν ἰλοίατο ἱκαστοὺς τοὺς ἰωῦτων οὕτω νομίζουσι πολὺ τι καλλίστους τοὺς ἰωῦτων νόμους ἱκαστοὶ εἶναι. οὐκ ὡς οἰκός ἐστι ἄλλοι γὰρ δὴ ἡ μαινόμενον ἄνδρα γίλντα τὰ τοιαῦτα τίθισθαι. ὥς δὲ οὕτω νομίζουσι τὰ περὶ τοὺς νόμους πάντες οἱ ἄνθρωποι, πολλοὶ δὲ τι καὶ ἄλλοις τιμηθεῖσιν πᾶσι σταθμώσασθαι, ἐν δὲ δὴ καὶ τῷδε· Δαριῖος ἐπὶ τῆς ἰωῦτος ἀρχῆς καλίσας Ἑλλήνων τοὺς παριόντας, εἶρετο ἐπὶ πόσῃ ἂν χρήματι βουλοίατο τοὺς πατίρας ἀποθήσκοντας κατασιτίεσθαι· οἱ δὲ ἐπ' οὐδὲν ἴφασαν ἱδίῃ ἂν τοῦτο. Δαριῖος δὲ μετὰ ταῦτα καλίσας Ἰνδῶν τὸς καλιομένους Καλατίας, αἱ τὸς γονίας πατισθίουσι, εἶρετο, παριόντων τῶν Ἑλλήνων, καὶ δι' ἱερμηῖος μαιθανόντων τὰ λεγόμενα, ἐπὶ τίνι χρήματι διξάιαντ' ἂν τιλυτίοντας τοὺς πατίρας κατακαίην πορὶ· οἱ δὲ, ἀμύσσαντες μίγαν, εὐφημίην μιν ἐπίβουον. οὕτω μὲν οὖν ταῦτα νομίστα· καὶ ὅρῳ μοι δοκίμῃ Πίνδαρος ποιῆσαι, νόμοι πάντων βασιλῖα φήσας εἶναι.

39. KAMBTΣEΩ δὲ ἐπ' Αἴγυπτον στρατιομένῃ, ἐποιήσαντο καὶ Λακιδαιμόνιοι στρατηγὴν ἐπὶ Σάμον τι καὶ Πολυκράτια τὸν Αἰάκιος, ὃς ἴσχε Σάμον ἱκανοστάς· καὶ τὰ μὲν πρῶτα τριχῇ δασάμειος τὴν πόλιν, τοῖσι ἀδิลφίοισι Παιταγνώτῃ καὶ Συλοσῶντι ἴνιμι· μετὰ δὲ, τὸν μὲν αὐτίων ἀποκτείνας, τὸν δὲ νώτιον Συλοσῶντα ἐξελάσας, ἴσχε πᾶσας τὴν Σάμον· ἴσχων δὲ, ξινητὴν Ἀμάσι τῷ Αἰγύπτου βασιλεῖ συνθήκατο, πίκτων τι δῶρα, καὶ δικόμειος ἄλλα παρ' ἐκείνου. ἐν χρόνῳ δὲ ἐλίγη αὐτίκα τοῦ Πολυκράτους τὰ πλεονήματα αὖτις, καὶ ἂν

βιβαμένα ἀνά τι τὴν Ἰωνίην, καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα·
 ὅπου γὰρ ἰθὺς αὖ στρατεύσθαι, πάντα οἱ ἰχθῦρες εὐτυ-
 χίως· ἱκνῆτο δὲ πωπηνοτέρους τι ἱκνῆτον, καὶ χιλίους
 τοξότας· ἴφρι δὲ καὶ ἦγι πάντας, διακρίνων οὐδέναι. τῇ
 γὰρ φίλῳ ἴφῃ χαρισθῆναι μᾶλλον ἀποδιδούς τὰ ἱλαβεῖ,
 ἢ ἀρχὴν μηδὲ λαβῶν. συχίαν μὲν δὲ τῶν νήσων αἰρήκει,
 πολλὰ δὲ καὶ τῆς ἠπείρου ἄστια· ἐν δὲ δὴ καὶ Λισσίου
 πωπηστρατιῇ βοηθίοντας Μιλησίοισι, ναυμαχίῃ κρατήσας
 εἴλε, οἳ τὴν τάφρου περὶ τὸ τεῦχος τὸ ἐν Σάμῳ πᾶσαν
 διδιμήναι ἄρξαν.

40. Καί πως τὸν Ἀμασιν εὐτυχίῳ μεγάλως ὁ Πολυ-
 κράτης οὐκ ἰλάνθανε, ἀλλὰ οἱ τοῦτ' ἦν ἐπιμιλῖς. πολλῶν
 δὲ ἴτι πλιυνός οἱ εὐτυχίης γινομένης, γράψας ἰς βιβλίον
 τάδε, ἐπίστιλι ἰς Σάμον· “ ΑΜΑΣΙΣ ΠΟΛΤΚΡΑΤΕΙ
 “ ὦ ΔΕ ΔΕΓΕΙ. Ἦδὺ μὲν πυνθάνεσθαι ἄνδρα φίλον ἔ
 “ ξυῖον εὐπρήσσοιτα· ἡμοὶ δὲ αἱ σοὶ μεγάλαι εὐτυχίαι
 “ οὐκ ἀρίσπουσι, πισταμένη τὸ θῦσι ὡς ἴσσι φθονερόν·
 “ καί πως βούλομαι καὶ αὐτὸς καὶ τῶν ἂν κηδύμαι, τὸ
 “ μὲν τι εὐτυχίῳ τῶν περηγμάτων, τὸ δὲ προσπταίον·
 “ καὶ οὕτω διαφίρειν τὸν αἰῶνα, ἵναλλαξ πρήσσω, ἢ εὐ-
 “ τυχίῳ τὰ πάντα. οὐδέναι γὰρ καὶ λόγῳ εἶδα ἀπούσας,
 “ ὅστις ἰς τέλος οὐ κακῶς ἐτελεύτησε προῖρριζος, εὐτυχίῳ
 “ τὰ πάντα. σὺ ὦν ὦν ἡμοὶ πειθόμενος, ποιήσων περὶ
 “ τὰς εὐτυχίας τοιάδε· φρενίσας τὸ ἂν εὐρης ἴον τοι
 “ πλιόστου ἄξιον, καὶ ἵπ' ὃ σὺ ἀπολομένη μάλιστα τῇ
 “ ψυχῇ ἀλγήσεις, τοῦτο ἀπόβαλε οὕτω, ὅπως μηκίτι
 “ ἄξι ἰς ἀνδράπους· ἦν τι μὴ ἵναλλαξ ἦδη τῶπὸ τούτου
 “ αἱ εὐτυχίαι τοι ταιαύταισι πᾶσαισι προσπίπτωσι, τρέ-
 “ πῃ τῇ ἐξ ἡμῶν ὑποκειμένη ἀκίο.”

41. Ταῦτα ἐπιλιζάμενος ὁ Πολυκράτης, καὶ νόῳ λα-
 βὼν ὡς οἱ εὐ ὑπεντίθιτο Ἀμασις, ἐδίξητο ἵπ' ὃ ἂν μάλιστα

τὴν ψυχὴν ἀσκηθεῖν ἀπολομένη τῶν κυμηλίων· διζήμενος δ' εὗρισκε τῷδε ἦν οἱ σφρηγὶς τὴν ἰφθρείν χρυσοῖτος, σμαράγδου μὲν λίθου ἰούσα, ἔργον ἦν δι' Θεωδώρου τοῦ Τηλεκλῆος Σαμίου. ἐπὶ αὐτῇ τούτῃ οἱ ἰδοὶς ἀποκαλίειν, ἰσοῖς τοιαῖδι· πωνητηκόντιρον πληρώσας ἀνδρῶν, ἰσίζῃ ἐς αὐτὴν· μετὰ δὲ, ἀναγαγὼν ἐκίλις ἐς τὰ πύλαγος· ὡς δὲ ἀπὸ τῆς νήσου ἐκὰς ἰγίνιστο, περιλόμιος τὴν σφρηγιῖδα, πάντων ὀριάντων τῶν συμπλόων, ῥίπτει ἐς τὰ πύλαγος. τοῦτο δὲ ποιήσας, ἀπίπλιν· ἀπικόμενος δὲ ἐς τὰ οἰκία, συμφορῇ ἰχρῆτο.

42. Πίμπληται δὲ ἡ ἑκτη ἡμέρῃ ἀπὸ τούτων, τῷδε οἱ συνήνικε γινώσθαι· ἀνὴρ ἄλιος, λαβὼν ἰχθὺν μέγα τι καὶ καλὸν, ἤξιον μὲν Πολυκράτι· δῶρον δοθῆναι· φέρον δὲ ἐπὶ τὰς θύρας, Πολυκράτι· ἴφθῃ ἰδίλις ἰλθὺν ἐς ἔψιν· χωρήσαντος δὲ οἱ τούτου, ἔλιγε, δίδους τὸν ἰχθὺν, “ὦ βασιλεῦ, ἰγὼ τόνδε ἰλὼν, οὐκ ἰδικαίωσα φέριν ἐς ἀγορῆς;” καί ποτε γὰρ ἰὼν ἀποχειροδώντος, ἀλλά μοι ἰδοὶς σιῦ τι εἶναι ἄξιον καὶ τῆς σῆς ἀρχῆς· σοὶ δὲ μοι φέρον δίδωμι.” Ὁ δὲ, ἡσθὺς ταῖσι ἴπισι, ἀμείβεται ταῖσδε, “Κάρτα τι εἶδ’ ἐποίησας, καὶ χάρις διπλή τῶν τι λόγων καὶ τοῦ δώρου· καὶ σὶ ἐπὶ διῦπνον καλῶμεν.” Ὁ μὲν δὲ ἄλιος, μέγα ποιούμενος ταῦτα, ἦϊς ἐς τὰ οἰκία. τὸν δὲ ἰχθὺν τάμνοντες οἱ θιράποντες, εὗρίσκουσι ἐν τῇ νηδύϊ αὐτοῦ ἰναοῦσαν τὴν Πολυκράτιος σφρηγιῖδα. ὡς δὲ εἶδόν τι καὶ ἔλαβον τάχιστα, ἴφθῃν πεχαρηκότις παρὰ τὸν Πολυκράτι· δίδόντες δὲ οἱ τὴν σφρηγιῖδα, ἔλιγον ὅστις τρέφῃ εὗρίθῃ. τὸν δὲ ὡς ἰσῆλθι θύειν εἶναι τὸ πρῆγμα, γράφει ἐς βιβλίον πάντα, τὰ ποιήσαντά μιν οἷα παταλαιλαβήκει· γράψας δὲ, ἐς Αἴγυπτον ἐπίθῃσι.

43. Ἐπιλιζόμενος δὲ ὁ Ἀμασις τὸ βιβλίον τὸ παρὰ τοῦ Πολυκράτιος ἦκον, ἔμαθε ὅτι ἐκπομίσει τι ἀδύνατον

εἴη ἀνθρώπων ἀνθρώποι ἐκ τοῦ μίλλοντος γίνεσθαι πρήγματος, καὶ ὅτι οὐκ εἴ τιλιυτήσιον μίλλει Πολυκράτης, εὐτυχίῳν τὰ πάντα· ὅς καὶ τὰ ἀποβάλλει, εὐρίσκει. πρίμψας δὲ οἱ κήρυκα ἐς Σάμον, διαλύεσθαι ἔφη τὴν ξυρίην. τοῦδε [δὲ] εἴηκα ταῦτα ἰποῖσι, ἵνα μὴ συντυχίης διωγῆς τι καὶ μεγάλης Πολυκράτεια καταλαβούσης, αὐτὸς ἀλγήσει τὴν ψυχὴν, ὥς περὶ ξυρίου ἀνδρός.

44. Ἐπὶ τούτοις δὲ ὦν τὸν Πολυκράτεια εὐτυχίοντα τὰ πάντα, ἰσχυραίνοντο Λακιδαιμόνιοι, ἱπικαλισταί μιν τῶν μετὰ ταῦτα Κυδωνίην τὴν ἐν Κρήτῃ κτισάντων Σαμίων. Πολυκράτης δὲ πρίμψας παρὰ Καμβύσια τὸν Κύρου, συλλέγοντα στρατὸν ἐκ Ἀἴγυπτου, ἰδιήθη ὅπως ἂν καὶ παρ' ἰωῦτὸν πρίμψας ἐς Σάμον, δίοιτο στρατοῦ. Καμβύσης ἢ ἀκούσας τούτων, προθύμως ἱπικῆς ἐς Σάμον, διόμινος Πολυκράτεις στρατὸν ναυτιῶν ἅμα πρίμψας ἰωῦτῳ ἐκ Ἀἴγυπτου. ὁ δὲ, ἱπικίξας τῶν ἀστῶν τοὺς ὑπόπτιναι μάλιστα ἐς ἱπικιάστας, ἀπίκικῆς τισιςτράκοντα τριήρεις, ἰντυλάμινος Καμβύση ὀπίσω τούτους μὴ ἀποτίκῃ.

45. Οἱ μὲν δὲ λέγουσι τοὺς ἀποσιμφίντας Σαμίων ὑπὸ Πολυκράτεις, οὐκ ἀπικίεσθαι ἐς Ἀἴγυπτον ἀλλ' ἱπικί τι ἐγίνοντο ἐν Καρπάθῳ πλείοντες, δοῦναι σφι λόγους, καὶ σφι ἀδίῳ τὸ πρῶτον μὴ κίτῃ πλείῳ· οἱ δὲ λέγουσι ἀπικικίμινος τι ἐς Ἀἴγυπτον ἔφυλασσομένους, ἐκδιῶντι αὐτοὺς ἀποδρῆναι. καταπλείουσι δὲ ἐς τὴν Σάμον Πολυκράτης νηυσὶ ἀντιάσας, ἐς μάχην κατίστη· νικῆσαντες δὲ οἱ κατίοντες, ἀπίκῃσαν ἐς τὴν νῆσον πεζομαχῆσαντες δὲ ἐν αὐτῇ, ἰσάθησαν· καὶ οὕτω δὲ ἱπικίον ἐς Λακιδαιμόνα. ἰσὶ δὲ, οἱ λέγουσι τοὺς ἐκ Ἀἴγυπτου νικῆσαι Πολυκράτεια· λέγοντες, ἱμοὶ δοκίμῳ, οὐκ ὀρθῶς. οὐδὲν γὰρ ἔστι σφίας Λακιδαιμόνιους ἱπικαλίσθαι, εἴπερ αὐτοὶ ἱπικί ἦσαν Πολυκράτεια παρὰσθένεσθαι. πρὸς δὲ τούτοις,

οὐδὲ λόγος αἰρίει, τῇ ἱπικουρῇ μισθωτοὶ καὶ τοξόται οὐκ ἦναι ἦσαν πλήθει πολλοί, τοῦτοι ὑπὸ τῶν κατιόντων Σαμίων ἰόντων ἐλίγων ἰσχυρῶναι· τῶν δ' ὑπ' αὐτῶν ἰόντων ποληγιῶν τὰ τέκνα καὶ τὰς γυναῖκας ὁ Πολυκράτης ἰς τοὺς νωσοῖκους συνελήσας, εἶχε ἱστούμους, ἦν ἄρα περὶδιδῶσι οὗτοι πρὸς τοὺς κατιόντας, ὑποκρῆσαι αὐτοῖσι νωσοῖκους.

46. Ἐπὶ τι δὲ οἱ ἱξιλαθίντες Σαμίων ὑπὸ Πολυκράτους ἀπίνοντο ἰς τὴν Σπάρτην, καταστάντες ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας, ἱλιγοὶ πολλὰ, οἷα κέρτα δέομαι. οἱ δὲ σφι τῇ πρώτῃ καταστάσει ὑπεκρίναντο, τὰ μὲν πρῶτα λιχθίνοντα ἱπυλὶληθῆναι, τὰ δὲ ὕστερα οὐ συνίηαι. μετὰ δὲ ταῦτα, διῦτερα καταστάντες, ἄλλο μὲν ἵππον οὐδὲν, θύλακον δὲ φέροντες, ἴφασιν τὸν θύλακον ἀλφίτων δίδωθαι. οἱ δὲ σφι ὑπεκρίναντο, τῇ θυλάκῃ περιτεργάζεσθαι· βοηθῆναι δ' αὖ ἰδοῦσι αὐτοῖσι.

47. Καὶ ἵππικα παρασκευασάμενοι ἰσχυραίνοντο Λακεδαιμόνιοι ἐπὶ Σάμῳ· ὥς μὲν Σάμιοι λίγουςι, ἐνεργείας ἐκτίνοντες, ὅτι σφι πρῶτοι αὐτοὶ νηῦσι ἰσοήθησαν ἐπὶ Μισσηνίους· ὥς δὲ Λακεδαιμόνιοι λίγουςι, οὐκ οὕτω τιμωρῆσαι διαμένουσιν Σαμίοισι ἰσχυραίνοντο, ὥς τίσασθαι βουλόμενοι τοῦ κρητῆρος τῆς ἀρπαγῆς, τὸν ἦγον Κραίσω, καὶ τοῦ θώρηκος τὸν αὐτοῖσι Ἄμμασις ὁ Αἰγύπτου βασιλεὺς ἱπποψε δῶρον. καὶ γὰρ θώρηκα ἱπύσαντο τῇ προτέρῃ ἱππῇ τὸν κρητῆρα, οἱ Σάμιοι ἰόντα μὲν λίνιοι, καὶ ζῶν ἰσοφασμίων συχῶν, κικλοσμημένοι δὲ χρυσῷ καὶ εἰρίοισι ἀπὸ ξύλου· τῶν δὲ εἰνικα θωυμάσαι ἄξιον, ἀρπιδόνη ἰκάστη τοῦ θώρηκος ποίει· ἰούσα γὰρ λιπτή, ἔχει ἀρπιδόνας ἐν αὐτῇ τριηκοσίας καὶ ἐξήκοντα, πάσας φανέραι. τοιοῦτος ἱππὴρ ἵσται καὶ τὸν ἐν Αἰνῶν ἀνίδηκε τῇ Ἀθηναίῃ Ἀρμασίς.

48. Συντιλάζοντο δὲ τοῦ στρατιύματος τοῦ ἐπὶ Σάμοι ὥστε γινέσθαι, καὶ Κορινθιοὶ παρθύμως ὕβρισμα γὰρ καὶ ἐς τούτους εἶχε ἐκ τῶν Σαμίων γινόμενοι γυνὴ πρότεροι τοῦ στρατιύματος τούτου, κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ κρητῆρος τῇ ἀρπαγῇ γιγνόμενοι. Κερκυραῖον γὰρ παῖδας τριηκοσίους ἀνδρῶν τῶν πρώτων, Περίανδρος ὁ Κυψίλῳ ἐς Σάρδεις ἀπέπειμψε παρὰ Ἀλυάττια ἐκ' ἱκτομῇ· προσχόντων δὲ ἐς τὴν Σάμον τῶν ἀγόντων τοὺς παῖδας Κορινθίων, πυθόμενοι οἱ Σάμιοι τὸν λόγον, ἐκ' οἷσι ἀγοίατο ἐς Σάρδεις, πρῶτα μὲν τοὺς παῖδας ἰδιδάξαν ἱεοῦ ἄψασθαι Ἀρτίμιδος· μετὰ δὲ, οὐ πιρροῖοντες ἀπέλκυν τοὺς ἱκίτας ἐκ τοῦ ἱεοῦ, σιτίῳ δὲ τοὺς παῖδας ἐργόντων Κορινθίων, ἱποιήσαντο οἱ Σάμιοι ἔρτην, τῇ καὶ νῦν ἔτι χρίνεται κατὰ ταῦτά· νυκτὲς γὰρ ἐπιγινομένης, ὅσον χρόνον ἱκίτιον οἱ παῖδες, ἴστασαν χοροὺς παρθίων τε καὶ ἡιδίων· ἴσταντες δὲ τοὺς χοροὺς, τρωπὰ σπασάμου τε καὶ μίλιτος ἱποιήσαντο νόμοι φέρεσθαι. ἵνα ἀρπάζοντες οἱ τῶν Κερκυραίων παῖδες ἔχουσιν τροφήν. ἐς τοῦτο δὲ τότε ἐγένετο, ἐς ὃ οἱ Κορινθιοὶ τῶν παίδων οἱ φύλακοι εἶχοντο ἀπολιπόντες· τοὺς δὲ παῖδας ἀπήγαγον ἐς Κέρκυραν οἱ Σάμιοι.

49. Εἰ μὲν νυν Περίανδρου τελευτήσαντος τοῖσι Κορινθίοισι φίλα ἦν πρὸς τοὺς Κερκυραίους, οἱ δὲ οὐκ ἂν συντιλάζοντο τοῦ στρατιύματος τοῦ ἐπὶ Σάμοι ταύτης εἶναι τῆς αἰτίας. νῦν δὲ αἰεὶ ἐκεί τε ἔπεισαν τὴν νῆσον, εἰς ἡλλάλοισι διάφοροι, ἰόντες ἰωῦτοῖσι [συγγενέσι.] τούτων ὧν εἶναι ἀπεινησικάκειν τοῖσι Σαμίοισι οἱ Κορινθιοὶ. ἀπέπειμασι δὲ ἐς Σάρδεις ἐκ' ἱκτομῇ Περίανδρος, τῶν πρώτων Κερκυραίων ἐπιλίξας τοὺς παῖδας, τιμαυρίμους. πρότεροι γὰρ οἱ Κερκυραῖοι ἤρξαν ἐς αὐτὸν πρῆγμα ἀτάσθαλον ποιήσαντες.

50. Ἐπεί τι γὰρ τὴν ἰωῦτοῦ γυναῖκα Μίλισσαν Πι-
ρίανδρος ἀπίπτειν, συμφορὴν τοιήνδε οἱ ἄλλην συνέβη
πρὸς τῇ γιγιοῦν γινέσθαι· ἥσαν οἱ ἐκ Μιλήσσης δύο
παῖδες, ἡλικίην ὁ μὲν, ἐπτακαίδεκα, ὁ δὲ, ὅκτωκαίδεκα
ἔτια γιγιοῦς· τούτους ὁ μητροπάτωρ Προκλῆς, ἰὼν
Ἐπιδάφρου τύραννος, μεταπιμψάμενος παρ' ἰωῦτὸν,
ἐφιλοφρονέειτο, ὡς εἰπὸς ἦν, θυγατρὸς ἰόντας τῆς ἰωῦτοῦ
παίδας. ἐπεί τι δὲ σφίσι ἀπειπίμπαιτο, εἶπε προπύμπων
αὐτούς, “Ἄρα ἴσται, ὦ παῖδες, ὅς ὑμῖν τὴν μητέρα
“ ἀπίπτειν;” Τοῦτο τὸ ἴσας ὁ μὲν περισφύτιρος αὐτῶν ἐν
οὐδὲν λόγῳ ἐπαύσατο· ὁ δὲ νιώτιος, τῇ οὐνομα ἦν Λυ-
κόφρων, ἤλγησι ἀκούσας οὕτω, ὥσπερ ἀπικόμενος ἐς τὴν
Κόρινθον, ἄτι φοιτῶν τῆς μητρὸς τὸν πατέρα οὕτω πρε-
σεῖπει, διαλιγομένην τι οὐ τι προσδιλίγεται, ἱστοροῦντί τι
λόγον οὐδὲνα ἰδίδου. τίλος δὲ μιν περιθύμως ἰχόμενος ὁ
Πιρίανδρος ἐξελαύνει ἐκ τῶν οἰκίων.

51. Ἐξελάσας δὲ τοῦτον, ἱστορεῖ τὸν περισφύτιρον τὰ
σφι ὁ μητροπάτωρ διελίχθη. ὁ δὲ οἱ ἀπηγίγαιτο ὥς σφίσι
φιλοφρόνως ἰδίζατο. ἐκείνου δὲ τοῦ ἴσας τὸ σφι ὁ Προκλῆς
ἀποστέλλων εἶπε, ἄτι οὐ νόψ λαβὼν, οὐκ ἐμύνητο. Πι-
ρίανδρος δὲ οὐδεμίαν μηχανὴν ἔφη εἶναι μὴ οὐ σφι ἐκείνου
ὑποθίσθαι τι· ἐλιπαρεῖ τι ἱστορεῖν. ὁ δὲ, ἀναμνησθεὶς,
εἶπε καὶ τοῦτο. Πιρίανδρος δὲ νόψ λαβὼν καὶ τοῦτο, καὶ
μαλακὸν ἰνδιδόναι βουλόμενος οὐδὲν, ἧ ὁ ἐξελαθεὶς ὑπ'
αὐτοῦ παῖς δαίεται ἐποιέειτο, ἐς τούτους πύμπων ἄγγυ-
λον, ἀπηγόρευε μὴ μιν δάκυσθαι οἰκίοισι. ὁ δὲ, θύως ἀπι-
λαυνόμενος ἔλθοι ἐς ἄλλην οἰκίαν, ἀπειλαύνεισ' ἄν καὶ
ἀπὸ ταύτης, ἀπειλιόντός τι τοῦ Πιρίανδρου τοῖσι διξα-
μένοισι, καὶ ἐξέργειν καλιύοντος. ἀπειλαυνόμενος δ' ἀνήϊε
ἐπ' ἰτίρην τῶν ἰταίρων· οἱ δὲ, ἄτι Πιρίανδρου ἰόντα παῖ-
δα, καίπερ διημαίνοντες, ὅμως ἰδίοκοντο.

52. Τίλος δὲ, ὁ Περίανδρος κήρυγμα ἐποιήσατο, ὅς ἂν ἢ οἰκίῳσι ὑποδείξηται μιν, ἢ προδιαλιχθῇ, ἱερὴν ζημίην τοῦτον τῷ Ἀπόλλωνι ὀφείλειν, ἴσην δὲ ἴσας. πρὸς ὧν δὲ τοῦτο τὸ κήρυγμα, οὔτε τίς οἱ διαλίγισθαι, οὔτε οἰκίῳσι δέκισθαι ἤθελε· πρὸς δὲ, οὐδὲ αὐτὸς ἐκίῳσι ἰδικαίῳ πωρεῖσθαι ἀπιρημίῃ, ἀλλὰ διακαρτερίων ἐν τῇσι τοῖσι ἐκαλιπδίστο. τίταρτη δ' ἡμίρη ἰδὼν μιν ὁ Περίανδρος ἀλυσίῃσι τε καὶ ἀσειτήσι συμπιπτακότα, οἴκτειρε· ὑπὸς δὲ τῆς ὀργῆς, ἥτις ἄσσει, καὶ ἱλιγα, “ὦ παῖ, πότιρα τέτων “ αἰριτώτιρά ἴσσι, ταῦτα τὰ νῦν ἔχω πρήσσεις, ἢ τὴν “ τυραννίδα καὶ τὰ ἀγαθὰ τὰ νῦν ἰγὼ ἔχω, ταῦτα, “ ἴοντα τῷ πατρὶ ἐπιτήδειον, παραλαμβάνει; δεῖ ἴων “ ἰμός τε παῖς, καὶ Κορίνθου τῆς εὐδαίμονος βασιλεὺς, “ ἀλήτην βίον ἴλιον, ἀντιστατίων τε καὶ ὀργῇ χριώμενος “ ἐς τόν σε ἥμιστα ἔχρην. εἰ γὰρ τις συμφορὴ [ἐν αὐ- “ τοῖσι] ἰγιγόνει ἐξ ἧς ὑποψίην ἐς ἱμὶ ἔχουσ, ἱμοί τε αὐτὴ “ γίγνοι, καὶ ἰγὼ αὐτῆς τὸ πλιῦν μίτοχός εἰμι, ἴσθ “ αὐτός σφι ἱξίργασάμην. σὺ δὲ μαθὼν ἴσθ φθονίεσθαι “ πρίσσει ἴσσι ἢ οἰκτίριεσθαι, ἅμα τε ἰκοῖν τε ἐς τοὺς “ τοπῆας καὶ ἐς τοὺς πρίσσοντας τιθυμῶσθαι, ἅπι.δε ἐς τὰ “ οἰκία.” Περίανδρος μὲν τούτοις αὐτὸν κατιλάμβανε· ὁ δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἀμείβεται τὸν πατέρα, ἴφῃ δὲ μιν ἱερὴν ζημίην ὀφείλειν τῷ Διῷ, ἰωῦτῷ ἐς λόγους ἀπικέμενον. μαθὼν δὲ ὁ Περίανδρος ὡς ἄπορόν τε τὸ κακὸν εἶη τοῦ πατρὸς καὶ ἀνίκητον, ἐξ ὀφθαλμῶν μιν ἀποσπάμπεται, στείλας πλοῖον ἐς Κίρκυραν ἱπικράττει γὰρ καὶ ταύτης. ἀποστείλας δὲ τοῦτον ὁ Περίανδρος, ἱστρατιεύτο ἐπὶ τὸν πειθιρὸν Προκλία, ὡς τὸν παριόντων οἱ πρηγμάτων ἴοντα αἰτιώτατον· καὶ ἴλι μὲν τὴν Ἐπίδαυρον, ἴλι δὲ αὐτὸν Προκλία, καὶ ἱζώγησι.

53. Ἐπὶ δὲ τοῦ χρόνου προβαίνοντος, ἦ, τε Περίανδρος

παρηγήκει, καὶ συνιγνώσκειτο ἰωῦτῷ οὐκίσι ἦναι δυνα-
 τὸς τὰ πρήγματα ἱπερεῖν τε καὶ δέπειν, ψίμψας ἰς τὴν
 Κέρκυραν, ἀπικάλει τὸν Λυκόφροντα ἰπὶ τὴν τυραννίδα·
 ἐν γὰρ δὴ τῷ πρῆστυτέρῳ τῶν παίδων οὐκ ἰνώρα, ἀλλὰ
 οἱ πατεφάιντο εἶναι νωδίστιρος. ὁ δὲ Λυκόφρων οὐδὲ ἀνα-
 κρίσιος ἤξιωσε τὸν φέροντα τὴν ἀγγιλίην. Περσάνδρος δὲ,
 περιχόμενος τοῦ νηνίου, διώτερα ἀπίστυλι ἰπ' αὐτὸν
 τὴν ἀδελφὴν, ἰωῦτῷ δὲ θυγατέρα, δοκίω μιν μάλιστα
 ταύτῃ εἶναι πείθισθαι. ἀπικομένης δὲ ταύτης, καὶ λεγού-
 σης, “Ω παῖ, βούλειαι τὴν τε τυραννίδα ἰς ἄλλους πε-
 “ σίειν, καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς διαφορηθῆντα μάλλον,
 “ ἢ αὐτὸς σφίσι ἀπειλῶν ἴχιν; ἄπειθι ἰς τὰ οἰκία, παῦ-
 “ σαι σιωῦτὸν ζημιῶν. φιλοτιμίῃ, κτῆμα σκαιόν· μὴ
 “ τῷ κακῷ τὸ κακὸν ἰῶ. πολλοὶ τῶν δικαίων τὰ ἱπαι-
 “ κίστιρα προσιδίασι· πολλοὶ δὲ ἤδη τὰ μητρῷα δι-
 “ ζήμιοι, τὰ πατρῷα ἀπίεαλον. τυραννίς, χρεῖμα
 “ σφαλερόν· πολλοὶ δὲ αὐτῆς ἱρασταὶ εἰσι. ὁ δὲ, γίγνῃ
 “ τι ἤδη καὶ παρηγηκώς· μὴ δῆς τὰ σιωῦτοῦ ἀγαθὰ
 “ ἄλλοιςι.” Ἡ μὲν δὲ τὰ ἱπαγωγότατα διδασχθεῖσα
 ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ἴλγι πρὸς αὐτόν· ὁ δὲ, ὑποκριάμινος,
 ἔφη οὐδαμᾶ ἤξειν ἰς Κόρινθον, ἵστ' εἶναι πυνθάνηται πε-
 ριόντα τὸν πατέρα. ἀπαγγυλάσης δὲ ταύτης ταῦτα, τὸ
 τρίτον ὁ Περσάνδρος κήρυκα ψίμψαι, βουλόμινος αὐτὸς
 μὲν ἰς Κέρκυραν ἦκιν· ἐκίνοι δὲ ἐκίλινι ἰς Κόρινθον ἀπι-
 κόμινος, διάδοχον γίνισθαι τῆς τυραννίδος. παταγίσαντος
 δ' ἰπὶ τούτοις τοῦ παιδὸς, ὁ μὲν Περσάνδρος ἐστέλλετο ἰς
 τὴν Κέρκυραν, ὁ δὲ παῖς οἱ ἰς τὴν Κόρινθον. μαθόντες δὲ
 οἱ Κερκυραῖοι τούτων ἱκαστα, ἵνα μὴ σφί Περσάνδρος ἰς
 τὴν χώραν ἀπικηται, κτείνουσι τὸν νηϊσκόον. ἀντὶ τοῦ-
 των μὲν Περσάνδρος Κερκυραίους ἱτιμαζέτο.

54. Λακιδαιμόνιοι δὲ στόλῳ μεγάλῳ ὥς ἀπείκοντο ἰπο-

λίεργον Σάμον· προσκαλόντες δὲ πρὸς τὸ τιῦχος, τοῦ μὲν πρὸς θαλάσσης ἰστιῶτος πύργου κατὰ τὸ πρεσβύτατον τῆς πόλιος ὑπὲρβησαν· μετὰ δὲ, αὐτοῦ βοηθήσαντος Πολυκράτης χυρὶ πολλῇ, ἀπηλάθησαν. κατὰ δὲ τὸν ἐπείω πύργον τὸν ἐπὶ τῆς βράχιος τοῦ ὠδρίου ἐπιόντα, ἐπιβῆλθον οἱ τε ἐπίκουροι καὶ αὐτῶν Σαμίων συχνοί· διεξάμειναι δὲ τοὺς Λακιδαιμονίους ἐπ' ὀλίγον χρόνον, ἴφθυγον ὀπίσω· οἱ δὲ, ἰπισπόμενοι, ἵκτινον.

55. Εἰ μὲν νυν οἱ παριόντες Λακιδαιμονίων ὅμοιοι ἐγίνοντο ταύτην τὴν ἡμέραν Ἀρχίη τε καὶ Λυκώπη, αἰρίθῃ ἂν Σάμος. Ἀρχίης γὰρ καὶ Λυκώπης μούνοι συνισπίνοντες φεύγουσι εἰς τὸ τιῦχος τοῖσι Σαμίοισι, καὶ ἀποπλησθίνοντες τῆς ὀπίσω ὁδοῦ, ἀπίνονται ἐν τῇ πόλει τῇ Σαμίων. τρίτη δὲ ἀπ' Ἀρχίω τούτου γιγνέσθαι ἄλλη Ἀρχίη τῇ Σαμίου τοῦ Ἀρχίω, αὐτὸς ἐν Πισάνῃ συνιγνέμενην· δῆλον γὰρ τούτου ἦν· ὅς ξείνων πάντων μάλιστα ἱτίματι Σαμίους, καὶ οἱ τῇ πατρὶ ἴφῃ Σάμιον τοῦνομα τιθῆναι, ὅτι οἱ ὁ πατρὲς Ἀρχίης ἐν Σάμῳ ἀριστιύνας ἱταλιύτησι τιμῇ δὲ Σαμίους ἴφῃ, διότι ταφῆναι οἱ τὸν πάππον δημοσίῃ ὑπὲρ Σαμίων εὔ.

56. Λακιδαιμόνιοι δὲ, ὥς σφι τισσιράποντα ἐγινέσαν ἡμέραι πολιορκίους Σάμον, εἰς τὸ πρόσω τι εὐδὴν προεκόπτετο τῶν πρηγμάτων, ἀπαλλάσσοντο εἰς Πιλοπόννησον. ὥς δὲ ὁ ματαιότιρος λόγος ὤρηται, λίγεται Πολυκράτης ἐπιχώριοι νόμισμα κόψαντα πολλὸν μελούδου, καταχερσώσαντα, δοῦναι σφι· τοὺς δὲ, διεξάμειναι, οὕτω δὲ ἀπαλλάσσεισθαι. ταύτης πρώτην στρατηγίην εἰς τὴν Ἀσίην [Λακιδαιμόνιοι] Δωριεῖς ἐποιήσαντο.

57. Οἱ δ' ἐπὶ τὸν Πολυκράτη στρατιυσάμενοι Σαμίον, ἐπὶ οἱ Λακιδαιμόνιοι αὐτοὺς ἀπολείπειν ἔμιλλον, καὶ αὐτοὶ ἀπίπλιον εἰς Σίφον· χρημάτων γὰρ ἰδίοντο· τὰ δὲ

τῶν Σιφίων πρῆγματα ἡμαρξί τούτων τὸν χρεῖον, καὶ
νησιωτῶν μάλιστα πλούτων, ὅτι ἰόντων αὐτοῖσι ἐν τῇ
νῆσσι χρυσίον καὶ ἀργυρίον μετάλλων. οὕτω ὅστις ἀπὸ
τῆς διαπάτης τῶν γινόμενων αὐτόθι χρημάτων, θησαυρὸς
ἐν Διλφίσι ἀνακίσταται, ὅμοια τοῖσι πλουσιωτάτοις· αὐ-
τοὶ δὲ τὰ γινόμενα τῇ ἑαυτῷ ἐκάστη χρημάτων διει-
μυντα. ὅτι ὡς ἰποικύντο τὸν θησαυρὸν, ἰχρεύντο τῇ χρη-
στηρίῳ, εἰ αὐτοῖσι τὰ παρίοντα ἀγαθὰ οἶά τί ἐστι πολὺν
χρόνον παραμένειν· ἡ δὲ Πυθίη ἰχρηστέσθι τάδε,

Ἄλλ' ὅταν ἐν Σίφῳ περυσινήϊα λιμπὰ γίνηται,
Λιμποφρὺς τ' ἀγορῇ, τότε δὴ δι' φραδμοῖος ἀνδρὸς,
Φράσσασθαι ξύλινόν τι λόχον κήρυκά τ' ἱερυθρόν.

τοῦν δὲ Σιφίοισι τότε ἦν ἡ ἀγορὴ καὶ τὸ περυσινήϊον
Παρίῳ λίθῳ ἡσκημένα.

58. Τούτων τὸν χρησμὸν οὐκ οἶό τι ἦσαν γινῶναι, οὗτε
τότε ἰθὺς, οὗτε τῶν Σαμίων ἀπιγμένων. ἰαί τι γὰρ τά-
χιστα πρὸς τὴν Σίφον πρεσίσχον οἱ Σάμιοι, ἔπιμπον τῶν
νιῶν μίαν πρίνθιας ἀγούσαν ἐς τὴν πόλιν. τὸ δὲ πω-
λαιὸν ἄσπασαι αἱ νῆες ἦσαν μιλητηλοιφίης· καὶ ἦν τοῦτο τὸ
ἡ Πυθίη πρὸς γόρην τοῖσι Σιφίοισι, φυλάξασθαι τὸν
ξύλινον λόχον κελύουσιν, καὶ κήρυκα ἱερυθρόν. ἀπικόμι-
νοι δ' ὦν οἱ ἄγγιλοι ἰδίοντο τῶν Σιφίων, δίκαια τέλεινατά
σφι χρῆσαι· ἐφασκόντων δὲ χρῆσιν τῶν Σιφίων αὐτοῖσι,
οἱ Σάμιοι εὐδὲ χώρους αὐτῶν ἰπύρδιοι. πυθόμενοι δ' ἰθὺς
ἦκου οἱ Σίφιοι βοηθίοντες, καὶ συμβαλόντες αὐτοῖσι, ἰσώ-
θησαν· καὶ αὐτῶν πολλοὶ ἀπικληῖσθαι τῷ ἄριστος ὑπὸ τῶν
Σαμίων· καὶ αὐτὸς μετὰ ταῦτα ἱκατὸν τέλεινατα ἔπρηξαν.

59. Παρὰ δὲ Ἑρμιονίων νῆσοι ἀντὶ χρημάτων παρί-
λαβον, Ἐρμίαν τὴν ἐπὶ Πελοποννήσῳ, καὶ αὐτὴν Τρωζη-
νίοισι παρακατέδιδυτο· αὐτοὶ δὲ Κυδωνίῃ τὴν ἐν Κρήτῃ

ἔπαισαν οὐκ ἐπὶ τοῦτο πλείοντις, ἀλλὰ Ζακυνθίοις ἐξι-
λῶντις ἐκ τῆς νήσου. Ἰμῖνας δ' ἐν ταύτῃ καὶ εὐδαιμόνησαν
ἐπ' ἱστία πίπτει, εἴσσι τὰ ἱρὰ τὰ ἐν Κυδωνίῃ ἰόντα νῦν, οὐ-
ταί εἰσι οἱ ποιήσαντες, καὶ τὸν τῆς Δικτύης νηόν. Ἰατρὴ
δὲ ἱστίᾳ Αἰγινῆται αὐτοὺς ναυμαχίῃ νικήσαντες, ἠνδραπο-
δίσαντο μετὰ Κρητῶν· καὶ τῶν νηῶν καπρίους ἔχουσιν
τὰς πρῶτας ἠκρωτηρίασαν, καὶ ἀνέδισαν ἐς τὸ ἱρὸν τῆς
'Αθηναίης ἐν Αἰγίῃ. ταῦτα δὲ ἰποίησαν ἱγκοτον ἔχοντις
Σαμίῃσι Αἰγινῆται· πρότεροι γὰρ Σάμιοι ἐπ' Ἀμφικρέ-
τιος βασιλεύοντος ἐν Σάμῳ, στρατιωσάμενοι ἐπ' Αἰγίαν,
μιγάλα κατὰ ἰποίησαν Αἰγινήτας, καὶ ἴσαθον ὑπ' ἐπεί-
νων. ἡ μὲν αἰτία αὕτη.

60. Ἐμήνουν δὲ περὶ Σαμίῳ μάλλον, ὅτι σφίς τρία ἐστὶ
μέγιστα ἀπάντων Ἑλλήνων ἱεργασμίνα, οὐρίος τε ὑψη-
λοῦ ἐς πινυτήπουτα καὶ ἱκατὸν ὀργυιάς· τούτου τὸ ὄρυγμα
κάτωθεν ἀρξάμενοι, ἀμφίστομοι. τὸ μὲν μῆκος τοῦ ὀρύγ-
ματος, ἵπτα στάδιοι εἰσι· τὸ δὲ ὕψος καὶ εὖρος, ὅπου
ἐκείτεροι πῶδες. διὰ πάντας δὲ αὐτοῦ ἄλλο ὄρυγμα εἰσι-
σίπηχυν βάθος ὀρύσσεται, τρίπουν δὲ τὸ εὖρος, δι' οὗ τὸ
ὔδωρ ὀχιστινόμενον διὰ σωλήνων, παραγίνεται ἐς τὴν πό-
λιν ἀγόμενον ἀπὸ μεγάλης πηγῆς. ἀρχιτίκτων δὲ τοῦ
ὀρύγματος τούτου γίνετο Μεγαρίδης Εὐπαλῆος Ναυστρέ-
φου. τοῦτο μὲν δὴ ἐν τῶν τριῶν ἱστί· δεύτεροι δὲ περὶ λι-
μίνα χῶμα ἐν θαλάσῃ, βάθος κατὰ ἵπποις ὀργυίαν·
μῆκος δὲ τοῦ χώματος, μίζον δύο σταδίων. τρίτοι δὲ σφί
ἐξίεργασσαι νηὸς μέγιστος πάντων νηῶν τῶν ἡμῶς ἴδμεν·
τοῦ ἀρχιτίκτων πρῶτος γίνετο Ῥοῖος Φίλιππος ἐπιχώριος.
τούτων ἵπποις μᾶλλον τι περὶ Σαμίῳ ἐμήνουν.

61. ΚΑΜΒΥΣΗ δὲ τῷ Κόρου, χρονίζοντι περὶ Αἴγο-
πτον, ἔ παραφρονήσαντι, ἱπανιστίαται ἄνδρες μάγοι δύο
ἀδελφοί· τῶν τὸν ἴτιρον καταλιλοίπει τῶν οἰκίῳ μιλι-

δωνὸν ὁ Καμψύσης. οὗτος δὲ ὦν οἱ ἱπανίστη, μαθὼν τι τὸν Σμίρδιος θάνατον ὡς κρύπτετο γινόμενος, καὶ ὡς ὀλίγοι τι ἦσαν οἱ ἱπιστάμενοι αὐτὸν Περσίῳ, οἱ δὲ πολλοὶ περιόντα μιν εἰδίησαν· πρὸς ταῦτα βουλεύσας τάδε, ἱπαχίρῃσι ταῖσι βασιληαῖσι. ἦν οἱ ἀδελφὸς τὸν εἰπὼν οἱ συνιπαναστῆναι, οἰκῶς μάλιστα τὸ εἶδος Σμίρδι τῷ Κύρῳ, τὸν ὁ Καμψύσης ἰόντα ἰωῦτοῦ ἀδελφὸν ἀπίπτειν. ἦν τε δὲ ὁμοιος εἶδος τῷ Σμίρδι, καὶ δὴ καὶ οὖνομα τῶντο εἶχε Σμίρδιν. τοῦτον τὸν ἄνδρα ἀναγνώσας ὁ μάγος Πατιζείδης, ὡς οἱ αὐτὸς πάντα διαπρήξει, εἶσι ἄγων ἐς τὸν βασιλῆϊον θρόνον. ποιήσας δὲ τοῦτο, κήρυκας διέπειμπε τῇ τε ἄλλῃ καὶ δὴ καὶ ἐς Αἴγυπτον, προερίοντα τῷ στρατῷ ὡς Σμίρδιος τοῦ Κύρου ἀκουστία εἶη τοῦ λοιποῦ, ἀλλ' οὐ Καμψύσω.

62. Οἳ τε δὲ ὦν ἄλλοι κήρυκες προηγόρευον ταῦτα, καὶ δὴ καὶ ὁ ἱπ' Αἴγυπτον ταχθεὶς, εὗρισκε γὰρ Καμψύσῃ καὶ τὸν στρατὸν ἰόντα τῆς Συρίας ἐν Ἀγδατάνεισι, προηγόρευε στὰς ἐς μίσειν τὰ ἱνστιταλμῖνα ἐν τοῦ μάγου. Καμψύσης δὲ ἀκούσας ταῦτα ἐν τοῦ κήρυκος, καὶ ἱλπίσας μιν λείγειν ἀληθῆς, αὐτὸς τε προειδόμενος ἐν Περζάσπῃσι, (πιμφοδίντα γὰρ αὐτὸν ὡς ἀποκτεινόντα Σμίρδιν, οὐ ποιῆσαι ταῦτα,) βλίψας ἐς τὸν Περζάσπῃσι, εἶπεν, “ Περζή-
 “ ξασπις, ἔγω μοι διαπρήξω τό τοι προσέθηκα πρῆγμα ;”
 “ Ὁ δὲ εἶπεν, “ Ὡ δίσποτα, οὐκ ἔστι ταῦτα ἀληθῆς, ὅπως
 “ ποτὶ σοι Σμίρδις ἀδελφὸς ὁ σὸς ἱπανίστηκε, οὐδὲ ὅπως
 “ τι ἐξ ἐκείνου τῷ ἀνδρὸς νῦνός τοι ἔσται ἢ μίγχα ἢ σμιπρόν·
 “ ἰγὼ γὰρ αὐτὸς, ποιήσας τὰ σύ μοι ἐκέλευς, ἔθαψά
 “ μιν χερσὶ τῆσι ἱμιωῦτοῦ. εἰ μὲν νυν οἱ τιθνῶντες ἀνίστα-
 “ σι, προσδίκιό τοι καὶ Ἀστυάγια τὸν Μῆδον ἱπαναστή-
 “ σισθαι· εἰ δ' ἔστι ὥσπερ προτοῦ, οὐ μή τι τοι ἐν γι ἐκεί-
 “ νου νῶντερον ἀναβλαστήσει. νῦν ὦν μοι δοκίμῃ, μετα-

“διάζαντες τὸν κήρυκα, ἱεστάζουσιν ἰερωτικῶντας παρ’ ὅτι
 “ἦσαν προαγορεύει ἡμῖν Σμύρδιος βασιλῆος ἀκούων”

63. Ταῦτα εἰπὼντος Περηξάσιος, ἦριστοι γὰρ Καμ-
 βύση, αὐτίκα μεταδιδωκτοὶ γινόμενοι ἐ κήρυξ ἦεν· ἀπιγ-
 μῖνον δὲ μιν ἔπειτο ὁ Περηξάσιος τάδε, “ὦνδρωσι, φῆς
 “γὰρ ἦσαν παρὰ Σμύρδιος τοῦ Κύρου ἀγγελιοί· οὐν ἂν
 “εἴπας τὴν ἀληθειάν, ἀπιδί χαιρών· πότιρα αὐτός τοι
 “Σμύρδις φαινόμενος ἐς ὅψιν ἐνιτίλλετο ταῦτα, ἥ τῶν τις
 “ἐπείνου ὑπεριτίων;” Ὁ δὲ εἶπε, “Ἐγὼ Σμύρδιν μὲν τὸν
 “Κύρου ἐξ ὅτου βασιλεὺς Καμβύσης ἤλασε ἐς Αἴγυπτον,
 “οὐκ ὅπως· ὁ δὲ μοι μάγος, τὸν Καμβύσης ἐπίτροπον
 “τῶν οἰκίων ἀπιδίξει, οὗτος ταῦτα ἐνιτίλλατο, φῆς
 “Σμύρδιν τὸν Κύρου εἶναι τὸν ταῦτα ἐπιδέμεινον εἶναι
 “πρὸς ὑμῖας.” Ὁ μὲν δὲ σφί· ἔλιγι, ὅδιν ἐπιπατιψυσμέ-
 νος. Καμβύσης δὲ εἶπε, “Περηξάσιος, σὺ μὲν, οἶα ἀνὴρ ἀβ-
 “θός, ποιήσας τὸ κλιευόμενον, αἰτίην ἐκπέφινυγας· ἡμῶ
 “δὲ τίς ἂν εἴη Περσίων ὁ ἱπανιστιῶς, ἐπιπατιύων τοῦ
 “Σμύρδιος οὐνόματος;” Ὁ δὲ εἶπε, “Ἐγὼ μοι δοκῶ
 “συνίναμι τὸ γιγονός τοῦτο, ὃ βασιλεῦ οἱ μάγος εἰσὶν τι
 “οἱ ἱπανιστιῶτες, τόν τε ἔλιπες μιλιδωνόν τῶν οἰκίων,
 “Πατιζίδης, καὶ ὁ τούτου ἀδελφὸς Σμύρδις.”

64. Ἐνθαῦτα ἀκούσαντα Καμβύσια τὸ Σμύρδιος εὐ-
 νομα, ἔτυψε ἡ ἀληθειῇ τῶν τι λόγων καὶ τοῦ ἱνυπείου· ὅς
 ἰδόκει ἐν τῇ ὕπνῳ ἀπαγγεῖλαι τινὰ οἱ, ὡς Σμύρδις ἐξέ-
 μινος ἐς τὸν βασιλῆϊον θρόνον, ψαύσει τῇ κεφαλῇ τοῦ
 ἕρανου. μαθὼν δὲ ὡς μάτην ἀπολωλικῶς εἴη τὸν ἀδελφόν,
 ἀπὲκλαιε Σμύρδιν. ἀπεκλαύσας δὲ, καὶ περιηρικτῆσας
 τῇ ἀπάσῃ συμφορῇ, ἀναδρώσκει ἐπὶ τὸν ἴππον, ἐν νύφ
 ἔχων τὴν ταχίστην ἐς Σοῦσα στρατεύσθαι ἐπὶ τὸν μά-
 γον. καὶ οἱ ἀναδρώσκοντι ἐπὶ τὸν ἴππον, τοῦ κελειῦ
 τοῦ ξίφους ὁ μύκης ἀποπίπτει· γυμνωθὲν δὲ τὸ ξίφος

παῖς τὸν μηρὸν τρωματωδὺς δὲ κατὰ τοῦτο εἴη αὐτὸς
 πρῶτος τὸν τῶν Αἰγυπτίων Διὸν Ἄπιν ἱσληξί, ὃς
 οἱ παρὶν ἰδοῖς εἰσφύθαι, ἱρίτο ὁ Καμβύσης δ, τι τῇ
 πόλι οὕτομα εἴη. οἱ δὲ ἱπαι ἴτι Ἀγδάτανα. τῇ δὲ ἴτι
 πρῶτος ἐλίσχηστο ἐν Βουτῆς πόλις, ἐν Ἀγδατάνοισι τι-
 λιωτήσιν τὸν βίον. ὁ μὲν δὲ ἐν τοῖσι Μηδικαῖσι Ἀγδα-
 τάνοισι ἰδοῖς τιλιωτήσιν γηραιὸς, ἐν τοῖσι αἱ ἦν πάντα
 τὰ πρήγματα· τὸ δὲ χρηστήριον τοῖσι ἐν Συρίῃ Ἀγδατά-
 νοισι ἱλιγι ἄρα. καὶ δὲ ὡς τότε ἱπαιρίοιμοις ἱσφύθαι τῆς
 πόλις τὸ οὕτομα, ὑπὸ τῆς συμφορῆς τῆς τι ἐν τοῦ μά-
 γου ἱπαιπληγμίσις, καὶ τοῦ τρώματος, ἱσφρόνησι·
 συλλαβὸν δὲ τὸ Διοπρόσιον, ἱπαι, “Ἐιδαῦτα Καμβά-
 “ σια τὸν Κύρου ἱστί πιπρωμένοις τιλιωτῇ.”

65. Τότε μὲν τοσαῦτα· ἡμίρησι δὲ ὕστερον ὡς ἱπαισι
 μεταπιμψάμοις Περσίαι τῶν παρὶόντων τοὺς λογι-
 μωτάτους, ἱλιγί σφι τάδε, “ὦ Πέρσαι, καταλιλάβητε
 “ μί, τὸ πάντων μάλιστα ἱερυπτοι πρηγμάτων, τοῦτο
 “ ἐς ὑμῖας ἱσφῆναι. ἱγὼ γὰρ ἰὼν ἐν Αἰγύπτῳ, ἰδοῖς ἔψιν
 “ ἐν τῇ ὕπνῃ τὴν μηδαμᾷ ἔφριον ἰδοῖς· ἰδοῖς δὲ μί
 “ ἄγγιλον ἱλδόντα ἐξ οἴκου ἀγγίλλιν, ὡς Σμέρδις ἱβό-
 “ μοις ἐς τὸν βασιλῆϊον θρόνον, ψαύσει τῇ κεφαλῇ τοῦ
 “ οὐρανῷ· δίσκας δὲ μὴ ἀπαιριδίω τὴν ἀρχὴν πρὸς τοῦ
 “ ἀδελφισῷ, ἱποίησα ταχότρια ἢ σαφώτρια· ἐν τῇ γὰρ
 “ ἀνθροπητῇ φύσει οὐκ ἱπῆν ἄρα τὸ μίλλον γίνισθαι
 “ ἀποτρέπιν· ἱγὼ δὲ ὁ μάταιος Πρηξάσπια ἀποπέρπω
 “ ἐς Σῦσα ἀποκτινίοντα Σμέρδιν. ἱξεργασθόντος δὲ κα-
 “ ποῦ τοσοῦτου, ἀδιῶς διαιτώμην, οὐδαμᾷ ἱπιλιξάμοισι
 “ μὴ ποτὶ τίς μοι, Σμέρδιος ὑπαραιρημίον, ἄλλος ἱπα-
 “ νασταίη ἀνθρόπων. παντὸς δὲ τοῦ μίλλοντος ἱσφ-
 “ σθαι ἀμαρτῶν, ἀδελφιοκτόνος ἐς, οὐδὲν δίσιν, γίγοντα,
 “ καὶ τῆς βασιλῆϊς οὐδὲν ἦσθαι ἱστίρηται. Σμέρδις

“ γὰρ δὴ ἦν ὁ μάγος, τόν μοι ὁ δαίμων προείφανι ἐν τῇ
 “ ὄψει ἰσπαναστήσεσθαι. τὸ μὲν δὴ ἔργον ἐξίργασται
 “ μοι, καὶ Σμίρδην τὸν Κύρου μηκέτι ὑμῖν ἰόντα λογί-
 “ ζισθαι· οἱ δὲ ὑμῖν μάγοι κρατίους τῶν βασιληῶν,
 “ τὸν τι ἔλιπον ἐπίτροποι τῶν οἰκίων, καὶ ὁ ἐκείνου
 “ ἀδελφὸς Σμίρδης. τὸν μὲν νυνὶ μάλιστα χρῆν ἱμῶ
 “ αἰσχερὰ πρὸς τῶν μάγων ποιουδέντος τιμωρίων ἱμῶ,
 “ οὗτος μὲν ἀνοσίῳ μέρει τιτιλιύτηκε ὑπὸ τῶν ἰωῦτοῦ
 “ οἰκημάτων. τούτου δὲ μηκέτι ἰόντος, διώτερα τῶν
 “ λοιπῶν ὑμῖν ἂν Πέρσαι γίνεσθαι μοι ἀναγκαϊότατον ἐνέλ-
 “ λισθαι, τὰ θύλω μοι γινέσθαι, τιλιυτῶν τὸν βίον καὶ
 “ δὴ ὑμῖν τάδε ἐπισκῆπτω, Διοὺς τοὺς βασιληῖους ἐπι-
 “ καλίων, καὶ πᾶσιν ὑμῖν, καὶ μάλιστα Ἀχαιμενιδῶν
 “ τοῖσι παριούσι, μὴ περιιδεῖν τὴν ἡγεμονίην αὐτοῖς ἐς
 “ Μῆδους περιελθούσαν· ἀλλ’ εἴτε δόλην ἔχουσι αὐτὴν
 “ κτησάμενοι, δόλην ἀπαιριθῆναι ὑπὸ ὑμῶν· εἴτε καὶ
 “ σθίνῃ τινι κατεργασάμενοι, σθίνῃ κατὰ τὸ καττήν
 “ ἀνασώσασθαι. καὶ ταῦτα μὲν ποιούσι ὑμῖν γῆ τι
 “ παρτὸν ἐκφέρει, καὶ γυναῖκίς τι καὶ ποῖμαι τίκτουσι,
 “ ἰοῦσι ἐς τὸν ἅπαντα χρόνον ἑλευθέρουσι· μὴ ἀνασωσά-
 “ μῖνοισι δὲ τὴν ἀρχὴν, μηδ’ ἐπιχειρήσανσι ἀνασώζειν, τὰ
 “ ἑναντία τούτοις ἀρίσται ὑμῖν γινέσθαι· καὶ πρὸς ἴτι
 “ τούτοις, τὸ τέλος Περσῶν ἐκαστῷ ἐπιγινέσθαι οἶον
 “ ἱμοὶ ἐπιγίγονι.” Ἀμα τι εἶπας ταῦτα ὁ Καμβύσης,
 ἀπείκλασε πᾶσαν τὴν ἰωῦτοῦ προῆξιν.

66. Πέρσαι δ’ ὡς τὸν βασιλῆα εἶδον ἀνακλαύσαντα,
 πάντες τὰ τι ἐσθῆτος ἐχόμενα ἔχον, ταῦτα κατηρίκον-
 το, καὶ οἰμωγῇ ἀφθόγῃ διαχείωντο. μετὰ δὲ ταῦτα, ὡς
 ἐφακέλισί τι τὸ δοτιόν, καὶ ὁ μηρὸς τάχιστα ἐσάπη,
 ἀπήνικε Καμβύσια τὸν Κύρου, βασιλεύσαντα μὲν τὰ πάν-
 τα ἱππὰ ἴτια καὶ μῆνας πέντε, ἄκαιδα δὲ τὸ παράπαν

ἴοντα ἱρσινοὶ καὶ θήλιος γένου. Περσίων δὲ τοῖσι παριούσι ἀπιστή πολλὴ ὑπείχυντο, τοὺς μάγους ἔχουσιν τὰ πρῆγματ'· ἀλλ' ἠπιστάτο ἐπὶ διαβολῇ ἰπιδῶν Καμβύσιω, τὸ εἶπε πρὸς τοῦ Σμείρδιος θανάτου, ἵνα οἱ ἐκπολιμωθῇ πᾶν τὸ Περσικόν. οὗτοι μὲν οὖν ἠπιστάτο Σμείρδιν τὸν Κύρου βασιλῆα ἰνιστιῶτα· διυνῶς γὰρ καὶ ὁ Περζάσσης Ἰξαρτος ἦν μὴ μὲν ἀποκτεῖναι Σμείρδιν· οὐ γὰρ ἦν οἱ ἀσφαλὲς, Καμβύσιω τιτυλιυτηκότος, φάναι τὸν Κύρου υἱὸν ἀπολλυμένῳ αὐτοχειρήν.

67. Ὁ ΔΕ ΔΗ μάγος, τιτυλιυτήσαντος Καμβύσιω, ἀδελφῶς ἱκασίλιωσι, ἐπιβατεύων τοῦ ὀμωνύμου Σμείρδιος τοῦ Κύρου, μῆνας ἵστα τὰς ἐκείνου τοὺς ἐκείνου Καμβύση ἐς τὰ ἴκτα τῆς πληρώσεως· ἐν τοῖσι ἀπιδίξαντο ἐς τοὺς ὑψηλοὺς πάντας ὑπεργισίας μεγάλας, ὥστε ἀποθανόντος αὐτοῦ πόσον ἔχουσιν πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἀσίῃ, πᾶσιξ αὐτῶν Περσίων. διαπύμψας γὰρ ὁ μάγος ἐς πᾶν ἔθνος τῶν ἡρχῶν, προῖπει ἀτιλητὴν εἶναι στρατηγῆς καὶ φόρου ἐπ' ἔτια τρία. προῖπει μὲν δὲ ταῦτα αὐτίκα ἰνιστάμενος ἐς τὴν ἀρχήν.

68. Ὁ γὰρ δὲ μὲν ἐγένετο κατὰ δὲ τὸν τρόπον τοιοῦτον. Ὁτάνης ἦν Φαρνάσπιω μὲν παῖς, γένει δὲ καὶ χρήμασι ὁμοῖος τῷ πρῶτῳ Περσίῳ· αὐτός δ' Ὁτάνης πρῶτος ὑπόπτισις τὸν μάγον, ὡς οὐκ εἶναι ὁ Κύρου Σμείρδης, ἀλλ' ἔσπερ ἦν· τῇδε συμβαλλόμενος, ὅτι ἐπὶ οὐκ ἐξίφαιτα ἐκ τῆς ἀκροπόλεως, καὶ ὅτι οὐκ ἐκάλει ἐς ὄψιν ἰκνῶν οὐδένα τῶν λογίμων Περσίων. ὑποπτεύσας δὲ μὲν, ἰσχυρῶς τὰδε. ἔσχε αὐτοῦ ὁ Καμβύσης θυγατέρα, τῇ οὐνομα ἦν Φαίδυμη· τὴν αὐτὴν δὲ ταύτην εἶχε τότε ὁ μάγος, καὶ ταύτην ἐκ συνείκει, καὶ τῇσι ἄλλῃσι πάσῃσι τῇσι τοῦ Καμβύσιω γυναιξί. πέμπων δὲ ὦν ὁ Ὁτάνης παρ' αὐτὴν τὴν θυγατέρα, ἰκνῶν θάνατον παρ' ὅτι αὐτὴν αὐτὴν ποιεῖτο, εἶπε μετὰ Σμείρδης

τοῦ Κύρου, εἴτε μετὰ ἄλλου τι, ἢ δὲ οἱ ἀντίπαιπτε, φαμίην εὐ γνώσκουσιν· οὗτε γὰρ τὸν Κύρου Σμίρδιν ἰδίσθαι οὐδαμῶ, οὗτε ἴσθαι ἴη ὁ συνοικίων αὐτῇ ἰδίαι. ἴαμπαι διότιρα ὁ Ὀτάνης, λίγων, “ Εἰ μὲν αὐτὴ Σμίρδιν τὸν “ Κύρου εὐ γνώσκεις, σὺ δὲ παρὰ Ἀτόσσης πύθιν ὅτιφ “ τούτῃ συνοικίῃ αὐτὴ τι ἰαίνη, καὶ σὺ πάντως γὰρ “ δὴ περ τόν γε ἰωῦτῆς ἀδελφιδὸν γνώσκεις.” Ἀντιπίμπαι πρὸς ταῦτα ἡ θυγάτηρ, “ Οὐτε Ἀτόσση δύναμαι ἰς λή- “ γους ἰλθῆν, οὗτε ἄλλην οὐδιμῆν ἰδίσθαι τῶν συγκατα- “ μίον γυναικῶν ἰαί τι γὰρ τάχιστα οὗτος ἄνδρ- “ ποι, ἴσθαι ποτὶ ἴσθαι, παρὶλάβει τὴν βασιλῆην, δίσκουρι “ ἡμίας, ἄλλην ἄλλη τάξας.”

69. Ἀκούοντι δὲ ταῦτα τῇ Ὀτάνη μᾶλλον κατιφαίνεται σὸ πρῆγμα. τρίτην δὲ ἀγγιλίην ἰσπίμπαι παρ’ αὐτὴν, λίγωνσαι ταῦτα, “ ὦ θυγάτηρ, διῷ σε γιγνομένην εἶ, “ κίνδυνος ἀπαλαβίσθαι τὸν ἄν ὁ πατὴρ ὑποδύσει πειλῆ. “ ἦν γὰρ δὴ μὴ ἴσθαι ὁ Κύρου Σμίρδιν, ἀλλὰ τὸν καταδο- “ κίω ἰγῶ, οὗτοι μὲν σοὶ τι συγκοιμῶμενον, καὶ τὸ Πιρ- “ σίων πρῶτος ἴχοντα, διῷ χαίροντα ἀπαλλάσσειν, ἀλλὰ “ δοῦναι δίκην. ἴν ἄν ποιήσῃς τάδε· ἰαίαν σοι συνίδη, “ καὶ μάθῃς, αὐτὸν κατυπνῶμενον, ἀφάσσειν αὐτῷ τὰ “ ὦτα. καὶ ἦν μὲν φαίνεται ἴχων ὦτα, ἰόμιζε σιωπῆ “ Σμίρδιν τῇ Κύρου συνοικίῃ· ἦν δὲ μὴ ἴχων, σὺ δὲ τῇ μά- “ γῃ Σμίρδιν.” Ἀντιπίμπαι πρὸς ταῦτα ἡ Φαιδύμη, φα- μίην κινδυνύσειν μεγάλως, ἦν ποιῇ ταῦτα. ἦν γὰρ δὴ μὴ τυγχάνη τὰ ὦτα ἴχων, ἰπύλαμπτος δὲ ἀφάσσεια ἴσθαι, εἰ ἰδίσθαι ὡς ἄιστώσει μιν ὅπως μίνοι ποιήσῃν ταῦτα. ἢ μὲν δὴ ὑπιδίξατο ταῦτα τῇ πατρὶ κατιργάσσεσθαι. τοῦ δὲ μάγου τούτου τοῦ Σμίρδιν Κυρος ὁ Καμβύσιος ἔρ- χων τὰ ὦτα ἀπίτιμι ἰπ’ αἰτῇ δὴ τινι ἑσμικρῇ. ἢ ἄν δὲ Φαιδύμη αὐτῇ, ἢ τοῦ Ὀτάνη θυγάτηρ, πάντως ἴσθαι

λίωσα τὰ ὑπιδέξαντο τῷ πατρὶ, ἰαί τι αὐτῇ μίσει ἔγι-
ναιτο τῆς ἀπίστου παρὰ τὸν μάγον, ἐν περιτρεπῇ γὰρ δὴ αἱ
γυναικὶς φετιύουσι τοῖσι Πίρεσι, ἰλθούσα παρ' αὐτὸν
πύδι. ὑπνωμένον δὲ καρτιῶς τοῦ μάγου. ἤφασσι τὰ ὄνα.
μαθεῖν δὲ οὐ χαλιπῶς, ἀλλ' ὑπαιτίως οὐκ ἔχοντα τὸν
ἄνδρα ὄνα, ὡς ἡμίση τάχιστα ἰγιόνει, πῶμασσε ἰσθ-
μῆι τῷ πατρὶ τὰ γινόμενα.

70. Ὁ δὲ Ὀτάνης παραλαβὼν Ἀσπαθίνην καὶ Γωζρύ-
ην, Πιρσίω τι πρῶτους ἰόντας καὶ ἰαυτῇ ἱπτινηδιωτά-
τους ἐς πίστιν, ἀπηγάσαστο πᾶν τὸ πρῆγμα· οἱ δὲ καὶ αὐ-
τοὶ ἄρα ὑπέστανον οὕτω τοῦτο ἔχιν. ἀνιίκαντος δὲ τοῦ
Ὀτάνω τοὺς λόγους, ἰδέξαντο· καὶ ἰδοῖσι σφί· ἱκαστοι ἄν-
δρα Πιρσίω προσεταίρυσσασθαι τοῦτον, τῷ πιστεύει μάλι-
στα. Ὀτάνης μὲν νυνὶ εἰσάγεται Ἰνταφίρνια· Γωζρύης δὲ,
Μιγάβυζον· Ἀσπαθίνης δὲ, Ὑδάρνια. γιγνόντων δὲ τού-
των ἔξ, παραγίνονται ἐς τὰ Σοῦσα Δαρῖος ὁ Τετάρσιος,
ἐν Πιρσίω ἦκων· τούτων γὰρ δὴ ἦν οἱ ὁ πατὴρ ὑπαρχος.
ἰπὶ ὧν αὐτὸς ἀπίκιστο, τοῖσι ἔξ τῶν Πιρσίων ἰδοῖσι καὶ
Δαρῖος προσεταίρυσσασθαι.

71. Συνιλθόντις δὲ οὗτοι ἰόντες ἰπτα, ἰδίδονσιν σφίσι
πίστις καὶ λόγους. ἰαί τι δὲ ἐς Δαρῖον ἀπίκιστο γνώμην
ἀποφαίνεσθαι, ἱλιγί σφί τάδε· “ Ἐγὼ ταῦτα ἰδοῖσιν μὲν
“ αὐτοὺς μούνοις ἐπίσταςθαι, ὅτι τι ὁ μάγος εἶη ὁ βασιλεύ-
“ ων, καὶ Σμύρδης ὁ Κύρου τιτελιύστης· καὶ αὐτοῦ τούτου
“ εἴησιν ἡκω σπουδῇ, ὡς συστήσω ἐπὶ τῷ μάγῳ θάνα-
“ τον. ἰαί τι δὲ συνήνικε, ὥστι καὶ ὑμῖας ἰδέναι, καὶ
“ μὴ μούνοις ἱμὲν, πωίειν αὐτίκα μοιδοκίμ, ἔ μὴ ὑπερβάλ-
“ λισθαι· οὐ γὰρ ἄμεινοι.” Εἶπε πρὸς ταῦτα ὁ Ὀτάνης,
“ Ὡ παῖ· Τετάρσιος, εἴς τι πατρὸς ἀγαθοῦ, καὶ ἐκ-
“ φαίνεις ἱοικας σιωπῶν ἰόντα τοῦ πατρὸς οὐδὲν ἥσσω·
“ τὴν μίντοι ἱπχιέησιν ταύτην μὴ οὕτω συντάχων

“ ἐξούλῳ, ἀλλ’ ἐπὶ τὸ σωφρονίστιον αὐτὴν λάμβαν’
 “ διὺ γὰρ πλειῦνας γινώσκουσιν, οὕτω ἐπιχειρεῖν.” Αἴγου
 πρὸς ταῦτα Δαριῆς, “ Ἄνδρες οἱ παρόντες, τρέψω τῇ
 “ εἰρημίῳ ἐξ Ὀτάνης εἰ χρήσις, ἐπίστασθαι ὅτι ἀπο-
 “ λίσθαι πάσιςτα. ἐξώσω γὰρ τις πρὸς τὸν μάγον, ἰδίῃ
 “ περιβαλλόμενος ἰαυτῇ κέρδια. μάλιστα μὲν γὰρ οὐκ ὀφεί-
 “ λισσι ἐπ’ ὁμίῳ αὐτῶν βαλόμενοι ποιεῖν ταῦτα· ἐπεὶ
 “ τι δὲ ὁμῶν ἀναφέρειν ἐς πλειῦνας ἰδόντι, καὶ ἡμεῖς ὑπερί-
 “ θισθαι, ἢ ποιῶμεν σήμερον, ἢ ἴσθι ὁμῶν ὅτι ἢ ὑπερπείσῃ
 “ ἢ γὰρ ἡμέρη, ὥς οὐκ ἄλλος φθὰς ἡμῶν κατήγορος ἴσται,
 “ ἀλλὰ σφίσι αὐτοὺς ἐγὼ κατερίω πρὸς τὸν μάγον.”

72. Αἴγου πρὸς ταῦτα Ὀτάνης, ἰκνυμένη ἄρα σπερχό-
 μιντο Δαριῶν, “ Ἐπεὶ τι ἡμῖς συνταχόντων ἀναγκάζεις,
 “ καὶ ὑπερβάλλισθαι οὐκ ἴσθι, ἴδι ἐξηγίε αὐτοὺς ὅτι τῇ τρέ-
 “ ψῃ πᾶριμι ἐς τὰ βασιλῆϊα, καὶ ἐπιχειρήσομεν αὐτοῖσι.
 “ φυλακὰς γὰρ δὴ διςτιώσας εἰδὼς καὶ αὐτοὺς, εἰ μὴ
 “ ἰδὼν, ἀλλ’ ἀκούσας· ὥς τίς τρέψῃ περιήσομεν;” Ἀμύ-
 βεται Δαριῶς τοῖσδε· “ Ὀτάνη, ἢ πολλὰ ἴσθι τὰ λόγῃ
 “ μὲν οὐκ εἰδὼς τι δηλῶσαι, ἔργῃ δὲ ἄλλα ὅ ἐστι τὰ λόγῃ
 “ μὲν εἰδὼς τι, ἔργῃ δὲ οὐδὲν ἀπ’ αὐτῶν λαμπρὸν γίνεται.
 “ ὁμῶς δὲ ἴσθι φυλακὰς τὰς κατιστιώσας, ἰούσας οὐδὲν
 “ χαλινὰς παρελθόντων. τοῦτο μὲν γὰρ, ἡμῶν ἰόντων τοι-
 “ ῶνδε, οὐδὲς ὅστις οὐ παρήσει, τὰ μὲν καὶ καταδιδόμενοι
 “ ἡμῖς, τὰ δὲ καὶ διμαίνων τοῦτο δὲ, ἔχω αὐτοὺς
 “ σπῆψιν ἐν περιπισταμένη, τῇ πᾶριμι· φὰς ἄρτι τι ἤκειν
 “ ἐν Περσίῳ, καὶ βούλισταί τι ἴσθι παρὰ τοῦ πατρὸς
 “ σημεῖναι τῇ βασιλῆϊ. ἴδθα γὰρ τι διὺ ψεύδης λήγισθαι,
 “ λήγισθαι. τοῦ γὰρ αὐτοῦ γλιχόμεθα εἴ τι ψεύδεται
 “ καὶ οἱ τῇ ἀληθείᾳ διαχρίωμενοι. οἱ μὲν γὰρ ψεύδονται
 “ τότι, ἰσθῶν τι μίλλωσι τοῖσι ψεύδισι ποίοντες, κερδέ-
 “ σισθαι· οἱ δ’ ἀληθίζονται, ἵνα τι τῇ ἀληθείᾳ ἰσθῶν

“σονται πέρδεις, καὶ τι μᾶλλον σφισι πιπτεράπηται. οὕτω
 “οὐ ταῦτά ἀσπείνεις, τῷτοῦ περιχόμεθα. εἰ δὲ μηδὲν
 “πλεθύνειναι μέλλουσιν, ὁμοίως ἂν εἴ, τι ἀληθιζόμενοι,
 “ψευδῆς εἴη, καὶ ὁ ψευδόμενος, ἀληθῆς. εἰς ἂν μὲν νυν
 “τῶν πυλουργῶν ἱκὼν παρείη, αὐτῷ οἱ ἄμεινον εἰς χρεῖον
 “ἴσται· εἰς δ’ ἂν ἀντιβαίνων περιῶται, διπινύσθω ἰδανῶ·
 “ταῖων πολέμιοι, καὶ ἴσται ὡσάμηναι ἴσω, ἔργου ἰχώ-
 “μιθα.”

73. Λίγει Γωρυῆς μετὰ ταῦτα, “Ἄνδρες φίλοι, ἡμῖν
 “πότε πάλλιον παρίξει ἀνασώσασθαι τὴν ἀρχήν, ἢ, εἰ
 “γι μὴ οἶοί τι ἰσόμεθα αὐτὴν ἀναλαβῆναι, ἀποθανεῖν;
 “ὅτι γι ἀρχόμεθα μὲν, ἰόντες Πέρσαι, ὑπὸ Μῆδου ἀνδρὸς
 “μάγου, καὶ τούτου ὅσα οὐκ ἔχοντος· ὅσοι τι ὁμῶν
 “Καμψύγῃ νοσίστι παρὶγίνοντο, πάντως περ μέμνησθαι
 “τὰ ἱππίστησι Πέρσῃσι τιλιυτῶν τὸν βίον, μὴ περιωμί-
 “νοισι ἀναπταῖσθαι τὴν ἀρχήν· τὰ τότε ἔκ ἡνδικομέσθαι,
 “ἀλλ’ ἐπὶ διαβολῇ ἰδομένοισι ἱππίων Καμψύγῃσι. νῦν ὦν
 “τίθιδμαι ψῆφον πείθεσθαι Δαρείῳ, καὶ μὴ διαλύεσθαι
 “ἐκ τοῦ συλλόγου τοῦδε ἄλλοθεν ἰόντας ἢ ἐπὶ τὸν μάγον
 “ἰδίως.” Ταῦτα εἶπε Γωρυῆς· καὶ πάντες ταῦτα αἶ-
 νον.

74. Ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἐβουλεύοντο, ἐγένετο κατὰ
 συντυχίην τάδε. τοῖσι μάγοισι ἔδοξε βουλευομένοισι Περ-
 ξάσπια φίλον προσθίσθαι, ὅτι τι ἱππινόνδῃς πρὸς Καμ-
 ψύγῃσι ἀνάρξια, εἰς οἱ τὸν παῖδα τοξίστας ἀπολωλέπισ· καὶ
 διότι μῦθος ἠπίστατο τὸν Σμέρδιος τοῦ Κύρου θάνατον,
 αὐτοχειρή μιν ἀπολίστας· πρὸς δ’ ἔτι, ἰόντας ἐν αἴῃσι με-
 γίστῃ τὸν Περξάσπια ἐν Πέρσῃσι. τούτων δὴ μιν εἴηκε
 καλέσαντες, φίλον προσεκτίωντο, πίστι τι λαβόντες καὶ
 ὀρκίοισι, ἢ μὴν ἔξιν παρ’ ἑαυτῶν, μὴδ’ ἐξοίσιν μηδὲν ἀν-
 δρώπων τὴν ἀπὸ σφίων ἀπάτην εἰς Πέρσας γιγνομένην

ὅπως χιόμεται ἐκ πάντων αἱ μαρία δόσιν. ὑποδακνίοντι δὲ τοῦ Περξιάσσιω πωήσιν ταῦτα, ὡς ἀνίστασθαι μὴ οἱ μάγοι, διότερα προσέφισεν, αὐτοὶ μὲν φάμιναι Πέρσας πάντας συγκαλίειν ὑπὸ τὸ βασιλῆϊον τιῆχος, κίῃνοι δ' ἐκίλινοι ἀναλάντα ἐπὶ πύργον ἀγορεύσαι, ὡς ὑπὸ τοῦ Κύρου Σμύρδιος ἄρχονται, καὶ ὑπ' οὐδινὸς ἄλλου. ταῦτα δὲ οὕτω ἐπιτέλλοντο, ὡς πιστοτάτου δῆθιν ἴστας αὐτοῦ ἐν Πέρσῃσι, καὶ πολλὰς ἀποδιχαμίνου γνώμην ὡς πικρήν ἡ Κύρου Σμύρδις, καὶ ἐξαρησαμίνου τὸν φόνον αὐτοῦ.

75. Φαμίνου δὲ καὶ ταῦτα ἱταίμεν εἶναι ποιῆιν τοῦ Περξιάσσιω, συγκαλίσαντες Πέρσας οἱ μάγοι, ἀνιζέσασαι αὐτὸν ἐπὶ πύργον, καὶ ἀγορεύειν ἐκίλινοι. ὁ δὲ, τῶν μὲν τοι ἐκίῃνοι προσιδόντο αὐτοῦ, τούτων μὲν ἐκὰν ἐπιτέλθαιτο· ἀρξάμενος δὲ ἀπ' Ἀχαιμίνιος, ἱγιστηλόγησι τὴν πατριὴν τοῦ Κύρου· μετὰ δὲ, ὡς ἐς τοῦτον κατέβη, τελευτῶν ἔλιγι ὅσα ἀγαθὰ Κύρος Πέρσας ποιούηκε· διηξιλθὼν δὲ ταῦτα, ἐξίφαινε τὴν ἀληθινήν, φάμινος πρῶταρος μὲν κρύπτειν· οὐ γὰρ οἱ εἶναι ἀσφαλὲς λέγειν τὰ γενόμενα· ἐν δὲ τῇ παρίοντι ἀναγκαίην μὴ καταλαμβάνειν φαίνειν· καὶ δὴ ἔλιγι, τὸ μὲν Κύρου Σμύρδιν ὡς αὐτὸς ὑπὸ Καμβόσῳ ἀναγναζόμενος ἀποκτείνῃσι, τοὺς μάγους δὲ βασιλεύειν. Πέρσῃσι δὲ πολλὰ ὑπαρησάμενος, εἰ μὴ ἀναπνευθῆναιτο ὁπίσω τὴν ἀρχὴν, καὶ τοὺς μάγους τιναίαιτο, ἀπῆκε ἰωῦτόν ἐπὶ κεφαλὴν φέρεσθαι ἀπὸ τοῦ πύργου κάτω. Περξιάσσης μὲν νυνὶ ἐὼν τὸν πάντα χρόνον ἀτὴρ δέκατος, οὕτω ἐπιτεύχῃσι.

76. Οἱ δὲ δὴ ἰστὰ τῶν Περσῶν, ὡς ἰσουλίσαντο αὐτὸν καὶ ἐπιχειρεῖν τοῖσι μάγῃσι, καὶ μὴ ὑπερβάλλισθαι, ἔβησαν ἐξάμενοι τοῖσι θίοισι, τῶν περὶ Περξιάσσια πρῶχθόντων ἰδόντες αὐδὴν. ἐν τῇ δὲ τῇ ἰδῶ μίση στείχοντες

ἐγίνοιτο, καὶ τὰ περὶ Περξέστωι γιγνόμενα ἰσχυράναιτο. ἰσχυρὰ ἰσχυάντις τῆς ἰδοῦ, ἰδίδοσαν αὐτοῖσι σφίσι λόγου· οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Ὀτάνην, πόνυχυ κελύοντις ὑπερκαλίσθαι, μὴδ' οἰδεύοντων τῶν περηγμάτων, ἰπτιδίσθαι· οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Δαρίον, αὐτίκα τι ἔναι, καὶ τὰ διδογμένα ποιῆναι, μὴδ' ὑπερβάλλισθαι. ὠδιζομένοις δ' αὐτῶν, ἰφάνη ἰρήκων ἰπτά ζιύγια, δύο αἰγυπῶν ζιύγια διώκοντά τι θ' εἴλλοντα καὶ ἀμύσσοντα· ἰδόντις δὲ ταῦτα οἱ ἰπτά, τῆν τι Δαρίου πάντις πῆνιεν γνώμην, καὶ ἰπυτα ἦσαν ἰπὶ τὰ βασιλῆα τιθαῖρηκέτις τοῖσι ἔρσι.

77. Ἐπιστάσι δὲ ἰπὶ τὰς πύλας ἰγίνετο αἴν τι Δαρίῳ ἢ γνώμῃ ἴφρις· καταιδιόμενοι γὰρ οἱ φύλακας ἀνδρας τοὺς Περσίῳι πρῶτους, καὶ οὐδὲν τοιοῦτον ὑποπτιδόντις ἐξ αὐτῶν ἴσθαι, παρίσαν, θίῃ παμπῇ χρωμένους· ἔδ' ἰσχυράτα οὐδὲς. ἰπτι τι δὲ καὶ παρῆλθον ἐς τὴν ἀβλῆν, ἰνικυρσαν τοῖσι τὰς ἀγγιλίας ἰσφίρουσι ἰνούχοισι, οἷ σφεας ἰστορίον δ', τι θίλοντις ἦσαν· καὶ ἔμα ἰστορίοντις τούτους, τοῖσι πολυεργῶν ἀπείλιον, ὅτι σφίας παρῆσαν. ἴσχον τι βουλομένους τοὺς ἰπτά ἐς τὸ πρῶτον παρίναι· οἱ δὲ, διακελευσάμενοι, καὶ σπασάμενοι τὰ ἰγχυρίδια, τῶν τοὺς μὲν τοὺς ἴσχοντας αὐτοῦ ταύτη συγκατετίουσι· αὐτοὶ δὲ ἦσαν δρόμῳ ἐς τὸν ἀνδριῶνα.

78. Οἱ δὲ μάγοι ἴσυχον ἀμφότεροι τηνικαῦτα ἰόντις τι ἴσω, καὶ τὰ ἀπὸ Περξέστωι γιγνόμενα ἐν βουλῇ ἴσοντις. ἰπτι ὅν ἰδον τοὺς ἰνούχους τιθόμενους τι καὶ βούτας, ἀνά τι ἰδραμὸν πάλιν ἀμφότεροι, καὶ ὡς ἴμαθον τὸ ποισόμενοι, πρὸς ἄλλαν ἰτράκοντο. ὁ μὲν δὲ αὐτίκων φθάει τὰ τόξα κατελόμενος· ὁ δὲ, πρὸς τὴν αἰχμὴν ἰτράπιτο. ἰσχυρὰ δὲ συτίμισγον ἀλλήλοισι. τῇ μὲν δὲ τὰ τῶν ἀνταλάζοντι αὐτίκων, ἰόντων τι ἀγχῶ τῶν πολέμιων, θ'

προσκυμίνων, ἣν χρηστὰ οὐδὲν ὁ δ' ἴτιρος τῇ αἰχμῇ
 ἡμύνετο· καὶ τοῦτο μὲν, Ἀσπαδίην παῖσι ἰς τὸν μηρόν
 τοῦτο δὲ, Ἰνταφίρνια ἰς τὸν ὀφθαλμόν· καὶ ἰστιρήθη μὲν
 τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐκ τοῦ τρώματος ὁ Ἰνταφίρνης, οὐ μίντοι
 ἀπίθανί γι. τῶν μὲν δὴ μάγων οὗτιρες τραυματίζι ταύ-
 τους· ὁ δὲ ἴτιρος, ἰαί τί οἱ τὰ τόξα οὐδὲν χρηστὰ ἰγίνετο,
 ἦν γὰρ δὴ θάλαμος ἰσίων ἰς τὸν ἀνδριῶνα, ἰς τοῦτοι πα-
 ταφιδύγι, θίλων αὐτοῦ προσθῆναι τὰς θύρας. καὶ οἱ
 συνισπίπτουσι τῶν ἰατῶν δύο, Δαρειῶς τε καὶ Γωβρύης·
 συμπλακίντος δὲ Γωβύριω τῇ μάγῃ, ὁ Δαρεῖος ἰσιστιῶς
 ἠπύρει, οἷα ἐν σκότηϊ, προμηθεύμενος μὴ πλῆξῃ τὸν Γω-
 βρήν· ἔρῳν δὲ μιν ἀργὸν ἰσιστιῶτα ὁ Γωβρύης, εἴρητο ὁ,
 τι οὐ χρῆται τῇ χειρί· ὁ δὲ εἶπε, “ Προμηθεύμενος σίο,
 “ μὴ πλῆξω.” Γωβρύης δὲ ἀμείβετο, “ Ὡθι καὶ δι' ἀρ-
 “ φοτέρων τὸ ξίφος.” Δαρεῖος δὲ πιθεύμενος, ὥς τι τὸ
 ἰγχιριδίον, καὶ ἴσυχέ πως τοῦ μάγου.

79. Ἀποκτείναντες δὲ τοὺς μάγους, καὶ ἀποταμόντες
 αὐτίων τὰς κεφαλὰς, τοὺς μὲν τραυματίας ἰωῦτῶν αὐτῶ
 λείπουσι, καὶ ἀδυνασίης εἵναι, καὶ φυλακῆς τῆς ἀερο-
 πόλειος· οἱ δὲ πέντε αὐτίων ἴχοντες τῶν μάγων τὰς κε-
 φαλὰς, ἴθιον ἔξω, βοῇ τε καὶ πατάγῃ χριώμενοι· καὶ
 Πέρσαι· τοὺς ἄλλους ἰσικαλίστο, ἐξηγιόμενός τι τὸ πρῆ-
 γμα, καὶ δικινύοντες τὰς κεφαλὰς· καὶ ἄμα ἔκτυπον
 πάντα τινὰ τῶν μάγων τὸν ἐν πρὸς γινόμενον. οἱ δὲ Πέρ-
 σαι, μαθόντες τό, τι γιγνὸς ἐκ τῶν ἰατῶν, καὶ τῶν μά-
 γων τὴν ἀπάτην, ἰδιπαῖον καὶ αὐτὰ ἴτιρα τοιαῦτα πα-
 οῖν· σπασάμενοι δὲ τὰ ἰγχιριδία, ἔκτυπον ὅκον τινὰ μά-
 γον ὕρισκον· εἰ δὲ μὴ νύξ ἰπιλθοῦσα ἴσχι, ἔλιπον ἂν οὐ-
 δὲνα μάγον· ταύτην τὴν ἡμέρην θιραπιεύουσι Πέρσαι κοπῇ
 μάλιστα τῶν ἡμερίων· καὶ ἐν αὐτῇ ἔρτην μεγάλην ἀνά-

γουσι, ἢ κίεληται ὑπὸ Περσίων μαγοφόνια· ἐν τῇ μάγῳ οὐδὲνα ἔξιςτι φανῆναι ἐς τὸ φῶς, ἀλλὰ κατ' οἴκους ἰωυτοὺς αἱ μάγοι ἔχουσι τὴν ἡμίρην ταύτην.

80. Ἐπὶ τι δὲ κατίσθη ὁ Θέρυβος, καὶ ἱκτὸς πίνετο ἡμιρίων ἰγίνετο, ἱεουλιούοντο οἱ ἰπαιαστάσις τοῖσι μάγῳσι περὶ τῶν περηγμάτων πάντων· καὶ ἰλίχθησαν λόγῳι ἀπιστοὶ μὲν ἰνίοισι Ἑλλήνων, ἰλίχθησαν δ' αὖν. Ὁτάτης μὲν ἰκίλει ἐς μίσην Πέρσησι καταδιῆναι τὰ περήγματα, λίγων τὰδε, “ Ἐμοὶ δοκίει, ἵνα μὲν ἡμῶν μούπαρχον μῶνοι μηπίει γινέσθαι· οὔτι γὰρ ἡδὺ, οὔτι ἀγαθόν. ἰδῖτε μὲν γὰρ τὴν Καμβύσιω ὕβρι ἐπ' ἴσον ἰπιξῆλθαι, μιτισχῆκασι δὲ καὶ τῆς τοῦ μάγου ὕβριος. πῶς δ' αὖν εἴη χρεῖμα κατηρημένον μουναρχίῃ, τῇ ἔξιςτι ἀντιδύνη ποίειν τὰ βούλειται; καὶ γὰρ αὖν τὸν ἀριστον ἀνδρῶν πάντων στάντα ἐς ταύτην τὴν ἀρχὴν, ἱκτὸς τῶν ἰωδόνων ἰσημάτων στήσι. ἰγγίνεταί μὲν γὰρ οἱ ὕβρις ὑπὸ τῶν παριόντων ἀγαθῶν, φθόνος δὲ ἀρχῇδι ἰμφύεται ἀνδρώφ. δύο δ' ἔχων ταῦτα, ἔχῃ πᾶσαν κακίτητα· τὰ μὲν γὰρ ὕβρις κικορημένος ἱρδί πολλὰ καὶ ἀτάσθαλα, τὰ δὲ, φθόνος. καίτοι ἀνδρα γι τύραννον, ἀφθόνος ἰδῖν ἰναι, ἔχοντά γι πάντα τὰ ἀγαθά· τὰ δ' ὕπαιαντίον τούτου ἐς τοὺς πολιήτας πύφους· φθόνος γὰρ τοῖσι ἀρίστοισι περιουσί τι καὶ ζώουσι, χαίρει δὲ τοῖσι κακίοις τῶν ἀστῶν διαβολὰς δὲ ἀριστος ἰνδίκισθαι. ἀναρμωστέατοι δὲ πάντων· ἢ τι γὰρ αὐτὸν μιτρώεις θωυμάξης, ἀχθεται ὅτι οὐ κάρτα θираπύεται· ἢ τι θираπύη τις κάρτα, ἀχθεται ἅτι θωπί. τὰ δὲ δὴ μίγιστα ἱρχόμεναι ἱρῶν· ἰόμαιά τι κινῶ πάτρια, καὶ βιάται γυναῖκας, πτίει τι ἀκρίτους· πλῆθος δὲ ἀρχον, πρῶτα μὲν, οὔνομα πάντων κάλλιστον ἔχῃ, ἰσισομῆν· διούτερα δὲ, τούτων τῶν ὁ μούναρχος, ποίει οὐδὲν. πᾶ-

“ λα μὲν ἀρχὰς ἄρχου, ὑπὲρδουσι δὲ ἀρχὴν ἔχου, βουλευ-
 “ ματα δὲ πάντα ἐς τὸ κοινὸν ἀναφέρει. εἰδῆμαι ἂν γινώ-
 “ μην, μισίντας ἡμίας μουναρχίην, τὸ πλεῖστον αἰξύν· ἵν
 “ γὰρ τῇ πολλῇ ἴνι τὰ πάντα.” Ὅτάνης μὲν δὲ ταύ-
 “ τη τὴν γνώμην ἐσίφειρε.

81. Μεγάβουζος δὲ ὀλιγαρχίῃ ἐκίλεισι ἱπαιτράπειν, λέ-
 γων τὰδε, “ Τὰ μὲν Ὅτάνης ἵπαι, τυραννίδα παύων,
 “ λελέχθω καὶ μοι ταῦτα· τὰ δ’ ἐς τὸ πλεῖστον ἀνωγε
 “ φέριεν τὸ κράτος, γνώμης τῆς ἀρίστης ἡμέρτηκε. ὁμί-
 “ λου γὰρ ἀχρηστεύον οὐδὲν ἐστὶ ἀξυνιτώτερον, οὐδὲ ὑβριστό-
 “ τερον. καὶ τοι τυράννου ὕβριν φεύγοντας ἄνδρες, ἐς δὴ
 “ μου ἀπολάσσετον ὕβριν πωλείην, ἐστὶ οὐδαμῶς ἀνασχετόν.
 “ ὁ μὲν γὰρ, εἴ τι ποιῇ, γινώσκων ποιεῖν· τῇ δὲ οὐ γι-
 “ νώσκων ἴνι· πῶς γὰρ ἂν γινώσκαι, ὅς οὗτ’ ἐδιδάχθη,
 “ οὔτε οἶδε καλὸν οὐδὲν, ὃδ’ οἰκῆται; αἰδέσθαι τι ἱμπίσαντὰ
 “ πρὸς ἡμάς· ἀνὴρ ἰού, χυμάρρη ποταμῷ ἱπαιλος; δῆμα
 “ μὲν ἴνι, οἳ Πέρσῃσι κακὸν νόουσι, οὗτοι χρεάζονται
 “ ἡμῖν δὲ ἀνδρῶν τῶν ἀρίστων ἐπιλιέξαντες ὁμιλίην, τῶν
 “ τοισι περιδιδώμην τὸ κράτος· ἵν γὰρ δὴ τούτοισι καὶ
 “ αὐτοὶ ἰνισόμεθα. ἀρίστων δὲ ἀνδρῶν ἐκὸς ἀρίστα βου-
 “ λύματα γίνισθαι.” Μεγάβουζος μὲν δὲ ταύτην γνώμην
 ἐσίφειρε.

82. Τρίτος δὲ Δαριῖος ἐπιδιδίκευτο γνώμην, λέγων,
 “ Ἐμοὶ δὲ τὰ μὲν ἵπαι Μεγάβουζος, ἐς τὸ πλεῖστον ἔχοντα,
 “ δεκίμῃ ἐρῶς λίξαι· τὰ δ’ ἐς ὀλιγαρχίην, οὐκ ἐρῶς.
 “ τριῶν γὰρ προεμμένειν, καὶ πάντων τῶν λίγων ἀρίστων
 “ ἰόντων, δῆμου τι ἀρίστου, καὶ ὀλιγαρχίης, καὶ μουναρχ-
 “ χου, πολλῇ τοῦτο προέχουσιν λέγω. ἀνδρὲς γὰρ ἐκὸς τοῦ
 “ ἀρίστου οὐδὲν ἄμεινον ἂν φανίη· γνώμη γὰρ τοιαύτη
 “ χρεώμενος, ἱπαιτροποιῶν ἂν ἡμωμήσας τοῦ πλεῖστος· σι-
 “ γῆτό τι ἂν βουλεύματα ἐπὶ δυσμενείας ἀνδρῶς οὕτω μά-

" λιστα. ἐν δὲ ἐλιγαρχίῃ, πολλοῖσι ἀρετὴν ἱπασκόμενοι
 " ἐς τὸ κοιτὸν, ἔχθια ἴδια ἰσχυρὰ φιλίου ἰγγίνοσθαι
 " αὐτὸς γὰρ ἱπαστος βουλόμενος πορφυαῖος εἶναι, γνῶμησὶ
 " τι κατ', ἐς ἔχθια μεγάλα ἀλλήλοισι ἀπεικνίσσεται· ἐξ
 " ὧν στάσεις ἰγγίνονται· ἐν δὲ τῶν στασιῶν, φόνος· ἐν δὲ
 " τοῦ φόνου, ἀπίδῃ ἐς μοναρχίην· καὶ ἐν τούτῳ διίδιξε
 " ἴσθ' ἱστὶ τοῦτο ἀριστον. δήμευτε αὖ ἄρχοντες ἀδύνατα
 " μὴ οὐ κακότητα ἰγγίνοσθαι· κακότητος τοῖνοι ἰγγίνο-
 " μένης ἐς τὰ κοιτὰ, ἔχθια μὲν οὐκ ἰγγίνηται τοῖσι κα-
 " κῶσι, φιλίας δὲ ἰσχυραί· οἱ γὰρ κακῶντις τὰ κοιτὰ,
 " συγκύνψαντες ποιῶσι· τοῦτο δὲ τοιοῦτο γίνεται, ἐς δ' ἂν
 " προστάς τις τοῦ δήμου τοὺς τοιούτους παύσῃ. ἐν δὲ αὖ
 " τῶνδε θωυμάζεται οὗτος δὴ ὑπὸ τοῦ δήμου· θωυμάζε-
 " μινος δὲ, ἂν' ὧν ἰφάνη μούναρχος ἰών· καὶ ἐν τούτῳ δηλοῖ
 " καὶ οὗτος ὡς ἡ μοναρχία κρείττιστον. ἐν δὲ ἴπαι πάντα
 " συλλαβόντα εἰπιῖν, κἀδιν ἡμῖν ἡ ἰλιουδιεῖν ἰγίνοσθαι; καὶ
 " τοῦ δόντος; πότρεα παρὰ δῆμα, ἢ ἐλιγαρχίης, ἢ μου-
 " νάρχου; ἔχω τοῖνοι γνῶμη, ἡμῖν ἐλιουδιεμδύντας
 " διὰ ἴνα ἄνδρα, τὸ τοιοῦτο περιετίλλειν· χωρεῖς τι τοῦ-
 " του, πατέριος νόμου μὴ λύνειν ἔχοντας εἶ· οὐ γὰρ
 " ἄμεινον."

83. Γινώμαι μὲν δὲ τριῖς αὐταὶ προσιπύατο· οἱ δὲ τίς-
 σορις τῶν ἰσχυρὰ ἀνδρῶν προσίδιντο τούτῳ. ὡς δὲ ἰσχυρὰ
 σῆ γνῶμη δ' Ὀσάνης, Πίρρησι ἰστομῖν σπιῶναι ποιῆσαι,
 ἔλκε ἐς μίσει αὐτοῖσι τάδε, " Ἄνδρες στασιῶνται, δῆλα
 " γὰρ δὴ ὅτι δι' ἴνα γί τινὰ ἡμῶν βασιλεία γινέσθαι, ἥτοι
 " πλήρη γι λαχόντα, ἢ ἐπιτεριψάντων τῶ Πιρρίωνι πλῆ-
 " θει τὸν ἂν ἐπιῖναι ἴλονται, ἢ ἄλλη τινὶ μεχανῇ· ἐγὼ
 " μὲν νυν ὑμῖν οὐκ ἐπαγωνιῶμαι· οὔτε γὰρ ἄρχων οὔτε
 " ἄρχισθαι ἰθίλω· ἐπὶ τούτῳ δὲ ὑπεξίσταμαι τῆς ἀρχῆς,
 " ἐπ' ᾧ ὅτι ὑπ' αὐτοῖς ὑμῖν ἀρξάμαι, ὅτι αὐτοὶ ἐγὼ, οὗτοι

“οἱ ἀπ’ ἱμῶν αὖ γινόμενοι.” Τούτου ἵσταντος ταῦτα, ὡς συνιχόμενοι οἱ ἔξ ἐπὶ τούτοις, αὗτος μὲν δὴ σφί οὐκ ἔπηγον ἔλιξε, ἀλλ’ ἐκ τῶν μίσου πατήστω. καὶ νῦν αὖτε ἡ οἰκίη διατιλίμ μόνη ἰλιούρη ἰούσα Περσίαν, καὶ ἀρχεται τισαῦτα ἴσα αὐτῇ θίλιμ, νόμος οὐκ ὑπερβαίνουσα τοὺς Περσίαν.

84. Οἱ δὲ λοιπὰ τῶν ἱστὰ ἐβουλεύοντο ὡς βασιλία δικαιοτάτα γήσονται καὶ σφί ἴδαξε, Ὅτάνη μὲν ἔ τῶσι ἀπὸ Ὅτάνω αὖ γινόμενοι, ἢ ἐς ἄλλοις τὰ τῶν ἱστὰ ἔλθῃ ἢ βασιληίῃ, ἐξαίριτα δίδωσθαι ἰσθῆτά τι Μηδικὴν ἔτιος ἱκαστου καὶ τὴν πᾶσαν δουρὴν ἢ γίνεσθαι ἐν Πέρσῃσι τιμωτάτη. τοῦδε δὲ εἰνικεν ἐβουλεύσαντό οἱ δίδωσθαι ταῦτα, ὅτι ἐβούλοισι τι πρῶτος τὸ πρῆγμα, καὶ συνίστησι αὐτούς. ταῦτα μὲν δὴ Ὅτάνη ἐξαίριτα· τὰδε δὲ ἐς τὸ ποιὴν ἐβούλευσαν, παρίναι ἐς τὰ βασιληίᾳ πάντα τὸν βουλόμηνον τῶν ἱστὰ αἰεὶ ἐσαγγελίας, ἢ μὴ τυγχάνῃ εἶδον μετὰ γυναικὸς βασιλεύς· γαμῖν δὲ μὴ ἐξῆναι ἄλλοθι τῷ βασιλεῖ ἢ ἐκ τῶν συνισπιαστάντων. περὶ δὲ τῆς βασιληίης ἐβουλεύσαντο τοιόνδι· ὅτιν ἂν ὁ ἵππος ἡλίου ἱσπανατίλλοντος πρῶτος φθίγγηται ἐν τῷ πρσαστείῳ, αὐτῶν ἐπιβιβηκότων, τοῦτον ἔχει τὴν βασιληίῃν.

85. Δαρείῳ δὲ ἦν ἱπποκόμος, ἀνὴρ σοφὸς, τῷ οὐνομα ἦν Οἰζάρης· πρὸς τοῦτον τὸν ἄνδρα, ἐπεί τι διελύθησαν, ἔλιξε Δαρείος τὰδε, “Οἰζαρις, ἡμῖν δίδωται περὶ τῆς βασιληίης ποίειν κατὰ τὰδε· ὅτιν ἂν ὁ ἵππος πρῶτος φθίγγηται ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνιόντι, αὐτῶν ἱσπαναβιζηκότων, τοῦτον ἔχει τὴν βασιληίῃν· νῦν ὦν εἴ τις ἔχεις σοφίην, μηχανῶ ὡς ἂν ἡμῖς σχῶμιν τοῦτο τὸ γίγας, καὶ μὴ ἄλλος τις.” Ἀμείβεται Οἰζάρης ταῦσδε, “Εἰ μὲν δὴ, ὦ δίσποτα, ἐν τούτῳ τοί ἴσσι ἢ βασιλία εἶναι ἢ μὴ, θάρσει τούτου εἶνικι, καὶ θυμὸν ἔχει ἀγα-

“Θόν· ὡς βασιλεὺς οὐδεὶς ἄλλος πρὸ σὺ ἴσται· τοιαῦτα
 “ἔχω φάρμακα.” Λίγαι Δαριῖος, “Εἰ ταῖνοι τι τοιοῦ-
 “τον ἔχουσιν εὐφροσύνην, ὥρην μηχανήσασθαι, καὶ μὴ ἀντιβάλ-
 “λεισθαι· ὡς τῆς ἰπποσύνης ἡμέρης ὁ ἀγὼν ἡμῖν ἴσται.”
 Ἀκούσας ταῦτα ὁ Οἰζάρης, ποιῶν ταῦτον· ὡς ἰγίνετο ἡ
 νύξ, τῶν θηλίων ἵππων μίην, τὴν ὁ Δαριεῖος ἵππος ἔστρεψε
 μάλιστα, ταύτην ἀγαγὼν ἐς τὸ προάστειον, κατήδησε,
 καὶ ἐπήγαγε τὸν Δαριεῖος ἵππον· καὶ τὰ μὲν πολλὰ πε-
 ριέγαγε ἀγχοῦ τῇ ἵππῳ, ἐγχερίμπτων τῇ θηλίῃ· τίλος
 δὲ, ἐπῆκε ὀχυρῶσαι τὴν ἵππον.

86. Ἄμ' ἡμέρῃ δὲ διαφανομένη, οἱ ἔξ, κατὰ συνθή-
 παντο, παρεῖσαν ἰσὶ τῶν ἵππων· διεξιλαυνόντων δὲ κατὰ
 τὸ προάστειον, ὡς κατὰ τοῦτο τὸ χωρίον ἰγίνετο ἵνα τῆς
 παροχομένης νυκτὸς κατιδίδετο ἡ θήλια ἵππος, ἰδυῖτα
 ὁ Δαριεῖος ἵππος προσδραμὼν ἐχερίμπτει· ἅμα δὲ τῇ
 ἵππῳ τοῦτο ποιήσασιν, ἀστραπὴ ἔξ αἰθέρης καὶ βροντὴ
 ἰγίνετο. ἐπιγιγνόμενα δὲ ταῦτα τῇ Δαριῖῳ, ἐτιλίωσέ
 μιν, ὥσπερ ἐκ συνδίδου τι γινόμενα· οἱ δὲ, καταδο-
 ρόντες ἀπὸ τῶν ἵππων, προσκύνουσι τὸν Δαριῖον ὡς βασι-
 λῆα.

87. Οἱ μὲν δὲ φασὶ τὸν Οἰζάρην ταῦτα μηχανήσασθαι·
 οἱ δὲ, τοιάδ' (καὶ γὰρ ἰπ' ἀμφοτέρω λήγεται ὑπὸ Περ-
 σίων) ὡς τῆς ἵππου ταύτης τῶν ἑρδῶν ἐπιφάσας τῇ
 χεὶρ, ἔχων αὐτὴν κρύψας ἐν τῇσι ἀναξυρίσι· ὡς δὲ ἅμα
 τῇ ἡλίῳ ἀνίσταται ἀπίσθαι μέλλειν τοὺς ἵππους, τὸν Οἰ-
 ζάρην τοῦτον ἐξίραντα τὴν χεῖρα, πρὸς τοῦ Δαριεῖος ἵ-
 ππου τοὺς μυκτῆρας προσκύνουσι· τὸν δὲ, αἰσθόμενος, φρι-
 μάσασθαι τι καὶ χρεμίσσασθαι.

88. Δαριῖος τι δὴ ὁ Ἰστιάσιος βασιλεὺς ἀπιδίδετο,
 καὶ οἱ ἦσαν ἐν τῇ Ἀσίῃ πάντες κατήκοοι, πλὴν Ἀραβίων,
 Κόρην τι καταστρεψαμένου, καὶ ὕστειρον αὐτοῖς Καμψύ-

σιω. Ἀράβιοι δὲ οὐδαμᾶ παθήκουσαν ἐπὶ δουλοσύνῃ Πέρσης, ἀλλὰ ξιῖνοι γίνονται, παρίεντες Καμβύσιω ἐπ' Αἴγυπτον· αἰκύνονται γὰρ Ἀραβίων, οὐκ αὖ ἐς ἑλλάσειν Πέρσαι· ἐς Αἴγυπτον. γάμους τε τοὺς πρώτους ἐγάμευ Πέρσῃσι ὁ Δαρείος, Κύρου μὲν δύο θυγατέρας, Ἀτοσσάν τε καὶ Ἀρτυστάνην· τὴν μὲν Ἀτοσσαν, προσευκαίησασαν Καμβόσῳ τε τῷ ἀδελφῷ καὶ αὐτῇ τῷ μάγῳ· τὴν δὲ Ἀρτυστάνην, παρθένον. ἰτίρην δὲ Σμίρδιος τοῦ Κύρου θυγατέρα ἴγνημι, τῇ ὄνομα ἦν Πάερμος· ἴσχει δὲ καὶ τὴν τοῦ Ὀτάριω θυγατέρα, ἣ τὰς μάγοι καταδάηλον ἐποίησε. δουράμιός τε πάντα οἱ ἐπιπλύντο. πρώτοι μὲν οὖν τύπον ποιησάμενοι λίθινοι, ἴσκησι· ζῶνι δὲ οἱ ἰνῇ, ἀτὴρ ἰσπύως· ἐπίγραφει δὲ γράμματα λίγοντα τάδε, ΔΑΡΕΙΟΣ Ὁ ὙΣΤΑΣΠΕΟΣ ΣΤΗΝ ΤΕ ΤΟΤ' ἸΠΠΟΤ Τῇ ΑΡΕΤῇ, τὸ ὄνομα λίγων, ΚΑΙ ΟΙΒΑΡΕΟΣ ΤΟΤ' ἸΠΠΟΚΟΜΟΤ, ΕΚΤΗΣΑΤΟ ΤΗΝ ΠΕΡΣΕΩΝ ΒΑΣΙΑΝΗΝ.

89. Πωήσας δὲ ταῦτα ἐν Πέρσῃσι, ἀρχὰς πατιστήσαντο ἱπποσι, τὰς αὐταὶ καλίσουσι σαρμαθῆας· πατιστήσας δὲ τὰς ἀρχὰς, καὶ ἀρχοντας ἐπιστήσας, ἐτάξατο φόρους οἱ προσίηαι κατὰ ἰδιὰς τε, καὶ πρὸς τοῖσι ἱθνασι τοὺς πλετισιχώρους προστάσσειν, καὶ ὑπερβαίνειν τοὺς προσιχίας, τὰ ἱκαστέρω ἄλλοις ἄλλα ἱθνα νέμων. ἀρχὰς δὲ καὶ φόροι πρέσβειν τὴν ἐπίτιναι κατὰ τάδε διίλι. τοῖσι μὲν αὐτίων ἀργύροι ἀπαγινίουςι ἕξατο Βαβυλώνιοι σταθμὸν τάλαντον ἀπαγινίειν· τοῖσι δὲ χερσίοι ἀπαγινίουςι, Εὐβοιόν. τὸ δὲ Βαβυλώνιοι τάλαντον δύναται Εὐβοίδας * ἰσδαμήκοντα μνίας. ἐπὶ γὰρ Κύρῳ ἀρχοντας, καὶ αὐτῇ Καμβύσιω, ἦν πατιστηκὸς οὐδὲν φόρον πύρι, ἀλλὰ δῶρα ἀγίνειν· διὰ δὲ ταύτην τὴν ἐπίταξιν τοῦ φόρου, καὶ παραπλήσια ταύτῃ ἄλλα, λίγουσι Πέρσαι ὅς Δαρείος μὲν ἦν ἀνάκλητος· Καμβύσης δὲ, δισπότης

Κῦρος δὲ, πατήρ· ὁ μὲν, ὅτι ἐκαστήλινι πάντα τὰ
 πρῆγματα· ὁ δὲ, ὅτι χαλιπρός τι ἦν καὶ ὀλίγωρος· ὁ δὲ,
 ὅτι ἡπιός τι, καὶ ἀγαθὰ σφι πάντα ἐμνηχανέσαστο.

90. Ἀπὸ μὲν δὲ Ἰώνων, καὶ Μαγνήτων τῶν ἐν τῇ
 Ἀσίῃ, καὶ Αἰολίων, καὶ Καρῶν, καὶ Ἀυσίων, καὶ Μιλυ-
 ῖων, καὶ Παμφύλων, ὡς γὰρ ἦν οἱ τεταγμένοι φέροι οὗτος,
 πρὸς ἡῖ ἐν τετρακόσια τάλαντα ἀργυρίου. ὁ μὲν δὲ πρῶτος
 οὗτός οἱ νομὸς πατιστήκει. ἀπὸ δὲ Μυσῶν, καὶ Λυδῶν, καὶ
 Λαονείων, καὶ Καθαλίων, καὶ Ἑγγυρίων, πεντακόσια τά-
 λαντα· νομὸς διῦντιρος οὗτος. ἀπὸ δὲ Ἑλλησποντίων τῶν
 ἐπὶ διξίᾳ ἱσχυρίζονται, καὶ Φρυγῶν, καὶ Θρηάκων τῶν ἐν
 τῇ Ἀσίῃ, καὶ Παφλαγόνων, καὶ Μαριανδυνῶν, καὶ Συ-
 ρίων, ἐξήκοντα καὶ τριακόσια ἢ τάλαντα φέροι· νομὸς
 τρίτος οὗτος· ἀπὸ δὲ Κιλικίων, ἴπποι τι λινοὶ ἐξήκοντα
 καὶ τριακόσιοι, ἐκαστὴς ἡμίρης ὡς γινόμενοι, καὶ τά-
 λαντα ἀργυρίου πεντακόσια· τούτων δὲ τισσιν ἐκρίνεται
 καὶ ἑκατὸν ἐς τὴν Φρυγίαν ἴπποι τὴν Κιλικίαν χώραν
 ἀναισιμοῦντο, τὰ δὲ τριακόσια καὶ ἐξήκοντα Δακρυῖν ἰφοῖντα·
 νομὸς τέταρτος οὗτος.

91. Ἀπὸ δὲ Ποσειδηίου πόλιος, τὴν Ἀμφίλοχος ὁ
 Ἀμφιάρεω εἵκει ἰπ' οὐροισι τοῖσι Κιλικίαν τι καὶ Σύρον,
 ἐκξάμενοι ἀπὸ ταύτης μίχρι Αἰγύπτου, πλὴν μοίρης
 τῆς Ἀραβίων, ταῦτα γὰρ ἦν ἀτιλία, πεντήκοντα καὶ
 τριακόσια τάλαντα φέροι ἦν· ἴσται δὲ ἐν τῇ νομῇ τούτῃ
 Φοινίκη τι πᾶσα, καὶ Συρία ἢ Παλαιστίνη καλιεμένη,
 καὶ Κύπρος· νομὸς πέμπτος οὗτος. ἀπ' Αἰγύπτου δὲ,
 καὶ Λιβύων τῶν πρὸς ἐχίον Αἰγύπτῳ, Κυρήνης τι καὶ
 Βάρης, ἐς γὰρ τὸν Αἰγύπτου νομὸν αὐταὶ ἐκπεσμῖατο,
 ἱπτακόςια πρὸς ἡῖ τάλαντα, πέντε τοῦ ἐκ τῆς Μοίρης
 λίμνης γινόμενου ἀργυρίου, τὸ ἰγνίτο ἐκ τῶν ἰχθύων
 τούτου τι δὲ χωρὶς τοῦ ἀργυρίου, καὶ τοῦ μεταρρυμμένου

σίτου προσήϊι ἑπτακόσια τάλαντα· πρὸς γὰρ δύο καὶ δέκα μυριάσι Περσίων τι ταῖσι ἐν τῇ Αἰυπῷ τίχιϊ τῇ ἐν Μίμφι πατοιπημίνοισι καταμιτρίουσι, καὶ ταῖσι τούτων ἱπικούροις· νομὸς ἑκτος οὗτος. Σατταγυῖται δὲ, καὶ Γανδάριοι, καὶ Δαδίκαι τι καὶ Ἀπαρῦται, ἐς τὸ αὐτὸ τιταγμίνοι, ἰσδομήκοντα καὶ ἱπκτὸν τάλαντα προσίφισον· νομὸς δὲ οὗτος Ἰσδομος. ἀπὸ Σούων δὲ, καὶ τῆς ἄλλης Εἰσσίαν χώρας, τριηκόσια· νομὸς ὄγδοος οὗτος.

92. Ἀπὸ Βαβυλῶνος δὲ, καὶ τῆς λοιπῆς Ἀσσυρίης, χίλιά οἱ προσήϊι τάλαντα ἀργυρίου, καὶ παῖδες ἑκτομίαι πιντακόσιοι· νομὸς ἑῷατος ὅτος. ἀπὸ δὲ Ἀγλατάνων καὶ τῆς λοιπῆς Μηδικῆς, καὶ Παρικαίων, καὶ Ὀρδοκερβατιῶν, πιντήκοντά τι καὶ τιτρακόσια τάλαντα· νομὸς δέκατος οὗτος. Κάσπιοι δὲ καὶ * Παισίπαι, Παντίμαθοί τι καὶ Δαρῖται, ἐς τὸ αὐτὸ συμφέροντες, διηκόσια τάλαντα ἀπαγίνουσι· νομὸς ἑνδέκατος οὗτος. ἀπὸ Βακτριανῶν δὲ μέχρι Αἰγλῶν, ἰξήκοντα καὶ τριηκόσια τάλαντα φόρος ἦν· νομὸς δυνδῆκατος οὗτος.

93. Ἀπὸ Πακτυϊκῆς δὲ, καὶ Ἀρμενίων, καὶ τῶν προσιχίων μέχρι τοῦ πόντου τοῦ Εὐξείνου, τιτρακόσια τάλαντα· νομὸς τρίτος καὶ δέκατος οὗτος. ἀπὸ δὲ Σαγαρετιῶν, καὶ Σαραγγίων, καὶ Θαμαναίων, καὶ Οὐτίων, καὶ Μύκων, καὶ τῶν ἐν τῇσι νήσοις εἰσιόντων τῶν ἐν τῇ Ἐρυθρῇ θαλάσῃ, ἐν τῇσι τοὺς Ἀνασπάστους καλισταίνους πατοιπίζει βασιλεὺς, ἀπὸ τούτων πάντων ἰξακόσια τάλαντα ἰγίνετο φόρος· νομὸς τέταρτος καὶ δέκατος οὗτος. Σάπαι δὲ καὶ * Κάσπιοι πιντήκοντα καὶ διηκόσια ἀγίνουσι τάλαντα· νομὸς πῑμπτος καὶ δέκατος οὗτος. Πάρθοι δὲ, καὶ Χοράσμοι, καὶ Σογδοί τι καὶ Ἀρμιοὶ, τριηκόσια τάλαντα· νομὸς ἑκτος καὶ δέκατος οὗτος.

94. Παριπάνιοι δὲ, καὶ Αἰθίοπες οἱ ἐν τῆς Ἀσίης, τιτραπύσια τάλαντα ἀπαγίνιον νομὸς Ἰζδαρος καὶ δίκαιος οὗτος. Μαθηνοῖσι, καὶ Σάσπειρσι, καὶ Ἀλαρο-
δίοισι διηκόσια ἱπιτίταντο τάλαντα· νομὸς ἄγδοις καὶ δίκαιος οὗτος. Μόσχουσι δὲ, καὶ Τιβαρηνοῖσι, καὶ Μά-
κρωσι, καὶ Μεσσυοίκουσι, καὶ * Μαρεῖ, τριηκόσια τάλαντα προίερον· νομὸς ἰναιτος καὶ δίκαιος οὗτος. Ἰνδῶν δὲ πλῆθος· ἐν πολλῇ πλειστοτέρῳ ἵσσι πάντων τῶν ἡμῶν Ἰδμοὶ ἀνδρώπων, καὶ φέρον ἀπαγίνιον πρὸς πάντας τοὺς ἄλλους, ἱξήκοντα καὶ τριηκόσια τάλαντα ψήγματος· νομὸς ἰκαστὸς οὗτος.

95. Τὸ μὲν δὴ ἀργύριον τὸ Βαβυλώνιον πρὸς τὸ Εὐβο-
ικὸν συμβαλλόμενον τάλαντον, ἵναι * τισσιρέκοντα καὶ πινταπύσια καὶ ἰναισιχίλια τάλαντα· τὸ δὲ χρυσίον τρισηκιδικαστάσιον λογιζόμενον, τὸ ψήγμα εὐρίσκειται ἰδὼν Εὐβοικῶν ταλάντων ἰγδῶκοντα καὶ ἱξαποσίαν καὶ τιτραπισχιλίω. τούτων ὦν πάντων συνειθιμίων τὸ πλῆθος, Εὐβοικὰ τάλαντα συνελίγεται ἰς τὸν ἱπίτιμον φέρον Δαρίφ, μύρια καὶ τιτραπισχίλια καὶ πινταπύσια καὶ ἱξήκοντα· τὸ δ' ἴτι τούτων ἱλασσει ἀπαις, οὐ λίγην.

96. Οὗτος Δαρίφ προσήϊε φέρος ἀπὸ τῆς Ἀσίης, καὶ τῆς Λιβύης ἐλιγαχόδιν. προϊόντος μίντοι τοῦ χρέιου, καὶ ἀπὸ νήσων προσήϊε ἄλλος φέρος, καὶ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ μέχρι Θισσαλῆς οἰκημίων. τούτων τὸν φέρον Θησαυρίζει ὁ βασιλεὺς τρέπῃ τοιῷδε ἰς πίδους κεραμίους τήξας καταχίει· πλῆσας δὲ τὸ ἄγγος, περιαιρίζει τὸν κέραμον· ἱπιδὲν δὲ διηθῇ χρημάτων, κατα-
κόπτει τοσοῦτον ὅσου ἂν ἱκάσσοι διήται.

97. Αὐταὶ μὲν νυν ἀρχαί τι ἦσαν, καὶ φέρον ἱπιτάξις. ἡ Περσίς δὲ χώρα μούνη μοι οὐκ εἴρηται δασμοφόρος· ἀτιλία γὰρ Πέρσαι ἡμονται χώραν. οἶδε δὲ φέρον

μὴν οὐδὲνα ἰτάχθησαν φέρειν, δῶρα δὲ ἀγίνισιν Αἰθίοπας οἱ πρόσσυροι Αἰγύπτῳ, τοὺς Καμψύσης ἱλαύνων ἰπὶ τοῦς Μακροβίους Αἰθίοπας κατιστρέψατο· οἱ περὶ τι Νύκην τὴν ἱρὴν κατείκνηται, καὶ τῇ Διονύσῳ ἀνάγουσι τὰς ὀρτάς. οὗτοι οἱ Αἰθίοπας καὶ οἱ πλεσιόχωροι τούτους, σπέρματι μὲν χρίονται τῇ αὐτῇ τῇ καὶ οἱ Καλαντίαις Ἰνδοί· οἰκήματα δὲ ἱππηταια κατὰ γαῖαν. οὗτοι συναιμφο-
 τιστοὶ διὰ τρίτου ἴτιος ἀγίνισιν, ἀγινίσουσι δὲ καὶ τὸ μίχρη ἱμῦ, δύο χοίνικας ἀπύρου χρυσίου, καὶ διηποσίας φάλαγγας ἰβίνου, καὶ πίντι παιῖδας Αἰθίοπας, καὶ ἰλίφαντος ὀδόντας μιγάλους ἵπποι. Κόλχοι δ' ἰτάξαντο ἐς τὴν δωρεὴν, καὶ οἱ προσιχίης μίχρη τοῦ Καυκάσιος οὐρεὺς ἐς τοῦτο γὰρ τὸ οὐρεὺς ὑπὸ Πέρσῃσι ἄρχεται· τὰ δὲ πρὸς βορρῇν ἄνιμον τοῦ Καυκάσιος, Περσίων οὐδὲν ἴτι φρονεῖζεν· οὗτοι ὦν δῶρα τὰ ἰτάξαντο, ἴτι καὶ ἐς ἡμῖν διὰ πινυτιτηρίδος ἀγίνισιν, ἱππὸν παιῖδας, καὶ ἱππὸν παρθέτους. Ἀράβιοι δὲ χίλια τέλκιντα ἀγίνισιν λιβατωτοῦ ἀνὰ πᾶσι ἴτοις. ταῦτα μὲν ὦν δῶρα πᾶριξ τοῦ φόρου βασιλεῖ ἱσα-
 μίζοντο.

98. Τὸ δὲ χρυσὸν τοῦτον τὸν πολλὸν οἱ Ἰνδοί, ἀπ' οὗ τὸ ψῆγμα τῇ βασιλεῖ τὸ ἐρημίον κομίζουσι, τρέφουσι καὶ πίνονται. ἴστι τῆς Ἰνδικῆς χώρας τὸ πρὸς ἡλίον ἀνίσχοντα ψάμμος· τῶν γὰρ ἡμῶν ἴσμι, τῶν καὶ πᾶσι ἀνελκίς τι λίγεται, πρῶτοι πρὸς ἡῶ καὶ ἡλίου ἀνατελὰς οἰκίσουσι ἀνθρώπων τῶν ἐν τῇ Ἀσίῃ Ἰνδοί. Ἰνδῶν γὰρ τὸ πρὸς τὴν ἡῶ ἱερμῖον ἴστι, διὰ τὴν ψάμμον. ἴστι δὲ πολλὰ ἴθνη Ἰνδῶν, καὶ οὐκ ὁμόφωνα σφισι· καὶ οἱ μὲν αὐτῶν, νομάδες εἰσὶ· οἱ δὲ, οὗ· οἱ δὲ, ἐν τοῖσι ἱλίοι οἰκίσουσιν, τοῦ ποταμοῦ καὶ ἰχθύας σιτίονται ὁμοῦ, τοὺς αἰετέ-
 ουσι ἐκ πλοίων καλαμίνων ἱερμίσονται. καλάμῳ δὲ ἔν γόνυ πλοῖον ἱκανοὶ πωλίσται. οὕτω μὲν δὲ τῶν Ἰνδῶν

φορέουσι ἰσθῆτά τε φλοῖνην ἢ ἱππὶν ἐν τοῦ ποταμοῦ
φλοῦν ἀμῆσθαι καὶ πόψαι, τὸ ἰσθῆτιν φορμῷ τρέπον
καταπλίζαντες, ὡς θώρηκα ἰδονίους.

99. Ἄλλοι δὲ τῶν Ἰδῶν πρὸς ἡμῶν οἰκίστας τούτων,
νομᾶδες ἰσθί, κριῶν ἰδιστὰ ὠμῶν· καλίσονται δὲ Παιδαῖον
νόμοις· δι' τοιαῖσι δὲ λίγεται χρῆσθαι· δεῖ δὲ πάμῃ τῶν
ἄστῶν, ἢν τι ἀνὴρ, ἢν τι γυνή, ἐν μὲν ἄνδρα ἄνδρες οἱ
μάλιστα οἱ ἰμυλίσταις κτείνουσι, φάμιναι αὐτὸν, τηλό-
μενον τῇ τοῦσφ, τὰ κρία σφίσι διαφθίρεισθαι· ἡ δὲ ἀπαρ-
νόμενος ἴσθι μὴ μὲν ἰσθῆτιν· οἱ δὲ, οὐ συγγινωσκόμενοι,
ἀποκτείναντες κατασφάζονται. ἢν δὲ γυνή πάμῃ, ὡς θῆ-
ρας αἱ ἱπικριώμεναι μάλιστα γυναῖκες ταῦτά τοῖσι ἄν-
δράσι ποιῶσι. τὸν γὰρ δὴ ἐς γῆρας ἀπικόμενοι θύσαντες,
κατασφάζονται. ἐς δὲ τούτου λόγον οὐ πολλοὶ τινες ἀν-
τίων ἀπικνίσονται· πρὸ γὰρ τοῦ ἐν ἐς τοῦσφ πάντα
πίπτουσα κτείνουσι.

100. Ἐτέρων δὲ ἴσθι Ἰδῶν ὅδε ἄλλος τρόπος· οὔτε
κτείνουσι οὐδὲν, ἱμψυχον, οὔτε τι σπείρουσι, οὔτε οἰκίαις
νομίζουσι ἰσθῆσθαι· ποιηφαιγίουσι δὲ, καὶ αὐτοῖσι ἴσθι
ἄσθιν πύχρους τὸ μίγναι ἐν πάλυσι, αὐτόμακτον ἐν τῇ
γῆς γινόμενον· τὸ συλλέγουσι, αὐτῇ πάλυσι ἴψουσι τε
καὶ σιτίονται. δεῖ δ' αὖ ἐς τοῦσφ αὐτίων ὥσθ, ἰλθῶν ἐς
τὴν Ἰσημοῦ κίεται· φρεντίζει δὲ οὐδὲς οὔτ' ἀπαθαιόντες,
οὔτε κάμιντες.

101. Μίξις δὲ τούτων τῶν Ἰδῶν τῶν κατέλιξε πάν-
των, ἱμψυγῆς ἴσθι, κατὰ πρὸς τῶν πρὸς ἄσθιν, καὶ τὸ χρῆ-
μα φορέουσι ὅμοιον πάντις καὶ παραπλήσιον Αἰθίοψι. ἡ
γοιή δὲ αὐτῶν, τὴν ἀπικνίσται ἐς τὰς γυναῖκας, ἡ, κατὰ πρὸς
τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ἐς λιυκὴν, ἀλλὰ μίλαιν, κατὰ πρὸς
τὸ χρῆμα· τοιαύτην δὲ καὶ Αἰθίοπις ἀπικνίσται θορῆν. ὅτοι
μὲν τῶν Ἰδῶν ἱπαστίου τῶν Περσῶν οἰκίσταις, καὶ πρὸς

νότον ἀνέμου· καὶ Δαρείου βασιλῆος οὐδαμᾶ ὑπήκουσαν.

102. Ἄλλοι δὲ τῶν Ἰνδῶν Κασπατέρη τι πῶλι καὶ τῇ Παντυϊκῇ χώρῃ εἰσι πρέσβευον, πρὸς ἄρκετον τι καὶ βαρὶν ἀνέμου πατοικημένοι τῶν ἄλλων Ἰνδῶν, οἱ Βαυτρίοισι παραπλησίην ἔχουσι δίκαιαν· οὗτοι καὶ μαχιμώτατοί εἰσι Ἰνδῶν, καὶ ἐπὶ τὸν χρυσὸν στείλλόμενοι εἰσὶ οὗτοι· κατὰ γὰρ τοῦτό ἐστι ἱερμὴ διὰ τὴν ψάμμον. ἐν δὲ αὖ τῇ ἱερμῇ ταύτῃ καὶ τῇ ψάμμῳ γίνονται μύρμηκες, μαγάδια ἔχοντες πυτῶν μὲν ἱλάσσονα, ἀλωπίκιων δὲ μίζονα. εἰσὶ γὰρ αὐκίων καὶ παρὰ βασιλίῃ τῶν Περσίων, ἐνθιῦτιν θηρευθίσεις. οὗτοι αὖ οἱ μύρμηκες ποιούμενοι ὀκνησιν ὑπὸ γῆν, ἀναφορέουσι τὴν ψάμμον κατὰ πτερὰ οἱ ἐν τοῖσι Ἑλλήσι μύρμηκες, καὶ τὸν αὐτὸν τρόπον· εἰσὶ δὲ καὶ εἶδος ὁμοιότατος αὐτοῖ· ἡ δὲ ψάμμος ἡ ἀναφερομένη ἐστὶ χρυσῆτις. ἐπὶ δὲ ταύτῃ τὴν ψάμμον στέλλονται ἐς τὴν ἱερμον οἱ Ἰνδοί, ζιυξάμινοι ἱκαστοὶ καμήλους τρεῖς, συρηφόρον μὲν ἱκατέρωθεν ἔρποντα παρείλιον, θήλιον δὲ, ἐς μίσον· ἐπὶ ταύτῃ δὲ αὐτοὶ ἀναβαίνει, ἐπιτηδιῦσας ὅπως ἀπὸ τίνων ὡς νωπιάτων ἀποισπάσας ζιυξή· αἱ γὰρ σφι κάμηλοι ἴππων οὐκ ἥσσονες ἐς ταχύτητα εἰσι· χωρὶς δὲ, ἄχθια δυσιατώτερά πολλαὶ φέρουσι.

103. Τὸ μὲν δὲ εἶδος ὁκοῖόν τι ἔχει ἡ κάμηλος, ἐπιταμίνουσι τοῖσι Ἑλλήσι οὐ συγγράφω· τὸ δὲ μὴ ἱκανοῦσθαι αὐτῆς, τοῦτο φράσω. κάμηλος ἐν τοῖσι ἐπισθίοις σκέλις ἔχει τίσειςρας μηροὺς, καὶ γόνατα τίσειςρας· τὰ δὲ αἰδοῖα, διὰ τῶν ἐπισθίων σκελίων, πρὸς τὴν ἑρὴν τετραμήνη.

104. Οἱ δὲ δὴ Ἰνδοὶ τρέφω τοιοῦτη καὶ ζιυξί τοιοῦτη χριάμενοι, ἱλαύνουσι ἐπὶ τὸν χρυσὸν λιλογισμένους, ὅπως αὖ καυμάτων τῶν θερμοτάτων ἰόντων ἴσονται ἐν τῇ

ἀρεταγῇ· ὑπὸ γὰρ τοῦ καύματος οἱ μύρμηκες ἀφανίς γίνονται ὑπὸ γῆν. θιρμότατος δὲ ἴσται ὁ ἥλιος τοῦτοις ἐνῶσι ἀνθρώποις τὸ ἰωδιόν· οὐ κατὰπερ τοῖσι ἄλλοις μισαμβρίης, ἀλλ' ὑπερτίλλας μίχρει οὐ ἀγορῆς διαλύσις. τοῦτοι δὲ τὸν χρόνον καίαι πολλῷ μᾶλλον, ἢ τῇ μισαμβρίῃ τὴν Ἑλλάδα, οὕτως ὥστ' ἐν ὕδατι λόγος αὐτούς ἴσται βρέχισθαι τνηπαῦτα. μισοῦσα δὴ ἡ ἡμίρη, σχιδὸν παρὰ πηλσίως καίαι τοὺς τι ἄλλους ἀνθρώπους καὶ τοὺς Ἰνδοὺς. ἀποκλιναμένης δὲ τῆς μισαμβρίης, γίνταί σφι ὁ ἥλιος κατὰπερ τοῖσι ἄλλοις ὁ ἰωδιός· καὶ τὸ ἀπὸ τούτου ἰπὼν ἴτι μᾶλλον ψύχει, ἢ ὁ ἐπὶ δυσμῆσι ἰὼν, καὶ τὸ πάρετα ψύχει.

105. Ἐπιὰν δὲ ἰλθῶσι ἐς τὸν χῶρον οἱ Ἰνδοὶ, ἔχοντες θυλάκια, ἐμπλήσαντες ταῦτα τῆς ψάμμου, τὴν ταχίστην ἱλαύνουσι ἐπίσω· αὐτίκα γὰρ οἱ μύρμηκες ἰδμῇ, ὥς δὴ λίγεται ὑπὸ Περσίων, μαθόντες διώκουσι. εἶναι δὲ ταχύστημα οὐδὲν ἰτέρῳ ὅμοιον, οὕτω ὥστίαι μὴ περιλαμβάνειν τῆς ὁδοῦ τοὺς Ἰνδοὺς ἐν ᾧ τοὺς μύρμηκες συλλίγισθαι, οὐδένα ἂν σφίων ἀποσώζισθαι. τοὺς μὲν νυν ἱρσιναι τῶν παμήλων, εἶναι γὰρ ἥσσιναι θιῶν τῶν θηλίων, καὶ παραλύσθαι ἱπιλομένους, οὐκ ὁμοῦ ἀμφοτέρους· τὰς δὲ θηλίας ἀναμιμνησκομένας τῶν ἱλιπον τέκτων, ἰνιδόναι μαλακὸν οὐδὲν. τὸν μὲν δὲ πλίω τοῦ χρυσῶ οὕτω οἱ Ἰνδοὶ κτῶνται, ὥς Πέρσαι φασί· ἄλλος δὲ σπανιώτερός ἴσται ἐν τῇ χώρῃ ὀρευσόμενος.

106. Αἱ δ' ἰσχατιαί πως τῆς οἰκουμένης τὰ κάλλιστα ἱλαχον, κατὰπερ ἡ Ἑλλὰς τὰς ὄρας πολλόν τι κάλλιστα κικραμένας ἱλαχι. τοῦτο μὲν γὰρ πρὸς τὴν ἰω ἰσχατή τῶν οἰκισμένων ἡ Ἰνδική ἴσται, ὥσπερ ἐλίγοι πρίτιρον ἰρηκα· ἐν ταύτῃ τοῦτο μὲν, τὰ ἱμψυχα τιτράποδά τι καὶ τὰ πωτηνὰ πολλῷ μίζω ἢ ἐν τοῖσι ἄλλοις χωρί-

οἱ ἴσσι, πᾶσι τῶν Ἰσπαν' (τοῦτο δὲ ἴσσοῦνται ὑπὸ τῶν Μαθησῶν, Νισαίων δὲ καλιυμίων Ἰσπαν') τοῦτο δὲ χρυσὸς Ἀπλιτος αὐτόθι ἴσσι, ὁ μὲν, ὀρυσσόμενος· ὁ δὲ, καταφοριόμενος ὑπὸ ποταμῶν· ὁ δὲ, ἄσπιρ ἐσήμεαι, ἀρπαζόμενος. τὰ δὲ δένδρα τὰ ἄγρια αὐτόθι φέρι παρὰ τοὺς ἄλλους καλλοῖν τι προφέροντα καὶ ἀριστῇ τῶν ἀπὸ τῶν ὀντων καὶ ἰσθῆτι οἱ Ἴνδοι ἀπὸ τούτων τῶν διδρῶν χρεῖωνται.

107. Πρὸς δ' αὖ μισαμβρίης ἰσχάτη Ἀραβίῃ τῶν οἰκισμῶν χωρίων ἴσσι· ἐν δὲ ταύτῃ λιθαιωτός τί ἴσσι μένη χωρίων πασίων φύμιος, καὶ σμύρνη, καὶ πασίη, καὶ κινάμωμον, καὶ λήδαιον. ταῦτα πάντα πλὴν τῆς σμύρνης, δυσπιτίως κτίονται οἱ Ἀράβιοι. τὸν μὲν γὰρ λιθαιωτὸν συλλέγουσι, τὴν στύρακα θυμιῶντις, τὴν ἰς Ἑλλήνας Φοίνικας ἐξάγουσι· ταύτην θυμιῶντις λαμβάνουσι· τὰ γὰρ δένδρα ταῦτα τὰ λιθαιωτοφόρα ὄφεις ὑπόπτιστοι, μικρὰ τὰ μειγάδια, πεικίλοι τὰ ἰδία, φυλάσσουσι, πλῆθι πολλοὶ περὶ δένδρον ἱκαστον· οὗτοι εἴπερ ἐκ Ἀἰγυπτου ἱπιστρατεύονται. οὐδὲν δὲ ἄλλω ἀπεικύνονται ἀπὸ τῶν διδρῶν, ἢ τῆς στύρακος τῇ καπνῷ.

108. Λίγουσι δὲ καὶ τῷδε Ἀράβιοι, ὡς πᾶσα ἂν γῆ ἐκίμπλατο τῶν ὀφίων τούτων, εἰ μὴ γίνεσθαι κατ' αὐτὸς εἶναι τι κατὰ ἰχθύναις ἡπιστάμην γίνεσθαι. καὶ πως τοῦ θείου ἢ προνοίῃ, ὥσπερ καὶ οἰκός ἴσσι, ἰούσα σοφῇ, ἴσα μὲν [γὰρ] ψυχὴν τι διυλὰ καὶ ἰδῶδιμα, ταῦτα μὲν πάντα πολύγονα πεισίσκειν, ἵνα μὴ ἐπιλίπῃται κατισθίωμα· ὅσα δὲ σχίστρια καὶ ἄμικτα, ὀλιγόγονα. τοῦτο μὲν, ὅτι ὁ λαγὸς ὑπὸ πάντοδ' ἀθροίζεται θηρίον καὶ ἐρνεδος ἐκ ἀνθρώπου, οὕτω δὲ τι πολύγονόν ἴσσι, ἐπιπύσκειται μεῦ πάντων θηρίων καὶ τὸ μὲν δασὺ τῶν τέκνων ἐν τῇ

γαστρί· τὸ δὲ, ψιλόν· τὸ δὲ, ἄρτι· ἐν τῇσι μήτρησι πλάσ-
σεται· τὸ δὲ, ἀναιρίεται· τοῦτο μὲν δὴ κοινόν ἐστι· ἡ δὲ
δὴ λείπει, ἐν ἰσχυρότατοι καὶ θρασυτάτοι, ἀπαξ ἐν τῇ
βίῃ τίπτει· τίπτουσα γὰρ, συνιστάλλει τῇ τίνι τὰς
μήτρας· τὸ δὲ αἵτις τοῦτου ἐστὶ· ἱππῶν ὁ σπύμιος ἐν τῇ
μήτρῃ ἐν ἄρχεται διακινιόμενος, ὁ δὲ, ἔχων θυχας θη-
ρίων πολλὰν πάντων ἔξυτάτους, ἀμύσσει τὰς μήτρας· ἀν-
ξιομένους τε δὴ πολλὰ μᾶλλον ἱπικνύεται καταγρέφων·
πύλας τε δὴ ὁ τόπος ἐστὶ, καὶ τοπαρέπων λίσπεται κθ-
τίων ὑγιῖς οὐδὲ ἔν.

109. Ὡς δὲ καὶ αἱ ἔχιδναι τε καὶ οἱ ἐν Ἀραβίῃσι ὑπό-
πτειροι ὄφεις, εἰ ἰγίνονται ὡς ἡ φύσις αὐτοῖσι ὑπάρχει, οὐκ
ἐν ἡν βιώσιμα ἀνθρώποις· νῦν δ' ἱππῶν θορυβούνται κατὰ
ζεύγεια, καὶ ἐν αὐτῇ ἢ ὁ ἔρσην τῇ ἱκποίησει, ἀπειμίνου αὐ-
τοῦ τὴν γοιήν, ἡ θήλια ἄπτεται τῆς διαρῆς, καὶ ἡμφῶσα,
οὐκ ἀνίω πρὶν ἐν διαφάγῃ. ὁ μὲν δὴ ἔρσην ἀποθνήσκει
εὐτόφῃ τῇ εἰρημίνῃ· ἡ δὲ θήλια τίσιν τωήνδε ἀπείνι τῇ
ἔρσην· τῇ γοιῇ τιμωρίστα ἔτι ἐν τῇ γαστρὶ ἰόντα τὰ
τίκτα, διεδίω τὴν μήτραν· διαφαγόντα δὲ τὴν νηδὺν αὐ-
τῆς, οὕτω τὴν ἱκδυσιν ποίεται· οἱ δὲ ἄλλοι ὄφεις, ἰόντες
ἀνθρώπων οὐ δηλήμονες, τίκτουσί τε ὡς, καὶ ἐκλίπουν·
πολλοὶ τε χρεῖμα τῶν τίκτων· αἱ μὲν δὲ νῦν ἔχιδναι κα-
τὰ πᾶσαι τὴν γῆν εἰσὶ· οἱ δὲ ὑπόπτειροι ἰόντες, ἀθρόοι εἰ-
σὶ ἐν τῇ Ἀραβίῃ, καὶ οὐδαμῇ ἄλλῃ· πάντα τοῦτο δοκίμους
πολλοὶ ἴναι.

110. Τὸν μὲν δὴ λιβαίνων τοῦτοι οὕτω κτῶνται Ἀρά-
βιοι· τὴν δὲ κασίην, ὧδε· ἱππῶν καταδήσονται βύρρησι καὶ
δέρμασι ἄλλοις πᾶν τὸ σῶμα καὶ τὸ πρόσωπον, πλὴν
αὐτῶν τῶν ὀφθαλμῶν, ἔρχονται ἐπὶ τῇ κασίῃ· ἡ δὲ ἐν
λίμνῃ φύεται οὐ βαθίῃ· περὶ δὲ αὐτὴν καὶ ἐν αὐτῇ ἀνλί-
ζεταί· πον θηρία πτερωτά, τῇσι νυκτιερίσι προσπίπτει

μάλιστα, καὶ τίτρινε διπλόν, καὶ ἰς ἄλλην ἄλκιμα· τὰ δὲ ἀπαμυνομένους ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, οὕτω θρίπτει τὴν κα-
σίην.

111. Τὸ δὲ δὴ κιννάμωμον ἔτι τούτων θωμμάστωτερον
συλλέγουσι. ἔκου μὲν γὰρ γίνεται, καὶ ἥτις μιν γῆ ἢ τρί-
φουςά ἐστι, οὐκ ἔχουσι εἰπεῖν, πλὴν ὅτι λόγῳ εἰκέτι χρε-
ώμενοι, ἐν τοιαῖδε χωρίοις φασί τινες αὐτὸ φύεσθαι, ἐν
τοῖσι ὁ Διόνυσος ἱεράβη. θριπθας δὲ λέγουσι μεγάλως
φορεῖν ταῦτα τὰ κέρφια, τὰ ἡμῖς ἀπὸ Φοινίκων μα-
θόντες κιννάμωμον καλίομεν· φορεῖν δὲ τὰς θριπθας ἰς
νισσιὰς προσπιπασμένας ἐκ ψηλοῦ πρὸς ἀποκρήμνοισι
οἴρεσι, ἵνδα πρόσθασιν ἀνδρώπῃ εὐδιμήνῃ ἵναι. πρὸς ᾧ
δὲ ταῦτα τοὺς Ἀραβίους σοφίζεσθαι τάδε· βῶν τε καὶ
ἔων τῶν ἀπογονομένων καὶ τῶν ἄλλων ὑποζυγίῳ τὰ μέ-
λια διαταμένους ὡς μέγιστα, κομίζουσιν ἰς ταῦτα τὰ χω-
ρία· καὶ σφια θίντας ἀγχοῦ τῶν νισσαίων, ἀπαλλάσσει-
σθαι ἰκὰς αὐτίων· τὰς δὲ θριπθας καταπιτομένας, αὐ-
τῶν τὰ μέλια τῶν ὑποζυγίων ἀναφορεῖν ἐπὶ τὰς νισ-
σιὰς· τὰς δὲ, οὐ δυναμένας ἴσχειν, καταρρήγνυσθαι ἐπὶ
γῇ· τοὺς δὲ, ἐπιόντας, συλλέγειν οὕτω μὲν τὸ κιννάμω-
μον· συλλεγόμενοι δὲ ἐκ τούτων ἀπικνίσσασθαι ἰς τὰς ἄλ-
λας χώρας.

112. Τὸ δὲ δὴ λήθαναι, τὸ Ἀράβιοι καλίομεν λαβάναι,
ἔτι τούτου θωμμάσιώτερον γίνεται. ἐν γὰρ δυσοδμοτάτῃ
γινόμενον, ἐνδιδστατόν ἐστι· τῶν γὰρ αἰγῶν τῶν [τε] τρέ-
γων ἐν τοῖσι πώγωνσι ἐξίσκισται ἰγγινόμενον, οἷον γλοιὸς,
ἀπὸ τῆς ὕλης. χρήσιμον δ' ἰς πολλὰ τῶν μύρων ἐστί· θυ-
μιῶσι τε μάλιστα τοῦτο Ἀράβιοι.

113. Τοσαῦτα μὲν θυμμάτων περίεργεσθαι. ἀπόζει δὲ
τῆς χώρας τῆς Ἀραβίης διεσπίσειν ὡς ἡδύ. δύο δὲ γίνε-
σθαι σφί ἐστι θωμμάτες ἄζια, τὰ οὐδαμίθι ἐτίρωθί ἐστι·

τὸ μὲν αὐτίων ἴτιρον ἔχει τὰς οὐρὰς μακρὰς, τριῶν πη-
χίων οὐκ ἰλάσσονται· τὰς ὡς τις ἐπίη σφι ἐπίλκιον, ἔλπει
εἶν ἔχουιν, ἀνατριβομένην πρὸς τῇ γῇ τῶν οὐρίων· νῦν δ'
ἅπας τις τῶν ποιμένων ἐπίσταται ξυλουργίῳ ἐς τοσοῦτο·
ἁμαξίδας γὰρ ποιῶντες, ὑποδίουσι αὐτὰς τῆσι οὐρῇσι,
ἰδὲς ἐκαστοῦ κτήνους τὴν οὐρὴν ἐπὶ ἁμαξίδα ἐκαστην ἡμ-
ταδίουσιν. τὸ δὲ ἴτιρον γίνεσι τῶν οἴων τὰς οὐρὰς πλατείας
φορέουσι, καὶ ἐπὶ πῆχυν πλατέος.

114. Ἀποκλιναμένης δὲ μισαμβρίας, παρήκει πρὸς
δύνοτα ἥλιον ἢ Αἰθιοπίῃ χώρῃ, ἰσχύατι τῶν οἰκισμένων·
αὕτη δὲ χρυσόν τι φέρει πολλόν, καὶ ἰλίφαντας ἀμφιλα-
φίας, καὶ δένδρια πάντα ἄγρια, καὶ ἔβουον, καὶ ἄνδρας
μιγίστους καὶ καλλίστους καὶ μακροβιωτάτους.

115. Αὐταὶ μὲν νῦν ἐν τῇ Ἀσίῃ ἰσχατιαὶ εἰσι καὶ ἐν
τῇ Λιβύῃ· περὶ δὲ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῶν πρὸς ἰσπίρην
ἰσχατιῶν ἔχω μὲν οὐκ ἀκριβίως λίγιν· οὔτε γὰρ ἔγωγε
ἐνδίκωμαι Ἡριδανόν τινα καλίσσθαι πρὸς βαρβαρὸν πο-
ταμόν, ἐκδιδόντα ἐς θάλασσαν τὴν πρὸς βορρῇν ἄνιμον, ἀπ'
ὅττι τὸ ἥλιπτρον φοιτᾷ λόγος ἔσθι, οὔτε ἡσους οἶδα Κασ-
σιτιρίδας ἰούσας, ἐκ τῶν ὁ κασσίτιρος ἡμῖν φοιτᾷ. τοῦτο
μὲν γὰρ, ὃ Ἡριδανὸς αὐτὸ κατηγορεῖ τὸ οὐνομα, ὡς ἔστι
Ἑλληνικόν, ἔξ οὗ βαρβαρικόν, ὑπὸ ποιητῶν δὲ τινος ποιη-
θέν· τοῦτο δὲ, οὐδὲν αὐτόπσιον γινομένου οὐ δύναμαι
ἀποῦσαι τοῦτο μελιτῶν, ὅπως θάλασσά ἐστι τὰ ἐπὶ κιννα
τῆς Εὐρώπης. ἐξ ἰσχύατος δ' ὦν ὃ, τι κασσίτιρος ἡμῖν φοι-
τᾷ, καὶ τὸ ἥλιπτρον.

116. Πρὸς δὲ ἄρκτου τῆς Εὐρώπης πολλῇ πλειῶστος
χρυσὸς φαίνεται ἰών· ὅπως μὲν γινομένοις, οὐκ ἔχω οὐδὲ
τοῦτο ἀκριβίως εἶπαι· λίγινται δὲ ὑπ' ἐκ τῶν γεφυρῶν ἀρ-
πάξιν Ἀριμκασποῦς, ἄνδρας μουτοφθάλμους· πειδομαὶ
δὲ οὐδὲ τοῦτο, ὅπως μουτόφθαλμοι ἄνδρες φύονται, φύειν

ἔχοντες τὴν ἄλλην ὁμοίῃσι τοῖσι ἄλλοισι ἀνθρώποισι. αὐτὰς δὲ ἰσχυαταὶ οἴκασιν περιπληθύνουσαι τὴν ἄλλην χώραν, καὶ ἰντὸς ἀπέρχουσαι τὰ πάλλιστα δοκίοντα ἡμῖν εἶναι, καὶ σπανιώτατα ἔχουσιν αὐτά.

117. "Ἐστὶ δὲ πιδίον ἐν τῇ Ἀσίῃ περιπληθύνειν οὐρεῖ πέντεθιν· διασφάγεις δὲ τοῦ οὐρείος εἰσι πέντε· τοῦτο τὸ πιδίον ἦν μὲν ποτὶ Χορασμίῳ, ἐν οὐρεσὶ ἰὸν τῶν Χορασμίῳν τε αὐτίῳ καὶ Ἐρεανίῳ, καὶ Πάρθῳ, καὶ Σαραγγίῳ, καὶ Θαμαναίῳ· ἔπειτα τε δὲ Πέρσαι ἔχουσι τὸ πρῶτον, ἔστι τοῦ βασιλῆος. ἐκ δὲ αὖ τοῦ περιπληθύνοντος οὐρείος τούτου ῥίι ποταμὸς μέγας, οὗτομα δὲ οἱ ἐστὶ Ἀκῆς· οὗτος πρότερον μὲν ἄρδισιν διακλιταμμένος πανταχοῦ τῶν ἐρημίνων τούτων τὰς χώρας, διὰ διασφάγος ἀγόμενος ἐκείνης ἐκείτοις· ἔπειτα τε δὲ ὑπὸ τῇ Πέρσῃ εἰσι, πεπνύσθασιν αὐτόνδε. τὰς διασφάγας τῶν οὐρίων ἐνδείκναις ὁ βασιλεὺς, πύλας ἐπ' ἐκείῃ διασφάγῃ ἔστησεν· ἀποκλιπλῆμίνου δὲ τῷ ὕδατος τῆς ἐξόδου, τὸ πιδίον τὸ ἰντὸς τῶν οὐρίων, πείλαγος γίνεσθαι, ἐνδιδόντος μὲν τοῦ ποταμοῦ, ἔχοντος δὲ οὐδαμῇ ἐξήλυσιν· οὗτοι αὖ οἱ περὶ ἔμπροσθιν ἰώθισαν χρᾶσθαι τῇ ὕδατι, οὐκ ἔχοντες αὐτῇ χρᾶσθαι, συμφορῇ μεγάλῃ διαχρίωνται. τὸν μὲν γὰρ χειμῶνα ὕει σφι ὁ θεὸς, ὥσπερ καὶ τοῖσι ἄλλοις ἀνθρώποις· τοῦ δὲ θέρους σπαίροντες μελίτην καὶ σήσαμον, χρητίζοντο τῇ ὕδατι. ἔπειτα αὖ μετ' ἐκείνους σφι παραδίδωται τοῦ ὕδατος, ἐλθόντες ἐς τοὺς Πέρσας αὐτοί τε καὶ γυναῖκες, σπάντις πατὰ τὰς θύρας τοῦ βασιλῆος, βοῶσι ὠρυόμενοι· ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖσι διορίνοισι αὐτίῳν μάλιστα ἐντίλλεται ἀνοίγειν τὰς πύλας τὰς ἐς τὰς φερούσας. ἔπειτα δὲ διάφορος ἢ γῆ σφίον γίνεσθαι πίνουσα τὸ ὕδωρ, αὐταὶ μὲν αἱ πύλαι ἀποκλιθόνται, ἄλλας δ' ἐντίλλεται ἀνοίγειν ἄλλοις τοῖσι διορίνοισι μάλιστα τῶν λοιπῶν. ὥς δ' ἐγὼ εἶδ' ἀποῦσας, χρήματα με-

γάλα πρησόμενοι ἀνοίγει, πᾶριξ τοῦ φόρου. ταῦτα μὲν δὴ ἔχει οὗτω.

118. ΤΩΝ δὲ τῇ μάγῃ ἱκαναστάων ἱστὰ ἀνδρῶν, ἵνα αὐτῶν Ἰνταφίρνια κατέλαβι ὑβρίσαντα τᾶδι, ἀποδα-
νῶν· αὐτίκα μετὰ τὴν ἱκανάστασιν ἤθιλι ἐς τὰ βασιλήϊα
ἐνιλθὼν χρηματίζασθαι τῇ βασιλείῃ· καὶ γὰρ δὴ καὶ ὁ
νόμος οὗτω ἔχει, τοῖσι ἱκαναστᾶσι τῇ μάγῃ ἴσοδοι εἶναι
παρὰ βασιλείᾳ ἄνῃ ἀγγίλου, ἥν μὴ γυναικὶ τυγχάνῃ
μισγόμενος ὁ βασιλεύς. οὐκ ὦν δὲ Ἰνταφίρνης ἰδιππίου οὐ-
δίνα οἱ ἰσαγγυῖλαι· ἀλλ' ὅτι ἦν τῶν ἱστὰ, ἰσίναι ἤθιλι·
ὁ δὲ πυλουρὸς καὶ ὁ ἀγγιλιηφόρος οὐ περιώριον, φάμιναι
τὸν βασιλεῖα γυναικὶ μίσγισθαι· ὁ δὲ Ἰνταφίρνης, δοκίω
σφίαις ψιῦδια λίγειν, ποιίει ταιᾶδι· σπασάμενος τὸν ἀπ-
τάσια, ἀποτάμνῃ αὐτῶν τὰ τι ὅσα καὶ τὰς ῥήνας· καὶ
ἀνίρραις περὶ τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου, περὶ τοὺς ἀνχίνας
σφίαν ἴδῃσι, καὶ ἀπῆκε.

119. Οἱ δὲ τῇ βασιλείῃ διικνύουσι ἰωῦτοὺς, καὶ τὴν αἰ-
σίην ἔπαιον, δι' ἣν πισπονδότης εἴησαν. Δαρειῶς δὲ, ἀρρωδή-
σας μὴ κοινῇ λόγῳ οἱ ἔξ πισπονηκότις ἴωσι ταῦτα, μετα-
πισπόμενος ἵνα ἱπασται, ἀπισπειρᾷτο γνώμης, εἰ συνίπαι-
νοί εἰσι τῇ πισπονημίνῃ. ἱστί τι δὲ ἐξίμαδι ὥς οὐ σὺν
ἐκείνοισι εἴη ταῦτα πισπονηκὼς, ἔλαβι αὐτόν τι τὸν Ἰντα-
φίρνια, καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ τοὺς οἰκητοὺς πάντας·
ἐλαπίδας πολλὰς ἔχων, μετὰ τῶν συγγενῶν μιν ἐπισου-
λεύων οἱ ἱκανάστασιν· συλλαβὼν δὲ σφίαις, ἴδῃσι τὴν ἐπὶ
θανάτῃ. ἡ δὲ γυνὴ τοῦ Ἰνταφίρνης φοιτίουσα ἐπὶ τὰς
θύρας τοῦ βασιλῆος, κλαίει καὶ ὀδυρίζετο· ποιῶσα δὲ
αἰὶν τῶντ' αὐτοῦ, τὸν Δαρειὸν ἵππῃσι οἰκτιρεαί μιν. πῆμ-
ψας δὲ ἀγγιλον, ἔλιγι τᾶδι, “ ὦ γύναι, βασιλεύς ται
“ Δαρειῶς διδοῖ ἵνα τῶν διδιδόμενων οἰκητῶν ῥύσασθαι, τὸν

“βούλαιοι ἐν πάντων.” Ἡ δὲ, βουλευσαμένη, ὑπερίεπε
τάδε, “Εἰ μὲν δὴ μοι δοοῖ βασιλεὺς ἱνὸς τὴν ψυχὴν, αἰ-
“ρίομαι ἐν πάντων τὸν ἀδελφίον.” Πυθόμενος δὲ Δα-
ρεῖος ταῦτα, καὶ θωυμάσας τὸν λόγον, πέμψαις ἡγέρευσ,
“ὦ γύναι, ἱερωτᾷ σε βασιλεὺς, τίνα ἔχουσα γνώμη,
“τὸν ἄνδρα τι καὶ τὰ τέκνα ἱγκαταλιστοῦσα, τὸν ἀδελ-
“φὸν ἴλιον περιτῶναι τοι· ὃς καὶ ἀλλοτρίωτάτος τοι τῶν
“παιδῶν, καὶ ἥσσει κίχαρισμένος τοῦ ἀνδρός ἐστι.” Ἡ
δ’ ἀμύβισε τοῖσδε, “ὦ βασιλεῦ, ἀνὴρ μὲν μοι ἄν’ ἄλλος
“γίνεται, εἰ δαίμων ἰδίλοι, καὶ τέκνα ἄλλα, εἰ ταῦτα
“ἀποβάλοιμι· πατρὸς δὲ καὶ μητρὸς οὐκ ἔτι μιν ζωόν-
“των, ἀδελφίδος ἄν’ ἄλλος οὐδὲν τρέσθω γίνεται.” Ταύτῃ
τῇ γνώμῃ χρησάμενη, ἔλιξε ταῦτα· εὐ τοι δὴ ἴδοξί τῃ
Δαρείῳ ἐπιτῶν ἡ γυνὴ, καὶ εἰ ἀπῆκε τοῦτόν τι τὸν παραι-
τίετο, καὶ τῶν παιδῶν τὸν περισχύτατον, ἥσθεις αὐτῇ·
τούς δὲ ἄλλους ἀπένεινε πάντας. τῶν μὲν δὴ ἴστα ἐς
αὐτίκα τρέσθω τῇ ἱερμίνῃ ἀπολώλει.

120. ΚΑΤΑ δὲ που μάλιστα τὴν Καμψύσιον νοῦσον
ἐγίνετο τάδε· ὑπὸ Κύρου κατασταθείς ἦν Σαρδίῳ ὑπαρ-
χος Ὀροίτης, ἀνὴρ Πέρσης· οὗτος ἐπιθύμησι πρήγματος
οὐκ ὀσίου· οὔτε γὰρ τι παθὼν οὔτε ἀπούσας μάταιον
ἦτος πρὸς Πολυκράτηος τοῦ Σαμίου, οὔτε ἰδὼν πρόταρον,
ἐπιθύμει λαβὼν αὐτὸν ἀπολίσσαι· ὥς μὲν εἰ πλεῖντες λί-
γουςι, διὰ τεινὴνδὲ τιὰ κίττην. ἰπὶ τῶν βασιλῆος θυρίων
πατήμηναι τόν τι Ὀροίτην καὶ ἄλλον Πέρσην τῇ οὔνομα
εἶναι Μιτροβάτια, νομοῦ ἄρχοντα τοῦ ἐν Δασκυλίῳ, τοῦ-
τους ἐκ λόγων ἐς νίκια συμπίσειν κρινομένων δὲ περὶ ἄρι-
στῆς, ἐπιτῶν τὸν Μιτροβάτια τῇ Ὀροίτῃ προφέροντα, “Σὺ
“γὰρ ἐν ἀνδρὲς λόγῳ, ὃς βασιλεῖ νῆσεν Σάμῳ πρὸς τῇ σῇ
“νομῇ προσκυμένην οὐ προσεκτήσας, ὥδε δὴ τι νοῦσαν

“ ἐνπιτίει χιρῶδῆναι, τὴν τῶν τις ἐπιχωρίων πινυται.
 “ δικά ἐπλίτῃσι ἰπαναστὰς ἴσχι, καὶ ἰὼν αὐτῆς τυραν-
 “ νύει;” Οἱ μὲν δὲ μὴ φασὶ τοῦτο ἀκούσαντα, ἃ ἀλγῆ-
 σαντα τῇ οἰκιδίῃ, ἐπιθυμῆσαι οὐκ οὔτω τὸν ἵππαντα ταῦ-
 τα τίσασθαι, ὡς Πολυκράτια πάντως ἀπολίσει, δι’ ἔν-
 τινά κακῶς ἦεν.

121. Οἱ δὲ ἱλάσσοντες λίγουσι πῆμψαι Ὀροίτια ἰς Σά-
 μον κήρυκα ἔτι δὲ χρήματα διησόμενον· οὐ γὰρ ὦν δὴ
 τοῦτό γε λίγεται· καὶ τὸν Πολυκράτια τυχὴν κα-
 ταπίμνει ἐν ἀνδριῶνι· παριῖναι δὲ οἱ καὶ Ἀνακρίοντα
 τὸν Τήιον· καὶ κως εἶπ’ ἐν προνοίῃς αὐτὸν κατηλογίοντα
 τὰ Ὀροίτιω πρήγματα, εἴτε καὶ συντυχίῃ τις τοιαύτη
 ἐπιγίνετο· τὸν τι γὰρ κήρυκα τὸν Ὀροίτιω παριλθόντα
 διαλίγισθαι, καὶ τὸν Πολυκράτια, τυχὴν γὰρ ἐπιστραμ-
 μένῳ πρὸς τὸν τοῖχον, οὔτε τι μεταστραφῆναι, οὔτε ὑπο-
 κρίνασθαι.

122. Αἰτίαι μὲν δὴ αὗται διφάσαι λίγονται τοῦ θα-
 νάτου τοῦ Πολυκράτιος γινέσθαι· πᾶσι δὲ πείθισθαι
 ἀποτίρη τις βούλειται αὐτῶν· ὁ δὲ ὦν Ὀροίτης, ἰζόμενος
 ἐν Μαγνησίῃ τῇ ὑπὲρ Μαιάνδρου ποταμοῦ οἰκημίῃ, ἱπι-
 μπει Μύρσον τὸν Γύγιω ἄνδρα Λυδὸν ἰς Σάμον ἀγγελίην
 φέροντα, μαθὼν τοῦ Πολυκράτιος τὸν νόον. Πολυκράτης
 γὰρ ἴσφι πρῶτος τῶν ἡμῶν Ἰδμεν Ἑλλήνων, δὲ θαλασσο-
 κρατεῖν ἐπεισθήθη, πᾶριξ Μίνωός τι τοῦ Κνωσίου, καὶ εἰ
 δὴ τις ἄλλος πρῶτος τούτου ἤρξε τῆς θαλάσσης· τῆς δὲ
 ἀνδρωπητῆς λεγομένης γυνῆς Πολυκράτης ἴσφι πρῶτος,
 ἱλαίδας πολλὰς ἔχων Ἰωνίης τι καὶ νήσων ἄρξειν. μαθὼν
 ὦν ταῦτά μιν διανοούμενον ὁ Ὀροίτης, πῆμψας ἀγγελίην,
 εἰσιγὶ τάδε, “ ΟΡΟΙΤΗΣ ΠΟΛΥΚΡΑΤΕΙ ὩΔΕ ΛΕΓΕΙ.
 “ Πυνθάνομαι ἐπιστευλεύειν σε πρήγμασι μιγάλοις, καὶ
 “ χρήματα τοι οὐκ εἶναι κατὰ τὰ φρονήματα. σὺ γὰρ ὦν ὦν

“ πωήσας, ὁρῶσιν μὲν σιωπῶν, σώσεις δὲ καὶ ἱμέ· ἱμοὶ
 “ γὰρ βασιλεὺς Καμβύσης ἐπιβουλίῳ θάνατον, καὶ μοι
 “ τοῦτο ἔξαγγίλλεται σαφηνίως· σὺ γὰρ ἱμὶ ἐμπορίσας
 “ αὐτὸν, καὶ χρήματα, τὰ μὲν αὐτίων αὐτὸς ἔχει, τὰ δὲ
 “ ἱμὶ ἱα ἔχουσιν· ἵνα κεν τι χρημάτων, ἄξις ἀπάσης τῆς
 “ Ἑλλάδος. εἰ δὲ μοι ἀπιστίης τὰ περὶ τῶν χρημάτων,
 “ πέμψον ὅστις τοι πιστότατος συγχάνῃ ἰὼν, τῷ ἰγὼ
 “ ἀποδίξω.”

123. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Πολυκράτης, ἥσθη τι καὶ
 ἐβούλετο καὶ πως, ἱμείριτο γὰρ χρημάτων μεγάλως,
 ἀποτίμῃ περὶ τα παροψόμενοι Μαιάδριον Μαιανδρίου,
 αἰδρα τῶν ἀστῶν, ὅς οἱ ἦν γραμματιστής· ὅς χρόνῳ οὐ
 πολλῷ ὕστερον ταυτίων, τὸν νόσμον τὸν ἐκ τοῦ ἀνδριῶτος
 τοῦ Πολυκράτους ἰόντα ἀξιοδίητον ἀνίδουσι πάντα ἐς
 τὸ Ἡραῖον. ὁ δὲ Ὀροίτης, μαδῶν τὸν κατάσκευτον ἰόντα
 προσδοκίμοι, ἰπποῖσι τοιάδῃ· λάρανας ὁπὼ πληρώσας
 λίθων, πλὴν κάρτα βραχίως τοῦ περὶ αὐτὰ τὰ χεῖλια,
 ἐπιπολῆς τῶν λίθων χρυσὸν ἐπίβαλε· καταθήσας δὲ τὰς
 λάρανας, ἔχει ἰτοίμας. ἰλθὼν δὲ ὁ Μαιάνδριος, καὶ
 θησαύμιος, ἀπήγγυλε τῷ Πολυκράτει.

124. Ὁ δὲ, πολλὰ μὲν τῶν μυθίων ἀπαγορεύοντος,
 πολλὰ δὲ τῶν φίλων, ἐτίλλετο αὐτίσι· πρὸς δὲ, ἔ· ἰδούσης
 τῆς θυγατρὸς ὅψιν ἰνυπίου τοιήνδῃ· ἰδούσῃ οἱ τὸν πατέρα
 ἐν τῷ ἡέρι μιστῶσαι ἰόντα, λαῦσθαι μὲν ὅπρ τοῦ Διὸς,
 χρίσθαι δὲ ὅπρ τοῦ ἡλίου. ταύτην ἰδούσα τὴν ὄψιν,
 παντοίῃ ἰγύετο μὴ ἀποδημῆσαι τὸν Πολυκράτηα παρὰ
 τὸν Ὀροίτηα· καὶ δὴ καὶ ἰόντος αὐτοῦ ἐπὶ τὴν παντηνέ-
 τισιν, ἐπιφηνίξεται. ὁ δὲ οἱ ἠπίλησε, ἦν σῶς ἀκουσθήσῃ,
 πολλὸν μὴ χρόνον παρεθινύσθαι. ἡ δὲ ἠρήσατο ἐπιτιλῖα
 ταῦτα γυνίσθαι· βούλειθαι γὰρ παρεθινύσθαι πλὴν
 χρόνῳ ἢ τοῦ πατρὸς ἰστικῆσθαι.

125. Πολυκράτης δὲ, πάσης συμβουλίας ἀλογήσας, ἴππαι παρὰ τὸν Ὀρείτια, ἅμα ἀγόμενοι ἄλλους τι πολλοὺς τῶν ἱταίων, ἐν δὲ δὴ καὶ Δημοκῆδαι τὸν Καλλιφῶντος, Κροτωνιάτην, ἄνδρα ἡγρόν τ' ἰόντα, καὶ τὴν εἶχην ἀσπίοντα ἄριστα τῶν πατ' ἰωῦτόν. ἀπειόμενοι δὲ ἐς τὴν Μαγνησίην ὁ Πολυκράτης, διαφθάρη κακῶς, οὔτε ἰωῦτοῦ ἀξίως οὔτε τῶν ἰωῦτοῦ φρονημάτων· ὅτι γὰρ μὴ οἱ Συρηκουσίῳ γινόμενοι εὐρανοί, οὐδὲ εἰς τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν τυράννων ἀξίος ἔσσι Πολυκράτει· μεγαλοπρεπείῃ συμβληθῆναι. ἀποκτείνας δὲ μιν οὐκ ἀξίως ἀπηγῆσας Ὀρείτιος, ἀνισταύρουσι· τῶν δὲ οἱ ἱσπομίνων ἴσαι μὲν ἴσαν Σάμιοι, ἀπῆσι, κελύων σφίας ἰωῦτῳ χάριν εἰδῖναι, ἰόντας ἰλιυθίρους· ἴσαι δὲ ἴσαν ξυνοί τι καὶ δοῦλοι τῶν ἱσπομίνων, ἐν ἀνδραπόδων λόγῳ ποιούμενος εἶχε. Πολυκράτης δὲ ἀνακριμάμενος, ἱππὶ τῆς πᾶσαι τὴν εὐφιν σῆς θυγατρὸς· ἰλοῦτο μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ Διὸς ἴππας ὄει, ἐχρίστο δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἀνὴρ αὐτὸς ἐν τοῦ σώματος ἰκμάδα. Πολυκράτης μὲν δὲ αἱ πολλὰς εὐτυχίας ἐς τοῦτο ἱππύτησεν, τῇ οἱ Ἄμμοις ὁ Διγύπτου βασιλεὺς προσημαντίσαστο.

126. Χρόνῳ δὲ οὐ πολλῷ ὕστικρον καὶ Ὀρείτια Πολυκράτης τίσις τιτῆλθον. μετὰ γὰρ τὸν Καμύσιω θάνατον, καὶ τῶν Μάγων τὴν βασιλείην, μένων ἐν τῇσι Σάρδεσι Ὀρείτιος, ὠφίλει μὲν οὐδὲν Πίρσαι, ὑπὸ Μήδων ἀπαραιρημένους τὴν ἀρχήν· ὁ δὲ ἐν ταύτῃ τῇ ταρχῇ κατὰ μὲν ἴκταισι Μιτροδάτια τὸν ἐν Δασκυλείῳ ὑπαρχον, ὅς οἱ ὠπιδίσι τὰ ἐς Πολυκράτια ἔχοντα· κατὰ δὲ, τὸν Μιτροδάτιω παῖδα Κρασιάπην, ἄνδρα ἐν Πίρσῃσι δοκίμους· ἄλλα τι ἐξύβρισι παντοῖα, καὶ τινα ἀγγορήϊον Δαρίῳ ἐλθόντα παρ' αὐτόν, ὡς οὐ πρὸς ἡδομήν οἱ ἦν τὰ ἀγγιλ-

λόμιναι, κτείνῃ μιν ὀπίσω κομιζόμενοι, ἄνδρες οἱ ὑπείσας
κατ' αὐτόν· ἀποκτείνας δέ μιν, ἠφάνισι αὐτῷ ἱππῃ.

127. Δαρεῖος δὲ ὡς ἴσχυι τὴν ἄρχην, ἱστιθύμει τὸν
Ὀροίτια τίσεσθαι, πάντων τε τῶν ἀδικημάτων ἔτιπαι,
καὶ μάλιστα Μιτροβάτιω καὶ τοῦ παίδος. ἐκ μὲν δὲ τῆς
ἰδίας στρατὸν ἱπ' αὐτὸν οὐκ ἰδὲται πύματιν, ἄτι οἱ οἰ-
δiónται ἴτι τῶν πρηγμάτων, καὶ νῦν τὶ ἴχων τὴν ἄρχην,
καὶ τὸν Ὀροίτια μιν γάλην τὴν ἰσχὺν πυνθανόμενος ἴχειν·
τὸν χίλιαι μὲν Περσίων ἰδορυφόριον· ἴχει δὲ νομὸν τόν
τε Φρύγιον, καὶ Λυθιον, καὶ Ἰωνικόν. πρὸς ταῦτα δὲ
ὦν ὁ Δαρεῖος τάδε ἰμνηκνήσατο· συγκαλίσας Περσίων
τοὺς δεσιμνωτάτους, ἴλιγέ σφι τάδε, “ὦ Πέρσαι, τίς
“ ἂν μοι τοῦτο ὑμῶν ὑποστὰς ἱππιτίλισται σοφίῃ, καὶ μὴ
“ βίῃ τε καὶ ὀμίλῳ; ἴδω γὰρ σοφίης δύναι, βίης ἴεργον
“ αὐδίν. ὑμῶν δὲ ὦν τίς μοι Ὀροίτια ἢ ζῶντα ἀγάγει,
“ ἢ ἀποκτείνῃ; ὅς ὠφίληται μὲν καὶ Πέρσαις αὐδίν, κακὰ
“ δὲ μεγάλα ἱεργεῖ τοῦτο μὲν, δύο ἡμῶν ἥστωσι, Μι-
“ τροβάτιά τε καὶ τὸν παῖδα αὐτοῦ· τοῦτο δὲ, τοὺς
“ ἀναπαλίσοντας αὐτόν, καὶ πινυπομίνες ὑπ' ἡμῶν, κτείνῃ,
“ ἔβριον οὐκ ἀνασχιστὸν φαίνων. πρὶν τι ὦν μίζον ἱεργά-
“ σασθαί μιν Πέρσαις κακὸν, καταλαμπντίος ἴσσι ἡμῶν
“ θανάτῃ.”

128. Δαρεῖος μὲν ταῦτα ἱπυρώτα· τῷ δὲ ἄνδρι
τερήκοντα ὑπίστησαν, αὐτὸς ἱκαστος ἰδίῳ πωσίῳ
ταῦτα. ἱρίζοντας δὲ Δαρεῖος κατιλάμβανει, πελίσων
πάλλισθαι· παλλομίνων δὲ, λαγχάνει ἐκ πάντων Βα-
γαῖος ὁ Ἀρτόντιω. λαχὼν δὲ ὁ Βαγαῖος, πωσίῳ τοιαύτῃ
βιβλία γραψάμενος πολλὰ, καὶ περὶ πολλῶν ἴχοντα
πρηγμάτων, σφρηγιδὰ σφι ἱπύβαλι τὴν Δαρείων· μετὰ
δὲ, ἥτις ἴχων ταῦτα ἐς τὰς Σάρδεις. ἀπικόμενος δὲ, καὶ

Ὁρείτιω ἐς ἔψιν ἐλθὼν, τῶν βεβλίων ἐν ἱπαστοι περιαι-
 ρήμινοι, ἰδίδου τῇ γραμματιστῇ τῇ βασιλεῖᾳ ἐπιλέγι-
 σθαι· γραμματιστὰς δὲ βασιλεῖους οἱ πάντες ὑπαρχει
 ἔχουσι· ἀπαυριώμινοι δὲ τῶν δορυφόρων, ἰδίδου τὰ
 βιβλία ὁ Βαγαῖος, εἰ ἰνδιξάιτο ἀπόστασιν ἀπὸ Ὁρείτιω.
 ὁρίων δὲ σφίαις τὰ τε βιβλία σιθομένους μεγάλως, καὶ τὰ
 λιγέμια ἐκ τῶν βεβλίων ἔτι μιζόντες, διδοῖ ἄλλο, ἐν τῇ
 ἑνῇ ἱπία τὰδι, “ὦ Πέρσαι, βασιλεὺς Δαρεῖος ἀπαγο-
 “ ρεύει ὑμῖν μὴ δορυφορεῖν Ὁρείτιω.” Οἱ δὲ ἀκούσαντες
 τούτων, μιτῆνάν οἱ τὰς αἰχμὰς. ἰδὼν δὲ τούτῃ σφίαις ὁ
 Βαγαῖος πειθομένους τῇ βεβλίῳ, ἐνθαῦτα δὲ θαρσύνει,
 τὸ τιλιυταῖον τῶν βεβλίων διδοῖ τῇ γραμματιστῇ, ἐν τῇ
 ἐγγίγραπτε, “Βασιλεὺς Δαρεῖος Πέρσῃσι τοῖσι ἐν Σάρ-
 “ δισι ἐντίλλεται κτίειν Ὁρείτιω.” Οἱ δὲ δορυφόροι ὡς
 ἤκουσαι ταῦτα, σπασάμιναι τοὺς ἀπινάκας, κτίουσιν
 παρευτικά μιν. οὕτω δὲ Ὁρείτιω τὸν Πέρσῃν Πολυκρά-
 τει τοῦ Σαρμίου τίσις μιτῆλθον.

129. Ἀπικομίσαν δὲ καὶ ἀναπομισθίντων τῶν Ὁρείτιω
 χρημάτων ἐς τὰ Σοῦσα, συνήντικε χρόνῳ οὐ πολλῷ
 “στειρον βασιλία Δαρεῖον, ἐν ἄγρῃ θηρῶν ἀπαθρῶσκειται
 ἀπ’ ἱππου, στραφῆναι τὸν πῶδα. καὶ πως ἰσχυροτέρως
 ἰστράφῃ· ὁ γὰρ οἱ ἀστράγαλος ἐξιχώρησι ἐκ τῶν ἄρθρων.
 νομίζων δὲ καὶ πρότεροι περὶ ἰωῦτὸν ἔχων Αἰγυπτίων
 τοὺς δοκίμους εἶναι πρώτους τὴν ἰητρικὴν, τούτοις
 ἐχεῖτο. οἱ δὲ, στρεβλοῦντες καὶ βιώμιναι τὸν πῶδα, κακὸν
 μέζον ἐργάζοντο. ἰπ’ ἱπτὰ μὲν δὲ ἡμίρας καὶ ἱπτὰ
 οὐκταις ὑπὸ τοῦ παριόντος κακοῦ ὁ Δαρεῖος ἀγρυπνίῃσι
 εἴχεται· τῇ δὲ δὴ ὀγδόῃ ἡμίρῃ ἔχοντί οἱ φλαύρας, παρ-
 κούσας· τις πρότεροι ἔτι ἐν Σάρδισι τοῦ Κροτωνήτιω
 Δημοκῆδους τὴν σίχην, ἀγγέλλει τῇ Δαρείῳ· ὁ δὲ
 ἄγειν μιν τὴν ταχίστην παρ’ ἰωῦτὸν ἐπέλιπται. τὸν δὲ ὡς

ἔξιπρον ἐν ταῖσι Ὀρεΐταισιν ἀνδραπόδουσι θεοῦ δὴ ἀπημελη-
μένον, παρῆγον ἐς μίσην, πίδασι τι ἱλασσοτα, καὶ ῥάμνισι
ἐσθμαίνον.

130. Σταδίοντα δὲ ἐς μίσην, ἰερώτα ὁ Δαρῖος τὴν
τίχην εἰ ἐπίσταται· ὁ δ' οὐκ ὑπιδίκετο, ἀλλ' ὁδὸν μὴ
ἰωῦτὸν ἐκφῆσαι, τοπαρέσκει τῆς Ἑλλάδος ἣ ἀπιστιε-
μένες. κατιφάνη τι τῷ Δαρίῳ τιχιάζουσιν ἐπιστάμενος
καὶ τοὺς ἀγαγόντας αὐτὸν, ἐκίλεισι μάστιγας τι καὶ
πάντα παραφίειν ἐς τὸ μίσην. ὁ δὲ ἐσθῶτα δὴ αὖ
ἐκφαίνει, φὰς ἀτρεκέως μὲν οὐκ ἐπίστασθαι, ὁμιλήσας
δὲ ἱερῷ, φλαύρως ἔχειν τὴν τίχην. μετὰ δὲ, ὡς αἱ
ἐπίτρεψι, Ἑλλησπυῖσι ἱήμασι χρεώμενος, καὶ ἦτορ μετὰ
τὰ ἰσχυρὰ προσάγων, ὅπου τί μιν λαγχάσις ἰσχύει,
καὶ ἐν χρόνῳ ὀλίγῃ ὑγία μιν ἰόντα ἀπιδίξει, οὐδαμᾶ ἴτι
ἐκπίζοντα ἀετίσων ἴσσεσθαι. δορίεται δὲ μιν μετὰ ταῦ-
τα ὁ Δαρῖος πιδίαν χρυσίαν δύο ζυγίαι· ὁ δὲ μιν ἐπύ-
ριτο, εἴ οἱ διαπλῆσιον τὸ παρὸν ἐπίταδες νόμιμ, ὅτι μὴ
ὀγία ἰσχύει. ἡσθῶς δὲ τῷ ἴπῳ ὁ Δαρῖος, ἀποπίπτου
μιν παρὰ τὰς ἰωῦτοῦ γυναῖκας. παράγοντες δὲ οἱ ἐ-
νοῦχοι, ἱλιγοὶ πρὸς τὰς γυναῖκας, ὡς βασιλεῖ οὗτος εἴη
δε τὴν ψυχὴν ἀπιδώσει. ὑποτύπτουσα δὲ αὐτῶν ἐκείνη
φιάλη τοῦ χρυσοῦ σὺν θήκῃ ἰδωρίστο τὸν Δημοκῆδα
οὗτω δὴ τι θαψιλίῳ δορίῃ, ὡς τοὺς ἀποπίπτοντας ἀπὸ
τῶν φιαλῶν στατῆρας ἐπόμενος ὁ οἰκίτης, τῷ οὗτομα ἦν
Σπίτων, ἀειλίγειτο, καὶ οἱ χρεῖμα πολλόν τι χρυσοῦ
συνέλιχθη.

131. Ὁ δὲ Δημοκῆδης οὗτος, ὡς ἐκ Κρότωνος ἀπυγ-
μας, Πολυκράτει ὁμίλησι· πατρὶ συνέλιχτο ἐν Κρότωνι,
ἀργὴν χαλιδῶ· ταῦτοι ἐπὶ τι οὐκ ἰδύνατο φέρειν, ἀπο-
λιπὼν, εἴχοντο ἐς Αἴγιοναι. παυσσάς δὲ ἐς ταύτην, τῷ
πρώτῳ ἴτι ὑπεριβάλλοτο τοὺς πρώτους ἱερῶδες, ἀσπισίς

παιρὶ ἰὼν, καὶ ἔχων οὐδὲν τῶν ἴσα παρὶ τὴν εἴχνην ἰστέ
 ἐργαλῆα· καὶ μὴ διωτὴρ ἱεῖς ταλάντου Αἰγυπῆται δη-
 μοσίῃ μισθῶνται· τρίτῃ δὲ ἱεῖς Ἀθηναῖοι, ἱκανὸν
 μίσθον τιτάρων δὲ ἱεῖς Πολυκράτης δοῶν ταλάντων.
 οὕτω μὲν ἀπείκετο ἐς τὴν Σάμους. καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ
 ἀνδρὸς οὐκ ἤπιστα Κροτωνιῆται ἱερῶν εὐδοκίμησαν. ἐγί-
 νετο γὰρ ἄν τοῦτο ὅτι πρῶτα μὲν Κροτωνιῆται ἱερῶν
 ἐλίσχοντο ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὄντας· δεύτεροι δὲ, Κυρηναῖοι.
 πατὰ τὸν αὐτὸν δὲ χρόνον καὶ Ἀργεῖοι ἤπεινοι μουσικὴν
 εἶναι Ἑλλήνων πρῶτα.

132. Τότε δὲ ὁ Δημοκῆδης ἐν ταῖσι Σούσις ἐξησάμι-
 νος Δαρῖον, οἶκόν τι μέγιστον εἶχε, καὶ ἰμοτράπεζος βα-
 σιλῆϊ ἱγυόντι· πλὴν τι ἱὸς τοῦ ἐς Ἑλλήνας ἀπίσται,
 πάντα ἑἴλλα οἱ παρῆν. καὶ τοῦτο μὲν, τοὺς Αἰγυ-
 πτίους ἱερῶν, οἱ βασιλῆα πρῶτοις ἴωντο, μέλλοντας
 ἀπασκελωπῶσθαι, δίδωσι ὑπὸ Ἑλλήνας ἱερῶν ἰσάμεθσαν,
 τούτους, βασιλῆα παραιτησάμενος, ἰβρύσατο· τοῦτο δὲ,
 μάντιν Ἑλλῆσιον Πολυκράτῃ ἰπισπῶμενος, καὶ ἀπημελη-
 μένον ἐν ταῖσι ἀνδραπόδοις, ἰβρύσατο. ἦν δὲ μέγιστος
 πρῆγμα Δημοκῆδης τῷ βασιλῆϊ.

133. Ἐν χρόνῳ δὲ ἐλίγη μετὰ ταῦτα, τάδε ἄλλα
 συνέηται γινώσκει· Ἀτόσση τῇ Κύρου μὲν θυγατρὶ, Δα-
 ρεῖου δὲ θυγατρὶ, ἐπὶ τοῦ μαστοῦ ἴφν φῦμα· μετὰ δὲ,
 ἐκτραγνὶ, ἐνίμετο πρῶτον. ἴσον μὲν δὴ χροῖον ἦν ἱλασσοί,
 ἡ δὲ, πρῶταυτα καὶ αἰσχυρομένη, ἴφραξεν οὐδενί· ἐπὶ τι
 δὲ ἐν παρῇ ἦν, μετισπῆμψατο τὸν Δημοκῆδαν, καὶ οἱ ἐπί-
 δεξι. ὁ δὲ, φὰς ὑγία ποιήσιν, ἔξορκῶ μιν, ἢ μὴ οἱ ἀντυ-
 ποιργήσιν ἱκίηναι τοῦτο τὸ ἄν αὐτῆς διηδῆ· διήσισθαι
 δὲ οὐδενὸς τῶν ἴσα αἰσχύνῃ ἰστέ φέροντα.

134. Ὡς δὲ ἄρα μιν μετὰ ταῦτα ἰώμενος ὑγία ἀπὶ-
 δεξι, ἰθαῦτα δὴ διδαχθεῖσα ὑπὸ τοῦ Δημοκῆδους ἡ Ἀτω-

σα, προσέφειρε ἰν' τῇ κοίτῃ Δαρείῳ λόγον τοῖνδ', "ὦ
 " βασιλεῦ, ἔχων δύναμιν τοσαύτην κάτῃσαι, οὔτε τι
 " ἴδιος προσκτώμενος, οὔτε δύναμιν Πέρσης. εἰπὸς δέ
 " ἵσται ἄνδρα, καὶ υἱόν, καὶ χρημάτων μιγάλων διαπότην,
 " φαίνεσθαι τι ἀποδυνύμενον, ἵνα καὶ Πέρσαι ἐκμάθωσι
 " ὅτι ὅπ' ἀνδρὸς ἀρχονται. ἱπ' ἀμφοτέρω δὲ τοι φέροι
 " ταῦτα ποίειν, καὶ ἵνα σφίον Πέρσαι πιστεύωται ἄν-
 " δρα εἶναι τὸν προσηνέωτα, καὶ ἵνα τρέχονται πολέμῳ.
 " μὴδὲ σχολὴν ἄγουσις, ἐπισουλίουσί τοι. νῦν γὰρ ἂν
 " τι καὶ ἀποδείξαις ἔργον, ὥς υἱὸς εἰς ἡλικίην ἀύξαντο-
 " μὴν γὰρ τῇ σώματι συναύξονται καὶ αἱ φρένεις, γη-
 " ράσκονται δὲ συγγερᾶσθαι, καὶ ἐς τὰ πρήγματα
 " πάντα ἀπαμείβονται." Ἡ μὲν δὲ ταῦτα ἐκ διδαχῆς
 " ἔλγει. ὁ δ' ἀμείβεται τοῖσδε, "ὦ γύναι, πάντα ἴσα
 " περ αὐτοὺς ἱπποῖόν ποιεῖται, εἰρηκας· ἐγὼ γὰρ βιβού-
 " λιωμα, ζεύξας γίφουρας, ἐκ τῆσδε τῆς ἡπείρου ἐς τὴν
 " ἰτίρην ἡπείρον ἱπὶ Σκύθας στρατεύεσθαι· καὶ ταῦτα
 " ὀλίγου χρόνου ἴσται τιλούμενα." Αἴγει· "Ἄττοσα τάδε,
 " "Ὅρα νυν, ἐς Σκύθας μὲν τὴν πρῶτην εἶναι ἱάσον· οὐ-
 " τοι γὰρ, ἱππῶν σὺ βούλῃ ἴσονταιί τοι· σὺ δὲ μοι ἱπὶ τῆς
 " Ἑλλάδος στρατεύεσθαι. ἐπισυμῶν γὰρ, λόγῳ πυνθα-
 " νομένη, Λαπαίνας τί μοι γινέσθαι Διραπαίνας καὶ
 " Ἀργίας καὶ Ἀστικὰς καὶ Κορινθίας. ἔχεις δὲ ἄνδρα
 " ἐπιστηδιώτατον ἀνδρῶν πάντων δέξαι τι ἱκαστα τῆς
 " Ἑλλάδος καὶ κατηγήσασθαι, τοῦτοι δὲ εἰσι τὸν πόδα
 " ἐξήσαντο." Ἀμείβεται Δαρεῖος, "ὦ γύναι, ἱπὶ τοῖσσι
 " τοι δοκίμῃ τῆς Ἑλλάδος ἡμίας πρῶτα ἀποπειρᾶσθαι,
 " πατασκόπους μοι δοκίμῃ Περσίων πρῶτον ἄμεινον εἶναι
 " ὁμοῦ τούτῃ τῇ σὺ λίγεις, πῆμψαι ἐς αὐτούς· ὃ μᾶ-
 " λόν τις καὶ ἰδόντις ἱκαστα αὐτῶν, ἐξαγγιγίλειται ἡμῖν
 " καὶ ἱππῶτα ἐξισιστάμενος, ἱπ' αὐτοὺς τρέψομαι."

135. Ταῦτα ἴπαι· καὶ ἄμα ἴπαις τι καὶ ἔργον ἰσχύει.
 ἰπαιί τι γὰρ τάχιστα ἡμίρην ἰπύλαμψι, καλίστας Πιε-
 ρσίαν ἄνδρας δοκίμους πινυτικαίδισιν, ἰσιτίλλιστό σφι, ἰσο-
 μένους Δημοκῆδεϊ, διὰ ξιλθῶν τὰ παραθαλάσσια τῆς Ἑλ-
 λάδος· ὅπως τι μὴ διαδρήσῃται σφίσι ὁ Δημοκῆδης, ἄλ-
 λά μιν πάντως ἐπίσω ἀπάξωσι. ἰντυλάμινος δὲ τούτους
 ταῦτα, διόντιον καλίστας αὐτὸν Δημοκῆδιν, ἰδίετο αὐτοῦ
 ὅπως ἱξηγησάμινος πᾶσαι καὶ ἰσιδίξας τὴν Ἑλλάδα τοί-
 σι Πίρσησι, ἐπίσω ἦξει· δῶρα δὲ μιν τῇ πατρὶ καὶ τοῖσι
 ἀδελφοῖσι ἰπύλινον πάντα τὰ ἰκίινον ἰπυπλα λαζόντα
 ἄγων, φὰς ἄλλα εἰ πολληπλήσια ἀκτιδῶσιν πρὸς δὲ,
 ἰς τὰ δῶρα, ὀλκάδα εἰ ἴφην συμβαλλίεσθαι, πλῆστας ἀγα-
 θῶν παντοίων, τὴν ἄμα εἰ πλιύσεισθαι. Δαρύιος μὲν δὲ,
 δοκίμιν ἰμοί, ἀπ' οὐδενὸς δολιροῦ νόου ἰπαγγέλλιστό εἰ ταῦ-
 τα. Δημοκῆδης δὲ, δίστας μὴ εὐ ἰκπιρῆτο Δαρύιος, οὔτε
 ἰπιδραμῶν πάντα τὰ διδόμινον ἰδίετο· ἄλλὰ τὰ μὲν ἰωῦ-
 τοῦ, κατὰ χώραν ἴφην κατακλίψιν, ἴνα ἐπίσω σφίσι ἀπιλ-
 θῶν ἔχοι· τὴν μὲν τοι ὀλκάδα, τὴν εἰ Δαρύιος ἰπαγγέλ-
 λιστο ἰς τὴν δωρὶν τοῖσι ἀδελφοῖσι, δίστας εἰ ἴφην. ἰντυ-
 λάμινος δὲ καὶ τούτων ταῦτα ὁ Δαρύιος, ἀποστίλλει αὐ-
 τοὺς ἐπὶ θάλασσαν.

136. Καταβάντες δ' οὗτοι ἰς Φαινίαν, καὶ Φαινίαν
 ἰς Σιδῶνα πῶλιν, αὐτίκα μὲν τριηρίας δύο ἰπλήρυσαν,
 ἄμα δὲ αὐτῇσι καὶ γαυλὸν μίγαν, παντοίων ἀγαθῶν
 παρισπινασμίνου δὲ πάντα, ἴπλιν ἰς τὴν Ἑλλάδα.
 πρὸς ἰσχύοντες δὲ αὐτῆς τὰ παραθαλάσσια ἰθιῦντο, καὶ
 ἀπιγράφοιντο· ἰς δ', τὰ πολλὰ αὐτῆς καὶ οὐνοματὰ θε-
 σάμινος, ἀπικίντο τῆς Ἰταλίας ἰς Τάραντα. ἰθαῦτα δὲ
 ἰκ ρηστάνης τῆς Δημοκῆδος, Ἀριστοφιλίδης τῶν Ταραν-
 τίνων ὁ βασιλεὺς, τοῦτο μὲν, τὰ πηδάλια παρίλυσιν τῶν
 Μηδικίων νιῶν· τοῦτο δὲ, αὐτοὺς τοὺς Πίρσας ἔξει, εἰς

κατασπέντους δῆθεν ἰόντας. ἐν ᾧ δὲ οὗτοι ταῦτα ἴπασχον, ὁ Δημοκῆδης ἐς τὴν Κρότωνα ἀπικνίσταται. ἀπὶ γμῖνου δὲ ἦδη τούτου ἐς τὴν ἰωῦτοῦ, ὁ Ἀριστοφιλίδης ἔλπει τοὺς Πέρσας, καὶ τὰ παρίλαθε τῶν νῶν, ἀπιδυαί σφι.

137. Πλείους δὲ ἐνθῦνται οἱ Πέρσαι, καὶ δώσαντες Δημοκῆδῃ, ἀπικνίσταται ἐς τὴν Κρότωνα· ἐχρόντισ δὲ μὴ ἀγορεύοντα, ἀπαιτοῦ αὐτοῦ. τῶν δὲ Κροτωνιητῶν οἱ μὲν, καταβῆδοντες τὰ Περσικὰ πρῆγματα, προΐναι ἴταμαι ἴσαι· οἱ δὲ ἀντάπτουτό τι καὶ τοῖσι σκυτάλαισι ἴπαιον τοὺς Πέρσας, προΐσχαμένους ἴπια τάδε, “Ἄνδρες Κροτωνῆται, ἰρᾶντι τὰ ποιίει· ἄνδρα βασιλῆος δεησάμεν γινόμενον ἐξαίσιον· κῶς ταῦτα βασιλῆϊ Δαρείῳ ἰσχύσει περιῦξαι· κῶς δὲ ὑμῖν τὰ ποιούμενα ἔξει καλῶς, ἢ ἀπείσιον ἥριες· ἰπὶ τίνα δὲ εἴηδε προτίρησεν στρατιωσόμεθα πόλιν· τίνα δὲ προτίρησεν ἄνδρα ποδίζεσθαι πωλεσόμεθα;” Ταῦτα λέγοντες, τοὺς Κροτωνῆτας οὕτως ἴπαιον· ἀλλ’ ἐξαίριδόντες τι τὸν Δημοκῆδῃ, καὶ τὸν γαυλὸν τὸν ἄμα ἦγοντο ἀπαιριδόντες, ἀπὶ πλείον ὀπίσω ἐς τὴν Ἀσίην, οὐδ’ ἴτι ἐζήτησαν τὸ προσωτέρω τῆς Ἑλλάδος ἀπικόμενοι ἱμαδιῶν, ἱστισμένους τοῦ ἡγιμόνος. τοσούτοι μίντοι ἰντιλάτῃ σφι Δημοκῆδης ἀναγομένους, πελύνει εἰπὶν Δαρείῳ σφίας, ὅτι ἄρμεσται τὴν Μίλωνος θυγατέρα Δημοκῆδης γυναῖκα· τοῦ γὰρ δὴ παλαιστῆος Μίλωνος ἦν οὕτω πολλοὶ παρὰ βασιλῆϊ. κατὰ δὲ τοῦτό μοι δοκίει σπειῖναι τὸν γάμον τοῦτον τιλίνας χρήματα μυγᾶλα Δημοκῆδης, ἵνα φαίῃ πρὸς Δαρείῳ ἰὼν καὶ ἐν τῇ ἰωῦτοῦ δόκιμος.

138. Ἀναχθόντες δὲ ἐν τῇ Κρότωνος οἱ Πέρσαι, ἐπὶ πλείους τῆσι θεσὶ ἐς Ἰηπυγίην καὶ σφίας δουλείοντας ἰδθῶντα, Γίλλος ἀνὴρ Ταρκεντίνος φυγὰς ῥυσάμενος, ἀπῆλγε παρὰ βασιλίᾳ Δαρείῳ· ὁ δὲ ἀντὶ τούτων ἴταμος ἦν

διδόναι τούτω ἔ, τι βούλωτο αὐτός. Γίλλος δὲ αἰρεῖται πάντοδ' οἱ ἐς Τάραντα γινίσθαι, προσηγορησάμενος τὴν συμφορὴν· ἵνα δὲ μὴ συνταράξῃ τὴν Ἑλλάδα, ἣν δι' αὐτὸν στόλος μίγας πλὴν ἐπὶ τὴν Ἰταλίην, Κυδῖους μούτους ἀποχερῆν οἱ ἴφθ τούς κατὰγοντας γινίσθαι· δοκίαν ἀπὸ τούτων ἴστανται τοῖσι Ταραντίνοισι φίλων μάλιστα δὴ τὴν πάντοδ' οἱ ἴσισθαι. Δαρῖος δὲ ὑποδεξάμενος ἐπιστάλεις· πῆμψας γὰρ ἄγγελον ἐς Κυδῖον, κατὰγειν σφίας ἐπίλυσιν Γίλλον ἐς Τάραντα· πυθόμενοι δὲ Δαρίῳ Κυδῖω, Ταραντίους εὖκων ἱσμενον, βίην δὲ ἀδύναται ἦσαν προσφέρειν. ταῦτα μὲν νυν οὕτω ἐπρήχθη. οὗτοι δὲ πρῶτοι ἐς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς Ἀσίης ἀπίκοντο Πέρσαι, καὶ οὗτοι διὰ τοιαῦτα πρῆγμα κατὰσκευοι γίνοντο.

139. META δὲ ταῦτα, Σάμον βασιλιδὲς Δαρῖος αἰρεῖται, πωλίῳ πωσίῳ πρώτῃν Ἑλληνίδων καὶ βαρβάρων, διὰ τοιαῦτα εἰνὰ αἰτεῖν. Καμβύσιω τοῦ Εὐρύου στρατιωμίτου ἐπ' Αἴγυπτον, ἄλλοι τε συχνοὶ ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀπίκοντο Ἑλλήνων, οἱ μὲν, ὥς εἰπὼς, παρ' ἱμπαρίην· οἱ δὲ, στρατιωόμενοι· οἱ δὲ τινες, καὶ αὐτῆς τῆς χώρας θηταῖ· τῶν ἦν ἔ Συλοσῶν ὁ Αἰάσιος, Πολυκράτιός τε ἰὼν ἀδελφοὶς, καὶ φεύγων ἐκ Σάμου. ταῦτοι τὸν Συλοσῶντα ἀτίλας ἐντυχίῃ τις τοιαῦτα· λαβὼν χλανίδα καὶ περιβαλόμενος πυρρὴν, ἠγόραζι ἐν τῇ Μίμφι· ἰδὼν δὲ αὐτὸν Δαρῖος, δορυφόροι τε ἰὼν Καμβύσιω, καὶ λόγου οὐδινός πο μεγάλου, ἐπισύμψαντες τῆς χλανίδος, καὶ αὐτὴν περιελθὼν ὤκιστο. ὁ δὲ Συλοσῶν ὀρίων τὸν Δαρῖον μεγάλως ἐπισυμίστα τῆς χλανίδος, θίγῃ τύχῃ χριώμενος, λίγει, “Ἐγὼ ταύτην πωλίῳ μὲν οὐδινὸς χρήματος· δίδωμι “ δὲ ἄλλως, εἴ περ οὕτω δι' γινίσθαι πάντως τοι.” Αἰνίσας ταῦτα ὁ Δαρῖος, παραλαμβάνει τὸ ἵμα.

140. Ὁ μὲν δὲ Συλοσῶν ἠπίστατό οἱ τοῦτο ἀπωλωλί-

ναι δι' ἐνηθίην· ὡς δὲ τοῦ χρόνου περβαίνοντες Καμβύσης
 τε ἀπίθαι, καὶ τῷ μάγῳ ἰπαιίστησαν οἱ ἱπτά, καὶ ἐκ
 τῶν ἱπτά Δαρείος τὴν βασιλιήν ἴσχι, πυνθάνεται ὁ
 Συλοσῶν ὡς ἡ βασιλιή περιμηλύθοι ἐς τοῦτον τὸν ἄνδρα,
 τῷ ποτὶ αὐτὸς ἴδωκε ἐν Αἰγύπτῳ διηθίτηι τὸ εἶμα. ἀνα-
 βὰς δὲ ἐς τὰ Σούσα, ἦλθε ἐς τὰ πρὸ θυρα τῶν βασιλῆος
 οἰκίαν, καὶ ἴφη Δαρείου εὐεργίτης εἶναι. ἀγγέλλει ταῦτα
 ἀκούσας ὁ πωλουργὸς τῷ βασιλεῖ· ὁ δὲ, θωμμάσας λίγῃ
 πρὸς ἑαυτὸν, “Καὶ τίς ἐστι Ἑλλήνων εὐεργίτης, ὃ ἰγὼ
 “ πρῶτιδ' εἶμαι, νισσὲ μὲν τὴν ἀρχὴν ἔχων; ἀναβίβηκε
 “ ὃ ἢ τις ἢ οὐδὲς καὶ παρ' ἡμῖας αὐτῶν· ἔχω δὲ χρῆος
 “ ἐπιτὶν οὐδὲν ἄνδρ' Ἑλλήνος· ὅμως δὲ αὐτὸν παραγάγει
 “ ἴσω, ἵνα εἰδῶ τί θίλων λίγῃ ταῦτα.” Παρῆγε ὁ πω-
 λουργὸς τὸν Συλοσῶντα· σπάντα δὲ ἐς μίσσοι ἐρώτιν οἱ ἐρ-
 μηνίης τίς τι εἴη, καὶ τί ποιήσας, εὐεργίτης φησὶ εἶναι βα-
 σιλιῆος. εἶπε ὦν ὁ Συλοσῶν πάντα τὰ περὶ τὴν χλαυδα
 γινόμενα, καὶ ὡς αὐτὸς εἴη κείνος ὁ δοῦς. ἀμείβεται πρὸς
 ταῦτα Δαρείος, “ὦ γυναιότατ' ἀνδρῶν, σὺ κείνος εἶ, ὃς
 “ ἡμεῖς οὐδὲμίην ἔχοντί καὶ δύναμιν ἴδωκας; εἰ καὶ σμικρὰ,
 “ ἀλλ' ὦν ἴση γὰρ ἡ χάρις ὁμοίως ὡς εἰ νῦν καθὶν τι μέγα
 “ λάβοιμι. ἀνθ' ὧν τοι χρυσὸν καὶ ἀργυροὺς ἀπλετοὺς δί-
 “ δωμι, ὡς μὴ ποτὶ τοι μεταμιλήσῃ Δαρείου τὸν ἑταί-
 “ σπιος εὖ ποιήσαντι.” Λίγῃ πρὸς ταῦτα ὁ Συλοσῶν,
 “ Ἐμοὶ μήτι χρυσὸν ὃ βασιλεῖ μήτι ἀργυροὺς δίδου, ἀλλ'
 “ ἀπιστωσάμενός μοι δὸς τὴν πατρίδα Σάμην· τὴν νῦν,
 “ ἀδελφιοῦ τοῦ ἡμεῶν Πολυκράτης ἀπαδαίνοντος ὑπὸ Ὀρεί-
 “ τω, ἔχῃ δοῦλος ἡμέτερος· ταύτην μοι δὸς ἂν τι φόνου
 “ καὶ ἱκανοποιήσεις.”

141. Ταῦτα ἀκούσας Δαρείος, ἀπίστυλι στρατιὴν τε
 καὶ στρατηγὸν Ὀτάνια, ἀνδρῶν τῶν ἱπτά γινόμενοι ἐν-
 τιλάμενος ὅσων ἰδιήθη ὁ Συλοσῶν, ταῦτά οἱ ποίειν ἐπι-

τελία. καταβὰς δ' ἐπὶ τὴν θάλασσαν ὁ Ὀτάνης, Ἰστιλλε τὴν στρατιήν.

142. Τῆς δὲ Σάμου Μαιάνδριος ὁ Μαιανδρίου εἶχε τὸ πρῶτος, ἐπιτροπαίην παρὰ Πολυκράτιος λαβὼν τὴν ἀρχήν· τῷ δικαιοτάτῳ ἀνδρῶν βουλομένη γενέσθαι, οὐκ ἐξίγνιτο. ἐπιβὴ γὰρ οἱ ἐξαγγέλθη ὁ Πολυκράτιος θάνατος, ἰποῖσι τοιαῖα· πρῶτα μὲν, Διὸς Ἐλευθερίου βωμὸν ἰδρῶσατο, καὶ τίμινος περὶ αὐτὸν οἶρισι ταῦτο, τὸ νῦν ἐν τῷ προασητῇ ἰστί· μετὰ δὲ, ὥς οἱ ἰπποοίητο, ἐκκλησίην συναγείρας πάντων τῶν ἀστῶν, ἔλιξε τάδε, “Ἐμοί, ὡς ἴσται
“ καὶ ὑμεῖς, σπῆπτρον καὶ δύναμις πᾶσα ἡ Πολυκράτιος
“ ἐπιτίτραπται, καὶ μοι παρέχῃ νῦν ὑμῶν ἀρχὴν· ἰγὼ
“ δὲ τὰ τῷ πύλλας ἐκπλήσω, αὐτὸς κατὰ δύναμιν ἐποι-
“ ἦσα· οὔτε γὰρ μοι Πολυκράτης ἥριστοι δισπάζων ἀνδρῶν
“ ὁμοίῳ ἰωῦτῳ, οὔτε ἄλλος ὅστις τοιαῦτα ποιεῖ. Πολυ-
“ κράτης μὲν νῦν ἐξίπλησι μοίρην τὴν ἰωῦτοῦ· ἰγὼ δὲ ἐς
“ μέισιν τὴν ἀρχὴν τιθεῖς, ἰσομερίην ὑμῖν προαγορεύω.
“ τοσαῦτα μίντοι δικαιοῦ γίγεια ἰμνωῦτῳ γενέσθαι· ἐπὶ μὲν
“ γι τῶν Πολυκράτιος χρημάτων, ἐξαίρετα ἐξ ἐλάσσονος
“ μοι γενέσθαι· ἰρᾶσύνην δὲ πρὸς τοῦτοισι αἰριῦμαι αὐτῷ
“ τ' ἔμοι καὶ τοῖσι ἅπ' ἰμῶ αἰὶν γινεμένοισι, τοῦ Διὸς τοῦ
“ Ἐλευθερίου· τῷ αὐτός τι ἱερὸν ἰδρυσάμεν, καὶ τὴν ἰλιυ-
“ θρίην ὑμῖν περικτίθηναι.” Ὁ μὲν δὲ ταῦτα τοῖσι Σαμί-
“ οισι ἐπαγγέλλετο· τῶν δὲ τινες ἐξαισχυρῶς εἶπον, “Ἀλλ’
“ οὐδ' ἀξίος εἶ σύ γι ἡμῶν ἀρχὴν, γιγνούς τις παῖς,
“ καὶ ἰὼν Ὀλιθρος· ἀλλὰ μᾶλλον ἔκως λόγον δώσεις τῶν
“ μετιχείριστας χρημάτων.”

143. Ταῦτα ἴσται, ἰὼν ἐν τοῖσι ἀποῖσι δέκιοις, τῷ θύμα ἦν Τελίσσαρχος. Μαιάνδριος δὲ νόφ λαβὼν ὡς εἰ μετήσει τὴν ἀρχὴν, ἄλλος τις ἀντ' αὐτῷ τύραννος καταστήσεται, οὐ δὲ τι ἐν νόφ εἶχε μετεῖναι αὐτήν· ἀλλ' ὡς ἀνιχώρησι ἐς τὴν

ἀκρόπολιν, μεταπιμπόμενος ἵνα ἴκασται, ὡς δὴ λόγον τῶν χρημάτων δώσειν, συνίλασθαι σφίος καὶ πατίδῃσι. οἱ μὲν δὲ ἰδίδιατο· Μαιάνδριοι δὲ μετὰ ταῦτα πατίλας νοῦτος. ἰλπίζον δὲ μιν ἀποθανίσθαι ὁ ἀδελφίος, τῷ εὖνομα ἦν Λυαάρχης, ἵνα ὑπεντιστήσῃ κατὰσχῃ τὰ ἐν τῇ Σάμῳ πρήγματα, κατακτείνῃ τοὺς δισμώτας πάντας· οὐ γὰρ δὴ, ὡς εἴησι, ἱβουλίατο εἶναι ἰλιούριον.

144. Ἐπειδὴ ὦν ἀπίκοντο ἐς τὴν Σάμον οἱ Πέρσαι, κατὰγοντες Συλοσῶντα, εὐτε τίς σφί χυῖρας ἀνταίριται, ὑπόσπονδαί τι ἴφασαν εἶναι ἱταμοὶ οἱ τοῦ Μαιανδρίου στασιῶται, καὶ αὐτοὶ Μαιάνδριος, ἰσχωρῆσαι ἐκ τῆς γῆσου. κατακτείναντες δ' ἐπὶ τούτοις· Ὀτάνιον καὶ σπισαμίνον, τῶν Περσίων οἱ πλείστου ἄξιον θρόνους Δίμιοι, κατακτείνουσι τῆς ἀκροπόλεως ἱκατίαντο.

145. Μαιανδρίῳ δὲ τῷ τυράνῳ ἦν ἀδελφίος ὑπομαργότερος, τῷ εὖνομα ἦν Χαρίλιος· εὐτος ἐπιδὲ ἱκαμαρτῶν, ἐν γοργύρῳ ἰδίδιατο· καὶ δὲ τότε ἱκαπούσας τι τὰ πρησόμενα, καὶ διακύνψας διὰ τῆς γοργύρης, ὡς εἶδε τοὺς Πέρσας ἐρηναίως κατημένους, ἱκάσσει καὶ ἴφῃ λίγων, Μαιανδρίῳ θίλειν ἰλδιῶν ἐς λόγους. ἱκαπούσας δὲ ὁ Μαιάνδριος, λύσαντας αὐτὸν ἐκίλειν ἄγιν παρ' ἰωῦτόν. ὡς δὲ ἄχθῃ τάχιστα, λοιδορεῖται τι καὶ πακίζων μιν, ἀνίπιδι ἱκαθίσθαι τοῖσι Πέρσησι, λίγων τοιαῦτα, “Ἐμὲ μὲν, ὃ
“ πᾶσιςτι ἀνδρῶν, ἴοντα σιωπτοῦ ἀδελφίδον, καὶ ἀδική-
“ σοντα οὐδὲν ἄξιον δισμοῦ, δῆσας γοργύρης ἡξίωσας·
“ ὀρίων δὲ τοὺς Πέρσας ἱκαβάλλοντάς τί σι καὶ ἄνοικω
“ ποιῶντας, οὐ τολμᾷς τίσασθαι, εὐτω δὴ τι ἴοντας
“ ὑπεντίσας χιμαρῶναι; ἀλλ' εἴ τι σύ σφίος καταπρῶδη-
“ κας, ἡμεῖ δὲς τοὺς ἱπικούρους, καὶ σφίος ἰγὼ τιμαρῶσαι-
“ μαι τῆς ἰνδαδὲ ἀπίζω· αὐτόν τί σι ἱκαίμψαι ἐκ τῆς
“ γῆσου ἱταμός ἐμιν.” Ταῦτα δὲ ἱλαξὶ ὁ Χαρίλιος.

146. Μαιάνδριοι δὲ ὑπὶ λαζὶ τὸν λόγον, ὡς μὲν ἐγὼ δοκίω, οὐκ ἐς τοῦτο ἀφροσύνης ἀπιπόμενοι, ὡς δόξα τὴν ἰωῦτοῦ δύναμιν περιείσθαι τῆς βασιλῆος, ἀλλὰ φθονήσας μᾶλλον Συλοσῶντι, εἰ ἀπειρητὶ ἱμιλλῇ ἀπολάμψασθαι ἀίρουν τὴν πόλιν. ἰερίδας ἄν τοὺς Πίρσαι, Ἰθίλι ὡς ἀσθινίστατα ποιῆσαι τὰ Σάμια πρήγματα, καὶ οὕτω παραδίδουσι· εὖ ἔξιπισταίμενοι ὡς παθόντες οἱ Πίρσαι, προσεμπιπρανίσθαι ἱμιλλον τοῖσι Σαμίαισι· ἰδὼς τι ἰωῦτῃ ἀσφαλὴς ἔκδυσιν ἰούσαν ἐκ τῆς νῆσου τότε, ἱπιδὺς αὐτὸς βούληται· ἱπιποιήτο γάρ οἱ κρυπτὴ διώρυξ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως φέρουσα ἐπὶ θάλασσαν. αὐτὸς μὲν δὴ ὁ Μαιάνδριος ἐκπλῖσι ἐκ τῆς Σάμου τοὺς δὲ ἱπικεύρους πάντας ἐπλίσας ὁ Χαρίλιος, καὶ ἀναπινθῆσας τὰς πόλεις, ἔξῃσι ἐπὶ τοὺς Πίρσαι, οὕτω προσδιοκόμενος τοιοῦτο οὐδὲν, δοκίοντάς τι δὴ πάντα συμβεβῆναι. ἱμπινόντες δὲ οἱ ἱπίκουροι, τῶν Περσίων τοὺς διφροφοριμίους τι καὶ λόγου πλείστου ἰόντας ἔκτεινον. καὶ οὕτοι μὲν ταῦτα ἱποίουν, ἡ δὲ ἄλλη στρατιὴ ἡ Περσικὴ ἱπιβόηθαι· πωιζύμενοι δὲ οἱ ἱπίκουροι ἐπίσω κατευλήθησαν ἐς τὴν ἀκρόπολιν.

147. Ὅσάντης δὲ ὁ στρατηγός, ἰδὼν πᾶθος μίγα Πίρσαι πωπειθῆναι, ἱστολάς τι τὰς Δαρειῖος ἀποστέλλων ἱνετίλλετο, μήτε πτείνειν μηδὲνα Σαμίαν, μήτε ἀνδραποδίζεσθαι, ἀπαθία τι πακῶν ἀποδοῦναι τὴν νῆσον Συλοσῶντι, τουτίων μὲν τῶν ἱστολίων μιμημένους ἱπελαπιδάμετο· ὁ δὲ παρήγγιλι τῇ στρατιῇ πάντα τὸν ἄν λάβωσι, καὶ ἄνδρα καὶ παῖδα, ὁμοίως πτείνειν. ἰθαυτὰ τῆς στρατιῆς οἱ μὲν τὴν ἀκρόπολιν ἱπολιόρευσι, οἱ δὲ ἔκτεινον πάντα τὸν ἱμποδὸν γινόμενον, ὁμοίως ἦν τι ἱρῇ καὶ ἔξω ἱρῷ.

148. Μαιάνδριοι δ' ἀποδράς ἐκ τῆς Σάμου, ἐκπλῖσι ἐς Ἀπιδιδαίμενα· ἀπιπόμενοι δ' ἐς αὐτὴν, καὶ ἀντιπυκνόμενοι

τὰ ἔχον ἱερίχουσι, ἰποίοι ταῖα· ὅπως ποτήρια ἀργύρεα
 τι καὶ χρύσια περὶδύτο, οἱ μὲν θιράποντες αὐτοῦ ἱέσσαντο
 αὐτά· ὁ δ' ἂν τὸν χρῆσι τῶτον τῇ Κλισμίνῃ τῇ Ἀνα-
 ξανδρίδῃ ἐν λόγῳσι ἰὼν, βασιλεύοντι Σπάρτης, περὶ γὰρ
 ἰς τὰ οἰκία· ὅπως δὲ ἴδοιτο Κλισμίνης τὰ ποτήρια, ἀπε-
 θύμαζέ τι καὶ ἱεπλάσσειτο· ὁ δὲ ἂν ἰαίλιαι αὐτίαν
 ἀποφρίσθαι αὐτὸν ὅσα βούλοιτο. τοῦτο καὶ δις καὶ τρις
 ἰπαιτος Μαιανδρίου, ὁ Κλισμίνης διακιστότατος ἀνδρῶν γί-
 νεται· δις λαβὼν μὲν δίδοινα οὐκ ἰδικαίῳ μαθὼν δὲ ὥς
 ἄλλαισι διδοὺς τῶν ἀστῶν ἰσθῆσται τιμωρίην, βὰς ἐπὶ τὰς
 ἰφόρους, ἄμεινοι εἶναι ἴφη τῇ Σπάρτῃ, τὸν ξύνει τὸν Σά-
 μοι ἀπαλλάσσεισθαι ἐκ τῆς Πελοποννήσου, ἵνα μὴ ἀνα-
 πείσῃ ἢ αὐτὸν, ἢ ἄλλον τινὰ Σπαρτιητίῳ, κακὸν γινέ-
 σθαι. οἱ δ' ὑπακούσαντες ἱεκήρυξαν Μαιάνδριον.

149. Τὴν δὲ Σάμοι συγηνιύσαντες οἱ Πέρσαι, παρεδ-
 σαν Συλοσῶντι, ἱερμοι ἰούσαν ἀνδρῶν. ὑστέρῳ μίντοι
 χρῆσι καὶ συγκατοίκισι αὐτὴν ὁ στρατηγὸς Ὀτάνης, ἵπ-
 τι ὀψιος ἐπίρου, καὶ νόσου ἢ μιν κατέλαβε νοσῆσαι τὰ
 αἰδοῖα.

150. ΕΠΙ ΔΕ Σάμοι στρατιώματα ναυτικοῦ οἰχομέ-
 νου, Βαβυλώνιαι ἀπίστησαν, κάρτα εὖ παρισυνασμένῳ·
 ἐν ὅσῳ γὰρ ὁ, τι μάχοι ἄρχι, καὶ οἱ ἱπτά ἱπαιίστησαν,
 ἐν τούτῳ παῖτι τῇ χρῆσι καὶ τῇ τεραχῇ ἰς τὴν πολιορ-
 κίην παρισυνασάντο. καὶ πως ταῦτα ποιῶντες ἱλάσθα-
 νον ἱπαι τι δὲ ἐκ τοῦ ἱμφανίος ἀπίστησαν, ἱπαιῶσαν τοῖονδε·
 τὰς μητίρας ἱελόντες, γυναῖκα ἱπαιτος μίην περὶ ἱε-
 ρίετο, τὴν ἱεούλιτο ἐκ τῶν ἱουτοῦ οἰκίῳ· τὰς δὲ λαιπὰς
 ἀπῆσας συναγαγόντες, ἀπίπαιξαν τὴν δὲ μίην ἱπαιτος
 σιτοποῖον ἱερίετο. ἀπίπαιξαν δὲ αὐτὰς, ἵνα μὴ σφαι-
 ρὸν σῖτον ἀναισιμώσωσι.

151. Πυθόμοις δὲ ταῦτα ὁ Δαρειῖος, καὶ συλλέξας

ἄρασαν τὴν ἰωῦτοῦ δύναμιν, ἰσχυραίνοντο ἐπ' αὐτούς· ἐπιλάσας δὲ ἐπὶ τὴν Βαβυλῶνα, ἰπολίεργαι, φροντίζοντας οὐδὲν τῆς πολιορκίης. ἀναβαίνοντες γὰρ ἐπὶ τοὺς πρυμαχιῶνας τοῦ τείχους οἱ Βαβυλώνιοι, καταρχίζοντο, καὶ πατίσκωντον Δαρίῳ καὶ τὴν στρατιὴν αὐτοῦ· καὶ τις αὐτῶν ἵππῃ τοῦτο τὸ ἴσας, “ Τί πάτησθαι ἰσθαῦτα ὦ Πέρσαι, “ ἄλλ' οὐκ ἀπαλλάσσεισθαι; τότε γὰρ αἰρήσεται ἡμῖας, “ ἵππῃν ἡμίονοι τίκωσι.” Τοῦτο ἵππῃ τῶν τις Βαβυλωνίων, οὐδαμᾶ ἱλαρῶν ἂν ἡμίονοι τιπύν.

152. Ἐπεὶ δὲ μηνῶν καὶ ἑξαυτοῦ διελθούτος ἦδη, ὁ Δαρίῳς τι ἥσυχਾਲι, καὶ ἡ στρατιὴ πᾶσα, οὐ δυνατὴ ἰῶσα ἱλύν τοὺς Βαβυλωνίους. καὶ τοὶ πάντες σοφίσματα καὶ πᾶσας μηχανὰς ἐπιποιήκας ἐς αὐτοὺς Δαρίῳς· ἄλλ' οὐδ' οὗς ἰδύνατο ἱλύν σφίας· ἄλλοισί τι σοφίσμασι πειρησάμενος, καὶ δὴ καὶ τῷ Κῦρος εἰλὶ σφίαι, καὶ τοῦτο ἐπιπυρήθη. ἀλλὰ γὰρ διωγῶς ἴσαν ἐν φυλακῇσι οἱ Βαβυλώνιοι, οὐδὲ σφίαι οἷός τι ἦν ἱλύν.

153. Ἐσθαῦτα ὑποστῇ μηνὶ Ζωπύρῃ τῷ Μιγαβύζου τούτου, ὅς τῶν ἱππῶν ἀνδρῶν ἰγίνετο, τῶν τὸν μάγον πατερίοντων, τούτῃ τῷ Μιγαβύζου πατρὶ Ζωπύρῃ ἰγίνετο σίρας τότε· τῶν οἱ σιτοφόρων ἡμίονων μίη ἴται. ὥς δὲ αἱ ἐξαγγέλθη, καὶ ὑπὸ ἀπιστίας αὐτὸς ὁ Ζώπυρος εἶδε τὸ βερίφως, ἀπίπας τοῖσι δούλοις μηδὲν φράζειν τὸ γιγαίνες, ἰβουλεύετο. καὶ οἱ πρὸς τὰ τοῦ Βαβυλωνίου ῥήματα, ὅς πατ' ἀρχὰς ἴφης, ἱππῶν περ ἡμίονοι τίκωσι, τότε τὸ τεῖχος ἀλώσεισθαι, πρὸς ταύτην τὴν φήμην Ζωπύρῃ ἰδόντι ἀλώσιμος εἶναι ἡ Βαβυλὼν· σὺν γὰρ Διῷ ἱππῶν τι εἰπύν, καὶ ἰωῦτῃ τιπύν τὴν ἡμίονον.

154. Ὡς δὲ οἱ ἰδόντι μόρσιμον εἶναι ἦδη τῇ Βαβυλῶνι ἀλίσκεισθαι, πρὸς ἱλύν Δαρίῳ ἀπειπυρᾶντο, εἰ περὶ πολλοῦ κέρτα ποίεται τὴν Βαβυλῶνα ἱλύν. πυρᾶντος

“ Σιμυράμιος καλιομήνας πύλας· μετὰ δὲ, αὖτις ἀπὸ
 “ τῆς δικτύης ἐς ἰσθμόν, ἄλλους μοι εἰσὶν διασχίλους
 “ κατὰ τὰς Νινίαν καλιομήνας πύλας· ἀπὸ δὲ τῆς
 “ ἰσθμοῦ διακλιπὼν εἰσεσι ἡμίρας, καὶ ἴππυα ἄλλους
 “ κῆρυσι, ἀγαγὼν κατὰ τὰς Χαλδαίων καλιομήνας
 “ πύλας, τιτρακισχίλους. ἰχόντων δὲ μήτι οἱ πρότεροι
 “ μηδὲν τῶν ἀμυνόντων, μήτι εἶσσι, πλὴν ἰγχυριδίων
 “ τοῦτο δὲ ἱπὸν ἴχυν. μετὰ δὲ τὴν εἰσοσπὴν ἡμίρας,
 “ ἰσθμὸν τὴν μὲν ἄλλην στρατιὴν κελιεύειν, πῆρξεν πρὸς ἑλ-
 “ λους πρὸς τὸ τυῖχος· Πέρσας δὲ μοι εἰσὶν κατὰ τι τὰς
 “ Βηλίδας καλιομήνας πύλας καὶ Κισσίας· ὡς γὰρ ἰγὼ
 “ δοκίω, ἱμίο, μεγάλῃ ἔργα ἀποδεικνύειν, εἰς τι ἄλλα
 “ ἰπιστρέψονταί μοι Βαβυλώνιοι, καὶ δὴ καὶ τῶν πελίων
 “ τὰς βαλκανόγρας· τὸ δ' ἐνδιῶται, ἱμοί τι καὶ Πέρσης
 “ μελέσει εἰς τοὺς ποταμούς.”

156. Ταῦτα ἐντυλόμενοι ἦσαν ἐπὶ τὰς πύλας, ἰπιστρε-
 φόμενοι ὡς δὴ ἁληθίως αὐτόμαλτος. ὁρίοντες δὲ ἀπὸ τῶν
 πύργων οἱ κατὰ τοῦτο τιταγμένοι, κατίττειχοι πάντες
 καὶ ὀλίγοι τι παρακλίναντες τὴν ἰτίρη πύλην, εἰρώτιον
 εἰς τι εἶη, καὶ ὅταν διόμενοι ἦσαν. ὁ δὲ σφι ἡγόρευε ὡς εἶη
 τι Ζώπυρος, καὶ αὐτομολίαι ἐς ἱππίους. ἦγον δὲ μιν οἱ
 πυλωροὶ, ταῦτα ὡς ἤκουσαν, ἐπὶ τὰ ποινὰ τῶν Βαβυλω-
 νίων καταστὰς δὲ ἐπ' αὐτὰ, πατοκτίζετο, φῶς ὑπὸ Δα-
 ρίου πεποιθέναι εἰς ἰπιστόνδε ὑπ' αὐτοῦ· παθίαν δὲ
 ταῦτα διότι συμβουλεύσαι οἱ ἀπαυστάσαι τὴν στρατιὴν,
 ἐπὶ τι δὲ εὐδαίς πόρος ἔφαινετο τῆς ἀλώσεως. “ Νῦν τι,”
 ἔφη λίγων, “ ἰγὼ ὑμῖν, ὦ Βαβυλώνιοι, ἦκα μίγιστον
 “ ἀγαθόν, Δαρίω δὲ καὶ στρατιῇ καὶ Πέρσῃ μίγιστον
 “ πακόν· οὐ γὰρ δὴ, ἱμὶ γὰρ ὥδε λωβησάμενοι, κατα-
 “ προῖξται· ἰπιστάμαι δ' αὐτοῦ πάσας τὰς διαόδους τῶν
 “ βουλιμαίων.” Ταῦτα ἔλεγεν.

157. Οἱ δὲ Βαβυλώνιοι ἰδόντες ἄνδρα τῶν ἐν Πέρσῃ δοκιμώτατον ῥιπὸς τι καὶ ὄντων ἰσχυρημένον, μάστιγι τι καὶ αἵματι ἀναπιθεμένον, πᾶν γινωσκόντων λίγην μιν ἁλαδίαν, καὶ σφί ἦεν σύμμαχον, ἰσχυραπείσθαι ἴταυροι ἴσαν τῶν ἰδίῃτο σφίων· ἰδίῃτο δὲ στρατιῇς. ὁ δὲ, ἰστί τι αὐτῶν τοῦτο παρίλασι, ἰποῖαι τὰ περ τῇ Δαρείῳ συνιδήκατο· ἐξαγαγὼν γὰρ τῇ δεκάτῃ ἡμέρῃ τὴν στρατιὴν τῶν Βαβυλωνίων, καὶ πεπλοσάμενος τοὺς χιλίους, τοὺς πρώτους ἰσχυρίλατο Δαρείῳ τάξαι, τούτους κατιφόνουσι. μαθόντες δὲ μιν οἱ Βαβυλώνιοι τοῖσι ἱπποῖσι τὰ ἔργα παρικόμηνον ἔμμενα, πᾶν γινωσκόντων ἰσχυραπείσθαι, πᾶν δὲ ἴταυροι ἴσαν ὑπερητίων. ὁ δὲ, διαπιστὼν ἡμέρας τὰς συγκυμίνους, αὐτοῖς ἰσχυρίλατο τῶν Βαβυλωνίων, ἐξαγαγὼν καὶ κατιφόνουσι τῶν Δαρείου στρατιωτῶν τοὺς δισχιλίους. ἰδόντες δὲ καὶ τοῦτο τὸ ἔργον οἱ Βαβυλώνιοι, πάντες Ζώπυροι ἔχον ἐν στόμασι αἰνούντες. ὁ δὲ, αὐτοῖς διαπιστὼν τὰς συγκυμίνους ἡμέρας, ἐξαγαγὼν ἐς τὸ προσηρμένον καὶ πεπλοσάμενος κατιφόνουσι τοὺς τετρακισχιλίους. ὥς δὲ καὶ τοῦτο πατὴρ ἔργαστο, πάντα δὲ ἦν ἐν τοῖσι Βαβυλωνίοις Ζώπυροι, καὶ στρατάρχης τι οὗτός σφί καὶ τιχοφύλαξ ἀπεδίδικτο.

158. Προσβελὼν δὲ Δαρείου κατὰ τὰ συγκυμίνου πείριξ τὸ τιχῆος, ἰνδαῦτα δὲ πάντα τὸν δόλον ὁ Ζώπυρος ἐξίφαινε. οἱ μὲν γὰρ δὲ Βαβυλώνιοι ἀναβάντες ἐπὶ τὸ τιχῆος, ἡμύνοντο τὴν Δαρείου στρατιὴν προσβάλλουσαν· ὁ δὲ Ζώπυρος τὰς τι Κισσίας καὶ Βηλίδας παλομένης πύλας ἀναπιτάσας, ἐσῆκε τοὺς Πέρσας ἐς τὸ τιχῆος. τῶν δὲ Βαβυλωνίων οἱ μὲν ἴδον τὸ ποιηθῆν, οὗτοι ἴφθυγον ἐς τοῦ Διὸς τοῦ Βήλου τὸ ἱερόν· οἱ δὲ οὐκ ἴδον, ἴμηνον ἐν τῇ ἰωῦτοῦ τάξῃ ἱκαστες, ἐς ὃ δὲ καὶ οὗτοι ἔμαθον περὶ τοῦ ποιοῦ.

159. Βαβυλὼν μὲν οὖν οὕτω τοδεύτερον αἰρήθη. Δαρειὸς δὲ ἰατί τι ἐκράτησε τῶν Βαβυλωνίων, τοῦτο μὲν σφίωι τὸ τιῆχος περιῦλι, καὶ τὰς πύλας πάσας ἀπέσπασε· τὸ γὰρ πρότερον ἰλὼν Κῦρος τὴν Βαβυλῶνα, ἱστοίησι τουτίωι οὐδέτινον τοῦτο δι, ὁ Δαρειὸς τῶν ἀνδρῶν τοὺς κορυφαίους μάλιστα ἰς τρισχιλίους ἀνισκολόπισι, τοῖσι δὲ λοιποῖσι Βαβυλωνίοισι ἀπέδωκε τὴν πόλιν οἰκίσιν. ὡς δ' ἔχουσι γυναῖκας οἱ Βαβυλώνιοι, ἴνα σφι γένηται ὑπογίγηται, τάδε Δαρειὸς προῖδὼν ἱστοίησι· τὰς γὰρ ἰαυτῶν, ὡς καὶ κατ' ἀρχὰς διδήλωται, ἀτίπτειξαν οἱ Βαβυλώνιοι, τοῦ σίτου προορίωντες· ἰστίταξι τοῖσι περιόικοις ἔθνησι γυναῖκας ἰς Βαβυλῶνα κατιστάναι, ὅσα σδὴ ἱκάσταισι ἰσिताσσωι, ὅστι πίντε μυριάδων τὸ κιθαλαῖωμα τῶν γυναικῶν συνηλθι. ἰα τουτίωι δὲ τῶν γυναικῶν οἱ οὖν Βαβυλώνιοι γιγόνασι.

160. Ζωπύρου δὲ ὕδρις ἀγαθοειργίην Περσίων ὑπεριβάλλειτο παρὰ Δαρείῳ κριτῇ, ὅτι τῶν ὕστερον γινομένων, οὕτω τῶν πρότερον, ὅτι μὴ Κῦρος μοῦτος· τούτῳ γὰρ οὐδὲς Περσίων ἠξίωσέ κω ἰαυτὸν συμβαλίσιν. πολλάκις δὲ Δαρειὸν λίγεται γνώμην τήνδε ἀποδείξασθαι, ὡς βούλοιτο ἄν Ζώπυρον εἶναι ἀπαθία τῆς ἀεικείης μᾶλλον, ἢ Βαβυλωνίως οἱ εἴποσι πρὸς τῇ ἰούσῃ προσγινίσθαι. ἰτίμησι δὲ μιν μίγᾳλως· καὶ γὰρ δῶρά οἱ ἀνὰ πᾶν ἴτος ἰδίδου ταῦτα τὰ Πέρσησι ἰσσι τιμιώτατα, καὶ τὴν Βαβυλῶνά οἱ ἰδωκε ἀτιλία νίμισθαι μίχρι τῆς ἰκείνου ζόης· καὶ ἄλλα πολλὰ ἰπιδωκε. Ζωπύρου δὲ τούτου γίνεταί Μιγαβύζος, δε ἰν Αἰγύπτῳ ἀντία Ἀθηναίων καὶ τῶν συμμάχων ἰστρατήγησι· Μιγαβύζου δὲ τούτου γίνεταί Ζώπυρος, δε ἰς Ἀθήνας ἠύτομέλῃσι ἰν Περσίων.

ἩΡΟΔΟΤΟΥ

ΤΟΥ

ἈΛΙΚΑΡΝΗΣΣΗΣ ἹΣΤΟΡΙΩΝ ΤΕΤΑΡΤΗ,

ΕΠΙΓΡΑΦΟΜΕΝΗ ΜΕΛΙΠΟΜΕΝΗ.

ΜΕΤΑ δὲ τὴν Βαβυλῶνος αἵρεσιν ἰγίνετο ἐπὶ Σκύθας, αὐτοῦ Δαρείου Ἰλασις. ἀδιούσης γὰρ τῆς Ἀσίης ἀνδράσι, καὶ χρημάτων μεγάλῃ συνιόντων, ἐπιθύμησι ὁ Δαρεῖος εἰσαεσθαι Σκύθας, ὅτι ἐκὺνοι πρότεροι ἰσχυρότεροι ἐς τὴν Μηδικὴν, καὶ νικήσαντες μάχῃ τοὺς ἀντιουμένους, ὑπῆρξαν ἀδικίης. τῆς γὰρ αὖτις Ἀσίης ἤρξαν, ὥς καὶ πρότερόν μοι εἴρηται, Σκύθαι ἴτια θυῖν δόντα ἐρήποντο. Κιρμιρίους γὰρ ἐπιδιώκοντες ἰσχυροὶ ἐς τὴν Ἀσίην, καταπαύσαντες τῆς ἀρχῆς Μήδους· οὗτοι γὰρ, πρὶν ἢ Σκύθας ἀπεισθαι, ἤρχον τῆς Ἀσίης. τοὺς δὲ Σκύθας ἀποδημάσαντας ἐκ τῶ καὶ ἵκοντο ἴτια, καὶ διὰ χρέους τοσούτου κατιόντας ἐς τὴν σφισίην, ἐξιδίξατο οὐκ ἐλάσσειν πόνους τοῦ Μηδικοῦ· εὖρον γὰρ ἀντιουμένην σφιστρατιὴν οὐκ ἐλίγην· αἱ γὰρ τῶν Σκυθίων γυναῖκες, ὥς σφισ οἱ ἄνδρες ἀπῆσαν χρέοντι πολλὸν, ἰφοῖσιον παρὰ τοὺς δούλους.

2. Τοὺς δὲ δούλους οἱ Σκύθαι πάντας τυφλοῦσι, τοῦ γάλακτος ἵησι τοῦ πίνουσι, ποιῶντες ὥδε· ἐκ τῶν φουσσητῆρας λάβουσι ὀστρεῖτους, αὐλοῖσι περισφιγιστάτους,

τούτους ἰσθύνει· ἰς τῶν θηλίων Ἰππων τὰ ἄρθρα, φουσῶσι ταῖσι στέμασι· ἄλλοι δὲ ἄλλων φουσιόντων ἀμίλγουςι. φασὶ δὲ τοῦδε εἶναι τοῦτο παῖναι τὰς φλίβας τι πώμπλασθαι φουσιωμένας τῆς Ἰππου, καὶ τὸ εὖθαρ κατίσθαι. ἰππῶν δὲ ἀμίλξουσι τὸ γάλα, ἰσχύαντες ἰς ξύλινα ἀγγεῖα κοῖλα, καὶ περιστιζάντες κατὰ τὰ ἀγγεῖα τοὺς τυφλοὺς, δούουσι τὸ γάλα. καὶ τὸ μὲν αὐτοῦ ἰπιστάμενοι ἀπαρῶσιντες, ἡγιῶνται εἶναι τιμιώτερον· τὸ δ' ὑπιστάμενον, ἥσσει τοῦ ἰτίρου. τούτων μὲν εἶναι πάντα τὰ ἐν αὐτῷ λάβουσι οἱ Σκύθαι, ἐκ τυφλοῦσι· οὐ γὰρ ἀρόταισισι, ἀλλὰ νομάδις.

3. Ἐκ τουτῶν δὴ ὦν σφι τῶν δούλων καὶ τῶν γυναικῶν ἰσθάρη νότης· οἱ ἰππῶν τι ἱμάθει τὴν σφιδίην γίνουσιν, ἡντιοῦντο αὐτοῖσι κατιοῦσι ἐκ τῶν Μήδων. καὶ πρῶτα μὲν τὴν χώραν ἀπιστάμενοι, τάφρον ἐρυξάμενοι εὐρίαν, κατατίουσαι ἐκ τῶν Ταυρικῶν εὐρίων ἰς τὴν Μαυρῶτιν λίμνην, ἥπερ ἰσθὶ μιγίστη· μετὰ δὲ, περιωμένασι ἰσθάλλειν τοῖσι Σκύθησι ἀντιπατιζόμενοι ἐμάχοντο. γινομένης δὲ μάχης πολλάκις, καὶ οὐ δυναμένῃ οὐδὲν πλείον ἔχουσιν τῶν Σκυθίων τῇ μάχῃ, εἰς αὐτῶν ἱλιξι τάδε, “Οἷα ποιεῦμεν, ἄνδρες Σκύθαι; δούλοισι ταῖσι ἡμιτίροισι μαχόμενοι, ἰλάσσοντες κτενόμενοι γινόμεθα, καὶ ἐκείνους κτείνοντες ἰλασθέντων τοιοῦτον ἄρξομεν. νῦν ὦν μοι δοκεῖ αἰχμὰς μὲν καὶ τόξα μεταῖναι· λαβόντα δὲ ἱπασθαι τοῦ Ἰππου τὴν μάστιγα, εἶναι ἄσσειν αὐτῶν. μέχρι μὲν γὰρ ὄριον ἡμῶς ὅπλα ἔχοντας, οἱ δὲ ἐνόμεζον ὁμοῖοί τι· καὶ ἐξ ὁμοίων ἡμῶν εἶναι· ἰππῶν δὲ ἴδονται μάστιγας· ἀντὶ ὅπλων ἔχοντας, μαθόντες ὥς εἰσι ἡμίτεροι δούλοι, καὶ συγγένεσι τοῦτο, οὐκ ὑπομείνουσι.”

4. Ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Σκύθαι, ἰποῖον ἰπιταλία· οἱ δ' ἐκπλαγίεντες τῇ γινομένῃ, τῆς μάχης τι ἐπιλάθοντες,

καὶ ἴφριγον. οὕτω οἱ Σκύθαι τῆς τι Ἀσίης ἤρξαν, καὶ ἱξίλαθίντις αὐτῆς ὑπὸ Μήδων, κατηλθοὶν τρέψῃ τσιούτῃ ἰς τὴν σφίτιρην. τῶνδε ἰνῆκα ὁ Δαρῆος τίσασθαι βουλό-
μινος, συτήγειρε ἰπ' αὐτοὺς στράτευμα. .

5. Ὡς δὲ Σκύθαι λήγουσι, νώτατον ἀπάντων ἰθ-
ύνειν ἔστι τὸ σφίτιρον· τοῦτο δὲ γινίσθαι ὧδε· ἄνδρα
γινίσθαι πρῶτον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ ἰούσῃ ἰρήμῃ, τῇ εὐνομα
ἔστι Ταργίταον· τοῦ δὲ Ταργίταου τούτου τοὺς τοπίας
λήγουσι ἔστι, ἱμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λήγουσις, λήγουσι δ' ὦν,
Δία τι καὶ Βορυσθίνιος τοῦ ποταμοῦ θυματίρα. γίνιος
μὲν τσιούτου δὴ τινος γινίσθαι τὸν Ταργίταον· τούτου
δὲ γινίσθαι παῖδας τρεῖς, Λισπόξαιν, καὶ Ἀρπόξαιν καὶ
νώτατον Κολάξαιν. ἰπὶ τούτων ἀρχόντων, ἐκ τοῦ οὐρανίου
φιρόμινα χρύσια ποιήματα, ἄροτρον τι καὶ ζυγὸν καὶ
σάγαριν καὶ φιάλην, πωσίειν ἰς τὴν Σκυθικήν· καὶ τῶν
ἰδόντα πρῶτοι τὸν πρσιούτατον ἄσσαν ἔναι, βουλόμινος
αὐτὰ λαβείν· τὸν δὲ χρυσὸν, ἰπύοντος καίσθαι. ἀπαλ-
λαχθίντις δὲ τούτου, πρσιείναι τὸν διύτιρον· καὶ τὸν αὐ-
τις ταῦτα πωσίειν. τοὺς μὲν δὲ καίόμενος τὸν χρυσὸν ἀπώ-
σασθαι· τρίτῃ δὲ τῇ νωτάτῃ ἰπιλθόντι κατασθῆναι,
καὶ μιν ἰπύειν κομίσαι ἰς ἰωῦτοῦ· καὶ τοὺς πρσιουτίρους
ἀδελφίους πρὸς ταῦτα συγγνόντας, τὴν βασιληῆην πᾶ-
σαι παραδοῦναι τῇ νωτάτῃ.

6. Ἀπὸ μὲν δὴ Λισποξάιος γιγνίσθαι τούτους τῶν Σκυ-
θίων, οἱ Ἀύχάται γίνιος καλίσονται· ἀπὸ δὲ τοῦ μίση Ἀρ-
ποξάιος, οἱ Κατίαροι τι καὶ Τράσκις καλίσονται· ἀπὸ δὲ
τοῦ νωτάτου αὐτίων, τοῦ βασιλῆος, οἱ καλίσονται Παρα-
λάται· σύμπας δὲ ἔστι εὐνομα Σπολότους, τοῦ βασιλῆος
ἰωνουμήν· Σκύθας δὲ Ἑλλήνις εὐνόμασαν.

7. Γιγνίσθαι μὲν ἔν σφίας ὧδε λήγουσι οἱ Σκύθαι· ἔτι
δὲ σφι, ἰπὶ τι γιγνίσθαι, τὰ σύμπαντα λήγουσι ἔστι ἀπὸ

τοῦ πρώτου βασιλῆος Ταργιτάου ἐς τὴν Δαρίῳ διάβασιν τὴν ἐπὶ σφίσι, χιλίων αὐτῶν πλῆθος, ἀλλὰ τοσαῦτα. τὸν δὲ χρυσὸν οὕτως τὸν ἰσθμὸν φυλάσσουσι οἱ βασιλῆες ἐς ταμάλισσα, καὶ θυσίῃσι μεγάλῃσι ἱλασπόμενοι μετατρέχοντες ἀπὸ πᾶσι ἴσας δὲ δ' αἱ ἔχοντες τὸν χρυσὸν τὸν ἰσθμὸν ἐν τῇ ἑρῇ ὑπαίθριος πατακωμένη, οὗτοι λίγισται ὑπὸ Σκυθίων οὐ διανοοῦντιζιν δίδωσθαι δὲ οἱ διὰ τοῦτο ἴσα αἱ ἱπποὶ ἐν ἡμέρᾳ μὴ περιελάσῃ αὐτοίς. τῆς δὲ χώρας ἰούσης μεγάλῃς, τριφασίας τὰς βασιλῆας τοῖσι παιοὶ τοῖσι ἰωῦτοσσι καταστήσασθαι Κολάξαιν καὶ τουτῶν μὴν μεγίστην ποιῆσαι, ἐν τῇ τὸν χρυσὸν φυλάσσεισθαι. τὰ δὲ πατύπερδι πρὸς βορῇ λίγουςι αἰμιον τῶν ὑπεροίκων τῆς χώρας, οὐκ αἶε τι ἵπποι ἴσι πρὸς πᾶσι οὗτοι ἑρῇ, οὗτοι διέξινται, ὑπὸ πτερῶν πιχυομένων· πτερῶν γὰρ καὶ τῇ γῇ καὶ τὸν ἥϊρα ἵπποι πλῆθος, καὶ ταῦτα ἵπποι τὰ ἀποκλιπόμενα τὸν ὄψιν.

8. Σκύθαι μὲν ὧδε ὑπὲρ σφίων τι αὐτίων, καὶ τῆς χώρας τῆς πατύπερδι λίγουςι. Ἑλλήνων δὲ οἱ τὸν Πόντον οἰκίσοντες, ὧδε· Ἡρακλῖα ἱλαύνοντα τὰς Γηρούσιαι βῆς, ἀπικίσθαι ἐς γῆν ταύτην ἰούσαι ἱρήμην, ἣν τινα νῦν Σκύθαι νόμονται. Γηρούσια δὲ οἰκίσαι ἔξω τοῦ Πόντου, πατακωμένοι τὴν οἰκίαν Ἑλλήνων λίγουςι Ἐρύθραιαι νῆσος, τὴν πρὸς Γηδύροις τοῖσι ἔξω Ἡρακλήϊον ἐπλῖον ἐπὶ τῇ Ὠκεανῷ. τὸν δὲ Ὠκεανὸν λόγῳ μὲν λίγουςι ἀπὸ ἡλίου ἀνατολῆς ἀρξάμενοι, γῆν περιπᾶσαι βίβιν, ἔργῳ δὲ οὐκ ἀποδυκνῶσι. ἰνδιῶντες τὸν Ἡρακλῖα ἀπικίσθαι ἐς τὴν νῦν Σκυθίαν χώραν καλιόμην· καταλαβόντες γὰρ αὐτὸν χιμῶνά τι ἢ κρυμὸν· ἱππευσάμενοι δὲ τὴν λιουτῇ, κατυπνῶσαι τὰς δὲ οἱ ἱπποὺς τὰς ἀπὸ τοῦ ἄρματος κερμαίνας ἐν ταύτῃ τῇ χερσὶ, ἀφανισθῆναι θείῃ τύχῃ.

9. Ὡς δ' ἰγυρῶνται τὸν Ἡρακλῖα, δίζησθαι. πάντες

διὰ τὰ τῆς χώρας ἐπιξιλλόμενα, τίλος ἀπικέσθαι ἐς τὴν
 Ὑλαιὴν καλειομένην γῆν· ἐνθαῦτα δὲ αὐτὸν εὐρεῖν ἐν ἄν-
 τρῳ μὲν ἀπὸ τῶν γλυττίων, εἶναι γυναικίος· τὰ δὲ ἱνερθεῖν, ὄφιος. ἰδόν-
 τα δὲ ἔθ' ὠυμάσαντα, ἐπείρεσθαι μιν εἴ περ ἴδοι ἴππους
 πλανωμένας· τὴν δὲ φάναι ἰωῦτὴν ἔχουσιν, καὶ οὐκ ἀποδώ-
 σιν ἐκείνῳ πρὶν ἢ οἱ μυχθῇναι· τὸν δὲ Ἡρακλῆα μυχθῇναι
 ἐπὶ τῷ μισθῷ τούτῳ. κίρην τι δὲ ὑπερβαλίσθαι τὴν ἀπό-
 δοσιν τῶν ἴππων, βουλομένην ὡς πλεῖστον χρόνον συνῆναι
 τῷ Ἡρακλεῖ· καὶ τὸν, κομισάμενον, ἰδίλιν ἀπαλλάσσει-
 σθαι· τίλος δὲ, ἀποδοῦσαν αὐτὴν ἐκείνῳ, “Ἴππους μὲν
 “ δὴ ταύτας ἀπικομένης ἐνθάδε, ἴσασά τοι ἰγώ· εἴσω γὰρ
 “ τι σὺ παρίσχεις· ἰγὼ γὰρ ἐκ σοῦ τρεῖς παῖδας, ἔχω·
 “ τούτους, ἐκείνῳ γίνονται τρέφεις, ὃ, τι χρεὴ παῖδων, ἐξ-
 “ γίω σύ· εἴτι αὐτοῦ καταικίζω, χώρας γὰρ ἐῆσδε ἔχω
 “ τὸ πρῶτος αὐτὴν, εἴτι ἀποπείπω παρὰ σέ.” Τὴν μὲν
 δὴ ταῦτα ἐπιρρωτᾶν· τὸν δὲ λέγουσι πρὸς ταῦτα ἐκείνῳ,
 “ Ἐπὶ ἀνδρῶν θίνης ἴδῃαι τοὺς παῖδας, τάδε ποιῦσα
 “ ἐκ ἂν ἀμαρτάνεις· τὸν μὲν ἂν ἐρεῖς αὐτίκῃ τῷδε τὸ τέ-
 “ ξον ὧδε διατινόμενον, καὶ τῷ ζωστῆρι τῷδε κατὰ τάδε
 “ ζωννύμενον, τοῦτον μὲν τῆσδε τῆς χώρας οἰκῆταρα
 “ ποιῦν· ὅς δ' ἂν τοῦτίων τῶν ἔργων τῶν ἐντίλλομαι
 “ λίπηται, ἔκπιμπε ἐκ τῆς χώρας. καὶ ταῦτα ποιῦσα,
 “ αὐτὴ τι εὐφραίσαι, καὶ τὰ ἐνσταλμένα ποιήσεις.”

10. Τὸν μὲν δὲ εἰρύσαντα τῶν τόξων τὸ ἴτερον, δύο γὰρ
 δὴ φορεῖν τίως Ἡρακλῆα, καὶ τὸν ζωστῆρα προσδέξαντα,
 παραδοῦναι τὰ τόξα· τι καὶ τὸν ζωστῆρα, ἔχοντα ἐπὶ
 ἄκρης τῆς συμβολῆς φιάλην χρυσίην· δίδοντα δὲ, ἀπαλ-
 λάσσεισθαι. τὴν δ', ἐπεὶ οἱ γινόμενους τοὺς παῖδας ἀνδρῶ-
 ν· θῆναι, τοῦτο μὲν σφί οὐνόματα δέσθαι· τῷ μὲν, Ἀγάθυρ-
 στον, αὐτίκῃ· τῷ δ' ἵπομῖνῳ, Γιλωνίῳ· Σπύθην δὲ, τῷ νῦν

τάτης τοῦτο δὲ, τῆς ἱσισταλῆς μιμημένην αὐτὴν, ποιῆσαι τὰ ἱσισταλμῖνα. καὶ δὴ δύο μὲν τῶν παίδων, τὸν τε Ἀγάθυρον καὶ τὸν Γελωνὸν, οὐκ αἶσος τε γιναμένους ἐξεῖσθαι πρὸς τὸν περὶ αἰμίονοι ἀνδρῶν, εἰσχωθαι ἐν τῇ χώρῃ, ἐκβληθέντας ὑπὸ τῆς γιναμένης· τὸν δὲ πώτατον αὐτίων Σκύθην ἱσιστρίσαντα, παταμῖναι ἐν τῇ χώρῃ. καὶ ἀπὸ μὲν Σκύθιων τοῦ Ἡρακλῆος γινώσθαι τοὺς αἰεὶ βασιλῆας γινομένους Σκυθίων· ἀπὸ δὲ τῆς φιάλης, ἴτι ἔς ἐσθι φιάλας ἐν τῶν ζωστήρων φορεῖν Σκύθας· τὸ δὲ μεῖναι μηχανήσασθαι τὴν μητέρα Σκύθῃ. ταῦτα δὲ Ἑλλήνων οἱ τὸν Πόντον οἰκίσαντες λέγουσι.

11. Ἔστι δὲ καὶ ἄλλος λόγος ἔχων ὥδι, τῇ μάλιστα ληγομένη αὐτοὺς πρόσκειμαι· Σκύθας τοὺς νομάδας, οἰκίσαντας ἐν τῇ Ἀσίῃ, πολέμῳ πωσθέντας ὑπὸ Μασσαγετίων, εἰσχωθαι διαβάντας ποταμὸν Ἀράξια ἐπὶ γῆν τὴν Κιμμερίην· τὴν γὰρ νῦν εἰμονται Σκύθαι, αὕτη λέγεται τοπαλαῖδι ἵναι Κιμμερίων· τοὺς δὲ Κιμμερίους, ἐκίσαντας Σκυθίων, βουλιύσθαι, ὡς στρατοῦ ἐκίσαντος μεγάλου καὶ δὴ τὰς γῶμας σφίων πιχωρισμένας, ἐκίσαντας μὲν ἀμφοτέρω, ἀμύνειν δὲ τὴν τῶν βασιλῆων· τὴν μὲν γὰρ δὴ τοῦ δήμου φέρειν γῶμην, ὡς ἀπαλλάσσεισθαι περὶ γῆμα ἴη, μηδὲ πρὸς πολλοὺς διέμεινοι κινδυνεύειν· τὴν δὲ τῶν βασιλῆων, διαμάχισθαι περὶ τῆς χώρας τοῖσι ἐκίσανσι. οὕτως δὲ ἰδίῳ πωσθέντας οὕτω τοῖσι βασιλεῦσι τὸν δῆμον, οὕτω τῇ δῆμῳ τοὺς βασιλῆας. τοὺς μὲν δὲ ἀπαλλάσσεισθαι βαλιύσθαι ἀμαχητὶ, τὴν χώραν παραδόντας τοῖσι ἐκίσανσι· τοῖσι δὲ βασιλεῦσι δόξαι ἐν τῇ ἰωῦτῶν κίεσθαι ἀποδανίστας, μηδὲ συμφεύγειν τῇ δῆμῳ· λογισαμένους ὅσα τε ἀγαθὰ πωπόνδασιν, καὶ ὅσα φεύγοντας ἐν τῇ πατρίδι καὶ ἐκίδοξα καταλαμβάνει. ὡς δὲ δόξαι σφί τεκῶντα, διαστάντας, καὶ ἀριδμὸν ἴσους γινομένους, μάχισθαι πρὸς

ἀλλήλους· καὶ τοὺς μὲν, ἀποθαιόντας πάντας ὑπ' ἰωῦ-
των, θάψαι τὸν δῆμον τῶν Κιμμερίων παρὰ ποταμὸν
Τύρην· καὶ σφίων ἵτι δῆλός ἐστι ὁ τάφος· θάψαντας
δὲ, οὕτω τὴν ἔξοδον ἐκ τῆς χώρας ποιεῖσθαι. Σπύδας δὲ
ἰπιλθόντας, λαβεῖν ἐρήμην τὴν χώραν.

12. Καὶ νῦν ἵστί μὲν ἐν τῇ Σπυδιῇ Κιμμέρια τεύχια,
ἵστί δὲ Πορθμηῖα Κιμμέρια· ἵστί δὲ καὶ χώρα αὐτομα
Κιμμερίη· ἵστί δὲ Βόσπορος, Κιμμέριος καλεόμενος. φαί-
νονται δὲ οἱ Κιμμέριοι φεύγοντες ἐς τὴν Ἀσίην τοὺς Σπύ-
δας, καὶ τὴν Χερσόνησον πτίσαντες, ἐν τῇ νῦν Σινώπῃ
πόλιν Ἑλλὰς οἰκισται. φανερὸν δὲ εἶσι καὶ οἱ Σπύδαι
διώξαντες αὐτοὺς, καὶ ἰσχυρόντας ἐς γῆν τὴν Μηδικὴν,
ἀμαρτόντας τῆς ἰδοῦ. οἱ μὲν γὰρ Κιμμέριοι αἰεὶ τὴν παρὰ
θάλασσαν ἴβινγον· οἱ δὲ Σπύδαι, ἐν δεξιῇ τὸν Καύκασον
ἔχοντες, ἰδίωκον· ἐς δ' ἰσχυροὺς ἐς τὴν Μηδικὴν γῆν, ἐς
μισόγαιαν τῆς ἰδοῦ τραφθέντες. οὗτος δὲ ἄλλος ξυὸς
Ἑλλήνων τε καὶ βαρβάρων λεγόμενος λόγος εἴρηται.

13. Ἐφη δὲ Ἀριστίης ὁ Κανστροβίου, ἀνὴρ Προκοπή-
σιος, ποίωιν ἵπια, ἀπικέσθαι ἐς Ἰσσηδόνας, φοιβόλαμπτος
γενόμενος· Ἰσσηδόων δ' ὑπερρικτεῖν Ἀριμασπούς, ἀνδρας
μουνοφθάλμους· ὑπὲρ δὲ τουτῶν, τοὺς χρυσοφύλακας
γρύπας· τουτῶν δὲ, τοὺς Ὑπερβορείους, κατήκοντας ἐπὶ
θάλασσαν. τούτους ὦν πάντας πλὴν Ὑπερβορίων, ἀρ-
ξάντων Ἀριμασπῶν, αἰεὶ τοῖσι πλεσιοχώροις ἐπιτίθε-
σθαι· καὶ ὑπὸ μὲν Ἀριμασπῶν ἔκωδίεσθαι ἐκ τῆς χώρας
Ἰσσηδόνας· ὑπὸ δὲ Ἰσσηδόων, Σπύδας· Κιμμερίους δὲ
οἰκίσοντας ἐπὶ τῇ νοτίῃ θαλάσῃ, ὑπὸ Σπυδίῳ πειζομέ-
νους, ἐκλείπειν τὴν χώραν. οὕτω δὲ οὐδὲ οὗτος συμφέρι-
ται περὶ τῆς χώρας ταύτης Σπύδῃσι.

14. Καὶ εἶπεν μὲν ἔτι Ἀριστίης ὁ ταῦτα εἰπας, εἴρηται·
ἐπὶ δὲ περὶ αὐτοῦ ἤκουον λόγον ἐν Προκοπήσῃ καὶ Κυζίκῃ

λέξω. Ἀριστίην γὰρ λέγουσι, ἴοντα τῷ ἄστῳ οὐδὲν γένος ὑποδείκνυναι, ἰσιλθόντα ἐς κναφήϊον ἐν Περικονήσῳ, ἀπαθανεῖν· καὶ τὸν κναφήϊον κατακληΐσαντα τὸ ἐργαστήριον, ἀΐχισθαι ἀγγιλλόντα τοῖσι προσήκουσι τῷ νεκρῷ. ἰσκιδασμένου δὲ ἤδη τοῦ λόγου ἀπὸ τῆς πόλεως ὡς τιθηνὸς εἶη ὁ Ἀριστίης, ἐς ἀμφισβασίας τοῖσι λέγουσι ἀπικνίσθαι ἄνδρα Κυζικηνὸν, ἥκοιτα ἐξ Ἀρτακίης πόλιος, φάντα συντυχίῳ εἶ οἱ ἴοντι ἐπὶ Κυζίκου, καὶ ἐς λόγους ἀπικνίσθαι. καὶ τοῦτοι μὲν ἰντιταμίως ἀμφισβητοῦν· τοὺς δὲ προσήκοντας τῷ νεκρῷ ἐπὶ τὸ κναφήϊον παρῶναι, ἔχοντας τὰ πρὸςφορα, ὡς ἀναιρησομένους. ἀνιχθίντες δὲ τοῦ οἰκήματος, οὔτε τιθνῶντα, οὔτε ζῶντα φαίνεσθαι Ἀριστίην. μετὰ δὲ, ἰσδόμῃ ἱτιῖ φαίνοντα αὐτὸν ἐς Περικόνησον, παῖσαι τὰ ἴπια ταῦτα τὰ νῦν ὑπ' Ἑλλήνων Ἀριμάσπια καλεῖται· ποιήσαντα δὲ, ἀφανισθῆναι τοδιύτιον. ταῦτα μὲν αἱ πόλεις εὖται λέγουσι.

15. Τὰδε δὲ εἶδα Μηταποντίνοισι τοῖσι ἐν Ἰταλίῃ συγυρησάντα μετὰ τὴν ἀφάνισιν τὴν διουτίην Ἀριστίῳ ἱτισι τισσιζάποντα καὶ τριηκοσίαισι, ὡς ἰγὼ συμβαλλόμενος ἐν Περικονήσῳ τι καὶ Μηταποντίῳ εὕρισκον. Μηταποντίνοί φασι αὐτὸν Ἀριστίην φάνιντα σφί ἐς τὴν χώραν, καλιῦσαι βυμὸν Ἀπόλλωνι ἰδρύσασθαι, καὶ Ἀριστίῳ τοῦ Περικονησίου ἱκνωμῆν ἔχοντα ἀνδριάντα παρ' αὐτὸν ἰστάναι· φάναι γὰρ σφί τὸν Ἀπόλλωνα Ἰταλιωτῶν μένοισι δὴ ἀπικνίσθαι ἐς τὴν χώραν, καὶ αὐτὸς οἱ ἴπισθαι ὁ νῦν ἰὼν Ἀριστίης· τότε δὲ ὅτι εἴπειτο τῷ Διῷ, εἶναι πόρεξ. καὶ τὸν, εἴπαντα ταῦτα, ἀφανισθῆναι· σφίαις δὲ Μηταποντίνοι λέγουσι ἐς Διελφὸς πῖμψαντας, τὸν Διδὸν ἱκνωτῆν ὃ, τι τὸ φᾶσμα τοῦ ἀνδρώπου εἶη. τὴν τι Πεδίην σφίαις κελύειν πιδίδεσθαι τῷ φάσματι· πιδιδομένοισι δὲ, ἄμυνον συνόισσθαι. καὶ σφίαις διχαμίνους ταῦτα, ποιᾶ-

σαι ἰππιτελία. καὶ νῦν ἴσθησι ἀνδρῶς ἰωνυμῖν ἔχων Ἀ-
ριστίω, παρ' αὐτῷ τῷ ἀγάλματι τοῦ Ἀπόλλωνος· πῆρξ
δὲ αὐτῶν δάφναι ἰσταῖσι· τὸ δὲ ἄγαλμα ἐν τῇ ἀγορῇ ἴδρυ-
ται. Ἀριστίω μὲν νυνὶ πῆρι τοσαῦτα ἐρέσθω.

16. ΤΗΣ ΔΕ ΓΗΣ, τῆς πῆρι ὅδε ὁ λόγος ἄρρηται λέ-
γισθαι, οὐδὲ οἶδε ἀτρεκέως, τι τὸ κατόπιρθ' ἴσται· οὐδε-
νός γὰρ δὴ αὐτόπτιω ἰδῖναι φαμίνου δύναμαι πυθίσθαι·
οὐδὲ γὰρ οὐδὲ Ἀριστίης, τοῦπιρ ἐλίγῳ πρῶτιρον τούτων
μνήμην ἰσχυμῆν, οὐδὲ οὗτος πρῶσιρῳ Ἰσσηδόων, ἐν αὐ-
τοῖσι τοῖσι ἴσισι ποιῶν, ἴφῃσι ἀπικίσθαι· ἀλλὰ τὰ κα-
τόπιρθ' ἴλιγι ἀποῇ, φὰς Ἰσσηδόνας ἴναι τοὺς ταῦτα λέ-
γοντας. ἀλλ' ἴσσι μὲν ἡμῖς ἀτρεκέως ἐπὶ μακρότατον
οἶσι τ' ἰγινόμεθα ἀποῇ ἐξικίσθαι, πᾶν ἐρέσεται.

17. Ἀπὸ τοῦ Βορυσθινιῖτιων ἱμφορίου, τοῦτο γὰρ τῶν
παρὰθαλασσίω μισαίτατον ἴσται πάσης τῆς Σκυθίας,
ἀπὸ τούτου πρῶτοι Καλλιπίδαι νῆμονται, ἰόντις Ἑλλήνις
Σκύθαις ὑπὲρ δὲ τούτων, ἄλλο Ἰθνος, οἱ Ἀλαζῶνις καλῖ-
σται. οὗτοι δὲ καὶ οἱ Καλλιπίδαι τὰ μὲν ἄλλα κατὰ
ταῦτ' Ἀλαζῶνις ἰπασκίουςι· σῖτον δὲ καὶ σπύρουσι, καὶ
σιτίονται, καὶ πρόμμου καὶ σφόροδα καὶ φακούς καὶ πύ-
γχρους. ὑπὲρ δὲ Ἀλαζῶνις οἰκίουςι Σκύθαι ἀροτῆρις, οἱ
οὐκ ἐπὶ σιτήσι σπύρουσι τὸν σῖτον, ἀλλ' ἐπὶ πρήσι. τα-
τίων δὲ κατόπιρθ' οἰκίουςι Νευροί. Νευρῶν δὲ τὸ πρὸς βο-
ρῇν ἄνιμον, ἴρημος ἀνδρώπων, ἴσσι ἡμῖς Ἰθμιν. ταῦτα μὲν
παρὰ τὸν Ἑτταν ποταμὸν ἴσται Ἰθνι πρὸς ἰσπίρης τοῦ
Βορυσθίνους.

18. Ἀτὰρ διακάντι τὸν Βορυσθίνια, ἀπὸ θαλάσσης
πρῶτον μὲν ἡ Ἑτταν· ἀπὸ δὲ ταύτης, ἄνω οἰκίουςι Σκύ-
θαι γιωργοί· τοὺς Ἑλλήνις οἱ οἰκίοντες ἐπὶ τῷ Ἑτταν
ποταμῷ καλῖουςι Βορυσθινίτας· σφίας δὲ αὐτοὺς, Ὀλ-
βιπολίτας. οὗτοι ὦν οἱ γιωργοί Σκύθαι νῆμονται τὸ μὲν

πρὸς τὴν ἰω ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὁδοῦ, κατήκοντες ἐπὶ ποταμὸν τῷ οὐνομα πύται Παντικάπης· τὸ δὲ πρὸς βορῆν ἄνεμον, πλόον ἀνὰ τὸν Βορυσθίνα ἡμερίων ἰνδικα. ἤδη δὲ κατύπερθε τούτων ἱερμός ἐστι ἐπιπολλόν. μετὰ δὲ τὴν ἱερμον Ἀνδροφάγοι οἰκίουσιν, ἱθνος ἰὸν ἰθιον, καὶ ἑδαμῶς Σκυδικόν. τὸ δὲ τούτων κατύπερθε, ἱερμος ἤδη ἄληθις, καὶ ἱθνος ἀνθρώπων οὐδὲν, ὅσοι ἡμῖς ἴδμεν.

19. Τὸ δὲ πρὸς τὴν ἰω γιωργῶν τούτων Σκυθίων, διαβάντι τὸν Παντικάπην ποταμὸν, Νομάδες ἤδη Σκύθαι ἑίμονται, οὔτε τι σπείροντες οὐδὲν, οὔτε ἀρουντες· ψιλὰ δὲ διενδρίων πᾶσα αὕτη γῆ, πλὴν τῆς Ἑλλαίης· οἱ δὲ Νομάδες οὔτοι τὸ πρὸς τὴν ἰω, ἡμερίων τισσέων καὶ δέκα ὁδὸν ἑίμονται χώραν καταταίνουσιν ἐπὶ ποταμὸν Γέρρον.

20. Πέρην δὲ τοῦ Γέρρου ταῦτα δὴ τὰ καλιόμενα Βασιλήϊά ἐστι, καὶ Σκύθαι οἱ ἀριστοὶ τε καὶ πλειστοί, καὶ τοὺς ἄλλους νομίζοντες Σκύθας, δούλους σφιστέρους ἵπαι· κατήκουσι δὲ οὔτοι τὸ μὲν πρὸς μισαμβρίην, ἐς τὴν Ταυρικὴν· τὸ δὲ πρὸς ἡῶ, ἐπὶ τε τάφρον, τὴν δὲ οἱ ἐκ τῶν τυφλῶν γινόμενοι ᾠρυζαν, καὶ ἐπὶ τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος τὸ ἱμπόριον, τὸ καλεῖται Κομηνοί· τὰ δὲ αὐτῶν κατήκουσι ἐπὶ ποταμὸν Τάναϊν. Τὰ δὲ κατύπερθε πρὸς βορῆν ἄνεμον τῶν βασιληῶν Σκυθίων οἰκίουσιν Μιλαγχχλαῖναι, ἄλλο ἱθνος, καὶ οὐ Σκυδικόν. Μιλαγχχλαίων δὲ τὸ κατύπερθε, λίμναι, καὶ ἱερμός ἐστι ἀνθρώπων, κατόσον ἡμῖς ἴδμεν.

21. Τάναϊν δὲ ποταμὸν διαβάντι, οὐκίτι Σκυδική, ἀλλ' ἡ μὲν πρώτη τῶν λαξίων, Σαυροματίων ἐστὶ, οἱ ἐκ τοῦ μυχοῦ ἀρχάμιναι τῆς Μαιήτιδος λίμνης, ἑίμονται τὸ πρὸς βορίην ἄνεμον, ἡμερίων πιντικαῖδικα ὁδὸν, πᾶσαν ἰῦσαν ψιλὰν ἔ ἀγρίων ἔ ἡμέρων διενδρίων· ὑπὸ τοῖς οὐκίταις δὲ

ταυτίων διωτήρην λάξιν ἔχοντες Βουδίω, γῆν γινόμενοι
πᾶσαν δασίνην ὕλην παντοίην.

22. Βουδίω δὲ κατ'ὕψισθι πρὸς βορρῇν, ἔστι πρῶτη
μὲν ἱερῆος, ἐκ' ἡμερίων ἰπτά ἐδόν· μετὰ δὲ τὴν ἱερῆον
ἀποκλίνειται μᾶλλον πρὸς ἀσηλιώτην ἄνιμον, νίμονται
Θυσσαγίται, Ἱθιοι πολλοὶ καὶ Ἴδιοι· ζῶουσι δὲ ἀπὸ θή-
ρης· συνιχίεις δὲ τούτοις ἐν τοῖσι αὐτοῖσι τέτοις κατω-
κημένοι ἐσὶ τοῖσι οὖνομα κίται Ἰὺρται· καὶ οὗτοι ἀπὸ
θήρης ζῶντες τρέφω τοῦδ'· λοχῶ ἐπὶ δένδριον ἀνελθὰς·
τὰ δὲ ἐστὶ πυκνὰ ἀνὰ πᾶσαν τὴν χώραν· ἴπποι δὲ
ἐκάστη διδιδαγμένοι ἐπὶ γαστέρα κείσθαι, ταπεινότητος
εἵνεκα· ἰτοιμός ἐστι καὶ κύων· ἰσιὰν δὲ ἀπὶ δὴ τὸ θηρίον
ἀπὸ τοῦ δινδρίου, τοξεύσας, ἐπιβὰς ἐπὶ τὸν ἴππον, διώκει·
καὶ ὁ κύων ἔχεται. ὑπὲρ δὲ τούτων, τὸ πρὸς τὴν ἡῶ τι-
τραμμένοι οἰκίους Σκύθαι ἄλλοι, ἀπὸ τῶν βασιλῆων
Σκυθίων ἀποστάντες, καὶ οὕτω ἀπικόμηναι ἐς τοῦτον τὸν
χώρον.

23. Μίχρι μὲν δὴ τῆς τούτων τῶν Σκυθίων χώρας,
ἔστι ἡ καταλιχθίῖσα πᾶσα, πιδιάς τι γῆ καὶ βαθύ-
γυις· τὸ δ' ἀπὸ τούτου, λιθώδης τ' ἐστὶ καὶ τρηχίη.
διεξιελθόντι δὲ καὶ τῆς τρηχίης χώροι πολλοὶ, οἰκίους
ὑπώριαν οὐρίων ὑψηλῶν ἀνδρωποὶ λεγόμενοι εἶναι πάν-
τες φαλακροὶ ἐκ γυνῆς γινόμενοι, καὶ ἔρσεις καὶ θήλιας
ὁμοίως, καὶ σιμοί· καὶ γίνετα ἔχοντες μεγάλα· φωνὴν δὲ
ἰδίην ἴεντες· ἰσθῆτι δὲ χρεώμενοι Σκυδικῇ· ζῶντες δὲ
ἀπὸ δινδρίων. Ποντικὸν μὲν οὖνομα τῷ δινδρίῳ ἀπὸ τοῦ
ζῶσι, μέγαθος δὲ κατὰ συνέην μάλιστα κη' καρπὸν δὲ
φορεῖν πυάμφ' ἴσον, πυρῆνα δὲ ἔχει· τοῦτο ἰσιὰν γίνετα
πίπον, σακκίους ἱματίοις· ἀπορρίβει δ' ἀπ' αὐτοῦ παχὺ
καὶ μίλαν· οὖνομα δὲ τῷ ἀπορρίοντί ἐστι· ἄσχυ· τοῦτο
καὶ λείχουσι, καὶ γάλακτι συμμίσγοντες πίνουσι· καὶ

ἀπὸ τῆς παχυτέτης αὐτοῦ τῆς τρυγῆς παλάδας σπενδιάσει, καὶ ταύτας σπένδεται. πρέβεται γάρ σφι σὺ πολλὰ ἔσσι· οὐ γάρ τι σπουδαῖα νομαὶ αὐτοῖσι εἰσὶ. ὑπὸ δινδρίῳ δὲ ἱκαστος κατοίκεται, τὸν μὲν χυμῶνα, ἱππὶν τὸ δίνδριον περιπαλύνῃ πῶλον στυγνῇ λισπῇ· τὸ δὲ θίρος, αἷον πῶλον. τούτους οὐδὲς ἀδικίαι ἀνδρώπων. ἰσὶ γὰρ λίγονται οὐκ οὐδὲ τι ἀρήϊον ὄπλοι ἱππίαται· καὶ τοῦτο μὲν, τῷσι περιαικίσουσιν οὗτοί εἰσι οἱ τὰς διαφορὰς διακρίουσιν· τοῦτο δὲ, ὅς ἂν καταφυύγων καταφύγῃ ἐς τούτους, ὅπ' οὐδὲν ἀδικίεται· οὐνομα δὲ σφί ἐστι Ἀργιππαῖν.

24. Μίχρῃ μὲν νυν τῶν φαλακρῶν τουτίων, πολλὰ περιφάνεια τῆς χώρας ἐστὶ, καὶ τῶν ἱμπεροῦν ἰθύνων· καὶ γὰρ Σπυθίων τιπὶς ἀπικνίσονται ἐς αὐτοὺς, τῶν σὺ μαλιπῶν ἐστι πυθίσθαι, καὶ Ἑλλήνων τῶν ἐκ Βορροθέτιός τι ἱμπερίου καὶ τῶν ἄλλων Ποιτικῶν ἱμπερίων. Σπυθίων δὲ εἴ ἂν ἴλθωσι ἐς αὐτοὺς, δι' ἱππὰ ἱερμηῶν καὶ δι' ἱππὰ γλασσίων διαπρήσσονται.

25. Μίχρῃ μὲν δὴ τουτίων γινώσκονται· τὸ δὲ τῶν φαλακρῶν κατόπιρδι οὐδὲς ἀτρεκίως εἶδε φράσαι· οὐρεὶ γὰρ ὑψηλὰ ἀποτάμνι ἄλωτα, καὶ οὐδεὶς σφια ὑπερβαίνει· οἱ δὲ φαλακροὶ οὗτοι λίγουσι, ἱμοὶ μὲν οὐ πιστὰ λήγουσι, οἰκίειν τὰ οὐρεὶα Αἰγίποδας ἄνδρας· ὑπερβάντι δὲ τούτους, ἄλλους ἀνδρώπους, οἱ τὴν ἐξάμνητον καθιέδουσι. τοῦτο δὲ οὐκ ἰνδίσκομαι τὴν ἀρχὴν. ἀλλὰ τὸ μὲν πρὸς ἡμῶν τῶν φαλακρῶν γινώσκεται ὑπὸ Ἰσσηδόνων οἰκόμενον· τὸ μὲν τοι κατόπιρδι πρὸς βορῆν ἄνιμον, οὐ γινώσκεται, οὔτε τῶν φαλακρῶν, οὔτε τῶν Ἰσσηδόνων, εἰ μὴ ὅσα αὐτίων τουτίων λιγόντων.

26. Νόμοισι δὲ Ἰσσηδόνες τοιοσίδι λίγονται χρᾶσθαι· ἱππὶν ἀνδρὶ ἀποθάνει πατὴρ, οἱ προσήκοντες πάντες πρυσάγουσι πρέβεται· καὶ ἱππίατα ταῦτα θύσαντες, καὶ

καταταμένοις τὰ κρία, κατατάμνουσι καὶ τὸν τοῦ δικο-
μίνου τιθιμιῶτα γονίᾳ· ἀναμίξαντες δὲ πάντᾳ τὰ κρία,
δαίτα προτίθινται. τὴν δὲ κεφαλὴν αὐτοῦ ψιλώσαντες
καὶ ἐκπαθήσαντες, καταχρυσουσι· καὶ ἵππιτα ἄτι ἀγάλ-
ματι χρίωνται, θυσίας μεγάλας ἱππιτίους ἱππιτιλίοντες.
πᾶς δὲ πατρὶ τοῦτο ποιῆι, κατὰτιρ οἱ Ἕλληνες τὰ γι-
νίσια. ἄλλως δὲ δίκαιοι καὶ οὗτοι λίγονται ἵππαι· ἰσο-
κρατίης δὲ ὁμοίως αἱ γυναῖκες τοῖσι ἀνδράσι. γινώσκονται
μὲν δὴ καὶ οὗτοι.

27. Τὸ δὲ ἀπὸ τουτίων τὸ πατύπειθι, Ἰσσηδόνες εἰσὶ
οἱ λίγοντες μουνεφθάλμους ἀνθρώπους καὶ χρυσοφύλακας
γρόπας ἵππαι· παρὰ δὲ τουτίων Σκύθαι παρμαλαζόντες
λίγουνσι· παρὰ δὲ Σκυθίων ἡμῖς οἱ ἄλλοι νινομίκαμιν,
καὶ οὐνομάζομεν αὐτοὺς Σκυθιστὶ Ἀριμασπούς· ἄριμα
γὰρ ἐν καλίουςι Σκύθαι, σποῦ δὲ τὸν ὀφθαλμόν.

28. Δυσχείμιρος δὲ αὕτη ἡ καταλιχθῖσα πᾶσα
χώρη οὕτω δὴ τί ἐστι· ἵππα τοὺς μὲν ἐκτὼ τῶν μηνῶν
ἀφόρητος οἶος γίνεσθαι περὺς, ἐν τοῖσι ὕδαρ ἐκχίας, πηλὸν ἔ-
ποιήσεις· πῦρ δὲ ἀνακαίων, ποιήσεις πηλόν. ἡ δὲ θάλασσα
πήγνυται, καὶ ὁ βόσπορος πᾶς ὁ Κιμμέριος· καὶ ἐπὶ τοῦ
πρυστάλλου οἱ ἐντὸς τάφρου Σκύθαι κατοικημένοι στρα-
τεύονται, καὶ τὰς ἀμάξας ἐπιλαύνουσι πέρην ἐς τοὺς
Σινδοὺς. οὕτω μὲν δὴ τοὺς ἐκτὼ μηνῶν διατιλίει χυμῶν
ἰών· τοὺς δ' ἐπιλείπουσιν τίσειςρας ψύχια αὐτόθι ἐστί.
πεχώριςται δὲ οὗτος ὁ χυμῶν τοὺς τρέπουσιν πᾶσι τοῖσι
ἐν ἄλλοις χωρίοις γινομένοις χυμῶσι· ἐν τῇ τὴν μὲν
ὥραϊν οὐκ οὖν λόγου ἄξιον οὐδὲν· τὸ δὲ θίρες, ὕον οὐκ
ἀνίει· βροταί τι ἡμεῖς τῇ ἄλλῃ γίνονται, τηνηκαῦτα
μὲν οὐ γίνονται, θίριος δὲ ἀμφιλαφίης. ἦν δὲ χυμῶνος
βρονη γίνηται, ὥς τίρας θωυμάζεται· ὥς δὲ ἦν σιισμὸς
γίνηται ἦν τι θίριος ἦν τι χυμῶνος ἐν τῇ Σκυδιῇ, τίρας

νιόμισται. Ἰπποι δὲ ἀνιχόμενοι φέρουσι τὸν χιμῶνα τοῦτον, ἡμίονοι δὲ καὶ ὄνοι οὐκ ἀνίχονται τὴν ἀρχήν· τῇ δὲ ἄλλῃ ἵπποι μὲν ἐν κρυμῷ ἱστικῶτις ἀποσφρακίζουσι, ὄνοι δὲ καὶ ἡμίονοι ἀνίχονται.

29. Δοκίμῳ δέ μοι καὶ τὸ γίνεσθαι τῶν βοῶν τὰ πόλοι διὰ ταῦτα οὐ φύειν πέρια αὐτάδιν· μαρτυρεῖν δέ μοι τῇ γνώμῃ Ὀμήρου ἱστος ἐν Ὀδυσσεΐᾳ, ἔχον ὥδι,

Καὶ Διόνην, ὅθι τ' ἄρ' ἐστις ἄφαρ περὶ καὶ τιλίθουσι.

ὁρῶνς εἰρημίνον, ἐν τοῖσι θιερμαῖσι ταχὺ παραγίνεσθαι τὰ πέρια· ἐν δὲ τοῖσι ἰσχυροῖσι ψύχισι ἢ οὐ φύει πέρια τὰ πτήνια ἀρχὴν, ἢ φύοντα φύει μόγισ.

30. Ἐνθαῦτα μὲν οὖν διὰ τὰ ψύχια γίνονται ταῦτα· θωμμάζω δὲ, (προσθήκας γὰρ δὴ μοι ὁ λόγος ἐξ ἀρχῆς ἰδίζηται,) ὅτι ἐν τῇ Ἠλιῇ πάσῃ χώρῃ οὐ δυνίεται γίνεσθαι ἡμίονοι, οὔτε ψυχροῦ τοῦ χώρου ἰόντες, οὔτε ἄλλου φανεροῦ αἰτίου οὐδινός. φασὶ δὲ αὐτοὶ Ἠλῖοι ἐκ πατάρης τι οὐ γίνεσθαι σφι ἡμίονους· ἀλλ' ἱππῶν προσίῃ ἢ ᾤρῃ κυττοκισθαι τὰς ἵππους, ἐξιλαύνουσι ἐς τοὺς πλησιέχους αὐτάς· καὶ ἱππιτά σφι ἐν τῇ τῶν πώλας ἱππιῖσι τοὺς ὄνους, ἐς οὓς ἂν σχῶσι αἱ ἵπποι ἐν γαστρί· ἱππιτὰ δὲ ὀπίσω ἀπιλαύνουσι.

31. Περὶ δὲ τῶν πτερυγῶν, τῶν Σκύθαι λέγουσι ἀνάπλων εἶναι τὸν ἥϊρα, καὶ τουτύων εἶναι οὐκ οἶά τι εἶναι οὔτε ἰδεῖν τὸ πρόσσω τῆς ἡπείρου, οὔτε διεξίεναι, τήνδε ἔχω περὶ αὐτίων τὴν γνώμην· τὰ κατύπερθε ταύτης τῆς χώρας αἰὶν νίφεται, ἐλάσσει δὲ τοῦ θέρους ἢ τοῦ χιμῶνος, ὥσπερ καὶ εἰκός· ἥδη ὦν ὅστις ἀγχοδὶν χιόνια ἄδρην πίπτουσιν εἶδει, οἶδε τὸ λέγων· τοιοῦτο γὰρ ἢ χιὼν πτερυγῶσι καὶ διὰ τὸν χιμῶνα τοῦτον ἰόντα ταιούτων ἀνοίκτητα τὰ πρὸς βορρῇ ἱστί τῆς ἡπείρου ταύτης· τὰ ὦν πτερυγῶν, εἰ-

πάζοντας τὴν χιόνα, τοὺς Σκύθαις τι καὶ τοὺς περιείπους
δοκίω λίσγιν. ταῦτα μὲν νυν τὰ λίσγεται μακρότατα,
εἴρηται.

32. Ὑπερβορίων δὲ περὶ ἀνδράων οὔτε τι Σκύθαι
λίγουσι, οὔτε τινὲς ἄλλοι τῶν ταύτῃ οἰκημένων, εἰ μὴ ἄρα
Ἰσσηδόνης. ὥς δ' ἰγὼ δοκίω, οὐδ' οὔτοι λίγουσι οὐδὲν
ἱλιγοι γὰρ ἂν καὶ Σκύθαι, ὥς περὶ τῶν μουσοφθάλ-
μων λίγουσι. ἀλλ' Ἡσιόδῳ μὲν ἔστι περὶ Ὑπερβορίων
εἰρημίνα, ἔστι δὲ καὶ Ὀμήρῳ ἐν Ἐπιγόνεισι, εἰ δὲ τῇ ἰόν-
τι γι' Ὀμηροῦ ταῦτα τὰ ἴσια ἰποίησι.

33. Πολλῶν δὲ πλείω περὶ αὐτίων ἠέλιοι λίγουσι,
φάμνοι ἰρὰ ἰνδιδήμινα ἐν καλάμῃ πυρῶν, ἐξ Ὑπερβορίων
φειρόμενα, ἀπικνίσθαι ἐς Σκύθαις· ἀπὸ δὲ Σκυθίων ἤδη
διοκίμενους αἰὶν τοὺς πλεσιοχώρους ἐκαστοὺς, κομίζουσιν
αὐτὰ τὸ πρὸς ἰσπίρης ἐκαστάτω ἐπὶ τὸν Ἀδρίην· ἰνδιῦντι
δὲ πρὸς μισαμυρίην προσιμπτόμενα πρῶτους Δωδωναίους
Ἑλλήνων δέκισθαι· ἀπὸ δὲ τουτίων καταβαίνειν ἐπὶ τὸν
Μηλιά κόλπον, καὶ διαπορεύεσθαι ἐς Εὐβοίαν· τόλιν δ'
ἐς πόλιν πύμωιν, μέχρι Καρύστου· τὸ δ' ἀπὸ ταύτης,
ἐκλιπτεῖν Ἄνδρον· Καρυστίους γὰρ εἶναι τοὺς κομίζοντας
ἐς Τήνον· Τηνίους δὲ, ἐς Δῆλον. ἀπικνίσθαι μὲν νυν ταῦτα
τὰ ἰρὰ οὔτω λίγουσι ἐς Δῆλον. πρῶτον δὲ τοὺς Ὑπερβο-
ρίους πύμψαι φειρούσας τὰ ἰρὰ δύο κόρας, τὰς οὐνομάζουσι
ἠέλιοι εἶναι Ὑπερόχην τι καὶ Λαοδίκην· ἅμα δὲ αὐτῇσι
ἀσφαλῆς εἶναι πύμψαι τοὺς Ὑπερβορίους τῶν ἀστῶν
ἄνδρας πίντι, πομπὰς τούτους, οἳ νῦν Περφερίεις καλεῖν-
ται, τιμὰς μεγάλας ἐν Δήλῳ ἔχοντες. ἐπὶ δὲ τοῖσι
Ὑπερβορίοις τοὺς ἀποσιμφθίντας ὀπίσω οὐκ ἀποιστί-
ναι, δεινὰ ποιουμένους εἰ σφίας αἰὶν καταλάμψεται, ἀπο-
στίλλοντας μὴ ἀποδέκισθαι, οὔτω δὲ φέροντας ἐς τοὺς
οὐρούς τὰ ἰρὰ ἰνδιδήμινα ἐν πυρῶν καλάμῃ, τοὺς πλεσιο-

χώρους ἰπισκήπτειν, πελιύοντας προπύμπειν σφίκα ἀπ' ἰαυτῶν· ἄλλο ἴδιος. καὶ ταῦτα μὲν οὕτω προπιμπόμενα, ἀπικνίσθαι λίγους· ἰς Δῆλον. Οἷδα δὲ αὐτὸς τοῦτοις τοῖσι ἱρῶσι τόδε ποιούμενοι προσφίρις· τὰς Θρήσας ἔχας Παιονίδας γυναῖκας, ἰπιδὲν θύουσι τῇ Ἀρτίμιδι τῇ Βασιλῆϊ, οὐκ ἔνι πυρῶν καλάμης θυούσαι τὰ ἱρά. καὶ ταῦτα μὲν δὴ οἷδα ταύτας ποιούσας.

34. Τῆσι δὲ παρθίνοισι ταύτῃσι τῆσι· ἔξ Ἑπιχόριον τιλιυτησάσῃσι ἰν Δῆλῳ, κίρονται καὶ αἱ κόραι καὶ οἱ παῖδες οἱ Δηλίων· αἱ μὲν, πρὸ γάμου πόλεαμον ἀποταμύμεναι, καὶ περὶ ἄτρακτον ἐλίζεσθαι, ἰπὶ τὸ σῆμα τιθῶσι (τὸ δὲ σῆμά ἐστι ἴσον ἰς τὸ Ἀρτιμίδιον ἰσίουσι ἄριστιρῆς χυρῆς· ἰπιδίφουσι δὲ οἱ ἱλαίη) οἱ δὲ παῖδες τῶν Δηλίων, περὶ χλόην τινα ἐλίζαντες τῶν τριχῶν, τιθῶσι καὶ οὕτω ἰπὶ τὸ σῆμα. αὐταὶ μὲν δὴ ταύτῃσι τὴν τιμὴν ἔχουσι πρὸς τῶν Δήλου οἰκητόρων.

35. Φασὶ δὲ οἱ αὐτοὶ καὶ τὴν Ἀργὴν τι καὶ τὴν Ὀπιν ἰούσας παρθίνους ἔξ Ἑπιχόριον, κατὰ τοὺς αὐτοὺς τέκτας ἀνδρώπους περιουμένας, ἀπικνίσθαι ἰς Δῆλον, ἵτι πρέτιρον Ἑπιχόρης τι καὶ Λαοδίκης· ταύτας μὲν νυν τῇ Εἰλιθυίᾳ ἀποφίρουσας ἀντὶ τοῦ ἀκνυτόκου τὸν ἐτάξαντο φέροι ἀπικνίσθαι· τὴν δὲ Ἀργὴν τι ἔχ τὴν Ὀπιν ἄμα αὐταῖσι τοῖσι θιοῖσι ἀπικνίσθαι λίγους· καὶ σφί τιμὰς ἄλλας διδόνεσθαι πρὸς σφίων· καὶ γὰρ ἀγίρειν σφί τὰς γυναῖκας, ἰπονομαζούσας τὰ οὐνόματα ἰν τῇ ὕμνῳ, τόν σφί Ὀλῆν ἀνὴρ Λύκιος ἰποίησι· παρὰ δὲ σφίων μαθόντας νησιώτας τι καὶ Ἴωνας, ὕμνισιν Ὀπίν τι καὶ Ἀργὴν, ὀνομάζοντάς τι καὶ ἀγίροντας· (οὗτος δὲ ὁ Ὀλῆν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς παλαιούς ὕμνους ἰποίησι ἐκ Λυκίης ἰλθὼν, τοὺς ἀιδομένους ἰν Δῆλῳ) καὶ τῶν μηρίων καταγιζομένων ἰπὶ τῷ βωμῷ τὴν σποδὸν, ταύτῃσι ἰπὶ τὴν θήκησι τῆς Ὀπίος

τι καὶ Ἀργεῖς ἀναισιμαῦσθαι ἱπικαλλομένην. ἡ δὲ Θάκη αὐτίων ἔσσι ἐπισθαι τοῦ Ἀρτιμισίου, πρὸς ἧν εἰσπραμίνη, ἀγχοτάτω τοῦ Κηῖνι ἱσσητορίου.

36. Καὶ ταῦτα μὲν Ὑπερβορίων ὑπὲρ ἐξήσθαι τὸν γὰρ περὶ Ἀζάριος λόγος τοῦ λιογαμένου εἶναι Ὑπερβορίαν οὐ λέγων, λέγων ὡς τὸν οἶτος περιίφειρε κατὰ πᾶσαι τὴν γῆν, οὐδὲν εἰσιόμενον. εἰ δὲ εἰσὶ τινες Ὑπερβόριοι ἄνθρωποι, εἰσὶ καὶ ὑπεριόντιοι ἄλλοι. γελῶ δὲ ὀρίων γῆς περιόδους γράψαντας ποικίλεις ἦδη, καὶ οὐδὲνα ἰόνι ἔχοντας ἐξηγησάμενον ὁ Ὀμπιανόν τι βίοντα γράφουσι πῆριξ, τὴν τε γῆν ἰοῦσαν κοπελοτιρία ὡς ἀπὸ τέρετος, καὶ τὴν Ἀσίην τῇ Εὐρώπῃ ποιούντων ἴσην. ἐν ἐλίγεισι γὰρ ἰγὼ δηλώσω μίγαθός τι ἰκάνσης αὐτίων, καὶ ἴση τίς ἔσσι ἐς γραφὴν ἰκάνση.

37. ΠΕΡΣΑΙ οἰκίους κατήκοντες ἐπὶ τὴν νοτίην θάλασσαν, τὴν Ἐρυθρὴν καλομένην· τουτίων δ' ὑπεριονίους πρὸς βορίαν ἀνέμου, Μῆδοι· Μῆδων δὲ, Σάσπειρες· Σασπείρων δὲ, Κόλχοι, κατήκοντες ἐπὶ τὴν βορητὴν θάλασσαν, ἐς τὴν Φάσις ποταμὸς ἰκθιδῶ. ταῦτα τέσσαρα Ἰθνα οἰκίει ἐν θάλασσῃ ἐς θάλασσαν.

38. Ἐνδιῶτιν δὲ τὸ πρὸς ἰσπύρης ἀπταὶ διφάσαι ἀπ' αἰτίας κατατίθουσιν ἐς θάλασσαν, τὰς ἰγὼ ἀπηγήσεμαι. ἴθναι μὲν ἡ ἀπτὴ ἡ ἰτέρη τὰ πρὸς βορὴν ἀπὸ Φάσιος ἀρξαμένη, παρατίθεται ἐς θάλασσαν παρὰ τι τὸν Πόντον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον, μέχρι Σιγίσιου τοῦ Τρωϊκοῦ· τὰ δὲ πρὸς νότον, ἡ αὐτὴ αὐτὴ ἀπτὴ ἀπὸ τοῦ Μαριανδρινῶ πέλου, τοῦ πρὸς Φοινίκῃ κυμίνου, τίθιναι τὰ ἐς θάλασσαν μέχρι Τρωϊκοῦ ἄκρης. οἰκίει δ' ἐν τῇ ἀπτῇ ταύτῃ Ἰθνα ἀνθρώπων ἐξήκοντα. αὐτὴ μὲν ἡν ἡ ἰτέρη τῶν ἀπτιών.

39. Ἡ δὲ δὴ ἰτέρη, ἀπὸ Περσίων ἀρξαμένη, παρατίθεται ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν ἢ τι Περσινῇ, καὶ ἡ

ἀπὸ ταύτης ἐκδικομένη Ἀσσυρία, καὶ ἀπὸ Ἀσσυρίας ἡ Ἀραβία· λήγει δὲ αὐτὴ, οὐ λήγουσα εἰ μὴ νόμος, ἐς τὸν κόλπον τὸν Ἀράβιον, ἐς τὴν Δαρείος ἐκ τοῦ Νείλου διώρυχα ἐσήγαγε. μέχρι μὲν νυν Φωνίης ἀπὸ Περσίων, χωρὸς πλατὺς ἔπαλός ἐστι· τὸ δ' ἀπὸ Φοινίκης παρῆκει διὰ τῆσδε τῆς θαλάσσης ἡ ἀπὸ αὐτῆ παρὰ τι Συρίην τὴν Παλαιστίνην, καὶ Αἴγυπτον, ἐς τὴν τιλιουτῆ· ἐν τῇ Ἰθρία ἐστὶ τρία μῦθα. ταῦτα μὲν ἀπὸ Περσίων τὰ πρὸς ἱσπρίας τῆς Ἀσίας ἔχοντά ἐστι.

40. Τὰ δὲ κατ'ὕπερθε Περσίων, καὶ Μήδων, καὶ Σασσιζων, καὶ Κόλχων, τὰ πρὸς ἡῶ τι καὶ ἥλιον ἀνατίλλοντα, Ἰνδι μὲν ἡ Ἐρυθρὴ παρῆκει θάλασσα· πρὸς βορίῳ δὲ ἡ Κασπία τι θάλασσα, καὶ ὁ Ἀράξης ποταμὸς, ῥίῳ πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα. μέχρι δὲ τῆς Ἰνδικῆς οἰκίζεται Ἀσία· τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης, ἔρημος ἦδη τὸ πρὸς τὴν Ἰω, οὐδ' ἔχει οὐδὲς φράσαι οἷον δὴ τί ἐστι. τοιαύτη μὲν καὶ τοσαύτη ἡ Ἀσία ἐστὶ.

41. Ἡ δὲ Λιβύη ἐν τῇ ἀπὸ τῆς ἰτίρης ἐστί· ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου Λιβύη ἦδη ἐκδίκισται. κατὰ μὲν νυν Αἴγυπτον ἡ ἀπὸ αὐτῆς στινὴ ἐστὶ· ἀπὸ γὰρ τῆσδε τῆς θαλάσσης ἐς τὴν Ἐρυθρὴν θάλασσαν, δέκα μυριάδες εἰς ὀργυίων· αὐται δ' εἰς χίλιαι στάδιοι· τὸ δὲ ἀπὸ τῆς στινῆς τούτου, πέρα πλατεία τυγχάνει ἰσοῦσα ἀπὸ τῆς, ἣτις Λιβύη πύληται.

42. Θωμμάζω ὦν τῶν διουρισάντων καὶ διελόντων Λιβύην τι καὶ Ἀσίην καὶ Εὐρώπην· οὐ γὰρ σμικρὰ τὰ διαφίροντα αὐτίκῃ ἐστὶ· μήκει μὲν γὰρ παρ' ἀμφοτέρους παρῆκει ἡ Εὐρώπη· ὕψος δὲ πῆρι, οὐδὲ συμβαλίνει ἀξίῃ φαίνονται μοι εἶναι. Λιβύη μὲν γὰρ δημοῖ ἰωυτῆν, ἰούσα περιέρχεται, πλὴν ὅσον αὐτῆς πρὸς τὴν Ἀσίην οὐρίζω· Νικῶ τοῦ Αἰγυπτίων βασιλῆος πρῶτον τῶν ἡμῶν Ἰδμιν, καταδίζαντες· ὅς ἐπεί τι τὴν διώρυχα ἐπαύσατο ὀρέσ-

σαν τὴν ἐκ τοῦ Νείλου ἰχθυοῦσαν ἐς τὸν Ἀράβιον κόλπον, ἀπίπμιψι Φοίνικας ἄνδρας πλοίοισι, ἰντιλάμινος ἐς τὸ ἐπίσω δι' Ἡρακληΐων στηλίων ἐκπλίου ἴως ἐς τὴν βερνηΐν θάλασσαν, καὶ οὕτω ἐς Αἴγυπτον ἀπικνίσθαι. ὁρμηθέντες ἂν οἱ Φοίνικες ἐκ τῆς Ἐρυθρῆς θαλάσσης, ἱπλίσοντ' ἐν νοτίῃ θάλασσᾳ ὅπως δὲ γίνωτο φθινύπων, προσχόντες ἂν σπιρίσκου τὴν γῆν, ἵνα ἐκίσταται τῆς Διόνης πλίσοντες γινώσκτο, καὶ μίνισκον τὸν ἀμνητὸν θιρίσαντες δ' ἂν τὸν εἶπον, ἱπλίσον ὥστε δύο ἰγίω διξιλθέντων, τρίτῃ ἱταὶ κάμψαντες Ἡρακληΐας στήλας, ἀπίκνιτο ἐς Αἴγυπτον. καὶ ἱλιγον ἱμοὶ μὲν οὐ πιστά, ἄλλῃ δὲ δὴ τιφ, ὡς περιπλώοντες τὴν Λιβύην, τὸν ἥλιον ἴσχοι ἐς τὰ διξιά. οὕτω μὲν αὕτη ἰγνώσθη τοπρῶτον.

43. Μιστὰ δὲ, Καρχηδόνοί εἰσι οἱ λίγοντες· ἐπὶ Σατάσπης γι' ὁ Τιτάσπιος, ἀνὴρ Ἀχαιμινίδης, οὐ περιπλώσει Λιβύην, ἐκ' αὐτὸ τοῦτο πιμφθίς· ἀλλὰ δίσσας τό, τι, μῆκος τοῦ πλοίου καὶ τὴν ἰρημίνην, ἀπῆλθι ἐπίσω, οὐδ' ἐπιτίλινε τὸν ἐπίταξι οἱ ἡ μήτηρ αἰδολοῖ. θυγατέρα γὰρ Ζωπύρου τοῦ Μιγαλῦζου παρδίνου ἐκίστατο· ἱπνιτα μίλλοντος αὐτοῦ διὰ ταύτην τὴν αἰτίην ἀνασκοποῦντο ὑπὸ Πιρξίω βασιλῆος, ἡ μήτηρ τοῦ Σατάσπιος, ἰούσα Δαρίου ἀδελφίῃ, παραιτήσατο, φᾶσά οἱ αὐτὴ μίζω ζημίνην ἐπιθήσειν ἥπερ ἐκίνοι· Λιβύην γάρ οἱ ἀνάγκην ἴσθαι περιπλῶν, ἐν δ' ἂν ἀπίκηται, περιπλῶν αὐτὴν, ἐς τὸν Ἀράβιον κόλπον. συγχωρήσαντες δὲ Πιρξίω ἐπὶ τοῦτοι, ὁ Σατάσπης ἀπικνόμενος ἐς Αἴγυπτον, καὶ λαβὼν νία τι καὶ ναύτας παρὰ τουτίων, ἱπλιν παρὰ Ἡρακληΐας στήλας· διεκπλώσας δὲ, καὶ κάμψας τὸ ἀκρωτήριον τῆς Λιβύης, τῇ οὐνομα Σολόμης ἱστὶ, ἱπλιν πρὸς μισαμβρίην περὶσας δὲ θάλασσαν πολλὴν ἐν πολλοῖσι μησι, ἱταὶ τι τοῦ πλιῦνος αἰὶδ' ἰδου, ἀποστρέψας ἐπίσω,

ἀπώλεις ἐς Αἴγυπτον. ἐν δὲ ταύτης ἀπικόμενος παρὰ βασιλῆα Πέρσας, ἴλιγε φῶς τὰ πρῶτα τῶν ἀνθρώπων σμικροὺς παραπλῖν, ἐσθῆτι φανικῇ διαχωρίσας· οἱ, δυνε σφῆς καταγίγαιτο τῇ γῇ, φύγισκειν πρὸς τὰ εὐρεα, λείποντες τὰς πόλεις· αὐτοὶ δὲ ἀδικίῳ οὕτῳ ἐσιόντες, πρέβαρα δὲ μῦθα ἐξ αὐτῶν λαμβάνειν. τοῦ δὲ μὴ περιπλῶσαι Λιβύην παντελῶς, αἴτιον τῷδε ἴλιγι· τὸ πλοῖον τοπρῶν οὐ δυνατόν ἔστι προβαίνειν, ἀλλ' ἐνίσχυσθαι. Πέρσης δὲ οὐοὶ συγγινώσκων λίγειν ἀληθία, οὐκ ἐπιτελίσαντά τι τὸν προκείμενον αἰθλον, ἀπεσολόπισε, τὴν ἀρχαίην δίκην ἐπιτιμῶν. τούτῳ δὲ τοῦ Σατάσπιος ἐνοῦχος ἐπίδρη ἐς Σάμον, ἐπὶ τι ἐπύθιτο τάχιστα τὸν δισπότια τιταλιυτηκότα, ἔχων χρήματα μεγάλα, τὰ Σάμιος ἀνὴρ κατίσχι· τοῦ ἐπιστάμιος τὸ εὖνομα, ἐπὶ ἐπιλήθομαι.

44. Τῆς δὲ Ἀσίης τὰ πολλὰ ὑπὸ Δαρείου ἐξευρίθῃ· δὲ βουλόμενος Ἰνδὸν ποταμὸν, δὲ προκοδίλους διύτιρος οὗτος ποταμῶν πάντων παρέρχεται, τοῦτον τὸν ποταμὸν εἶδῃαι τῇ ἐς Θάλασσαν ἐκδοῖ, πῶς περ πλοίοισι ἄλλους τε τοῖσι ἐπίστανται τὴν ἀληθινήν ἱρίν, καὶ δὴ καὶ Σπύλακα ἄνδρα Καρυαυδία. οἱ δὲ, ὁρμηθίντες ἐν Κασπατύρου τε πόλεις καὶ τῆς Πακτυϊκῆς γῆς, ἔπλιντο κατὰ ποταμὸν πρὸς ἧν τε καὶ ἡλίου ἀνατολὰς ἐς Θάλασσαν διὰ θαλάσσης δὲ πρὸς ἱσπέρην πλῖοντες, τριηκοστῇ μὲν ἀπικνίσονται ἐς τῆτον τὸν χῶρον, ὅθι οἱ Αἰγυπτίων βασιλεὺς τοὺς Φοίνικας, τοὺς πρῶτους εἶπα, ἀπίστανται περιπλῶναι Λιβύην. μετὰ δὲ τούτους περιπλῶσαντας, Ἰνδὸς τε κατιστρέψατο Δαρίος, καὶ τῇ θαλάσῃ ταύτῃ ἐχρᾶτο. οὕτω καὶ τῆς Ἀσίης, πλὴν τὰ πρὸς ἡλίον ἀνίσχοντα, τὰ ἄλλα ἀνύρεται ὅμοια παρικομένη τῇ Λιβύῃ.

45. Ἡ δὲ Εὐρώπη πρὸς ὑδαμῶν φανερὴ ἐστὶ γνωστομένη,

οὔτε τὰ πρὸς ἥλιον ἀνατίλλοντα, οὔτε τὰ πρὸς βορρῇ, εἰ
 περιβήντες ἴσται· μήκει δὲ γινώσκονται παρ' ἀμφότερας
 παρήκουσα. οὐδ' ἴχω συμβαλίσθαι, ἵπ' ὅτι μὴ ἰούση
 γῆ, οὐνόματα τριφάσια κίεται, ἰππωνυμίας ἴχοντα γυ-
 ναικῶν, καὶ οὐρίσματα αὐτῇ Νιλός· τι δ' Αἰγύπτιος πο-
 ταμὸς ἰεΐδη, καὶ Φάσις ὁ Κόλχος· (οἱ δὲ Τάταιν ποτα-
 μόν, τὸν Μαιήτην καὶ Περσμήϊα τὰ Κιμμίρια λέγουσι·)
 οὐδὲ τῶν διουρισάντων τὰ οὐνόματα πυθίσθαι, καὶ ἴδαι
 ἴδυντο τὰς ἰππωνυμίας. ἤδη γὰρ Λιζύη μὲν ἐπὶ Λιζύης λί-
 γνεται ὑπὸ τῶν πολλῶν Ἑλλήνων ἴχυν τοῦτομα γυναικὸς
 ἀντίχθονος· ἡ δὲ Ἀσίη ἐπὶ τῆς Προμηθίδος γυναικὸς τὴν
 ἰππωνυμίν. καὶ τούτου μὲν μεταλαμβάνοντα τοῦ οὐνόμα-
 τος Λυδοί, φάμιναι ἐπὶ Ἀσίῳ, τοῦ Κότυος, τοῦ Μάνιο,
 κικλήσθαι τὴν Ἀσίην· ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τῆς Προμηθίδος
 Ἀσίης· ἀπ' ὅτι καὶ τὴν ἐν Σάρδισι φυλὴν κικλήσθαι
 Ἀσιάδα. ἡ δὲ δὴ Εὐρώπη οὔτε εἰ περιβήντες ἴσται γινώ-
 σκονται πρὸς οὐδαμῶν ἀνθρώπων· οὔτε ἐκείνη τὸ οὐνομα
 ἴλασι τοῦτο, οὔτε ὅς τις οἱ ἦν ὁ Δίμινος φαίνεται, εἰ μὴ
 ἀπὸ τῆς Τυρίας φήσομαι Εὐρώπης λαβῶν τὸ οὐνομα τὴν
 χώραν· πρότερον δὲ ἦν ἄρα ἀνώνυμος, ὥσπερ αἱ Ἰταίαι.
 ἀλλ' αὕτη γὰρ ἐκ τῆς Ἀσίης τι φαίνεται ἰούσα, καὶ οὐκ
 ἀπικομένη ἐς τὴν γῆν ταύτην ἥτις νῦν ὑπὸ Ἑλλήνων
 Εὐρώπη καλεῖται, ἀλλ' ὅσον ἐκ Φοινίκης, ἐς Κρήτην· ἐκ
 Κρήτης δὲ, ἐς Λυδίην. ταῦτα μὲν νῦν ἐπὶ τοσούτοις ἐκείνων
 ταῖσι γὰρ νομιζομένοις αὐτίων χρησόμεθα.

46. Ὁ ΔΕ ΠΟΝΤΟΣ ὁ Εὐξείνιος, ἵπ' ὅν ἰσρατιεύτο
 Δαρεῖος, χυρίων πασίων παρίχεται, ἴξω τοῦ Σκυθικοῦ,
 ἴδνα ἀμαδίστατα· οὔτε γὰρ ἴδιος τῶν ἰστέδ τοῦ Πόν-
 του οὐδὲν ἴχομαι προβαλίσθαι σοφίης πύρι, οὔτε ἄνδρα
 λόγιον οἶδαμιν γινόμενον, πάριξ τοῦ Σκυθικοῦ ἴθιος, καὶ
 Ἀναχάρσιος. τῷ δὲ Σκυθικῷ γίνεῖ ἢ μὲν τὸ μέγιστον τῶν

ἀνθρωπῶν περιγμάτων σφόδρατα πάντων ἱζιέρεται, τῶν ἡμῶς ἴδμεν· τὰ μέντοι ἄλλα οὐκ ἄγανται. τὸ δὲ μέγιστον αὐτῷ σφί ἀνιέρεται, ὥστε ἀποφυγεῖν τι μηδένα ἐπιλθόντα ἐπὶ σφίας, μὴ βουλομένους τι ἐξυριθῆναι, καταλαβὼν μὴ οἴει τι ἴσθαι. τοῖσι γὰρ μήτι ἔστια μήτι τύχια ἢ ἐκτισμένα, ἀλλὰ φερίωμαι ἰόντις πάντις, ἴωσι ἱπποταξέται, ζῶντις μὴ ἀπ' ἀρότου, ἀλλ' ἀπὸ κτηνίων, οἰκήματά τί σφί ἢ ἐπὶ ζωγίων, πῶς οὐκ ἂν εἴησαν αὐτῶν ἄμαχοί τι καὶ ἄποροι προσμίσγειν;

47. Ἐξιέρεται δὲ σφί ταῦτα, τῆς τι γῆς ἰούσης ἐπιτηδίας, καὶ τῶν ποταμῶν ἰόντων σφί συμμάχων· ἣ τι γὰρ γῆ ἰούσα πιδιάς αὐτῇ, ποιῶδης τι καὶ εὐνδρός ἔστι· ποταμοὶ τι δὲ αὐτῆς ρίουςι οὐ πολλῇ τῇ ἀριθμὸν ἱλάσσουσι τῶν ἐν Αἰγύπτῳ διωρύχων. ὅσοι δὲ οὐνομαστοὶ τί εἰσι αὐτῶν, καὶ προσπλωτοὶ ἀπὸ θαλάσσης, τούτους οὐνομασίῳ. Ἰστρος μὲν, πιντάστομος· μετὰ δὲ, Τύρης τι καὶ Ὑπανίς, καὶ Βορυσθίνης, καὶ Παντικᾶπης, καὶ Ὑπάκουρις, καὶ Γέρρος, καὶ Τάναϊς· ρίουςι γὰρ οἶδε κατὰ τὰδε.

48. ἸΣΤΡΟΣ μὲν ἰὼν μέγιστος ποταμῶν πάντων τῶν ἡμῶς ἴδμεν, ἴσος αἰεὶ αὐτὸς ἰωῦτῃ ρέει καὶ θέριος καὶ χυμῶνος. πρῶτος δὲ τὸ ἀπ' ἰσπέρης τῶν ἐν τῇ Σκυθικῇ ῥίῳ κατὰ τοιόνδε μέγιστος γίγνεται, ποταμῶν καὶ ἄλλων ἐς αὐτὸν ἐκιδδόντων. εἰσι δὲ οἶδε οἱ μέγιστοι αὐτὸν ποιεῖντες, διὰ μὲν γὰρ τῆς Σκυθικῆς χώρας πίνονται μόνοι ρίοντις· τόν τι Σκύθαι Πόρτα καλίουσι, Ἑλλήνεις δὲ Πυριτόν· καὶ ἄλλοι Τιαρεντές, καὶ Ἀραρός τι καὶ Νάπαρις, καὶ Ὀρδησός. ὁ μὲν πρῶτος λιχθίς τῶν ποταμῶν, μέγας, καὶ πρὸς ἡῷ ῥίῳ, ἀναποιοῦται τῇ Ἰστροῦ τὸ ὕδωρ· ὁ δὲ διύτιρος λιχθίς, Τιαρεντές, πρὸς ἰσπέρης τι μᾶλλον, καὶ ἱλάσσων. ὁ δὲ δὴ Ἀραρός τι καὶ ὁ Νάπαρις καὶ ὁ Ὀρδησός, διὰ μίσου τούτων ἰόντις, ἰσβάλλουσι ἐς τὸν Ἰστρον.

οὗτοι μὲν αὐτιγινίης ποταμοὶ Σπουδαῖοι συμπληθύνουσι αὐτόν. ἐκ δὲ Ἀγαθύρων Μάρις ποταμὸς ῥίῳ συμμίσγεται τῷ Ἰστροῦ.

49. Ἐκ δὲ τοῦ Αἴμου τῶν κορυφίων τρεῖς ἄλλοι μεγάλοι ῥιόντες πρὸς βορῇν ἄνιμον, ἰσβάλλουσι ἐς αὐτόν, Ἀτλας, καὶ Αὖρας, καὶ Τίσις· διὰ δὲ Θρηήκης καὶ Θρηήκων τῶν Κροβύζων ῥιόντες, Ἀθρυς, καὶ Νόης, καὶ Ἀρτάνης, ἐκδιδούσι ἐς τὸν Ἰστρον· ἐκ δὲ Παιόνων, καὶ οὐρείας Ῥοδόπης, Κίος ποταμὸς μίσει σχίζων τὸν Αἴμον, ἰσδιδῶι ἐς αὐτόν. ἐξ Ἰλλυριῶν δὲ ῥίῳ πρὸς βορῇν ἄνιμον Ἀγγρος ποταμὸς, ἰσβάλλει ἐς πιδίον τὸ Τριβαλλικόν, καὶ ἐς ποταμὸν Βράγγον· ὁ δὲ Βράγγος ἐς τὸν Ἰστρον οὕτω ἀμφοτέρους ἰόντας μεγάλους ὁ Ἰστρος δίνεται. ἐκ δὲ τῆς κατύπερθε χώρας Ὀμβρίκων, Κάρπις ποταμὸς, καὶ ἄλλος Ἀλπις ποταμὸς, πρὸς βορῇν ῥιόντες ἄνιμον, καὶ οὗτοι ἐκδιδούσι ἐς αὐτόν. ῥίσι γὰρ δὴ διὰ πάσης τῆς Εὐρώπης ὁ Ἰστρος, ἀρξάμενος ἐκ Κιλιτῶν, εἰ ἰσχατοὶ πρὸς ἡλίου δυσμίων μετὰ Κύνητας οἰκίευσι τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ· ῥίῳ δὲ διὰ πάσης τῆς Εὐρώπης, ἐς τὰ πλάγια τῆς Σκυθίης ἰσβάλλει.

50. Τουτῶν ὧν τῶν καταλιχθίντων, καὶ ἄλλων πολλῶν συμβαλλομένων τὸ σφίτερον ὕδωρ, γίνεσθαι ὁ Ἰστρος ποταμῶν μίγιστος· ἐπεὶ ὕδωρ γι ἐν πρὸς ἐν συμβάλλειν, ὁ Νίλος πληθεῖ ἀποκρατεῖ· ἐς γὰρ δὴ τοῦτοι οὔτε ποταμοὶ, οὔτε κρήνη οὐδεμία ἰσδιδούσα, ἐς πληθὸς οἱ συμβάλλονται. Ἰσος δὲ αἰεὶ ῥίσι ἐν τε θέρει καὶ χειμῶνι ὁ Ἰστρος, κατὰ τοιόθεν τε, ὥς ἡμεῖς δοκέμεν· τοῦ μὲν χειμῶνός ἐστι, θεσοπέρ ἐστι· ὀλίγη τε μέζων τῆς ἐωυτοῦ φύσεως γίνεσθαι· ὕσταται γὰρ ἢ γῆ αὕτη τῷ χειμῶνι πάμπαν ὀλίγη· υἱοφῶ δὲ πάντα χρεᾶται. τοῦ δὲ θέρους ἢ χιῶν ἢ ἐν τῷ χειμῶνι πρὸς οὖσα ἰούσα ἀμφιλαφής, τηκομένη πάντοθεν

ἰσθδῶ ἰς τὸν Ἰστρὸν αὕτη τι δὴ ἡ χιὼν ἰσθδῶσα ἰς αὐ-
τὸν, συμπληθύνει, καὶ ἔμμεραι πολλαί τι καὶ λάβροι σὺν
αὐτῇ· οὐ γὰρ δὴ τὸ θίρει· ἴση δὲ πλεόν ἢ ἰσθδὸν ὅδωρ
ἡ ἥλιος ἐπίλκεται ἰν τῇ θίρει ἢ ἰν τῇ χιμῶνι, τοσοῦτον
τὰ συμπληθύνει τῇ Ἰστρῳ, πολληπλήσιά ἴσσι τοῦ θί-
ρειος ἢ περ τοῦ χιμῶνος· ἀντιτιδίμεια δὲ ταῦτα, ἀντιώκω-
σις γίνεσθαι, ὥστε ἴσσι μὴ αἰεὶ φαίνεσθαι ἴοντα.

51. Εἰς μὲν δὴ τῶν ποταμῶν τοῖσι Σπόθροί ἴσσι ὁ
Ἰστρὸς· μετὰ δὲ τοῦτον, ΤΥΡΗΣ· ὅς ἀπὸ βορέω μὲν ἀνά-
μους ἰρμάται, ἀρχεται δὲ ῥίον ἰν λίμνης μεγάλης, ἣ
οὐρίξυ τήν τι Σκυθικὴν καὶ τήν Νιυρίδα γῆν. ἐπὶ δὲ τῇ
στόματι αὐτοῦ πατοίκεται Ἕλληες, οἱ Τυρίται καλεῖν-
ται.

52. Τρίτος δὲ ΤΥΡΙΑΝΙΣ ποταμὸς ἰρμάται μὲν ἰν τῆς
Σκυθικῆς, ῥίει δὲ ἰν λίμνης μεγάλης, τὴν πύριξ ἰμίσσεται
Ἰσπαι ἄγριοι λιυκοί. καλεῖται δ' ἡ λίμνη αὕτη ἰρθῶς,
μήτηρ Ἰπάνιος. ἰν ταύτης ὦν ἀνατίλλων ὁ Ἰπάνιος
ποταμὸς ῥίει. ἐπὶ μὲν πίνσι ἡμιρίων πλεόν βραχὺς καὶ
γλυκύς ἴσσι· ἀπὸ δὲ ταύτου, πρὸς θαλάσσης τιστέρων
ἡμιρίων πλεόν, πικρὸς αἰνῶς. ἰσθδῶ γὰρ ἰς αὐτὸν κρήνη
πικρὴ, οὕτω δὴ τι ἰούσα πικρὴ, ἣ μεγάλῃ σμικρὴ ἰούσα,
πικρῇ τὸν Ἰπανιν, ἴοντα ποταμὸν ἰν ὀλίγοισι μέγαν. ἴσι
δὲ ἡ κρήνη αὕτη ἰν οὖροις χώρης τῆς τι ἀροτῆρων Σκυ-
θίων καὶ Ἀλαζόνων· οὕνομα δὲ τῇ κρήνῃ, καὶ ὅθιν ῥίει
τῇ χώρῃ, Σκυθιστὶ μὲν, Ἐξαμπαῖος· κατὰ δὲ τὴν Ἑλ-
λήνων γλῶσσαν, Ἰρεὶ ὀδοί· συνάγουσι δὲ τὰ τέμματα ἢ
τι Τύρης καὶ ὁ Ἰπάνιος κατὰ Ἀλαζόνων· τὸ δὲ ἀπὸ τέ-
του, ἀπιστρέψας ἰκάτιρος ῥίει ἐρύων τὸ μέγαν.

53. Τίταρος δὲ, ΒΟΡΥΘΕΝΗΣ ποταμὸς, ὅς ἴσσι
μέγιστός τι μετὰ Ἰστρὸν ταυτίων καὶ πολυακρίστατος,
κατὰ γνώμης τὰς ἡμετέρας, οὔτι μῦνοι τῶν Σκυθικῶν

ποταμῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, πλὴν Νείλου τοῦ Αἰγυπτίου· τούτῳ γὰρ οὐκ οἶά τί ἐστι συμβαλῖν ἄλλων ποταμῶν. τῶν δὲ λοιπῶν Βορυσθίνης ἐστὶ πολυαρπίστατος, ὅς τοιμάς τι καλλίστας καὶ ἰσημεριστατάς πετήνισι παρίχεται, ἰχθύας τι ἀρίστους διαπεριδὸν καὶ πλείστους· πίνισθαί τι ἡδιστός ἐστι· βίβι τι καθαρὸς παρὰ θολιροῖσι· σῆρος τι παρ' αὐτὸν ἀριστος γίνεται· ποίη τι, ἐῷ οὐ σπείρεται ἡ χώρα, βαθυτάτη· ἄλις τι ἐπὶ τῇ στήματι αὐτοῦ αὐτόματοι πῆγνυνται ἄπλιτοι· κήνιά τι μεγάλα ἀνάκναιθα, τὰ ἀντακναίους καλίσουσι, παρίχεται ἰς ταρίχυσιν, ἄλλα τι πολλὰ θουμάσαι ἄξια. μίχρι μὲν νυν Γίβρου χώρας, ἰς τὸν τισσερισκαϊδικὰ * ἡμιρίων πλόος ἐστὶ, γινώσκεται βίον ἀπὸ βορίῳ ἀνίμου· τὸ δὲ κατύπειρθε δι' ὧν βίβι ἀνδρώπωνι, οὐδαίς ἔχει φράσαι· φαίνεται δὲ βίον δι' ἰρήμου ἰς τῶν γιωργῶν Σκυθίων τὴν χώραν· οὗτοι γὰρ οἱ Σκύθαι παρ' αὐτὸν ἐπὶ δίκῃ ἡμιρίων πλόον ἵκονται. μύνου δὲ τούτῳ τοῦ ποταμοῦ καὶ Νείλου οὐκ ἔχω φράσαι τὰς πηγὰς· δοκίω δὲ, οὐδὲ οὐδαίς Ἑλλήνων. ἀγχοῦ τι δὴ θαλάσσης ὁ Βορυσθίνης βίον γίνεται, καὶ οἱ συμμίσγεται ὁ Ἵπτανις ἰς τῷ αὐτῷ ἴλος ἐκιδούς. τὸ δὲ μεταξὺ τῶν ποταμῶν τουτίων ἰὸν ἱμβρολον τῆς χώρας, Ἰσπόλιω ἄκρῃ καλεῖται· ἐν δὲ αὐτῇ ἰρὸν Δῆμητρος ἐνίδρυται· πέραν δὲ τοῦ ἰροῦ ἐπὶ τῇ Ἵπτανι Βορυσθινίταις κατοίκηται. ταῦτα μὲν τὰ ἀπὸ τουτίων τῶν ποταμῶν.

54. Μετὰ δὲ τούτους πίμπτες ποταμοὶ ἄλλοι, ἐῷ οὖνομα ΠΑΝΤΙΚΑΠΗΣ· βίβι μὲν γὰρ καὶ οὗτος ἀπὸ βορίῳ τι καὶ ἐκ λίμνης, καὶ τὸ μεταξὺ τούτου τι καὶ τῷ Βορυσθίνι ἵκονται οἱ γιωργοὶ Σκύθαι· ἐκιδδὲ ἰς τὴν Ἵπτανιν· παραμειψάμενος δὲ ταύτην, ἐῷ Βορυσθινί συμμίσγεται.

55. Ἐντος δὲ ἙΠΑΚΤΡΙΣ ποταμὸς, ὃς ὀρμᾷται μὲν ἐν λίμνῃ, διὰ μίσων δὲ τῶν νομάδων Σκυθίων ῥίον, ἐκδιδοῖ κατὰ Καρκινίτιν πόλιν, ἐς διζήν ἀπέρχων τὴν τε Ἑλαινὴν καὶ τὴν Ἀχιλλήϊον καλιόμενον Δρόμον.

56. Ἐξδομος δὲ ΓΕΡΡΟΣ ποταμὸς ἀπίσχισται μὲν ἀγὰρ τοῦ Βορυσθίνου, κατὰ τοῦτο τῆς χώρας ἐς ὃ γινώσκειται ὁ Βορυσθίνης· ἀπίσχισται μὲν νυν ἐν τούτῳ τοῦ χώρου· οὐνομα δὲ ἔχει τόσις ὁ χώρος αὐτὸς, Γέρρος· ῥίον δ' ἐς θάλασσαν, οὐρίζι τὴν τε τῶν Νομάδων χώραν, καὶ τὴν τῶν βασιλῆων Σκυθίων· ἐκδιδοῖ δὲ ἐς τὸν Ἑπάπυρον.

57. Ὀγδοος δὲ δὴ ΤΑΝΑΙΣ ποταμὸς, ὃς ῥίον ἐπ' ἑνὶ κα-
θεν ἐν λίμνῃ μεγάλῃ ὀρμώμενος, ἐκδιδοῖ δὲ ἐς μίζω ἔτι
λίμνην καλιόμενην Μαιῆτιν, ἣ οὐρίζι Σκύθας τε τοὺς
βασιλῆους καὶ Σαυρομάτας· ἐς δὲ Τανάιν τοῦτον ἄλλος
ποταμὸς ἰσθάλλι, τῇ οὐνομᾷ ἐστι ἙΤΡΓΙΣ.

58. Τοῖσι μὲν δὴ οὐνομαυτοῖσι ποταμοῖσι οὕτω δὴ τε
οἱ Σκύθαι ἰσχυαῖνται· τοῖσι δὲ κτήνισι ἢ ποίῃ ἀναφυο-
μένη ἐν τῇ Σκυδικῇ, ἐστι ἐπιχολωτάτη πασίῳ ποίῳ
τῶν ἡμῶν ἴδμεν· ἀνοιγομύνεισι δὲ τοῖσι κτήνεσι ἐστι στα-
θμώσασθαι, ὅτι τοῦθ' οὕτως ἔχει.

59. Τὰ μὲν δὴ μέγιστα οὕτω σφί εὐπορά ἐστι· τὰ δὲ
λοιπὰ νόμαια κατὰ τάδε σφί διακίεται· θεοὺς μὲν μού-
ρους τοῦσδε ἱλάσσονται, Ἰστίην μὲν μάλιστα, ἐπὶ δὲ, Δία
τε καὶ Γῆν, νομίζοντες τὴν Γῆν τοῦ Διὸς εἶναι γυναικα·
μετὰ δὲ τούτους, Ἀπόλλωνα τε καὶ οὐρανίην Ἀφροδίτην,
καὶ Ἑρμῆα, καὶ Ἄρτα· τούτους μὲν πάντας οἱ Σκύθαι
νινομίσκασιν· οἱ δὲ βασιλῆες Σκύθαι καὶ τῇ Ποσειδῶνι
θύουσι· οὐνομάζεται δὲ Σκυθιστὶ, Ἰστίη μὲν, Ταχτί-
Ζιὺς δὲ ὀρθότατα κατὰ γνώμην γε τὴν ἐμὴν καλεῖται
Παπαῖος· Γῆ δὲ, Ἀπία· Ἀπέλλων δὲ, Οἰτόσυρος· οὐρα-

νίη δὲ Ἀφροδίτη, Ἀρτίμπασα Ποσιδίῳ δὲ, Θαμιμασά-
δας· ἀγάλματα δὲ καὶ βωμοὺς καὶ νηοὺς οὐ νομίζουσι
ποιεῖν, πλὴν Ἀρηϊ· τοῦτο δὲ νομίζουσι.

60. Θυσίη δὲ ἡ αὐτὴ πᾶσι κατίστηκε περὶ πάντα
τὰ ἱερὰ ὁμοίως, ἰερδομένη ὧδε· τὸ μὲν ἱερόν αὐτὸ ἱμνιο-
δισμῖνον τοὺς ἱμνροσδίους πόδας ἵστηκε· ὁ δὲ θύων,
ἔπισθιν τοῦ κτήνιος ἱστιάς, σπᾶσαι τὴν ἀρχὴν τοῦ
στρόφου, καταβάλλει μιν· πίπτοντες δὲ τοῦ ἱερίου, ἱπι-
καλῖσι τὸν θιν τῷ ἄν θύῃ· καὶ ἵππιστα βρόχῳ περὶ ἄν
ἴκαλι τὸν αὐχίνα· σφυταλίδα δὲ ἱμβαλὼν περιάγει, καὶ
ἀποπνίγει· οὔτε πῦρ ἀνακαύσας, οὔτε καταρξάμενος,
οὔτ' ἱπισπίσας· ἀποπνίξας δὲ καὶ ἀποδιίρας, τρέπεται
πρὸς ἱψησιν.

61. Τῆς δὲ γῆς τῆς Σφυδικῆς αἰῶς ἀξύλου ἰούσης,
ὧδὲ σφι ἐς τὴν ἱψησιν τῶν κριῶν ἐξιύρηται· ἱππῖαν ἀπο-
δίρωσι τὰ ἱερία, γυμνοῦσι τὰ ὀστία τῶν κριῶν· ἵππιστα
ἱσβάλλουσι, ἣν μὲν σύχωσι ἴχοντες, ἐς λίβητας ἱπιχω-
ρίους, μάλιστα Δισείοισι κτητῆρσι προσιπείλους, χωρὶς ἢ
ὅτι πολλῶ μίζονται· ἐς τούτους ἱσβάλλοντες, ἱψουσι
ὑποκαίοντες τὰ ὀστία τῶν ἱερίων· ἣν δὲ μὴ σφι παρῇ
λίβης, οἱ δὲ ἐς τὰς γαστέρας τῶν ἱερίων ἱσβάλλοντες τὰ
κρία πάντα, καὶ παραμίζαντες ὕδωρ, ὑποκαίουσι τὰ
ὀστία· τὰ δὲ αἴθεται κάλλιστα· αἱ δὲ γαστέρις χωρί-
ουσι ὑπισπίως τὰ κρία ἱψιλωμένα τῶν ὀστίων· καὶ οὔτω
βοῦς τι ἰωῦτὸν ἐξίψει, καὶ τέλλα ἱερία ἰωῦτὸ ἱκαστον.
ἱππῖαν δὲ ἱψηθῇ τὰ κρία, ὁ θύσας, τῶν κριῶν καὶ τῶν
σπλάγχχνων ἀπαρξάμενος, ῥίπτει ἐς τὸ ἱμνροσθιν. θύ-
ουσι δὲ καὶ τέλλα πρὸς αὐτά, καὶ ἵππους μάλιστα.

62. Τοῖσι μὲν δὲ ἄλλοισι τῶν θιν ὧν οὔτω θύουσι, καὶ
ταῦτα τῶν κτηνίων· τῷ δὲ δὴ Ἀρηϊ ὧδε κατὰ νομὸς
ἱκαστοῖσι τῶν ἀρχηίων ἰσίδρυται σφι Ἀρηος ἱερὸν τοιόδε·

φρυγάνωι φάκιλοι συννίονται ἴσον τ' ἐπὶ σταδίοις τρεῖς μῆκος καὶ εὖρος, ὕψος δὲ ἱλασσον· αὖτω δὲ τούτου, τε-
 τράγωνοι ἄπειδον πιπείηται· καὶ τὰ μὲν τρία τῶν πάλων
 ἴσoti ἀπότομα, κατὰ δὲ τὸ ἑν, ἱπικατόν. ἴτιος δὲ ἐκάστου
 ἀμάξας πιπνέουσι καὶ ἱπικτὸν ἱπνίονσι φρυγάνων·
 ὑπονοστίμω γὰρ δὴ αἰεὶ ὑπὸ τῶν χιμῶνων. ἐπὶ τούτου δὲ
 τοῦ ὄγκου ἀκινάκης σιδήρειος ἴδρυται ἀρχαῖος ἐκαστοῖς·
 καὶ τοῦτ' ἴσoti τοῦ Ἀρηος τὸ ἄγαλμα. τοῦτῃ δὲ τῇ ἀκι-
 νάκῃ θυσίης ἱπικτίους προσάγουσι προσάτων καὶ ἱπ-
 πων· καὶ δὴ καὶ τοῖσδ' ἴτι πλίω θύουσι ἢ τοῖσι ἄλλαισι
 θυσίαι. ἴσους δ' αἶν τῶν πόλεμιον ζωνγρήσωσι, ἀπὸ τῶν
 ἱπικτὸν ἀνδρῶν ἀνδρα ἵνα θύουσι, τρέσθω οὐ τῇ αὐτῇ, αὖ
 καὶ τὰ πρόστατα, ἀλλ' ἱτιροίω. ἱπικτὸν γὰρ οἶον ἱπικπαί-
 σωσι κατὰ τῶν κίφαλιων, ἀποσφάζουσι τοὺς ἀνδρώπους
 ἐς ἄγγος· καὶ ἱπικτα ἀκινάκωντες αὖτω ἐπὶ τὸν ὄγκον τῶν
 φρυγάνων, καταχίονσι τὸ αἷμα τοῦ ἀκινάκιοις. αὖτω μὲν
 δὴ φορίουσι τοῦτο· κάτω δὲ παρὰ τὸ ἱκτὸν πικνύονσι τὰδε.
 τῶν ἀποσφαγίντων ἀνδρῶν τοὺς διζυνοὺς ἄμους πάντας
 ἀποτάμνουντες σὺν τῇσι χερσὶ, ἐς τὸν ἥρα ἱκνύουσι· καὶ ἱπικ-
 τα καὶ τὰ ἄλλα ἀπέρχονται ἐρήϊα ἀπαλλάσσοντας
 χιλερὶ δὲ τῇ αἶν πύση κίεται, καὶ χωρὶς ὁ νεκρός.

63. Θυσίαι μὲν νυν αὐταὶ σφι κατισσῆται. οὐδὲ δὲ
 οὗτοι οὐδὲν νομίζουσι, οὐδὲ τρέφουσιν τοσαυτάπαν ἐν τῇ χώρῃ
 θίλουσι.

64. Τὰ δ' ἐς πόλεμον ἱκνόντα ὥδε σφι διακίεται·
 ἱπικτὸν τὸν πρῶτον ἀνδρα καταβάλλῃ ἀνὴρ Σπύθης, τοῦ
 αἵματος ἱπνίονι ἴσους δ' αἶν φοινύσῃ ἐν τῇ μάχῃ, το-
 τίων τὰς κίφαλὰς ἀποφίρει τῇ βασιλῇ· ἀκινάκας μὲν
 γὰρ κίφαλὴν, τῆς ληϊῆς μεταλαμβάνει τὴν αἶν λάβουσι·
 μὴ ἱπνίους δὲ, οὐ. ἀποδείρει δὲ αὐτὴν τρέσθω τοῖσδ'· πι-
 ριστὰ μὲν πύλην περὶ τὰ ὄτα, καὶ λαβόμενος τῆς πι-

Φαλῆς, ἰσχυροῖς· μετὰ δὲ, σαρπίσας βοὸς πλειυρῇ, δίψῃ
 τῆς χειρὸς· ἐργήσας δὲ αὐτὸ, ἄτι χειρόμακτρον ἔκτεται·
 ἐν δὲ τῶν χαλινῶν τοῦ ἵππου τὸν αὐτὸς ἱλαύνει, ἐν τοῦ-
 του ἑκάπτει, καὶ ἀγάλλεται· δὲ γὰρ ἂν πλεῖστα δέρ-
 ματα χειρόμακτρα ἔχῃ, ἀτὴρ ἄριστος οὗτος κίερεται.
 πολλοὶ δὲ αὐτίκῃ ἐν τῶν ἀποδερμάτων καὶ χλαῖνας
 ἐπίνυνσθαι ποιῶσι, συφράπτοντες κατὰσπερ βαίτας· πολ-
 λοι δὲ ἀνδρῶν ἰχθρῶν τὰς δεξιὰς χεῖρας νεκρῶν ἰόντων
 ἀποδύρουντες αὐτοῖσι θυξί, καλύπτρας τῶν φαρτερίων
 ποιῶνται· δέσμα δὲ ἀνδρώπου, καὶ παχὺ καὶ λαμπρόν,
 ἦν ἄρα σχιδὸν δερμάτιν πάντων λαμπρότατον λιυπέτητι.
 πολλοὶ δὲ καὶ ὅλους ἀνδρας ἐκδύρουντες, καὶ διατίθεντες
 ἐπὶ ξόλων, ἐπ' ἵππων περιφίρουσι. ταῦτα μὲν δὲ οὕτω
 σφί νινύμνεται.

65. Αὐτὰς δὲ τὰς κεφαλὰς, οὕτι πάντων, ἀλλὰ τῶν
 ἰχθίστων, ποιῶσι τάδε. ἀποσπίσας ἱκανὸς πᾶν τὸ ἵρι-
 θιν τῶν ὀφρύων, ἐκκαθαίρει· καὶ ἦν μὲν ἢ πίνης, ὃ δ'
 ἔκωδιν ὀμοβοίην μούνην περιτινίας, οὕτω χρᾶται· ἦν δὲ
 ἢ πλούσιος, τὴν μὲν ὀμοβοίην περιτινίει· ἴσων δὲ πε-
 ριχυρῶσας, οὕτω χρᾶται ποτηρίῳ. ποιῶσι δὲ τοῦτο
 καὶ ἐν τῶν οἰκήτων, ἦν σφί διάφοροι γίνονται, καὶ ἦν ἐπι-
 κρατήρη αὐτοῦ παρὰ τῷ βασιλεῖ. ζήνων δὲ οἱ ἰλθόντων
 τῶν αἰ λόγον ποιήσεται, τὰς κεφαλὰς ταύτας παραφίρει,
 καὶ ἐπιλίγει, ὥς οἱ ἰόντες οἰκήτῃσι πόλιμον προσιδήσαντες,
 καὶ σφίων αὐτὸς ἐπιτεράτῃσι, ταύτην τὴν ἀνδραγαδίην
 λέγουσι.

66. Ἀπαξ δὲ τοῦ ἱπποῦ τοῦ ἱκαστοῦ ὁ νομέχης ἱκα-
 στος ἐν τῷ ἱπποῦ νομῶ κρινῶ κρητῆρα οἶνου, ἀπ' οὗ
 πίνουσι τῶν Σκυθίων ἵπποις δὲ ἄνδρες πολέμιοι ἀραιρη-
 μένιοι ἴσσι· τοῖσι δ' ἂν μὴ κατιεργασμένοι ἢ ταῦτο, οὐ
 γίνονται τοῦ οἶνου τούτου, ἀλλ' ἡτιμωμένοι ἀποκατίσταται

θνιδος δὲ σφί ἐστι μίγιστος τοῦτο· ὅσοι δὲ αὐτῶν καὶ πάρετα πολλοὺς ἄνδρας ἀναιρηκότας ἴωσι, οὗτοι δὲ σύνδυο πύλιαις ἔχοντες, πίνουσι ὁμαῦ.

67. Μάντις δὲ Σκυθίων εἰς πολλοὶ, οἱ μαντιύονται ῥάβδοις ἰταῖνσι πολλῇσι ᾧδε· ἱππῶν φακίλους ῥάβδων μισγάλους ἰνίπνυνται, θίντις χαμαὶ, διξιλίσσουσι αὐτούς· καὶ ἐπὶ μίαν ἐκάστην ῥάβδον τιθέντες, θισπιῖζουσι ἄμα τι λίγοντις ταῦτα, συντιλίουσι τὰς ῥάβδους ἐπίσω, καὶ αὗτις πατὰ μίαν συντιδιῖσι. αὕτη μὲν σφί ἡ μαντικὴ πατρῴη ἐστί. οἱ δὲ Ἑνέρις, οἱ ἀνδρόγονοι, τὴν Ἀφροδίτῃ σφί λίγουσι μαντικὴν δοῦναι· φιλύρης ᾧ φλοῖῳ μαντιύονται· ἱππῶν τὴν φιλύρην τρίχα σχίσῃ διαπλίκων ἐν τοῖσι δακτύλοις τοῖσι ἑωυτοῦ, καὶ διαλύων, χερσῶ.

68. Ἑπὶ δὲ βασιλῆς ὁ Σκυθίων πάμῃ, μεταπέμπεται τῶν μαντίων ἄνδρας τρεῖς τοὺς εὐδοκίμοντας μάλισσα, οἱ τρέσῃ τῇ ἐρημίνῃ μαντιύονται· καὶ λίγουσι οὗτοι ὡς τοιπίπῃ μάλισσα τάδε, ὡς τὰς βασιληῆας ἰστίαις ἱπιορκῆαι ὅς καὶ ὅς, λίγοντις τῶν ἀστῶν τὸν ἄνδρ' ἀλγῶσι. τὰς δὲ βασιληῆας ἰστίαις νόμος Σκυθῶσι ταμάλιστά ἐστι ὁμνύναι τότῃ, ἱππῶν τὸν μίγιστον ὄρεον ἰθίλωσι ὁμνύναι. αὐτίκα δὲ διαλελαμμένος ἄγεται οὗτος τὸν ἄνδρ' ὡς ἱπιορκῆσαι· ἀπιγμῖνον δὲ ἐλίγχουσι οἱ μάντις, ὡς ἱπιορκήσας φαίνεται ἐν τῇ μαντικῇ τὰς βασιληῆας ἰστίαις, καὶ διὰ ταῦτα ἀλγίῃ ὁ βασιλῆς· ὁ δὲ ἀρνίεται, οὐ φάμιος ἱπιορκῆσαι, καὶ διανολογίεται. ἀρνησμένου δὲ τούτου, ὁ βασιλῆς μεταπέμπεται ἄλλους διπλοσίους μάντιας· καὶ ἦν μὲν καὶ οὗτοι ἰσορίωντες ἐς τὴν μαντικὴν, καταδήσῃσι ἱπιορκῆσαι, τοῦ δὲ ἰθίως τὴν πεφιλῆν ἀποτάμνουσι, καὶ τὰ χρήματα αὐτοῦ διαλαγχάουσι· οἱ περὶ οὗτοι τῶν μαντίων· καὶ ἦν δὲ οἱ ἐπιλθόντες

μάντιες ἀπολύσῃσι, ἄλλοι πάρεσι μάντιες, καὶ μάλα ἄλλοι· ἦν ὧν οἱ πλειῦνις τὸν ἄνθρωπον ἀπολύσῃσι, δίδοται τοῖσι πρώτοις τῶν μαντίων αὐτοῖσι ἀπέλλυσθαι.

69. Ἀπολλῦσι δὴτα αὐτοὺς τρέφῃ τοιῷδ'· ἐπιὰν ἄμα-
ξαν φρυγάνων πλῆσῃσι, καὶ ὑποζυῖξῃσι βοῦς, ἱμπίδῃσαν-
τις τοὺς μάντιας, καὶ χίρας ὀπίσω δῆσαντις, καὶ στομώ-
σαντις, κατυργνῦσι ἐς μίση τὰ φρύγανα· ὑποπρήσαντις
δὲ αὐτὰ, ἀπιῦσι φοβήσαντις τοὺς βοῦς. πολλοὶ μὲν δὲ
συγκατακαίονται τοῖσι μάντισι βόεις, πολλοὶ δὲ περι-
καυμῖνοι ἀποφύγουσι, ἐπιὰν αὐτίων ὁ ῥυμὸς κατακαυθῇ.
κατακαίουσιν δὲ τρέφῃ τῇ εἰρημίνῃ καὶ δι' ἄλλας αἰτίας
τοὺς μάντιας, ψευδομάντιας καλῖοντις· τοὺς δ' ἂν ἀπο-
κτείνῃ βασιλεὺς, τουτίων οὐδὲ τοὺς παῖδας λείπει, ἀλλὰ
πάντα τὰ ἔρσινα κτείνει, τὰ δὲ θήλια οὐκ ἀδικίει.

70. Ὅρκια δὲ ποιῶνται Σκύθαι ὧδε, πρὸς τὸς ἂν ποιῶν-
ται· ἐς κύλικα μεγάλῃν περαμίνην εἶποι ἐγχείαντις, αἷμα
συμμίςγουσι τῶν τὰ ὅρκια ταμνομένων, τύψαντις ὀπίεσι
ἢ ἐπιταμόντις μαχαίρῃ σμικρὸν τῷ σώματι· καὶ ἔπειτα
ἀποβάψαντις ἐς τὴν κύλικα ἀκινάκῃα, καὶ ὀϊστοὺς, καὶ
σάγαριν, καὶ ἀκόντιον· ἐπιὰν δὲ ταῦτα ποιήσῃσι, κατιύ-
χονται πολλὰ, καὶ ἔπειτα ἀποπίνουσι αὐτοὶ τε οἱ τὸ ὅρ-
κιον ποιούμενοι, καὶ τῶν ἱπομένων οἱ πλείστου ἄξιαι.

71. Ταφαὶ δὲ τῶν βασιλῆων ἐν Γέρροισι εἰσί· ἐς δ' ὁ Βε-
ρυσθίνης ἐστὶ προσπλωτὸς, ἐνθαῦτα ἐπιὰν σφι ἀποθάῃ
ὁ βασιλεὺς, ὄρυγμα γῆς μίγα ὀρύσσουσι τιτράγωνον· ἵτοι-
μον δὲ τοῦτο ποιήσαντις, ἀναλαμβάνουσι τὸν νικρὸν, κα-
τακιηρωμῖνον μὲν τὸ σῶμα, τὴν δὲ νηδὺν ἀνσχισθιδίῃσαν,
καὶ καθαρδίῃσαν, πλῆν κυπέρου πεπομμένου, καὶ θυμική-
ματος, καὶ σιλίνου σπέρματος, καὶ ἀνήθου, συνιρῃαμίνην
ὀπίσω, καὶ κομίζουσι ἐν ἀμάξῃ ἐς ἄλλο ἔθνος. εἰ δ' ἂν πα-
ραδίξωνται κομισθέντα τὸν νικρὸν, ποιῶσι τάπερ οἱ βασι-

λήϊσι Σπύθαι· τοῦ ὧτος ἀποτάμνονται, τρίχας περικί-
 ρονται, βραχίονας περιτάμνονται, μέτωπον καὶ ῥίνα κα-
 ταμύσσονται, διὰ τῆς τι ἀριστιρῆς χιρὸς ὄστος διελ-
 γίονται. ἰδιῦτιν δὲ νομίζουσι ἰν ἀμάξῃ τὸν νίκην τοῦ βα-
 σιλέως ἰς ἄλλο ἴθις τῶν ἀρχουσιν· οἱ δὲ σφι ἴππονται, ἰς
 τοὺς πρότερον ἦλθον. ἰπιδὸν δὲ πάντας περιείλθουσι τὸν
 νίκην νομίζοντες, ἰν Γέρροις ἰσχυατα πατοιπημένοις εἰσι
 τῶν ἰθίῳ τῶν ἀρχουσι, ἢ ἰν τῇσι ταφῇσι. ἢ ἴππιτα ἰπιδὸν
 θίωσι τὸν νίκην ἰν τῇσι θήκησι ἰπὶ στιβάδος, παρκαπῆξ-
 αιντες αἰχμὰς ἴθιν καὶ ἴθιν τοῦ νικροῦ, ξύλα ὑπερτί-
 νουσι, καὶ ἴππιτα ῥιψὶ καταστιγάζουσι· ἰν δὲ τῇ λοιπῇ
 ἐνρυχωρίῃ τῆς θήκης, τῶν παλλακίων τι μίην ἀποπνί-
 ξαντες θάπτουσι, καὶ τὸν οἰνοχόον, καὶ μάγειρον, καὶ ἰπ-
 ποκόμον, καὶ διήκονον, καὶ ἀγγιλιηφόρον, καὶ ἴππους, καὶ
 τῶν ἄλλων ἀπάντων ἀπαρχὰς, καὶ φιάλας χρυσίας· ἀρ-
 γύρῃ δὲ οὐδὲν οὐδὲ χαλκῷ χρίνεται· ταῦτα δὲ ποιήσαν-
 τες, χοῦσι πάντες χῶμα μίγνα, ἀμιλλιώμιναι, καὶ προ-
 θυμίομιναι ὡς μίγιστοι ποιῆσαι.

72. Ἐνικυτοῦ δὲ περιφιρομένου, αὐτῆς ποιῶσι τοῖόντι·
 λαβόντες τῶν λοιπῶν θιραπόντων τοὺς ἰπιτηδιωτάτους· αἱ
 δὲ εἰσι Σπύθαι ἰγγινίης· οὗτοι γὰρ δὴ εἰσι θιραπιύοντες
 τοὺς ἄν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς κελεύσῃ, ἀργυρώνητοι δὲ οὗτοι
 εἰσι σφι θιράποντες· τουτῶν ἂν τῶν διηκόνων ἰπιδὸν ἀπο-
 πνίξουσι πιντήκοντα, καὶ ἴππους τοὺς καλλίστους πιντή-
 κοντα, ἰξιλόντες αὐτῶν τὴν ποιήν, καὶ καθήκοντες, ἰπ-
 πιπλάσι ἀχύρων, καὶ συρράπτουσι· ἀψίδος δὲ ἡμισυ ἰπὶ
 ξύλα δύο στήσαντες ὕπτιον, καὶ τὸ ἴτιρον ἡμισυ τῆς ἀψί-
 δος ἰπ' ἴτιρα δύο καταπήξαντες τρώφῃ τοιοῦτῃ πολλὰ
 ταῦτα· ἴππιτα τῶν ἴππων κατὰ τὰ μήκεια ξύλα παχία
 διελάσαντες μίχρη τῶν τραχήλων, ἀναβιβάζουσι αὐτοὺς
 ἰπὶ τὰς ἀψίδας· τῶν δὲ, αἱ μὲν πρότεραι ἀψίδες ὑπὶ χυ-

σι τοὺς ὄμους τῶν Ἰππων· αἱ δὲ, ὅπισθεν παρὰ τοὺς μηρὸς, τὰς γαστέρας ὑπολαμβάνουσι· σπίλια δὲ ἀμφοτέρω πατακρίματα μετέρω· χαλινούς δὲ καὶ στόμια ἱμβαλόντες ἐς τοὺς ἵππους, κατατίθουσι ἐς τὸ πρόσθεν αὐτῶν, καὶ ἵππικα ἐκ πασσάλων δέουσι. τῶν δὲ δὴ νηϊσκαν τῶν ἀποσιπινυγμῶν τῶν πινθήκοντα ἵνα ἵκαστον ἀναβιβάζουσι ἐπὶ τὸν ἵππον, ὥς ἀναβιβάζουσι· ἱππῶν νεκρῷ ἱκόντι παρὰ τὴν ἀκκινθάν ξύλον ὄρθον διελάσσει μίχρη τοῦ τραχήλου, κάτωθεν δὲ ὑπερίχμι τοῦ ξύλου τούτου, τὸ ἐς τόρμον πηγνύουσι τοῦ ἱτέρου ξύλου τοῦ διὰ τοῦ ἵππου. ἱπιστήσαντες δὲ κύκλῳ τὸ σῆμα ἱππίας τοιούτους, ἀπιλάθουσι.

73. Οὕτω μὲν τοὺς βασιλῆας θάπτουσι· τοὺς δὲ ἄλλους Σκύθαι, ἱππῶν ἀποθάνουσι, περιάγουσι οἱ ἀγχοτάτω προσήκουσι κατὰ τοὺς φίλους ἐν ἀμάξῃσι κυμίνους· τῶν δὲ ἱκαστοι ὑποδικόμενοι εὐαχίῃ τοὺς ἱκαμίους, καὶ τῷ νεκρῷ ἀπάντων παραπλησίως παρατίθουσι ἵνα τῶσι ἄλλοις· ἡμίρας δὲ τισσιρέκοντα οὕτω οἱ ἰδιῶται περιάγονται, ἵππικα θάπτονται. θάψαντες δὲ οἱ Σκύθαι, καθαίρονται τρέπῃ τοιῷδε· σμησάμιναι τὰς κεφαλὰς καὶ ἱκπυλάμιναι, ποιῶσι περιτὸ σῶμα τάδε· ἱππῶν ξύλα στήσωσι τρία ἐς ἄλληλα πεκλιμίνα, περιτὰ ταῦτα πύλους εἰρινίους περιτινύουσι συμφράξαντες δὲ ὡς μάλιστα, λίθους ἐκ πυρὸς διαφανείας ἱσθάλλουσι ἐς σκάφην κυμίνην ἐν μέσῳ τῶν ξύλων τε καὶ τῶν πύλων.

74. Ἔστι δὲ σφι κήνιας φουμίνη ἐν τῇ χώρῃ, πλὴν παχύτητος καὶ μεγάλους, τῷ λίθῳ ἱμφοριστάτη· ταύτη δὲ πολλὰ ὑπερφέρει ἢ κήνιας αὕτη· καὶ αὐτομάτη καὶ σπιρομήνη φύεται· καὶ ἐξ αὐτῆς Θρήϊποι μὲν καὶ ἄλλα ποιῶνται τοῖσι λινίοις ὁμοιώματα· οὐδ' ἂν, ὅστις μὴ κέρτα τρίβων εἴη αὐτῆς, διαγνοίη, λίνου ἢ κήνιας εἶναι· ὅς

δὲ μὴ εἰδὶ καὶ τὴν καρινάβιδα, λίνοι δοκῆσαι εἶναι τὰ εἴ-
μα.

75. Ταύτης ὦν οἱ Σκύθαι τῆς καρινάβιδος τὸ στήμα
ἱππῶν λάβουσι, ὑποδύνουσι ὑπὸ τοὺς πόλους, καὶ ἱππικα
ἱπικᾶλλουσι τὸ στήμα ἱπὶ τοὺς διαφανίας λίθους τῇ πυ-
ρί· τὸ δὲ θυμιῆται ἱπικαλλόμενον, καὶ ἀτμίδα παρέρχεται
τοσαύτην, ὥστε Ἑλληνικὴ οὐδεμίῃ ἂν μιν πυρὶν ἀποκρα-
τήσῃ. οἱ δὲ Σκύθαι ἀγάμιναι τῇ πυρὶν ὀρύονται· τοῦτό
σφι ἀντὶ λουτροῦ ἵστί· οὐ γὰρ δὴ λούνται ὕδατι τοσαυτά-
παν τὸ σῶμα. αἱ δὲ γυναῖκες αὐταῖν ὕδωρ παρέρχουσιναι,
κατασώχουσι περὶ λίθον τρηχὺν τῆς κυπαρίσσου, καὶ
κίδρεω, καὶ λιβάνου ξύλου καὶ ἱππικα τὸ κατασώχόμενον
τοῦτο, παχὺ ἰόν, καταπλάσσονται πᾶν τὸ σῶμα καὶ τὸ
πρόσωπον· καὶ ἅμα μὲν εὐωδία σφίας ἀπὸ τούτου ἴσχυι,
ἅμα δὲ ἀπαιρίουσιναι τῇ διευτέρῃ ἡμέρῃ τὴν καταπλαστέν,
γίνονται καθαροὶ καὶ λαμπροί.

76. Ξυνοικοῖσι δὲ νομαίοισι καὶ οὗτοι αἰνῶς χρᾶσθαι
φύγουσι, μήτι γὰρ ὦν ἀλλήλων, Ἑλληνικοῖσι δὲ καὶ ἥπι-
στα, ὡς διίδιξαν Ἀναχάρσι τι καὶ διύτιρα αὐτὶς Σκύλη.
ταῦτο μὲν γὰρ Ἀναχάρσις, ἱππὶ τι γῆν πολλὴν διατρέ-
σαι, καὶ ἀποδιξάμενος κατ' αὐτὴν σοφίην πολλὴν, ἱππομί-
ζιτο εἰς ἦθια τὰ Σκυθίων, πλίων δὲ δι' Ἑλλησπόντου,
πρὸς ἴσχυι εἰς Κύζικον, καὶ, εὖρε γὰρ τῇ Μητρὶ τῶν Διῶν
ἀνάγοντας τοὺς Κυζικηνούς ὁρτὴν μεγαλοπρεπείᾳ κάρτα,
εὐξάτο τῇ Μητρὶ ὁ Ἀναχάρσις, ἦν σῶς καὶ ὑγιὲς ἀπο-
νοστήσῃ εἰς ἰωῦτοῦ, θύσειν τι κατὰ ταῦτά κατὰ τὰ ὄρα
τοὺς Κυζικηνούς ποιῶντας, καὶ παννυχίδα στήσιν. ὡς
δὲ ἀπίκνιτο εἰς τὴν Σκυθικὴν, καταδύς εἰς τὴν καλιομένην
Ἑλπίην· ἣ δ' ἴσιν μὲν παρὰ τὸν Ἀχιλλῆϊον Δρόμον, τυγ-
χάνει δὲ πᾶσα ἰούσα δεινδρίων παντοίων πλὴν· εἰς ταύτην
δὲ καταδύς ὁ Ἀναχάρσις, τὴν ὁρτὴν πᾶσαν ἱππικίλει τῇ

Θιῶ, τύμπανόν τι ἔχων, καὶ ἐκδησάμενος ἀγάλματα. καὶ τῶν τις Σκυθίων καταφρασθεὶς αὐτὸν ταῦτα ποιῶντα, ἰσήμενι τῇ βασιλεῖ Σαυλίῳ· ὁ δὲ, καὶ αὐτὸς ἀπικόμενος, ὡς ἴδῃ τὸν Ἀνάχαρσιν ποιῶντα ταῦτα, τοξίους αὐτὸν ἀποκτείνει· καὶ νῦν ἦν τις εἴρηται περὶ Ἀναχάρσιος, οὗ φασί μιν Σκύθαι γινώσκειν, διὰ τοῦτο ὅτι ἐξιδήμησέ τι ἐς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ξινηκοῖσι ἔθισσι διιχρήσατο. ὡς δ' ἰγὼ ἤκουσα Τίμνῳ τοῦ Ἀριαπιίδιος ἱππετρόπου, εἶναι αὐτὸν Ἰδανθύρσου τοῦ Σκυθίων βασιλῆος πάτρων, παῖδα δὲ εἶναι Γνούρου τοῦ Λύκου τοῦ Σπαργαπίδης. εἰ ὦν ταύτης ἦν τῆς οἰκίης ὁ Ἀνάρχαρσις, ἴστω ὑπὸ τοῦ ἀδελφιοῦ ἀποθανών. Ἰδάνθυρσος γὰρ ἦν παῖς Σαυλίου· Σαύλιος δὲ ἦν ὁ ἀποκτείνας Ἀνάχαρσιν.

77. Καίτοι τινὰ ἤδη ἤκουσα λόγον ἄλλον ὑπὸ Πιλοποινησίῳν λιγόμενον, ὡς ὑπὸ τῶν Σκυθίων βασιλῆος Ἀνάχαρσις ἀποπιμφθεὶς, τῆς Ἑλλάδος μαθητὴς γένοιτο· ἐπίσω τι ἀπονοστήσας, φαίη πρὸς τὸν ἀποπόμενόντα, Ἕλληνας πάντας ἀσχέλους εἶναι ἐς πᾶσαν σοφίην, πλὴν Λακιδαιμονίων· τούτοις δὲ εἶναι μούσιςι σωφρόνως δοῦναι τι καὶ δέξασθαι λόγον. ἀλλ' οὗτος μὲν ὁ λόγος ἄλλως πίπαισται ὑπ' αὐτῶν Ἑλλήνων. ὁ δ' ὦν ἀνὴρ, ὥσπερ πρῶτοι·ρον εἰρίδῃ, διφθόρῃ. οὗτος μὲν νυν οὕτω δὲ ἱερῆξι διὰ ξινηκὰ τι νόμαια καὶ Ἑλληνικὰς ὁμιλίας.

78. Πολλοῖσι δὲ κάρτα ἴσται ὕστερον Σκύλης ὁ Ἀριαπιίδης ἵπαδι παραπλήσια τούτῳ. Ἀριαπιίδῃ γὰρ τῇ Σκυθίων βασιλεῖ γίνεται μετ' ἄλλων παίδων Σκύλης· ἐξ Ἰστρινηῆς δὲ γυναικὸς οὗτος γίνεσθαι, καὶ οὐδαμῶς ἰγχωρεῖν· τὸν ἢ μήτηρ αὐτὴ γλῶσσάν τι Ἑλλάδα καὶ γράμματα ἰδίδαξε. μετὰ δὲ, χρόνῳ ὕστερον, Ἀριαπιίδης μὲν τιλιυτῇ δόλῳ ὑπὸ Σπαργαπίδης τοῦ Ἀγαθύρσων βασιλῆος· Σκύλης δὲ τὴν τι βασιλεῖαν παρέλαβε, καὶ τὴν

γυναῖκα τοῦ πατρὸς, τῇ οὐνομα ἦν Ὀπαίη. ἦν δὲ αὐτὴ ἡ Ὀπαίη ἄσπῃ, ἐξ ἧς ἦν Ὀρεῖος Ἀριστίδιῳ παῖς. βασιλεύων δὲ Σπυθίων ὁ Σπύλης, διαίτη μὲν οὐδαμῶς ἡρίσκητο Σπυθικῇ, ἀλλὰ πολλὸν πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ μᾶλλον τετραμμένος ἦν ἀπὸ παιδιύσιος τῆς ἐπιπαιδίουτο. ἰποῖσι τι τοιοῦτο· εὖτε ἀγάγοι τὴν στρατιὴν τῶν Σπυθίων ἐς τὸ Βερυσθινιῦται ἄστυ, (οἱ δὲ Βερυσθινιῦται οὗτοι λίγουσι σφίας αὐτοὺς εἶναι Μιλησίους,) ἐς τούτους ὅπως ἴλθοι ὁ Σπύλης, τὴν μὲν στρατιὴν καταλείψισκε ἐν τῇ περιαστίῃ, αὐτὸς δὲ ὅπως ἴλθοι ἐς τὸ τεῖχος, καὶ τὰς πύλας ἰγυλῆσαι, τὴν στολὴν ἀπαδίμνους τὴν Σπυθικὴν, λάβεισκε ἂν Ἑλληνίδα ἰσθῆτα· ἔχων δ' ἂν ταύτην, ἡγέρεζε, οὔτε δορυφόρων ἰπομίνων, οὔτε ἄλλου οὐδενός· τὰς δὲ πύλας ἰφύλασσει, μὴ τίς μιν Σπυθίων ἴδοι ἔχοντα ταύτην τὴν στολὴν καὶ τᾶλλα ἰχεῖτο διαίτη Ἑλληνικῇ, καὶ θιῶσι ἱερὰ ἰποῖσι κατὰ νόμους τοὺς Ἑλλήνων. ὅτι δὲ διατρέψιαι μῆνα ἢ πλείον τούτου, ἀπαλλάσσετο, ἰδὼς τὴν Σπυθικὴν στολὴν. ταῦτα ποιεῖσκε πολλὰκις· καὶ οἷός τι ἰδίματο ἐν Βερυσθινίῳ, καὶ γυναῖκα ἱγνμὶ ἐς αὐτὰ ἐπιχωρεῖν.

79. Ἐπεὶ τι δὲ ἴδαι οἱ πακῶς γινέσθαι, ἰγίνετο ἀπὸ προφάσιος τοιῆσδε. ἐπιθύμησι Διονύσῃ Βακχίῃ τιλισθῆναι· μίλλονται δὲ οἱ ἐς χιῶρας ἄγισθαι τὴν τιλιτὴν, ἰγίνετο φάσμα μίγιστον· ἦν οἱ ἐν Βερυσθινιῦται τῇ πόλει, οἰκίῃς μεγάλῃς καὶ πολυτιλῆς περιβολῇ, (τῆς καὶ ἐλπίγῃ τι πρῶτερον τουτίων μνήμην εἶχον,) τὴν τι πῆρξεν λευκοῦ λίθου σφίγγις τι καὶ γρύπτις ἴστασαν ἐς ταύτην ὁ θιὸς ἐνίσκηψε βίλος· καὶ ἡ μὲν κατεκλήσθη. Σπύλης δὲ οὐδὲν τούτου εἶναικα ἦσσαν ἐπιτέλλισι τὴν τιλιτὴν. Σπύθαι δὲ τοῦ βακχίου πῆρξεν Ἑλλήσι ἐνιδίζουσι· οὐ γὰρ ἄντι οἱκὸς εἶναι θιὸν ἐξυρίσκειν τοῦτον ὅστις μαίνεσθαι

ἰνάγου ἀνθρώπους. ἰαί τι δὲ ἰταλίσθη τῇ Βακχίῳ ὁ
 Σπύλης, διαπερίσσει * τῶν τις Βορυσθινιῶν πρὸς τὰς
 Σπύδας, λίγων, “ Ἡμῖν γὰρ καταγιγᾶται, ὦ Σπύδαί,
 “ ὅτι βακχυόμεν, καὶ ἡμῖας ὁ Διὸς λαμβάνει· νῦν οὗτος
 “ ὁ δαίμων καὶ τὸν ὑμῖτιρον βασιλεῖα λιλάσκηκε, καὶ βα-
 “ ρυῖται, καὶ ὑπὸ τοῦ Διὸς μαίνεται. εἰ δέ μοι ἀπιστεῖται,
 “ ἴπισθε, καὶ ὑμῖν ἰγὼ δείξω.” Εἶποντο τῶν Σπυδίων οἱ
 πραιοτιώτες· καὶ αὐτοὺς ἀναγαγὼν ὁ Βορυσθινιῆς, λά-
 θρη ἐπὶ πύργον κατεῖσε. ἰαί τι δὲ παρήϊε σὺν τῇ Διάσῃ
 ὁ Σπύλης, καὶ ἰδὼν μιν βακχυόμεντα οἱ Σπύδαί, κάρτα
 συμφερεῖν μεγάλην ἰποιήσαντο· ἔξιλθόντες δὲ, ἰσήμενον
 πόσῃ τῇ στρατῇ τὰ ἴδαι.

80. Ὡς δὲ μετὰ ταῦτα ἐξήλαινε ὁ Σπύλης εἰς ἥθια τὰ
 ἰωῦτοῦ, οἱ Σπύδαί πραιοτησάμενοι τὸν ἀδελφιδὸν αὐτοῦ Ὀκ-
 ταμασάδην, γιγνόμεντα ἐκ τῆς Τήριω θυγατρὸς, ἰπαι-
 στίετο τῇ Σπύλῃ· ὁ δὲ, μαθὼν τὸ γινόμενον ἐπ’ ἰωῦτῃ,
 καὶ τὴν αἰτίην δι’ ἣν ἰποιέτο, καταφύγει εἰς τὴν Θρηίκην.
 πυθόμενος δὲ ὁ Ὀκταμασάδης ταῦτα, ἰστρατεύετο ἐπὶ
 τὴν Θρηίκην· ἰαί τι δὲ ἐπὶ τῇ Ἰστρῇ ἰγίνετο, ἡντιάσαν
 μιν οἱ Θρηῖκες. μελλόντων δὲ αὐτῶν συνάψιν, ἱπιμψι
 Σιτάλκης παρὰ τὸν Ὀκταμασάδην, λίγων τοιάδι, “ Τί
 “ δεῖ ἡμῖας ἀλλήλων πειρηθῆναι; εἴς μιν μιν τῆς
 “ ἀδελφιῆς παῖς, ἔχεις δέ μιν ἀδελφιδόν. σύ τί μοι ἀπό-
 “ δας τοῦτον, καὶ ἰγὼ σοὶ τὸν σὸν Σπύλην παραδίδωμι·
 “ στρατῇ δὲ μήτε σὺ κινδυνύσης, μήτ’ ἰγὼ.” Ταῦτά οἱ
 πίμψας ὁ Σιτάλκης ἰπικηρυκεύετο· ἦν γὰρ παρὰ τῇ Ὀκ-
 ταμασάδῃ ἀδελφιδὸς Σιτάλκῃσι πεφιλεγώς. ὁ δὲ Ὀκταμα-
 σάδης πασαιῖσι ταῦτα· ἐκιδίδους δὲ τὸν ἰωῦτοῦ μήτρας
 Σιτάλκῃ, ἔλαβε τὸν ἀδελφιδὸν Σπύλην. καὶ Σιτάλκης μὲν
 παραλαβὼν τὸν ἀδελφιδόν, ἀπήγετο· Σπύλῃ δὲ Ὀκτα-
 μασάδης αὐτοῦ ταύτῃ ἀπίσταμι τὴν κεφαλὴν. οὕτω μὲν

περιστέλλουσι τὰ σφίτιρα νόμαια Σκύθαι, τοῖσι δὲ παρακτωμένοισι ξινηποὺς νόμους τοιαῦτα ἱππιτίμια διδοῦσι.

81. Πληθὺς δὲ τὸ Σκυθίων οὐκ οἶός τι ἰγνέμεν ἀτρικίως πυθίσθαι, ἀλλὰ διαφόρους λόγους περὶ τοῦ ἀριθμῆ ἤκουον· καὶ γὰρ πέρτε πολλοὺς εἶναι σφίτας, καὶ ὀλίγους, ὡς Σκύθας εἶναι. τοσόνδε μέντοι ἀπίφαινόν μοι ἐς ὄψιν ἔστι μεταξὺ Βερυσθίνης τι ποταμοῦ καὶ Ἵππάνιος χώρος· οὗνομα δὲ οἱ ἔστι Ἐξαμπαῖος· τῷ καὶ ὀλίγον τι πρότιρον τούτων μνήμην εἶχον, φάμινος ἐν αὐτῷ κρήνην ὕδατος πικροῦ εἶναι, ἀπ' ἧς τὸ ὕδωρ ἀπορρίν τὸν Ἵππαιον ἄπαιον ποιεῖ· ἐν τούτῳ τῷ χώρῳ κίσται χαλκῆϊον, μεγάλῃ καὶ ἱξαπλήσιον τοῦ ἐπὶ τῇ στόματι τοῦ Πόντου κρητῆρος, τὸν Πανσανίης ὁ Κλισμεβρότου ἀνέθηκε. ὃς δὲ μὴ εἶδὲ ποῦ τοῦτον, ὥδε δηλώσω· ἱξαποσίους ἀμφορείας ἐμπιτίως χωρεῖν τὸ ἐν Σκύθῃσι χαλκῆϊον. πάχος δὲ τὸ Σκυθικὸν τοῦτο χαλκῆϊόν ἐστι δακτύλων ἕξ. τοῦτο ὦν ἔλιγον οἱ ἐπιχώριοι ἀπὸ ἀρδίων γενέσθαι· βουλόμενοι γὰρ τὸν σφίτιρον βασιλίκα, τῷ οὗνομα εἶναι Ἀριαντᾶν, τοῦτον βουλόμενον * εἶδῆναι τὸ πλῆθος τῶν Σκυθίων, κελιύει μιν πάντας Σκύθας ἄρδιν ἱκαστον μίην ἀπὸ τοῦ οἴστοῦ κομίσαι· ὃς δ' ἂν μὴ κομίσῃ, θάνατος ἀπειλεί· κομισθῆναι τι δὲ χρῆμα πολλὸν ἀρδίων, καὶ οἱ δόξαι ἐξ αὐτῶν μνημόσυνοι ποιήσαντι λιπέσθαι· ἐκ τουτῶν δὴ μιν τὸ χαλκῆϊον ποιῆσαι τοῦτο, καὶ ἀναθεῖναι ἐς τὸν Ἐξαμπαῖον τῷτον. ταῦτα δὲ περὶ τοῦ πλῆθους τοῦ Σκυθίων ἤκουον.

82. Οὐμᾶσια δὲ ἡ χώρα αὕτη οὐκ ἔχει, χωρὶς ἢ ὅτι ποταμούς· τι πολλῶν μεγίστους, καὶ ἀριθμὸν πλείστους· ὃ δὲ ἀποθωμᾶσαι ἄξιον καὶ πᾶριξ τῶν ποταμῶν, καὶ τῷ μεγάλῳ τοῦ πιδίου, παρίχεται, ἐρήσεται· ἴχθυος Ἡρακλῆος φαίνουσι ἐν πύργῳ ἑμὸν, τὸ οἶκε μὲν βήματι ἀνδρῶς,

ἔστι δὲ τὸ μέγαθος δίπηχυ, παρὰ τὸν Τύρην ποταμόν. τοῦτο μὲν νυν τοιοῦτό ἐστι. ἀναβήσομαι δὲ ἐς τὸν κατ' ἄρχας ἥϊα λίξων λόγον.

83. ΠΑΡΑΣΚΕΤΑΖΟΜΕΝΟΤ Δαρείου ἐπὶ τοὺς Σκυῶνας, καὶ ἐπιπίμποντες ἀγγέλους ἱπιτάζοντας τοῖσι μὲν πρὸν στρατὸν, τοῖσι δὲ νῆας παρίχυν, τοῖσι δὲ ζεύγνυσθαι τὸν Θρηϊκίον Βόσπορον· Ἀρτάβατος δ' Ἐπτάσπιος, ἀδελφίδες ἰὼν Δαρείου, ἔχρηζε μηδαμῶς αὐτὸν στρατηγὴν ἐπὶ Σκυῶνας πείσθαι, καταλείγων τῶν Σκυθίων τὴν ἀπορίην· ἀλλ', οὐ γὰρ ἔπειθε συμβουλευόν οἱ χρηστὰ, ὁ μὲν ἐπίπαιετο· ὁ δὲ, ἐπιιδὴ οἱ τὰ πάντα παρισπείατο, ἐξήλαυνε τὸν στρατὸν ἐκ Σούων.

84. Ἐνθαῦτα τῶν Περσίων Οἰόβαζος ἰδιήθη Δαρείου, τριῶν ἰόντων οἱ παῖδων, καὶ πάντων στρατιωμένων, ἵνα αὐτῷ καταλειφθῇναι. ὁ δὲ οἱ ἔφη, ὡς φίλῳ ἰόντι, καὶ μιστρῶν διομίνῳ, πάντας τοὺς παῖδας καταλείψιν. ὁ μὲν δὲ Οἰόβαζος περιχαρὴς ἦν, ἐλπίζων τοὺς νῆας στρατηγῆς ἀπολιλύσθαι· ὁ δὲ ἐκίλιψε τοὺς ἐπιστιῶτας, ἀποκτεῖναι πάντας τοὺς Οἰοβάζου παῖδας. καὶ οὗτοι μὲν ἀποσφαγίντες, αὐτοῦ ταύτη ἐλίποντο.

85. Δαρείος δὲ ἐπεὶ τι πορευόμενος ἐκ Σούων ἀπίκετο τῆς Καλχηδονίης ἐπὶ τὸν Βόσπορον, ἵνα ἔξιυκτο ἡ γίφυρα, ἐνδιῦτεν ἰσθὰς ἐς νῆα, ἔπλει ἐπὶ τὰς Κυανίας καλινύμινας, τὰς πρότερον πλαγκτὰς Ἑλληνίς φασὶ εἶναι. ἐξόμενος δὲ ἐπὶ τῇ ἱερῇ, ἰθνήτο τὸν Πόντον, ἰόντα ἀξιοδίητον· πηλαγίων γὰρ ἀπάντων πέφυκε θωύμμασιώτατος· τοῦ τὸ μὲν μῆκος εἰσι στάδιοι ἑκατὸν καὶ χίλιοι καὶ μύριοι· τὸ δὲ εὖρος, τῇ εὐρύτατος αὐτὸς ἰωυτοῦ, στάδιοι τριηκόσιοι καὶ τρισχίλιοι. τούτου τοῦ πελάγους τὸ στόμα ἐστὶ, εὖρος τίσσερις στάδιοι· μῆκος δὲ τοῦ στόματος, ὁ αὐχὴν, τὸ δὲ Βόσπορος ἐκλήνεται, κατ' ὃ δὲ ἔξιυκτο ἡ γίφυρα, ἐπὶ

σταδίων ἴσους καὶ ἑκατὸν ἔστω τίς· ὃ ἰς τὴν Προπον-
τιδα ὁ Βόσπορος· ἡ δὲ Προποντις, ἰῶσα εὖρος μὲν σταδίων
πεντακοσίῳ, μῆκος δὲ τετρακοσίῳ καὶ χιλίῳ, κατὰ
δὴ ἰς τὸν Ἑλλάσποντον, ἴσατα στυγύεται μὲν ἔστω στα-
δίους, μῆκος δὲ τετρακοσίους. ἰσθμῶ δὲ ὁ Ἑλλάσποντος
ἰς χάσμα πηλῶγος τὸ δὲ Αἰγαῖον καλῖνται.

86. Μιμίτρεται δὲ ταῦτα ὧδε. πῶς ἐπίκεινται μέλαινα
καὶ λευκὰ ἐν μακρομυρίῃ ὀργυῖαις ἐπ' ἡμισυμορίας, πεντὲς
δὲ, ἑξαμισυμορίας. ἥδη ὦν ἰς μὲν Φάση ἀπὸ τοῦ στόματος,
(ταῦτο γὰρ ἔστι τοῦ Πόντου μακρότατος,) ἡμιρίων ἐνία
πλῆος ἔστω, καὶ πεντῶν ἑκτώ· αὗται, ἰσθμια μυριάδες καὶ
ἑκατὸν ὀργυῖαι γίνονται· ἐκ δὲ τῶν ὀργυῖαι τισιάν,
στάδιοι ἑκατὸν καὶ χίλιοι καὶ μύριοι ὦσι. ἰς δὲ Θερμυδὸν
ἐν ἰπὶ Θερμῶδοντι ποταμῷ ἐκ τῆς Σινδικῆς, (κατὰ
ταῦτο γὰρ ἔστι τοῦ Πόντου ἐνρύτατος,) τριῶν τι ἡμιρίων
καὶ δύο πεντῶν πλῆος· αὗται δὲ, τρεῖς καὶ τριήκοντα μυ-
ριάδες ὀργυῖαι γίνονται, στάδιοι δὲ, τρηκόςιοι καὶ τρισχί-
λιοι· ὁ μὲν νυνὶ Πόντος οὗτος καὶ Βόσπορος τε καὶ Ἑλλά-
σποντος οὗτω τί μοι μιμνέσθεται, καὶ κατὰ τὰ εἰρημῖα
πιφύκασιν. παρέρχεται δὲ καὶ λίμνη ὁ Πόντος οὗτος, ἰσ-
θμῶσιν ἰς ἰωῦτόν, οὐ πολλῶν εἴη ἰλάσσω ἰωῦτόν· ἡ Μαι-
ῆτις τι καλῖνται, καὶ μήτηρ τοῦ Πόντου.

87. Ὁ δὲ Δαρύιος ὥς ἐδηόσατο τὸν Πόντον, ἔπλεε
ἐπίσω ἐπὶ τὴν γίφουραν, τῆς ἀρχαῖαν ἐγίνετο Μανδρα-
κλῆς Σάμιος· Δηυσάμιος δὲ καὶ τὸν Βόσπορον, στήλας
ἴσσησι δύο ἐπ' αὐτῇ, λίθου λευκοῦ, ἰσταμῶν γράμματα,
ἰς μὲν τὴν Ἀσσύριαν, ἰς δὲ τὴν Ἑλληνικάν, ἴθνη πάντα
ῥεσσεν ἥγι. ἥγι δὲ πάντα τῶν ἥρχε· τουτίων μυριάδες
ἑξηρδμήθησαν, χωρὶς τοῦ ναυτικοῦ, ἰσδομήκοντα σὺν
ἰππῶσι· οἷς δὲ ἑξακόσιαι συνλίχθησαν. τῆσι μὲν νυν
ἔστω ταύτησι Βυζάντιοι, κομίσαντες ἰς τὴν πόλιν.

ἄστυροι ταυτίων ἰχρήσαντο πρὸς τὸν βωμὸν τῆς Ὁρθα-
σίης Ἀρτίμιδος, χωρὶς ἱνὸς λίθου· οὗτος δὲ κατιλιόθη
παρὰ τοῦ Διονύσου τὸν νηὸν ἐν Βοζαντίῳ, γραμμάτων
Ἀσσυρίων πλῆεις. τοῦ δὲ Βοσπόρου ὁ χῶρος τὸν ἱζινξί
βασιλεὺς Δαριῖος, ὃς ἱμοὶ δοκίμῃ συμβαλλομένη, μίσει
ἔσσι Βυζαντίου τι καὶ τοῦ ἐπὶ στόματι ἱεροῦ.

88. Δαριῖος δὲ μετὰ ταῦτα ἡσθίς τῇ σχιδίῃ, τὸν
ἀρχιτάτοισι αὐτῆς Μανδροκλῆα τὸν Σάμιον ἰδωρῆσατο
πᾶσι δίκαι· ἅπ' ὧν δὴ Μανδροκλῆς ἀπαρχήν, ζῶα γρα-
ψάμενος πᾶσαι τὴν ζιῦξιν τοῦ Βοσπόρου, καὶ βασιλεῖα τι
Δαριῖον ἐν προεδρίῃ κατήμινον, καὶ τὸν στρατὸν αὐτοῦ
διαβρίνοντα, ταῦτα γραψάμενος, ἀνέθηκε ἰς τὸ Ἡραῖον,
ἐπιγράψας τάδε,

Βόσπορον ἰχθυόιντα γιφυρώσας ἀνέθηκε
Μανδροκλῆς Ἡρῇ μνημόσυτον σχιδίης·
Αὐτῇ μὲν στίφανον περιθίς, Σαμίῳσι δὲ κῦδος·
Δαριῖον βασιλεὺς ἐκτιλίσας πατὰ νοῦν.

ταῦτα μὲν οὖν τοῦ ζιῦξαντος τὴν γίφυραν μνημόσυνα ἱγί-
πτε.

89. Δαριῖος δὲ δωρησάμενος Μανδροκλῆα, δίδωται ἰς
τὴν Εὐρώπην, τοῖσι Ἴωνσι παραγγίλας πλείων ἰς τὸν
Πόντον, μέχρι Ἰστρου ποταμοῦ· ἐπὶ δὲ ἀπίκωνται ἰς
τὸν Ἰστρον, ἰθαῦτα αὐτὸν περιμένειν, ζιυγνύοντας τὸν
ποταμὸν. τὸ γὰρ δὴ ναυτικὸν ἦγον Ἴωνίς τι καὶ Αἰολίς
καὶ Ἑλλησπόντιοι. ὁ μὲν δὲ ναυτικὸς στρατὸς τὰς Κυα-
νίας διηπλώσας, ἔπλει ἰθὺ τοῦ Ἰστρου· ἀναπλώσας δὲ
ἀνὰ τὸν ποταμὸν δυὸν ἡμέρῳ πλείον ἀπὸ θαλάσσης,
τοῦ ποταμοῦ τὸν ἀύχινά, ἐκ τοῦ σχίζεται τὰ στόματα

τοῦ Ἰστρου, ἰζιεύονται. Δαρυῖος δὲ, ὡς διίβη τὸν Βόσπορον κατὰ τὴν σχιδίην, ἱππορῶντο διὰ τῆς Θρηϊκῆς· ἀπικόμενος δὲ ἐπὶ Τιάρου ποταμοῦ τὰς πηγὰς, ἰστρατοπεδίδυσσαςτο ἡμέρας τρεῖς.

90. Ὁ δὲ Τίαρος λίγισται ὑπὸ τῶν περιούκων εἶναι ποταμῶν ἄριστος, τὰ τι ἄλλα ἐς ἄπιστον φέροντα, καὶ δὴ καὶ ἀνδράσι καὶ ἵπποισι ψώρην ἀπίσασθαι. εἰσὶ δὲ αὐτοῦ αἱ πηγαὶ δυὴν δίδουσαι τισσιζήκοντα, ἐκ πύττης τῆς αὐτῆς ρίουςαι· καὶ αἱ μὲν αὐτίων, εἰσὶ ψυχραί· αἱ δὲ, Θερμαί. ὁδὸς δ' ἐπ' αὐτάς ἐστι ἴση ἐξ Ἡραίου τι πώλιος τῆς παρὰ Περὶνθου, καὶ ἐξ Ἀπολλωνίης τῆς ἐν τῇ Εὐξείνῃ Πόντῃ, δυὴν ἡμερίων ἱκατέρη. ἐκδιδῶ δὲ ὁ Τίαρος οὗτος ἐς τὸν Κοντάδιστον ποταμόν· ὁ δὲ Κοντάδισδος, ἐς τὸν Ἀγριάνην· ὁ δὲ Ἀγριάνης, ἐς τὸν Ἐζρον· ὁ δὲ, ἐς θάλασσαν τὴν παρ' Αἴην πώλι.

91. Ἐπ' τοῦτον ὦν τὸν ποταμὸν ἀπικόμενος ὁ Δαρυῖος, ὡς ἰστρατοπεδίδυσσαςτο, ἡσθίς τῷ ποταμῷ, στήλην ἔστησι καὶ ἐνθαῦτα, γράμματα ἰγγράψας, λίγοντα τάδε, ΤΕΑΡΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙ ἙΤΔΩΡ ΑΡΙΣΤΟΝ ΤΕ ΚΑΙ ΚΑΛΙΣΤΟΝ ΠΑΡΕΧΟΝΤΑΙ ΠΑΝΤΩΝ ΠΟΤΑΜΩΝ. ΚΑΙ ΕΠ' ΑΤΤΑΣ ΛΠΙΚΕΤΟ, ΕΛΑΤΝΩΝ ΕΠΙ ΣΚΤΘΑΣ ΣΤΡΑΤΟΝ, ΑΝΗΡ ΑΡΙΣΤΟΣ ΤΕ ΚΑΙ ΚΑΛΙΣΤΟΣ ΠΑΝΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ, ΔΑΡΕΙΟΣ Ὁ ἙΤΣΤΑΣΠΕΟΣ, ΠΕΡΣΕΩΝ ΤΕ ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ ΒΑΣΙΛΕΥΣ. ταῦτα δὲ ἐνθαῦτα ἰγγράφη.

92. Δαρυῖος δὲ ἐνθιῦσιν ὁρμηθεὶς, ἀπίνετο ἐς ἄλλον ποταμόν, τῷ ὀνόματι Ἀρτισκός ἐστι, ὃς δὴ διὰ Ὀδρυσίων ρεῖ. ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν ποταμὸν ἀπικόμενος, ἐποίησε ταῖσινδ' ἀποδίξας χωρίον τῇ στρατιῇ, ἐκίλει πάντα ἀνδρα λίθον ἵνα παριζιόντα τιθῆναι ἐς τὸ ἀποδιδεγμένον

τοῦτο χωρίον. ὥς δὲ ταῦτα ἡ στρατιὴ ἰππιτίλισι, ἰνθαῦτα πολωνοὺς μιγάλους τῶν λίθων παταλιπὼν, ἀπήλαυνε τὴν στρατιήν.

93. Πρὶν δὲ ἀπικίεσθαι ἰπὶ τὸν Ἰστρου, πρῶτους αἰρίσι Γίτας τοὺς ἀθανατίζοντας. οἱ μὲν γὰρ δὴ τὸν Σαλμυθησσὸν ἔχοντες Θρηῖκας, καὶ ὑπὲρ Ἀπολλωνίης τι καὶ Μισσαμβρίης πόλιος οἰκημένοι, καλιύμενοι δὲ Σκυρμιάδα, καὶ Νιψαῖοι, ἀμαχητὶ σφίας αὐτοὺς παρίδουσαν Δαρίφ· οἱ δὲ Γίται, πρὸς ἀγνωμοσύνην τραπέμιναι, αὐτίκα ἰδουλάθησαν, Θρηῖκων ἰόντις ἀνδριότατοι καὶ διαπαιότατοι.

94. Ἀθανατίζουσι δὲ τότε τὸν τρέπον· οὔτι ἀποθνήσκουσιν ἰωῦτοὺς νομίζουσι, ἵνα τι τὸν ἀπολλύμενον παρὰ Ζάλμοξιν δαίμονα. οἱ δὲ αὐτίκων τὸν αὐτὸν τοῦτον νομίζουσι Γεβελίζιν. διὰ πινυτετηρίδος δὲ τὸν πάλῃ λαχόντα αἰὶ σφίω αὐτίκων ἀποτίμπουσι ἄγγιλοι παρὰ τὸν Ζάλμοξιν, ἰντελλόμενοι τῶν ἄν ἰπάστοσι δίνονται. πώμπουσι δὲ ὧδε· οἱ μὲν αὐτίκων ταχθίντες, ἀπόντια τρία ἔχουσι· ἄλλοι δὲ διαλαβόντες τοῦ ἀποπιμπομένου παρὰ τὸν Ζάλμοξιν τὰς χιῦρας ἔ τὸς πίδαας, ἀπαπνήσαντες αὐτὸν μετῴρων, ῥίπτουσιν ἐς τὰς λόγχας. ἦν μὲν δὲ ἀποθάγη ἀναπαρίς, τοισίδι Ἰλιως ὁ θιὸς δοκίμῃ ἵναι· ἦν δὲ μὴ ἀποθάγη, αἰτιῶνται αὐτὸν τὸν ἄγγιλον, φάμιντοί μιν ἄνδρα κακὸν ἵναι. αἰτησάμενοι δὲ τοῦτον, ἄλλοι ἀποτίμπουσι· ἰντίλλονται δὲ ἔτι ζῶντι. οὔτοι οἱ αὐτοὶ Θρηῖκας καὶ πρὸς βροντήν τι καὶ ἀστραπὴν τοξίζοντες ἄνω πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἀπυλιῦσι τῇ θιῷ, οὐδένα ἄλλον θιὸν νομίζοντες ἵναι εἰ μὴ τὸν σφίτιρον.

95. Ὡς δὲ ἰγὼ πυσιθάνομαι τῶν τὸν Ἑλλήσποντον οἰκόντων Ἑλλήνων καὶ Πόντων, τὸν Ζάλμοξιν τοῦτον ἰόντα ἄνθρωπον, δουλιῦσαι ἰν Σάμφ· δουλιῦσαι δὲ Πυθαγόρῃ τῷ Μνησάρχῳ· ἰνθιῦται δὲ αὐτὸν γινόμενοι ἰλιούδι-

ρον, χρήματα πτόσασθαι συχνά· ἀπεράμηναι δὲ, ἀπειλ-
θῶν ἐς τὸν ἰουτέω· εἴτι δὲ παροίωσι τι ἰόντων τῶν Θρηή-
κων καὶ ὁπαφρονιστέρων, τὸν Ζάλμοξιν τοῦτοι ἱπποτά-
μους δίδωσάν τι Ἰάδα, καὶ ἥθια βαδύντρα ἢ κατὰ Θρή-
ϊκας, οἷα Ἑλλήσι τι ἐμυλῆσαντα, καὶ Ἑλλήνων οὐ τῷ
ἀσθινοτάτῃ σοφιστῇ Πυθαγόρῃ, κατασκευάσασθαι ἄν-
δριῶνα, ἐς τὸν παιδακίοντα τῶν ἀστῶν τοὺς πρῶτους, καὶ
ἐμυλῶντα, ἀκαδιδάσκειν ὡς οὔτε αὐτὸς, οὔτε οἱ συμπόται
αὐτοῦ, οὔτε οἱ ἐκ τούτων αἰεὶ γινόμενοι ἀπαθάνιονται,
ἀλλ' ἥξουσι ἐς χῶρον τοῦτοι ἵνα αἰεὶ περιόντες ἔξουσι
τὰ πάντα ἀγαθά. ἐν ᾧ δὲ ἰσίοις τὰ καταλιχθίντα, καὶ
ἴλιγι ταῦτα, ἐν τούτῃ κατὰ γαιοι εἰσημα ἱπποίετο. ὡς δὲ
οἱ παντελῶς ὕχι τὸ εἶημα, ἐκ μὲν τῶν Θρηήκων ἡφα-
νίσθη· καταβὰς δὲ πᾶσι ἐς τὸ κατὰ γαιοι εἰσημα, διαι-
τᾶτο ἰπ' ἴτια τρία· οἱ δὲ μιν ἰπὸ θιόν τι καὶ ἰπὸ θιον ὡς
τιθιῶντα· τιτάρτη δὲ ἴτιι ἰφάνη τοῖσι Θρηήξιν. καὶ ὕψω
πυθαιά σφι ἰγίνετο τὰ ἴλιγι ὁ Ζάλμοξις. ταῦτά φασί
μιν ποιῆσαι.

96. Ἐγὼ δὲ περὶ μὲν τούτου καὶ τοῦ καταγαίον εἰρή-
ματος οὔτε ἀπιστίω, οὔτε ὃν πιστεύω τι λήην· δοκίω δὲ
πολλοῖσι ἴτισι πρῶτερον τὸν Ζάλμοξιν τοῦτοι γινέσθαι
Πυθαγόρειον. εἴτι δὲ ἰγίνετό τις Ζάλμοξις ἄνθρωπος, ὡς
ἴσται δαίμων τις Γίτῃσι οὗτος ἐπιχώριος, χαίρειτω. οὔτω
μὲν δὲ τρέφῃ τοιούτῃ χριώμενοι, ὡς ἰχυρεώθησαν ὑπὸ
Περσίῳ, εἴποιτο τῷ ἄλλῳ στρατῷ.

97. Δαρῖος δὲ, ὡς ἀπίετο καὶ ὁ πιζὶς ἄμ' αὐτῷ
στρατὸς ἰπ' ἐπὶ Ἰστρον, ἰθαῦτα διαβάντων πάντων, Δα-
ρῖος ἐπέλιυσι τοὺς Ἰωνας τὴν σχιδίην λύσαντας, ἴπισθαι
κατ' ἥπιον ἰουτέω, καὶ τὸν ἐκ τῶν νῶν στρατόν. μελλόν-
των δὲ τῶν Ἰώνων λύειν, καὶ ποίειν τὰ πιλευόμενα, Κῆος
ὁ Ἐρξάνδρου, στρατηγὸς ἰὼν Μιτυληναίων, ἔλιξε Δαρῖον

τάδε, πυθέμενος πρότερον εἴ οἱ φίλον εἴη γνώμη ἀποδεί-
σθαι παρὰ τοῦ βυλομήνου ἀποδεύουσθαι, “ὦ βασιλεῦ,
“ ἐπὶ γῆν γὰρ μέλλεις στρατεύεσθαι, τῆς οὔτε ἀρηρο-
“ μένος φανήσεται οὐδὲν, οὔτε πόλις εἰσιεμένη· σὺ νῦν γι-
“ φύρην ταύτην ἴα κατὰ χώραν ἱστάναι, φυλάκους αὐτῆς
“ λιπὼν τούτους, οἷπρε μιν ἱζεύξαι. καὶ ἦν τι κατὰ νόον
“ πρῆξωμιν εὐρόντις Σπύθας, ἵσταται ἄποδος ἡμῖν· ἦν τι
“ καὶ μὴ σφιας εὐρεῖν δυσιώμεθα, ἥ γι ἀποδος ἡμῖν ἀσφα-
“ λῆς· οὐ γὰρ ἴδισα καὶ μὴ ἱσσωδίωμιν ὑπὸ Σπυθίων
“ μάχη, ἀλλὰ μάλλον μὴ οὐ δυιάνειοι σφιας εὐρεῖν, πᾶ-
“ θωμὲν τι ἀλώμενοι. καὶ τάδε λίγειν φαίη τις ἂν με
“ ἱμειῦτοῦ εἴπειν, ὥς καταμείνω· ἰγὼ δὲ γνώμη μὲν τὴν
“ εὐρισκον ἀρίστην σοι, βασιλεῦ, ἱς μίσοι φίρων αὐτὸς μέντοι
“ ἔψομαί τοι, καὶ οὐκ ἂν λειφθίην.” Κάετα τι ἦσθι τῇ
γνώμῃ Δαρῆος, καὶ μιν ἡμίψατο τοῖσδε, “ἔπειτα Δίεστι,
“ σωθίντες ἱμῶ ἰάσω ἱς οἶκον τὸν ἱμὸν, ἱπιφάνηθί μοι
“ πάντας, ἵνα σε ἀντὶ χρηστῆς συμβουλῆς χρηστοῖσι ἱε-
“ γοισι ἀμείψωμαι.”

98. Ταῦτα δὲ εἶπας, ἃ ἀπάψας ἄμματα ἐξήκοντα ἐν
ἱμάντι, καλίσας ἱς λόγους τοὺς Ἴωνων τυράντους, ἔλιγε
τάδε, “Ἄνδρες Ἴωνες, ἡ μὲν πρότερον γνώμη ἀποδεχθῆ-
“ σα ἱς τὴν γίφυραν, μετιείσθω μοι. ἔχοντες δὲ τὸν ἱμάν-
“ τα τόνδε, ποιήσιν τάδε· ἱπιδίαν με ἴδῃσι τάχιστα πο-
“ ρεύόμενοι ἐπὶ Σπύθας, ἀπὸ τούτου ἀρξάμενοι τοῦ χρό-
“ νου, λύειτε ἄμμα ἐν ἱκάσσης ἡμέρης· ἦν δὲ ἐν τούτῳ τῇ
“ χρόνῳ μὴ παρίω, ἀλλὰ διέλθωσι ὑμῖν αἱ ἡμέραι τῷ
“ ἁμμάτων, ἀποπλείνι ἱς τὴν ὑμειτέρην αὐτίων. μίχρη
“ δὲ τούτου, ἱπιδί τι οὕτω μετιίδοξαι, φυλάσσειτε τὴν σχι-
“ δὴν, πᾶσαν προθυμίην σωτηρίας τι καὶ φυλακῆς πα-
“ ριχόμενοι. ταῦτα δὲ ποιῶντες, ἱμοὶ μεγάλως χαρι-

“ ἰσθι.” Δαρύιος μὲν ταῦτα εἶπας, ἐς τὸ πρόσω ἐπαί-
γεται.

99. ΤΗΣ ΔΕ Σκυθικῆς γῆς ἡ Θρηίκη τὸ ἐς θάλασ-
σαν πρόκειται· πόλιν δὲ ἀγομίνου τῆς γῆς ταύτης, ἡ
Σκυθική τι ἐπδίδεται, καὶ ὁ Ἰσθρὸς ἐπδίδωι ἐς αὐτήν, πρὸς
εὖρον ἄνιμον τὸ στόμα τιτραμμίνας. τὸ δὲ ἀπὸ Ἰστροῦ ἔρ-
χομαι σημανίαν, τὸ πρὸς θάλασσαν αὐτῆς τῆς Σκυθικῆς
χώρης ἐς μίτρησιν ἀπὸ Ἰστροῦ· αὕτη ἤδη ἀρχαίη Σκυ-
θική ἴσται, πρὸς μισαμβρίην τι καὶ νότον ἄνιμον κυμίνη,
μέχρι πόλιος καλιομένης Καρκινίτιδος. τὸ δὲ ἀπὸ ταύτης,
τὴν μὲν ἐπὶ θάλασσαν τὴν αὐτὴν φέρουσαν, ἰούσαν ὀρεσινὴν
τι χώραν καὶ προκυμίνην τὸ ἐς Πόντον, νίμνται τὸ Ταυ-
ρικὸν Ἰθνος, μέχρι Χερσονήσου τῆς τρηχίης καλιομένης·
αὕτη δὲ ἐς θάλασσαν τὴν πρὸς ἀπηλιώτην ἄνιμον κατή-
κει. ἴσται γὰρ τῆς Σκυθικῆς τὰ δύο μέρη τῶν οὖρων ἐς
θάλασσαν φέροντα, τὴν τι πρὸς μισαμβρίην, καὶ τὴν πρὸς
τὴν ἡῶ, κατὰ πρὸς τῆς Ἀττικῆς χώρας· καὶ παραπλήσια
ταύτῃ καὶ οἱ Ταῦροι νίμνται τῆς Σκυθικῆς, ὥς ἐι τῆς
Ἀττικῆς ἄλλο Ἰθνος καὶ μὴ Ἀθηναῖσι νιμείατο τὸν γου-
νὸν τὸν Σουριακὸν, μᾶλλον ἐς τὸν πόντον τὴν ἄκρην ἀνί-
χοντα, τὸν ἀπὸ Θορικοῦ μέχρι Ἀναφλύστου δήμου. λί-
γω δὲ, ὥς εἶναι ταῦτα σμικρὰ μεγάλουσι συμβαλίου. τοι-
οῦτον ἡ Ταυρικὴ ἴσται. ὅς δὲ τῆς Ἀττικῆς ταῦτα μὴ πα-
ραπίπλωσι, ἐγὼ δὲ ἄλλως δηλώσω· ὥς ἐι τῆς Ἰησυγίης
ἄλλο Ἰθνος, καὶ μὴ Ἰήπυγες, ἀρξάμενοι ἐκ Βρεντισίου λι-
μίνος, ἀποσταμοίατο μέχρι Τάραντος, καὶ νιμείατο τὴν
ἄκρην. δύο δὲ λίγων ταῦτα, πολλὰ λίγω παρόμοια, τοῖ-
σι ἄλλοισι ἴακει ἡ Ταυρικὴ.

100. Τὸ δ' ἀπὸ τῆς Ταυρικῆς, ἥδη Σκύθαι τὸ πατύ-
πειθι τῶν Ταύρων καὶ τὰ πρὸς θαλάσσης τῆς ἡοίης νί-

μονται, τοῦ τε Βοσπόρου τοῦ Κιμμερίου τὰ πρὸς ἱσπίρης, καὶ τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος, μέχρι Ταιαίῃδος ποταμῦ, δεῖ ἐκδιδεῖ ἐς μοχὸν τῆς λίμνης ταύτης. ἤδη ὦν ἀπὸ μὲν Ἰστρου τὰ κατύπειθε ἐς τὴν μισόγαιαν φέροντα ἀποκλήϊται ἡ Σκυδικὴ ὑπὸ πρῶτων Ἀγαθύρσων· μετὰ δὲ, Νευρῶν· ἴππιστα δὲ, Ἀνδροφάγων· τιλιυταίων δὲ, Μιλαγχαλαίων.

101. Ἔστι ὦν τῆς Σκυδικῆς, ὡς ἰούσης τετραγώνου, τῶν δύο μιρίων κατηκόντων ἐς θάλασσαν, πάντη ἴσον, τό, τε ἐς τὴν μισόγαιαν φέρον καὶ τὸ παρὰ θάλασσαν. ἀπὸ γὰρ Ἰστρου ἐπὶ Βορυσθίνια δέκα ἡμερίων ὁδός· ἀπὸ Βορυσθίνιος τ' ἐπὶ τὴν λίμνην τὴν Μαιήτιν, ἱέρων δέκα· καὶ τὸ ἀπὸ θαλάσσης ἐς μισόγαιαν ἐς τοὺς Μιλαγχαλαίους τοὺς κατύπειθε Σκυδίων οἰκημένους, οἴκοσι ἡμερίων ὁδός. ἡ δὲ ὁδὸς ἡ ἡμερησίῃ ἀνὰ διηκόσια στάδια συμβιβληταί μοι. οὕτω ἂν εἴη τῆς Σκυδικῆς τὰ ἱπικέρσια, τετρακισχίλιον σταδίων· καὶ τὰ ἔρδια, τὰ ἐς τὴν μισόγαιαν φέροντα, ἱέρων τοσούτων σταδίων. ἡ μὲν νυν γῆ αὕτη ἴστί μίγαδος τοσαύτη.

102. Οἱ ΔΕ Σκύθαι δόντις σφίσι λόγον, ὡς οὐκ εἰδὶ τί εἰσι τὸν Δαρείου στρατὸν ἰδυμαχίῃ διώσασθαι μούνοι, ἴπιμποι ἐς τοὺς πλεσιοχώρους ἀγγίλους· τῶνδε καὶ δὴ οἱ βασιλῆες συνελθόντις ἰβουλιούντο, ὡς στρατοῦ ἐπελαύνοντες μεγάλου. ἴσαν δὲ οἱ συνελθόντις βασιλῆες, Ταύρων, καὶ Ἀγαθύρσων, καὶ Νευρῶν, καὶ Ἀνδροφάγων, καὶ Μιλαγχαλαίων, καὶ Γιλωνῶν, καὶ Βουδίων, καὶ Σαυροματίων.

103. Τούτων Ταῦροι μὲν νόμοισι τοιοισὶδε χρεῖνται· θύουσι μὲν τῇ παρδίῳ τοὺς τε ναυηγούς, καὶ τοὺς ἂν λάβωσι Ἑλλήνων ἱπαιαχθίντας, τρέφῃ τοιῶνδε παταρξάμενοι, ῥεπάλῃ παίουσι τὴν κεφαλὴν· οἱ μὲν δὲ λίγουσι, ὡς

τὸ σῶμα ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ διαθείουσι κάτω, (ἐπὶ γὰρ κρημνοῦ ἴδρυται τὸ ἱερὸν,) τὴν δὲ κεφαλὴν ἀνασταυροῦσι· οἱ δὲ, κατὰ μὲν τὴν κεφαλὴν ὁμολογοῦσι, τὸ μῖντοι σῶμα οὐκ ὠθείσθαι ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ λείγουσι, ἀλλὰ γῇ κρύπτισθαι. τὴν δὲ δαίμοια ταύτην τῇ θύουσι, λείγουσι αὐτοὶ Ταῦροι Ἰφιγίνιαι τὴν Ἀγαμέμνους εἶναι. πολέμιους δὲ ἄνδρας τοὺς αἱ χιρῶσονται, ποιεῖσι τὰδε· ἀποταμὼν ἱκαστος κεφαλὴν, ἀποφέρειται εἰς τὰ οἰκία· ἵππειτα ἐπὶ ξύλου μεγάλου ἀναπείρας ἰστᾶ ὑπὲρ τῆς οἰκίας ὑπερίχουσιν πολλὸν, μάλιστα δὲ ὑπὲρ τῆς καπνοδόκης. φασὶ δὲ τοὺς φυλάκους τῆς οἰκίας πάσης ὑπαιρωρίσθαι. ζῶσι δὲ ἀπὸ λήτης τι καὶ πολέμου.

104. Ἀγάθουροι δὲ, ἀερότατοι ἄνδρες εἰσὶ, καὶ χερσοφόροι ταμάλιστα. ἱππικοὶν δὲ τῶν γυναικῶν τὴν μίξιν ποιεῖνται, ἵνα παρίγητοί τι ἀλλήλων ἔωσι, καὶ οἰκῆται ἴοντες πάντες, μήτι φθόνη, μήτ' ἱχθὺ χρίωνται εἰς ἀλλήλους. τὰ δ' ἄλλα νόμοια Θρηῖξι προσπιχωρήκασιν.

105. Νευροὶ δὲ νόμοισι μὲν χρίωνται Σκυθικοῖσι, γυνῇ δὲ μῆ πρότερόν σφιας τῆς Δαρείου στρατηλασίας κατέλαβει ἐκλιπὺν τὴν χώραν πᾶσαν ὑπὸ ὀφίον. ὀφιας γὰρ σφι πολλοὺς μὲν ἢ χώραν ἀνίφαινε, οἱ δὲ πλείους ἄνωθ' ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἐπίπισον· εἰς δ' οὐ πειζόμενοι, οἶκησαν μετὰ Βουδίνων τὴν ἰωῦτῶν ἐκλιπόντες. κινδυνεύουσι δὲ οἱ ἄνθρωποι οὗτοι γόητες εἶναι· λείγονται γὰρ ὑπὸ Σκυθίων καὶ Ἑλλήνων τῶν ἐν τῇ Σκυθικῇ κατοικημένων, ὥς ἴτιος ἐκάστου ἅπαξ τῶν Νευρῶν ἱκαστος, λύκος γίνεται ἡμίρας ὀλίγας, ἢ αὖτις ὀπίσω εἰς τῶντ' ἐκτίσεται. ἡμὲν μὲν νυν ταῦτα λέγοντες οὐ πείθουσι· λείγουσι δὲ οὐδὲν ἥσσον, καὶ ἑμνόμενοι δὲ λείγοντες.

106. Ἀνδροφάγοι δὲ ἀγριώτατα πάντων ἀνθρώπων

ἔχουσι ἥθια· οὔτε δίκην νομίζοντες, οὔτε νόμον οὐδὲν χρεώμενοι. νομάδεις δὲ εἰσι· ἰσθῆτα δὲ φορέουσι τῇ Σπυδικῇ ὁμοίην· γλῶσσαν δὲ ἰδίην ἔχουσι· * ἀνδρωποπαγίους δὲ μοῦνοι τεύτῳ.

107. Μιλάγχλαινοι δὲ ἱμάτια μὲν μίλανα φορέουσι πάντες, ἱπ' ὧν καὶ τὰς ἰσωνυμίας ἔχουσι· νόμοισι δὲ Σπυδικοῖσι χρεῖνται.

108. Βουδίνοι δὲ, ἴθνος ἰὼν μίγα καὶ πολλὸν, γλαυκὸν τε πᾶν ἰσχυρῶς ἱστὶ καὶ πυρρὸν. πόλις δὲ ἐν αὐτοῖσι πεπόλισται ξυλίην· αὔνομα δὲ τῇ πόλει ἱστὶ Γελωνός. τοῦ δὲ τείχους μίγαθος πῶλον ἱκαστοι, τριήκοντα σταδίῳ ἱστὶ, ὑψηλὸν δὲ, καὶ πᾶν ξύλινον· καὶ οἰκίαι αὐτῶν ξύλιναι, καὶ τὰ ἱερά. ἱστὶ γὰρ δὴ αὐτόθι Ἑλληνικῶν θιῶν ἱερά, Ἑλληνικῶς κατισπινασμένα ἀγάλμασι τε καὶ βωμοῖσι καὶ ἱεροῖσι· ξυλίνοισι καὶ τῇ Διόνυσῳ τριετηρίδας ἀνάγουσι, καὶ βακχιύουσι. εἰσὶ γὰρ οἱ Γελωνοὶ τῶρχαῖον Ἑλλήνεις· ἐκ δὲ τῶν ἱμπερίων ἱξασσάμενοι, εἴησαν ἐν τοῖσι Βουδίνοισι· καὶ γλώσση τὰ μὲν, Σπυδικῇ, τὰ δὲ, Ἑλληνικῇ χρεῖνται.

109. Ἄλλ' οὐδὲ δίκαια ἢ αὐτὴ ἱστὶ Γελωνοῖσι καὶ Βουδίνοισι· * οἱ μὲν γὰρ Βουδίνοι, ἴοντες αὐτόχθονες, νομάδεις τί εἰσι καὶ φθιροτραγίους μοῦνοι τῶν ταύτη· Γελωνοὶ δὲ, γῆς τε ἱεράται, καὶ σιτοφάγοι, καὶ κήπους ἱκσημένοι, οὐδὲν τὴν ἰδίην ὁμοίαν, οὐδὲ τὸ χρεῶμα. ὑπὸ μίντοι Ἑλλήνων καλῶνται καὶ οἱ Βουδίνοι, Γελωνοὶ, οὐκ ὀρθῶς καλῶμενοι. ἢ δὲ χώρα σφίων, πᾶσά ἱστὶ δασύη ἴδῃσι παντοίῃσι· ἐν δὲ τῇ ἴδῃ πλείστη ἱστὶ λίμνη μεγάλη τε καὶ πολλή, καὶ ἔλος, καὶ κάλαμος περιὺς αὐτῇ· ἐν δὲ ταύτῃ ἐνύδρις ἀλίσκονται, καὶ κάστορες, καὶ ἄλλα θηρία τιτραγωνοπρέσσωπα, τῶν τὰ δέσματτα

πικρὴ τὰς σισύρας παραβράπτειται καὶ οἱ ὄρχις αὐταῖσι
 ἰσὶ χρήσιμοι ἰς ὑστερίαν ἔκτισιν.

110. Σαυροματίων δὲ πικρὴ ὥδε λίγεται· ὅτι Ἕλληνας
 Ἀμαζόσι ἱμαχίσαντο, (τὰς δὲ Ἀμαζόνιας καλίουσι Σκύ-
 θαι Οἰόρπατα· δύναται δὲ τὸ εὖνομα τοῦτο κατ' Ἑλλάδα
 γλῶσσαι ἀνδροκτόνοι· Οἶδρ γὰρ καλίουσι τὸν ἄνδρα, τὸ
 δὲ Πατὰ, κτείνιν) τότε λόγος τοὺς Ἕλληνας νικῆσαιτας
 τῇ ἰπὶ Θιερωδοῖσι μάχῃ, ἀποπλείν ἄγοντας τρισὶ
 πλοίοισι τῶν Ἀμαζόνων ὅσας ἡδυίατο ζωγρῆσαι· τὰς δὲ
 ἐν τῇ πικρῇ ἰπιδιμίνας, ἱκνέσθαι τοὺς ἄνδρας. πλοῖα
 δὲ οὐ γινώσκουσιν αὐτὰς, οὐδὲ πιδάλισσι χρῆσθαι, οὐδὲ
 ἰστίοισι, οὐδὲ ἰερίσῃ· ἀλλ' ἰπὶ ἱξίκοψαν τοὺς ἄνδρας,
 ἱφίροντο κατὰ κῆμα καὶ ἄημοι· καὶ ἀπικνύονται τῇ
 λίμνῃ τῇ Μαιήτιδος ἰπὶ Κρημνοῦς. οἱ δὲ Κρημνοὶ, ἰσὶ τῇ
 γῆς τῶν Σκυθίων τῶν ἱλιυθίων. ἐνθαῦτα ἀποβῶσαι ἀπὸ
 τῶν πλοίων αἱ Ἀμαζόνες, ὥδοιπόριοι ἰς τὴν οἰκισμένην.
 ἐντυχεῖσθαι δὲ πρῶτῃ ἰπποφορβίῃ, τοῦτο διήρπασαν· καὶ
 ἰπὶ τούτων ἰππαζόμεναι, ἱληίζοντο τὰ τῶν Σκυθίων.

111. Οἱ δὲ Σκύθαι οὐκ εἶχον συμβαλίσθαι τὸ πρῆ-
 γμα· οὔτε γὰρ φωνὴν, οὔτε ἰσθῆτα, οὔτε τὸ ἔθνος ἰγίω-
 σκει, ἀλλ' ἐν θωῦματι ἔσαν ἐκόντες ἱλδοῖν. ἰδόντες δ'
 αὐτὰς εἶναι ἄνδρας τὴν αὐτὴν ἡλικίην ἔχοντας· μάχῃ
 τι δὴ πρὸς αὐτὰς ἰποιῦντο. ἐκ δὲ τῆς μάχης τιτὰς
 τῶν νεκρῶν ἱερᾶτησαν οἱ Σκύθαι· καὶ οὕτω ἔγνωσαν
 ἰούσας γυναῖκας. βουλευομένοισι ὦν αὐταῖσι ἰδοῖς κτείνιν
 μὴν οὐδὲν τρέψῃ ἔτι αὐτὰς, ἰωῦτῶν δὲ τοὺς νεωτάτους
 ἀποπείμψαι ἰς αὐτὰς, πλῆθος ἐκάσαιτας ὅσαις περ ἰκίῃται
 ἔσαν· τούτους δὲ στρατοπεδιύεσθαι πλεσίον ἱκινίων, καὶ
 ποιῆναι τὰς περ αὐτὰς καὶ ἱκίῃναι ποιήσας· ἣν δὲ αὐτοὺς διώ-
 κωσι, μάχεσθαι μὴν μὴ, ὑποφύγειν δὲ ἰπὶ αὐτῶν δὲ παύ-

σονται, ἰλθόντας αὐτοὺς πλεσίον, στρατοπεδιδύσθαι. ταῦτα ἰβουλεύσασθε οἱ Σκύθαι, βουλόμενοι ἔξ αὐτίων παῖδας ἰγγιήσειςθαι.

112. Ἀποσιμφθίνετε δὲ οἱ νιηίσκοι, ἰποῖνι τὰ ἰν-
τιταλμίνα· ἱππὶ δὲ ἱμαθον αὐτοὺς αἱ Ἀμαζόνες ἱπ' οὐ-
διμῇ δηλήσει ἀπιγμένους, ἴων χαίρειν· προσιχώριον δὲ
πλησισαίτρεω τὸ στρατόπειδον τῇ στρατοπέδῳ ἱπ' ἡμέρῃ
ἐκίστη. εἶχον δὲ οὐδὲν οὐδ' οἱ νιηίσκοι, ὅσπερ οὐδὲ αἱ
Ἀμαζόνες, εἰ μὴ τὰ ὄπλα, καὶ τοὺς ἵππους· ἀλλὰ ζῆν
ἔζωνι τὴν αὐτὴν ἐκίνησι, θηριύοντές τι καὶ ληϊζόμενοι.

113. Ἐποῖνι δὲ αἱ Ἀμαζόνες ἐς τὴν μισαμβρίην τοι-
όδι· ἐγίνοντο σκοράδεις κατὰ μίην τι καὶ δύο, πρὸς αὐτὰς δὲ
ἀπ' ἀλλήλων ἐς εὐμαρίην ἀποσκιδνάμεναι. μαθόντες δὲ
καὶ οἱ Σκύθαι, ἰποῖνι τῷτὸ τοῦτο· καὶ τις μουνωδι-
σίῳν αὐτίων τιπὶ ἱνιχρίμπτιτο, καὶ ἡ Ἀμαζὼν οὐκ ἀπω-
θείτο, ἀλλὰ περιεῖδε χρήσασθαι. καὶ φωνῆσαι μὲν οὐκ
εἶχε, οὐ γὰρ συνίσταν ἀλλήλων, τῇ δὲ χυρὶ ἱφραζι ἐς τὴν
ὕστειρήν ἰλθῶν ἐς τῷτὸ χωρίον, καὶ ἵτερον ἄγειν· ση-
μαίνουσα δύο γινώσθαι, καὶ αὐτὴ ἱτέρην ἄξιον. ὁ δὲ νιη-
ίσκος ἱππὶ ἀπῆλθε, ἔλεξι ταῦτα πρὸς τοὺς λοι-
πούς· τῇ δὲ ὕστειράῃ ἦλθε ἐς τὸ χωρίον αὐτός τι εὐτος,
καὶ ἵτερον ἦγε, καὶ τὴν Ἀμαζὼνα εὖρι διυτίρην αὐτὴν
ὕπομίνουσαν. οἱ δὲ λοιποὶ νιηίσκοι ὡς ἱπύδοντο ταῦτα,
καὶ αὐτοὶ ἐκτιλώσαντο τὰς λοιπὰς τῶν Ἀμαζόνων.

114. Μιστὰ δὲ, συμμίζαντες τὰ στρατόπειδα, οἵτιον
ὁμοῦ, γυναικᾶ ἔχων ἱκαστος ταύτην τῇ τοπρεῶτον συνιμί-
χθη. τὴν δὲ φωνὴν τὴν μὲν τῶν γυναικῶν, οἱ ἄνδρες οὐκ
ἰδυνίατο μαθεῖν, τὴν δὲ τῶν ἀνδρῶν αἱ γυναῖκες συνίλα-
βον. ἱππὶ δὲ συνῆκαν ἀλλήλων, ἔλιξαν πρὸς τὰς Ἀμα-
ζόνας τὰδε οἱ ἄνδρες, “ Ἡμῖν εἰσὶ μὲν τοαῖες, εἰσὶ δὲ
“ πτήσεις. νῦν ὦν μηκέτι πλεῖναι χρέοντο ζῆν. τοιήνδε

“ἴχουμεν· ἀλλ’ ἀπὸ τῶν ἐκ τῶν πλεονέκων, διακρίνομεθα.
 “ γυναικας δὲ ἴχομεν ὑμίας, καὶ οὐδαμίας ἄλλας.” Αἱ
 δὲ πρὸς ταῦτα ἱλιξαν τὰδε, “Ἡμεῖς οὐκ εἰς δουλεία
 “ οἰκίῳ μετὰ τῶν ὑμετέρων γυναικῶν· οὐ γὰρ τὰ αὐτὰ
 “ νόμιμα ἡμῖν τε καὶ κείνοις ἐστὶ. ἡμεῖς μὲν ταξινομεῖν τε
 “ καὶ ἀποτιζομεν, καὶ ἰππαζόμεθα, ἔργα δὲ γυναικῶν
 “ ὡς ἡμάδομεν· αἱ δὲ ὑμέτεραι γυναικες, τούτων μὲν
 “ οὐδὲν τῶν ἡμεῖς πατερίζομεν ποιῶσι, ἔργα δὲ γυναι-
 “ κῶν ἐργάζονται, μένουσαι ἐν τῇσι ἀμάξῃσι, οὗτ’ ἐπὶ
 “ θήρην ἰοῦσαι, οὗτε ἄλλῃ οὐδαμῇ. οὐκ εἰς οὐ δουλεία
 “ ἐκείνοις συμφέρισθαι. ἀλλ’ εἰ βούλοισθε γυναικας ἴχιν
 “ ἡμίας, καὶ δοῦναι εἶναι διακρίνομεθα, ἰλθόντες παρὰ
 “ τοὺς τοκίας, ἀπολλάχῃτε τῶν πτημάτων τὸ μέρος· καὶ
 “ ἴππια ἰλθόντες, οἰκίωμεν ἐπ’ ἡμῶν αὐτίων.”

115. Ἐπίθοντο καὶ ἰποίησαν ταῦτα οἱ νηπίοι.
 ἰαί τε δὲ ἀπολαχόντες τῶν πτημάτων τὸ ἐπιβάλλον,
 ἦλθον ἐπίσω παρὰ τὰς Ἀμαζόνας, ἱλιξαν αἱ γυναικες
 πρὸς αὐτοὺς τὰδε, “Ἡμεῖς ἴχιν φόβος τε καὶ δῖος,
 “ ὅπως χρὴ οἰκίῳ ἐν τῇδε τῇ χώρῃ· τοῦτο μὲν, ὑμίας
 “ ἀποστρεφάσας πατέρων, τοῦτο δὲ, τῇ γῇ τὴν ὑμετέ-
 “ ρην δηλησαμένης πολλὰ. ἀλλ’ ἰαί τε ἀξιοῦτε ἡμίας
 “ γυναικας ἴχιν, τὰδε ποιίει ἅμα ἡμῖν· φέριτε, ἔκα-
 “ ναστίωμεν ἐκ τῆς γῆς τῆσδε, καὶ περιήσαντες Τάναιν
 “ ποταμὸν οἰκίωμεν.”

116. Ἐπίθοντο καὶ ταῦτα οἱ νηπίοι. διαβάντες δὲ
 τὸν Τάναιν, ὠδοπόριον πρὸς ἥλιον ἀνίσχοντα, τριῶν μὲν
 ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ Τανάϊδος ὁδὸν, τριῶν δὲ ἀπὸ τῆς λίμνης
 τῆς Μαιήτιδος, πρὸς βορρῇν ἐνιμεν. ἀπικόμενοι δὲ ἐς τοῦ-
 τος τὸν χώρον ἐν τῇ νῦν κατοίκηται, εἴκησαν τοῦτον. καὶ
 διαίτη ἀπὸ τούτου χρίωνται τῇ παλαιᾇ τῶν Σκυρομα-
 τίων αἱ γυναικες, καὶ ἐπὶ θήρην ἐπὶ ἵππων ἐκφαιτῶσι

ἄμα τοῖσι ἀνδράσι, καὶ χωρὶς τῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐς πόλι-
μον φοιτῶσαι, καὶ στολὴν τὴν αὐτὴν τοῖσι ἀνδράσι φορέ-
ουσαι.

117. Φωνῇ δὲ οἱ Σαυρομάται νομίζουσι Σπυθιῇ, σε-
λοιπίζοντες αὐτῇ ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου, ἱππὶ οὐ χρηστῶς ἐξι-
μαθον αὐτὴν αἱ Ἀμαζόνες. τὰ περὶ γάμων δὲ ᾧδὲ σφι
διακρίνεται· οὐ γαμίζεται παρθένος οὐδεμία, πρὶν ἢ τῶν
πολεμίων ἄνδρα ἀποκτείνειν. αἱ δὲ τινες αὐτίων καὶ τι-
λιυτῶσι γηραιὰ πρὶν γήμασθαι, οὐ δυνάμηναι τὸν νόμον
ἱππλῆσαι.

118. Ἐπὶ τούτων ὦν τῶν παταλιχθίντων ἰθύνει τοὺς
βασιλῆας ἄλισμίνους ἀπειρόμινον τῶν Σπυθίων οἱ ἄγγε-
λοι, ἔλιγον ἐκδιδάσκοντες ὡς ὁ Πέρσης, ἱππιδὴ οἱ τὰ ἐν
τῇ ἡπείρῃ τῇ ἐνίρῃ πάντα κατίστραπται, γίφουρας
ζεύξας ἐπὶ τῇ αὐχίνι τοῦ Βασπόρου, διακρίνεται ἐς τήνδε
τὴν ἡπείρον· διακρίνεται δὲ, καὶ καταστρεψάμενος Θερήϊνας,
γιφουροὶ ποταμὸν Ἰστρὸν, βουλόμενος καὶ τὰς πάντα
ὑπ' ἰουτῇ ποιήσασθαι. “Τμῖς ὦν μηδὲν τρέσῃ ἐν τοῦ
“ μίσου κατήμινον, περιῖδῃσι ἡμῖας διαφθαρείντας· ἀλλὰ
“ τῶντὸ νομίσαντες, ἀντιάζωμιν τὸν ἱππόντα. οὐκὼν ποιή-
“ σιτι ταῦτα; ἡμῖς μὲν πιεζόμενοι, ἢ ἐκλείψομεν τὴν
“ χώραν, ἢ μείνοντες, ὁμολογίῃ χρησόμεθα. τί γὰρ πά-
“ θωμιν, μὴ βουλομένην ὑμῶν τιμωρέειν; ὑμῖν δὲ οὐδὲν
“ ἐπὶ τούτῃ ἴσται ἱλαφρότερον. ἦκει γὰρ ὁ Πέρσης οὐδὲν
“ τι μᾶλλον ἐπ' ἡμῖας ἢ οὐ καὶ ἐπ' ὑμῖας· οὐδὲ οἱ κα-
“ ταχρήσει ἡμῖας καταστρεψάμενος, ὑμῶν ἀπείχισθαι.
“ μίγα δὲ ὑμῖν λόγων τῶνδε μαρτύριοι ἐρίομιν· εἰ γὰρ ἐπ'
“ ἡμῖας μόνους ἱστρατηλάται ὁ Πέρσης, τίσασθαι τῆς
“ πρὸςθι δουλοσύνης βουλόμενος, χρῆν αὐτὸν πάντων τῶν
“ ἄλλων ἀπείχόμενον, οὕτω εἶναι ἐπὶ τὴν ἡμισίρην· καὶ
“ ἢ ἰδὴλου πᾶσι ὡς ἐπὶ Σπύθας ἱλαύνει, καὶ οὐκ ἐπὶ

“ τοὺς ἄλλους. νῦν δὲ ἰστί τι τάχιστα δίδω τήδε τήν
 “ ἥτις, τοὺς αἰὲ ἱμπαδὼν γινομένους ἡμεροῦται
 “ πάντας· τοὺς τι δὴ ἄλλους ἔχῃ ὑπ’ ἰαυτῇ Θρή-
 “ ῖκας, καὶ δὴ καὶ τοὺς ἡμῖν ἰόντας πλεσιοχώρους Γί-
 “ τας.”

119. Ταῦτα Σπυθίων παγγυλλομένων, ἰβουλιῦντο οἱ βασιλῆες οἱ ἀπὸ τῶν ἰθίων ἥκοντες. καὶ σφίων ἰσχί-
 σθησαν αἱ γυνῆαι· ὁ μὲν Γελωνὸς, καὶ ὁ Βουδίνος, καὶ ὁ
 Σαυρομάτης, κατὰ τῶντ’ ἐγινόμενοι, ὑπιδίκοντο Σπύθῃσι
 τιμωρήσιν· ὁ δὲ Ἀγάθυρος, καὶ Νευρὸς, καὶ Ἀνδροφά-
 γος, καὶ οἱ τῶν Μελαγχλαίων καὶ Ταύρων, τὰδε Σπύ-
 θῃσι ὑπικρίναντο, “ Εἰ μὲν μὴ ὑμῖς ἴασι οἱ πρότερον
 “ ἀδικήσαντες Πέρσας, ἔρξαντες πολέμου, τούτων δὲ
 “ μιν οὖν νῦν δίδω, λίγιν τι ἂν ἰθαίνεσθαι ἡμῖν ἐρῶ,·
 “ καὶ ἡμῖς ὑπακούσαντες, τῶντ’ ἂν ὑμῖν ἱπρήσωμεν.
 “ νῦν δὲ ὑμῖς τι ἐς τὴν ἰκίων ἰσχαλόντες γῆν, αἶνο
 “ ἡμῶν, ἱπικρατίεσι Περσίων, ὅσον χρόνον ὑμῖν ὁ θὺς
 “ παριδίδω· καὶ ἰκίνοι, ἰστί σφίας αὐτὸς θὺς ἐγίρει,
 “ τὴν ἐμοῖν ὑμῖν ἀποδιδούσιν· ἡμῖς οὗτοι τι τότε ἡδική-
 “ σωμεν τοὺς ἄνδρας τούτους οὐδὲν, οὗτοι νῦν πρότερον
 “ πικρησόμεθα ἀδικίῃν. ἦν μίντοι ἰπὶ καὶ ἰπὶ τὴν
 “ ἡμετέρην, ἄρξῃ τι ἀδικίῃν, καὶ ἡμῖς οὐ πικρσόμεθα.
 “ μέχρι δὲ τοῦτο ἴδωμεν, μινόμεν παρ’ ἡμῖν αὐταῖσι.
 “ ἦκιν γὰρ δοκίωμεν οὐκ ἰπ’ ἡμῖας Πέρσας, ἀλλ’ ἰπὶ
 “ τοὺς αἰτίους τῆς ἀδικίης γινομένους.”

120. Ταῦτα ὡς ἀπινιχθίντα ἰπύθοντο οἱ Σπύθαι,
 ἰβουλιῦντο ἰδυμαχίῃ μὲν μηδμίῃν ποιέσθαι ἐκ τῷ
 ἱμφανίῳ, ὅτι δὴ σφί οὗτοί γε σύμμαχοι οὐ προσιγίνοντο
 ὑπεξίοντες δὲ, καὶ ὑπεξελαύνοντες, τὰ φρίατα τὰ παρι-
 ξίοιεν αὐτοὶ, καὶ τὰς κρήνας συγχοῦν, τὴν ποίῃν τι ἐκ
 τῆς γῆς ἐκτρέβειν, διχοῦ σφίας διελόντες. καὶ πρὸς μὲν

τὴν μὴν τῶν μαρίων, τῆς ἱερασίας Σάπασαι, προσχω-
 ρίειν Σαυρομάτας· τούτους μὲν δὲ ὑπάγειν, ἣν ἐπὶ τοῦτο
 τρέπηται ὁ Πέρσης, ἰδὼν Ταντάδος ποταμοῦ παρὰ τὴν
 Μαιῆτιν λίμην ὑποφύγοντας· ἀπυλαύοντες τι τοῦ
 Πέρσιω, ἐπιόντας διώκων. αὕτη μὲν σφι μίη ἦν μοίρη τῆς
 βασιληΐης, τιταγμίνη ταύτην τὴν ὁδὸν ἤπερ εἴρηται. τὰς
 δὲ δύο τῶν βασιληϊῶν, τὴν τι μεγάλην, τῆς ἥρχι Ἰδάν-
 Θυρτος, καὶ τὴν τρίτην τῆς ἱερασίας Τάξαις, συνελθού-
 σαις ἐς ταῦτό, καὶ Γιλωνῶν τι καὶ Βουδίων προσγινομί-
 νων, ἡμίρης καὶ τούτους ὁψὲν προίχοντας τῶν Περσίων,
 ὑπεξάγειν, ὑπαιόντας τι καὶ ποιῶντας τὰ βουλευμένα.
 πρῶτα μὲν οὖν ὑπάγειν σφίαις ἰδὼν τῶν χωρίων τῶν
 ἀπυπαμίνων τὴν σφιστήν· συμμαχίην, ἵνα καὶ τούτους
 ἐκπολιμῶσαι· οἱ δὲ μὴ ἰκόντες γι ὑπιδύσαι τὸν πόλεμον
 τὸν πρὸς Πέρσαις, ἀλλ' ἄποινας ἐκπολιμῶσαι. μετὰ δὲ
 τοῦτο, ὑποστρίβειν ἐς τὴν σφιστήν, καὶ ἐπιχειρεῖν, ἣν δὲ
 βουλευομένοισι δοκίη.

121. Ταῦτα οἱ Σκυδαὶ βουλευσάμενοι, ὑπηντίαζον
 τὴν Δαρίου στρατιὴν, προδρόμους ἀποστέλλαντες τῶν
 ἰππίων τοὺς ἀρίστους. τὰς δὲ ἀμάξας ἐν τῇσι σφι διαι-
 τᾶτο τὰ τέκνα τι καὶ αἱ γυναῖκες πῦσαι, καὶ πρόβατα
 πάντα, πλὴν ἴσα σφι ἐς φρεθὴν ἱκανὰ ἦν, τισαῦτα ὑπο-
 λιπόμενοι, τὰ ἄλλα ἅμα τῇσι ἀμάξῃσι προίπιμψαν, ἐν-
 τιλάμενοι αἰὶν τὸ πρὸς βορίω ἐλαύνειν. ταῦτα μὲν δὲ
 προικομίζετο.

122. Τῶν δὲ Σκυδίων οἱ πρόδρομοι ὡς εἶδον τοὺς Πέρ-
 σαις ἴσον τι τριῶν ἡμερίων ὁδὸν ἀπείχοντας ἀπὸ τοῦ
 Ἰστρου, οὗτοι μὲν τούτους εὐρόντες, ἡμίρης ὁψὲν προίχον-
 τας, ἰσπρατοπιδύοντο, τὰ ἐκ τῆς γῆς φύμενα λαιόντες.
 οἱ δὲ Πέρσαις ὡς εἶδον ἰπφανῆσαι τῶν Σκυδίων τὴν ἰππον,

ισθίσαν κατὰ στίβον αἰὲν ὑπαγόντων· καὶ ἴππιστα, πρὸς γὰρ τὴν μίση τῶν Μαιριῶν Ἴθυσαν, οἱ Πέρσαι ἰδίωπον πρὸς ἧν τι καὶ τοῦ Ταυαΐδος. διακάντων δὲ τούτων τὸν Τάναϊν ποταμὸν, οἱ Πέρσαι ἐπιδιακάντες ἰδίωπον· ἐς δὲ τῶν Σαυροματίων τὴν χώραν διεξιθόντες, ἀπίκοντο ἐς τὴν τῶν Βουδίων.

123. Ὅσον μὲν δὴ χρόνιον οἱ Πέρσαι ἦσαν διὰ τῆς Σκυθικῆς καὶ τῆς Σαυρομάτιδος χώρας, οἱ δὲ εἶχον οὐδὲν εἶναι, ἅτι τῆς χώρας ἰούσης χίρουν· ἰαί τι δὲ ἐς τὴν τῶν Βουδίων χώραν ἐσέβαλον, ἰνθαῦτα δὲ ἰνυχόντες τῇ ξυλίνῃ τείχεϊ, ἐκλιλοπότεον τῶν Βουδίων, καὶ κικινωμίσαν τοῦ τείχους πάντων, ἐνίπρηναν αὐτό. τοῦτο δὲ ποιήσαντες, εἶποντο αἰὲν τὸ πρῶτον κατὰ στίβον· ἐς δὲ διεξιθόντες ταύτην, ἐς τὴν Ἰρημον ἀπίκοντο. ἡ δὲ Ἰρημος αὕτη ὑπὸ οὐδαμῶν νίμειται ἀνδρῶν, κίεται δὲ ὑπὲρ τῆς Βουδίων χώρας, ἰούσα πολλῆδος ἰσπὰ ἡμερίων ἰδοῦ. ὑπὲρ δὲ τῆς Ἰρήμου Θυσσαγίται οἰκίουσιν· ποταμοὶ δὲ ἐξ αὐτῶν τίσσεις μιγάλοι βίοντες διὰ Μαιητίων ἐκιδδοῦσι ἐς τὴν λίμνην παλιομήνην Μαιῆτιν· ταῖσι οὐνόματα κίεται τὰδε, Λύκος, Ὀαρος, Τάταϊς, Σύργις.

124. Ἐπὶ ᾧ δὲ Δαρεῖος ἦλθε ἐς τὴν Ἰρημον, παυσάμενος τοῦ δρόμου, ἴδρυσεν τὴν στρατιὴν ἐπὶ ποταμῷ Ὀάρεφ. τοῦτο δὲ ποιήσας, ἐκτὼ τείχια ἐτείχευε μιγάλα, ἴσον ἅπ' ἀλλήλων ἀπείχοντα, σταδίους ὡς ἐξήκοντα μάλιστά κη' τῶν ἴτι ἐς ἑμὶ τὰ ἱρίπια σῶα ἦν. ἐν ᾧ δὲ οὗτος πρὸς ταῦτα ἰστέατο, οἱ διωκόμενοι σκύδαι περικλόντες τὰ κατύπερθε, ὑπὸστριφον ἐς τὴν Σκυθικὴν. ἀφανισθίντων δὲ τούτων τοπαράπαν, ὡς οὐκίτι ἰφαντάζοντό σφι, οὕτω δὲ ὁ Δαρεῖος τείχια μὲν ἐκίῃα ἡμέτεργα μαιῆσι· αὐτοὺς δὲ ὑποστρίψας ἦεν πρὸς ἰσπέρην· δοκίαν

τούτους τι πάντας τοὺς Σπύδας εἶναι, καὶ πρὸς ἱστίην σφίας φεύγειν.

125. Ἐλαύνων δὲ τὴν ταχίστην ἐπὶ στρατὸν, ὡς ἐς τὴν Σκυδιὰν ἀπίκνυτο, ἐνέκυρσε ἀμφοτέρῃσι τῇσι μοίρῃσι τῶν Σκυδίων ἱσυχῶν δὲ, ἰδίῳκε ὑπεκφύροντας ἡμίρης ἰδῶ. καὶ, οὐ γὰρ ἀνίεῖ ἱπίων ὁ Δαρειὸς, οἱ Σπύδαι κατὰ τὰ βιβουλιμμένα ὑπέφωγον ἐς τῶν ἀπειπαμένων τὴν σφίτην συμμαχίην· πρῶτη δὲ, ἐς τῶν Μιλαγχλαίων τὴν γῆν. ὡς δὲ ἰσθαλόντες τοῦτους ἰσάραξαν οἱ τι Σπύδαι καὶ οἱ Πέρσαι, κατηγύοντο οἱ Σπύδαι ἐς τῶν Ἀνδροφάγων τοὺς χώρους. ταραχθίντων δὲ καὶ τούτων, ὑπῆγον ἐπὶ τὴν Νευρίδα. ταρσσομένοι δὲ καὶ τούτων, ἦσαν ὑποφύγοντες οἱ Σπύδαι ἐς τοὺς Ἀγαθύρσους. Ἀγαθύρσοι δὲ ὄρionτες καὶ τοὺς ἰμούρους φύγοντας ὑπὸ Σκυδίων, καὶ τιταραγμένους, πρὶν ἢ σφίμακαλίειν τοὺς Σπύδας, πύμψαιτες κήρυκα, ἀπηγόρευον Σπύδῃσι μὴ ἰσθαλίειν τῶν σφίτην εὖρων· προλόντες ὡς εἰ πιρῆσονται ἰσθαλόντες, σφίσι πρῶτα διαμαχήσονται. Ἀγαθύρσοι μὲν προίπαντες ταῦτα, ἰσθήδιον ἐπὶ τοὺς εὖρους, ἐν τῇ ἔχοντες ἰρύκειν τοὺς ἰσθόντας. Μιλάγχλαινοι δὲ καὶ Ἀνδροφάγοι καὶ Νευροί, ἰσθαλόντων τῶν Περσίων ἄμα Σπύδῃσι, οὔτε πρὸς ἄλληλῃ ἰσθῶντο, ἰπιλαθόμενός τι τῆς ἀπυλῆς, ἴφωγον αἰὶν τὸ πρὸς βορίῳ ἐς τὴν ἰσημον τιταραγμένοι. οἱ δὲ Σπύδαι ἐς μὲν τοὺς Ἀγαθύρσους οὐκίτι, ἀπίπαντας, ἀπεινόντο· οἱ δὲ ἐκ τῆς Νευρίδος χώρης ἐς τὴν σφίτην κατηγύοντο τοῖσι Πέρσῃσι.

126. Ὡς δὲ πολλὸν τοῦτο ἐγίνετο, καὶ οὐκ ἰπαύετο, πύμψας Δαρειὸς ἰσπία παρὰ τὸν Σκυδίων βασιλῆα Ἰδάνθυρον, ἱλιγι τάδε, “ Δαιμόνι ἀνδρῶν, εἴ φεύγει
“ αἰὶν, ἔξόν τοι τῶνδε τὰ ἱσθῶα ποιῶν ; εἰ μὲν γὰρ ἔξισό-

“χρεῖαι δοκίμῃ εἶναι σιωπῇ, ταῖσι ἱμοῖσι πράγμασι
 “ἀντιωθῆναι, σὺ δὲ στάς τι καὶ παυσάμενος πλάτης
 “μᾶχισθαι· εἰ δὲ συγγινώσκῃαι εἶναι ἥσσαν, σὺ δὲ καὶ
 “οὕτω παυσάμενος τοῦ δρόμου, δισπότῃ τῇ σῇ δῶρα
 “φίρων γῆν τι καὶ ὕδαρ, ἰλθὶ ἰς λόγους.”

127. Πρὸς ταῦτα ὁ Σκυθίων βασιλεὺς Ἰδάνθουρος
 ἔλιγε τάδε, “Οὕτω τὸ ἱμὸν ἔχει, ὦ Πέρσα· ἐγὼ οὐδένα
 “πῶ ἀνδρώπων δίσκας ἔφυγον, οὔτε πρότερον, οὔτε νῦν σι
 “φύγω· οὐδέ τι νώτιον ἐμὶ ποιήσας νῦν ἢ καὶ ἐν εἰρήνῃ
 “ἰώδια ποίειν. ὅτι δὲ οὐκ αὐτίκα μάχομαί τοι, ἐγὼ
 “καὶ τοῦτο σημαίνω ἡμῖν οὔτε ἄσσια, οὔτε γῆ πιφ-
 “τιυμίνη ἴσθι, τῶν πύρι δίσκωντες μὴ ἀλφῇ ἢ καρῇ, τα-
 “χύτιροι συμμίσγωμεν ἂν ἰς μάχην ὑμῖν· εἰ δὲ δία
 “πάντως ἰς τοῦτο κατὰ τάχος ἀπικεύσθαι, συγχά-
 “ρουσι ἡμῖν ἴοντες τάφοι πατρῴϊοι, φέριτι, τούτους
 “ἀνιυρέντες, συγχίειν πυρᾶσθαι αὐτούς· καὶ γνώσισθαι
 “τότε, εἴτι ὑμῖν μαχησόμεθα περὶ τῶν τάφων, εἴτι καὶ
 “οὐ μαχησόμεθα. πρότερον δὲ, ἦν μὴ ἡμίας λόγος
 “αἰρῇ, οὐ συμμίζομιν τοι. ἀμφὶ μὲν μάχῃ τοσαῦτα
 “εἰρήσθω. δισπότας δὲ ἱμοὺς, Δία τι ἐγὼ νομίζω τὸν
 “ἱμὸν πρόγονον, καὶ Ἰστίην τὴν Σκυθίων βασίλειαν,
 “μόνους εἶναι. σὺ δὲ ἀντὶ μὲν δῶρων γῆς τι καὶ ὕδατος,
 “δῶρα πείμψω τοιαῦτα ὅσα σοι πρίπι ἰλθῶν· ἀντὶ δὲ
 “τοῦ ὅτι δισπότης ἔφησας εἶναι ἱμὸς, πλαίειν λέγω.”
 [ταῦτό ἐστι ἢ ἀπὸ Σκυθίων ῥῆσις.] Ὁ μὲν δὲ πῆρξ
 οἰχώκει ἀγγιγίλων ταῦτα Δαρίω.

128. Οἱ δὲ Σκυθίων βασιλεῖς, ἀκούσαντες τῆς δουλο-
 σῆνης τὸ οὔνομα, ὀργῆς ἐπλήσθησαν. τὴν μὲν δὲ μετὰ
 Σαυροματίων μίσην ταχθεῖσαν, τῆς ἥρχι Σπάνασσι,
 πείμπουσι, ἴωσι κελύοντες ἰς λόγους ἀπικέσθαι, τούτοις

οὐ τὸν Ἰστρον ἰξυγμήνιον ἰφρούμενον· αὐτῶν δὲ τοῖσι ὁπο-
 λιστομένοισι ἴδοξε πλαιῖν μὲν μηκίτι Πέρσαι, σῖτα δὲ
 ἐκαστοτε ἀναιριομένοισι ἰπιτίθισθαι. νομῶντες ἂν σῖτα
 ἀναιριομένους τοὺς Δαρίου, ἰποιῦν τὰ βιβουλιόμινα. ἡ μὲν
 δὲ Ἰσπας τὴν Ἰσπου αἰὶν τρέπισκε ἡ τῶν Σκυθίων· οἱ δὲ
 τῶν Περσίων ἰππόται φεύγοντες ἰσπίπτουσι ἐς τὸν πεζόν·
 ὁ δὲ πεζὸς ἂν ἰπιπούρι· οἱ δὲ Σκύθαι ἰσπεράξαντες τὴν Ἰσ-
 πον, ὑπίστροφον, τὸν πεζὸν φοβούμενοι. ἰποιῦντο δὲ καὶ
 τὰς νύκτας παραπλησίως προσβολὰς οἱ Σκύθαι.

129. Τὸ δὲ τοῖσι Πέρσῃσι τε ἢν σύμμαχον καὶ τοῖσι
 Σκύθησι ἀντίξουν, ἰπιτιθιμένοισι τῷ Δαρίου στρατοπέ-
 δῳ, θάῤῥμα μέγιστον ἰρίῳ τῶν τε ὄνων ἢ φωνῇ, καὶ τῶν
 ἡμίωνων τὸ ἰδος. οὔτε γὰρ ὄνοι οὔτε ἡμίονοι γῇ ἢ Σκυδι-
 κῇ φέρι, ὥς καὶ πρότερόν μοι διδήλωται· οὐδὲ ἔστι ἐν τῇ
 Σκυδικῇ πάσῃ χώρῃ τοπαράπαν οὔτε ὄνις, οὔτε ἡμίονος,
 διὰ τὰ ψύχια. ὑβρίζοντες ἂν οἱ ὄνοι ἰτάρασσιν τὴν Ἰσ-
 πον τῶν Σκυθίων. πολλάκις δὲ ἰπιλαυνόντων ἰπὶ τοὺς
 Πέρσαι, μιταξὺ ὅπως ἀκύνειαν οἱ Ἰσπαι τῶν ὄρων τῆς φω-
 νῆς, ἰσπεράσσοντό τε ὑποστρεφόμενοι, καὶ ἐν θαύματι ἰσπον,
 ὁρᾷ ἰσπάντες τὰ ὅσα· ἄτι οὔτε ἀκούσαντες πρότερον φω-
 νῆς τοιαύτης, ἄτι ἰδόντες τὸ ἰδος. ταῦτα μὲν νυν ἰπὶ σμι-
 κρόν τε ἰφίροντο τοῦ πολέμου.

130. Οἱ δὲ Σκύθαι ὅπως τοὺς Πέρσαι ἴδοιεν τιδορυζη-
 μένους, ἵνα παραμύνοιεν τε ἰπὶ πλίῳ χροῖον ἐν τῇ Σκυ-
 δικῇ, καὶ παραμύνοντες ἀνωῖατο, τῶν πάντων ἰπιδίαις
 ἰόντες, ἰποιῦν τοιάδε· ὅπως τῶν προβάτων τῶν σφιστίρων
 αὐτῶν καταλίπουν μιτὰ τῶν νομίῳ, αὐτοὶ ἂν ὑπεξήλαυ-
 νον ἐς ἄλλον χώρον· οἱ δὲ ἂν Πέρσαι ἰπιλθόντες ἰλάσι-
 σπον τὰ πρόβατα, καὶ λαβόντες, ἰπῆροντο ἂν τῷ πεποιη-
 μένῳ.

131. Πολλάκις δὲ τοιούτου γινομένου, τίλος Δαρειῶς τε

ἐν ἀπαρίησι εἴχεται, καὶ οἱ Σκυθίων βασιλεῖς μαθόντες τοῦτο, ἱερμῶν κέρυκα, δῶρα Δαρείῳ φέροντα, ἔρριδά τι καὶ μῦν, καὶ βάτραχοι, καὶ οἷστους πίνεσι. Πέρσαι δὲ τὸν φέροντα τὰ δῶρα ἱερμώτουν τὸν νόον τῶν διδομένων· ὁ δὲ οὐδὲν ἔφη οἱ ἱερυστάλθαι ἄλλο ἢ δόντα τὴν ταχίστην ἀπαλλάσσεισθαι· αὐτοὺς δὲ τοὺς Πέρσαις ἐκίλει, εἰ σοφοὶ εἴσι, γινῶναι τὸ ἐδίλιναι τὰ δῶρα λίγιιν. ταῦτα ἀκούσαντες οἱ Πέρσαι, ἱεουλιύοντο.

132. Δαρείου μὲν νυν ἡ γνώμη ἦν, Σκύθας ἰωῦτῃ διδόναι σφίαις τι αὐτοὺς, καὶ γῆν τι καὶ ὕδαρ· ἐπαύρων τῇδε, ὡς μῦς μὲν ἐν γῇ γίνεται, παρὰ τὸν αὐτὸν ἀνθρώπων σιτιόμενος· βάτραχοι δὲ ἐν ὕδατι· ἔρρις δὲ μάλιστα ἵσκει ἱσπῶν· τοὺς δὲ οἷστους, ὡς τὴν ἰωῦτῶν ἀλκὴν παραδιδούσι. αὕτη μὲν Δαρείῳ ἡ γνώμη ἀπιδίδικτο. συνιτήκει δὲ ταύτη τῇ γνώμῃ ἡ Γορρύω, τῶν ἀνδρῶν τῶν ἱππὰ ἰνός, τῶν τὸν μάγον πατιλόντων, ἐπαύζοντες τὰ δῶρα λίγιιν, “Ἡ μὴ ἔρριδες γινόμεναι ἀναπτῆσθαι ἐς τὸν οὐρανόν, ὃ Πέρσαι, ἢ μῦς γινόμενοι παρὰ τῆς γῆς παταδύηται, ἢ βάτραχοι γινόμενοι ἐς τὰς λίμνας ἱσπηδήσῃσι, οὐκ ἀποισσθήσεται ὄψισιν, ὑπὸ τῶνδε τῶν τοξυμέτων βαλλόμενοι.” Πέρσαι μὲν δὴ οὕτω τὰ δῶρα ἐπαύζον.

133. Ἡ δὲ Σκυθίων μὴ μοίρη ἡ ταχθυῖσα πρότερον μὲν παρὰ τὴν Μαιῆτιν λίμνην φρουρίων, τότε δὲ ἐπὶ τοῖς Ἰστροῖς Ἰωσι ἐς λόγους ἐλθούσιν, ὡς ἀπίκετο ἐπὶ τὴν γίφυραν, ἔλιγε τάδε. “Ἄνδρες Ἴωνες, ἐλευθερίῃν ὑμῖν ἤκομιν φέροντες, ἥτις γι ἐδίληται ἱσκαοῦν. πυνθανόμεθα γὰρ Δαρείῳ ἐντείλασθαι ὑμῖν, ἐξήκοντα ἡμέρας μούνας φρουρέσαστας τὴν γίφυραν, αὐτοῦ μὴ παραγοινομένου ἐν τούτῳ τῇ χρήσῃ, ἀπαλλάσσεισθαι ἐς τὴν ὁμιτήρη. νῦν ὦν ὑμῖς τάδε ποιῶντες, ἐκτὸς μὲν Ἰστροῦ πρὸς ἐκείνου αἰτίης, ἐκτὸς δὲ πρὸς ἡμῶν· τὰς φρου-

“ μίνας ἡμῖνας παρεμύναγτες, τὸ ἀπὸ τούτου ἀπαλλάσσεισθαι.” Οὕτοι μὲν οὖν, ὑποδιξαμένων ἰαίων ποιήσανταυτά, ὁπίσω τὴν ταχίστην ἐπείγουτο.

134. Πέρσης δὲ, μετὰ τὰ δῶρα τὰ ἱλθόντα Δαρείῳ, ἀντιτάχθησαν οἱ ὑπολιφθόντες Σκύθαι πιζῶ καὶ Ἰπποισι, ὡς συμβαλλόντες· τιταγμίνουσι δὲ τοῖσι Σκύθησι λαγὸς ἐς τὸ μίσει διῆξι· τῶν δὲ, ὡς ἴκασται ᾤριον τὸν λαγὸν, ἰδίωκει. τιταχθίντων δὲ τῶν Σκυθίων, καὶ βοῇ χρωμίνων, ἦριτο ὁ Δαρείος τῶν ἀντιπολεμίων τὸν θόρυβον· πυθόμενος δὲ σφίαις τὸν λαγὸν διώκοντας, ἵπτι ἄρα τρεῖς τοῦσπιρ ἰώθει καὶ τὰ ἄλλα λίγειν, “ Οὕτοι ἄνδρες ἡμῶν πολλὸν καταφρονέουσιν· καὶ μοι οὖν φαίνεται Γοβρύης ἵπται περὶ τῶν Σκυθικῶν δώρων ἐρδῶς. ὡς ᾧ οὕτως ἦδη δοπιόντων καὶ αὐτῶ μοι ἔχουσιν, βουλῆς ἀγαθῆς διῶ, ἔκως ἀσφαλῆως ἢ κομιδῇ ἡμῶν ἴσται ὁπίσω.” Πρὸς ταῦτα Γοβρύης ἵπτι, “ ὦ βασιλεῦ, ἰγὼ σχιδὸν μὲν καὶ λόγῳ ἠπιστάμην τούτων τῶν ἀνδρῶν τὴν ἀπορίην· ἱλθὼν δὲ, μᾶλλον ἐξίμαθον, ὁρίων αὐτοὺς ἱμπαίζοντας ἡμῖν· οὖν ᾧ μοι δοκίμῳ, ἱπὴν τάχιστα νύξ ἱπείλθῃ, ἱκαύσαντας τὰ πυρὰ, ὡς καὶ ἄλλοτε ἰώθαμεν ποίειν, τῶν στρατιωτῶν τοὺς ἀσθινιστάτους ἐς τὰς καλαισωρίας ἐξαπατήσαντας, καὶ τοὺς θίους πάντας καταδήσαντας, ἀπαλλάσσισθαι, περὶ ἣ καὶ ἱπὶ τὸν Ἰστρον ἰθύσαι Σκύθας λύσαντας τὴν γίφουραν, ἣ καὶ τι Ἴωσι δέξαι, τὸ ἡμῖας οἶν τι ἴσται ἴσται ἐξηργάσασθαι.” Γοβρύης μὲν ταῦτα συνισούσιν.

135. Μετὰ δὲ, νύξ τι ἰγίνετο, καὶ Δαρείος ἰχεῖτο τῇ γνώμῃ ταύτῃ· τοὺς μὲν παματηρεὺς τῶν ἀνδρῶν, καὶ τῶν ἦν ἱλάχιστος ἀπολλυμίνων λόγος, καὶ τοὺς θίους πάντας καταδήσας, κατίλιπε αὐτοῦ ταύτῃ ἰν τῷ στρατοπέδῳ· κατίλιπε δὲ τοὺς τι θίους καὶ τοὺς ἀσθινίαις τῇ στρατιῇ,

τῶνδε εἴηκεν ἴσα οἱ μὲν ὄνοι βοὴν παρέχοντα· οἱ δὲ ἄνδρες αἰσθινίης μὲν εἴηκεν κατελίποντο, προφάσιος δὲ τῆσδε δηλαδὴ, ὥς * αὐτὸς μὲν σὺν τῇ καθαρῇ τοῦ στρατοῦ ἐπιστήσεσθαι μέλλοι τοῖσι Σκύθῃσι, οὗτοι δὲ τὸ στρατόπεδον ταῦτον τὸν χρόνον ῥυαίατο. ταῦτα ποῖσι ὑπολιπομένοισι ὑπαθήμενος ὁ Δαρείος, καὶ πυρὰ ἱκαύσας, τὴν ταχίστην ἐπαίγατο ἐπὶ τὸν Ἰστρον. οἱ δὲ ὄνοι ἱερμαθίντες τοῦ ὀμίλου, οὕτω μὲν δὴ μᾶλλον πολλῶ ἴσαν τῆς φωνῆς ἀκούσαντες δὲ οἱ Σκύθαι τῶν ὄνων, πᾶν γινυ κατὰ χώρην ἥλατιζον τοὺς Πέρσας εἶναι.

136. Ἡμίρης δὲ γινομένης, γνόντις οἱ ὑπολυφθίντες ὥς προδομένοι εἶναι ὑπὸ Δαρείου, χιῶράς τε προετίθειντο τοῖσι Σκύθῃσι, καὶ ἱλιγον τὰ κατήκοντα· οἱ δὲ ὥς ἤκουσαν ταῦτα, τὴν ταχίστην ευστραφίντες, αἶ τι δύο μοῖραι τῶν Σκυθίων καὶ ἡ μίη, Σαυρομάται καὶ Βουδίνοι καὶ Γελωνοὶ, ἰδίῳκει τοὺς Πέρσας ἐξὸν τοῦ Ἰστροῦ. ἄτι δὲ τοῦ Περσικοῦ μὲν τοῦ πολλοῦ ἰόντος πιζοῦ στρατοῦ, καὶ τὰς ὁδοὺς οὐκ ἐπισταμίνου, ὥσπερ οὐ τιτμημίνων τῶν ἰδῶν, τῷ δὲ Σκυθικοῦ, ἰσπότην, καὶ τὰ σύντομα τῆς ὁδοῦ ἐπισταμίνου, ἀμαρτίντες ἀλλήλων, ἔφθησαν πολλῶ οἱ Σκύθαι τοὺς Πέρσας ἐπὶ τὴν γέφυραν ἀπικόμενοι. μαθόντες δὲ τοὺς Πέρσας οὕτω ἀπικμένους, ἱλιγον πρὸς τοὺς Ἴωνας ἰόντας ἐν τῇσι νηυσὶ, “Αἰδρεῖ Ἴωνες, αἶ τι ἡμίραι ὑμῖν “ τοῦ ἀριθμοῦ διοίχονται, καὶ οὐ ποίεισι δίκαια ἔτι παραμείνεις. ἀλλ’ ἐπεὶ πρότερον διημαίνοντες ἱμίνετε, νῦν “ λύσαντες τὸν πόρον, τὴν ταχίστην ἄπιτε χαίροντες “ ἱλιυθιροὶ, θισοῖς τε καὶ Σκύθῃσι ἰδόντες χάριν. τὸν δὲ “ πρότερον ἰόντα ὑμῶν δισπότην ἡμῖς παρασσησόμεθα “ οὕτω, ὥσπερ ἐπὶ μηδαμῶς ἔτι ἀνδράποους αὐτὸν στρατεύσεσθαι.” Πρὸς ταῦτα οἱ Ἴωνες ἰβυλιούντο.

137. Μιλτιάδην μὲν τοῦ Ἀθηναίου, στρατηγόντες καὶ

τυραννιζόντες Χερσονησιῶν τῶν ἐν Ἑλλησπόντῃ, ἣν γνώμη, πείθισθαι Σκύθῃσι, καὶ ἰλιυθιρεῦν Ἰωνίην Ἰστιάϊου δὲ τοῦ Μιλησίου ἱκαντὴ ταύτη, λήγοντος ὡς νῦν μὲν διὰ Δαρείον ἱκαστος αὐτίων τυραννύει πόλιος· τῆς Δαρείου δὲ δυνάμειος καταιριθείσης, οὔτε αὐτὸς Μιλησίων οἶός τι ἴσισθαι * ἄρχειν, οὔτε ἄλλον οὐδὲνα οὐδαμῶν βουλήσισθαι γὰρ ἱκάστην τῶν πολίων δημοκρατίεσθαι μᾶλλον ἢ τυραννύεσθαι. Ἰστιάϊου δὲ γνώμην ταύτην ἀποδιπνυμίνου, αὐτίκα πάντες ἦσαν τιτραμμένοι πρὸς ταύτην τὴν γνώμην, πρῶτον τὴν Μιλτιάδῳ αἰριόμενοι.

138. Ἦσαν δὲ οὗτοι οἱ διαφύροντές τι τὴν ψῆφον, καὶ ἴοντες λόγου πρὸς βασιλῆος, Ἑλλησποντίων μὲν τύραννοι, Δάφνις τι Ἀβυθηνὸς, καὶ Ἰπποκλὸς Λαμπρακηνὸς, καὶ Ἡρόφαντος Παριηνὸς, καὶ Μητρώδωρος Προποννήσιος, καὶ Ἀρισταγόρης Κυζικηνὸς, καὶ Ἀρίστων Βυζάντιος· οὗτοι μὲν ἦσαν οἱ ἐκ Ἑλλησπόντου ἅπ' Ἰωνίης δὲ, Στράττις τι Χίος, καὶ Αἰάκης Σάμιος, καὶ Λαοδάμας Φωκαεὺς, καὶ Ἰστιάϊος Μιλήσιος· τοῦ ἦν γνώμη ἡ προκειμένη ἱκαντὴ τῇ Μιλτιάδῳ. Αἰολίων δὲ παρὲν λόγιμος μοῦνος Ἀρισταγόρης Κυμαῖος.

139. Οὗτοι ὦν ἱπαί τι τὴν Ἰστιάϊου αἰρίοντο γνώμην, ἰδοῦσι οφί πρὸς ταύτη τάδε ἔργα τι καὶ ἔπια πρὸςθεῖναι· τῆς μὲν γιφύρης λύειν τὰ πατὰ τοὺς Σκύθας ἴοντα, λύειν δὲ ἴσον τόξιμα ἔκινύεται ἵνα καὶ ποιήσιν τι δοκίωσι, ποιῶντες μηδὲν· καὶ οἱ Σκύθαι μὴ πειρώατο βιάμενοι, καὶ βουλόμενοι διακῆναι τὸν Ἰστρὸν κατὰ τὴν γίφυρην· εἰσιῖν τι λύοντας τῆς γιφύρης τὸ ἐς τὴν Σκυδικὴν ἔχον, ὡς πάντα ποιήσουσι τὰ Σκύθῃσι ἴσσι ἐν ἡδοῇ. ταῦτα μὲν προσέθηκαν τῇ γνώμῃ· μετὰ δὲ, ἐκ πάντων ὑπερίκατο Ἰστιάϊος, τάδε λήγων, “ Ἄνδρες Σκύθαι, χρηστὰ

“ ἤπιτε φέροντες, καὶ ἐς καιρὸν ἐπαίγισθε· καὶ τὰ τι ἀπ’
 “ ὑμῶν ἡμῖν χρηστῶς ἰδοῦνται, καὶ τὰ ἀπ’ ἡμῶν ἐς
 “ ὑμῖας ἐπιτηδῶς ὑπηρετῖται. ὥς γὰρ ὀρᾷτε, καὶ λύο-
 “ μιν τὸν πόρον, καὶ προθυμῶς πᾶσαι Ἱξομαι, Θίλοντες
 “ εἶναι ἐλιύθιοι. ἐν ᾧ δὲ ἡμῖς τάδε λύομιν, ὑμῖας και-
 “ ρός ἐστι διζισθαι ἐκίνοιν· ἐρόντας δὲ, ὑπὲρ τι ἡμῶν
 “ καὶ ὑμῶν αὐτῶν τίσασθαι οὕτως ὥς ἐκίνοισι περίπυ.”

140. Σπύδαι μὲν τοδιύτιροι Ἰωσι πιστεύσαντες λίγυν
 ἁληθία, ὑπίστριφον ἐπὶ ζήτησιν τῶν Πίρσιων, καὶ
 ἡμέραντοι πάσης τῆς ἐκίνοιν διζέδου. αἵτιοι δὲ τούτου
 αὐτοὶ οἱ Σπύδαι ἐγίνοντο, τὰς νομὰς τῶν Ἰσπων τὰς ταύ-
 τη διαφθίραντες, καὶ τὰ ὕδατα συγχάσαντες. εἰ γὰρ
 ταῦτα μὴ ἱπώησαν, παρὲχι ἂν σφι, εἰ ἱεούλοντο, εὐπε-
 τίως ἐξυρίειν τοὺς Πίρσας· οὖν δὲ τὰ σφι ἰδόναι ἄριστα
 βιβουλιῦσθαι, κατὰ ταῦτα ἐσθάλησαν. Σπύδαι μὲν νυν
 τῆς σφίτιρης χώρης τῇ χιλός τι τοῖσι Ἰσποισι καὶ ὕδατα
 ἦν, ταύτη διζέοντες, ἰδίζητο τοὺς ἀντιπολιμίους, δε-
 πίοντες καὶ ἐκίνοιν διὰ τοιούτων τὴν ἀπόδρησιν ποιή-
 σθαι· οἱ δὲ δὴ Πίρσαι τὸν πρότερον ἰωῦτῶν γιόμινον στί-
 λον, τοῦτον φυλάσσουντες ἦσαν· καὶ οὕτω μόγις ὕρον τὸν
 πόρον. οἶα δὲ νυκτός τι ἀπικόμινοι, καὶ λιλυμένης τῆς
 γιφύρης ἰσυχόντες, ἐς πᾶσαι ἀρρωδίην ἀπίκατο μὴ
 σφικας οἱ Ἰωνες Ἰωσι ἀπολιλοιπόντες.

141. Ἦν δὲ περὶ Δαρεῖον ἀνὴρ Αἰγυπτίος, φωνίαν
 μίγιστον ἀνδρώπων· τοῦτον δὲ τὸν ἄνδρα καταστάντα
 ἐπὶ τοῦ χιλίου τοῦ Ἰστρου, ἐκίλινε Δαρεῖος καλῖεν Ἰ-
 στιαῖον Μιλήσιον. ὁ μὲν δὲ ἱποίει ταῦτα· Ἰστιαῖος δὲ,
 ἱσακούσας τῇ πρώτῃ κελεύσματι, τὰς τι νίας ἀπάσας
 παρὲχι διαπορθμύειν τὴν στρατιὴν, καὶ τὴν γέφυραν
 ἱζυξί. Πίρσαι μὲν ᾧ οὕτω ἐκφυγούσι.

142. Σπύδαι δὲ διζήμενοι, καὶ τοδιύτιροι ἡμαρτον τῶν

Περσίων· καὶ τοῦτο μὲν, ὡς ἰόντας Ἴωνας ἰλιυδίρους, κακίστους τε καὶ ἀναιδρεστάτους κρίνουν· εἶναι ἁπάντων ἀνθρώπων τοῦτο δὲ, ὡς δούλων Ἴωνων τὸν λόγον ποιούμενοι, ἀνδράποδα φιλοδίσποτά φασι εἶναι, καὶ ἄδρηστα μάλιστα. ταῦτα μὲν δὴ Σπύρῃσι ἐς Ἴωνας ἀπὸ ῥήπταις.

143. Δαριῖος δὲ διὰ τῆς Θρηίκης πορευόμενος, ἀπίκνυτο ἐς Σηστόν τῆς Χερσονήσου· ἐνθεῦνται δὲ αὐτὸς μὲν διίβη τῆσι ἰησι ἐς τὴν Ἀσίην, λείπει δὲ στρατηγὸν ἐν τῇ Εὐρώπῃ Μιγάβαζον, ἄνδρα Πέρσῃν· τῷ Δαριῖος ποτὶ ἴδωκε γέρας, τοιοῦδε εἶπας ἐν Πέρσῃσι ἴπας· ὁρμημίτου Δαριίου βροίᾳς τρώγειν, ὡς ἀνοιξὶ τάχιστα τὴν πρώτην τῶν βροίῶν, ἔριτο αὐτὸν ὁ ἀδελφεὸς Ἀρτάβανος, ὃ, τι βούλοιτο· ἃν οἱ τοσοῦτον πλῆθος γινίσθαι, ὅσοι ἐν τῇ βροίῃ πόπποι. Δαριῖος δὲ εἶπε, Μιγαβάζουε ἃν οἱ τοσοῦτους ἀριθμὸν γινίσθαι βούλεισθαι μᾶλλον ἢ τὴν Ἑλλάδα ὑπήκοον. ἐν μὲν δὴ Πέρσῃσι ταῦτά μιν εἶπας ἱτίμα· τότε δὲ αὐτὸν ὑπὲλπιε στρατηγὸν, ἔχοντα τῆς στρατιῆς τῆς ἰωῦτοῦ ὅπταις μυριάδας.

144. Οὗτος δὲ ὁ Μιγάβαζος, εἶπας τότε ἴπας, ἐλίπνυτο ἀθάνατον μνήμην πρὸς Ἑλλησποντίων· γινόμενος γὰρ ἐν Βυζαντίῳ ἐπύθειτο ἱπτακαίδικα ἴτισι πρότερον Καλκηδονίους πτίσαντας τὴν χώραν Βυζαντίων· πυθόμενος δὲ, ἔφη Καλκηδονίους τῶτον τὸν χρόνος τυγχάνειν ἰόντας τυφλοὺς· αὐτὰρ ἃν τοῦ καλλίονος παριόντος πτίζιν χώραν, τὸν αἰσχίονα ἐλίσθαι, εἰ μὴ ἦσαν τυφλοί. οὗτος μὲν δὴ ὢν τότε ὁ Μιγάβαζος στρατηγὸς λειφθεὶς ἐν τῇ χώρῃ Ἑλλησποντίων, τοὺς μὴ μηδίζοντας κατιστρίφειτο. οὗτος μὲν νυν ταῦτα ἔπραττε.

145. ΤΟΝ ΑΤΤΟΝ δὲ τοῦτον χρόνος ἐγίνετο ἐπὶ Λιγύῃν ἄλλος στρατιῆς μίγας στόλος, διὰ πρὸφασιν τὴν

ἰγὼ ἀπηγάσασμαι, προδηγησάμενος πρότερον τάδε. τῶν ἐκ τῆς Ἀργοῦ ἐπιβιβάτιων παίδων παῖδες, ἔξιλαθίντες ὑπὸ Πιλασγῶν τῶν ἐκ Βραχυρῶνος ληϊσαμένων τὰς Ἀθηναίων γυναῖκας, ὑπὸ τυτίων δὲ ἔξιλαθίντες ἐκ Αἰῶντος, εἶχοντο πλείοντες ἐς Λακιδαιμόνα· ἰζόμενοι δὲ ἐν τῇ Τηϋγίτῃ, πῦρ ἀνέκαιον. Λακιδαιμόνιοι δὲ ἰδόντες, ἄγγελλον ἔπεμπον, πεισόμενοι τίνες τε καὶ ἐκθάνεισί· οἱ δὲ τῇ ἀγγέλῳ εἰρωτεύοντο ἱλισγοι, ὡς εἶπεν μὲν Μινύαι, παῖδες δὲ εἶπεν τῶν ἐν τῇ Ἀργεὶ πλείοντων ἡρώων· προσχόντας δὲ τούτους ἐς Αἴῶντος, φουτιῦσά σφιας. οἱ δὲ Λακιδαιμόνιοι ἀκηκοότες τὸν λόγον τῆς γυναικὸς τῶν Μινυῶν, πρίμψαντες τοδύτιον, εἰρώτιον τί θίλοντες ἤκουον τε ἐς τὴν χώραν, καὶ πῦρ αἴθουσαν. οἱ δὲ ἴφασαν, ὑπὸ Πιλασγῶν ἐκβλαθίντες, ἤκουον ἐς τοὺς πατέρας· δικαιοτάτοι γὰρ εἶναι οὕτω τοῦτο γίνεσθαι· δίσσθαι τε εἰπὺν ἄμα τούτοις, μωρὰν τε τιμίῳ μετίχοντες, καὶ τῆς γῆς ἀπολαχόντες. Λακιδαιμόνιοι δὲ ἴαδε δίσσθαι τοὺς Μινύας ἐπ' αἰσὶ θίλουσι αὐτοί· μάλιστα δὲ ἐν τῇ σφίᾳ ὅστις ποιῶν ταῦτα, τῶν Τυνδαριδῶν ἡ ναυτιλίῃ ἐν τῇ Ἀργεὶ. διζάμενοι δὲ τοὺς Μινύας, γῆς τε μετίδσαν, καὶ ἐς φυλὰς διδάσαντο. οἱ δὲ αὐτίκα μὲν γάμους ἔγχευον, τὰς δὲ ἐκ Αἰῶντος ἤγοντο, ἔξιδοναι ἄλλαισι.

146. Κρόνου δὲ οὐ πολλοῦ διεξελθόντες, αὐτίκα οἱ Μινύας ἐξύβρισαν, τῆς τε βασιλείης μετατιθέντες, καὶ ἄλλα ποιῶντες οὐκ ὅσια. τοῖσι ὦν Λακιδαιμόνιοις ἴδοξε αὐτοὺς ἀποκτεῖναι. συλλαβόντες δὲ σφίᾳ κατέβησαν ἐς ἱερὴν. πτείνουσι δὲ τοὺς ἄν πτείνωσι Λακιδαιμόνιοι, νητός· μετ' ἡμίρην δὲ, οὐδὲνα. ἐπὶ ὦν ἱμελλόν σφίᾳ καταχρήσασθαι, παραιτήσαντο αἱ γυναῖκες τῶν Μινυῶν, ἰούσαι ἅσται τε, καὶ τῶν πρώτων Σπαρτηγείων θυγατέρες, ἰσιλθῶν τε ἐς τὴν ἱερὴν, καὶ ἐς λόγους ἰλθῶν

ἐκίστη τῇ ἰωῦτῆς ἀνδρί. οἱ δὲ σφίσι παρεῖσαν, οὐδὲνα
 δόλον δοκίοντες ἐξ αὐτῶν ἴσινθαι. αἱ δὲ ἱπτεῖ τι ἰσῆλθον,
 ποιῶσι τοιαῦτα· πᾶσαν τὴν εἶχον ἰσθῆτα παραδῶσαι
 τοῖσι ἀνδράσι, αὐταὶ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἔλαβον. οἱ δὲ Μινύαι,
 ἰνδύντες τὴν γυναικῆν ἰσθῆτα, αἶτι γυναικῆς, ἐξῆσαν
 ἔξω· ἐκφυγόντες δὲ τρέψω τοιούτῳ, ἵζοντο αὐτῆς ἐς τὸ
 Τητύγιτον.

147. Τὸν δὲ αὐτὸν τοῦτος χρόνος Θήρας ὁ Αὐτισίωνος,
 τοῦ Τισαμινού, τοῦ Θερσάνδρου, τοῦ Παλυνίσιος, ἴστυλλε
 ἐς ἀποικίην ἐκ Λακιδάιμονος. ἦν δὲ ὁ Θήρας οὗτος, γίνος
 ἰὼν Καδμείος, τῆς μητρὸς ἀδελφίδος τοῖσι Ἀριστῶδῆμου
 παῖσι, Εὐρυσθίνι καὶ Προκλίῳ· ἰόντων δ' ἴτι τῶν παίδων
 τούτων νηπίων, ἐπιτροπαίην εἶχε ὁ Θήρας τὴν ἐν Σπάρτῃ
 βασιλεῖαν. αὐξήθιντων δὲ τῶν ἀδελφιδῶν, καὶ παραλα-
 βόντων τὴν ἀρχὴν, οὕτω δὴ ὁ Θήρας διυδὸν ποιούμενος
 ἀρχισθαι ὑπ' ἄλλων, ἱπτεῖ τι ἰγύσαστο ἀρχῆς, οὐκ ἔφη
 μινεῖν ἐν τῇ Λακιδάιμονι, ἀλλ' ἀποσπλιύσασθαι ἐς τοὺς
 συγγινίας. ἦσαν δὲ ἐν τῇ νῦν Θήρῃ καλιομένη νήσῳ, πρέ-
 ττερον δὲ Καλλίστῃ τῇ αὐτῇ ταύτῃ, ἀπόγονοι Μιμβλίαςρειω
 τοῦ Παικίλιω, ἀνδρὸς Φοίνικος. Κάδμος γὰρ ὁ Ἀγήνορος,
 Εὐρώπῃ διζήμενος, προσέσχε ἐς τὴν νῦν Θήρην καλιο-
 μένην· προσχόντι δὲ, εἴτι δὴ οἱ ἡ χώρα ἦρσι, εἴτι καὶ
 ἄλλως ἠθίλῃσι ποιῆσαι τοῦτο, καταλείπει γὰρ ἐν τῇ
 νήσῳ ταύτῃ ἄλλους τι τῶν Φοινίκων, καὶ δὴ καὶ τῶν
 ἰωῦτοῦ συγγινίων Μιμβλίαςρον· οὗτοι ἐνέμοντο τὴν Καλ-
 λίστην καλιομένην ἐπὶ γινιάς, πρὶν ἢ Θήραν ἰλθῆν ἐκ
 Λακιδάιμονος, ὅπῃ ἀνδρῶν.

148. Ἐπὶ τούτους δὴ ὦν ὁ Θήρας λαὸν ἔχων ἀπὸ τῶν
 φυλίων, ἴστυλλε, συνεικήσων τοῦτοις, καὶ οὐδαμῶς ἐξε-
 λῶν αὐτούς, ἀλλὰ πάρετα οἰκηιύμενος. ἱπτεῖ τι δὲ καὶ οἱ
 Μινύαι ἐκδράντες ἐκ τῆς ἐρεπῆς ἵζοντο ἐς τὸ Τητύγιτον,

τῶν Λακιδαιμονίων βουλευομένων σφίσις ἀπολλύσθαι, παραιτίσθαι δὲ Θήρας ὅπως μήτι φόβος γίνηται, αὐτὸς τι ὑπιδίκετό σφίσις ἐξάξειν ἐκ τῆς χώρας. συγχωρησάντων δὲ τῇ γνώμῃ τῶν Λακιδαιμονίων, τρισὶ τριηκοσίοις ἐς τοὺς Μιμλιδάρων ἀπογόνους ἵπλωσι. οὗτι πάντας ἄγων τοὺς Μινύας, ἀλλ' ἑλίγους τινάς. οἱ γὰρ πλειῆς αὐτῶν ἱεράποντο ἐς τοὺς Παρωριάτας καὶ Καύκωνας· τούτους δ' ἐξιλάσαντες ἐκ τῆς χώρας, σφίσις αὐτοὺς ἐς ἑξ μείρας διῆλυν καὶ ἵππετα ἵππισαν πόλις τάσθι ἐν αὐτοῖσι, Αἰπριον, Μάκιστον, Φριξὰς, Πύργον, Ἑπριον, Νοῦδιον· τούτων δὲ τὰς πλειῆς, ἰσ' ἡμίῃ Ἡλείῳ ἰπέρθησαν. τῇ δὲ νήσῳ ἐπὶ τοῦ οἰκιστίῳ Θήρα ἡ ἰωνομῆς ἰγίνετο.

149. Ὁ δὲ παῖς, οὐ γὰρ ἴφθ οἱ συμπλίσσεσθαι, τειγερῶν ἴφθ αὐτὸν καταλίψιν ὅτι ἐν λύκῳσι ἐπὶ τοῦ ἵππου τούτου ὄνομα τῇ νηϊστικῇ τούτῃ Οἰόλυκος ἰγίνετο καὶ πως τὸ ὄνομα τοῦτο ἱπικράτησι. Οἰόλυκου δὲ γίνεσθαι Αἰγίους· ἀπὸ τοῦ Αἰγυῖδαι καλεῖνται, φυλὴ μεγάλη ἐν Σπάρτῃ. τοῖσι δὲ ἐν τῇ φυλῇ ταύτῃ ἀνδράσι, οὐ γὰρ ὑπάρχοντες τὰ τέκνα, ἰδρύσαντο ἐν Διοσφορείῳ Ἑριννύων τῶν Αἰίου τι καὶ Οἰδιπόδῳ ἱόν· καὶ μετὰ τοῦτο, ὑπάρμινι τῶντὸ τοῦτο καὶ ἐν Θήρῃ τοῖσι ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τούτων γιγνώσκει.

150. Μίχρη μὲν νυν τούτου τοῦ λόγου Λακιδαιμόνιοι Θηραίοις κατὰ ταῦτ' ἀλίσσουσι· τὸ δὲ ἀπὸ τούτου μῦθος Θηραίοις ὧδε γινέσθαι λίσσουσι. Γεῖνος δὲ Αἰσανίου ἰὼν Θήρα τούτου ἀπόγονος, καὶ βασιλεύων Θήρας τῆς νήσου, ἀπίκετο ἐς Διελφούς, ἄγων ἀπὸ τῆς πόλεως ἱπαστόμβην· ἵπποντο δὲ οἱ καὶ ἄλλοι τῶν πολητῶν, καὶ δὴ καὶ Βάκτος δὲ Πολυμήστου, ἰὼν γίνος Εὐφημίδης * τῶν Μινύων.

Μίνη δὲ τῇ Γεῖνῃ τῇ βασιλεῖ τῶν Θηραίων περὶ ἑλ-
 οῦ ἢ Πυθίᾳ “ πτίζειν ἐν Διόλῃ πόλιν.” ὁ δὲ ἀμεί-

εἰτε λίγων, “ Ἐγὼ μὲν, ὦναξ, πρὸς ὅτις τι ἦδη εἰμὶ,
 “ καὶ βαρὺς ἀείρεσθαι· σὺ δὲ τινα τῶνδε τῶν νωτέρων
 “ πῆλιν ποίειν τάδε.” Ἄμα τι ἱλγι ταῦτα, ἔλθουσιν
 ἐς τὸν Βάττον. τότε μὲν τοσαῦτα. μετὰ δὲ ἀπειθόντες,
 ἀλογίαν εἶχον τοῦ χρηστηρίου, οὔτε Λιθύνη εἰδότες ἔπου
 γῆς ἱή, οὔτε τολμῶντες ἐς ἀφαιδὲς χρῆμα ἀποστίλλειν
 ἀποιήην.

151. Ἐπεὶ δὲ ἱτίων μετὰ ταῦτα οὐκ οὔτε τὴν Θῆρην
 ἐν τοῖσι τὰ δύνδρια πάντα σφι τὰ ἐν τῇ νήσῳ, πολλὴν ἰνὸς,
 ἔξαιώθη. χρωμένους δὲ τοῖσι Θηραίσι προΐφριε ἡ Πυ-
 θία τὴν ἐς Λιθύνη ἀποιήην. ἰαί τι δὲ πατοῦ οὐδὲν ἦν σφι
 μῆχος, πίμπουσι ἐς Κρήτην ἀγγίλους, διζημένους εἴ τις
 Κρητῶν ἢ μετόικων ἀπειγμῖνος ἱή ἐς Λιθύνην. περιπλα-
 τώμενοι δὲ αὐτὴν οὔτοι, ἀπίκοντο καὶ ἐς Ἰτακὸν πόλιν· ἐν
 ταύτῃ δὲ συμμίσγουσι ἀνδρὶ πορφυρεῖ, τῷ οὔτομα ἦν Κο-
 ρώσιος· ὃς ἔφη ὑπ’ ἀνέμων ἀπινιχθεὶς ἀπικέσθαι ἐς Λι-
 θύνην, καὶ Λιθύνης ἐς Πλατίαν νῆσον. μισθῷ δὲ τοῦτον
 πείσαντες ἦγον ἐς Θῆρην. ἐκ δὲ Θήρης ἱπλοὶν κατέσκη-
 ποι ἄνδρες, ταπρῶτα οὐ πολλοί· κατηγησαμένου δὲ τοῦ
 Κορώσιου ἐς τὴν νῆσον ταύτην δὴ τὴν Πλατίαν, τὸν μὲν
 Κορώσιον λείπουνσι, σιτία καταλιπόντες ἔσαν δὲ μνηῶν·
 αὐτοὶ δὲ ἱπλοὶν τὴν ταχίστην ἀπαγγιλόντες Θηραίσι
 περὶ τῆς νήσου.

152. Ἀπαθριόντων δὲ τούτων πλὴν χρόνον τοῦ συγ-
 κειμένου, τὸν Κορώσιον ἱπίλιπε τὰ πάντα. μετὰ δὲ, νῆος
 Σαμῆς, τῆς ναύκληρος ἦν Κωλαῖος, πλείουσα ἢ Αἰγύ-
 πτου, ἀπηνιχθὴ ἐς τὴν Πλατίαν ταύτην· πυθόμενοι δὲ
 οἱ Σάμιοι παρὰ τοῦ Κορώσιου τὸν πάντα λόγον, εἰτία οἱ
 ἱναυτοῦ καταλείπουσι· αὐτοὶ δὲ ἀναχθόντες ἐκ τῆς νή-
 σου, καὶ γλιχόμενοι Αἰγύπτου, ἱπλοὶν, ἀποφειρόμενοι
 ἀπηλιώτῃ ἀνέμῳ· καὶ, οὐ γὰρ ἀνίη τὸ πνέμα, Ἐρα-

πλίας στήλας διαπεπρήσασιν, ἀπίνονται ἐς Ταρτησσὸν, εἴη παμπῇ χρεώμενοι. τὸ δὲ ἱμῶριον τοῦτο ἦν ἀπῆρα-
τον τοῦτον τὸν χρόνον ὥστε ἀποιοσθήσαντις οὗτοι ἐπίσω,
μάλιστα δὲ Ἑλλήνων πάντων, τῶν ἡμῖς ἀτρεπὴν ἴδμεν,
ἐκ φορτίων ἐκέρδησαν, μετὰ γὰρ Σώστρατον τὸν Λαοδάμαν-
τος, Αἰγινήτην· τοῦτον γὰρ οὐκ εἶά τί ἐστι ἐρίσαι ἄλλον.
οἱ δὲ Σάμιοι τὴν δικάτην τῶν ἱπικερδίων ἐξιλόντις ἕξ τά-
λαντα, ἐποιήσαντο χαλκῆϊον, κρητῆρες Ἀργολικοῦ τρέ-
πον· πῆριξ δὲ αὐτοῦ, γρυπῶν κεφαλαί οἱ πρόπερσοί εἰσι
καὶ ἀνέθηκαν ἐς τὸ Ἡραϊον, ὑποστήσαντις αὐτῇ τρυῖς
χαλκίους κλοσσούς ἱσταπῆχιας, τοῖσι γούνασι ἐρημι-
σμένους. Κυρηναίοισι δὲ καὶ Θηραίοισι ἐς Σαμίους ἀπὸ
τούτου τοῦ ἔργου πρῶτα φιλίας μεγάλας συνεκρήθησαν.

153. Οἱ δὲ Θηραῖοι, ἐπεὶ τι τὸν Κορώβιον λιπόντις ἐν
τῇ νήσῳ, ἀπίνονται ἐς τὴν Θῆρην, ἀπήγγελλον ὥς σφι εἴη
νῆσοι ἐπὶ Λιβύῃ ἐκτισμένη. Θηραίοισι δὲ ἱαδὶ ἀδελφίον
τι ἐπ' ἀδελφιοῦ πῆμπειν πάλῳ λαχόντα, καὶ ἀπὸ τῶν
χώρων ἀπάντων ἰπτά ἐόντων, ἄνδρας· εἶναι δὲ σφιν καὶ
βασιλεία καὶ ἡγεμόνα Βάττον. οὗτω δὲ στίλλουσι δύο
πινυτηκοντίρους ἐς τὴν Πλασίαν.

154. Ταῦτα δὲ Θηραῖοι λήγουσι· τὰ δ' ἐπίλοιπα τοῦ
λόγου, συμφέρονται ἤδη Θηραῖοι Κυρηναίοισι. Κυρηναῖοι
γὰρ τὰ περὶ Βάττον οὐδαμῶς ὁμολογίουςι Θηραίοισι.
λήγουσι γὰρ οὕτω· ἔστι τῆς Κρήτης Ἀζὸς πόλις· ἐν τῇ
ἐγένετο Ἐτίαρχος βασιλεύς· ὃς ἐπὶ θυγατρὶ ἀμήτορι, τῇ
οὐνομα ἦν Φρονίμη, ἐπὶ ταύτῃ ἔγνημι ἄλλην γυναῖκα. ἡ
δὲ ἐπισειθούσα ἰδικαίῳ εἶναι καὶ τῇ ἔργῳ μητρυνὴ τῇ
Φρονίμῃ, παρίχουσα τι κακὰ, καὶ πᾶν ἐπ' αὐτῇ μνηχα-
νωμένη· καὶ τέλος, μαχλοσύνην ἱπινείκασά οἱ, πείθει
τὸν ἄνδρα ταῦτα ἔχειν οὕτω. ὁ δὲ, ἀναγνωθεὶς ὑπὸ τῆς
γυναίκος, ἔργον οὐκ ὅσιοι ἐμνηχανᾶτο ἐπὶ τῇ θυγατρὶ. ἦν

γὰρ δὴ Θιμίσων ἀνὴρ Θηραῖος ἱμφορος ἐν τῇ Ἀξῷ· τοῦ-
τον ὁ Ἐπίταρχος παραλαβὼν ἐπὶ ξείνια, ἔξερκοι, ἢ μὴν οἱ
διηποιήσιν ὅ, τι ἀνδιηθῇ. ἱπεί τι δὲ ἔξώρῃσι, ἀγαγόν
οἱ παραδιδῶν τὴν ἑωυτοῦ θυγατέρα· καὶ ταύτην ἐπίλινι
καταποιεῖσθαι ἀπαγαγόντα. ὁ δὲ Θιμίσων, πισημικτή-
σας τῇ ἀπάτῃ τοῦ ὄρκου, καὶ διαλυσάμενος τὴν ξεινίην,
ἱποίει τοιαῦτα· παραλαβὼν τὴν παῖδα ἀπίσκει. ὡς δὲ
ἔγινετο ἐν τῇ πιλάγι, ἀποσιύμενος τὴν ἔξωρῃσιν τοῦ
Ἐπίταρχου, σχοινίῳσι αὐτὴν διαδήσας κατήκει ἐς τὸ πύλα-
γος· ἀνασπᾶσας δὲ ἀπίσκειτο ἐς τὴν Θήρην.

155. Ἐνθιῶται δὲ τὴν Φρονίμην παραλαβὼν Πολύμνη-
στος, ἰὼν τῶν Θηραίων ἀνὴρ δόκιμος, ἱπαλλακυῖντο· χρέ-
νου δὲ περιϊόντος ἐξίγινετο οἱ πάρις ἰσχνόφωτος καὶ τραυ-
λὸς, τῇ οὔνομα ἐτίθη Βάττος, ὡς Θηραῖός τι καὶ Κυρη-
ναῖός λείγουσι· ὡς μίντοι ἰγὼ δοκίω, ἄλλο τι· Βάττος δὲ
μιττωνομάσθη ἱπεί τι ἐς Λιβύην ἀπίσκειτο, ἀπὸ τι τοῦ
χρησστηρίου τοῦ γινομένου ἐν Δελφοῖσι αὐτῷ, καὶ ἀπὸ τῆς
τιμῆς τὴν ἰσχι, τὴν ἱππωνυμίην ποιούμενος· Λίβυσι γὰρ
βασιλία Βάττον καλεῖται. καὶ τούτου ἵππικα δοκίω θισπί-
ζουσαι τὴν Πυθίην, καλίσσαι μιν Λιβυκῇ γλώσσει, εἰδυῖαν
ὡς βασιλὺς ἴσται ἐν Λιβύῃ. ἱπεί τι γὰρ ἠνδρώθη οὗτος,
ἦλθε ἐς Δελφοὺς περὶ τῆς φωνῆς· ἱπιρωτίονται δὲ οἱ χρεῖ
ἢ Πυθίῃ τάδε,

Βάττ', ἱπὲρ φωνὴν ἦλθες· ἀναξ δέ σε Φοῖβος Ἀπόλλων
Ἐς Λιβύην πῆμπει μηλοτρόφον οἰπιστήρα.

[ὥσπερ εἰ ἴποι Ἑλλάδι γλώσσει χριωμένη, “ᾧ βασι-
“ λιῷ, ἱπὲρ φωνὴν ἦλθες.”] Ὁ δ' ἀμείβεται τοῖσδε, “ᾧ
“ ναξ, ἰγὼ μὲν ἦλθον παρὰ σὲ χρησόμενος περὶ τῆς φω-
“ νῆς· σὺ δὲ μοι ἄλλα ἀδύνατα χρεῖς, πιλιύων Λιβύην

“ἀποικίζιν· τίη δυνάμει· κοίη χειρή;” Ταῦτα λίγων, οὐκ ἴππειθι ἄλλα οἱ χρεῖν· ὡς δὲ κατὰ ταῦτα ἐδίσπιζέει ἢ καὶ πρότερον, εἴχαστο μιταξὺ ἀπολιπὼν ὁ Βάττος εἰς τὴν Θήρην.

156. Μιτὰ δὲ, αὐτῷ τι τούτῳ καὶ τοῖσι ἄλλοιςι Θηραῖοιςι συνιφίριτο παλιγνότως· ἀγιοῦντες δὲ τὰς συμφορὰς οἱ Θηραῖοι, ἴπριπτοι εἰς Διελφὺς περὶ τῶν παριόντων παυῶν. ἡ δὲ Πυθίη σφι ἵχρησι, “συγκτίζουσι Βάττῳ Κυ·” ρήνην τῆς Λιθύης ἄμεινον πρήξιν.” ἀπίστυλλον μιτὰ ταῦτα τὸν Βάττον οἱ Θηραῖοι δύο πινυτηποντίρσιςι. πλώσαντις δὲ εἰς τὴν Λιθύην οὗτοι, οὐ γὰρ εἶχον ὃ, τι ποιήσωσι ἄλλοι, ὅπῃσω ἀπαλλάσσοντο εἰς τὴν Θήρην· οἱ δὲ Θηραῖοι καταγομένους ἱθαλλον, καὶ οὐκ ἴων τῇ γῇ προσίσχιν, ἀλλ’ ὅπῃσω πλώϊν ἐκίλιον. οἱ δὲ, ἀναγκαζόμενοι, ὅπῃσω ἀπίπλων· καὶ ἱκτισαν νῆσον ἐπὶ Λιθύῃ κυμίνην, τῇ οὐνομα, ὡς καὶ πρότερον ἐρρήθη, ἰσπὶ Πλατία. λέγεται δὲ ἴση εἶναι ἡ νῆσος τῇ νῦν Κυρηναίων πόλει.

157. Ταύτην οἰκίσοντες δύο ἴτια, οὐδὲν γὰρ σφι χρηστὸν συνιφίριτο, ἵνα αὐτῶν καταλιπόντες, οἱ λοιποὶ πάντες ἀπίπλιον εἰς Διελφούς· ἀπικόμιναι δὲ ἐπὶ τὸ χρηστήριον, ἵχρίωντο, φάμιναι οἰκίσιν τι τὴν Λιθύην, καὶ οὐδὲν ἄμεινον πρήσσειν οἰκίσοντες. ἡ δὲ Πυθίη σφι πρὸς ταῦτα χρεῖ τὰδε,

Αἰ τὸν ἐμῷ Λιθύην μηλοτρόφον εἶδας ἄμεινον,
Μὴ ἐλθὼν ἐλθόντες, ἄγαν ἄγαμαι σοφίην σιν.

ἀκούσαντες δὲ τούτων οἱ ἀμφὶ τὸν Βάττον, ἀπίπλων ὅπῃσω· οὐ γὰρ δὴ σφικας ἀπίμ ὁ θίδς τῆς ἀποικίης, πρὶν δὲ ἀπίκωνται εἰς αὐτὴν Λιθύην. ἀπικόμιναι δὲ εἰς τὴν νῆσον, καὶ ἀναλαζόντες τὸν ἵλιπον, ἱκτισαν αὐτῆς τῆς Λιθύης

χωρον αντίον τῆς νήσου, τῷ οὐνομα ἦν Ἀζιρις, τὸν νάπαι
 τι κάλλισται ἐπ' ἀμφοτέρω συγκληθεύσι, καὶ ποταμὸς
 τὰ ἐπὶ θάτερα παραρρίι.

158. Τοῦτον οἶκτον τὸν χωρον ἔξ ἴτια· ἐξδόμεν δὲ σφίαι
 ἴτι· παραιτησάμενοι οἱ Λίβυς, ὡς ἐς ἀμείνονα χωρον ἄξυ-
 σι, ἀνέγνωσαν ἐκλιπῖν. ἦγον δὲ σφίαι ἐνδιῦν οἱ Λίβυς
 ἀναστῆσαντες πρὸς ἐσπέρην· καὶ τὸν κάλλιστον τῶν χώ-
 ρων ἴνα διεξιόντες οἱ Ἕλληες μὴ ἴδωιν, συμμιτρησάμενοι
 τὴν ἄρην τῆς ἡμέρης, νυκτὸς παρεξῆγον. ἴσσι δὲ τῷ χώ-
 ρῳ τούτῳ ὄνομα Ἰρασα. ἀγαγόντες δὲ σφίαι ἐπὶ κρήνην
 λειγομένην εἶναι Ἀπόλλωνος, εἶπαν, “ Ἄνδρες Ἕλληες,
 “ ἐνθαῦτα ὑμῖν ἐπιτήθειον οἰκίην· ἐνθαῦτα γὰρ ὁ οὐρανὸς
 “ τίτρηται.”

159. Ἐπὶ μὲν νυν Βάττιώ τι τοῦ οἰκιστίῳ τῆς ζῆης,
 ἄρξαντες ἐπὶ τισσιράκοντα ἴτια, καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ
 Ἀρκισίλιω ἄρξαντες ἐκπαίδευκα ἴτια, οἶκτον οἱ Κυρηναῖ-
 οί, ἰόντες τοσοῦτοι, ὅσοι ἀρχὴν ἐς τὴν ἀποικίην ἐστάλη-
 σαν· ἐπὶ δὲ τοῦ τρίτου, Βάττιω τοῦ Εὐδαίμονος καλίσ-
 μινου, Ἕλληες πάντας ἄρμῃσι χρέησασα ἡ Πυθίη
 πλείν, συνειπήσοντας Κυρηναίοις Λιβύην. ἐπικαλίστο
 γὰρ οἱ Κυρηναῖοι ἐπὶ γῆς ἀναδασμῷ· ἔχρησι δὲ ὧδε ἔχον-
 τα,

“Ὅς δὲ κεν ἐς Λιβύην πολυήρατον ὕστειρον ἔλθῃ

Γῆς ἀναδαιομένης, μετὰ οἷ ποικύ φαρμὶ μελήσειν.

συλλιχθέντες δὲ ὀμίλου πολλοῦ ἐς τὴν Κυρήνην, περιταμ-
 νόμενοι γῆν πολλὴν οἱ περιόικοι Λίβυς καὶ ὁ βασιλεὺς αὐ-
 τῶν, τῷ οὐνομα ἦν Ἀδικρᾶν, εἶα τῆς τι χώρας στιρισκό-
 μιναι, καὶ περιῦριζόμενοι ὑπὸ τῶν Κυρηναίων, πῖμψαν-
 τες ἐς Αἴγυπτον ἴδωσαν σφίαι αὐτοὺς Ἀπρίη τῷ Αἰγύπτῳ
 βασιλεῖ. ὁ δὲ, συλλίξας στρατὸν Αἰγυπτίων πολλόν,

ἱπποσι ἐπὶ τὴν Κυρήνην· οἱ δὲ Κυρηναῖοι ἰσχυροσθέντες
 ἐς Ἰρασα χῶρον, καὶ ἐπὶ κρήνη Θίστην, συνίσταλον τι
 τοῖσι Αἰγυπτίοισι, καὶ ἐνίκησαν τῇ συμβολῇ. ἄτι γὰρ οὐ
 πισυρημίνοι πρῶτον οἱ Αἰγύπτιοι Ἑλλήνων, καὶ παρὰ
 χρεώμενοι, διφθάρησαν οὕτω, ὥσπερ ὀλίγοι τινὲς αὐτίαν
 ἀπινύσθησαν ἐς Αἴγυπτον. ἀπὸ τούτων Αἰγύπτιοι κα-
 τὰ ταῦτ' ἀπιμιμνῆσθαι Ἀπρίην, ἀπίστησαν ἀπ' αὐ-
 τοῦ.

160. Τούτων δὲ τοῦ Βάττιω γίνεται πᾶσι Ἀρσισίλεις,
 ὃς βασιλεύσας, πρῶτα τοῖσι ἰωῦτοῦ ἀδελφείοις ἰσχυροσ-
 σαι, ἐς ὃ μιν οὗτοι ἀπολιπόντες ὄχοντο ἐς ἄλλον χῶρον
 τῆς Λιβύης· καὶ ἐπ' ἰωῦτῶν βαλλόμενοι, ἔκτισαν πάλιν
 ταύτην, ἣ τότε καὶ νῦν Βάρεη καλεῖται· κτίζοντες δ' ἄμα
 αὐτὴν, ἀπιστῶσι ἀπὸ τῶν Κυρηναίων τοὺς Λίβυας. μετὰ
 δὲ, Ἀρσισίλεις ἐς τοὺς ὑπαδιξαμένους τι τῶν Λιβύων, καὶ
 ἀποστάντας τοὺς αὐτοὺς τούτους, ἰσχυροσθέντες· οἱ δὲ Λί-
 βυες δίσσαντες αὐτοὺς, ὄχοντο φυύγοντες πρὸς τοὺς ἡεῖους
 τῶν Λιβύων. ὁ δὲ Ἀρσισίλεις εἶπετο φυύγουσι· ἐς ὃν Λί-
 βωνί τι τῆς Λιβύης ἐγένετο ἐπιδιώκων, καὶ ἶδ' αὖτε τοῖσι Λί-
 βυσι ἐπιθίσθαι οἱ. συμβαλόντες δὲ ἐνίκησαν τοὺς Κυρη-
 ναίους τοσοῦτο, ὥσπερ ἰσχυροσθέντες ἐπὶ τῆς Κυρηναίων
 ἐνθαῦτα πεισίν. μετὰ δὲ τὸ τρῶμα τοῦτο, Ἀρσισίλειον
 μὲν κάμνοντά τι καὶ φάρμακον πιπνέοντα, ὁ ἀδελφεὸς
 Αἰαρχος ἀποπνίγει. Αἰαρχον δὲ ἡ γυνὴ ἡ Ἀρσισίλειον δό-
 λω κτείνει, τῇ οὖνομα ἦν Ἐρυξώ.

161. Διεδίξατο δὲ τὴν βασιληίην τοῦ Ἀρσισίλειον ὁ πᾶσι
 Βάττις, χαλὸς τι ἰὼν, καὶ οὐκ ἀρτίπους. οἱ δὲ Κυρηναῖοι
 πρὸς τὴν καταλαβοῦσαν συμφορὴν, ἱπποσιν ἐς Δελφοὺς,
 ἱππορησομένους ἄν τινα τρόπον καταστησέμενοι, πάλλιστα
 ἂν οἰκίσκον. ἡ δὲ Πυθίη ἐκίλει ἐκ Μαντινῆς τῆς Ἀρκα-
 δων καταρτιστῆρα ἀγαγίσθαι. αἴτιον ἂν οἱ Κυρηναῖοι,

καὶ οἱ Μαντινίαις ἴδωσαν ἄνδρα τῶν ἀστῶν δοκιμώτατον, τῷ
 αὐτάμα ἦν Δημόναξ. οὗτος δ' ὦν ἦν ἀπικόμενος ἐς τὴν Κυ-
 ρήνην, καὶ μαθὼν ἱκαστα, τοῦτο μὲν, τριφύλους ἰπικησί-
 σφιας, τῇδε διαδίδει· Θηραίων μὲν γὰρ καὶ τῶν περιεί-
 κων μίαν μοῖρην ἰπικησί· ἄλλην δὲ, Πιλοπονησίῳ καὶ
 Κρητῶν τρίτην δὲ, νησιωτίῳ πάντων· τοῦτο δὲ, τῷ βα-
 σιλεῖ Βάττῳ τιμίαια ἔξιλον, καὶ ἱρυσύνας, τὰ ἄλλα πάν-
 τα πρότερον εἶχον οἱ βασιλεῖς, ἐς μίσην τῷ δήμῳ ἴδθηκε.

162. Ἐπὶ μὲν δὴ τούτου τοῦ Βάττου, οὕτω διετίλει-
 ῖόντα· ἐπὶ δὲ τοῦ τούτου παιδὸς Ἀρκισίλιω πολλὰ τερα-
 χὴ περὶ τῶν τιμῶν ἐγένετο. Ἀρκισίλιος γὰρ ὁ Βάττου
 εἰ τοῦ χαλοῦ καὶ Φιριτίμης, οὐκ ἔφη ἀνίστασθαι κατὰ τὰ
 ὁ Μαντινίους Δημόναξ ἱταξί, ἀλλὰ ἀπαίτις τὰ τῶν προ-
 γόνων γένηται. ἐνθιῦται στασιάζων ἰσώδῃ, καὶ ἴφυγι ἐς
 Σάμον· ἡ δὲ μήτηρ οἱ ἐς Σαλαμίνα τῆς Κύπρου ἴφυγε.
 τῆς δὲ Σαλαμίνας τοῦτον τὸν χρόνον ἰπικηράτις Εὐίλθων,
 ὃς τὸ ἐν Δελφοῖσι θυμητήριον ἰὸν ἀξιοθέτητον ἀνέθηκε, τὸ
 ἐν τῷ Κορινθίων θησαυρῷ κείται. ἀπικομένη δὲ παρὰ τού-
 του ἡ Φιριτίμη, ἰδίῳ στρατιῇ, ἡ κατὰξί σφίας ἐς τὴν
 Κυρήνην. ὁ δὲ γι Εὐίλθων πᾶν μᾶλλον ἢ στρατιήν οἱ ἰδί-
 δου· ἡ δὲ, λαμβάνουσα τὸ διδόμενον, καλὸν μὲν ἔφη καὶ
 τοῦτο εἶναι, κάλλιον δὲ κτεῖναι, τὸ δοῦναι οἱ διομένη στρα-
 τιήν· τοῦτο γὰρ ἐπὶ παντὶ τῷ διδομένῳ ἔλεγε. τελευταῖον
 οἱ ἐξέπιμψε δῶρον ὁ Εὐίλθων ἄτρακτον χρύσειον καὶ ἡλα-
 πάτην, προσῆν δὲ καὶ εἶριον· εἰπάσης δὲ αὐτὸς τῆς Φιριτί-
 μης τῷ τὸ ἵππος, ὁ Εὐίλθων ἔφη, τιμώτοισι γυναῖκας δα-
 εῖσθαι, ἀλλ' οὐ στρατιῇ.

163. Ὁ δὲ Ἀρκισίλιος τοῦτον τὸν χρόνον ἰὸν ἐν Σάμῳ,
 συνήγειρε πάντα ἄνδρα ἐπὶ γῆς ἀναδασμῷ. συλλεγομένον
 δὲ στρατοῦ πολλοῦ, ἰστάλη ἐς Δελφοὺς Ἀρκισίλιος, χρη-

σόμενοι τῷ χρηστέριω περὶ πατρίδου. ἡ δὲ Πυθίη οἱ χρῆ-
 τὰδι, “ Ἐπὶ μὲν τίσειςαι Βάντους, καὶ Ἀρσισίλιω
 “ τίσειςαι, οὐκὼ ἀνδρῶν γυνῆς, διδοῖ ὑμῖν Λαξίης βασι-
 “ λεύει Κυρήνης· πλείον μίντοι τούτου οὐδὲ πωρεῖσθαι
 “ παραινίει. σὺ μίντοι ἥσυχος εἶναι, κατιλθὼν ἐς τὴν
 “ σιωῦτοῦ. ἦν δὲ τὴν κάμινον εὖρης πλείην ἀμφορίων, μὴ
 “ ἔξωπτήσης τοὺς ἀμφορίας, ἀλλ’ ἀπέπιμπι κατ’ αὖρον·
 “ εἰ δὲ ἔξωπτήσης τὴν κάμινον, μὴ ἰσίλθης ἐς τὴν ἀμφίρ-
 “ ρυτον· εἰ δὲ μὴ, ἀπεθαιύειαι καὶ αὐτὸς, καὶ ταῦρες ὁ
 “ καλλιστιύων.”

164. Ταῦτα ἡ Πυθίη Ἀρσισίλιω χρῆ. ὁ δὲ, παραλα-
 βὼν τοὺς ἐκ τῆς Σάμου, κατῆλθε ἐς τὴν Κυρήνην· καὶ
 ἱπικρατήσας τῶν πρηγμάτων, τοῦ μαντηίου οὐκ ἐμίμνη-
 τε, ἀλλὰ δίκας τοὺς ἀντιστασιώτας αἴτει τῆς ἰωῦτοῦ
 φυγῆς. τῶν δὲ οἱ μὲν τοπαράπαι ἐκ τῆς χώρας ἀπαλλάσ-
 σοιτο, τοὺς δὲ τινες χειρωσάμενος ὁ Ἀρσισίλιω ἐς Κύ-
 προν ἀπίστυλι ἐπὶ διαφθορῇ. τούτους μὲν νυνὶ Κιιδίω
 ἀπικυχθίντας πρὸς τὴν σφισίρην, ἱρρύσαντο, καὶ ἐς Θή-
 ρην ἀπίστυλαι. ἱτίρους δὲ τινες τῶν Κυρηναίων ἐς πύρ-
 γον μίγαντο Ἀφλωμάχου καταφυγόντας ἰδιωτικὸν, ὕλην
 περιήσας ὁ Ἀρσισίλιω ἐνέπρησι. μαθὼν δὲ ἐπ’ ἐξιργα-
 σμήναισι τὸ μαντήϊον ἰδὼν τοῦτο, ὅτι μιν ἡ Πυθίη οὐκ ἔα
 εὐρέντα ἐν τῇ καμίνῳ τοὺς ἀμφορίας ἔξωπτήσαι, ἔργιστο
 ἐκὼν τῆς τῶν Κυρηναίων πόλιος, δυμαίνων τι τὸν πεχε-
 μίνον θάνατον, καὶ δοκίω ἀμφίρρυτον τὴν Κυρήνην εἶναι.
 εἴχε δὲ γυναῖκα συγγινία ἰωῦτοῦ, θυγατέρα δὲ τοῦ τῶν
 Βαρεκαίων βασιλῆος, τῷ οὐνομα ἦν Ἀλαξίρ· παρὰ τοῦτον
 ἀπικινύσται· καὶ μιν Βαρεκαῖοί τι ἄνδρες, καὶ τῶν ἐκ
 Κυρήνης φυγάντων εἰς καταμαθόντας ἀγαράζοντα, πσι-
 νουσι· πρὸς δὲ, καὶ τὸν πινδερὸν αὐτοῦ Ἀλαξίρα. Ἀρ-

κισίλιως μὲν νυν εἴτι ἐκὼν εἴτι ἄκων ἀμαρτῶν τοῦ χρη-
μοῦ, ἐξίπλησι μοίρην τὴν ἰωῦτοῦ.

165. Ἡ δὲ μήτηρ Φεριτίμη, τίως μὲν ὁ Ἀρκισίλιως
ἐν τῇ Βάρκῃ διαιτᾷτο ἐξεργασμένος ἰωῦτῃ καπὼν, ἡ δὲ
εἴχε αὐτῇ τοῦ παιδὸς τὰ γέρεα ἐν Κυρήνῃ, καὶ τᾶλλα
νιμομένη, καὶ ἐν βουλῇ παρίζουσα· ἐπὶ τι δὲ ἴμαδι ἐν τῇ
Βάρκῃ ἀποθανόντα οἱ τὸν παῖδα, φύγουσα οἰχώκει ἐς
Αἴγυπτον. ἦσαν γάρ οἱ ἐκ τοῦ Ἀρκισίλιω ἐνεργισίαι
ἐς Καμβύσιον τὸν Κύρου πεποιημέναι· οὗτος γὰρ ἦν ὁ
Ἀρκισίλιως, ὃς Κυρήνην Καμβύσῃ ἰδῶκε, καὶ φόρον ἐτά-
ξατο. ἀπικομένη δὲ ἐς Αἴγυπτον ἡ Φεριτίμη, Ἀρυάνδιω
ἐπίστει ἴζιστο, τιμωρῆσαι ἰωῦτῇ κελύουσας· προῖσχομένη
πρόφασιν, ὡς διὰ τὸν μηδισμόν ὁ παῖς οἱ τίθνηται.

166. Ὁ δὲ Ἀρυάνδης ἦν οὗτος τῆς Αἰγύπτου ὑπαρ-
χος ὑπὸ Καμβύσιω κατιστιάς· ὃς ὑστέρῃ χρόνῳ τούτων
παρισύμινος Δαρίῳ διεφάθη. πυθόμενος γὰρ καὶ ἰδὼν
Δαρίον ἐπιθυμῶντα μνημύσκειν ἰωῦτῇ λιπίσθαι, τοῦτο
τὸ μὴ ἄλλω εἴη βασιλεῖ κατεργασμένον, ἐμιμίετο τοῦ-
τον· ἐς δὲ ἴλαζε τὸν μισθόν. Δαρίῳς μὲν γὰρ χρυσοῖον
καθαρώτατον ἀπὶ ψῆσας ἐς τὰ δυνατώτατον, νόμισμα
ἐκόψατο· Ἀρυάνδης δὲ ἄρχων Αἰγύπτου, ἀργύριον τῷτὸ
σοῦτο ἰποίη· καὶ νῦν ἐστὶ ἀργύριον καθαρώτατον τὸ
Ἀρυανδικόν. μαθὼν δὲ Δαρίῳς μὲν ταῦτα ποιῶντα,
αἰτίνῃ οἱ ἄλλην ἐπινίκας, ὥς οἱ ἐπανιστίατο, ἀπὶ κτείνει.

167. Τότε δὲ οὗτος ὁ Ἀρυάνδης κατοιικτίρας Φεριτί-
μην, διδοῦ αὐτῇ στρατὸν τὸν ἐκ Αἰγύπτου ἅπαντα, καὶ
τὸν πειζὸν καὶ τὸν ναυτικόν. στρατηγὸν δὲ τοῦ μὲν πειζοῦ,
Ἀμασιν ἀπιδίξι, ἄνδρα Μαράφιον· τοῦ δὲ ναυτικοῦ Βά-
δρην, ἰόντα Πασαργάδην γίνος. πρὶν δὲ ἡ ἀποστῆλαι τὴν
στρατιὴν, ὁ Ἀρυάνδης πῆμψας ἐς τὴν Βάρκην κήρυκα,
ἐπυθάνετο τίς εἴη ὁ Ἀρκισίλιω ἀποκτείνας. οἱ δὲ Βαρ-

καὶ αὐτοὶ ὑπαδικάτο πάντες· πολλὰ τε γὰρ καὶ κατὰ πάσχιον ὑπ' αὐτοῦ. πυθόμενοι δὲ ταῦτα ὁ Ἄρσ-
άδης, οὕτω δὲ τὴν στρατιὴν ἀπίστυλι ἄμα τῇ Φιριτί-
μῃ. αὐτὴ μὲν νυν αἰτίη πρόσχημα τοῦ λογιῦ ἐγίνετο·
ἀπιστίμωτο δὲ ἡ στρατιή, ὥς ἱμοὶ δοκίμω, ἐπὶ Λιβύων
καταστρεφῇ. Λιβύων γὰρ δὴ Ἴθρια πολλὰ καὶ παντοῖά
ἔστι· καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ὀλίγα, βασιλῆος ἦν ὑπήκοα, τὰ
δὲ πλείω ἰφρόντιζι Δαρῶν οὐδὲν.

168. ΟΙΚΕΟΤΣΙ δὲ κατὰ τὰδε ΛΙΒΤΕΣ, ἀπ' Αἰ-
γύπτου ἀρξάμενοι· πρῶτοι Ἄδυρμα χίδαι Λιβύων
κατοίκηται, οἱ νόμοισι μὲν τὰ πλείω Αἰγυπτίοισι χρί-
ονται, ἰσθῆτα δὲ φορίουσι οἴησιρ οἱ ἄλλοι Λίβεις. αἱ
δὲ γυναῖκες αὐτῶν, ψίλιον περὶ ἱεστίην τῶν κτημάτων
φορίουσι χάλκισιν· τὰς κεφαλὰς δὲ κομῶσαι, τοὺς φθῆρας
ἐπὶ αὐτὰν λάβωσι τοὺς ἰωῦτῆς ἐκίστη ἀντιδάπτει, καὶ οὕτω
ρίπτει. οὗτοι δὲ μῦνοι Λιβύων τοῦτο ἰργάζονται· καὶ τῇ
βασιλεῖ μῦνοι τὰς παρθέτους μελλούσας συνοικίειν ἐπι-
δικινύουσιν· ἢ δὲ ἂν τῇ βασιλεῖ ἀριστὴ γίνηται, ὑπὸ τοῦ-
του διαπαρδινύονται. παρῆκουσι δὲ οὗτοι· οἱ Ἄδυρμα-
χίδαι ἀπ' Αἰγύπτου μέχρι λιμένος, τῇ οὐνομα Πλουτός
ἔστι.

169. Τούτων δὲ ἔχονται Γίλιγαμμίαι, νιμόμενοι
τὴν πρὸς ἰσπίρην χώραν, μέχρι Ἀφροδισιάδος νήσου. ἐν
δὲ τῇ μεταξὺ τούτου χώρῃ ἢ τι Πλατία νῆσος ἐπικίεται,
τὴν ἔκτισαν Κυρηναῖοι· καὶ ἐν τῇ ἡπίεσθ Μαιλιάτιος λιμὴν
ἔστι, καὶ Ἀζιρις, τὴν οἱ Κυρηναῖοι οἰκισιν· καὶ τὸ Σίλφον
ἄρχεται ἀπὸ τούτου. παρῆκει δὲ ἀπὸ Πλατίης νήσου,
μέχρι τοῦ στόματος τῆς Σύρτιος τὸ Σίλφον. νόμοισι δὲ
χρίωνται οὗτοι παραπλησίοισι τοῖσι ἰτίριοις.

170. Γίλιγαμμίων δὲ ἔχονται τὸ πρὸς ἰσπίρης
Ἀσβύσται· οὗτοί τοι ὑπὲρ Κυρήνης οἰκίους. ἐπὶ θά-

λασσαν δι' οὐ κατήκουσι· Ἀσβύσται· τὸ γὰρ παρὰ θάλασσαν Κυρηναῖοι νόμονται. τιθριπαλάται δι' οὐκ ἤμιστα ἀλλὰ μάλιστα Λιθύων εἰσὶ· νόμους δι' τοὺς πλιῦτας μιμίσθαι ἐπιτηδιούουσι τοὺς Κυρηναίων.

171. Ἀσβυστίων δι' ἔχονται τὸ πρὸς ἱσπέρης Ἀύσχισαι· οὗτοι ὑπὲρ Βάρκης οἰκίουσιν, κατήκουσις ἐπὶ θάλασσαν κατ' Εὐσπιρίδας. Αὐσχισίων δι' κατὰ μίσον τῆς χώρας οἰκίουσιν Κάλαις, ὀλίγον ἔθνος, κατήκουσις ἐπὶ θάλασσαν κατὰ Ταύχειρα πόλιν· τῆς Βαρκαιῆς· νόμοισι δι' τοῖσι αὐτοῖσι χρίωνται τοῖσι καὶ οἱ ὑπὲρ Κυρήνης.

172. Αὐσχισίων δι' τουτίων τὸ πρὸς ἱσπέρης ἔχονται Νασαμῶνις, ἔθνος ἰὸν πολλόν· εἰ τὸ θῆρος καταλείποντες ἐπὶ τῇ θαλάσῃ τὰ πρόβατα, ἀναβαίνουσι ἐς Αὐγίλα χῶροι ὑπεριῦντες τοῦς φοίνικας· οἱ δὲ, πολλοὶ καὶ ἀμφιλαφίαις πιφύκασιν, πάντες ἰόντες καρποφόροι· τοὺς δὲ ἀντιλίβους ἐπὶ τὴν θηριύσσει, αὐήναισι πρὸς τὸν ἥλιον, καταλείουσι, καὶ ἔπειτα ἐπὶ γάλα ἐπιπάσσονται, πίνουσι. γυναικας δι' νομίζοντες πολλὰς ἔχουσιν ἱκαστος, [ἐπίκεινοι αὐτίων τὴν μίξιν παιῦνται] τρόφῃ παραπλησίῃ τῇ καὶ Μασσαγίται, ἐπὶ τὴν ἐπίπασιν προστήσονται, μίσγονται. πρῶτοι δι' γαμίοντες Νασαμῶνις ἀνδρὲς, νόμος ἔστι τὴν νόμφην νυκτὶ τῇ πρώτῃ διὰ πάντων διηξιλαδίῃ τῶν δαιτυμόνων μισγομένην· τῶν δὲ ὡς ἱκαστός οἱ μιχθῇ, διδῶ δῶρον τὸ εἰς ἔχῃ φερόμενος ἐξ οἴκου. Ὀρεπίοισι δι' καὶ μαντικῇ χρίωνται τοιῇδε· ὁμνύουσι μὲν τοὺς παρὰ σφίσι ἄνδρας δικαιοτάτους καὶ ἀρίστους λεγόμενους γινέσθαι τούτους, τῶν τύμβων ἀπτόμενοι· μαντιύονται δι' ἐπὶ τῶν προγόνων φοιτῶντες τὰ σήματα· καὶ κατυξάμενοι, ἐπιπαταχοιμῶνται· τὸ δ' εἰς ἴδῃ ἐν τῇ ὄψι ἰνύπνιον, τεύτῃ χρίωνται. πίστισι δι' τοιησίδι χρίωνται· ἐκ τῆς χυ-

ρὸς διδοῖ πωλῖν, καὶ αὐτοὶ ἐν τῇς τοῦ ἱτέρου πώλῃ· ἣν δὲ μὴ ἔχουσι ὑγρὸν μηδὲν, οἱ δὲ τῇς χαμάθιν σποδοῦ λαβόντες λίίχουσι.

173. Νασαμῶσι δὲ προσόμευροί εἰσι Ψύλλοι· οὗτοι ἔξαπολώλασι τροφήν τοιῶνδε· ὁ νότος σφι πωλῶν ἄνιμος τὰ ἔλυτρε τῶν ὑδάτων ἐξηύην· ἡ δὲ χώρα σφι πᾶσα ἐν τὸς ἰούσα τῇς Σύρτιος, ἣν ἄνδρες· οἱ δὲ βεβουλευσάμενοι κοινῷ λόγῳ, ἱστρατεύοντο ἐπὶ τὸν νότον· (λίγω δὲ ταῦτα τὰ λίγουςι Λίβυσις) καὶ ἐπεί τι ἰγίνοντο ἐν τῇ ψάμμῳ, πωλύσας ὁ νότος κατέχουσι σφίτας. ἔξαπολομένων δὲ τουτίων, ἔχουσι ἐνὶ χώρῃ οἱ Νασαμῶνις.

174. Τουτίων δὲ κατύπερθε πρὸς νότον ἄνιμοι, ἐν τῇ Θρηάδι οἰκίουςι Γαράμαντις, οἱ πάντα ἄνθρωπον φιύγουσι, καὶ πάντῃς ὁμιλίῃν· καὶ οὔτε ὅπλον ἐπείταται ἀρῆϊον οὐδὲν, οὔτε ἀμύνεσθαι ἐπιστάταται.

175. Οὗτοι μὲν δὴ κατύπερθε οἰκίουςι Νασαμώνων· τὸ δὲ παρὰ τὴν θάλασσαν ἔχονται τὸ πρὸς ἱσπέρης Μάκαι, οἱ λόφους κείρονται· τὸ μὲν μέσον τῶν τριχῶν ἀνίοντες αὖξισθαι, τὰ δὲ ἔνδιν καὶ ἔνδιν κείροντες ἐν χρεῖ· ἐς δὲ τὸν πόλεμον, στρεφῶν καταγαίαν δορὰς φορῖουςι προελάματα. διὰ δὲ αὐτῶν Κίνυψ ποταμὸς ρίων ἐκ λύφου καλιμνίου Καρίτων, ἐς θάλασσαν ἐκδιδοῖ. ὁ δὲ λόφος οὗτος ὁ Καρίτων δασὺς Ἰδησί ἐστι, ἰούσης τῇς ἄλλης τῇς προκαταλιχθείσης Λιθύης ψιλῆς· ἀπὸ θαλάσσης δὲ ἐς αὐτὸν στάδιοι διηκόσιοί εἰσι.

176. Μακίων δὲ τουτίων ἰχόμενοι Γίνδανίς εἰσι· τῶν αἰγυιαῖς περισφύρια δερμάτων πολλὰ ἐκάστη φορεῖ κατὰ τοιόνδε τι, ὥς λίγεται· κατ' ἄνδρα ἱκαστοι μυχθίντα περισφύριον περιδίσταται· ἡ δ' αὖ πλείστα ἔχη, αὕτη ἀρίστη δίδεταται εἶναι, ὥς ὑπὸ πλείστον ἀνδρῶν φιληθῆσα.

177. Ἀπὸ τὴν δὲ προίχουσιν εἰς τὸν πόντον ταύτων τῶν Γινδάνων ἵκονται Λωτοφάγοι· οἱ τὸν καρπὸν μαῦνον τοῦ λωτοῦ τρώγοντες ζώουσι. ὁ δὲ τοῦ λωτοῦ καρπὸς, ἔστι μίγαθος ὅσον τι τῆς σχίνου· γλυκύτητα δὲ, ταῦ φοίνικος τῇ καρπῇ προσείκειλες. ποιῶνται δὲ ἐκ τοῦ καρποῦ τούτου οἱ Λωτοφάγοι καὶ οἶνον.

178. Λωτοφάγων δὲ τὸ παρὰ θάλασσαν ἔχονται Μάχλυες, τῇ λωτῇ μὲν καὶ οὗτοι χρεώμενοι, ἀτὰρ ἡσάν γε τῶν πρότεροι λιχθίνων. κατήκουσι δὲ ἐπὶ ποταμὸν μίγαν, τῇ οὖνομα Τρίτων ἔστι· ἰνδιδοὶ δὲ οὗτος εἰς λίμνην μεγάλην Τριτωνίδα· ἐν δὲ αὐτῇ νῆσος ἔστι, τῇ οὖνομα Φλά. ταύτην δὲ τὴν νῆσον Λακιδαιμονίοισι φασὶ λόγιοι εἶναι πτίσαι.

179. Ἔστι δὲ καὶ ὁδε λόγος λιγόμενος. Ἰήσονα, ἐπεὶ τί οἱ ἐξεργάσθη ὑπὸ τῇ Πηλίῃ ἢ Ἀργῷ, ἰσθίμενον εἰς αὐτὴν ἄλλην τι ἱκατόμβην, καὶ δὴ καὶ τρίποδα χάλκιον, περιπλώων Πειλοπόννησον, βουλόμενον εἰς Δελφοὺς ἀπικέσθαι· καί μιν ὥς πλείοντα γένεσθαι κατὰ Μαλίην, ὑπολαβὼν ἄνιμος βροχὴν, καὶ ἀπεφίρειν πρὸς τὴν Λιβύην· πρὶν δὲ κατιδέσθαι γῆν, ἐν ταῖσι βράχυσιν γενέσθαι λίμνης τῆς Τριτωνίδος. καὶ οἱ ἀπορέονται τὴν ἐξαγωγὴν λόγος ἔστι φανῆναι Τρίτωνα, καὶ κτελεύειν τὸν Ἰήσονα ἰωῦτῃ δοῦναι τὸν τρίποδα· φάμισόν σφι καὶ τὸν πόρον δέξειν, καὶ ἀπήμονας ἀποστιλείειν. πιδομένου δὲ τοῦ Ἰήσονος, οὕτω δὴ τόν τι δεικνύοντα τῶν βραχίων δεικνύειν τὸν Τρίτωνά σφι, καὶ τὸν τρίποδα θιῆναι ἐν τῇ ἰωῦτεῦ ἱρῇ· ἐπισπείσασιν τὰ τι τῇ τρίποδι, καὶ ταῖσι σὺν Ἰήσῳ σημήναντα τὸν πάντα λόγον, ὥς ἐπὶ τὸν τρίποδα κομίσηται τῶν ἱγόνων τις τῶν ἐν τῇ Ἀργεῖ συμπλείοντων, τότε ἱκατὸν πόλλας οἰκῆσαι περὶ τὴν Τριτωνίδα λίμνην Ἑλληνίδας,

πάντα εἶναι ἀνάγκη. ταῦτα ἀκούσαντας τοὺς ἱππάρχους τῶν Λιβύων, κρύψαι τὸν τρίποδα.

180. Τούτων δὲ ἔχονται τῶν Μαχλύνων Ἀύσεις· οὗτοι δὲ καὶ οἱ Μάχλυνες πύριξ τὴν Τριτωνίδα λίμνην οἰκίσαι· τὸ μῖσον δὲ σφι εὐρίζει ὁ Τρίτων. καὶ οἱ μὲν Μάχλυνες τὰ ἐπίσω πομίσουσιν τῆς κιθαλῆς· οἱ δὲ Αὐσεῖς, τὰ ἔμπροσθεν. ὁρτῇ δὲ ἱναυσίῃ Ἀθηναίης αἱ παρδίναι αὐτῶν δίχα διαστᾶσαι, μάχονται πρὸς ἀλλήλας λίθισί τι καὶ ξύλοις, τῇ αὐθιγίνῃ θισὴ λέγουσαι τὰ πάτρια ἀποτιλίειν, τὴν Ἀθηναίην καλλέειν. τὰς δὲ ἀποδησκούσας παρδίνους ἐκ τῶν τρωμάτων, ψευδοπαρδίνους καλίσουσιν. πρὶν δ' ἀνῆναι αὐτὰς μάχισθαι, τάδε ποιῶσι· κυνῇ παρδίον τὴν καλλιτεύουσαν ἐκαστοτὶ κοσμήσαντες κυνῇ τι Κορινθίῃ καὶ παιονικήῃ Ἑλληνικῇ, ἃ ἱπ' ἄρμα ἀναβιβάσαντες, περιάγουσιν τὴν λίμνην κύκλῳ. ὅτίοισι δὲ τοπάλαι ἐκόμεον τὰς παρδίνους, πρὶν ἢ σφι Ἑλλήνας παρκομισθῆναι, οὐκ ἔχω εἶπαι· δοκίω δ' ὦν Αἰγυπτίοισι ὄπλοισι κομίσσθαι αὐτάς. ἀπὸ γὰρ Αἰγύπτου καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ κράνος φημὶ ἀπ' ἔχθαι ἐς τοὺς Ἑλλήνας. τὴν δὲ Ἀθηναίην φασὶ Προϊδίωτος εἶναι θυγατέρα καὶ τῆς Τριτωνίδος λίμνης· καὶ μιν μιμφδιῦσάν τι τῇ πατρὶ, δοῦναι ἰωῦτὴν τῇ Διὶ· τὸν δὲ Δία ἰωῦτοῦ μιν ποιήσασθαι θυγατέρα. ταῦτα μὲν λέγουσι. μίξιν δὲ ἱπ' αἰνοῖν τῶν γυναικῶν ποιοῦνται, οὗτι συνοικίοντες, κτηνηδόν τι μισγόμενοι. ἱπ' αὖν δὲ γυναικὶ τὸ παιδίον ἄδρην γίνηται, συμφοιτῆσαι ἐς τὸῦτο οἱ ἄνδρες τρίτου μηνός, καὶ τῇ αὖν οἴκη τῶν ἀνδρῶν τὸ παιδίον, τούτου παῖς νομίζεται.

181. Οὗτοι μὲν οἱ παρὰ θαλάσσιον τῶν Νομάδων Λιβύων εἰρέεσθαι. ὑπὲρ δὲ τούτων ἐς μισόγαιαν ἡ Θηριώδης ἐστὶ Λιβύη· ὑπὲρ δὲ τῆς Θηριώδους, ὀφρύη ψάμμης κατήκει, πα-

ρατίνουσιν ἀπὸ Θηβίων τῶν Αἰγυπτίων ἐπὶ Ἡρακλείας
στήλας. ἐν δὲ τῇ ἐφρύνῃ ταύτῃ μάλιστα διὰ δίκην ἡμερίων
ἰδοῦ, ἄλως ἔστι τρύφια κατὰ χόνδρους μεγάλους ἐν πο-
λωνοῖσι, καὶ ἐν κορυφῇσι ἐκείνου τοῦ πολωνοῦ ἀνακοιτίζει
ἐκ μίσου ἄλως ὕδωρ ψυχρὸν καὶ γλυκύ. περὶ δὲ αὐτὸ
ἄνθρωποι οἰκίσουσιν ἔσχατοι πρὸς τῆς ἐρήμου, καὶ ὑπὲρ τῆς
Θηριώδους, πρῶτοι μὲν ἀπὸ Θηβίων διὰ δίκην ἡμερίων ἰδοῦ
Ἄμμωνιοι, ἔχοντες τὸ ἱερὸν ἀπὸ τοῦ Θηβαίου Διός· ἔτι γὰρ
τὸ ἐν Θήβῃσι, ὡς καὶ πρότερον εἰρηταί μοι, περιπρόσωπον
τοῦ Διὸς τῶγαλμά ἐστι. τυγχάνει δὲ καὶ ἄλλο σφί ὕδωρ
περηναῖον ἰόν· τὸ τὸν μὲν ὄρεθρον γίνεται χλιαρὸν, ἀγορῆς δὲ
πληθυνούσης ψυχρότερον· μισαμβρίη τί ἐστι, ἔτι τὸ κἄρτα
γίνεται ψυχρὸν· τηλιαυτὰ δὲ ἄρδουσι τὰς κήπας· ἀποκλι-
νομίης δὲ τῆς ἡμέρης ὑπίσταται τοῦ ψυχροῦ, ἐς δὲ δύσεσσι τε
ὁ ἥλιος, καὶ τὸ ὕδωρ γίνεται χλιαρὸν· ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἰὸν ἐς
σὸ θιερμὸν ἐς μίσας ὑψτας πιλάζει· τηλιαυτὰ δὲ ζῆσι
ἀμβολάδην· παεῖρχονται τε μίσαι ὑψτες, καὶ φύχεται
μέχρι ἐς ἡῶ. ἐπὶ κλησιν δὲ αὕτη ἡ κρήνη καλεῖται ἡλίου.

182. Μετὰ δὲ Ἄμμωνίους, διὰ τῆς ἐφρύνης τῆς ψάμμου
δι' ἁλλίων δίκην ἡμερίων ἰδοῦ, πολωνός τε ἄλως ἔστι ὁμοῖος
σῶ Ἄμμωνίῳ, ἔτι ὕδωρ, ἔτι ἄνθρωποι περὶ αὐτὸν οἰκίσουσιν·
τῇ δὲ χώρῃ τούτῃ οὖνομα Α ὕ γ ι λ ἄ ἐστι. ἐς τῶτοι τὸν
χώρον οἱ Νασαμῶνες ὀπωριμῦντες τοὺς φαίνικας φαιτίουσι.

183. Ἀπὸ δὲ Αὐγίλων, διὰ δίκην ἡμερίων ἁλλίων ἰδοῦ,
ἔτιρος ἄλως πολωνός, καὶ ὕδωρ, καὶ φοίνικες παρπεφόροι
πολλοί, κατὰ πτερ καὶ ἐν τοῖσι ἰτίροις· καὶ ἄνθρωποι
οἰκίσουσιν ἐν αὐτῇ, τοῖσι οὖνομα Γ α ρ ἄ μ α ν τ ῖ ἐστι,
ἔθνος μέγα ἰσχυρὸς· οἱ ἐπὶ τὸν ἄλλα γῆν ἐπιφορέοντες,
οὕτω σπείρουσι. συντομώταται δ' ἐστὶ ἐς τοὺς Λωτοφά-
γους· ἐκ τῶν τριήκοντα ἡμερίων ἐς αὐτοὺς ὁδός ἐστι· ἐν
τοῖσι καὶ οἱ ὀπισθονόμοι βόεις γίνονται. ὀπισθονόμοι δὲ διὰ

εἶδε εἰσὶ τὰ πέρα ἔχουσι κυφώτα ἰς τὸ ἔμπροσθεν. διὰ τοῦτο ἰπίσω ἀναχωρῶντες, νύμονται ἰς γὰρ τὸ ἔμπροσθεν οὐκ οἶδ' εἴ εἰσι, περιμειλλόντων ἰς τὴν γῆν τῶν περίων. ἄλλο δὲ οὐδὲν διαφίρουσι τῶν ἄλλων βεῶν ὅτι μὴ τοῦτο, καὶ τὸ δέσμα ἰς παχύτητά τι καὶ τρίψιν. οἱ Γαργάμαντις δὲ οὗτοι τοὺς Τρωγλοδύτας Λιθίοπας θηριόουσιν τοῖσι τιθρίπποισι. οἱ γὰρ Τρωγλοδύται Λιθίοπας ποδάς τάχιστα ἀνθρώπων πάντων εἰσὶ, τῶν ἡμῖς πύρι λόγους ἀποφειρομένους ἀκούομεν. σιτίονται δὲ οἱ Τρωγλοδύται ὄφεις καὶ σαύρας, καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν ἱερικτῶν γλῶσσαν δὲ οὐδιμῆ ἄλλη παρομοίην νοινομίκασιν, ἀλλὰ τιτρίγασιν, κατὰ πτε καὶ νυκτιρίδις.

184. Ἀπὸ δὲ Γαργαμάντων δι' ἑλλίων δίκῃ ἡμερίων ὁδοῦ, ἄλλος ἄλός τι πολωνὸς, καὶ ὕδαρ, καὶ ἄνθρωποι περὶ αὐτὸν οἰκίουσιν, τοῖσι οὐνομά ἐστι Ἀτάραντις· οἱ ἀνώνυμοί εἰσι μούνοι ἀνθρώπων τῶν ἡμῖς ἴδμεν· ἑλίσι μὲν γὰρ σφί ἐστι Ἀτάραντις οὐνομα, ἐν δὲ ἰκάστω αὐτίων οὐνομα οὐδὲν κίεται. οὗτοι τῇ ἡλίῳ ὑπερβάλλουσι καταρῶνται, καὶ πρὸς τούτοις πάντα τὰ αἰσχερὰ λοιδοροῦνται, ὅτι σφίς καίων ἱππεύουσι, αὐτοὺς τι τοὺς ἀνθρώπους, καὶ τὴν χώραν αὐτίων. μετὰ δὲ, δι' ἑλλίων δίκῃ ἡμερίων ὁδοῦ, ἄλλος πολωνὸς ἄλός, καὶ ὕδαρ, καὶ ἄνθρωποι περὶ αὐτὸν οἰκίουσιν. ἔχεται δὲ τοῦ ἄλός τούτου εὐρος, τῇ οὐνομά ἐστι Ἀτλας· ἐστι δὲ στεινὸν καὶ πυκνοτερές πάντη· ὑψηλὸν δὲ οὕτω δὴ τι λίγεται, ὥς τὰς κορυφὰς αὐτοῦ οὐκ οἶδ' εἴ τι ἵπαι ἴδισθαι· οὐδένεστι γὰρ αὐτὰς ἀπολίπειν νέφια οὔτε θίριος οὔτε χιμῶνες· τοῦτο πῖονα τοῦ οὐρανοῦ λίγεται οἱ ἱπχώρια ἵπαι. ἐπὶ τούτῳ τοῦ οὐρίου οἱ ἄνθρωποι ἔται ἱπώνυμοι ἰγίνονται· παλίνονται γὰρ δὴ Ἀτλαντις. λίγεται δὲ οὔτε ἱμψυχον οὐδὲν σιτίσθαι, οὔτε ἰνύπια ἐρεῖν.

185. Μίχρη μὲν δὴ τῶν Ἀτλάντων τούτων, ἔχω τὰ οὐνόματα τῶν ἐν τῇ ἐφρύνῃ κατοικημάτων καταλίξας· τὸ δ' ἀπὸ τούτων, οὐκίτι. διήκει δ' ὦν ἡ ἐφρύνῃ μίχρη Ἑραπλήτων στηλίων, καὶ τὸ ἔξω τουτίων. ἔστι δὲ ἄλλος τι μίταλλον ἐν αὐτῇ διὰ δίκαι ἡμερίων ὁδοῦ, καὶ ἀνθρῶποι οἰκίοντες. τὰ δὲ οἰκία τούτοις πᾶσι ἐκ τῶν ἀλίνων χόνδρων οἰκοδομῶνται. ταῦτα γὰρ ἦδη τῆς Λιβύης ἀνομβρά ἐστι· οὐ γὰρ ἀν' ἡδυμίατο μίνει οἱ τοῖχοι ἰόντες ἄλινοι, εἰ ὕε. ὁ δὲ ἄλς αὐτόθι καὶ λιυκὸς καὶ πορφύριος τὸ εἶδος ἐρύσσεται. ὑπὲρ δὲ τῆς ἐφρύνης ταύτης, τὸ πρὸς νότον καὶ μεσόγαιαν τῆς Λιβύης, ἔρημος καὶ ἀνυδρὸς καὶ ἄθνηρος καὶ ἀνομβρὸς καὶ ἄξυλός ἐστι ἡ χώρα· καὶ ἰκμάδος ἐστὶ ἐν αὐτῇ οὐδὲν.

186. Οὕτω μὲν μίχρη τῆς Τριτωνίδος λίμνης ἀπ' Αἰγύπτου νομάδες εἰσὶ κριοφάγοι τι καὶ γαλακτοπόται Λίβυες· καὶ θηλίων τι βοῶν οὗτοι γινώμενοι, διότιτις οὐδὲ Αἰγύπτιοι, καὶ ὅς οὐ τρέφοντες. βοῶν μὲν νυν θηλίων οὐδ' αἱ Κυρηναίων γυναῖκες δικαιοῦσι πατίσθαι, διὰ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ ἴσιν, ἀλλὰ καὶ νηστείας αὐτῇ καὶ ἐρετὰς ἐπιτελίσουσι· αἱ δὲ τῶν Βαρυκαίων γυναῖκες οὐδὲ ὕμν πρὸς τῇσι βουσι γίνονται. ταῦτα μὲν δὴ οὕτω ἔχει.

187. Τὸ δὲ πρὸς ἱστίρης τῆς Τριτωνίδος λίμνης οὐκίτι νομάδες εἰσὶ Λίβυες, οὐδὲ νόμοισι τοῖσι αὐτοῖσι χριώμενοι, οὐδὲ κατὰ τὰ παιδία ποιῶντες, οἷόν τι καὶ οἱ νομάδες ἰάθασιν ποιῶν. οἱ γὰρ δὴ τῶν Λιβύων νομάδες, εἰ μὲν πάντες, οὐκ ἔχω ἀκριβέως τοῦτο εἶπαι· ποιῶσι δὲ αὐτῶν συχνοὶ τοιάδ'· τῶν παιδίων τῶν σφιστέρων, ἱπιδὰν τιτραίταια γίνηται, αἴσπη προβάτων καίουσιν τὰς ἐν τῇσι πορυφῇσι φλίβας· μετιξίτιροι δὲ αὐτίων, τὰς ἐν τοῖσι προτάφοις· τοῦδε εἴνικα, ὥς μὴ σφιας ἐς τὸν πάντα χρόνον καταρρίον φλίγμα ἐκ τῆς κεφαλῆς δηλῆται. καὶ διὰ τούτο

σφιας λίγουςι εἶναι ὑγιερότατος. εἰσι γὰρ ὡς ἀληθείας οἱ Λίβυες ἀνθρώπων πάντων ὑγιερότατοι, τῶν ἡμῶς ἴδμεν· εἰ μὲν διὰ τοῦτο, οὐκ ἔχω ἀκριβείως εἶπαι, ὑγιερότατοι δ' ὦν εἰσί· ἦν δὲ καίουςι τὰ παιδία σπασμὸς ἐπιγίγνηται, ἱξιόρηταί σφι ἄκως· τράγῳ γὰρ οὖρον σπένναντες ρύονται σφιας. λίγω δὲ τὰ λίγουςι αὐτοὶ Λίβυες.

188. Θυσίαι δὲ ταῖσι νομάσι εἰσι αἶδι· ἐπὶ αὐτῶν ὥτως ἀπάρχωνται τοῦ κτήνους, ῥιπτεύουσιν ὑπὲρ τὸν δόμον· τοῦτο δὲ ποιήσαντες, ἀποστρέφουσι τὸν αὐχίνα αὐτοῦ. θύουσιν δὲ ἡλίῳ καὶ σελήνῃ μούνοισι. τούτοις μὲν νυν πάντες Λίβυες θύουσιν· ἀτὰρ οἱ περὶ τὴν Τριτωνίδα λίμνην νέμονται, τῇ Ἀθηναίῃ μάλιστα, μιστὰ δὲ, τῇ Τρίτῳ καὶ τῇ Πασιδίῳ.

189. Τὴν δὲ ἄρα ἰσθῆτα καὶ τὰς αἰγίδας τῶν ἀγαλμάτων τῆς Ἀθηναίης ἐκ τῶν Λιβυσίων ἐποιήσαντο οἱ Ἕλληνες· πλὴν γὰρ ἢ ὅτι σκυτίνη ἢ ἰσθῆς τῶν Λιβυσίων ἰσθί, καὶ οἱ θύσανοι οἱ ἐκ τῶν αἰγίδων αὐτῆς οὐκ ὄφίς εἰσι, ἀλλὰ ἱμάντινος· τὰ δὲ ἄλλα πάντα κατὰ τὸ αὐτὸ ἴσταλται. καὶ δὴ καὶ τοῦτομα κατηγορεῖν ὅτι ἐκ Λιβύης ἦκει ἡ στολὴ τῶν Παλλαδίων· αἰγίας γὰρ περιβάλλονται ψιλὰς περὶ τὴν ἰσθῆτα θυσανωτὰς αἱ Λίβυσσαι, πεχειρίνας ἱερυθιδάνῳ· ἐκ δὲ τῶν αἰγίων τουτῶν αἰγίδας οἱ Ἕλληνες μετωνόμασαν. δοκίμῃ δ' ἰμοί γε καὶ ἡ ὀλολυγὴ ἐν ἱοῖσι ἰσθαῦτα πρῶτον γινίσθαι· κάρτα γὰρ ταύτῃ χρίωνται αἱ Λίβυσσαι, καὶ χρίωνται καλῶς. καὶ τίςσιρας ἴππους συζυγύναι παρὰ Λιβύων οἱ Ἕλληνες μιμαθήκασι.

190. Θάπτουσι δὲ τοὺς ἀποθνήσκοντας οἱ νομάδες κατὰ πρὸς οἱ Ἕλληνες, πλὴν Νασαμώνων· οὗτοι δὲ κατημένους θάπτουσι, φυλάσσοντες, ἐπὶ αὐτῇ τὴν ψυχῇ, ὥς μιν κατίσουςι, μηδὲ ὑπτιος ἀποθανίται. οἰκήματα

δὲ σύμπηκτα ἔξ ἀνδρίων ἰνερμίων περὶ σχοίους ἴσσι,
καὶ ταῦτα περιφορητά. νόμοις μὲν τοιούτοις οὗτοι
χρίωνται.

191. Τὸ δὲ πρὸς ἱσπέρην τοῦ Τρίτωνος ποταμοῦ, Ἀν-
σίων ἔχονται ἀροτῆρις ἦδη Λίβυς, καὶ οἰκίας νομίζοντες
ἐκτῆσθαι, τοῖσι οὖνομα κίεται Μάξις· οἱ τὰ ἐπι-
δεξιὰ τῶν πιφαλίων κομίσωσι, τὰ δ' ἱπαριστιὰ κίρουνσι·
τὸ δὲ σῶμα μίληται χρίονται. φασὶ δὲ οὗτοι εἶναι τῶν ἐκ
Τροίης ἀνδρῶν. ἡ δὲ χώρα αὕτη τε καὶ ἡ λοιπὴ τῆς Λιβύης
ἡ πρὸς ἱσπέρην, πολλὰ θηριωδιστήρη τε καὶ θασυτήρη
ἴσσι τῆς τῶν νομάδων χώρας. ἡ μὲν γὰρ δὴ πρὸς τὴν ἡῶ
τῆς Λιβύης, τὴν οἱ νομάδες ἰμίουσι, ἴσσι ταπεινὴ τε καὶ
ψαμμώδης, μέχρι τοῦ Τρίτωνος ποταμοῦ· ἡ δὲ ἀπὸ τού-
του τὸ πρὸς ἱσπέρην, ἡ τῶν ἀροτήρων, ὀρεινὴ τε πᾶντα
καὶ θασία καὶ θηριώδης. καὶ γὰρ οἱ ὄφεις οἱ ὑπερμειγά-
δεις, καὶ οἱ λίοντες κατὰ τούτους ἴσσι, καὶ οἱ ἰλίφαντεις
τε καὶ ἄρκτοι, καὶ ἄσπιδες τε καὶ ὄνοι οἱ τὰ κίρια ἔχον-
τες· καὶ οἱ κυνοκέφαλοι, καὶ οἱ ἀκίφαλοι οἱ ἐν τοῖσι στή-
θεσι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχοντες, ὥς δὴ λέγονταί γε ὑπὸ
Λιβύων, καὶ οἱ ἄγριοι ἄνδρες, καὶ γυναικίς ἄγριαι, καὶ
ἄλλα πλῆθι πολλὰ θηρία κατὰψυστα.

192. Κατὰ τοὺς Νομάδας δὲ ἴσσι τουτῶν οὐδὲν, ἀλλ'
ἄλλα τοιάδε, πύγαργοι, καὶ ζορκάδες, καὶ βουβάλλεις, ἔ-
ἔνοι, οὐκ οἱ τὰ κίρια ἔχοντες, ἀλλὰ ἄλλοι ἄποτοι· οὐ γὰρ
δὴ πίνουσι· καὶ ἔρως, τῶν τὰ κίρια τοῖσι Φοίνιξι οἱ πῆ-
χαις πεινῶντας μέγαθος δὲ τὸ θηρίον τοῦτο κατὰ βοῦν
ἴσσι· καὶ βασσάρια, καὶ θῆβαι, καὶ ὕστριχες, καὶ κριοὶ
ἄγριοι, καὶ δίκτυες, καὶ θῶες, καὶ πάνθηρες, καὶ βόρως,
καὶ προπόδιλοι ὅσοι τι τριπῆχαις χερσαῖοι, τῆσι σάύρῃσι
ἰμφορίζονται· καὶ στρεῦθαι κατὰ γαιοί, καὶ ὄφεις σμικροί,
κίρας ἐν ἱκαστες ἔχοντες. ταῦτά τε δὴ αὐτόθι ἴσσι

Θηρία, καὶ ἄσπερ τῇ ἄλλῃ, πλὴν ἰλάφου τι καὶ ὕδης ἀγρίου· ἰλαφος δὲ ἔστι ἄγριος ἐν Λιβύῃ πάντως οὐκ ἔστι. μῶν δὲ γίνετα τριζὴ ἀντέθι· ἔστι· οἱ μὲν, δίποδες καλίσσονται· οἱ δὲ, ζυγίρις· τὰ δὲ εὖνομα τοῦτό ἐστι μὲν Λιβυκὸν, δύναιται δὲ κατ' Ἑλλάδα γλῶσσαν, βοσνοί· οἱ δὲ, ἰχινίς. εἰσι δὲ καὶ γαλαῖ ἐν τῇ σιλφίῃ γινόμεναι, τῆς Ταρτησοῖς ἰσμιόταται. τοσαῦτα μὲν οὖν Θηρία ἢ τῶν Νομάδων Λιβύῃ γῇ ἔχει, ὅσων ἡμῖς ἱστοροῦντες ἐπὶ μακρότατον οἶοι τι ἱγνόμεθα ἱξικίεσθαι.

193. Μαξύων δὲ Λιβύῃ Ζαύητις ἔχονται, τοῖσι αἱ γυναῖκες ἡμιοχίῳσι τὰ ἄρματα ἐς τὸν πόλιν.

194. Τούτων δὲ Γύζαντις ἔχονται, ἐν ταῖσι μίλι μὲν πολλὰ μίλισσαι κατεργάζονται, πολλῶ δ' ἔστι πλῆθος λίγινται δημιουργοὺς ἄνδρας· ποίειν. μιλτοῦνται δ' ὅν πάντες οὗτοι, καὶ πιθηκοφαγίους· οἱ δὲ σφι ἄφθονοι ὅσοι ἐν ταῖσι οὖροι γίνονται.

195. Κατὰ τούτους δὲ λίγους Καρχηδόνιοι πίεσθαι νῆσον τῇ εὖνομα εἶναι Κύρανιν· μῆκος μὲν, διηκασίων σταδίων, πλάτος δὲ, σπειρῆς, διαβαστὸν ἐκ τῆς ἡπίρου· ἰλαίῳσι τι μιστὴν καὶ ἀμπέλων. λίμνη δὲ ἐν αὐτῇ εἶναι, ἐκ τῆς αἰ παρδίνου τῶν ἰπικαρίων, πτεροῖσι ἐρείδων πικρὴ μίνουσι πίεσθαι, ἐκ τῆς ἰλύος ψῆγμα ἀναφίρουσι χρυσοῦ. ταῦτα εἰ μὲν ἔστι ἀληθῶς, οὐκ οἶδα, τὰ δὲ λίγινται γράφω. εἴη δ' αὖ πᾶν, ὅπου καὶ ἐν Ζακύνθῳ ἐκ λίμνης καὶ ὕδατος πίεσαι ἀναφρομένην αὐτὰς ἰγὰ ἄριον· εἰσι μὲν καὶ πλιῦντες αἱ λίμναι αὐτέθι· ἢ δ' ὅν μεγίστη αὐτῶν, ἰσδομήνοια ποδῶν πάντη, βάθος δὲ, διόργυιός ἐστι· ἐς ταύτην κοιτὸν πατιῖσι, ἐπ' ἄκρῃ μυρσίῃν προσθέσαντες, καὶ ἔπιτα ἀναφίρουσι τῇ μυρσίῃν πίεσαι, ὁδμὴν μὲν ἔχουσαν ἀσφάλτου, τὰ δ' ἄλλα, τῆς Πιερικῆς πίεσης ἀμείνω· ἰσχίους δὲ ἐς λάκκον ὁρωρυγμένην ἀγχοῦ τῆς λίμνης·

ἱππῶν δὲ ἄδρείσασσι συχρὴν, οὕτω ἰς τοὺς ἀμφορείας ἐκ τοῦ λάκκου καταχίουσι. ὃ, τι δ' ἂν ἱσπίση ἰς τὴν λίμνην, ὑπὸ γῆν ἰὸν, ἀναφαίνεται ἰς τῇ θαλάσσῃ· ἡ δὲ ἀπίχμι ὡς τίσσιρα σταδία ἀπὸ τῆς λίμνης. οὕτω ὦν καὶ τὰ ἀπὸ τῆς νῆσου τῆς ἐπὶ Λιζύῃ κειμένης εἰκέντα ἰσπὶ ἀληθινή.

196. Αἰγούσι δὲ καὶ σάδι Καρχηδόνοι, εἶναι τῆς Λιζύης χῶρὸν τι καὶ ἀνδρώπους ἔξω Ἑρακληῖων στηλίων κατοικημένους, ἰς τοὺς ἱππῶν ἀπίνονται καὶ ἐξίλονται τὰ φορτία, δίντες αὐτὰ ἐπιζῆς παρὰ τὴν ἡματῶγην, ἰσβάντες ἰς τὰ πλοῖα, τύφειν καπνόν· τοὺς δ' ἱπχωρεῖους, ἰδομένους τὸν καπνόν, ἵναι ἐπὶ τὴν θαλάσσαν· καὶ ἔπειτα ἀντὶ τῶν φορτίων χρυσὸν τιδίνει, καὶ ἐξαπαχωρεῖν πρὸς αὐτὸν τῶν φορτίων. τοὺς δὲ Καρχηδόνους ἰσβάοντας, σκίπτουσθαι· ἢ ἢ μὲν φαίνεται σφι ἄξιος ὁ χρυσὸς τῶν φορτίων, ἀπιλόμιναι ἀπαλλάσσονται· ἢ δὲ μὴ εἶη ἄξιος, ἰσβάοντας ἐπίσω ἰς τὰ πλοῖα κατάρταται· οἱ δὲ, πρὸς ἰσθύνοντες, ἄλλοι πρὸς ὧν Ἰθνηκαν χρυσόν, ἰς οὗ ἂν πειθῶσι. ἀδικεῖν δὲ αὐδαιτέρους· οὗτοι γὰρ αὐτοὺς τοῦ χρυσοῦ ἀπτισθαι πρὶν ἂν σφι ἀπισωθῇ τῇ ἀξίᾳ τῶν φορτίων, οὗτ' ἱκίνοους τῶν φορτίων ἀπτισθαι πρὸς τὸν ἢ αὐτοὶ τὰ χρυσίον λάβουσι.

197. Οὐτοὶ μὲν εἰσι τοὺς ἡμεῖς ἔχομεν Λιζύων ὀνομάσαι· καὶ τούτων οἱ πολλοὶ βασιλῆες τοῦ Μήδων οὗτοι τι νῦν εἴτε τότε ἰφρόντιζον οὐδέν. τόσον δὲ ἔτι ἔχω εἰπῆν περὶ τῆς χώρης ταύτης, ὅτι τίσσιρα Ἰθνια νίμειται αὐτὴν, καὶ οὐ πλίω τούτων, ὅσον ἡμεῖς ἴδμεν· καὶ τὰ μὲν δύο, αὐτόχθονα τῶν Ἰθνίων, τὰ δὲ δύο, οὐ. Αἰζυῖς μὲν καὶ Αἰθίοπισ, αὐτόχθονες· οἱ μὲν, τὰ πρὸς βορέην, οἱ δὲ, τὰ πρὸς νότον τῆς Λιζύης οἰκίσαντες· Φοίνικες δὲ καὶ Ἑλληνας, ἐπὶ ἡλῶδες.

198. Δοκίμι δέ μοι οὐδ' ἀρετὴν ὦνά τις ἡ Λιζύη

σπεινδαίη, ὅσσι ἡ Ἀσίη ἢ Εὐρώπη παρακληθῆναι, πλὴν Κίνυτος μόνος· τὸ γὰρ δὴ αὐτὸ οὐνομα ἢ γῆ τῇ ποταμῷ ἴχτι. αὐτὴ δὲ ὁμοίη τῇ ἀρίστη γαῖν Δήμητρος παρῶν ἐκφέρειν· οὐδὲ αἶσι οὐδὲν τῇ ἄλλῃ Διόνῃ. μιλάγγαίος τι γὰρ ἴσσι, καὶ ἱπυδρος πίδαξι· καὶ οὗτι ἀνχμοῦ φρεν-εῖζουσα οὐδὲν, οὗτι ἔμβροι πλίω πωῖσα, διδήληται· ὕεται γὰρ δὴ ταῦτα τῆς Διόνης· τῶν δὲ ἐκφέρειων τοῦ παρῶν ταῦτα μίτρα τῇ Βαβυλωνίῳ γῇ παύσσεται. ἀγαθὴ δὲ γῆ καὶ τὴν Εὐσπερίτῃ νίμονται· ἵπ' ἐκαστοτὰ γὰρ, ἱππὶν αὐτὴ ἰωῦτῆς ἀριστα ἰνίση, ἐκφέρει· ἢ δὲ ἐν τῇ Κίνυτι, ἵπ' τριπλάσια.

199. Ἐχί δὲ καὶ ἡ Κυρηναίη χώρα, ἰούσα ὑψηλοτάτη ταύτης τῆς Διόνης τὴν αἰ Νομάδης νίμονται, τρεῖς ὄρας ἐν ἰωῦτῇ, ἀξίας θωῦματος. πρῶτα μὲν γὰρ τὰ παραθαλάσσια τῶν παρῶν ἐργᾷ ἀμῶσθαί τι καὶ τρυγᾶσθαι· τοῦτίων τι δὲ συγκομισμίνων, τὰ ὑπερθαλασσιδίων χώραν τὰ μίσα ἐργᾷ συγκομίζισθαι, τὰ βουνοὺς παλί-ουσι· συγκομίσσεται τι οὗτος ὁ μίσος παρῶς, καὶ ὁ ἐν τῇ κατυπεριτάτῃ τῆς γῆς πιπαίνεταί τι καὶ ἐργᾷ. ὅσσι ἐκπίποταί τι καὶ καταβίβρωται ὁ πρῶτος παρῶς, καὶ ὁ τιλιυταῖος συμπαραγίνεταί. οὗτω ἵπ' ἐκτὸ μῆνας Κυρηναίους ἐπώρη ἱπίχτι. ταῦτα μὲν νυνὶ ἵπ' τοσοῦτον εἰρήσθαι.

200. Οἱ Δὲ Φερεσίμης τιμωροὶ Πέρσαι, ἱππὶ τι ἐν τῆς Αἰγύπτου σταλίντι· ὑπὲρ τοῦ Ἀρμένιδι, ἀπίνατο ἐς τὴν Βάρεκην, ἱπολιόρκειοι τὴν πόλιν, ἱπαγγιλλόμινον ἐκ-διδόμιν τοὺς αἰτίους τοῦ φόνου τοῦ Ἀρμισίλιω· τῶν δὲ πᾶν γὰρ ἦν τὸ πλῆθος μιταίσιον, οὐκ ἰδίκοιτο τοὺς λόγους. ἰνθαῦτα δὲ ἱπολιόρκειοι τὴν Βάρεκην ἵπ' μῆνας ἰνία, ὀρύσσοντί τι ὀρύγματα ὑπόγνια, φέροντα ἐς τὸ τυῖχος, καὶ προσβολὰς παρτιρὰς ποιούμενοι. τὰ μὲν νυνὶ ὀρύγμα-τα ἀνὴρ χαλπίδης ἀνὴρ ἐπιχάλας ἀσπίδι, ὥς ἐπι-

φρασθεῖς· περιφέρειν αὐτὴν ἰσὺς τοῦ τείχους, προσίσχει
 πρὸς τὸ δάπιδον τῆς πόλεως. τὰ μὲν δὲ ἄλλα ἴσκι κωφὰ
 πρὸς αὐτὸν προσίσχει, κατὰ δὲ τὰ ἰρυσσόμενα ἤχισκι ὁ
 χαλκὸς τῆς ἀσπίδος. ἀντορύσσοντες δ' αὖ ταύτῃ οἱ Βαρ-
 καῖοι ἵπτινον τῶν Περσίων τοὺς γινρυχίοντας. τοῦτο
 μὲν δὲ οὕτω ἰξυρίθη· τὰς δὲ προσβολὰς ἀπικρούοντο οἱ
 Βαρκαῖοι.

201. Χρόνῳ δὲ δὴ πολλῶν τριβομένων, καὶ πιστότων
 ἀμφοτέρων πολλῶν, καὶ οὐκ ἦσσι τῶν Περσίων, "Αρμασι,
 ὁ στρατηγὸς τοῦ πιζοῦ, μηχανᾶται τοιάδ'· μαδὼν τοὺς
 Βαρκαίους, ὡς κατὰ μὲν τὸ ἰσχυρὸν οὐκ αἰριτοὶ εἶναι, δόλῳ
 δὲ αἰριτοὶ, ποίειν τοιάδ'· νυκτὸς τάφρην ὀρύξας αὐρίην,
 ἐστίειν ξύλα ἀσθινία ὑπὲρ αὐτῆς· κατύπειρθε δὲ ἱπιπο-
 λῆς τῶν ξύλων χυὺν γῆς ἐπιφόρησι, ποίειν τῇ ἄλλῃ γῇ
 ἰσόπιδον. ἅμα ἡμίρῃ δὲ ἐς λόγους προσικαλείτο τοὺς
 Βαρκαίους· οἱ δὲ ἀσπαστῶς ὑπήκουσαν, ἐς ὃ σφι ἴαδι
 ὁμολογίῃ χρησασθαι. τὴν δὲ ὁμολογίην ἱποιῦντο τοιήδε
 τινὰ, ἐπὶ τῆς κρυπτῆς τάφρου τάμιοντες ὄρκα· ἴς τ' αὖ
 ἢ γῇ αὕτη οὕτω ἴχη, μίνιν τὸ ὄρκειον κατὰ χώραν· καὶ
 Βαρκαίους τε ὑποτιλίειν φάναι ἀξίην βασιλίῃ, καὶ Πέρ-
 σας μηδὲν ἄλλο νιοχμοῦν κατὰ Βαρκαίους. μετὰ δὲ τὸ
 ὄρκειον, Βαρκαῖοι μὲν πιστεύσαντες τούτοις, αὐτοὶ τε
 ἐξήϊσαν ἐκ τοῦ ἄσπιος, καὶ τῶν πολυμίων ἴων παρίναι
 ἐς τὸ τεῖχος· τὸν βουλόμενος, τὰς πύλας πάσας ἀνοίξαν-
 τες. οἱ δὲ Πέρσαι καταβῆξαντες τὴν κρυπτὴν γίφυραν,
 ἴθιον ἴσω ἐς τὸ τεῖχος· κατίβῆξαν δὲ τοῦδε ἵπικα τὴν
 ἰποίησαν γίφυραν, ἵνα ἱμυιδουκίουν, ταμέντις τοῖσι
 Βαρκαίοις χρόνον μίνιν αἰὶ τὸ ὄρκειον, ἴσον αὖ ἢ γῇ μίτη
 κατὰ τὰ τότε εἴχε· καταβῆξας δὲ, οὐκίτι ἴμινι τὸ
 ὄρκειον κατὰ χώραν.

202. Τοὺς μὲν νυν αἰτιωτάτους τῶν Βαρκαίων ἢ Φρι-

τίμη, ἐπεὶ τί οἱ ἐκ τῶν Περσίων παραδέδωκεν, ἀνισκολό-
πισι πύλην τοῦ τείχους· τῶν δὲ σφί γυναικῶν τοὺς μαζοὺς
ἀποσταμῶσα, περιέστικε καὶ τούτοις τὸ τείχος. τοὺς δὲ
λοιποὺς τῶν Βαρυαίων, ληϊὴν ἐκίλευσε θίσθαι τοὺς Πέρ-
σαι, πλὴν ὅσοι αὐτίων ἴσαν Βαυτιᾶδαι τι καὶ τοῦ φόρου
οὐ μισθαίτιον· τούτοις δὲ τὴν πόλιν ἐπέτρεψε ἡ Φερ-
σίμη.

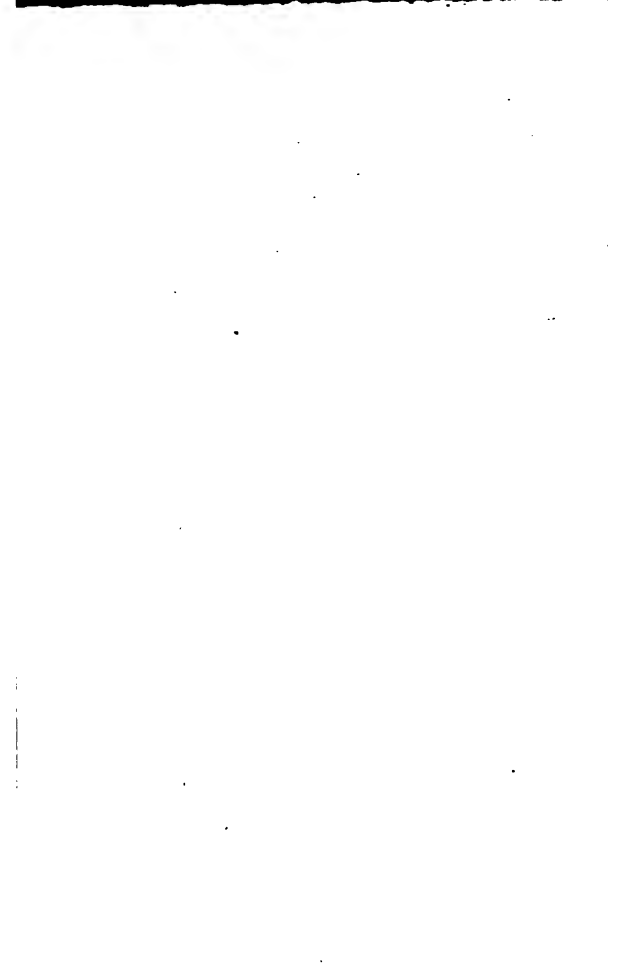
203. Τοὺς ὧν δὴ λοιποὺς τῶν Βαρυαίων οἱ Πέρσαι ἀν-
δραποδισάμενοι ἀπήσαν ὀπίσω· καὶ ἐπεὶ τι ἐπὶ τῇ Κυρη-
ναίων πόλει ἐπίστησαν, οἱ Κυρηναῖοι λόγιόν τι ἀποσιύμενοι
διέκῃσαν αὐτοὺς διὰ τοῦ ἄστους. διξιούσης δὲ τῆς στρα-
τιῆς, Βάρης μὲν ὁ τοῦ ναυτικῷ στρατοῦ στρατηγὸς ἐκί-
λευε αἰρίειν τὴν πόλιν, Ἀμασις δὲ ὁ τοῦ πεζοῦ, οὐκ ἔα·
ἐπὶ Βάρην γὰρ ἀποσταλῆναι μόνην Ἑλληνίδα πόλιν
ἐς ὃ διέκλειψαν, καὶ ἰζομένους ἐπὶ Διὸς Λυκαίου ὄχθον,
μισσιμέλῃσιν σφί οὐ σχοῦσι τὴν Κυρήνην, καὶ ἐπιμῶντο το-
διότιον παρίναι ἐς αὐτήν. οἱ δὲ Κυρηναῖοι οὐ περιώριον.
ταῖσι δὲ Πέρσησι, οὐδὲνὸς μαχομένου, φόβος ἐπέπαι· ἀπο-
δραμόντες δὲ ὅσον ἐξήκοντα στάδια, ἵζοντο. ἰδρυθῆναι δὲ
τῇ στρατοσίδῃ ταύτῃ ἦλθε παρὰ Ἀρσάνδιον ἄγγιλος,
ἀποκαλίων αὐτούς. οἱ δὲ Πέρσαι, Κυρηναίων διηθίντες
ἐπὶ δὲ σφί δοῦναι, ἵευσον λαβόντες δὲ ταῦτα, ἀπαλ-
λάσσοντο ἐς τὴν Αἴγυπτον. παραλαβόντες δὲ τοιθιῶτιν
αὐτοὺς Αἴβους, τῆς τι ἰσθμῶς ἴσμεν καὶ τῆς σιαιῆς,
τοὺς ὑπολυπαμένους αὐτίων καὶ ἐπιλυπαμένους ἰφόνειον, ἐς
ὃ ἐς τὴν Αἴγυπτον ἀπικίατο.

204. Οὗτος ὁ Περσίαν στρατὸς τῆς Αἰβῆς ἐκαστάτω
ἐς Εὐσιπερίδας ἦλθε. τοὺς δὲ ἡνδραποδίσαντο τῶν Βαρ-
καίων, τούτους δὲ ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἀνασπάστους ἐποίη-
σαν παρὰ βασιλῆα· βασιλεὺς δὲ σφί Δαρεῖος ἴδωναι τῆς
Βαυτρίας χώρας πόμην ἐγκαταειῆσαι. οἱ δὲ τῇ πόμῃ

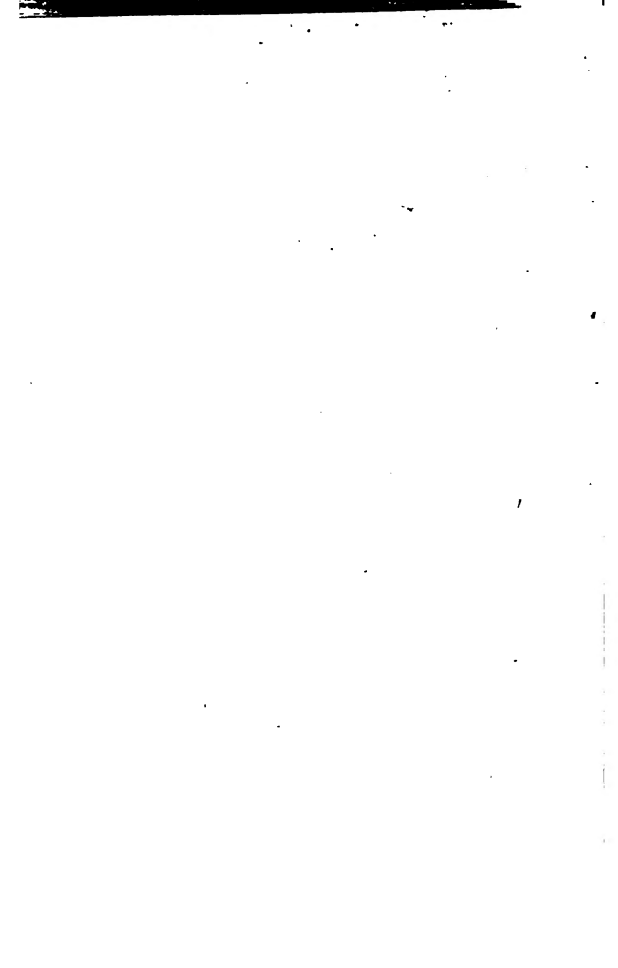
ταύτη οὖνομα ἴδιντο Βάρκην, ἥτις ἴτι καὶ ἐς ἡμᾶς ἦν
οἰκισμὸς ἐν τῇ γῇ τῇ Βακτρῇ.

205. Οὐ μὲν οὖν ἡ Φερσίμη, εὖ τὴν ζῶνι κατίπλιξι.
ὥς γὰρ δὴ τάχιστα ἐκ τῆς Λιβύης τισαμίνη τοὺς Βαρ-
καίους ἀπινύσσει ἐς τὴν Αἴγυπτον, ἀπίθαι κακῶς·
ζῶσα γὰρ ἐύλιον ἰξίζισι. ὥς ἄρα ἀνθρώποις αἱ λίην
ἰσχυραὶ τιμωρίαι πρὸς Διὸς ἐσφθοναί γίνονται. ἡ μὲν δὲ
Φερσίμης τῆς Βάκτιος τιαύτη τε καὶ τισαμίνη τιμωρία
ἰγίνετο ἐς Βαρκαίους.

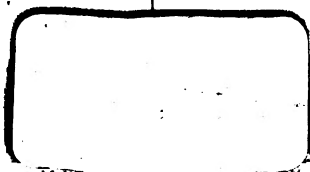

**This book should be returned to
the Library on or before the last date
stamped below.**

**A fine of five cents a day is incurred
by retaining it beyond the specified
time.**

Please return promptly.

	£.	s.	d.
Baarn's Lexicon of Primitive Greek Words, 8vo. bds.	0	9	0
Demosthenis Orationes de Republicâ, ex editione G. Allen, 8vo. Græce et Latine	0	3	0
Drummond's Greek First Book, cr. 8vo.	0	4	0
Dualbar's Greek Exercises, 8vo.	0	3	0
Euripidis Tragediæ, Matihis, 2 vols. 8vo. bds. new edition	0	18	0
— Hercules, Medea, Orestes, et Phœnissæ, à Pearson, with Index, in 1 vol. 8vo. bds.	0	14	0
Excerpta, & Poetis Græcis, in usum Studentium Juventutis, cum Notis Philologicis, edidit M. Hodge, M. A. 8vo. bds.	0	10	6
Græcæ Sententiæ, 12mo.	0	3	0
Herodotus Reizli et Schüsleri, Græce et Latine, 3 vols. 8vo. bds.	1	11	6
Hickie's Greek and English Primer, or a Praxis on the Terminations and Formations of Nouns and Verbs, including Rules for the Genders of Nouns, &c. with Examples, 12mo.	0	4	0
Homeri Iliadis Liber Primus, Studio Georgii Sylvgui, Quædam Anacreontis Carmina, cum Notis Latinis, 8vo.	0	5	0
— Iliad et Odyssea, to correspond with the Regent's Classics, each	0	7	0
Moor's Greek Grammar, by Neilson, 8vo.	0	6	0
Novum Testamentum Græce, cum Scholiis, Theologicis, et Philologicis, à S. Hardy, A. B. 2 vols. 8vo. bds.	2	2	0
— a School edition, from the text of Hardy, by Valpy, 12mo.	0	5	0